

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK
OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR EYLEM
ARAŞTIRMASI**

**Hazırlayan
Vedat EKMEKÇİ**

**Danışman
Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN**

Doktora Tezi

**Ocak 2017
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK
OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR EYLEM
ARAŞTIRMASI**

(Doktora Tezi)

**Hazırlayan
Vedat EKMEKÇİ**

**Danışman
Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN**

**Ocak 2017
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK


Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.



Vedat EKMEKÇİ

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması” adlı Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi 'ne uygun olarak hazırlanmıştır.



Tezi Hazırlayan

Vedat EKMEKÇİ



Danışman

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN



Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi ABD

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN' ın danışmanlığında **Vedat EKMEKÇİ** tarafından hazırlanan **“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması”** adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü **Türkçe Eğitimi** Ana Bilim Dalında **Doktora** tezi olarak kabul edilmiştir.

20.01. / 2017

JÜRİ:

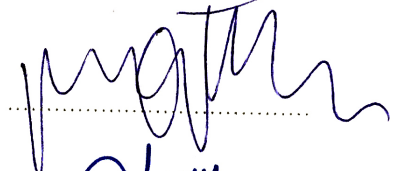
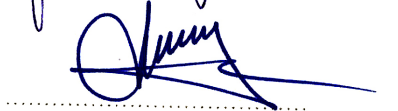
Danışman : Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

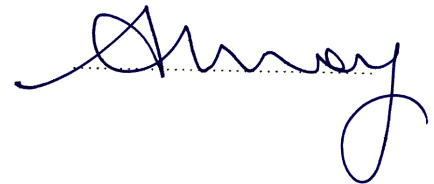
Üye : Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK

Üye : Doç. Dr. Duygu UÇGUN

Üye : Doç. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA

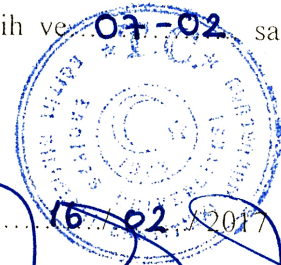
Üye : Yrd. Doç. Dr. Erol AKSOY



ONAY:

Bu tezin Enstitü Yönetim Kurulunun...**16/02/2017**...tarih ve **07-02** sayılı kararı ile onaylanmıştır.



Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Cevdet KIRPIK

ÖN SÖZ

Yabancılara Türkçe öğretimi geçmişten günümüze uzanan bir süreçtir. Günümüze kadar Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla birçok sözlük hazırlanmış ve dile dair önemli içerikler taşıyan eserler yazılmıştır. Söz konusu eserler içerisinde Yabancılara Türkçe öğretiminin en önemli kaynağı olarak Divan-û Lügat-it-Türk' ü kabul edebiliriz. Bu eser 1069-1072 yılları arasında Kaşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınmıştır. Kitap, dil içeriği bakımından oldukça zengindir.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanı tarihi ve köklü geçmişine rağmen, ülkemizde üniversiteler bünyesinde Türkçe Öğretim Merkezleri 1984'ten itibaren kurulmaya başlanmıştır. Bu alandaki yüksek lisans eğitimi ve araştırmaları bu sebeple çok eski değildir. Yurt dışından ülkemize lisans ve yüksek lisans öğrenimi amacıyla gelen yabancı uyruklu öğrenciler, üniversiteler bünyesinde kurulmuş olan Türkçe Dil Öğretim Merkezleri içerisinde temel-orta-ileri düzey dil aşamalarını geçtikten sonra önceden belirlenen bölümlere yerleştirilmektedirler. Dil kurslarından mezun olan bu öğrencilerin yükseköğrenim aşamasında birçok problem durumuyla karşı karşıya kaldıkları yapılan araştırmalar neticesinde ortaya çıkmaktadır. Söz konusu öğrenciler; dil kurslarında Türkçeyi sadece iletişim kuracak düzeyde öğrenmekte, bir diğer ifadeyle sadece Türkçe okuyamaz olmaktadır. Ancak yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitede başarılı olabilmeleri için Türkçenin üst düzey dil becerilerini (Türkçe akademik okuryazarlık becerilerini) edinmeleri bir ihtiyaç durumu olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkçenin akademik boyutu ülkemizde yeterince çalışılmamış ve alan yazını oluşturulamamış olması nedeniyle, araştırmamız alandaki bu ihtiyacı gidermeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci Bölümde: Problem durumu, araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıkları birtakım tanımlarla ifade edilmiştir.

İkinci Bölümde: Yabancılara Türkçe Öğretimi kuramsal çerçevesi kapsamında yabancılara Türkçe öğretiminde yöntem ve teknikler, materyal kullanımı ve program geliştirme ve ölçme değerlendirme verilmiştir. Akademik okuryazarlık konusunda alan yazın olarak yurt içi ve yurt dışı çalışmalar ifade edilmiş; akademik okuryazarlığın tanımı, kapsamı, standart örnekleri (Kaliforniya bağlamı), okuryazarlık konusunda

ölçme ve değerlendirme çalışmaları verilmiştir. Sonrasında araştırmacının alan yazın taraması, uzman görüşleri ve öğrenci ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak oluşturduğu öğrenme alanları açıklanmıştır.

Üçüncü Bölümde: Araştırmanın modeli ve eylem araştırmasının süreci ve aşamaları ifade edilmiştir.

Dördüncü Bölümde: Problem durumuna, uygulama sürecine, öğrencilerin süreç hakkındaki algı ve görüşlerine dair çözümleme aşamasına konularında bilgiler verilmiştir.

Beşinci Bölümde: Araştırma neticesinde ulaşılan sonuçlar tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Bu vesileyle başta danışman hocam Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN olmak üzere kendilerinden ders aldığım saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Erhan AYDIN, Doç. Dr. Adnan KARADÜZ, Doç. Dr. Kudret ALTUN, Doç. Dr. Ali GÖÇER ve Doç. Dr. Şahika KARACA'ya, yardımlarını ve katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen sayın Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK hocama şükranlarımı sunarım.

Son olarak akademik çalışmalarında ve geleceğimi şekillendirmemde daima Önderliğiyle bana yol gösteren saygıdeğer babama, hakkını asla ödeyemeyeceğim kıymetli anneme, ilme bakış açısıyla beni bu uğurda daima cesaretlendiren saygı değer amcam Seracettin EKMEKÇİ' ye, pozitif bakış açısı ve hayat dolu oluşuyla bana örnek olan sevgili dayım Nizamettin DOST'a, manevi desteği olmadan bu uğurda asla ilerleyemeyeceğim benimle süreç boyunca her türlü zahmeti çeken sevgili eşim Pınar EKMEKÇİ'ye, büyük bir heyecanla yardımlarını benden esirgemeyen tatlı yeğenlerim Merve, İrem, Yusuf' a, varlıklarıyla bana huzur veren kardeşlerim Sedat, Engin ve Gülten EKMEKÇİ' ye, yengem Songül EKMEKÇİ'ye teşekkürü borç bilirim. Son söz olarak sevgili oğlum Ömer Asaf'a ilk yaş armağanı olarak bu tezi ithaf ediyorum.

Vedat EKMEKÇİ

Ocak 2017, KAYSERİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

Vedat EKMEKÇİ

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Doktora Tezi Ocak 2017

Danışman: Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

ÖZET

Araştırmacının kendi gözlemleri, uzman görüşleri, öğrenciler/öğretim elemanları/okutmanlarla yapılan görüşmeler ve alan araştırmaları neticesinde, Erciyes Üniversitesine yükseköğrenim için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite bünyesinde gördükleri dil öğrenim sürecinin onların akademik ihtiyaçlarını tam olarak karşılamak için yeterli olmadığı ve yükseköğrenim hayatları içerisinde birçok dilsel problem durumu yaşadıkları belirlenmiştir. Söz konusu problem durumundan hareketle yabancı uyruklu öğrencilerin akademik dil ihtiyaçlarını belirlemek ve çözüm yolları geliştirmek üzere alan araştırmalarına ve öğrenci ihtiyaçlarına dayanarak yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve becerileri oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu öğrenme alanları ve becerileri yurt dışında Kaliforniya akademik okuryazarlık standart örneklerine (CCSS ve İCAS/CERT), yurt içi Türkçe ve Edebiyat öğretim programlarına, uzman görüşlerine ve öğrenci ihtiyaçlarına dayandırılarak oluşturulmuştur. Oluşturulan becerilerin denenmesi ve öğrencilere kazandırılması amacıyla akademik metinler, ders öğretim planları, beceriler/kazanımlar listesi, akademik kavram listeleri ve etkinlikler geliştirilmiştir. Geliştirilen içeriğin uygulanması için on iki haftalık bir öğretim süreci planlanmıştır. Öğretim paketinin uygulama süreci nitel araştırma çerçevesinde eylem araştırması modelinde gerçekleştirilmiştir. Süreç çözümlemesi aşamasında; veri toplama araçları olarak belirlenen araştırmacı günlükleri, öğrenci günlükleri, ders video kayıtları, öğrenci etkinlik kâğıtları, sosyal medya paylaşımları, görüşme kayıtları ve elektronik posta yazışmaları kullanılmıştır. Çalışmayla birlikte yabancılara Türkçe öğretimi alanı içerisinde akademik Türkçe boyutuna yönelik olarak yedi öğrenme alanı belirlenmiştir. Bu alanlar: Eleştirel Yaklaşım ve Okuma Anlama Süreci, Yazma Süreci ve Üretim, Dinleme ve Anlamı Yapılandırma, Konuşma ve İletişime Geçme, Kavram Geliştirme Süreci, Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı, Bilgi Teknolojileri ve

Okuryazarlığı başlıklarında oluşturulmuştur. Eylem araştırması süresi boyunca elde edilen veriler betimsel çözümleme ve içerik çözümlemesine (Nvivo 11) tabi tutulup yorumlandığında; oluşturulan öğretim materyali ve içeriğinin etkili olduğu, öğrencilerin birçok öğrenme alanında ilerleme gösterdikleri ve uygulama sürecinden son derece memnun kaldıkları görülmüştür. Araştırma kapsamında oluşturulan akademik okuryazarlık öğretim süreci öğrenme alanları ve kazanımlarının, yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarıları için son derece yararlı ve gerekli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancılara Türkçe Öğretimi, Akademik Okuryazarlık, Eylem Araştırması*

**AN ACTION RESEARCH ORIENTED ACADEMIC LITERACY OF
TEACHING TURKISH LANGUAGE TO FOREIGNERS**

Vedat EKMEKÇİ

**Erciyes University Institute of Educational Sciences
Doctorate's Thesis, January 2017
Thesis Consultant: Professor Önder ÇAĞIRAN**

ABSTRACT

It's precipitated that the nine-months language learning within universities to fulfil the academic needs of foreigners who come Turkey for higher education in Erciyes University is not enough and academic programs and contents are not created towards academic requirements in consequence of own observations of researcher, interviews with instructors and students and field studies. From this problem issue of view, the necessity of forming academic language learning fields and skills of Turkish language specific to foreign students, and for this purpose, the domestic (Turkish language programs) and foreign (CCSS and İCAS/CERT) literature scanned and applied to expert opinion. In accordance with acquired results, learning fields of Turkish language (specially foreign students) and skills/acquirements are created, a subject teaching material (academic texts, lesson plans, skill/acquirements, vocabularies and activities) is developed for the purpose of gaining created skills to students. A twelve-week instruction schedule is planned for applying this created content to relevant students. This academic literacy education process (schedule) is fulfilled as action research model to try a new approach as part of qualitative research and observe the process. At the stage of process analysis, researcher diaries, student diaries, course video records, student activity papers, social media sharings and e-mail records which determined as data collection tools are used. Consequently, when the literature scanned, it is observed there are scarcely any studies intended to trait of Turkish language academic literacy. In this sense, important contributions submitted to the literature with study, seven learning domains are determined toward the academic trait of Turkish language. These domains: Critical Approach and Reading Comprehension Process, Writing Process and Production, Listening and Configuring Sense, Speaking and Communicating, Notion Development Process, Habit of Academic Thinking and Critical Thinking, Information Technologies and Literacy When data collection tools interpreted, it is understood that

the foreign students who are studying at higher education are so pleased with process and made progress on many learning (writing and production, reading- comprehension, communication, notion development, general knowledge, information technologies, academic thinking) fields. It is understood that this learning process is highly important which should be fulfilled before higher education stage for all foreign students.

Key Words: *Turkish Teaching as a Foreign Language, Academic Literacy, Action Research*

İÇİNDEKİLER

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	ii
KABUL ONAY	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	xvii
ŞEKİLLER ve GRAFİKLER LİSTESİ	xx

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	5
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	6
1.4. SINIRLILIKLAR.....	7
1.5. TANIMLAR.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ	8
2.1.1. Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Teknikler.....	8
2.1.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı	11
2.1.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Program Geliştirme	13
2.1.3.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ortak Çerçeve Metni	15

2.1.3.2. Ölçme ve Değerlendirme	17
2.2. AKADEMİK OKURYAZARLIK	20
2.2.1. Okuryazarlık Nedir?	20
2.2.2. Akademik Okuryazarlığın Tanımı	20
2.2.3. Akademik Okuryazarlığın Kapsamı ve Akademik Başarı.....	21
2.2.4. Akademik Okuryazarlık Becerileri Standart Örnekleri	26
2.2.4.1. Kaliforniya Eyaleti Anaokulu-Ortaokul-Lise Ortak Çekirdek Standartları: İngilizce Dil Sanatları ve Tarih/Sosyal Çalışmalar, Bilim, Teknik Konularındaki Okuryazarlık (CCSS)	26
2.2.4.2. Kaliforniya Akademik Senato ve Bölümler Komitesinin Yüksekokulları ve Üniversitelerine Girişte İstenen Yeterlilik Kriterleri (İCAS)... ..	27
2.2.5. Akademik Okuryazarlığı Ölçme ve Değerlendirme.....	27
2.3. YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRENME ALANLARININ OLUŞTURULMASI	29
2.3.1. Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci	32
2.3.2. Yazma Süreci ve Üretim	35
2.3.3. Dinleme ve Anlamı Yapılandırma	40
2.3.4. Konuşma ve İletişime Geçme	43
2.3.5. Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)	48
2.3.6. Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı	51
2.3.7. Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı.....	56
2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	62
3.2. Eylem Araştırması	62
3.2.1. Eylem Araştırması Süreci.....	64

3.2.1.1. Birinci Aşama: Soruyu, Problemi ve İlgi Alanını Belirleme	65
3.2.1.2. İkinci Aşama: Alan Yazın İnceleme.....	67
3.2.1.3. Üçüncü Aşama: Bir Eylem Planı Yapma	71
3.2.1.4. Dördüncü Aşama: Veri Toplamayı Planlama.....	73
3.2.1.5. Beşinci Aşama: Veriyi Toplama ve Çözümleme Uygulamanın Gerçekleştirilmesi	82
3.2.1.6. Altıncı Aşama: Bulguları Paylaşma	92

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

I. AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİ İHTİYACINA YÖNELİK BULGULAR ve YORUM.....	93
II. UYGULANAN ÖĞRETİM SÜRECİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUM	102
4.1. ELEŞTİREL YAKLAŞIM VE OKUMA ANLAMA SÜRECİ.....	103
4.1.1. Farklı Alanlardan Akademik Metinler Okuma.....	103
4.1.2. Okunan Bilgiyi Özetleme	107
4.1.3. Görselleri Fark Etme ve Yorumlayabilme	111
4.1.4. Metinle İlgili Analiz, Sentez, Değerlendirme Yapma ve Yeni Fikirler Ortaya Koyma.....	112
4.1.5. Akademik Metinleri Okuma ve Anlama (makale, deneme, bildiri, araştırma yazıları, tez ve kitap...)	117
4.1.6. Okunan Yazının Ana ve Yardımcı Fikirlerini Belirleme.....	120
4.1.7. Okurken Metne Sorular Sorma	121
4.1.8. Eserlerdeki Retoriksel, Duygusal, Kişisel, Politik, Nesnel, Öznel vs. İfadeleri Fark Etme, Neden Kullanıldığının Yorumunu İkna Edici İşaretlerle Yapma	123
4.1.9. Okuma Teknikleri Kullanma (Tarayarak ve Kaymağını Alarak Okuma)	127
4.2. YAZMA SÜRECİ VE ÜRETİM.....	130

4.2.1. Yazma Sürecinin Genel Değerlendirilmesi	130
4.2.2. Hikâye Yazma, Edebi Türler İçinde Farklı İçerikler Oluşturma, Olguları ve Hikâye Olaylarını Haber Verme, Edebi Şekillerin Belirgin Özelliklerini Karakterize Etme, İmla ve Noktalamaya Uygun Büyük Harf Kullanımına Duyarlı Yazılar Üretme	135
4.2.3. Biyografi, Otobiyografi, Öz Geçmiş (CV) ve İş Mektubu Yazma.....	139
4.2.4. Yazacağı Yazının Amaçlarını Önceden Belirleme, Düşüncelerini Organize Etme ve Taslaklar Oluşturma, Yazmanın Çok Çeşidini Üretme, Kompozisyon Yazma, Giriş, Gelişme ve Sonuç Oluşturma.....	143
4.2.5. Bildiri ve Makale, İntihal Kavramı, Kaynakça ve Alıntı Yapma	148
4.2.6. Not Tutma Teknikleri ve Not Etme	157
4.3. DİNLEME VE ANLAMI YAPILANDIRMA SÜRECİ	160
4.3.1. Ders ve Konularla İlgili Metinleri Dinleme.....	160
4.3.2. Konudan Ayrılmaları ve Örneklemeleri Belirleme	162
4.3.3. Formel veya Enformel Dinlemeler Yapma.....	164
4.3.4. Dinleme ve Anında Not Alma	167
4.3.5. Desteklediği veya Çürüttüğü Fikirleri Tespit Etme, Dinleme ve Değerlendirme için İstikameti Anlama, Yargılama Yapmadan Önce Farklı Bakış Açılarını Aktif Dinleme.....	168
4.4. KONUŞMA VE İLETİŞİME GEÇME	172
4.4.1. Tez Jürisi veya Tez İzleme Komitesi Önünde Sözlü Savunma Yapma, Sözlü Sunum Dili ve İfadelerini Bilme, Kullanma; Dinleyicilerle İletişim Kurma Tekniklerini Kullanma	172
4.4.2. Profesyonel veya İşle İlgili Konuşmalar Yapma, Kendini Rahat İfade Etme, Hazırlıksız Konuşmalar Yapma.....	177
4.4.3. Akademik Kaynaklardan Yararlanarak Sunumlar Yapma, Hazırlıklı Konuşmalar Yapma, Sözlü Sunum Dili, İfadelerini Bilme ve Kullanma; Dinleyicilerle İletişim Kurma Tekniklerini Kullanma, Akademik Bir Ortamda Kendisine Yöneltilen Sorulara Cevaplar Verme ..	180

4.4.4. Belli Bir Konuyla İlgili Fikrini Sözel İfade Etme, Tezini Destekleyici İşaretler Kullanma ve Meydan Okuma, Sözel veya Yazınsal Sorulara Uygun Cevaplar Verme.....	184
4.5. KAVRAM GELİŞTİRME SÜRECİ.....	198
4.5.1. Deyimler İçeren Etkili İfadeler Kullanma	198
4.5.2. Üniversite Düzeyine Uygun Kelimeler Kullanma.....	204
4.5.3. Alanıyla İlgili Kavramları Bilme ve Kullanma.....	213
4.6. AKADEMİK DÜŞÜNME VE ELEŞTİREL DÜŞÜNCE ALIŞKANLIĞI	223
4.6.1. Eleştirel Düşünceyi Zorlayan veya Teşvik Eden Metinler Okuma, Yazı Boyunca Eleştirel Düşünceleri Keşfetme, Okuma ve Yazmada İşbirliğiyle Çalışma, Okuma ve Yazmada Araştırma ve Bilimsel Verileri Kucaklama, Yazı Boyunca Eleştirel Düşünceleri Keşfetme	223
4.6.2. Bir Yazıyı Eleştirel Şekilde Ele Alma, Üretken Hipotezler Oluşturma, Çoklu Fikirleri Bir Teoride Sentezleme, Mantıklı ve İkna Edici Veriler Üzerinden Stratejiler Geliştirme, Fikirselsel Bir Tez Geliştirebilme	230
4.6.3. Entelektüel Tartışmalara Katılma, Yeni Fikirleri Deneyimleme Konusunda İstekli Olma, Farklı Bakış Açıklarına Sahip Kişilere Saygı ve İlgi Duyma, Meraklı ve Gözü Pek Olabilme, Analitik Düşünür, Entelektüel Merakını Sürdürme, Kendi İnançlarına Meydan Okuyabilme, Kendi Fikirlerini Başkalarıyla Karşılaştırma, Kendi İnançlarını Sorguya Çekme	233
4.7. BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE OKURYAZARLIĞI	243
4.7.1. İnternet Kaynaklarından Alıntılama Yapma, İnternet Kaynaklarını Kullanma ve İnterneti Yönetme ve Önemli Uzantıları Tanıma.....	244
4.7.2. Sosyal Medyada Paylaşım Yapar ve Yapılan Paylaşımlara Yorumlar Yapar	247
4.7.3. E-Posta Yazar, E-Posta ile Fikir Alır Verir, E-Postalara Cevap Verir ve E-Posta Etiketlerini Kullanır	249
4.7.4. Elektronik El Kitabı ve Referans Kullanma, Elektronik Yazı Sunmayı Bilme	250

4.7.5. Video Dosyaları Oluşturma ve İnternete Yükleme	251
III. ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM SÜRECİ HAKKINDA ALGI ve GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	252
4.8. EYLEM ARAŞTIRMA SÜRECİ İÇERİSİNDE ELDE EDİLEN VERİLER DOĞRULTUSUNDA DERS ÖĞRETİM MATERYALİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER	277

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	283
5.2. Tartışma	287
5.3. Öneriler	294
KAYNAKÇA.....	297
EKLER.....	315
EK 1. AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİ DERS KİTABI	315
EK 2. ERSEM İZİN BELGESİ.....	450
EK 3. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	451
EK 4. ÖĞRENCİ ARAŞTIRMA İZİNİ	452
EK 5. ÖĞRENCİ GÜNLÜĞÜ.....	453
EK 6. ARAŞTIRMACI GÜNLÜĞÜ	454
EK 8. ERSEM OKUTMANLARI İLE GÖRÜŞME FORMU	456
EK 9. ÖĞRETİM ELEMANLARI İLE GÖRÜŞME FORMU	457
EK 10. ALAN UZMANI İLE GÖRÜŞME FORMU.....	458
EK 11. KALİFORNİYA EYALETİ ANAOKULU-ORTAOKUL-LİSE ORTAK ÇEKİRDEK STANDARTLARI: İNGİLİZCE DİL SANATLARI VE TARİH/SOSYAL ÇALIŞMALAR, BİLİM, TEKNİK KONULARINDAKİ OKURYAZARLIK (CCSS) KLAVUZU ÖZET BÖLÜM ÇEVİRİSİ.....	459
EK 12. KALOFORNİYA AKADEMİK SENATO VE BÖLÜMLER KOMİTESİNİN YÜKSEKOKULLARI VE ÜNİVERSİTELERİNE	

GİRİŞTE İSTENEN YETERLİLİK KRİTERLERİ (İCAS) KLAVUZU	
ÖZET BÖLÜM ÇEVİRİSİ.....	463
ÖZGEÇMİŞ.....	470

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

- Akt.** : Akt.
- bk.** : Bakınız
- C** : Cilt
- Çev.** : Çeviren
- MEB** : Millî Eğitim Bakanlığı
- OÇM** : Ortak Çerçeve Metni
- s** : Sayfa
- S** : Sayı
- TDK** : Türk Dil Kurumu
- CEFR** : Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı
- EURYDİCE**: Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
- OBM** : Ortak Başvuru Metni

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1.	Açıklayıcı Ölçeğe Göre İletişim Stratejileri	17
Tablo 2.2.	Dil Üzerine İki Bakış Açısı.....	23
Tablo 2.3.	Akademik Okuryazarlık Becerileri/Kazanımları Oluşturmak Üzere İncelenen Belgeler Listesi.....	30
Tablo 2.4.	Akademik Bir Yazının İçeriğinde Olması Gereken Unsurlar.....	37
Tablo 2.5.	Bloom'a Göre Bilişsel Alanının Aşamaları	51
Tablo 3.1.	Problem Tanımlayıcı, Johnson	67
Tablo 3.2.	Tezin Akademik Okuryazarlık Alanı Olası Kaynak Listesi Örneği	69
Tablo 3.3.	Veri Toplama Araçları ve Takvimi.....	76
Tablo 3.4.	Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Araştırma Soruları	78
Tablo 3.5.	Veri Kaynakları ve Kullanılan Veri Araçları.....	78
Tablo 3.6.	Gözlem Verilerinin Kaynağı ve Amaçları	81
Tablo 3.7.	Katılımcı Listesi.....	86
Tablo 3.8.	Geçerlilik Komitesi Toplantı Takvimi.....	87
Tablo 4.1.	Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	94
Tablo 4.2.	Yükseköğrenim Aşamasındaki Öğrencilerin Yaşadığı Dilsel Problemler .	95
Tablo 4.3.	Okutmanların Yabancılara Türkçe Öğretimi Tecrübelerine Göre Durumu	97
Tablo 4.4.	Öğretim Paketi İçerisinde Okutulan Metinlerin İlgili Olduğu Bilim Alanları	104
Tablo 4.5.	Öğrencilerin Yükseköğrenim Alanlarına Dair Verilen Ödevlerin Yer Aldığı Kaynaklar.....	214
Tablo 4.6.	Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Tıp ile İlgili Kelimeler	219
Tablo 4.7.	Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Eğitim ile İlgili Kelimeler...	220
Tablo 4.8.	Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Uzay ve Havacılık ile İlgili Kelimeler	220
Tablo 4.9.	Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Psikoloji ve Felsefe ile İlgili Kelimeler	221

Tablo 4.10. Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Tarih ile İlgili Kelimeler.....	222
Tablo 4.11. Araştırma Sorusu Kapsamında Yapılan İçerik Çözümlemesine Ait Genel Tema ve Kod Örüntü Tablosu	253
Tablo 4.12. Dersi Beğenme Teması Kod Listesi	257
Tablo 4.13. Derste Hoşa Gitmeyen Durumlar Teması Kod Listesi	261
Tablo 4.14. Dersin Kullanışlılık-İşe Yararlılık Teması Kod Listesi	264
Tablo 4.15. Derse Dair Öğrenci Tavsiyeleri Teması Kod Listesi	269
Tablo 4.16. Dersin Diğer Dil Öğretim Süreçlerinden Farkı-Özgünlük Teması Kod Listesi.....	272
Tablo 4.17. Eylem Araştırması Sürecinde Yapılan Değişiklikler Tablosu.....	277

ŞEKİLLER ve GRAFİKLER LİSTESİ

Şekil 2.2.	Dil Becerisi	22
Şekil 2.3.	Akademik Okuryazarlığın Boyutları, Heritage.....	24
Şekil 2.4.	Akademik Okuryazarlık ve Akademik İçeriğin ve Bunların Öğrenci Başarısına Etkisinin Nasıl Olduğunu Gösteren Bütünleşme ve Koordinasyon Şeması, Sato ve diğerleri.....	25
Şekil 2.5.	Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğrenme Alanları	32
Şekil 2.5.	Akademik Dinleme Becerileri ve Harici Faktörlerin İlişkisi, Bunun Akademik Dinleme Başarısına Katkısı.....	42
Şekil 2.6.	Tipik Bir İletişim Modeli,.....	44
Şekil 2.8.	Kavram Öğrenmede Frayer Modeli	48
Şekil 2.9.	Eleştirel Düşünce için Richard Paul Modeli.....	53
Şekil 2.10.	İnsan Bilgisayar Etkileşimi	57
Şekil 2.11.	Teknoloji Okuryazarlığın İçeriklerinin Temsili Görünümü	58
Şekil 3.1.	Eylem Araştırması Süreci Aşamaları.....	64
Şekil 3.2.	Araştırmaya Kapsamında Taranan Alan yazın.....	68
Şekil 3.3.	Tez Alan Yazın Taraması Esnasında Alınan Bir Not Örneği.....	70
Şekil 3.4.	Eylem Araştırmalarında Kullanılan Veri Toplama Teknikleri ve Araçları.....	77
Şekil 3.5.	Araştırma Sürecinin Haftalık Döngüsü.....	83
Şekil 3.6.	Sınıf Yerleşim Planı.....	85
Şekil 3.7.	Çeşitleme.	90
Grafik 3.1.	Dersi Beğenme Teması Kod Kaynakları ve Sayısı.....	256
Grafik 3.2.	Derste Hoşa Gitmeyen Durumlar Teması Kod Kaynakları	260
Grafik 3.3.	Dersin Kullanışlılık-İşe Yararlılık Teması Kod Kaynakları ve Sayısı	263
Grafik 3.4.	Derse Dair Öğrenci Tavsiyeleri Teması Kod Kaynakları ve Sayısı	269
Grafik 3.5.	Dersin Diğer Dil Öğretim Süreçlerinden Farkı-Özgünlük Teması Kod Kaynakları ve Sayısı	272

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Dilin birçok özelliğinin var olmasına karşın en çok öne çıkan yönü etkileşimi ve iletişimi sağlıyor olmasıdır. Türkiye' nin son zamanlarda dünyada tanınırlığının artması, iletişim araçlarının gelişmesi, ulaşım ve ticaret gibi birçok nedenlerden ötürü Türkçeyi öğrenme merakı ve isteği giderek artmaktadır. Artan ilgi sayesinde son zamanlarda yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi giderek önem kazanan bir çalışma ve uygulama sahası olarak karşımıza çıkmaktadır. Alana dair birçok isimlendirmeden söz etmek gerekir. "...Türkçenin yabancılara öğretimi, Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi..." bunlardan bazılarıdır (Güler, 2012, s. 130). Ancak bu ilerleme ve ilginin yanı sıra yabancılara Türkçe öğretimi alanı içerisinde birtakım sorunlar mevcuttur. Yabancı dil öğretimi rastgele olmanın ötesinde bilimsel veriler ışığında, planlı bir şekilde yürütülmesi gereken bir süreçtir. Kendi içerisinde birtakım disiplinleri ihtiva etmektedir (Açık, 2008). Bu sorunlara bakıldığında, başta yabancılara Türkçe öğretimi alanında üniversiteler içerisinde öğretim elemanı yetiştiren bölümlerin olmayışından kaynaklanan öğretim kadrosu sorunu gelmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi yapan öğretim elemanı kadroları, yabancı dil mezunları veya Türk çocuklarına ana dili öğretmek amacıyla yetiştirilen Türkçe Eğitimi ve Türk Dili Edebiyatı mezunlarından oluşmaktadır. Bu durum uygulamada birçok sorun yaratmaktadır. Çünkü yabancılara Türkçe öğretimi özel bir ihtisas alanıdır ve bu alan için yetiştirilmiş öğretim kadrolarınca yürütülmelidir (MEB, 2010). Ayrıca yabancılara Türkçe öğreten kadrolar Türk dilini, tarihini ve edebiyatını çok iyi bilmelidirler. Çünkü

dil kültürle birlikte vardır ve bu iki unsur birbirinin tamamlayıcısıdır (Akkaya, 2013). Kültürün en büyük taşıyıcısı dildir ve dil kültür içerisinde anlamlıdır. Dil öğretimi kültürden ayrı düşünmek imkânsızdır. Yabancılara Türkçe öğretimi yapan eğitimcilerin dil ve kültür bilgisine ve bunu öğretme becerisine sahip olmaları beklenmektedir (Çangal, 2012). Yabancılara Türkçe öğretiminin problemlerinden biri de yöntem sorunudur. Yöntem konusunda alanda bir çeşitlilik mevcuttur, bu yöntemler içerisinde mükemmel bir yöntemden bahsetmek mümkün değildir. (Memiş ve Erdem, 2013). Bu durum yöntemlerin belirli bir eleme sisteminden geçirilmesi ve Türkçe öğretime uyarlanması ihtiyacını doğurmaktadır. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretimi özelinde etkili ve Türkçe öğretiminin yapısına uygun özgün yöntemlerin geliştirilmesi de bir ihtiyaç durumudur. Dolayısıyla mevcut durum Türkçenin yabancılara öğretimi açısından bir yöntem ve teknik sorununun varlığına işaret etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminin sorunları içerisinde öğretim programı eksikliği önemli bir yer tutmaktadır. Alandaki akademisyen eksikliğinin en önemli sonucu olan yabancı dil öğretiminde nitelikli bir öğretim felsefesi ve kuramsal bir çerçevesinin oluşturulamaması (Göçer ve Moğul, 2011) büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple farklı programlar ve yaklaşım tarzları gelişmiş, ulusal veya uluslararası düzeyde yabancılara Türkçe öğretiminde ortak bir program oluşturulamamıştır (Bakır, 2014). Bir diğer sorun ise nitelikli materyal eksikliğidir. Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde en çok kullanılan materyallerin başında ders kitaplarının geldiği muhakkaktır. Ders kitapları genel olarak erişimi kolay olması, aşamalı bir dil öğretime imkân vermesi yönüyle oldukça faydalıdır. Ancak bu konuda birçok TÖMER ve dil merkezi tarafından hazırlanan kitapların ihtiyaca cevap vermediği görülmektedir “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin gereksinimlerine, düzeylerine, çeşitliliğine uygun ders öğretim araç, gereçleri ve ders kitapları yeterli değildir” (Karababa, 2009, s. 277). Geliştirilen materyallere bakıldığında çoğunlukla öğrenci ihtiyaçları ekseninde oluşturulmaktan uzak ve motive edici (Arslan ve Gürsoy, 2008) değildir. Dil öğretim materyallerini öğretim ihtiyaçları ekseninde, amaca uygun biçimde geliştirmek ve yabancılara Türkçe öğretime özgü etkili malzemeler üretmek gerekir. Aksi halde nitelikten yoksun materyallerin yabancılara Türkçe öğretimi amacına doğru bir biçimde hizmet etmesi mümkün değildir. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan kitaplarda yer alan metinlerin öğrenen ihtiyaçları ekseninde oluşturulması veya düzenlenmesi ayrıca bir ihtiyaç durumudur. Kitaplarda yer alan metinlerin

gündelik hayatı yansıtan, özgün veya öğrenci düzeyine göre oluşturulmuş metinler olması (Durmuş, 2013) önemli bir husustur.

Bu sebeplerden dolayı yabancılara Türkçe öğretiminin öğretici, program, yöntem ve materyal eksikliği sorunları mevcuttur. Bu sorunların çözülmesi alanda yapılacak bilimsel çalışmalar ve bu çalışmalar sonucunda oluşturulacak birtakım standartlarla mümkün olacaktır. Türkçe öğretiminin yukarıda ifade edilen yapısal sorunları (öğretici, program, materyal...) üniversiteler bünyesinde gerçekleştirilen dil öğretim sürecinin niteliğini kaçınılmaz olarak etkilemektedir. Araştırmacının, yabancılara Türkçe öğretimi yapan bir merkezde çalışması nedeniyle mezun olan öğrencilerin zaman içerisinde yükseköğrenim aşamasında birçok dilsel problem yaşadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin özellikle dil öğrenim süreci içerisinde edinemedikleri birçok kazanımın varlığı hususunda şikâyetler de buldukları görülmüştür. Durumdan hareketle yapılan araştırmalar da alan deneyimini destekler mahiyette olmuştur. Açık (2008) yaptığı bir araştırmada durumu şu şekilde ifade etmiştir:

Türkçeyi anlama, okuma, yazma ve konuşma sorunlarının varlığı karşısında %4 gibi çok küçük bir grubun öğrenme zorluğu yaşamadığı, %96' sının çeşitli zorlukları dile getirdiği ve % 98'inin Türkiye'de eğitimlerini devam ettirme amacıyla Türkçe öğrendikleri düşünülürse özellikle lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitim alacak kişileri zorlu bir öğrenim hayatı beklemektedir. (s. 6).

Ayrıca Tok (2012) öğrencilerin akademik yazma konusunda eksiklik yaşadığını araştırmasına dayanarak belirtmiştir. Tez kapsamında yapılan öğrenci, akademisyen, okutman ve alan uzmanı ile yapılan görüşmeler (*bk. Bulgular ve Yorum, Akademik Okuryazarlık Öğretimi İhtiyacına Yönelik Bulgular ve Yorum*) de araştırmalar ve alan deneyimleriyle paralellik göstermiştir. Görüşmelerde lisans düzeyindeki yabancı uyruklu öğrenciler; birçok alanda dilsel yetersizlik yaşadıklarını, teknik kavramları anlamadıklarını, akademik yazıları okuma-anlamada sorunlar yaşadıklarını, dersi dinlerken kullanılan akademik dilin kendileri için üst düzey olduğunu ifade etmiştir. Yüksek lisans veya doktora yapan öğrenciler ise makale, bildiri ve tez yazma konusunda dil kurslarında herhangi bir eğitim almadıklarını, akademik yazım dili konusunda problem yaşadıklarını, savunma sınavında nasıl konuşmaları gerektiğini bilmediklerini belirtmiş; alıntılama, kaynakça gösterme, yöntem konusunda problemler yaşadıklarını ifade etmiştir.

Türkiye’deki üniversitelerde yükseköğrenime başlayacak yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe akademik okuryazarlık becerilerine sahip olmaları ihtiyacı “Türkçe akademik okuryazarlık” kavramını ortaya çıkarmaktadır. Bu kavram birçok beceriyi içermektedir. Söz konusu beceriler temel dil yeterlilik alanları olan okuma, yazma, konuşma ve dinleme alanları dışında eleştirel düşünme, teknoloji kullanımı, kavramsal gelişim ve birtakım düşünce alışkanlıklarını da kapsamaktadır. En kapsamlı tanım olarak İCAS (2002) kılavuzundaki tanım ifade edilebilir:

Akademik okuryazarlık üniversitede eşitliğe hizmet eder. Akademik okuryazarlığın elementleri okuma, yazma, dinleme, konuşma, eleştirel düşünme, teknoloji kullanımı ve düşünce alışkanlığından oluşur ve bunlar da akademik başarıyı besler, geliştirir. Bu alanlar üniversiteye başlayan öğrenciler için olması gereken yeterlilik alanlarıdır ve üniversite öncesinde edinilmesi beklenen becerilerdir. Akademik okuryazarlık bir dizi kavrama ve davranış edinimi üzerine kuruludur, bu da bireyi daha ileri akademik çalışmalar için hazırlar. Zihnin eğilimleri ve alışkanlıkları öğrencilerin akademik çok katmanlı ve ilişkisel düşünme, okuma, yazma ve konuşma durumlarına etki eder. Öğrenciler akademik görüşlerini öne sürdüklerinde çeşitli mantıki, duygusal ve kişisel itirazlarda dikkatli olmalıdırlar; dahası onları etkinleştirmek için tanımlama, detaylandırma, açıklama, değerlendirme, karşılaştırma/zıtlık kurma ve analiz etme gibi becerilere ihtiyaç duyarlar. Buna ilaveten öğrenciler çeşitli disiplinler içinde doğru bir rehberlik için muhatabın temel anlayışını, tonlamasını, dil kullanımını ve sözel stratejilerini algılayabilmelidirler. Okuma, yazma, dinleme, konuşma ve teknoloji kullanımı becerileri bu yeterlilikleri kapsar. (s. 12-13).

Akademik okuryazarlık becerileri, üniversitede okuyacak öğrenciler için zorunlu becerilerdir. “Biz akademik okuryazarlığı akademik sürecin devamının sağlanması ve bireyin kendini akademik topluluk içerisinde başarılı bir yere konumlandırması için zorunlu beceriler, pratikler ve davranışlar olarak tanımlarız.” (*A Quality Enhancement Plan for Gordon College, 2015*). Akademik okuryazarlık üniversitede iletişimi güçlendirir, eleştirel bakış açısını geliştirir ve üniversite amaçlarına uygun bir kültürü oluşturur (Alfer ve Dison, 2000).

Dünyada (Amerika, İngiltere, Kanada...) akademik okuryazarlık kavramı yıllardır bilinen ve araştırmalara konu olan bir kavramdır. Üniversite öğrenci kabulünde ise bu beceriler çeşitli sınavlarla ölçülmekte ve başarılı kabul edilen öğrenciler üniversitelere yerleştirilmektedir.

Sonuç olarak Erciyes Üniversitesinde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite öğrenimleri esnasında akademik okuryazarlık konusunda birtakım bilgi ve becerilere ihtiyaç duymaları problem durumu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırma kapsamında yabancı uyruklu öğrencilerin akademik dil ihtiyaçlarını belirlemek, bu ihtiyaçlar ekseninde bir öğretim paketi geliştirmek ve uygulama sürecinin nasıl gerçekleştiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmacı, dil öğretim sürecinden mezun öğrencilerin sıklıkla dile getirdiği akademik Türkçe ihtiyaçlarını gidermek hususunda alan yazın ışığında çözüm yolları bulmayı hedeflemiştir. Böylece yabancılara Türkçe öğretim sürecinin öğrenci ihtiyaçları ekseninde ve akademik dil kazanımlarını içerecek bir biçimde oluşturulması sağlanacaktır. Aşağıda araştırmanın amaçları doğrultusunda çözüm aranacak problem ve alt problem durumları ifade edilmiştir.

1. Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenimleri süresince akademik dil ihtiyaçları nelerdir?
 - Erciyes Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin akademik dil ihtiyaçları konusundaki düşünceleri nelerdir?
 - Yabancı uyruklu öğrencilere ders veren veya danışmanlık yapan öğretim elemanlarının yabancı öğrencilerin akademik okuryazarlık düzeylerine ve ihtiyaçlarına dair algı ve görüşleri nelerdir?
 - Erciyes Üniversite ERSEM bünyesindeki Türkçe okutmanlarının yabancı uyruklu öğrencilerin akademik okuryazarlık ihtiyaçlarına dair algı ve görüşleri nelerdir?
2. Öğrenci ihtiyaçları ekseninde Türkçe özelinde örnek bir akademik okuryazarlık öğretim paketi geliştirmek mümkün müdür?
3. Geliştirilen Türkçe akademik okuryazarlık öğretim paket programı öğretim süreci nasıl gerçekleşmektedir?

- Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve kazanımları doğrultusunda geliştirilen etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır?
- Gerçekleştirilen öğretim sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşleri nasıldır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yabancılara Türkçe öğretiminin geçmişi ülkemizde üniversiteler bağlamında oldukça yenidir. 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ilk üniversite dil öğretim merkezidir. Söz konusu tarihten itibaren üniversiteler bünyesinde yabancılara Türkçe öğretimi alanında yüksek lisans çalışmaları başlamıştır. Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki çalışmaların yeni olduğu söylenebilir. Alandaki araştırmaların uzun bir geçmişe sahip olmayışı da birtakım eskiklikleri beraberinde getirmektedir. Bu eksiklikler öğretim materyaline, öğretici kadrosuna ve öğretim içeriklerine doğrudan etki etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanı içerisinde akademik okuryazarlık konusunda yapılmış çalışmaların oldukça az olması bu durumun bir sonucudur. Ancak akademik okuryazarlık yabancılara Türkçe öğretimi alanı içerisinde olması gereken oldukça önemli bir boyuttur. Akademik Okuryazarlık Türkçenin okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin yanı sıra farklı öğrenme alanları içerisindeki dil kazanımlarını da ifade etmektedir. Yurt dışından ülkemize lisans ve yüksek lisans öğrenimi amacıyla gelen yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğretimde başarılı olabilmeleri akademik okuryazarlık becerilerini edinmeleriyle doğrudan ilgili bir durumdur. Türkçenin akademik boyutu ülkemizde yeterince çalışılmamış ve alan yazın oluşturulmamış olduğu için bu bağlamdaki kazanımlar da yabancılara Türkçe öğretimi uygulama sahasına aktarılamamıştır. Dolayısıyla öğrenciler akademik ihtiyaçları önceleyen bir dil öğretim sürecinden geçirilmeden üniversiyete başlamaktadırlar. Yaşanan eksiklik durumu yabancılara Türkçe öğretimi alanında akademik okuryazarlık çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında Erciyes ERSEM Türkçe Öğretim Merkezinden mezun olan öğrencilerin akademik okuryazarlık ihtiyaçları hakkında genel bir durum analizi yapılarak tespitlerde bulunulacak, söz konusu ihtiyaçları gidermek amacıyla alan yazına dayanan bir öğretim içeriği ve materyali geliştirilecektir. Bu sayede öğrencilerin yaşadıkları sorunlar giderilmeye çalışılacak, aynı zamanda

yabancılara Türkçe öğretimi alanına yönelik akademik Türkçe öğrenme alanları ve kazanımları oluşturularak alana önemli bir katkı sunulacaktır.

1.4. SINIRLILIKLAR

Çalışmamızın sağlıklı bir biçimde yürütülmesi ve sonuçlandırılması için mevcut ortamın imkân ve imkânsızlıkları göz önüne alınarak bazı sınırlamalar getirilmiştir.

1. Uygulama sadece Erciyes Üniversitesi ERSEM bünyesindeki Türkçe Öğretim Merkezinden mezun olan lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine uygulanacaktır.
2. Tez kapsamında yapılan araştırma ile ilgili bulgular yalnızca uygulamanın yapıldığı sınıfta yapılan eğitim içeriği ve öğrencilerle sınırlıdır. Bulgular evrene genellenmesi söz konusu değildir.
3. Öğrencilerin derslere gönüllü bir şekilde katıldıkları kabul edilmiştir.
4. Yabancılara Türkçe öğretimi akademik okuryazarlık öğretim paket programı yeni bir müfredat geliştirme programı değildir sadece mevcut içeriğe katkı sunacak niteliktedir.

1.5. TANIMLAR

Okuryazarlık: “Toplum tarafından anlam verilen iletişimsel simgelerin etkili bir biçimde kullanılabilmesi yeteneğidir” (Potur, 2014, s. 15).

Akademik okuryazarlık: Akademik beceriler bakımından (okuma-anlama, konuşma, yazma, dinleme, eleştirel düşünce, kavram gelişimi ve teknoloji okuryazarlığı) yeterli olma durumu.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Bu bölüm içerisinde Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Teknikler, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Program Geliştirme başlıkları yer almaktadır.

2.1.1. Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve Teknikler

Yabancılara Türkçe öğretiminin önemli unsurlarından biri de yabancı dil öğretim yöntemleridir. Bu konuda uluslararası alanda kullanılan mutlak bir dil öğretim yöntemi söz konusu değildir. Yabancı dil öğretimi alanında günümüze kadar geliştirilmiş ve uygulanmış birçok yöntem mevcuttur. Bu yöntemlerin bazılarını dile getirmek gerekirse “Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi, Direkt-Doğrudan Yöntem, Kelime Yöntemi, Kültür Yaklaşımı, Doğal Yöntem, Aktif Yöntem, İşitsel-Sözel Yöntem, Görsel-İşitsel Yöntem...” (Tunçel, 2014, s. 128) ifade edilebilir. Söz konusu yöntemlerden Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi, gramer öğretimine ağırlık vermiştir. İşitsel-Sözel Yöntem, dinlemenin ve konuşmanın her şeyin başında geldiğini vurgulamıştır. Kelime Yöntemi, kelime öğretimini bir dil için yeterli görmüştür. Doğal Yöntem, çocuğun dil edinimi prensibinden yola çıkarak sadece dinlemeyi ve taklidi esas almış ve dil öğretimi yöntemini bunun üzerine inşa etmiştir. Görüldüğü üzere yabancı dil öğretimi adına yöntem açısından büyük bir çeşitlilik söz konusudur ve tek bir yöntemden bahsetmek mümkün değildir (Kocaman, 2005). Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde farklı yöntemlerin hangisinin kullanılacağı tartışmalı bir konudur. Yabancılara Türkçe Öğretimi uygulamalarına bakıldığında genel itibariyle öne çıkan yöntem olarak Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi ifade edilebilir (Tepeli ve Yıldız, 2015). Bu yöntem dünyada uzun zamandan beri kullanılarak günümüze kadar gelen ve hâlen kullanılmakta olan bir

yöntemdir. Genel itibariyle dilin ses, şekil birimlerini ve söz dizimsel biçiminin (Doğan ve Doğan, 2011) öğretimini esas alır. Bir dilin gramerinin öğretilmesi o dilin yapısının kavranması açısından son derece önemlidir. Bu yapılar ve kurallar dilin karakteristiğini belirler ve öğretilmesi gereken bir konu durumundadır; ancak salt bir dil bilgisi öğretimi dilin öğrenilmesi bakımından sakıncaları olan bir durumdur ve yeterli bir öğretim yöntemi değildir. Dilin birçok beceri alanı vardır ve bu alanların birlikte geliştirilmesi tam bir öğrenmeyi sağlar. Bu anlamda Dil Bilgisi Çeviri yöntemine birçok eleştiri getirilmiştir. Bu eleştirilerin başında “...yöntemin, dilbilimsel, psikolojik ve eğitim bilimsel olarak bir tabanı olmaması...” (Brown, 2001, s. 19; Akt. Sülüsoğlu, 2008, s. 14-15) ifade edilebilir.

Alanda öne çıkan yöntemlerden birisi ise Seçmecî Yöntem olmuştur. Bu yöntem çeşitli yöntemlerin içerisinden öğretim hedefleri ve ihtiyaçları ekseninde istenilenin seçilmesini (Wang, 2001, Demircan, 1990) ifade eder. Yani aslında Seçmecî Yöntem yalnız başına bir yöntemin kullanılmasını reddeden, esnek ve seçmecidir. Bu yöntemin doğuşu tek bir yöntemin dili öğretim amacına hizmet edememesidir dolayısıyla yabancı dil öğretiminde tek bir yöntemin kullanılması ve ona bağlı kalınmaması esastır. Çünkü tüm yöntemlerin eleştiri alan (Hamamcı, 2013) yönleri mevcuttur. Seçmecî veya eklektik yöntem genel itibariyle bütün yöntemlerin bilinmesini ve ihtiyaç anında yöntemler arasında geçişkenliği ifade eder. Bu yaklaşımda sadece bir yöntemin kullanılması söz konusu değildir, öğretmen tüm yöntemleri tarayarak öğrenciye uygun olanı (Siddiqi, 2014) belirlemelidir.

Yabancılara Türkçe öğretirken öğretmenler birçok değişik teknik uygulanmaktadır. Esas olan bu tekniklerin amaca doğru bir biçimde hizmet etmesidir. Öne çıkan teknikler arasında benzetim, soru-cevap, gösteri, drama, ikili veya grup çalışmaları, görsel işitsel araçlar, eğitsel oyunlar ve dil bilgisi oyunları gösterilebilir.

Son yıllarda yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde oyun tekniği giderek artan bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu durumun nedeni “...öğrencileri eğlendiren, dinlendiren ve neşelendiren bir eğitim metodu...” (Okur ve Onuk, 2013 s. 884) olmasıdır.

Modern dil yöntemleri arasında karşımıza çıkan önemli tekniklerden birisi de görsel işitsel araçlardır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte görsel ve işitsel araçların dil öğretimi içerisinde yeri hızla artmaktadır. Görülen ve işitilen bilginin okunan bilgiye göre kalıcılığının fazla olması bu tekniğe rağbeti arttırmaktadır. Bu sayede bilgilerin öğrenci tarafından unutulması zorlaşmış olacaktır. Özellikle Türkçe öğretimi içerisinde kelime öğretimi ve teleffuz çalışmaları için oldukça yararlı bir tekniktir. Görsel ve işitsel araçları "...video film, televizyon, bilgisayar, dvd-vcd oynatıcı, projeksiyon cihazı, multimedya, mp3, ders kitapları, resimler, flaş kartlar, posterler, yazı tahtaları..." biçiminde sıralamak mümkündür (Arslan ve Adem, 2010, s. 66).

Ayrıca etkili ve yaratıcı yönü ön planda olan drama, Yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil gelişimi açısından önemli tekniklerden birisidir. Bu teknik öğrencinin öz güvenini arttırmakta, iletişimi geliştirmekte ve sosyal ve kültürel anlamda (Tüm, 2010) öğrenmeleri pekiştirmektedir. Bu bakımdan yabancılara Türkçe öğretiminde drama tekniği önemlidir.

Bir başka teknik olarak benzetim tekniği fiziki ortam oluşturma zorluğuna rağmen dil kullanımı açısından yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenciye büyük katkılar sunmaktadır. Dilsel açıdan çeşitli ortamlara has kelimeler vardır ve bu kelimeler ortamlara ilişkili bir bağlamda kullanılmaktadır. Benzetim tekniği sayesinde gerçeğe uygun çeşitli ortamlar oluşturularak (Tabak ve Göçer, 2014) öğretimde kalıcılık ve pratiklik sağlanmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde kullanılacak birçok teknik ifade edilebilir ancak tekniklerin işler olup olmadığı daha çok öğrenen ihtiyaçları ve uygulama sonuçlarıyla ilgilidir. Dil öğretimi yapan bir eğitici mevcut teknikleri çeşitlendirip uygulamalıdır. Türkçe dil öğretimine özgü, alanda denenmiş, ihtiyaçlar etrafında şekillendirilmiş tekniklerin geliştirilmesi Türkçe öğretimin niteliğini arttırmak açısından son derece faydalı olacaktır. Bu konuda eğitimcilere sorumluluklar düşmektedir. Eylem araştırması süreci öğretim paketi içerisinde yukarıda ifade edilen tekniklerin konuya uygun ve amaçlara hizmet edebilecek olanları seçilerek ders öğretim materyalinde yer alan yöntem ve teknik bölümünde belirtilmiştir.

2.1.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı

Yabancılara Türkçe öğretiminde ders kitapları önemli bir yer tutmaktadır. Ders kitapları dilin öğretilmesi süreci içerisinde önemli bir yer teşkil eder. Dil öğretiminin sistematik ve belirli bir program dâhilinde yürütülmesi için gereklidir. Kitaplar, ders sürecinin devamlılığı, maliyetini düşük olması, ortak bir öğretim imkânı sağlaması nedeniyle öğrenciye ve öğretmene birçok kolaylıklar sunmaktadır. Son yıllarda TÖMER ve Dil öğretim merkezlerinde daha çok set biçiminde kitaplar (Topçuoğlu, 2013) kullanılmaktadır. Kitapların yanı sıra yabancılara Türkçe öğretim süreci içerisinde en sık kullanılan materyallerin başında sanal veya basılı sözlükler (Tüfekçioğlu, 2013) gelmektedir.

Gelişen dil öğretim materyalleri arasında işitsel malzemeler de girmiştir. Gerçek dinleme ortamları oluşturmanın zorlukları sebebiyle Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde dinleme becerisinin geliştirilmesi için işitsel araçlar yaygın olarak kullanılmaktadırlar. Bu araçlar arasında; "...DAT, mini disk ve ses kartları, pikap diskleri, plaklar, dil laboratuvarlarında işitsel gereçler (mikrofon, kulaklık), telefonlu konferanslar..." (Şengül, 2014, s. 227) sıralanabilir. Günümüz teknoloji imkânları dil öğretiminde ses ve görüntüyü birleştiren araçlar geliştirmeyi mümkün kılmıştır. Bu nedenle sadece ses içeren materyallerden daha çok sesi görüntüyle birleştiren malzemeler ön plana çıkmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde sıklıkla başvuru alanlar arasına uzun ve kısa filmler girmiştir (Arabacı, 2015). Filmlerin öğretim ortamlarında kullanımı, dil öğretimi adına önemli faydalar sağlamıştır. Gerçeğe yakın ortamlar oluşturma, eğlenceli olma, tekrar yapmaya imkân verme, ulaşım kolaylığı ve kültürel öğelerin aktarımını sağlama bu faydalardan sayılabilir. Sağladığı bu yararlar içerisinde en önemlilerinden birisi kültür öğretimine katkısıdır. Dili; kültürden ayıramaz bir parça olarak kabul etmek gerekir, bu nedenle dil ve kültür birlikte öğretimi yapılması gereken öğrenme alanlarıdır. Yabancı bir dili öğrenen bireyler kültürden bağımsız dil öğrenimi yapamazlar. Bir dili bilmenin yolu kültürü tanımak ve öğrenmekle olur. Görsel ve işitsel içerik sağlayan videolar veya filmler bu amaca oldukça iyi hizmet etmektedir (Yılmaz ve Şenden, 2015). Öğrencinin ulaşımı ve gözlemleyebilmesi açısından zor olan kültürel ortamlar ve davranışlar bu sayede sınıf içerisine taşınabilmektedir. İzlenen bir filmde aile, toplum yapısı, tutum

ve davranışlar, yeme-içme, inanç gibi birçok kültürel özellik tanınmış ve anlamlandırılmış olmaktadır.

Bütün dünyada dil öğretimin bir parçası olan kuklalar dinleme ve konuşma ortamları sağlaması, eğlendirici yönünün olması, aynı zamanda eğlendirirken de öğretmesi (MEB, 2013), ilgi çekici olması, kültürel motifler taşıması nedeniyle önemlidir. Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde bu kapsamda Hacivat ve Karagöz oyunu (Arslan ve Gürsoy, 2008) kullanılabilecek bir materyaldir.

Bilgisayar ve internet teknolojisinin gelişimiyle birlikte öğretim, sınıf ortamının dışında zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde yapılabilmektedir. Öğretimi; sınıfa sıkışmış bir faaliyet olmaktan çok hayat boyu yapılan, mesafelerden ve zamandan bağımsız gelişen bir süreç olarak görmek gerekir. Günümüzde öğretmen eksenli öğretim algısı değişmiş interaktif ve bireysel öğrenme süreçleri geliştirilmiştir. Hayat boyu öğrenme, interaktif öğrenme, e-öğrenme gibi kavramlar son zamanlarda sıklıkla kullanılan kavramlar olmuştur. Yabancılara Türkçe öğretimi faaliyetini sınıf ortamının dışına taşıyan araçların en önemlisi internet teknolojisi olmuştur. Bugün dil öğrenimi çeşitli siteler üzerinden (Türker ve Demir, 2014) görsel ve işitsel araçlar yardımıyla modüler bir biçimde öğrenen ihtiyaçlarını gözeten, bireysel öğrenmeye imkân veren bir usülle yapılabilmektedir Bilgisayar teknolojisi ile Türkçe dil öğretimi açısından “animasyonlar, 3D simülasyonlar, sürükle bırak uygulamaları, kısa video filmler, resimli sözlükler, bulmacalar, renkli sözcük oyunları, sözcük eşleştirmeleri içeren görsel materyaller” (Türker, 2014, s. 98) hazırlamak mümkündür. Bu araçlardan animasyonlar bilgiye merak uyandırması, ilgiyi canlı tutması, duyuları harekete geçirmesi ve bilgiyi yapılandırması (Yılmaz ve Talas, 2015) açısından dil öğretimi için kullanılan veya kullanılması gereken uygun araçlardandır.

Dil öğretimi süreci içerisinde amaçlara ulaşmak adına kelime öğretimi ve öğrenimi farklı bir boyut oluşturur. Öğrenen ne kadar çok kelime biliyorsa ve bu kelimeleri kullanabiliyorsa o dilde o denli kendini iyi ifade edebilir. Bu sebeple öğrencilere kelime öğretimi yaparken sözlükler dışında alternatif ve etkili kelime öğretim malzemeleri geliştirmek gerekir. “...ünite posterleri, cümle kartları, bilgisayar oyunları, resimli kartlar...” (Duru, 2013, s. 395) Türkçe öğretim süreci içerisinde son zamanlarda kullanılan materyaller arasındadır. Market broşürleri de alternatif kelime öğretimi

malzemeleri arasında yer edinebilir “...bu materyaller, günlük hayatın içinden alınmış, gerçek örnekler olduğu için öğrencinin dikkat ve motivasyonunu arttırmaktadır...” (Doğan, 2014, s. 89).

Yabancılara Türkçe öğretimi süreci içerisinde kullanılan birçok materyal söz konusudur. Klasik materyallerden olan basılı malzemedan, teknolojik multimedya araçlarına varıncaya kadar oldukça geniş ölçekteki bu malzemeler dil öğretimi içerisinde birer amaç değil araç konumundadırlar. Asıl amaç Türkçeyi ve kültürümüzü en iyi şekilde anlatmak ve yansıtmaktır. Bu bağlamda materyal oluşturma sürecinde malzemelerin içeriği dil kazanımları, öğrenci ihtiyaçları ve kültürel aktarım esas alınarak oluşturulmalı; sesli içerik, görseller veya yazılar anlaşılabilir, Türkçenin estetiğini ve anlayışını yansıtan şekilde olmalıdır. Oluşturulacak her türlü materyal kullanışlı, erişime açık, nitelikli, Türkçenin imla ve dil standartları uygun biçimde hazırlanmalıdır. Araştırma kapsamında yabancı uyruklu öğrencilerin akademik ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulacak ders öğretim materyali yukarıda ifade edilen eksikliklerden arınık olmayı hedeflemiştir.

2.1.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Program Geliştirme

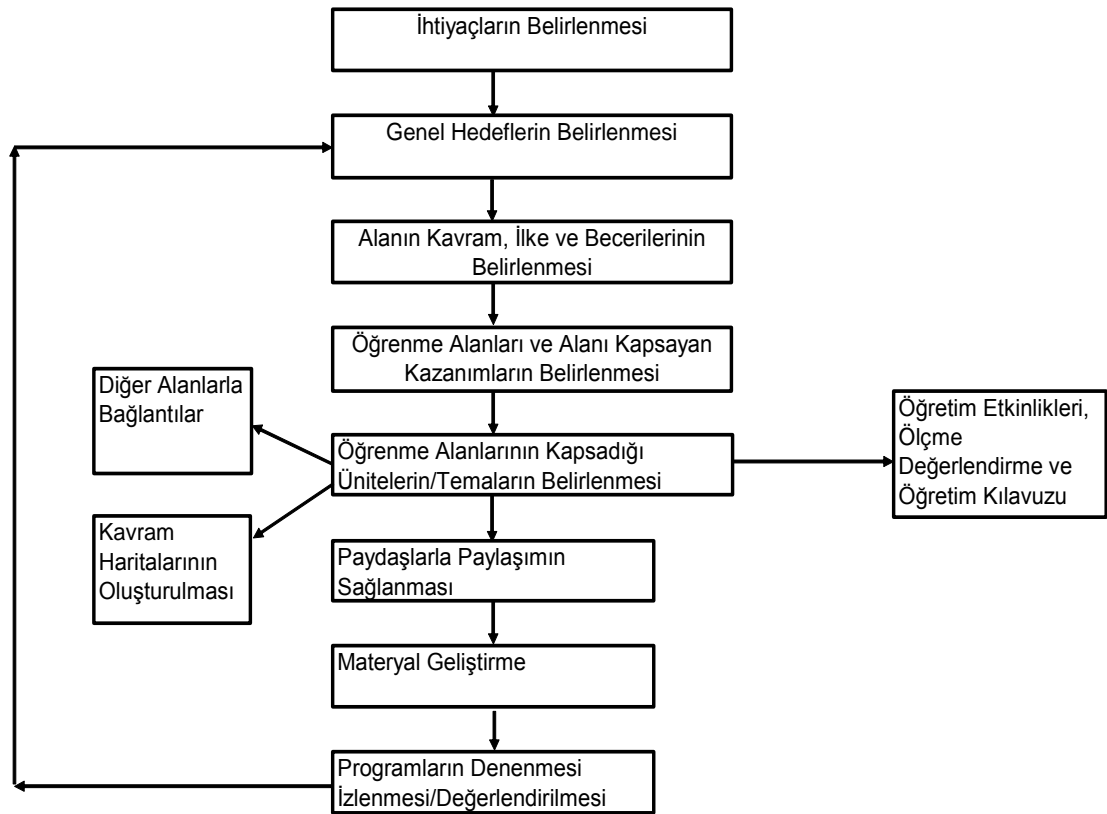
Yabancılara Türkçe Öğretiminin problemlerinden birisi de ulusal düzeyde ortak bir programının olmayışıdır. Mevcut durumda program yerine planlar çerçevesinde bir yabancı dil öğretimi yapılmakta, söz konusu planlar ise kurumlara göre değişiklik göstermektedir (Kan ve diğerleri, 2013). Eğitimde program oluşturma süreci birçok aşaması olan ve belirli ulusal amaçları olması (Özdemir, 2009, s. 129) gereken bir süreçtir. Program geliştirmeye dair birçok model mevcuttur ancak en çok bilinen modellerden birisi olarak Tyler’ in Hedefe Dayalı Program Değerlendirme Modeli ifade edilebilir. Bu model hedefler ve belirlenen hedeflerin ölçülmesi aşamalarını içerir. Modelde içerisinde yer alan aşamalar aşağıdaki gibi ifade edilmiştir (Akt. Kozikoğlu, 2014, s. 364):

- Programın genel ve ayrıntılı hedeflerinin belirlenmesi,
- Hedeflerin sınıflandırılması,
- Davranışsal hedeflerin belirlenmesi,

- Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını gösterecek durumların belirlenmesi,
- Ölçme araçlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi,
- Öğrencilerin davranışa ilişkin yeterliliklerinin belirlenmesi,
- Davranışsal hedeflerle verilerin karşılaştırılması.

Milli Eğitim Bakanlığının 2004 yılında geliştirdiği programın modeli aşağıdaki aşamalar esas alınarak oluşturulmuştur. Bu programda yapılandırmacı yaklaşım ve çoklu zekâ ön plana çıkmıştır. Daha çok öğrenen merkezli ve ihtiyaçlar merkezinde bir yaklaşım benimsenmiştir.

MEB YENİ PROGRAM GELİŞTİRME MODELİ



Programlar oluşturulurken program yapım aşamalarının tümünün titizlikle ele alınması gereklidir. Yenilenen dünyamızda eğitim programları da sürekli yenilenme ihtiyacı göstermektedir.

Koçer (2013, s. 171-172) yabancı dil olarak Türkçe alanında program oluşturacak kişilere aşağıdaki önerilerde bulunmuştur:

- I. Taba-Tyler'ın program geliştirme modelinden hareketle YDT öğretmenlerin program geliştirmede atacakları ilk adım, hedef grubun ihtiyaçlarını ve mevcut durumu detaylı bir şekilde analiz etmek olmalıdır.
- II. YDT öğretmenlerin daha sonra hedef grubun beklentilerine, tutumlarına, dil ihtiyaçlarına, ilgilerine, yaş seviyelerine ve sosyal ihtiyaçlarına cevap veren içerik temelli bir program hazırlamaları gerekmektedir.
- III. YDT öğretmenlerin öğretim araç-gereçlerinin seçiminde, sınıf içi etkinliklerin düzenlenmesinde ve ders konularının seçiminde hedef grubun dil ihtiyaçlarını dikkate almaları gerekmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi programı için birtakım önerilerde bulunmak mümkündür. Öncelikle bir program oluşturulurken uzak ve yakın hedefler gözetilmelidir. Programın bir diğer boyutu ise planlama olmalıdır (Durukan ve Maden, 2013). Bu süreç bütün bir program yapım aşamasını kapsamaktadır. Her işte olduğu gibi planlama nitelikli bir öğretim için titizlikle yapılması gereken bir unsurdur. Program yapılırken amaçlar belirlenmeli buna göre içerik düzenlenmelidir (Eryaman ve Kana, 2014). Oluşturulan etkinlik ve içerikler birtakım strateji ve yöntemlere dayandırılmalı bu amaçla içeriklerin iletişim becerilerine yönelik oluşturulması dil edinimi açısından daha niteliksel olacaktır (Arslan ve Coşkun, 2012). Oluşturulacak program öğrenen merkezli olmalı ve öğrenci ihtiyaçları esas alınmalıdır (Güzel ve Barın, 2013; Karababa, 2009).

Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyesi olmasına rağmen ülkemizde hâlihazırda yabancılara Türkçe öğretimine dair nitelikli bir programın olmadığını belirtmek gerekir. Oluşturulacak dil eğitim programları Avrupa Çerçeve Metni ölçütlerine ve yukarıda belirtilen bilimsel verilere dayandırılmalıdır. Bu kapsamda programlar için Avrupa Ortak Çerçeve Metni'nin yol gösterici olacağı ifade edilebilir.

2.1.3.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ortak Çerçeve Metni

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (CEFR-OBM) son zamanlarda ülkemizde öğretim programı oluşturma sürecinde referans kabul edilmektedir. Bu metin dil öğretim programları, yönergeler

sınavlar ve ders kitapları gibi (Council of Europe, 2001) birtakım ölçütler sunmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından Ortak Çerçeve Metni hazırlanırken dil öğretimine dair bilimsel ve modern öğretim yaklaşımları esas alınmıştır. Bu kapsamda hazırlanan metin ortak bir dil öğretimi sağlamak amacıyla bütün Avrupa ülkelerinde dil öğretimi programları ve belgelerinde temel olarak kabul edilir. Belirtilen politikalar ekseninde oluşturulan Ortak Çerçeve Metninin belirgin özellikleri aşağıdaki gibi ifade edilebilir (Akt. Kır, 2011, s. 14):

- Dillerin kurulmuş olduğu/kullanıldığı kültür bağlamı.
- Yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeyleri.
- Modern diller alanında çalışan uzmanların karşılaştığı, Avrupa'daki farklı eğitim sistemlerinden kaynaklanan iletişim engellerinin üstesinden gelinmesi.
- Eğitim yöneticilerine, ders tasarımcılarına, öğretmenlere, eğitici öğretmenlere, sınav kurullarına ve benzer birimlere çabalarını düzenleyip eşgüdümleştirerek ve sorumlusu oldukları öğrencilerin gerçek gereksinimlerinin karşılanmasını sağlayarak mevcut uygulamalarını yansıtabilecekleri ortak bir zemin sağlamak.
- Modern diller alanında uluslararası düzeyde eşgüdümü artırmak.
- Nesnel ölçütler ile farklı öğrenim bağlamlarında kazanılan özelliklerin karşılıklı olarak tanınmasının kolaylaştırması ve bu sayede Avrupa'daki hareketliliğe de yardımcı olmak.
- Dil öğrencisinin dil ve kültür farklılıkları konusundaki deneyimlerini zenginleştirerek öğrenenin tüm kişiliğinin gelişimini ve kimlik bilincini artırmak.
- Bu özellikler dil öğretimini bilimsel bir çerçeveye oturtmak, dile dair bir sistematik oluşturmak ve dili kültürel bağlamda geliştirmek amaçlarını yansıtmaktadır.

Ortak Başvuru metni dili, birbirini takip eden bir bütünlük içerisinde öğretilmesini esas kabul edip bu çerçevede dil öğretim kademelerini gruplandırmıştır. Dil, belirli aşamalar içerisinde öğrenilecek ve her bir kademe bir öncekiyle ilişkili olacaktır. Dil öğretimi, merdiven örneğinde olduğu gibi bir basamak olmadan diğerine geçilemeyecek şekilde bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümler harflerle temsil edilmiş olup A (Temel Kullanıcı), B (Bağımsız Kullanıcı) ve C (Deneyimli Kullanıcı) olmak üzere üç genel dil öğretim

düzeyi biçiminde sınıflandırılmıştır. Her bir dil kademesi ise ayrıca iki bölüme ayrılmıştır. Avrupa Ortak Çerçeve Metninde dil öğretiminde ve öğreniminde “iletişim” esas kabul edilmiştir, bu konu İletişim Stratejileri başlığı altında verilmiştir. İletişimin üç önemli unsuru alımlama, etkileşim ve üretim olarak tanımlanmıştır. Bunlar da dil öğrenimi süreci içerisinde birtakım becerilere karşılık gelmektedir. Alımla: dinleme-anlama, okuma-anlama; Etkileşim: Karşılıklı konuşma ve yazışma; Üretim: konuşma ve yazma olarak ifade edilmiştir.

Tablo 2.1. Açıklayıcı Ölçeğe Göre İletişim Stratejileri (CEFR, 2002; Akt. Şahin, 2013, s. 505).

İLETİŞİM STRATEJİLERİ		
ALIMLAMA	ETKİLEŞİM	ÜRETİM
İpuçlarını tanımlama ve çıkarımda bulunma.	Konuşma sırası alma	Planlama
	İşbirliği içinde olma	Dengeleme
	Açıklama amaçlı soru sorma	İzleme ve onarım/dengeleme

2.1.3.2. Ölçme ve Değerlendirme

Yabancılara Türkçe öğretimi yapılırken programların hedeflerine ulaşip ulaşmadığının tespiti, öğrenci ve öğreticilerin süreçteki performanslarının değerlendirilmesi ölçme ve değerlendirme ile mümkün olacaktır. Ölçme ve değerlendirme sayesinde süreç içerisinde dönütler almak ve düzeltmeler yapmak mümkündür.

Ölçme için birtakım ölçütlerin olması gerekmektedir, bu ölçütler program ekseninde kazanımlar doğrultusunda geliştirilmelidir (Özbay ve Diğerleri, 2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan ölçme teknikleri ise Özcan ' a (2012) göre iki çeşittir bunlar: yazılı sınavlar ve sözlü sınavlardır.

Ölçme sürecinin ardından ikinci önemli aşama değerlendirme sürecidir. Değerlendirme yapabilmek için ölçme neticesinde elde edilen verilere ihtiyaç vardır. Bu aşama, modern yaklaşımları esas alan süreç değerlendirme biçimde yapılmalıdır. Aydoğmuş ve Keskin'e (2012) göre “süreç odaklı değerlendirmede tek amaç öğrencileri notla değerlendirmek değil; öğrenenlerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak tamamlamaları gereken eksiklikler konusunda hem öğretmene hem de öğrenciye dönüt vermek,

öğrencilerin süreç içerisindeki ilerleme aşamalarını görmelerini sağlamaktır” (Akt. Şahin ve Öztürk, 2013, s. 111).

Öğrenci portfolyoları değerlendirme amacıyla yabancı dil öğrenim kurları içerisinde kullanılmaktadır (Karakuş, 2013). Bireyleri dil öğrenmeye teşvik etmek ve çok kültürlü bir ortamda dil edinimini teşvik etmek amacıyla Avrupa Konseyi 2004-2005 yılından itibaren tüm Avrupa’da geçerli olacak öğrencilerin dil bilgileri ve kayıtlarının yer aldığı Avrupa Dil Gelişim Dosyası (Portfolyosu) adı altında bir uygulamaya geçmiştir. Avrupa Dil Portfolyosu üç bölümden oluşmaktadır:

1-Dil Pasaportu: Bireyin konuştuğu dillere dair bilgileri yer alır. Bu bilgiler Avrupa Ortak Çerçeve Metni dil düzeyleri (a1, a2, b1, b2, c1, c2) esas alınarak yapılır. Bu bilgiler kendini değerlendirme formu adı altında ifade edilir.

2-Yabancı Dil Özgeçmişi: Öğrencinin dil öğrenim aşamalarında kendini tanıması, yaşadığı kültürler arası deneyimler ve dil öğrenme amaçlarını kısaca dil öğrenim öyküsünü içerir.

3-Dosya: Öğrencinin dile dair sertifika, diploma, proje örnekleri, makaleler gibi belgeleri bulunur.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretildiği kurumlarda dil gelişim dosyaları (portfolyo) düzenlenmeli ve bunun için Avrupa Dil Gelişim Dosyası esas alınmalıdır. Bu sayede uluslararası bir dil öğretimi sağlanacak ve yabancı öğrencilerin Avrupa’nın birçok yerinde kullanabileceği standartlar çerçevesinde bir belge oluşturulmuş olacaktır.

Ölçme değerlendirme sürecinin beklentilere cevap vermesi için yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde doğru bir ölçme ve değerlendirme uygulaması nasıl olmalıdır sorusuna cevap aramak gerekir. Altmışdört’ e (2010, s. 189) göre “sınavlarda; programda yer alan içerik, sözcük ve dil bilgisinin yanı sıra dil becerileri de bütünleşik bir şekilde ele alınmalıdır. Temel dil becerilerinden hangileri ön plana çıkıyorsa ağırlıklı olarak bu becerileri kapsayan ölçme araçları geliştirilmeli; içerik olarak hedeflere yönelik değerlendirmeler yapılmalıdır.”

Güzel ve Barın (2013) ölçme ve değerlendirme sürecini beceriler ekseninde ele almıştır. Bu becerilere göre ölçme değerlendirme aşamalarında uygulayıcılar için birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Bu tavsiyeler sınavlarda uyulması gereken birtakım önerileri içermektedir. Derman (2013, s. 527) yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme ve

değerlendirmenin önemine işaret eder ve sürecin birtakım amaçları önceleyerek yapılması gerektiğini vurgular bu çerçevede bazı tavsiyeler sunar:

- I. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarının derste anlatılanlara göre değil Avrupa Konseyi Dil Dosyasında yer alan dil yeterlilikleri ile ilgili kazanımlara yönelik olarak yapılması gerekir. Öğretmenlerin kazanımları göz ardı ederek kitap setlerinde yer alan metin ve uygulamalara gereğinden fazla önem atfetmeleri, bu metin ve uygulamaların kazanımların elde edilmesi için kurgulanmış öğretime yönelik birer araç olduklarını akıldan çıkarmamaları gerekir.
- II. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları seviye belirlemeye ya da kalıcılığın ne ölçüde gerçekleştiğini ölçmeye yönelik olarak yapılabilir.
- III. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları, öğrenmeyi destekler mahiyette dersin işleniş sürecinde soru ve alıştırmalar şeklinde düzenlenerek yapılabilir. Bu tip çalışmalarda ölçme ve değerlendirme etkinlikleri aynı zamanda “kavrama” ve “pekiştirme” işlevini görür.
- IV. Bir konu ya da kazanımla ilgili ölçme ve değerlendirme süreci öğretimin ilerleyen dönemlerinde diğer konu ve ünitelerin ölçme ve değerlendirme süreçlerinde tekrar edilmelidir. Böylelikle ölçme ve değerlendirme etkinlikleri tekrarı sağlar, tekrar ise öğrenmeyi pekiştirir ve kalıcılığı artırır. Bu aynı zamanda öğrenilen bir konunun üniteye sıkıştırılması, ünite bitince unutulması gibi bir olumsuzluğu da ortadan kaldırdığı gibi öğrencilerin seviye belirleme, ünite değerlendirme ya da kur atlama sınavlarına hazırlıklarını da kolaylaştırır.

Bu tavsiyeler ışığında ölçme değerlendirme sürecinin her bir beceri için farklılık arz ettiği görülmektedir. Tüm işlemler sürecinin, bilimsel verilere dayandırılarak ifade edilen öneriler eşliğinde yapılması gerekmektedir. Ayrıca ölçme değerlendirme yapılırken Avrupa Ortak Çerçeve Metni ölçütleri esas kabul edilmelidir. Doğru bir ölçme değerlendirme süreci öğretimin hedeflerinin gerçekleşmesi için kilit rol oynamaktadır. Bu sebeple öğreticilere ve uygulayıcılara önemli görevler düşmektedir. Eylem araştırması süreci içerisinde ölçme değerlendirme aşamaları kapsamında uzman görüşlerine başvurulmuş, öğrencilerin birbirlerini değerlendirmeleri amacıyla bazı etkinliklerde akran değerlendirme formları yer almış, öğrenci çalışmalarını incelemek ve değerlendirmek üzere ürün dosyaları oluşturulmuş ve her ders sonrası bu ürünler kontrol edilmiş ve dönütler verilmiştir. Ayrıca öğrenenlerin görüş ve fikirlerini almak üzere

öğrenci günlükleri toplanarak değerlendirilmiş tavsiyeler ışığında sürece yön verilmiştir. Eylem araştırması kapsamında işlenen dersler boyunca süreç değerlendirilmesi yapılmış ve Geçerlilik Komitesi Kararlarıyla da birtakım değişikliklere gidilmiştir.

2.2. AKADEMİK OKURYAZARLIK

2.2.1. Okuryazarlık Nedir?

Cameron (2008, s. 124) okuryazarlığı “...farklı mesajlar taşıyan, çeşitli metinleri okuyabilme ve yazabilme becerisi” olarak tanımlamaktadır. Potter (2005) beceri boyutu ekseninde bir yaklaşımla okuryazarlığı açıklar.

Eskiden okuma anlama şeklinde olan bu süreç, ortaya çıkan yeni iletişim araçlarıyla beceriyi ön plana çıkarmıştır. Mesajlar sadece yazı olarak değil, birçok farklı formatta okuyucuya iletilmektedir. Üretilen mesajlar televizyon, radyo, CD, video oyunları, kitaplar, gazeteler, dergiler, web siteleri, toplantılar, konferanslar, konserler, şarkılar, sokak tabelaları, ürünlerin üzerindeki etiketler ve daha birçok farklı şekilde hedef kitleye ulaşmaktadır (s. 44).

Özbay ve Çelik 'e (2013, s. 11) göre “20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren insanoğlunun hayatında daha fazla yer tutmaya başlayan elektronik teknolojik ürünler, geleneksel okuryazarlık tanımının yanında ihtiyaca yönelik farklı alanlarda da ‘okuryazarlık’ türlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.”

Araştırmamızın konusu akademik okuryazarlık olduğu için bu konudaki yukarıdaki açıklamalar yeterli görülmüştür. Tanımlardan hareketle okuryazarlığı, temelde okuma ve yazma becerileri ekseninde yeterli olmayı amaçlayan iletişimi de esas alan bir kavram olarak ifade edebiliriz.

2.2.2. Akademik Okuryazarlığın Tanımı

Akademik okuryazarlık kavramı geniş disiplin alanlarını içine alan okuryazarlık çalışmalarıyla birlikte gelişmiş ve kısa bir süreç içerisinde yeni dil yaklaşımları, araştırmaları ve bakış açılarının etkisiyle tanımsal anlamda süreç içerisinde birçok değişiklik göstermiştir. Araştırmaların artmasıyla günümüzde akademik okuryazarlık daha çok dilbilim alanı çalışmalarını içermiştir (Nizonkiza and Dyk, 2015). Akademik okuryazarlık araştırmalarının yapıldığı alanların “...kendine ait kaynakları, yaklaşımları, metodolojileri ve teorik temelleri var ayrı sosyal, siyasi, kültürel, ekonomik, teknolojik, pedagojik ve tarihsel bağlantısı...” (Barrat-Pugh vd., 2006, s. 15) çeşitli olması ebebiyle akademik okuryazarlık açıklamalarında farklılıklar göze

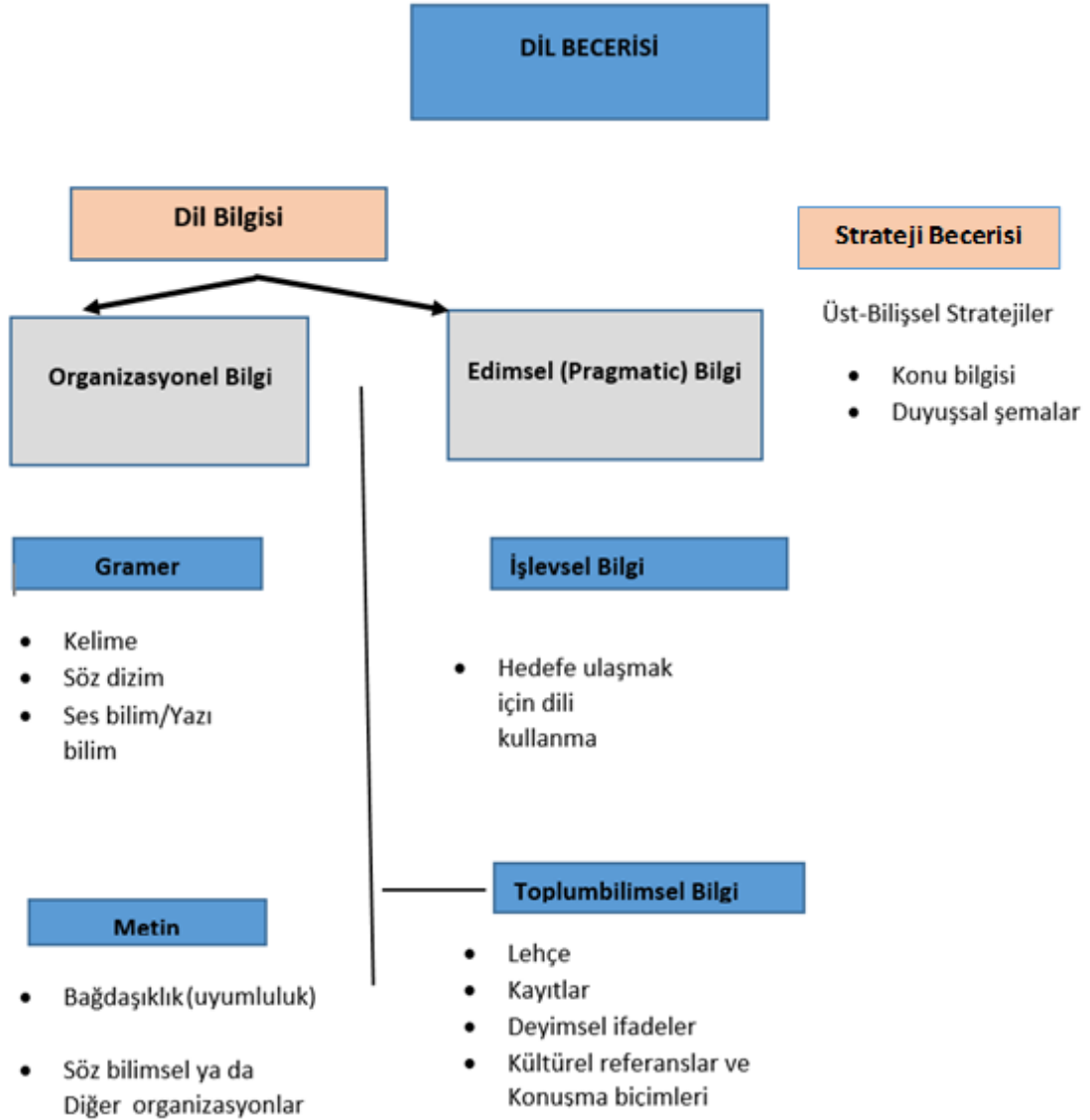
çarpmaktadır. Alvermann (2002) kavramın farklı okuryazarlık alanlarını içerdiğine dikkati çeker. Neeley (2005, 1-8) ise akademik okuryazarlığın "...düşünce tarzı, okuma, konuşma ve yazma alanlarında bilgi yaratma, alma ve yönetme..." yönüne vurgu yapar. Leki (2007) akademik okuryazarlığı okuma ve yazma özelinde ele almıştır. Blommaert ve Turner (2008, s. 138) ise akademik okuryazarlığın "...farklı metin tipleri, farklı değerlendirme şekilleri, laboratuvar raporu, öğrenme günlüğü, makale ve ayrıca farklı disiplin söylemleri gibi..." anlamlara geldiğini belirtir. Henderson ve Whitelaw (2013, s. 13) akademik okuryazarlığın farklı beceriler içermesi ve bazı problemleri çözmeye yardımcı olması yönünü ön plana çıkarır. WİDA raporunda (Akt. Heritage, 2013, s. 1) akademik okuryazarlık iletişim kurma ve zamana uyum vurgusu yapılarak açıklanır. Koo (2008) akademik okuryazarlığı "düşünme, anlayış, okuma, konuşma, dinleme ve yazma ..." (Akt. Che Musa ve Diğerleri, 2012, s. 69) biçimiyle ön plana çıkartır. Hyland ve Hamp-Lyons (2002, s. 4) ise akademik okuryazarlığı "bir dizi karmaşık yetenek" ve " kültürel bilgi " olarak ifade eder. İCAS (2002) raporunda akademik okuryazarlık,

Okuma, yazma, konuşma, dinleme ve düşünme becerileri, eğilimler ve öğrencilerin akademik başarı için ihtiyaç duyduğu düşünce alışkanlığı yönleriyle vurgulanır. Akademik türleri ustaca yazmak ve gelişmiş akademik tartışmaya katkıda bulunmak ve bununla meşgul olmak için eleştirel okuma yeteneğini ve metinlerin geniş bir yelpazede yorumlanmasını içerdiği belirtilir (Akt. Warschauer ve diğerleri, 2004, s. 526).

Yukarıda belirtilen açıklamalardan hareketle akademik okuryazarlığın tek bir öğrenme alanından oluştuğunu söylemek mümkün değildir. Dolayısıyla birçok öğrenme alanının bu kavramın çatısı altında toplanması söz konusudur. Tanımlardan hareketle özetle akademik okuryazarlığın okuma, yazma konuşma, dinleme, akademik düşünce-eleştirel düşünme ve teknoloji okuryazarlığı öğrenme alanlarını içerdiğini ifade edebiliriz. Bu alanlardaki çeşitli kazanımları edinmenin günümüzde etkili bir iletişim sağlayacağı, kültürel değerlerin aktarımını gerçekleştireceği ve akademik bir başarı getireceği söylenebilir.

2.2.3. Akademik Okuryazarlığın Kapsamı ve Akademik Başarı

Akademik okuryazarlığın kapsamını anlamak için öncelikle dil becerilerinin hangi temeller üzerinde yükseldiğini bilmek gerekir. Bachman ve Palmer (1996) dil becerilerini kurallar, edinimler ve bilişsel stratejiler bütünü olarak ele almaktadır. Aşağıdaki şekilde bunu ayrıntılarıyla görmek mümkündür.



Şekil 2.1. Dil Becerisi (Bachman ve Palmer (1996))

Dili, bilgi ve bilişsel strateji olarak ele alan bu yaklaşımın yanı sıra dili ve dil becerilerini farklı bakış açılarıyla ele alan yaklaşımlar da vardır. Weideman (2003) genel olarak dile dair iki farklı bakış açısının olduğundan bahseder ve bunları açık ve sınırlandırıcı olarak ikiye ayırır.

Tablo 2.2. Dil Üzerine İki Bakış Açısı (Weidman, 2003, s. 58)

SINIRLANDIRICI	AÇIK
Dil bazı elementlerin bütünüdür: <ul style="list-style-type: none"> • Sesler • Şekil ve gramer • Anlam 	Dil sosyal araçtır ve şunlar içindir: <ul style="list-style-type: none"> • Arabuluculuk • Görüşme ve insan etkileşimi • Özel bir bağlam içinde
Ana İşlev: Anlatım	Ana İşlev: İletişim
Dil Öğrenimi= Yapı ustalığı	Dil Öğrenimi: İletişimde yetenekli olma
Odak: Dil	Odak: Dil kullanım süreci

Dil becerilerinin içeriği, bakış açılarıyla yakından ilişkilidir. Akademik okuryazarlık dil becerilerini bir ses ve yapı bilgisi olarak ele almak doğru değildir. Aynı şekilde akademik dilin sadece sosyal yönü olduğunu (Kostogriz and Godley, 2007) söylemek de yanlış olacaktır. Akademik dil birçok boyutuyla işlevsel bir sistemler bütünüdür “yorumlama, aydınlatma ve sonuca varma...” (Weidman ve Van Dyk 2012; Akt. Weidman, 2012, s. 4) gibi yönleri vardır. Dil becerisinin ve akademik dilin bu çok yönlü, birden çok yeterliliğe hitap eden özelliğinden hareketle okuryazarlık kavramını ve akademik okuryazarlığın içeriğini çok yönlü olarak ele almak gerekir. Ancak ilk başlarda akademik okuryazarlık üniversite düzeyindeki metinleri okuma ve yazma becerisi (Zamel ve Spack, 1998) olarak kabul edilmiştir. Kapsama zamanla konuşma da eklenmiş ve akademik okuryazarlık kavramı sınırlı beceriler topluluğu olarak ifade edilmiştir. Akademik okuryazarlık çalışmaları günümüzde farklı alanlarda elde edilen veriler ışığında gelişim göstermiş (Lillis ve Scott, 2007, s. 5) yeni okuryazarlık çalışmalarının yapılmasıyla da belirginleşmiştir (Lea, 2004). Günümüzde akademik okuryazarlığı geniş bir yelpaze içerisinde (Street, 2010) akademik dilin gelişimi odaklı ifade etmek mümkündür. Akademik okuryazarlık “...merak uyandıran bir dizi akademik sosyal uygulamaları kapsar, bu çaba yeni bir dilde yazmayı ve konuşmayı öğrenmekten daha fazlasını gerektirir” (Curry, 2004, s. 51). Bunun yanı sıra “karmaşık, dinamik, incelikli, yerleşik, epistemolojik meseleleri...” ve “insanlar arası güç ilişkilerinin, kurumların ve sosyal kimliklerin dâhil olduğu sosyal süreçler gibi okuryazarlığın uygun ve efektif kullanımını” (Lea ve Street, 2006, s. 369) da içerir. Aynı zamanda akademik okuryazarlık “...bilgi ve beceriler iletişim kurmayı ve etkin bir şekilde çalışmayı, verimli bir şekilde farklı akademik topluluklara ve iyi tanımlanmış

akademik hedeflere ulaşmayı” (Van Dyk ve Van de Poel 2013) kapsar. Leki (2000) ve Braine’ nin (2002) araştırmalarına bakıldığında,

akademik okuryazarlığın farklı dil yetenekleri bilgisinden veya uygun dilin bağlam içinde kullanımından daha fazlasını içerdiğini ileri sürmüşlerdir. Bu içerikleri: okuma yeterliliği, yazma, eleştirel düşünme, bağımsız öğrenme süreçleri bilgisi, belirsizlik hoşgörüsü, sağduyunun efektif uygulaması ve kişisel kimliğin daha derin bir anlamda gelişimi olarak belirtmişlerdir (Akt. Brown ve Johnson, 2009, s. 334).

Akademik okuryazarlığın kapsamını genel olarak Akademik Dil Kaynakları, Bilişsel Kaynaklar ve Edimsel (Pragmatik) olarak üç boyutta ele almak mümkündür (Heritage, 2013).

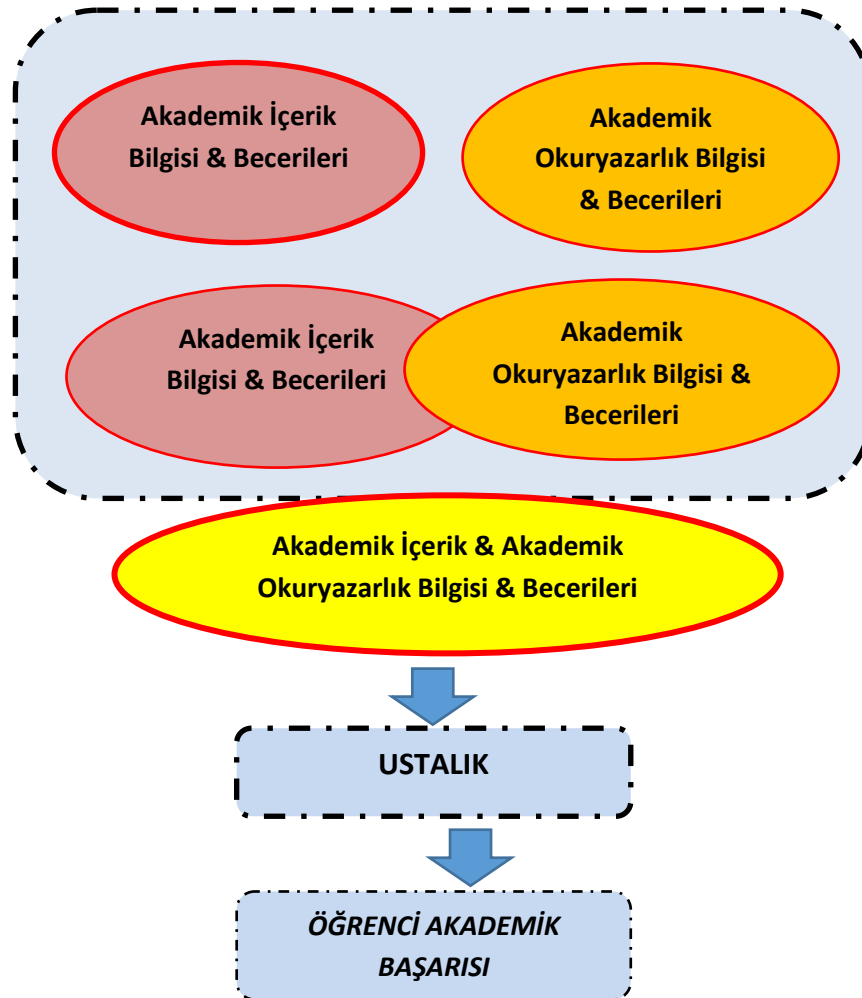


Şekil 2.2. Akademik Okuryazarlığın Boyutları, Heritage (2013, s. 2)

Heritage (2013) akademik bilginin çeşitli dil kaynaklarına ihtiyacı olduğunu belirtir. Bilişsel kaynakları anlam çıkarma, ilişki kurma ve verilerden hareketle çözüm yolları üretmeye dayandırır. Edimsel yeterliliği ise istenileni ifade etme yeterliliği olarak görür. Akademik okuryazarlığın bilgi, birikim ve bilişsel süreçleri içerdiğini ve bu süreçlerdeki yeterliliklerin oluşmasıyla akademik okuryazarlık becerisinden bahsedilebileceği muhakkaktır. Akademik okuryazarlık kavramı yükseköğretimde ancak akademik bilgiyle inşa edilebilir. Akademik bilgi kuvvetli bir alan bilgisi demektir. Öğrencilerin alan bilgisinden yoksun akademik okuryazar olması mümkün değildir. Bu sebeple akademik okuryazarlık ile akademik içerik bilgisi arasında sıkı bir ilişkisi vardır. Söz konusu bağ yükseköğretim aşamasında kurulabildiği ölçüde öğrenci başarısından söz edilebilir. Öğrencilerin yükseköğretimden önce akademik okuryazarlık becerilerini edinip daha sonra akademik içerik bilgisiyle bunu beslemesi ve kaynaştırması son

derece önemlidir. Yükseköğretim aşamasından önce öğrencilerin akademik okuryazar olmaları gerekli bir durumdur ve birçok gelişmiş ülkede-Amerika başta olmak üzere akademik okuryazarlık dil becerileri yükseköğretimden önce ilkokul, ortaokul ve lise müfredatlarında yer almaktadır. Bu becerilere ait içerik standartları belirli düzeylere göre okul öncesinden üniversite öğrenimine kadar düzenlenmiştir (bk. Akademik Okuryazarlık Standart Örnekleri).

Ülkemizde akademik okuryazarlık becerilerinin standartlarının oluşturulmamış olması ve bu sebeple akademik okuryazarlık becerilerinin yükseköğretim süreci öncesinde yabancı öğrencilere kazandırılmaması öğrenci akademik başarısını büyük oranda olumsuz etkilemektedir. Akademik okuryazarlık bilgisi ve akademik içerik bilgisinin uyumu ve kaynaşmasıyla akademik başarı oluşur.



Şekil 2.3. Akademik Okuryazarlık ve Akademik İçeriğin ve Bunların Öğrenci Başarısına Etkisinin Nasıl Olduğunu Gösteren Bütünleşme ve Koordinasyon Şeması, Sato ve diğerleri (2015, s. 289)

2.2.4. Akademik Okuryazarlık Becerileri Standart Örnekleri

Ülkemizde Türkçe özelinde akademik okuryazarlık dil standartları oluşturulmadığı için yabancı uyruklu öğrencilere göre akademik okuryazarlık dil standartlarından bahsetmek mümkün değildir. Bu sebeple bir modele ihtiyaç duyulmuş ve model ülke olması bakımından Amerika Birleşik Devletleri içerisinde eğitimdeki yenilik, akademik okuryazarlık çalışmalarındaki öncülüğü ve ikinci dil olarak İngilizce öğrenen sayısı sebebiyle Kaliforniya Eyaleti belirlenmiştir. Araştırmaya kaynaklık etmesi sebebiyle aşağıda verilen İngilizce akademik okuryazarlık dil yeterlilik standart örnekleri alan yazın ve uzman görüşlerine başvurularak Türkçe özelinde ele alınmıştır. Çalışma sonucunda ifade edilen Kaliforniya eyaleti akademik okuryazarlık beceri standartlarını içeren CCSS klavuzu ve ICAS yeterlilik alan standartları Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin akademik ihtiyaçları gözetilerek (bk. Yabancı Uyruklu Öğrenciler, Erciyes TÖMER Okutmanları ve Akademisyenlerle Yapılan Görüşmeler) alan uzman görüşleri alınarak eksiltilmiş veya birtakım ilaveler yapılarak düzenlenmiştir. Sonuç olarak bu içerikler bağlamında bir Türkçe akademik okuryazarlık becerileri listesi oluşturulmuştur (bk. Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe Akademik okuryazarlık Öğrenme Alanlarının Oluşturulması). Amerika Birleşik Devletleri Kaliforniya Eyaleti Akademik Okuryazarlık Standart Örnekleri akademik okuryazarlık alan araştırmalarına ve araştırmamıza model oluşturması sebebiyle aşağıda kısaca açıklanmıştır.

2.2.4.1. Kaliforniya Eyaleti Anaokulu-Ortaokul-Lise Ortak Çekirdek Standartları: İngilizce Dil Sanatları ve Tarih/Sosyal Çalışmalar, Bilim, Teknik Konularındaki Okuryazarlık (CCSS)

Kaliforniya Eyaleti Ortak Çekirdek Standartları Teşebbüsü İngilizce dili, Sanat/Tarih/Sosyal Araştırmalar, Bilim ve Teknik konularında ana sınıfından lise öğrenimine değin geniş bir yelpazede öğrencileri üniversiteyi bitirmeden önce hayata hazırlamak üzere devlet destekli olarak oluşturulmuştur. Kırk sekiz eyalet gönüllü olarak bu standartları benimseyerek uyum sağlamıştır. Kaliforniya Eyaleti Ortak Çekirdek Standartları üniversitelerde lazım olacak akademik okuryazarlık becerilerini ifade etmektedir. Öğrencilerin ileriki hayatlarında kariyerleri içerisinde lazım olacak becerileri de kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda klavuzda İngilizce dil sanatları için altı anahtar standart üst başlığı oluşturulmuştur. Bunlar: Düşünce

Alışkanlığı ve Eleştirel Düşünme, Okuma ve Yazma Bağlantısı, Okuma, Yazma, Dinleme ve Konuşma, Teknoloji olarak ifade edilmiştir. Bu standartlara ait ayrıntılar CCSS Klavuzundan alıntılanarak ekte verilmiştir (bk. Ek 11).

2.2.4.2. Kaliforniya Akademik Senato ve Bölümler Komitesinin Yüksekokulları ve Üniversitelerine Girişte İstenen Yeterlilik Kriterleri (İCAS)

İCAS Akademik okuryazarlık standartları, 1982 yılında üniversiteye girmek isteyen öğrencilerin İngilizce dil yeterliliğinin standartlarını belirleyen çalışmadan güncellenmiştir. Kaliforniya Üniversitelerinde ve yüksekokullarında çeşitli disiplinleri karşılayan web tabanlı anket sonuçlarıyla birleştirilerek İntersegmental Committee of the Academic Senates İCAS (Kaliforniya Akademik Senatosu) tarafından hazırlanmıştır. Adı geçen senato The Academic Senates of the University of California, the California State University, and the California Community Colleges okullarını kapsamaktadır. Bu standartlar üniversitede okuyan öğrencilerin dil yeterlilik alanlarını, bir diğer ifadeyle akademik okuryazarlık öğrenme alanlarını ve standartlarını (yeterlilik ölçütlerini) ifade etmektedir. Bunun yanı sıra birçok fakülteye geniş ölçüde yaklaşımsal olarak örnek niteliği taşımaktadır. Kaliforniya üniversitelerine girmek için senato tarafından oluşturulan kılavuzda akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve standartları konusunda önemli bilgiler yer almaktadır (bk. Ek 12).

2.2.5. Akademik Okuryazarlığı Ölçme ve Değerlendirme

Birçok ülkede liseyi bitiren öğrencilerin, üniversitelere yerleşmeleri için birtakım akademik okuryazarlık becerilerine sahip olmaları bir zorunluluk durumudur. Ayrıca yüksek lisans ve doktora öğrenimi için de bu beceriler bir ölçüt olarak kabul edilmektedir. Söz konusu ülkelerde yapılan ölçme-değerlendirme uygulamaları sonucunda akademik okuryazarlık becerilerinden yoksun olduğu belirlenen öğrenciler üniversitelere kabul edilmemekte veya şartlı kabulle lisans öncesi akademik okuryazarlık konusunda bir ön hazırlığa tabi tutulmaktadırlar. Ülkemizde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin dil merkezlerinden Türkçe dil düzeylerini gösteren B2 veya C1 belgesini almaları üniversiteye kabul için yeterli görülmektedir. Ancak üniversitede başarılı olmak için Türkçe okuryazar olmak dışında akademik düzeyde bir dil yeterliliğine (akademik okuryazarlık) sahip olmak gerekir. Yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenimleri esnasında birçok zorlukla karşılaşmaları ve okulu bırakmaya

kadar uzanan sıkıntılara maruz kalmalarının altında yatan en önemli neden akademik okuryazarlık becerileri konusunda yaşanan eksikliklik durumudur. Ekonomik bakımdan geri kalmış ülkeler durumun farkına varıp çözüm yolları geliştirmeye çalışmaktadır. Ancak ülkemizde üniversite okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarını ve başarısızlık durumlarının nedenlerini konu alan araştırmalar oldukça yetersizdir. Duruma yönelik olarak ülkemizde TÖMER veya Türkçe kurslarından mezun olan yabancı uyruklu öğrencilerin üniversiteye başlamadan önce yeterlilik düzeylerini tespit etmek üzere akademik okuryazarlık konusunda bir ölçme ve değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır. Akademik okuryazarlık konusunda ölçme değerlendirme yapılırken birtakım ölçütler esas alınmalıdır. Weideman ' a (2003, s. 11) göre akademik okuryazarlığa yönelik olarak oluşturulacak ölçütlere göre seçilen öğrencilerin şunları yapması gerekir:

- ✓ Akademik okuryazarlığın çeşitliliğini anlamalı;
- ✓ Yorum yapabilmeli; metafor ve deyim kullanıp çağrıştırdığı anlamı, kelime oyununu ve anlam karmaşasını algılayabilmeli;
- ✓ Bir akademik metnin farklı bölümleri arasındaki ilişkiyi anlayıp metnin mantıksal gelişiminin, girişten sonuçlara ulaşmak yoluyla farkında olabilmeli ve metnin farklı bölümlerini bir araya getirmeye yarayan dilin nasıl kullanılacağını bilmeli;
- ✓ Farklı metin türlerini yorumlayarak, onların ilettiği anlama ve hedefledikleri seyirci kitlesine hassasiyet göstermeli;
- ✓ Yorumlamalı, kullanmalı ve grafik halinde veya görsel biçimde sunabileceği bilgiyi üretebilmeli;
- ✓ Olmazsa olmaz bilgiler, önemsiz bilgiler ile hakikat ve kanaat arasındaki farkı bilmeli önermeler ve argümanlar arasında ayırım yapabilmeli; neden ve sonucu birbirinden ayırt edip, sınıflandırma, kategorize etme ve karşılaştırmalar yaparak verileri işleyebilmeli;
- ✓ Sırayı ve düzeni anlamalı, akademik okuryazarlık ile alakalı, karşılaştırmalar yapılmasına izin veren, basit sayısal tahminler ve hesaplamalar yaparak argümanın amaçları için uygulayabilmeli
- ✓ Bir argüman için nelerin kanıt sayılacağını bilip bilgiden çıkarımlar yaparak sonuca ulaşabilmeli, ve bilgiyi uygulayabilmeli ya da elinde olandan çok bilginin başka durumlarda yarattığı sonuçlara adapte etmeli;

- ✓ Akademik dilde anlatımın çeşitli yollarının iletişimsel işlevini anlamalı (örnekler vererek, tanımlayarak ve tartışarak)
- ✓ Cümlelerin (örneğin, akademik bir metnin) düzeyinin ötesinde bir anlam çıkarabilmeli.

Yukarıdan anlaşılan bilgiyi anlamlandırma, çeşitli düzeylerde sınıflandırma yapma, bunları ilişkilendirip çözüm yolları üretme gibi bir dizi beceride sağlanacak başarı, akademik okuryazarlık becerilerini edinmenin göstergesi olarak görmek mümkündür.

Ayrıca bu konuda Thomson (2008, s. 1-31) yaptığı araştırmalara dayanarak oluşturdukları akademik okuryazarlık modülü için aşağıdaki tavsiyeleri sunar:

- Dergi makaleleri, kitaplardan bölümler, konferans metinleri ve araştırma raporları gibi bilimsel olmayan akademik bir metin dizisini okuma ve anlama;
- Bir argüman oluşturmak için metin kaynakları dizisini analiz etme ve sentezleme;
- Yazı ile geçerli akademik şema ve stil kurallarına göre akademik bir argüman oluşturma;
- Sözel olarak ve yazı ile okuryazarlık eğitimiyle ilgili temel meseleleri ulusal ve uluslararası bakış açılarından analiz etme ve tartışma.

Benzer biçimde yukarıdaki maddelerde anlama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarındaki becerileri ön plana çıkmaktadır. Bu ölçütler esas alınarak oluşturulacak akademik okuryazarlık ölçme değerlendirme sistemi neticesinde Türkçe kurslarından mezun olan yabancı uyruklu öğrencilerin, akademik okuryazarlık becerileri bakımından bir eleme sisteminden geçirilmesi ve eksik öğrenmelerinin tespit edilerek tamamlanması söz konusu olabilecektir. Böylelikle yükseköğrenim aşamasında nitelikli bir yabancı öğrenci kitlesi oluşturulacak ve üniversite öğretiminin amaçlarının tam olarak gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

2.3. YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLER İÇİN TÜRKÇE AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRENME ALANLARININ OLUŞTURULMASI

Akademik okuryazarlık becerilerinin (kazanımlarının) oluşturulması amacıyla yurt içi ve yurt dışı alan yazın taraması yapılmış akademik okuryazarlık becerilerinin ülkelere, öğrenci ihtiyaçlarına ve öğrenim düzeylerine göre değişiklik gösterebildiği görülmüştür. Patton' a (2002) göre "...araştırmacılar yeni bir uygulamayı, bir yeniliği tanıtmak istedikleri zaman bu uygulamanın yapıldığı veya yeniliğin olduğu bir dizi durum

arasından en tipik olanını veya birkaç tanesini tespit ederek çalışabilir” (Akt. Karadağ, 2010, s. 88). Araştırma kapsamında Türkçe akademik okuryazarlık becerilerinin tamamını belirlemek veya örnekleme hedeflenmemiştir. Akademik okuryazarlık beceriler listesi oluşturulurken Türkiye’de Erciyes Üniversitesi ERSEM Türkçe Öğretim Merkezinden mezun olarak üniversiteye başlayan yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmıştır. Bu amaçla akademik okuryazarlık becerilerini alana kazandırmak ve tanıtmak, bu konuda bilgi ve fikir sahibi olmayı sağlamak üzere tipik durum örnekleme yöntemi kullanılmış ve uygulamanın yapıldığı tipik bir örnek saptanarak çalışılmıştır (Şimşek ve Yıldırım, 2004). Bu kapsamda akademik okuryazarlık dil becerileri ve standartlarına ait örneklem oluşturmak için alanda öne çıkan ülke olarak Amerika Birleşik Devletleri-Kaliforniya Eyaleti belirlenmiştir. Kaliforniya Eyaleti İngilizce dili akademik okuryazarlık yeterlilikleri/kazanımları standartlarına ait örnekler incelenmiştir (bk. Akademik Okuryazarlık Beceri Standart Örnekleri). Türkçe akademik okuryazarlık yeterlilikleri/kazanımları bağlamında ise Türkiye Cumhuriyeti Türkçe ve Türk Dili Edebiyatı programları (ilkokul 1-5. sınıflar, ortaokul 6-8. Sınıflar; ortaöğretim Türk edebiyatı 9-12. sınıflar ve hazırlık sınıfı Türkçe programı) incelenmiştir. Bu iki grup örneklem incelemesi çerçevesinde elde edilen beceriler bir araya getirilmiş, uzman görüşü ışığında değerlendirilmiş ilave ve eksiltmelere gidilerek yabancılara Türkçe öğretimi özelinde bir akademik okuryazarlık kazanımları/ becerileri listesi elde edilmiştir.

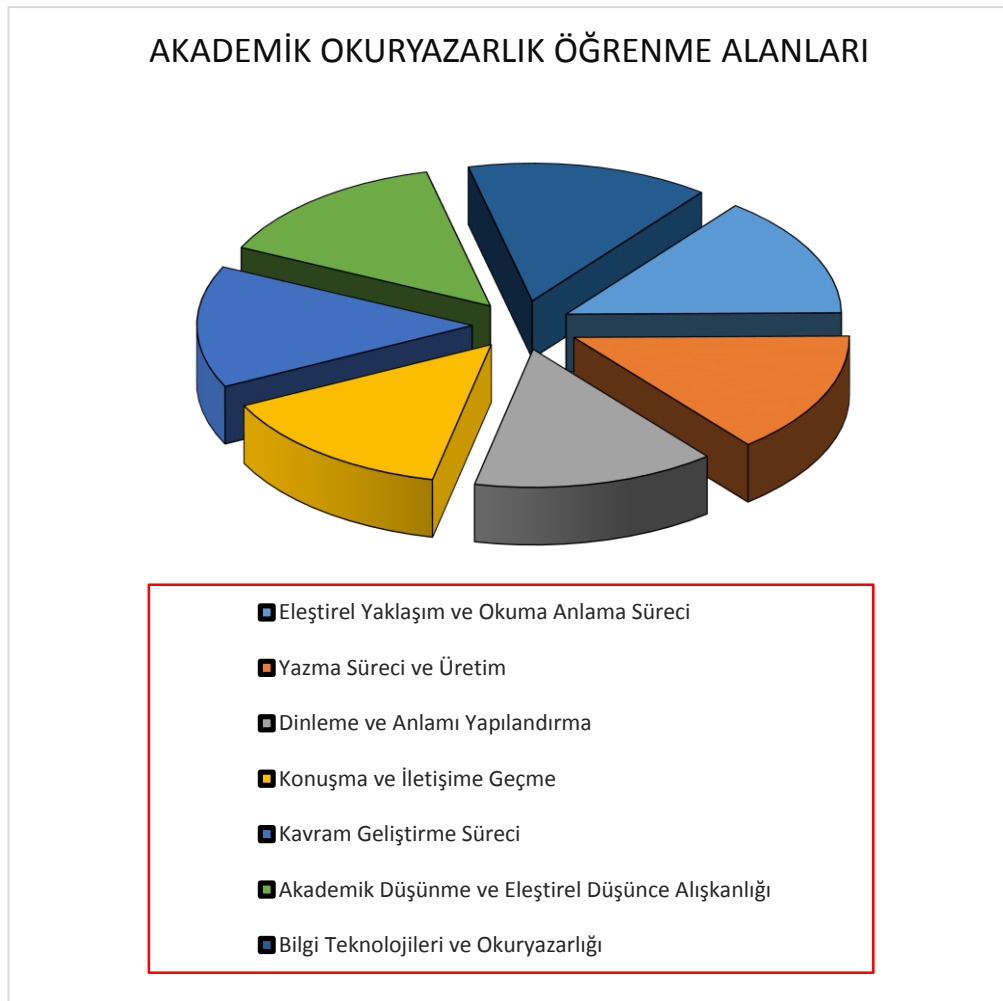
Tablo 2.3. Akademik Okuryazarlık Becerileri/Kazanımları Oluşturmak Üzere İncelenen Belgeler Listesi

Ülke	Yıl	İncelenen Belge Adı
ABD/ KALİFORNİYA	2002	Kaliforniya Akademik Senato ve Bölümler Komitesinin Yüksekokulları ve Üniversitelerine Girişte İstenen Yeterlilik Kriterleri (İCAS ve CERT Standartları)
	2010-2013	Kaliforniya Eyaleti Anaokulu-Ortaokul-Lise Ortak Çekirdek Standartları: İngilizce Dil Sanatları ve Tarih/Sosyal Çalışmalar, Bilim, Teknik Konularındaki Okuryazarlık (CCSS)
TÜRKİYE	2005	İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programları 1-5, 6- 8 ve 9-12. Sınıflar

Akademik okuryazarlık becerileri/kazanımları listesi oluşturmak için yapılan çalışmaları aşağıdaki maddelerde özetlemek mümkündür:

1. Akademik okuryazarlık örnekleri (İCAS ve CCSS) taranmış, akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve becerileri tespit edilmiştir.
2. Türkçe öğretimi alan (MEB Türkçe ve Edebiyat Ders Programları) yazın taranmış, öğrenme alanları ve kazanımları tespit edilmiştir.
3. Elde edilen kazanımlar; bir havuzda toplanmış, yabancı uyruklu öğrenciler özelinde onların öğrenme ihtiyaçları çerçevesinde ilave ve eksiltmeler yapılarak yeniden düzenlenmiştir.
4. Nihai öğrenme alanları ve kazanımları uzman görüşüne (2 Türkçe Öğretimi, 1 Eğitim Bilimleri uzmanı ve 1 TÖMER okutmanı) sunulmuş son şekli verilmiştir.
5. Son şekli verilen ve yabancı uyruklu öğrenciler özelinde geliştirilen akademik okuryazarlık öğrenme alan kazanımları; ders öğretim paketi hazırlık aşamasında ders öğretim kitabına, ders programına ve kitap metin içeriklerine yansıtılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda alanda test edilmek üzere bir eylem araştırması içerik ve süreci paketi oluşturulmuştur.

Bu çerçevede Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler için akademik okuryazarlık bağlamında 7 (yedi) öğrenme alanı oluşturulmuş ve her bir öğrenme alanı içerisinde elde edilmesi gereken kazanımlar ifade edilmiştir. Söz konusu öğrenme alanları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.



Şekil 2.4. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğrenme Alanları

2.3.1. Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci

Akademik okuryazarlık öğrenme alanı içerisinde okumanın yeri büyüktür. Bu alandaki yeterlilik bireye akademik hayatı boyunca özgüven (Brookver; Akt. Mangieri ve Olseri, 1976) aşılır ve onu başarıya götürür. Ayrıca okuma, bir dile ait söz varlığını edinmenin (Darancık, 2012) başlıca kaynakları arasındadır. Bu sebeple yükseköğretim aşamasında bilginin kaynağı olarak okuma metinleri (İnal, 2007) geniş bir yer tutar. Okuma konusunda niteliksel metinlerin öğretim ortamında kullanılması önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Alanda yapılan araştırmalar neticesinde amaca hizmet eden metinlerin oluşturulması bakımından çeşitli önerilerden bahsetmek mümkündür. Yabancı dil öğrenme ve öğretme süreci içerisinde okuma metinleri yardımcı unsurlar konumunda olduğu için ders içi okuma etkinlikleri ve metinleri doğru Türkçe öğretimine imkân veren bir nitelikte olmalı, sözcükler öğrenci düzeyine göre

düzenlenmeli (Aktaş, 2013; Arslan ve Durukan, 2014) ve en önemlisi akademik ihtiyaçları gözetmelidir. Ayrıca okuma metinleri oluşturulurken belirli amaca hizmet etmeli gelişi güzel metinler oluşturulmamalı veya seçilmemelidir. Okuma metinlerini sadece bir kural bilgisi ve sözcük öğretimi olarak geleneksel bir bakış açısıyla ele almak doğru değildir (Ay, 2008). Metinlerin kültür aktarımı, pekiştirme, dilin karakteristiğini üstlenme, anlamı inşa etme gibi birçok fonksiyonel yönleri de vardır. Bununla birlikte yabancılara Türkçe öğretimi amacına doğru bir biçimde hizmet eder nitelikte oluşturulan okuma metinlerinin görsellik ve metin-resim ilişkisi kurulmalı ve resimlerin tanıtıcı ve ilgiyi çekici özelliği (Şeref ve Yılmaz, 2013) unutulmamalıdır. Akademik ortamda ise okuma programının hedeflerine ulaşılabilmesi amacıyla dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Öğitmenler okumaya karşı ilgiyi arttırmalı, farklı türden metinlerle her konudan okumayı sağlamalı, kavram gelişimi odaklı bir yöntem benimsemelidir (Grabe, Stoller, 2001; Akt. İnal, 2007).

Okuma süreci içerisinde eleştirel okumanın da önemli bir yeri vardır, bu sayede doğru bir anlamadan ve anlamlandırmadan bahsetmek mümkün olacaktır. Eleştirel okuma, okuma öğrenme alanı kazanımları arasında yer edinmesi gereken bir beceridir.

Hudson' a göre okuma becerilerinin bir kategorisi eleştirel okuma becerisidir. Eleştirel okuma becerisi öğrencilere okuduklarının ne olduğu ile ilgili olarak analiz, sentez ve değerlendirme yapmalarını sağlar. Öğrencilere bu beceri kazandırıldığında metindeki ilişkileri karşılaştırma ve metne karşı eleştirel bir duruş benimseme etkisi yapar. Eleştirel okuma eleştirel düşünceden önce gelir (Akt. Abd Kadir ve diğerleri, 2014, s. 209).

Odell'e (1995, s. 49) göre okumada eleştirel bir bakış kazanmak için okuma süreci içerisinde metne aşağıdaki soruları mutlaka sormak gerekir:

- ✓ Bu metni kim yazdı, neden yazdı, ne başarmayı deniyordu?
- ✓ Bu metnin şuan tartışılmakta olan diğerleriyle ne ilgisi var, daha mı çok yoksa daha mı az yeterli?
- ✓ Bu metnin başarabilmesi olası mı, yazarın niyeti ne, beklenmedik bir yere doğru mu gidiyor, istenmeyen sonuçlara mı yol açacak?
- ✓ Bireyler veya gruplar bu konuda ne ile ilgileniyorlar, nasıl bir tepki verecekler?

- ✓ Metin ne söylüyor, metnin amacını desteklemek için ne söylediğini nasıl anlayabilirim?

Yukarıdaki araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, İCAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebyat Programları) kapsamında yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe akademik okuryazarlık, eleştirel yaklaşım ve okuma öğrenme alanına ait beceri/kazanım listesi aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

- Anlamı analiz eder
- Anlam çıkarır
- Anlamı yapılandırır
- Okurken metne farklı fikir ve sesler yerleştirir
- Okurken metne sorular sorar (bağlantı kurar, karşılaştırma yapar, bağdaşıklık sağlar)
- Metinle ilgili analiz sentez ve değerlendirme yapar ve yeni fikirler ortaya koyar
- Akademik metinleri okur ve anlar(makale, deneme, bildiri, araştırma yazıları, tez ve kitap...)
- Alanıyla ilgili terim sözlüğü kullanır
- Kaynağın güvenilirliğini sorgular ve öznel ve nesnel yargıları ayırt eder
- Metin etrafında okumalar yapar ve benzer metinleri karşılaştırarak okur
- Okurken farklı fikir ve sesler yerleştirir
- Satır aralarını okur
- Ne demediğine odaklanır
- Okunan bilgiyi özetler
- Konuyu anlar
- Okuma teknikleri kullanır (tarayarak ve kaymağını alarak okur)
- Amaca göre okur
- Konu ve bilgiler arasında bağ kurar
- Okunan yazının ana ve yardımcı fikirlerini belirler
- Parçadan sentez bilgiler elde eder
- Bir yazma görevinde okuduğu bilgileri birleştirebilir
- Başlıklardan hareketle ne geleceğini görebilir
- Yazarın niyetini tahmin eder
- İpuçlarından çıkarımlar yapar

- Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder
- Konu ve bilgilerle bağ kurar
- Ön bilgi ve deneyimle yeni bilgilere ulaşır
- Berraklık için yeniden okur (parçayı veya tümünü)
- Bir tezi eleştirmek, çürütmek veya desteklemek için delilleri tespit eder
- Yazı ile tartışır
- Farklı fikirleri anlar ve bütün içerisindeki yerini görür
- Yeni bilgilerle deneyimleri ve önceki bilgileri arasında bağ kurar
- Konular arasında bağ kurar
- Paragrafları okur, anlar, tartışır ve pozisyonu iletir.
- Kaliteli ve karmaşık eserler okur. Klasik ve çağdaş eserleri, dergi, gazete ve çevrimiçi bilgileri okur.
- Yapısı farklı okuma metinlerini analiz eder.
- Eserlerdeki retoriksel, duygusal, kişisel, politik, nesnel, öznel vs. İfadeleri fark eder neden kullanıldığının yorumunu ikna edici işaretlerle yapar
- Yazarın kelime yapı ve içerik seçiminin etkisini değerlendirir
- Ardışıklık, mantıklılık, amaca aykırılık, duygusal söz ve tasvirlerle, yanlış anlaşılmalara yol açacak ifadelere dikkat eder.
- Görselleri fark eder
- Farklı alanlardan akademik metinler okur

2.3.2. Yazma Süreci ve Üretim

Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanlarından birisi ise yazma alanıdır. Yazma hayatımızın (İnal, 2014) ve yabancı dil öğretiminin (Büyükizkiz, 2012; İnan, 2014, Ünsal, 2008) önemli bir parçasıdır. Yazma süreci çeşitli basamaklardan oluşur. Bu süreç “...alfabe, kelime, cümle, paragraf ve metin öğretimi...” (Tiryaki, 2013) aşamalarını içine alarak özelden genele doğru ilerler. Bu alanın yeterliliği veya yetersizliği durumu öğrenim hayatı boyunca öğrenci başarısını doğrudan etkileyecektir (Purser vd., 2008) çünkü yazma becerileri yükseköğrenimin her aşamasında kullanılmaktadır. Türkiyede üniversitede öğrenimi gören yabancı uyruklu öğrencilerin akademik yazma alanı içerisinde birtakım ihtiyaçları olduğu (Tok, 2012) yapılan çalışmalarda ortaya çıkmaktadır. Bu durum, yazmaya dair akademik kazanımların, gerektiği biçimde ve

titizlikle öğretilmesinin öğrencilerin ihtiyaçları açısından son derece önemli olduğuna işaret etmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni yazmaya dair yeterlilik alanları becerileri önemli ve yol gösterici olabilir. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni yazmaya dair her dil öğrenme aşamasında (a1, a2, b1, b2, c1, c2) kazanılması gereken becerileri ifade etmiştir. Örneğin A1 içerisinde kartpostal yazma becerisi varken, C2 içerisinde makale yazma becerisinin kazanılması gereklidir. Bu sebeple öğrencilere akademik yazma alanı kazanımlarını oluştururken bu ölçütler öncelikli olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik yazma sürecinin nitelikli olması için birtakım hususlara dikkat etmek gerekir. Bu hususların başında “...hitap edilen hedef kitlenin özelliklerinin (yaş, ana dili ve kültür yapısı vb.) göz önünde bulundurulması...” (Way Joiner ve Seaman, 2000; Akt. Tiryaki, 2013, s. 38) gelmektedir. Ayrıca akademik yazma için yükseköğrenim gören yabancı uyruklu bir öğrencinin söyleneni doğru bir şekilde yazıya geçirmesi yeterli görülmemeli “...yaratıcı esinlenme, problem çözümü, düşünce ve düzenleme...” (Defazio ve diğerleri, 2010, s. 34) gibi birtakım becerilerde yetkinlik hedeflenmelidir. Akademik yazı organizasyon bilgisi, üst düzey düşünme, yaratıcılık gibi birtakım karmaşık becerileri ihtiva eder. “akademik yazı mantıklı yapılandırılmış iddiaları iyi tartışarak, kanıtlarını sunarak içinde farklı fikirlere de yer vererek sunmadır” (Gillett ve diğerleri, 2009, s. 88). Akademik yazıda birtakım bölümler ve bu bölümlerin özelliğine göre ifade edilmesi gereken açıklamalar yer almalıdır (John, 2007, s. 2):

Tablo 2.4. Akademik Bir Yazının İçeriğinde Olması Gereken Unsurlar

BAĞLAM	Yazının kısa özetinde ne anlatıldığını ifade eder.
ÖNERME (TEZ)	Her tez bir önermedir kanıtları olan bir önermeyi iddia etmeyi kapsar.
NAVİGASYON	Okuyucuya yazı boyunca yol gösterici teknikleri ifade eder. Bunlar: <ul style="list-style-type: none"> • Arada sırada söylediklerini özetleme • Mantıklı bağlantılar • Anahtar sözcükler veya anahtar kavramlarla bağlantı yapma
KANIT	En az kanıtların üç şeyle birlikte olmalı <ul style="list-style-type: none"> • Alıntılar- anlat bize • Yorum- bize anlamını anlat • Senin savın- bize argümanlarımı anlat
KARŞIT GÖRÜŞ	Bu konuşma döngüsü olarak adlandırılır. Bu zıt görüşleri makalene koymak demektir. Örneğin: <ul style="list-style-type: none"> • Bu çözüm herkese göre çekici gelmeyecek. Bazı kişiler bunu tartışabilir... • Bu noktaya doğal olarak itiraz edilebilir... • Araştırmacı X bunu şöyle tartışır...
SONUÇ	Kâğıdın sonunda genişlet ve sonra özetle. Açıl sonra eve gel. <ul style="list-style-type: none"> • Henüz bilmediğimiz bazı şeyler var. Biz A, B veya C' yi bilmiyoruz. Fakat bildiğimiz şu ki... (ve sonra özetle)

Akademik yazıyı diğer yazı türlerinden ayıran bazı öne çıkan yanlar vardır. Söylenenlerin belirli delillerle desteklenmesi, farklı araştırmaları içermesi ve birtakım standartlara göre yazılması bunlardan sayılabilir (Browker, 2007). Ayrıca akademik yazıda “inanç” “ikna” “delil” “belgelendirme”, “öznellik”, “nesnellik” ve “denge” gibi bazı özellikler mutlaka yer almalıdır (Fulwiler, 2002, 58-60).

Yabancı uyruklu öğrenciler makale, tez, bildiri vb. akademik yazı türlerini oluştururken yukarıdaki ölçütleri esas almalıdır. İfade edilen ölçütler akademik okuryazarlık becerileriyle tam bir uyum sağlar. Bu sebeple akademik okuryazarlık öğrenme alanları içerisinde Yazma Süreci ve Üretim alanı yer edinmiş ve kazanımlar yapılan araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, ICAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebiyat Programları) ışığında aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

- Öz geçmiş (CV) yazar
- Mektup yazar (niyet mektubu)
- Not tutar-derste anlatılanları not eder
- Yazı organizasyon türlerini ve cümle yapılarını öğrenir
- Karşılaştırma, süreç tanımlama, fikir destekleme, karşı fikir çürütme, sebep sonuç ve açıklama gibi yazı organizasyon türlerini kullanır.
- Etik kurallara uyararak alıntı yapar
- Özet yazar
- Kendi cümleleriyle sentezleme yapar
- Taslak oluşturur
- Yazıda uygun başlık, alt başlıklar, fikirlerini toplama, etkili şekilde söyleme, destekleyen ifadeler kullanma, organizasyon, iddialarını toparlama gibi unsurları kullanır
- Akademik yazılar oluşturur; bu amaçla bilimsel metin özelliklerini bilir, bilimsel metin türlerini tanır, akademik yazmaya yönelik kavramları kullanır
- Paragraflar yazar; ana fikir cümlesi, sav cümlesi, destekleyici cümleler oluşturur, örnek gösterir sıralama yapar, fikirlerini kanıtlar, sonuç cümleleri yazar, temalar oluşturur, destekleyici ifadeler kullanır
- Metin türleri ve özelliklerini bilir ve kullanır; sınıflandırıcı, betimleyici kronolojik sıralama yapar.
- Sebep sonuç kurar ve karşılaştırma yapar
- Başka metinlerden yararlanır; yeniden yazım tekniği, aktarma ve alıntılama yapar
- Ödev ve sunum hazırlar
- Tez hazırlar
- Konferans, bilgi şöleni, panel, ders vb. Akademik ortamlarda not alır
- Kompozisyon yazar; giriş, gelişme ve sonuç oluşturur
- İntihalin ne olduğunu bilir ve dikkat eder
- Kaynakça oluşturur
- Makale hakkında bilgi sahibi olur makale yazar
- Mülakat ödevi hazırlar
- Serbest konulu yazar
- Kendi alanında yazılar oluşturur

- Yazın taraması oluşturur
- Hikâye yazar
- Biyografi ve otobiyografi yazar
- Röportaj yapar
- Bildiri hakkında bilgi sahibi olur ve bildiri yazabilir
- Ana fikir yardımcı fikirler, sınıflama, sıralama, organizasyon yapma, amaçlar, geri besleme, üslup, stil, anlam ara birimlerini birleştirir
- Önceki bilgileri kullanarak yaratıcı yazılar yazar
- Yazacağı yazının amaçlarını önceden belirler
- Yazı öncesi süreçte not alır
- Ana fikir ve tezi geliştirir
- Tezini güzel ve ikna edici şekilde geliştirir
- Sebepler ve mantık kurar
- Organize bilgiler verir
- Yazı planı oluşturur
- Yapıyı oluşturur
- Okuyucular için çeşitli cümle yapıları ve kelimeler seçer (stil ve üslup)
- Yazı yazarken gramer hataları, mekanik hatalar ve ses hataları yapmaz dil standartlarına uygun yazılar yazar
- Yeni fikirler geliştirmek ve keşfetmek için yazar
- Başkalarının fikirlerini ve görüşlerini yazıda eleştirel analiz yaparak değerlendirir
- Gerçeklere dayalı tanımlamalar yapar
- Olguları ve hikâye olaylarını haber verir
- Sınıf içinde ve dışında enformel yazılar yazar (örnek, gezi yazısı)
- Kendi fikirlerini araştırmalarla destekler
- Yazarken Kütüphane ve internetten yararlanır
- Tutarlı ve güdümlü yazılar yazar
- Açıklayıcı, ikna edici ve tanımlayıcı yazılar yazar
- Fikirleri planlar, ikna edici ve değişik yollarla destekleyen örnekler vererek içeriği oluşturur.
- Yazılarında dili özel bir tonda doğal, taze ve canlı bir şekilde kullanır.
- Paragrafları, cümleleri ve kelimeleri düzenleyerek zor pasajları berraklaştırır.

- Bütün yapı hakkında tekrar düşünür.
- Açıklamaları, detayları siler veya ekler.
- Fikirlerini, organize düşünceleri ve taslakları oluşturur.
- Kurgusal, otobiyografik veya biyografik hikâyeler yazar
- Edebi cevaplar, yansıtıcı kompozisyon, tarihi araştırma raporu veya iş başvuru yazısı yazar
- Multimedya sunuları yazar
- Yazmanın çok çeşidini üretir
- Merkez bir fikri uygun yapılar kullanarak ilerletir
- Ana fikirle ilgisi olmayan yazıları çıkarır olaya veya detaya uygun gerçekler koyar
- Bir dizi yazma stratejisi kullanır(tanımlama, analiz, anekdot, hikâye etme, karşılaştırma, açıklama, tasvir, kanıtlar ...)
- Ana fikir üzerinde bilgilendirici ve açık bir pozisyon geliştirir
- İmla ve noktalamaya uygun büyük harf kullanımına duyarlı yazılar üretir.
- Türkçenin standart yapısına ve çağdaş sözlüğüne uygun gramer kontrolü paragraf ve cümle yapıları oluşturur
- Edebi şekillerin belirgin özelliklerini analiz eder ve karakterize eder

2.3.3. Dinleme ve Anlamı Yapılandırma

Yabancılara Türkçe öğretiminde dinlemenin yeri büyüktür. Dinleme "...konuşan ya da sesli okuyan bir kişinin vermek istediği mesajı, tam olarak anlayabilme becerisi..." (Özbay, 2006, s. 5) olarak tanımlanabilir. Dinlemenin dil edinimi aşamasında oldukça önemli bir rolü vardır, insanın en önce kazandığı beceri dinlemedir (Güneş, 2007) ve dinleme diğer dil becerilerini edinmeye yardımcı olmaktadır. Örneğin dinleme becerisi yabancılara Türkçe öğretiminin amaçlarından olan iletişime geçmeye kaynaklık eden (Melanhoğlu ve Karakuş Tayşi, 2013) hayati öğrenme alanlarından biridir. Bu anlamda dinlemeye öğretim süreci içerisinde önemli bir yer ayırmak gerekir. Dinleme alanında yapılacak öğretim öğrenen üzerinde başarıyı arttırıcı etkiler yapacak aynı zamanda diğer dil becerilerinin gelişmesine de katkı sağlayacaktır (Emiroğlu ve Pınar, 2013). Ancak dinleme dil öğrenme alanlarına göre daha çok ihmal edilen ölçmesi ve değerlendirmesi daha zor olan bir alandır (Şahin ve Aydın, 2009). Yabancılara Türkçe öğretiminde dinleme eğitime dair birtakım becerilerden söz etmek mümkündür. Barın' a (2012, s.

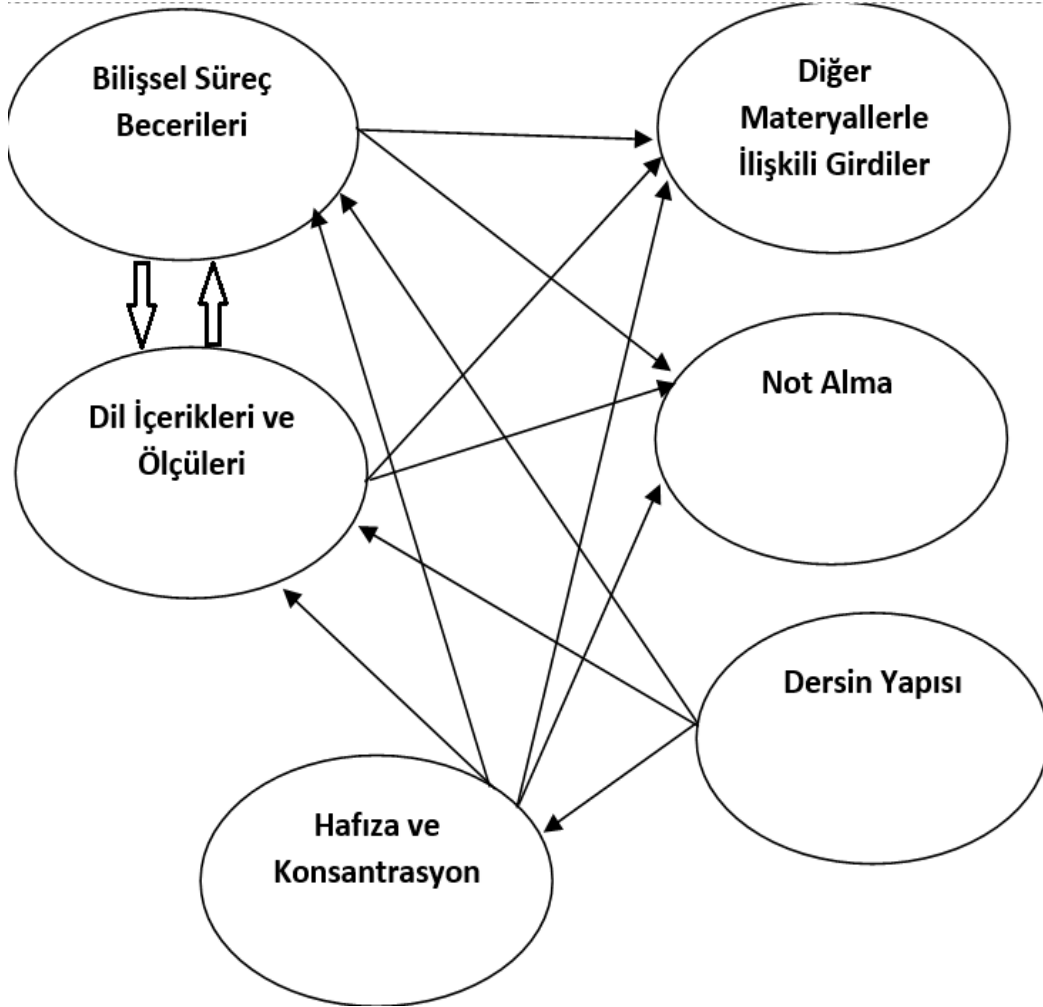
21) göre bunlar: “kapsamlı dinleme”, “bilinmeyen sözcükleri tahmin etme”, “yoğun dinleme”, “metindeki özel sözcükleri algılama”, “zevk için dinleme”, “sonuç çıkarmak için dinleme”, “belirli bir bilgiyi dinleme”, “metindeki ana bilgiyi dinleme” şeklinde ifade edilebilir. Dinleme eğitimi, daha önce belirlenen kazanımlar çerçevesinde belirli bir amaca yönelik yapılmalıdır. Avrupa Çerçeve Metninde dinleme becerisi izleme becerisiyle verilmiştir. Bu sebeple dinleme eğitimi yapılırken videolar ve ses kayıtları yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde önemli bir yere sahiptir (İşcan, 2011). Bu videoların yerinde kullanılması dinleme becerisinin gelişmesine olumlu katkılar sağlayacaktır. Özellikle milli ve kültürel değerlerimize vurgu yapan içeriklerin dinleme eğitimi için kullanılması yararlı olacaktır.

Akademik dinleme becerileri ise diğer dinleme türlerine göre farklıdır, daha üst düzeydir ve yükseköğrenim ders içeriklerine uyumlu olmayı esas alır. Flowerdew’ e (1995, s. 11) göre akademik dinleme ve günlük konuşma dinleme becerisi arasında bazı farklar vardır:

- ✓ Üniversite dersinde dinleyenler için daha özelleştirilmiş konularda bilgi gerekirken normal bir konuşmada daha genel bilgiler ve genel kültür gerekir.
- ✓ İkinci neyin ilgili veya ilgisiz (konudan sapmalar, şakalar vb.) olduğunu ayırma becerisi.
- ✓ Konuşma sıra düzeni ve söz alma düzeni farklıdır. Akademik bir derste bunun kuralı vardır veya soru cevap bölümünde ya da konuşmacının izin verdiği ölçüde bu mümkündür.
- ✓ Dördüncüsü ise imalı veya üstü örtük anlamlar bakımından fark vardır. Akademik derste önerme ve muhatap bellidir, bilgi belli anlamlar üzerinden ilerletilir.

Akademik dinlemeye ait başka birtakım beceriler de ifade edilebilir “...dersin amacını veya kapsamını belirleme becerisi, dersin konusunu ve takip eden konuları belirleme becerisi ve konuşma esnasında birimler arasındaki ilişkiyi belirleme...” (Jordan, 1997, s. 180) bu becerilere örnek olarak sayılabilir. Söz konusu alanlarda yetkinlik yükseköğrenimde okuyan yabancı öğrenciler için oldukça önem taşımaktadır. Görüldüğü üzere dinleme becerisi birtakım kazanımlar üzerine kuruludur ve bunların doğru bir biçimde öğretilmesi dinleme becerisinin niteliğine olumlu katkı sağlayacaktır.

Bunun dışında akademik dinlemenin niteliği birçok değişkenle doğrudan ilgili olup (Aryadoust vd., 2012) bu unsurlar dinleme becerisini doğrudan etkileyecektir.



Şekil 2.5. Akademik Dinleme Becerileri ve Harici Faktörlerin İlişkisi, Bunun Akademik Dinleme Başarısına Katkısı (Aryadoust vd., 2012, s. 233)

Yukarıdaki şekilde görüldüğü üzere dinleme becerisi birçok unsuru içerisine almakta ve söz konusu alanlarla bağlantı halinde gelişmektedir. Bunun dışında öğrencinin akademik kavram gelişimi de akademik dinleme üzerinde etkili unsurlardan birisidir (Stepanoviene, 2012) ve dinlediğini anlamaya doğrudan bir etki yapma özelliğine sahiptir.

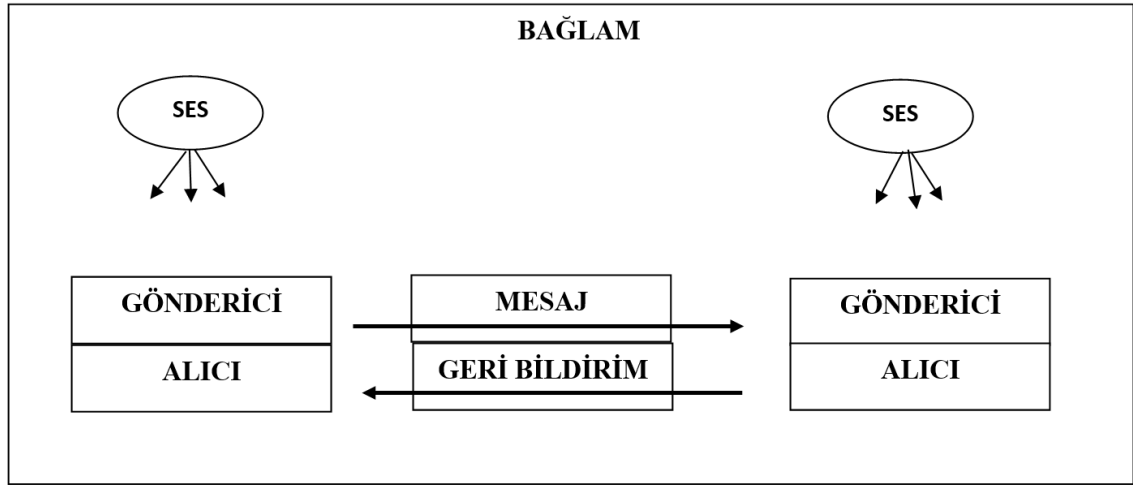
Yukarıdaki araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, ICAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebiyat Programları) kapsamında yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe

akademik okuryazarlık, dinleme ve anlamı yapılandırma alanına ait beceri/kazanım listesi aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

- Konularla ilgili metinler dinler
- Dersi dinler
- Dinler ve anında not alır
- Konuşmacının anahtar kelimelerini belirler ve desteklediği veya çürüttüğü şeyleri tespit eder
- Konudan ayrılmaları ve örneklemelemleri belirler
- Duygusal çekici ifadeleri belirler
- Bilgileri unutmaz
- Dinler ve değerlendirme için istikameti anlar
- Yargılama yapmadan önce iyice dinler
- Formel veya enformel dinlemeler yapar
- Farklı bakış açılarını aktif dinler
- Konferans, bilgi şöleni, panel, akademik sunum, tebliğ vb. dinler ve anlar

2.3.4. Konuşma ve İletişime Geçme

Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde konuşma beceresinin (sözlü anlatım) önemli bir yeri vardır. Konuşmanın nihayi amacı iletişim kurmaktır. İletişim, gönderici ve alıcı arasındaki bilgi transferi ve bu bilgilere verilen tepkiler bütünüdür. Basit bir iletişim şeklini aşağıda görmek mümkündür:



Şekil 2.6. Tipik Bir İletişim Modeli, (Clampitt 2005, s. 30)

Konuşma becerisi bireyin çevresiyle iletişime geçmesinin önemli araçlarından birisidir. Doğru bir iletişimde kişinin kendisini muhatabına uygun bir biçimde anlatması gereklidir (Özbay, 2005). Avrupa Ortak Çerçeve Metni de dil öğrenimini eylem odaklı düşünür ve sosyalleşmeyi hedef edinir bu çerçevede etkileşim odaklı dil öğretimini esas alır (MEB, 2009). Bu kapsamda konuşma (sözlü anlatım) alanı içerisinde karşılıklı konuşma alanı yer edinmiştir. Yabancılara Türkçe öğretirken öğrencilerden, konuşma alanı içerisinde sosyalleşme amaçlı, etkileşim odaklı bir takım becerilerin geliştirilmesi beklenmelidir. Konuşma alanında beklenen kazanımları bireyin çevresiyle sağlıklı bir diyalog kurmasını sağlamak olarak özetlemek mümkündür. Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenler konuşma öğretimini, etkili yöntem ve teknikleri eşliğinde öğrenen merkezli bir şekilde yapmalıdır. Öğrencinin iletişime geçmesini sağlamalı bunu yapmak için öğrenenleri teşvik eder bir pozisyon almalıdır. Öğrenene kendini rahat ifade etme olanağı sunarken bu amaca en iyi hizmet edecek bir ortam da hazırlamalıdır. Bu şekilde öğrenme gerçekleşebilecek aksi halde kitaba mahkûm ve gerçek hayattan uzak bir konuşma öğretimi amaca doğru bir şekilde hizmet etmeyecektir.

Yabancılara Türkçe öğretimi konuşma alanı içerisinde yer alan akademik konuşmaya mahsus özel bir dil kullanımı vardır (Kinsella, 2010) ve bu dilin kullanımı ve öğrencilerce edinimi için akademisyenlere önemli işler düşmektedir. Akademik konuşma birçok bilinmeyen kelime içeren karmaşık bir konuşma değildir. Dolayısıyla öğreticilerin en önemli amacı dile dair kavramları öğrencilerin kolay bir şekilde edinmesini sağlayacak bir üslup geliştirmek olmalıdır. Himmele ve Himmele (2009, s. 30) dilin bağlamdan koparılıp kullanılmaması gerektiğini öğrenenlerin anlamasını

sağlamak üzere belirli bir içeriğe uygun konuşmaların yapılabileceğini belirtir bunun için iki yol önerir:

- Eş anlamlı işaretler kullanmak. Akademik dili kullanma (süslü özel içerikli kelimelerin olmadığı) ve sonra onu eş anlamlı etiketlerle korumak. Bu durum anlamı öğrenciler için belirgin yapar. Örneğin, senin sözlerini kategorize etmek için bazı fikirlerin var mı, nasıl kategorize veya gruplandırma yapabilirsin?
- Anlamlı bir bağlama yerleştirmek. Akademik dili kelimenin anlamını öğrencinin bağlamdan rahatlıkla çıkaracağı şekliyle kullan örneğin: Dizini yaraladığın için üzgünüm. Hadi bir bandaj getirelim.

Bunun yanı sıra akademik bir dil söylenmek istenenin tam olarak ifade edildiği, anlaşılır, sistematik ilerleyen, ön yargılardan ve öznellikten uzak bir özelliğe sahip olmalıdır. Edwards' a (2014, s. 2) göre bazı özelliklere sahip akademik bir dil etkili olacaktır:

- Argümanını ve kanıtlarını iletmek,
- Dinleyicilerini onların doğru olduğuna ikna etmek,
- Muhatapı kendine bağlamak ve eğlendirmek.

Ayrıca farklı araştırmalara dayanarak akademik dile dair birtakım özellikler ifade edilebilir. Biber' e (1992) göre akademik konuşmada "...kısaltılmış şekillerin kullanımı azdır, sıklıkla ayrıntılara başvurulur, sıklıkla entegre edilmiş yoğun bilgi yapılarını kullanılır, nadir olarak ayrıntılı kişisel tutumlar, mazeretler ve duygular kullanılır ve edilgen çatıların kullanımı makul düzeyde yapılır." (Akt. Douglas, 1997, s. 20). Bu niteliklere sahip bir akademik konuşma becerisinin yabancı öğrenciler tarafından edinilmesi oldukça önemlidir. Üniversite öğrenimi süresi içerisinde akademik konuşma ortamlarında bulunmak akademik konuşma becerisinin gelişimine oldukça büyük katkı sağlayacaktır. Akademik konuşma ortamları oluşturmak amacıyla öğrencilere ve öğretmenlere birtakım tavsiyelerde bulunulabilir (McPherson, 2016, s. 1-13):

1- Seminer Sunumu: Bunun için şu yaklaşım tarzı benimsenmelidir.

- ✓ İlginç bir konu seç ve en fazla on beş dakikada bunu sınıfta tanıt,
- ✓ Direk grup tartışmaları yap bunun için önceden hazırlan,

- ✓ Değerlendirmen transfer içerik ve organizasyon temelinde olmalı

2- Küçük Grup Tartışmaları: Bu tartışma çeşidi oldukça sevilen, öğrencileri pozitif hissettiren bir tekniktir. Çünkü:

- ✓ Konuşmaya dâhil olmak çok kolaydır.
- ✓ Konuşmalar bir düzen dâhilindedir.
- ✓ Geniş gruplarda öğrenciler kendini sınırlı ve gergin hisseder.
- ✓ Etkileşim kolaydır.
- ✓ Konuşmak için daha fazla şans sunar, fikirleri savunmak için daha fazla zaman vardır.
- ✓ Konuşmada gramere dikkat etmeye ihtiyaç hissedilmez.

3- Teleffuz Çalışmaları: Okuma kasetleri, sesli okuma ve sorulara cevap verme şekillerinde olabilir.

Yukarıdaki araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, İCAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebyat Programları) kapsamında yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe akademik okuryazarlık, konuşma ve iletişime geçme alanına ait beceri/kazanım listesi aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

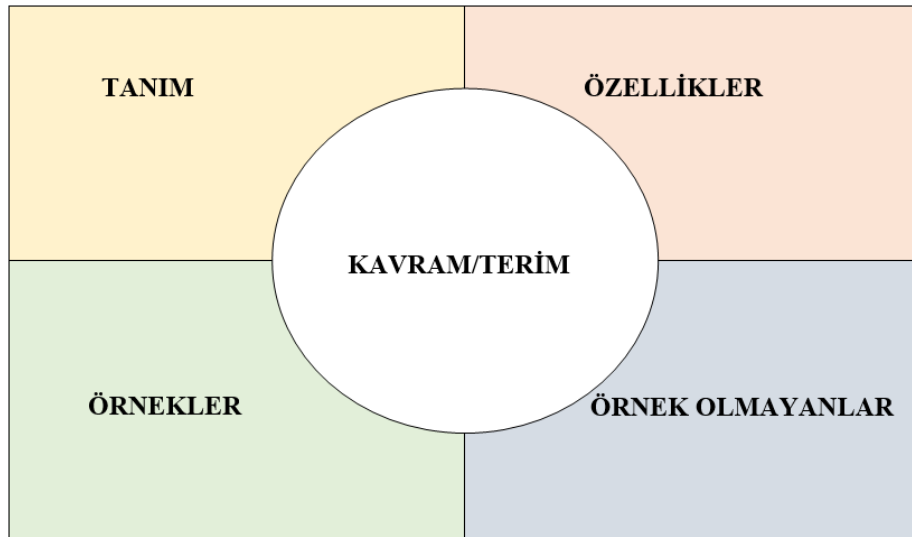
- İkna edici ve bilgilendirici konuşmalar yapar
- Akademik kaynaklardan yararlanarak sunumlar yapar
- Profesyonel veya işle ilgili konuşmalar yapar
- Araştırmalarını sözlü olarak savunabilir
- Akademik bir ortamda kendisine yöneltilen sorulara cevaplar verir
- Tez jürisi veya Tez İzleme Komitesi önünde sözlü savunma yapar
- Akademik toplantılarda sorular sorar
- Belli bir konuyla ilgili fikrini sözel ifade eder
- Akademik bir yazıyı kendi cümleleriyle ifade eder
- Sözel geri bildirim ve değerlendirme yapar
- Kendini rahat ifade eder
- Hazırlıklı konuşmalar yapar

- Hazırlıksız konuşmalar yapabilir
- Konuşma alıştırmaları yapar
- Sözlü sunum dili ve ifadelerini bilir ve kullanır; dinleyicilerle iletişim kurma tekniklerini kullanır
- Konuşma aktiviteleri yapar
- Diksiyon bilgisini kullanır
- Tezini destekleyici işaretler kullanır ve meydan okur
- Entelektüel diyaloga davet eder
- Etkili söylem geliştirir
- Farklı sorular sorabilir
- Proaktif sorular sorabilir
- Entelektüel tartışmalara girer
- Sınıf tartışmalarına katılır
- Kapsayıcı konuşmalar üretir
- Disipline ait kelimeleri kullanır
- Açık cümleler ile sorar ve konuşma çerçevesini netleştirir
- Çeşitli konuşmalardan farklı bakış açılarını elde eder
- Aydınlanmak için sorar
- Sınıf tartışmalarına katılır
- Ne kadar çeşitli; fikir ve bağlantı varsa geçiş yapmak için dilini doğru kullanır
- Farklı bölge, tarz ve aksandan kişiyle konuşur
- Dilsel ince ayrımları anlar ve beden diline dikkat eder
- Deyimsel ifadeleri ve konuşma dilinin kelimelerini bilir
- Tam telaffuz için ses kontrolü, vurguda ustalık ve doğru tonlamayı kullanır
- Türkçenin standart kullanımını konuşmalarına yansıtır
- Özel dinleyiciler için teknik kelimeler kullanır
- Soru sormak ve konuşmak için doğru anlar
- Kelime vurgularını yerinde yapar
- Durumlar için uygun dil kullanır
- Formel veya enformel konuşmalar yapar
- Konuşmaya angaje olur alımlar ve dönütler verir
- Fikirleri destekler ve düşüncelerini paylaşır

- Sözel veya yazınsal sorulara uygun cevaplar verir
- Tartışmaları kolaylaştırır, anlaşmazlıkları çözmek için yardımlarda bulunur

2.3.5. Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)

Akademik okuryazarlık alanı içerisinde yükseköğretimde okuyacak öğrencilerin kavram (kelime) bilgisinin yeterli düzeyde olması ve alana ait kavramları edinmeleri gerekir. Kelime bilgisi bir konuyu kavramak (Whipple, 1925; Akt. Alvermann, 2002), sağlıklı bir iletişim kurmak (Folse 2004) ve yükseköğretim öğrencilerinin başarısı için (Mehring, 2016) son derece önemlidir. Türkiye’de Türkçe öğrenip yükseköğretime devam eden yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan akademik okuryazarlık öğretim paketi “Kavramsal Gelişim” öğrenme alanı içerisinde akademik hayata mahsus ve öğrencilerin eğitim görecekları alanı kapsayan kelimelerin edinilmesi önemli bir amaç olarak görülmüş ve bu amaca yönelik olarak kazanımlar oluşturulmuştur. Dünyada kavram gelişimi için bazı yöntemler geliştirilmiştir. Frayer Modeline göre (1969) kavramın kalıcılığını sağlamak için önce kavramın tanımı yapılmalı, temel özellikleri açıklanmalı, örnekler sunulmalı ve buna örnek teşkil etmeyecek durumlar ifade edilmelidir. Bu sayede kelimenin kalıcılığı arttırılmış olacaktır.



Şekil 2.7. Kavram Öğrenmede Frayer Modeli (Frayer ve diğerleri, 1969)

Modele bakıldığında kavramın edinimi kelimenin farklı kullanımları sayesinde kalıcı hale getirilmektedir. Dolayısıyla bir kavramın doğru ve yanlış biçimlerde cümle içerisindeki kullanımının bir arada öğretilmesi önem taşımaktadır. Yani bir şeyin ne

olduğunu ifade ederken neler olamayacağını da belirtmek gerekir. Camille vd. (2013, s. 145) üç çeşit yolla kelime öğretiminde kalıcılık sağlanabileceğini belirtmiştir:

- ✓ **Sel:** Öğrencilere konuyla ilgili kelimelere maruz bırakmak gerekir. Burada amaç öğrencilere bu kelimeleri konuyla ilgili olarak daha önce duymuş ve gösterilmiş olmalarını sağlamaktır.
- ✓ **Hız:** Kelimler ile ilgili olarak hızlı tanımlar yapmak. Bu açıklamalar veya tanımlamalar öğrencilerin mevcut bilgi düzeyine uygun anlamlarla kelime arasında paralellik kurma biçiminde olmalıdır.
- ✓ **Odak:** Odak tanımlamalar yapma. Burada derin anlamsal olarak zengin tanımlamalar yapmak gerekir. Bu da yeni bir tarzla yapılmalı bu sebeple daha fazla zaman ve enerjiye ihtiyaç duyulacaktır.

Burada ise kavramın birçok biçimde tanımlanması yapılarak kullanımının çeşitlenmesi esas amaç olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler kavramın öncelikle basit düzey kullanımını yaparak giderek daha zor ve derin anlamlar içeren kullanımlarına doğru yönelir ve bu süreç kolaydan zora doğru bir yol benimser. Richards (1976) bir kelimeye öğretildi denmesi için önce onunla ilgili birtakım şeylerin öğretilmesi gerektiğini vurgular (Akt. Mothe, 2013, s. 379):

- Anlamı veya anlamları
- Yazılı veya sözlü formları
- Hangi parçaları içerdiği (örneğin: ön ek, son ek, kök vb.)
- Gramatikal hareketleri (örneğin: onun içinde bulunduğu kelime gruplarını, tipik gramatikal eşlerini)
- Söz dizimi
- Yazılmış kayıtları
- Çağrışımlarının ve ilişkilerinin ne olduğu (örneğin: anlamına zıt veya benzer kelimeler)
- Diğer anlamları veya çağrışımları
- Kullanım sıklığı

Vurgulanan başlıklara bakıldığında kelimenin tüm anlamlarının bilinerek kullanımlarının yapılması ve bu amaçla kavramın kullanım örnekleri sunan vesikaların öğrenciye gösterilmesi esas olarak görülmüştür. Ayrıca kelimenin zıttı ve yapı içerisindeki kullanımı da öğrencilerce bilinmelidir ancak bu şekilde bir kavramın öğretilmesi mümkün olacaktır. Aksi şekilde tek kullanıma dayanan ve sınırlı anlamlarla ifade edilen kavramların kalıcı olmayacağı ve benimsenmeyeceği görülmektedir. Eylem araştırması süreci içerisinde kelime öğretimi yapılırken okuma-anlama esnasında her metin içerisindeki kelimelerin anlamı deşifre edilmeye çalışılmış ve bu amaçla daima bağlam dikkate alınmıştır. Çünkü kelime öğretim tekniklerinin bağlam içerisinde öğretime dayanması oldukça önemlidir (Ying, 2010). Yapılan araştırmalara göre bağlama göre yapılan öğretim modelleri oldukça başarılı sonuçlar elde etmiştir (Nelson ve Stage, 2007).

Öğrencilere kazandırılacak akademik kelimeler eylem araştırması süreci öncesinde belirlenmiş (Bozavlı, 2014) ve kelimelerin seçiminde okuma metinleriyle bağ kurulmasına dikkat edilmiştir (Bk. Bulgular ve Yorum, Kavram Gelişim Süreci). Eylem araştırması kapsamında hazırlanan ders öğretim materyali içerisinde öğrencilere kazandırılacak söz konusu akademik kelimeler metinlerden önce liste biçiminde verilmiştir. Ayrıca yükseköğrenim alanına ait kavramları öğretmek amacıyla öğrencilerin bölümlerine ders kitaplarından seçilen metinler süreç boyunca her hafta ödev biçiminde öğrencilere verilmiş ve etkinlikler yardımıyla bu kelimeler benimsetilmeye çalışılmıştır. (bk. Ek 1. Ders Kitabı Etkinlikleri).

Yukarıdaki araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, İCAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebyat Programları) kapsamında yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe akademik okuryazarlık, kavram ve dil gelişimi alanına ait beceri/kazanım listesi aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

- Deyimsel ve retoriksel ifadeleri bilir
- Üniversite düzeyine uygun kelimeler kullanır
- Cümle yapısı ve kelime seçimini doğru yapar
- Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder
- Alanıyla ilgili teknik kavramları bilir ve kullanır

2.3.6. Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı

Akademik düşünce biçimi birtakım özellikler ihtiva eden bir düşünce sistemidir. Reeve vd. (1985, s. 3) "...gündelik düşüncenin günlük işler için otomatik bir şekilde çalıştığını ancak problem durumlarının akademik düşünceyi gerektirdiğini, akademik düşüncenin tam anlama, bilinçli bir değerlendirme, hassas bir tahmin ve dikkatli bir kesinlik içerdiğini" ifade eder. Anlaşılacağı üzere akademik düşünce, düşünme kavramıyla ve bunun faaliyet biçimiyle ilişkilidir. Düşünme boyutunun hangi unsurları içerdiğine bakmakla düşünce faaliyetini, beraberinde akademik düşünemeyi anlamlandırabiliriz. Bloom (1956) taksonomisine göre öğrenmenin üç boyutundan bahsetmek mümkündür: "Duyuşsal (affective)", "Bilişsel (Cognitive)" ve "Psikomotor (Psychomotor)" öğrenme alanları. Düşünmenin gerçekleştiği bilişsel alanı, içerisindeki basamakları ve bu basamaklarda meydana gelen zihni davranış şekilleri oldukça önemlidir.

Tablo 2.5. Bloom'a Göre Bilişsel Alanının Aşamaları (Bloom 1956; Akt. Masura ve Madihah, 2007, s. 4)

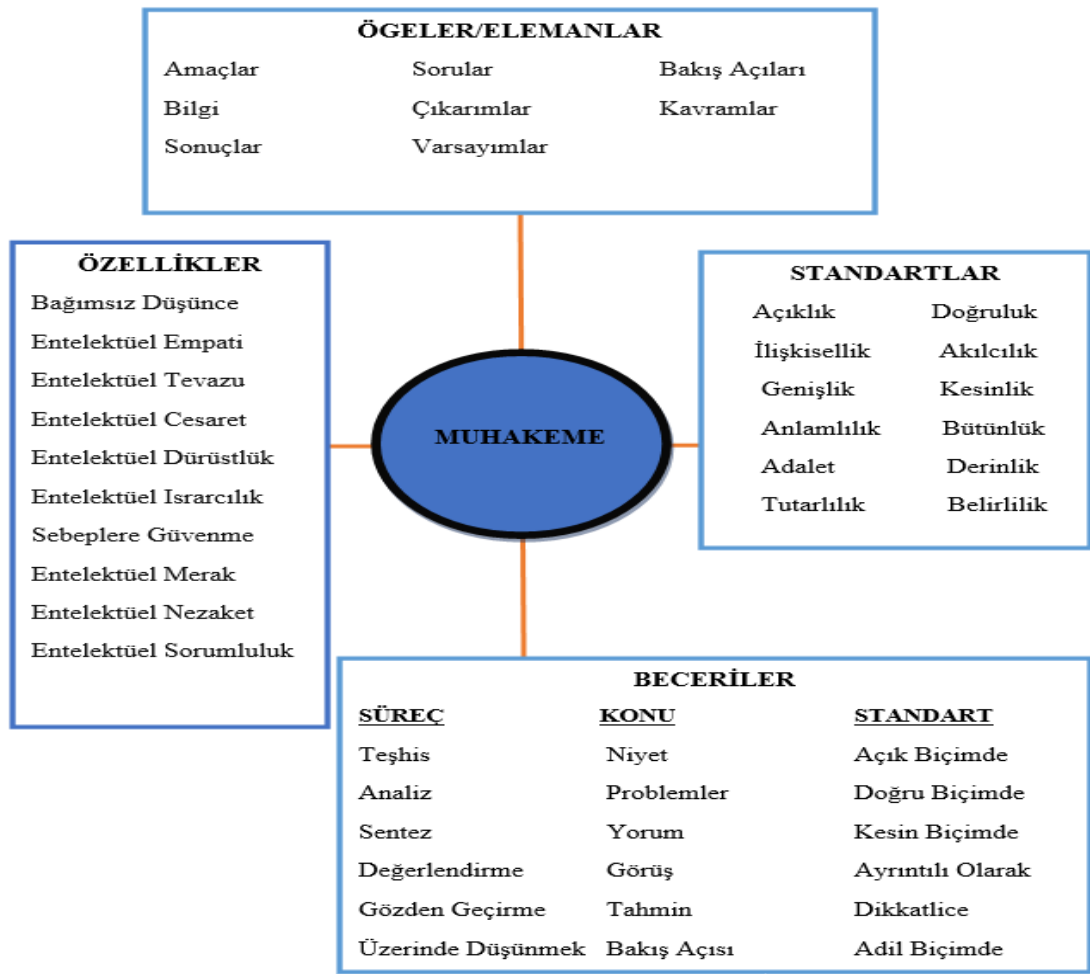
Category of Level (Kategorik Düzeyler)		Behavior Description (Meydana gelen Davranış)
1	<i>Knowledge</i> (bilgi)	Bilgiyi hatırlama veya tanıma.
2	<i>Understanding</i> (Anlama)	Anlamlandırma, kavrama ve kendi cümleleriyle ifade etme
3	<i>Application</i> (Uygulama)	Bilgiyi kullanma veya uygulama, teoriyi uygulamaya koyma ve gerçek koşullara göre uyarlayıp kullanma.
4	<i>Analysis</i> (Analiz)	Çeviri unsurları, örgütleme kuralları, yapı, yapım, iç ilişkiler, kişisel içeriklerin güvenilirliği ve kalitesi.
5	<i>Synthesis</i> (Sentez)	Yeni yapılar, sistemler, yaklaşımlar, fikirler geliştirmek, yaratıcı düşünmek ve işlemler yapmak.
6	<i>Evaluation</i> (Değerlendirme)	Görüşlerin etkililiğini değerlendirmek, sonuçları, etkililiklerini, var olabilirliğini, eleştirel tespit etmek düşünerek, karşılaştırıp eleştirmek, iç tutarlılığa karar vermek.

Tabloya bakıldığında bilişsel alan içerisinde üst düzey beceriler yer almaktadır, söz konusu beceriler "analiz", "sentez" ve "değerlendirme" biçiminde ifade edilmiştir. Bu

alanlar akademik düşünce becerileri olarak da ifade edilebilir. Zwiers (2004, s.47-213) akademik düşünmenin on iki becerisi olduğunu belirtir bunları “analiz, karşılaştırma, analiz ve sınıflandırma, sebepler ve etkilerinin teşhis edilmesi, problem çözme, duygudaşlık yapmak, sentezleme, yorumlama, değerlendirme, iletişim ve uygulama” olarak açıklar. Söz konusu becerilerin üst düzey bilişsel basamaklara dayandığı anlaşılmaktadır. Akademik düşünce içerisinde önemli bir unsur ise eleştirel düşüncedir. Eleştirel düşünce konusunda birçok tanımdan bahsetmek mümkündür. Gündoğdu (2009) bütün tanımları özetleyebilecek bir tanım yapmıştır. Ona göre eleştirel düşünce,

(1) herhangi bir konu, olgu ve fikir üzerinde açıklık-seçiklik, tutarlılık, mantıklılık, şüphecilik ve doğru akıl yürütme gibi bazı ölçüt ve yöntemleri esas alarak; (2) doğru olmayan düşünme biçimlerini tanıyan, kanıtlara ve sonuçlara önem veren araştırma temelli daha derin bir düşünme eğilimi, tutumu ve becerisi sergileyen, (3) böylelikle de sadece herhangi bir sonuca değil ama tutarlı, makul sonuçlara ve yargılara ulaşmayı amaçlayan, (4) hem problem çözme hem de problem görme kapasitesi sayesinde, (5) kendi düşünme sürecini sürekli denetim altında tutarak değişmeye ve kendi kendini düzeltmeye açık olan bir düşünmedir (s. 63)

Tanıma bakıldığında eleştirel düşüncenin sorunları çözmek ve güvenilir neticelere ulaşmak için önemli bir öğrenme alanı olduğu görülmektedir. Bu öğrenme alanı mutlaka yükseköğrenim düzeyindeki yabancı öğrencilere kazandırılmalıdır. Eleştirel düşünceyi açıklamaya çalışan birtakım araştırmalar da mevcuttur, Richard’ın (1993) aşağıdaki modeli bu araştırmalar içerisinde ön plana çıkmaktadır.



Şekil 2.8. Eleştirel Düşünce için Richard Paul Modeli (Akt. Reed, 1998, s. 77)

Modele bakıldığında eleştirel düşüncenin birtakım beceri ve standartlara dayandırıldığı görülmektedir. Ayrıca eleştirel düşünce için bazı davranış özellikleri de tanımlanmıştır. Tüm bu hususiyetler muhakemeyi beslemekte ve doğru bir eleştirel düşünce gelişmektedir. Eleştirel düşünceye başlığı altında farklı beceriler de ifade etmek mümkündür. Fisher (2001, s. 8) birçok eleştirel düşünce becerisi olduğunu ifade etmektedir ancak en temel becerileri “gerekçesi olan bir olayda öğeleri belirleme”, “özellikle sebepleri ve sonuçları varsayımları ve değerlendirmeleri belirleme” ve “iddiaların kabul edilebilirliğini muhakeme etme” başlıklarında toplayabiliriz. Bunun yanı sıra Ferrett (2000) eleştirel düşünen birinin birtakım özelliklerinin olduğunu vurgular (Akt. Pagliaro, 2011, s. 69):

- Yerinde sorular sorar
- Açıklamaları ve kanıtları değerlendirir

- Anlama veya bilgi eksikliğini kabul eder
- Merak hissi vardır
- Yeni çözümler bulmaya ilgilidir
- Fikirlerini analiz etmek için açık bir dizi ölçüt belirler
- Hakikate karşı olan inançları, varsayımları ve fikirleri sorgulamak için isteklidir ve düşünce sahibidir
- Başkalarını dikkatli dinler, geri bildirim yapar
- Eleştirel düşüncenin yaşam boyu bir öz değerlendirme süreci olduğunu bilir
- Yargılarını, olgular bir araya getirilip değerlendirildikten sonrasına bırakır
- İnançları ve varsayımlarını güçlendirmek için kanıtlar arar
- Yeni gerçekler ortaya çıktığında fikirlerini düzenler
- Problemleri yakından inceler
- İlgisiz veya yanlış bilgileri reddeder.

Yukarıdaki araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, İCAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebyat Programları) kapsamında yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe akademik okuryazarlık, akademik düşünce ve eleştirel düşünce alışkanlığı alanına ait beceri/kazanım listesi aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

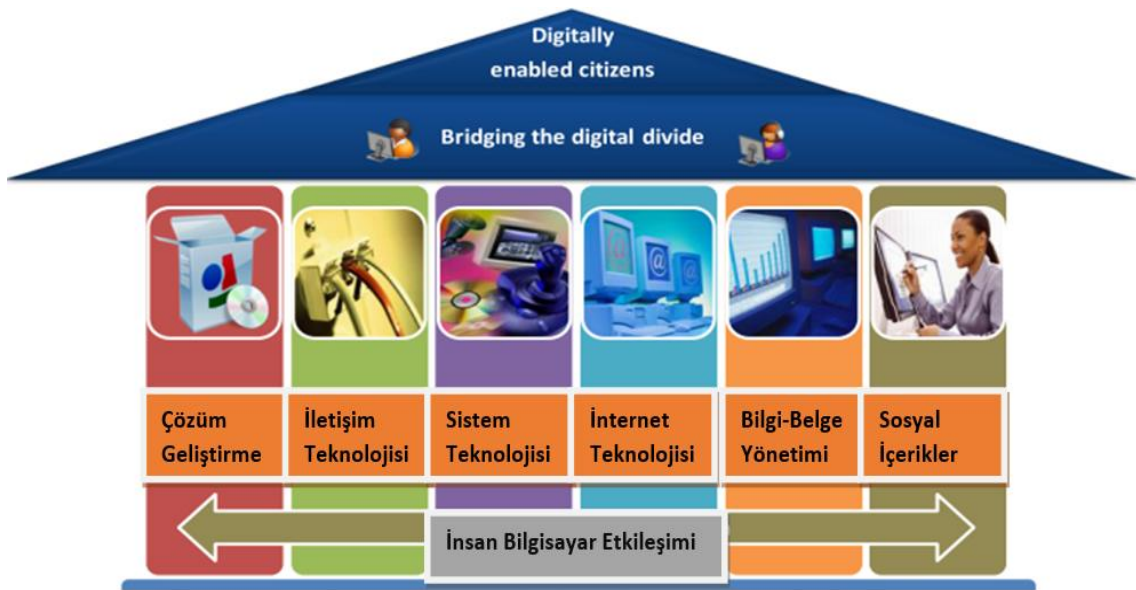
- Bir romanı, filmi, reklamı veya yazıyı eleştirel şekilde ele alabilir
- Eleştirel düşünceyi zorlayan ve teşvik eden metinler okur
- Eleştirel düşünmeyi anlar ve görüşlerini (iddia) oluşturur
- Mantıksal safatalardan kaçınır
- Yazı boyunca eleştirel düşünceleri keşfeder
- Bir eleştiri yazısı yazabilir
- Akran değerlendirmesi yapar
- Kendi inançlarına meydan okuyabilir

- Bir delilin doğruluğunu test eder
- Fikirselsel bir tez geliştirebilir
- Bilgiyi doğru şekilde yorumlar
- Bir fikir yazısını analiz edebilir
- Karşılaştırma ve sınıflama yapar
- Entelektüel tartışmalara katılır
- Meraklı ve gözü pek olabilir
- Fikirlerini açık şekilde söyler, farklı bakış açılarını tam olarak yansıtır
- Yeni fikirleri deneyimleme konusunda istekli olur
- Diğer bakış açılarını araştırıp bulur ve bunları tartışabilir
- Ne okursa, görürse veya dinlerse eleştirel cevaplar üretir
- Analitik düşünür
- Kendi dünyalarına karşı sağlıklı bir şüphecilik geliştirir
- Kendi öğrenmelerine karşı sorumluluk geliştirir
- Akademik camianın hayati değerlerini fark eder, ihtiyaç anında kullanır
- Kendi öğrenmelerini savunur ve kendine avukatlık yapabilme pratiğine sahip olur
- Özgür düşünceyi destekler
- Entelektüel merakını sürdürür
- Yeni fikirlerle deneyimler yaşar
- Üretken hipotezler oluşturur, çoklu fikirleri bir teoride sentezler
- Farklı bakış açılarına sahip kişilere saygı ve ilgi duyar
- Yargısını sonraya bırakabilir ve hazmetmesini bilir
- Bilgiye ve gerçeklere saygı duyar
- Duygulara ve yaygın kanaate kapılmaz
- Kendi fikirlerini başkalarıyla karşılaştırır

- Kendi inançlarını sorguya çeker
- Görüşlerini kanıtlarla destekler ve sürdürür
- Okuma ve yazmada araştırma ve bilimsel verileri kucaklar
- Fikirlerini değiştirmekten memnun olur
- Okuma ve yazmada işbirliğiyle çalışır
- İşinin sınırlarını bilir
- Eğitim için öncelik gösterir
- Zor hedefler ve görevler için dirençli ve kuvvetli olur
- Uygun dikkat düzeyine sahip olur
- Sınıfta veya herhangi bir ortamda dikkatli davranır
- Kibar davranışlar sergiler
- Öz savunma yapabilir
- Dünyayı anlamak için doğru bilgiyi bulur ve kullanır
- Mantıklı ve ikna edici veriler üzerinden stratejiler geliştirir
- Bilgileri ve fikirleri doğru şekilde ilişkilendirir, açıklar ve organize eder

2.3.7. Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı

Teknoloji okuryazarlığı yirmi birinci yüzyılın en önemli beceri alanlarından biridir. Akademik okuryazar olmak için, teknoloji bilgisine ve bu bilgiyi işleme süreçleri için gerekli becerilere sahip olmak gerekir. Odabaşı (2016, s. 2) teknoloji okuryazarlığını “bireylerin teknoloji ile kendileri ve toplum arasındaki ilişkinin anlaşılmasında gerekli olan entelektüel süreç, yeterlilik ve düzenin tümü” biçiminde ifade eder. Teknoloji denince akla ilk gelen araçlar, bilgisayar donanım ve yazılımlarıdır. İnsanoğlu bilgiye ulaşmak ve onu paylaşmak açısından bilgisayar teknolojisi sayesinde bir çığır açmıştır. Ancak bilgi erişiminin ve paylaşımının bu denli kolay olması bilgiyi kullanabilmek için yeterli bir durum değildir. Bunun için teknoloji okuryazarı olmak gerekir. İnsan ve bilgisayar etkileşiminin doğru amaçlar ve yollar kullanılarak sağlanması ve bilginin sağlıklı bir zihni süreçle desteklenmesi gerekir.



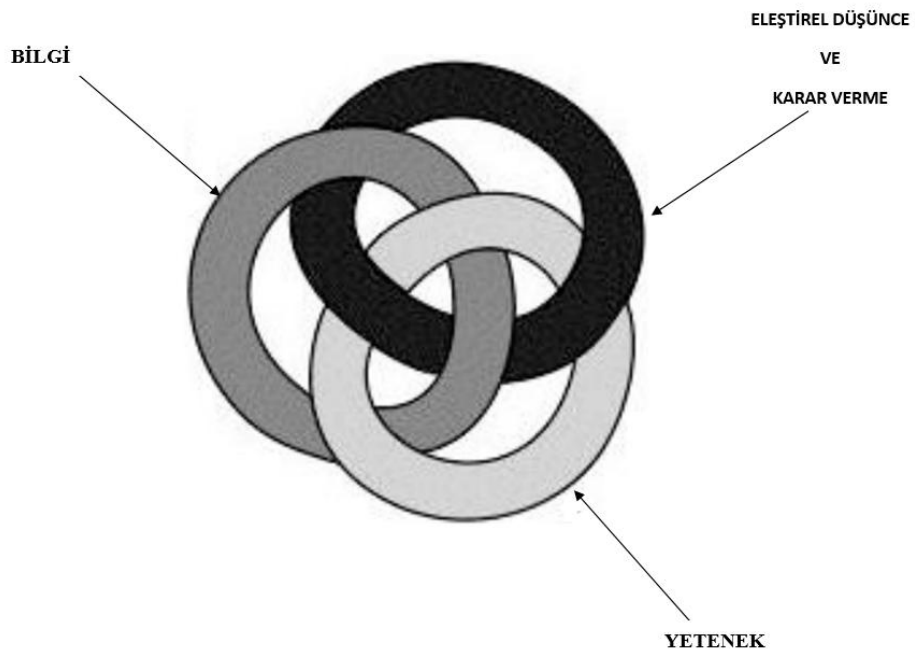
Şekil 2.9. İnsan Bilgisayar Etkileşimi (Department Basic Education Republic of South Africa, Curriculum and Assessment Policy, 2002, s. 7)

Smith (2015, s. 7) bilgi teknolojisi becerilerini "...temel bilgisayar becerileri, Word işlemleri, tablolama işlemleri, sunum yazılımları, grafik yazılımları, veri tabanı, bilgisayar ağları, elektronik bilgi ve telekomünikasyon..." biçiminde açıklar. Ezziane (2007) ise benzer biçimde bilgi teknolojileri okuryazarlığı becerilerini, Amerika'da yer alan Bilgi Teknolojileri Okuryazarlığı Komitesinin (1999) açıklamalarına dayandırarak aşağıdaki biçimde ifade eder:

- Bir kişisel bilgisayar kurma
- Temel işletim sistemi özelliklerini kullanma
- Bir yazı programı kullanarak yazılı metin oluşturma
- Bir grafik veya çizim paketi kullanarak resim, slayt veya başka resim tabanlı bir açıklama oluşturma
- Bir ağa bilgisayarla bağlanma
- İnternet bilgi kaynaklarını kullanmak için internet ve web kullanma
- Başkalarıyla iletişime geçmek için bilgisayarı kullanma
- Basit finansal tabloları kullanma veya elektronik tablolar oluşturma

- Faydalı bilgilere ulaşmak ve kurmak için internet veri tabanı sistemi oluşturmak
- Yeni uygulama ve özelliklerin nasıl kullanılacağını öğrenmek için eğitim materyalleri kullanma

Teknoloji okuryazarlığını sadece yukarıdaki açıklamalardaki gibi sadece bilgisayar bilgisi, donanım veya yazılım bilgisi olarak ele almak doğru değildir. Bilgi, teknoloji okuryazarlığının sadece bir boyutunu ifade eder oysa bilgiyi doğru bir biçimde kullanmak bilişsel süreçleri de içerir. Bu boyutlar da süreç açısından oldukça önemlidir.



Şekil 2.10. Teknoloji Okuryazarlığın İçeriklerinin Temsili Görünümü (Gamire ve Pearson, 2006, s. 38; Akt. Becker ve diğerleri, 2010, s. 7)

Şekil incelendiğinde bilgi teknolojileri okuryazarlığı, “teknoloji bilgisinin” yanı sıra “eleştirel bir bakış açısı”, sağlıklı bir karar verme mekanizması ve kişisel “yeteneklerin” birleşiminden meydana gelir. Ayrıca Westfall (1997, s. 2) bilgi teknolojileri okuryazarlığının “...bilginin geniş bir alan kapsadığının farkında olma, uygulayarak ve tecrübe ederek öğrenme ve yeni bilgi teknolojilerini kullanma, bilgi teknolojilerini diğerlerinden daha önemli yapan özelliklerin ne olduğunu anlama, ekonomik değişkenleri ve eğilimleri anlama...” gibi kazanımlar içerdiğini vurgular.

Dünyanın birçok ülkesinden Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin teknoloji konusunda geldikleri ülkelerin kalkınma düzeyleri dolayısıyla ön öğrenmelerinin farklılık arz ettiği bilinmektedir. Söz konusu öğrencilerin bilgiyi araştırma, paylaşma, ihtiyaçlar ekseninde yapılandırma, teknolojiyi kullanarak zengin Türkçe konuşma ortamları oluşturmak için Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı becerilerini edinmeleri bir ihtiyaç durumu olarak ortaya çıkmaktadır.

Yukarıdaki araştırmalar, incelenen klavuzlar (CCSS, İCAS) ve programlar (MEB Türkçe ve Edebyat Programları) kapsamında yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe akademik okuryazarlık, bilgi teknolojileri ve okuryazarlığı alanına ait beceri/kazanım listesi aşağıdaki şekliyle oluşturulmuştur.

- E-posta yazar, eposta ile fikir alır verir, epostalara cevap verir ve eposta etiketlerini kullanır
- Sunu hazırlar
- Literatür taraması yapar
- Kütüphaneden yararlanır
- İnternet kaynaklarını kullanır(Akademik veri Tabanları, Google Books, Google Academic...)
- Sosyal Medyada paylaşım yapar yapılan paylaşımlara yorumlar yapar
- Araştırma yapabilir
- Telefonda bilgi alıp verebilir
- Araştırma tekniklerini kullanır bilgi, belge, kaynak arama yöntemlerini bilir
- Kes-kopyala-yapıştır-taşı video aç-kapa-kaydet gibi bilgisayar uygulamalarını yapabilir
- İnterneti yönetir ve önemli uzantıları tanır(org-com-gov...)
- Arama motorlarını etkili kullanır
- İnternet ortamındaki materyalleri değerlendirebilir (geçerli mi günü geçmiş mi?)
- İnternet kaynaklarından alıntılama yapar
- İntihal nasıldır internet ortamında buna dikkat eder
- Elektronik yazı sunmayı bilir
- Elektronik el kitabı veya referans kullanır
- İnternette gruplara katılır, dişli tartışmalara dâhil olur

- Bilgisayar tabanlı sunu hazırlar
- Etkileşimli programları veya laboratuvarları kullanır
- Elektronik dergi veya yazılar toplar
- Video dosyaları oluşturur internete yükler
- Chat odalarına girebilir
- Video konferans kullanır
- Bilgileri organize ve kayıt için sistematik stratejiler kullanır.
- Word dokümanı içerisinde verilere adapte olmuş grafik ve tablolar kullanır
- Pdf, Word vb. yazı dosyalarını açar, kullanır, oluşturur ve paylaşır

2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu başlık altında, alan yazın taraması sonucunda yapılan bazı çalışmalar hakkında bilgi verilecektir.

Tok M. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Yazma Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma, Doktora Tezi: Çalışmada yabancı uyruku öğrencilerin akademik yazma ihtiyaçları olduğu tespiti yapılmış ve bu tespit kapsamında eylem araştırması yöntemi kullanılarak yazma becerisini geliştirmek üzere hazırlanan öğretim içeriği uygulanmıştır. Çalışma ile öğrencilerin akademik yazma konusundaki ihtiyaçlarına çözüm üretmeye çalışılmıştır. Akademik anlamda yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarını gidermek için yapılan çok az araştırmadan birisi olması bakımından oldukça önemlidir. Alana ve akademik okuryazarlık çalışmalarına katkılar sunmuştur. Ancak akademik yazma akademik okuryazarlık dil becerilerinin sadece bir boyutunu ifade etmektedir. Öğrencilerin üniversitede sadece akademik yazma konusunda ihtiyaçları olmadığı yapılan görüşmelerden anlaşılmaktadır. Dolayısıyla yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarını esas alan araştırmaların sadece bir öğrenme alanına odaklanması amaca doğru bir biçimde hizmet etmeyeceği düşünülmektedir. Ayrıca yazma alanını diğer öğrenme alanlarından bağımsız düşünmek bir başka eksiklik durumudur. Yazma öğrenme alanı düşünsel süreçleri, kavram bilgisini, dinleme süreçlerini de içermektedir. Bu sebeple söz konusu öğrenme alanlarından bağımsız bir yazma sürecinin eksik kalacağı değerlendirilmektedir.

Turner R. (2008). *Greater Expectations: Teaching Academic Literacy to Underrepresented Students*, Kitap: Eser 9 bölümden oluşmaktadır. Akademik okuryazarlık okuma ve yazma becerileri üzerine dayandırılmıştır. Konular örnekler üzerinden anlatılmış ve tavsiyelerde bulunulmuştur. Eklerde akademik okuryazarlık standart örnekleri verilmiştir. Bu çalışma akademik okuryazarlık standart örneklerine kaynaklık etmesi bakımından önemlidir. Akademik ihtiyaçları yerinde tespit etmesi ve çözüm için uygulama süreçlerini de içermesi güçlü yanını oluşturur.

Lewis J. (2007). *Academic Literacy*, Kitap: Bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Bu bölümde akademik okuma ve stratejileri tanıtılmıştır. Bölümün içerisine kelime edinimi, anlama süreci, eleştirel düşünme, dinleme ve not alma bölümleri de ilave edilmiştir. İkinci bölümde ise akademik okuryazarlık makalelerinin dayandıkları ilkelere yer verilmiştir. Bu alanlara psikoloji, sosyoloji, alternatif düşünceler, iş, tarih ve politika alanları dâhil edilmiştir. Bu anlamda çalışma sayesinde geniş bir yelpazede akademik okuryazarlığı anlamak ve tanımak mümkün kılınmıştır. Akademik okuryazarlık başlıklarının çoğunu kapsamaya oldukça önemlidir. Ayrıca kavram edinimi konusunda üniversite öğrencilerinin alanlarına da hitap etmesi kitaba zenginlik katmıştır.

Thesen and Pletzen. (2006). *Academic Literacy and the Languages of Change*, Kitap: Sekiz bölümden oluşan eserde yeni akademik okuryazarlık araştırmalarından bahsedilmiştir. İngilizcenin akademik boyutuyla ilgili önemli bilgiler verilmiştir. Durumlar gerçek örnekler üzerinden açıklanmış ve tavsiyelerde bulunulmuştur. Program çalışmalarına ışık tutacak örnekler ve uygulamalar ayrıntılı olarak izah edilmiştir. Bu yönüyle kıymetlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma kapsamında Erciyes Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde Türkçe öğretimi yapan araştırmacı, mezun öğrencilerin edinemedikleri akademik beceriler konusundaki şikâyetleri neticesinde öğrencilerle görüşmeler yapmış ve bu konuda bir ihtiyacın olduğu sonucuna varmıştır. Söz konusu ihtiyaç durumunu gidermek üzere alan yazın taranmış ve uzaman görüşleri eşliğinde akademik okuryazarlık becerilerine yönelik bir öğretim materyali ve paketi hazırlanarak içeriğin uygulamadaki işlerliğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma Nitel Araştırma Yöntemi çerçevesinde Eylem Araştırması modeli (Action Research) şeklinde tasarlanmıştır. Eylem araştırmasının problemin ayrıntılı betimlenmesi, eğitim ortamında yeni bir uygulamayı denemeye fırsat vermesi, veri toplama araçlarının çeşitliliği ve öğreticilerin katılımını sağlaması yönleriyle araştırmacı tarafından tercih edilmiştir. Eylem araştırmasına dair bilimsel veriler bu bölümde ele alınmıştır.

3.2. Eylem Araştırması

Ülkemizde son zamanlarda eylem araştırması biçiminde oluşturulmuş birçok araştırma mevcuttur. Ekiz (2003, s. 141) eylem araştırmasını “...hem öğretmenler hem de akademisyenler tarafından yapılabilen, okul ve sınıf gibi yerel seviyelerde değişimin, buna bağlı olarak da gelişimin oluşturulabilmesinde en güçlü araştırmalardan birisi...” olarak tanımlamıştır. Büyüköztürk vd. ’ ne (2012) göre ise “...günümüzde öğretmenlerin sahip olması gereken mesleki yeterlilikler arasında gösterilen eylem araştırması, geliştirilmesi gereken durumla doğrudan ilgili kişilerin araştırmacı olarak çalışmasını gerektiren önemli bir araştırma...” çeşididir. Eylem araştırmasının

öğreticilere alanda uygulama şansı vermesi ve uygulamayı sınama imkânı vermesi (Mills, 2003) araştırmanın eğitimciler tarafından çoklukla tercih etmesini sağlamıştır.

Eylem araştırması diğer araştırma yöntemlerinden farklıdır bunu aşağıdaki ifade etmek mümkündür (Fraenkel ve Wallen, 2006; Akt. Büyüköztürk ve diğerleri, 2012, s. 256):

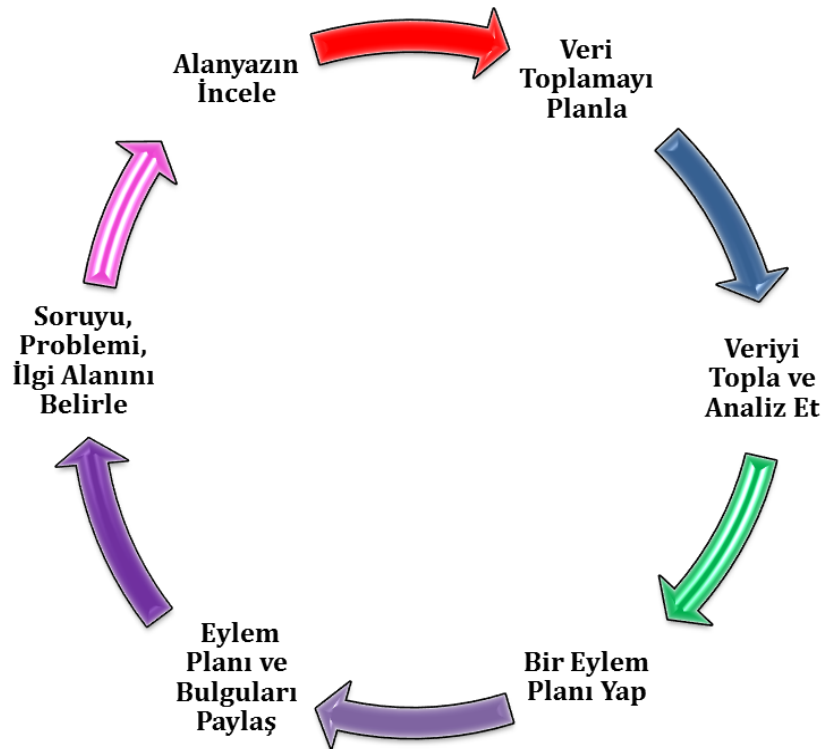
Eylem Araştırması	Diğer Araştırma Yöntemleri
Yerel sorunları çözmeye odaklı.	Kuramları sınama, genelleştirilebilir bilimsel bilgiler üretmeye odaklı.
Araştırmanın yürütülebilmesi için çok fazla eğitim gerektirmez.	Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli ve yeterli düzeyde eğitim alınması zorunludur.
Araştırmacı sorun bağlamının içinden bir kişidir.	Araştırmacı genellikle sorun bağlamının doğrudan içinde değildir.
Genellikle sorun durumuna özgü yeterlilikte araştırmacının geliştirdiği veri toplama araçları kullanılır.	Genellikle uzmanlar tarafından geliştirilmiş ya da denetlenmiş veri toplama araçları kullanılır.
Araştırmanın planlanması ve yürütülmesi süreçleri daha esnektir.	Araştırmanın planlanması ve yürütülmesi süreçleri daha tutucudur.
Araştırmanın bulguları ve sonuçları araştırma bağlamının özelliklerine, değerlerine göre yorumlanır.	Araştırmanın bulguları ve sonuçları evrensel özellikler ve değerlere göre yorumlanır.
Kasıtlı (amaçlı) örneklem üzerinde çalışılır.	Örneklemin seçkisiz olması tercih edilir.

Araştırmamızın eylem süreci planlamasına kaynaklık eden Johnson (2015, s. 20-22) on anahtar özellik ifade eder ve eylem araştırmasının “sistemik” olduğunu, “bir yanıtla başlamaması”, “karmaşık ve ayrıntılı olması gerekmediği”, kuvvetli bir “planlamayı” içermesi, “çeşitli uzunlukta olması”, “düzenli gözleme” dayanması, “basit veya ayrıntılı olabilmesi”, “kurama gömük olması”, “nicel bir araştırma olmaması” ve “sınırlı bulgu sunmaması” yönlerine vurgu yapar. Bu araştırma eylem araştırması türleri içerisindeki “Katılımcı Eylem Araştırması” türüne girmektedir. Bu araştırma türü düzeltilmek istenen bir durumun alan yazına dayandırılarak geliştirilen çözüm içeriğinin uygulamayla sınındığı (Hendricks, 2006) eylem araştırması türüdür. Değiştirilebilir bir

durum olarak, Erciyes Üniversitesinde yükseköğrenime başlayan yabancı uyruklu öğrencilerin akademik becerilere yönelik ihtiyaçları ve bu ihtiyaçları Erciyes Üniversitesi ERSEM Türkçe Öğretim Merkezinden edinememiş olmaları görülmüştür. Eylem süreci için geliştirilen materyal ve içerikler alan yazın araştırmalarına ve uzman görüşlerine dayandırılmıştır.

3.2.1. Eylem Araştırması Süreci

Eylem araştırması süreçleri birçok araştırmacıya göre farklılık gösterir. Lewin (1946) eylem araştırması döngüsünü “...planlama, uygulama (eyleme geçirme) ve uygulama sonuçlarını değerlendirme şeklinde döngüsel bir süreç...” (Akt. Kemmis ve McTaggart, 1988, s. 3) olarak ifade etmiştir. Eylem araştırması süreci araştırmacılara göre çeşitli farklılıklar göstermektedir. Bu çalışmada Johnson’ a (2015) göre tanımlanan eylem araştırma süreci adımları esas alınmıştır. Bu adımlar aşağıdaki şekilde ifade edildiği biçimiyle Johnson’ un belirttiği gibi döngüsel bir süreç içerisinde gerçekleşecektir. Süreç, doğrusal bir şekilde ilerlemeyecek tekrarlar ve sıralamaların değişimine açık olacaktır.



Şekil 3.1. Eylem Araştırması Süreci Aşamaları

Kaynak: Johnson A. ' dan (2015, s. 20) uyarlanmıştır.

Şekil 2.14' den anlaşılacağı üzere araştırma süreci 6 adımdan oluşmaktadır. Birinci adımda araştırmacının problemi tespit etmesi ve bu süreç içerisinde yaşanan deneyimleri ve izlenimleri paylaşmıştır. İkinci adımda kuramsal dayanakların sağlanması süreci anlatılmıştır. Üçüncü adımda eylem planının oluşturulması ve içeriğine dair bilgiler verilmiştir. Dördüncü aşamada veri toplamayı planlama aşaması ve veri toplama araçları verilmiştir. Beşinci adımda verileri toplama ve elde edilen verilerin çözümlenmesine dair bilgiler verilmiştir. Son aşamada ise elde edilen veriler ışığında sonuç ve bunların paylaşılması ifade edilmiştir.

3.2.1.1. Birinci Aşama: Soruyu, Problemi ve İlgi Alanını Belirleme

Araştırmanın dayanak noktası problem durumudur ve problem iyi betimlenmelidir ki bu konuda gereken çözüm yolları üretilebilsin (Johnson, 2005) . Araştırmacı 2013 yılında Erciyes Üniversitesi TÖMER' de Yabancı dil olarak Türkçeyi öğretmeye başlamıştır. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde doktora dersleri almıştır. TÖMER' de çalıştığı dönemde dil öğrenim sürecinden mezun olan öğrencilerle yaptığı görüşmelerde öğrencilerin; üniversite eğitimleri esnasında oldukça zorlandıklarını, TÖMER' de edinmedikleri eksik öğrenme alanlarının var olduğunu gözlemlemiştir. Bu durumun tekrar etmesi üzerine birkaç öğrenciyle görüşme yapılmasına karar verilmiş ve önceden durumu anlamaya yönelik görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme sonucunda öğrenciler; akademik yazıları ve konuşmaları anlama, alana ait teknik kavram bilgisi, akademik anlamda sözlü ve yazılı anlatım (makale, bildiri, kaynakça vb.) konularında eksik öğrenmelerinin olduğunu ifade etmişlerdir (bk. Bulgular ve Yorum Bölümü, Öğrencilerle Yapılan Görüşmeler). Problem durumunun sadece birkaç öğrenciye özgü bir özellik olup olmadığını anlamak üzere TÖMER okutmanlarıyla görüşmeler yapılmıştır. Görüşme neticesinde okutmanlar; özellikle alana yönelik kavram edinimi sorunu, akademik metinleri ve hocaları tam olarak anlayamama, bilimsel araştırma yöntemleri vb. konularda şikâyetler aldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca akademik ihtiyaçlar temelinde bir öğretim yapma gerekliliğini de vurgulamışlardır (bk. Bulgular ve Yorum Bölümü, Okutmanlarla Yapılan Görüşmeler). Sonuçlar bağlamında veri çeşitlemesi amacıyla birkaç akademisyenle görüşme yapma kararına varılmıştır. Bu amaçla yabancı uyruklu öğrencilerin derslerine giren veya onlara danışmanlık yapan öğretim elemanlarıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir (bk. Bulgular ve Yorum Bölümü, Öğretim Elemanlarıyla

Yapılan Görüşmeler). Görüşmeler neticesinde öğrencilerin dil kurslarında gördükleri öğrenimin daha nitelikli ve akademik ihtiyaçları incelemesi, kurs alan kavramlarını içeren metinlerin yardımcı araç olarak kullanılması, yüksek lisans öğrencilerine makale yazma tez hazırlama, kaynakça oluşturma ve akademik metinleri anlama konularında bilgiler verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. İfade edilen problem durumunun olası nedenlerini bulmak amacıyla araştırmacı, Türkçe Eğitimi alan uzmanı ile bir görüşme yapmıştır (bk. Bulgular ve Yorum Bölümü, Öğretim Elemanlarıyla Yapılan Görüşmeler, Alan Uzmanı ile Görüşme). Görüşme sonucunda problemin olası nedeninin akademik okuryazarlık becerilerinin edinilmemesi olabileceği sonucuna varılmıştır. Akademik okuryazarlık konusunda yerli alan yazın (oldukça sınırlı olduğu görülmüştür) ve yabancı alan yazın okunmuş notlar alınmış ve akademik okuryazarlık becerilerine dair bir liste oluşturulmuştur (bk. Kuramsal Çerçeve, Akademik Öğrenme Alanları ve Becerileri). Elde edilen bu ihtiyaçlar akademik okuryazarlık becerileri listesiyle karşılaştırıldığında çoğunlukla uyum sağladığı görülmüştür. Tüm bu aşamalardan sonra araştırmacı sonuçları karşılaştırmış ve tecrübeleri, uzman görüşleri ve araştırmaları ekseninde öğrencilerin ihtiyaç duyduğu becerilerin akademik okuryazarlık becerileri olduğu sonucuna varmıştır. Problem durumunun bu becerilerin edinilmemesinden kaynaklandığı tespit edilmiş, dil öğretim aşamaları içerisinde veya C1 kuru sonunda öğrencilere yönelik olarak akademik okuryazarlık becerilerini içeren bir öğretim sürecinin düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Yukarıdaki süreçte aşağıdaki problem tanımlama işlemleri takip edilmiştir.

Tablo 3.1. Problem Tanımlayıcı, Johnson (2015, s. 30)

Nesnel Olgular	Sonuçlar	İlişkili veya İlgili Gerçekler
Araştırmacının deneyimleri, Öğrencilerle görüşme (Ek 7. Öğrencilerle Görüşme Formu), Okutmanlarla görüşme (Ek 8. Okutmanlarla Görüşme Formu), Üniversite ders veren öğretim elemanlarıyla görüşmeler (Ek 9. Öğretim Elemanlarıyla Yapılan Görüşme Formu), Alan Uzman görüşleri (Ek 10. Alan Uzmanıyla Yapılan Görüşme Formu)	Öğrencilerin dil merkezlerinde öğrenmedikleri birçok öğrenme alanının var olması. Dil merkezi okutmanlarının öğrencilerde bir takım becerilerin yetersiz olduğunu ifade etmesi. Okutmanların bunu teyit etmesi ve uzman görüşü (akademik ihtiyaçların varlığı)	Akademik okuryazar olamama durumu ve akademik okuryazarlık öğrenim yetersizliği

Uzman görüşleri neticesinde Türkçe öğretimi ile akademik okuryazarlık becerilerinin ilişkilendirilmesi sürecinde nitel araştırma yönteminin kullanılması ve araştırmanın eylem araştırması biçiminde yapılması görüşü ağırlık kazanmıştır. Eylem araştırma sürecine dair araştırmacı tarafından kapsamlı bir araştırma yapılmış ve Tez İzleme Komitesinin görüşleriyle araştırmanın yöntemi ve şekli kesinleştirilmiştir. Bu kapsamda bir doktora tezi hazırlamaya karar veren araştırmacı, tez konusunu Erciyes Üniversitesi ERSEM Türkçe Öğretim Merkezinde akademik okuryazarlık becerilerine yönelik gerçekleştirilecek bir öğretim amacıyla; öğretim paketinin geliştirilmesi ve uygulanması, uygulama sürecinin nasıl işlediğinin tespit edilmesini içeren Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması olarak belirlemiştir.

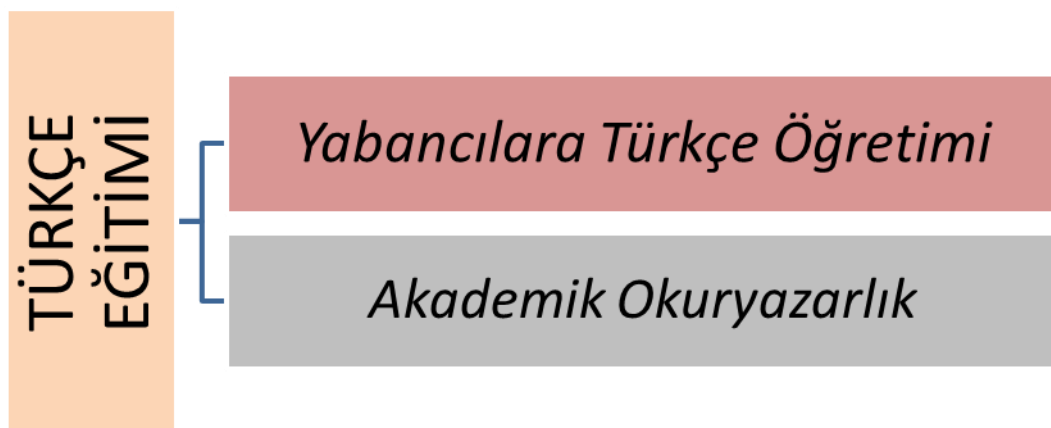
3.2.1.2. İkinci Aşama: Alan Yazın İnceleme

Araştırmanın ikinci adımını araştırma probleminin çözümüne yönelik alan yazın veya literatür tespiti aşamasını kapsamaktadır. Bu kapsamda literatür çalışması için birtakım

amaçlardan bahsetmek mümkündür. Bu amaçları Koshy (2005, s. 43-44) şu şekilde ifade eder:

- Daha önce yapılanları ve boşlukları belirlemeye yardımcı olmalıdır.
- Sorunuza bir arka plan sağlamak ve çalışma için bir gerekçe ifade etmeye yardımcı olmalıdır.
- Araştırmaya konusunu, soruları veya hipotezi gözden geçirme ve düzeltmede destek olmalıdır.
- Güncel tartışmalar ve bakış açıları projeyi tanımlamayı sağlamalıdır.
- Çalışma için uygun ortam sağlamalıdır.
- Bulguları derin bir bilgi ve dikkatle analiz etmek ve tartışmak için yardımcı olmalıdır.

Johnson' a (2015, s. 59) göre ise alan yazın taraması "...eylem araştırması konusyla ilgili akademik makalelerin, ERİC belgelerinin, kitapların ve diğer kaynakların incelenmesidir". Bu araştırmada alan yazın için kullanılan birçok kaynaktan bahsetmek mümkündür. Bunlar akademik dergiler, kitaplar, internet siteleri, Milli Eğitim Bakanlığı Programları ve birçok kaynak olmuştur. Bu araştırmanın kuramsal çerçevesi ve alan yazını "Türkçe Eğitimi", "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi" ve "Akademik Okuryazarlık" alanlarına dayanmaktadır.



Şekil 3.2. Araştırmaya Kapsamında Taranan Alan yazın

Alan yazın araştırması kapsamında Johnson' un (2015, s. 63) belirttiği "alan yazın taraması adımları" takip edilmiştir. Bu kapsamda 9 adımda araştırmanın alan yazını oluşturulmuştur.

- **1. Adım: İyi bir üniversite kütüphanesi veya dergi veri tabanı bulun.** Bu kapsamda araştırma için Erciyes Üniversitesi Kadir Has Merkez Kütüphanesi ve kütüphanenin veri tabanı üzerinde bulunan sanal kütüphane, e-kaynaklar, çevrimiçi kataloğu, Kütüphaneler arası işbirliği (ILL) bilgi edinme araçları esas alınmıştır. Bilgi çeşitliliği ve ihtiyacı ekseninde çeşitli uzantılara sahip (.net, .ac, .edu, .mil, .com, .com.tr, .gov) web adresleri üzerinden kaynak temini için sipariş verme ve bilgi edinimi sağlanmıştır. Ayrıca uzmanlara ait kişisel kütüphaneler ve kitap satış merkezlerinden faydalanılmıştır.
- **2. Adım: Olası kaynakları belirleyin.** Yabancılara Türkçe Öğretimi kapsamında olası bir alan yazın oluşturmak amaçlı çok çeşitli özellikte çoğunluğu yurt içi araştırmalardan oluşan kaynaklar tespit edilmiştir; ancak akademik okuryazarlık alanında Türkiye’ de yeterli bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu alanda yurt dışında oldukça fazla çalışmanın mevcut olduğu anlaşılmış ve söz konusu kaynakların temini için bir liste oluşturulmuştur. Bu liste içerisinde yer alan yurt dışı kaynakları satın alınmak suretiyle temin edilmiştir.

Tablo 3.2. Tezin Akademik Okuryazarlık Alanı Olası Kaynak Listesi Örneği

<p>1. Lewis J. (2007), Academic Literacy: Readings and Strategies, Wadsworth, Cengage Learning, USA, p. 632.</p> <p>2. ...</p>
--

- **3. Adım: Kaynaklarınızı inceleyin.** Tespit edilen bütün kaynakların içindekiler, dizin, iç bölümleri, başlıklar ve alt başlıkları taranmıştır. Elde edilen elektronik dergiler gözden geçirilmiş bazıları basılmıştır. Bu sayede bir ön bilgi oluşturulmuş ve daha sonra yapılacak okuma için bir zihinsel örgütleme yapılmıştır.
- **4. Adım: Okuyun ve dikkatlice not alın.** Basılan malzemeye dair referans bilgileri en üste yazılmış ve böylelikle okumaya dair kolaylık sağlanmıştır. Daha sonra tutulan not kâğıtları numaralandırılmış ve en üstüne de referanslar yazılarak alıntılama işlemi daha kolay bir hale getirilmiştir.

No: 8

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Çeviri Komisyonu, (2009), *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara

- 1- Dil öğretiminde iletişim temelli bir yaklaşım olmalıdır.(DÖY)
- 2- Öğrenme alanları edinilmesi gereken becerilerle verilmelidir
- 3- Beceriler tablosu oluşturulabilir.(DP)
- 4- Türkçe öğretimi programında bu böyle mi? karşılaştı.

Şekil 3.3. Tez Alan Yazın Taraması Esnasında Alınan Bir Not Örneği

- **5. Adım: Notlarımızı düzenleyin ve geliştirmekte olan temaları arayın.** Notların tamamı bir araya getirilmiş ve belirli temalar altında örgütlenmiştir. Temalar oluşturulurken esas alınan nokta benzerlikler, farklılıklar, konu bağlamı vb. özellikler olmuştur. Örnek: *Dil öğretim yaklaşımları, dil programları*
- **6. Adım: Ortaya çıkan temaları bildirim cümleleriyle ifade edin.** Bu bölümde temalar tanımlayıcı cümlelerle ifade edilmiş ve sonra kullanılacağı alanın ilk harflerinden oluşan bir sistematik kodlanmıştır. Örnek: *Türkçe Programına dair bir beceriler tablosu oluşturulmalıdır (DP, 8). Dil öğretiminde iletişimsel yaklaşım kullanılmalıdır (DÖY, 8).*
- **7. Adım: Oldukça kaba bir ilk taslak oluşturun.** Çeşitli fikirler oluşunca bu konuda bir taslak oluşturulmuş ve bu taslak daha sonra tekrardan düzeltilmek amaçlı gözden geçirilmiştir. İlk taslak örneği: *Türkçe öğretiminde derslerde konuşmada amaç iletişime geçmektir. Sözlü anlatım uygulamaları bu amaca yönelik olmalıdır. Bu sayede geçerli bir öğretim yöntemi sağlanmış olacaktır.*
- **8. Adım: Gözden geçirme sürecini başlatın.** Bu aşamada anlaması kolay ve sayfada kolayca akan bir doküman oluşturmak için ilk taslak üzerinden tekrardan gözden geçirmeler yapılmıştır. İlk taslağın gözden geçirilmesi örneği: *Yabancılara Türkçe öğretimi “sözlü anlatım” öğrenme alanı içerisinde amaç, iletişime geçmek olmalıdır. Sözlü anlatım uygulamaları kapsamında yapılacak etkinlikler, bu amaç doğrultusunda düzenlenmelidir. Böyle bir uygulama süreci bilimsel ölçütlere dayanan bir Türkçe öğretimi faaliyetine doğru bir biçimde hizmet edecektir.*

- **9. Adım: Yayına Hazırlayın.** Gözden geçirme süreci yeterli miktarda yapılmış ve alan yazın taranırken oluşturulan alıntılar fikirlerin desteklenmesi, güvenilirliğin artırılması amacıyla doktora tezi yazma aşamasında da kullanılmıştır/kullanılacaktır. Bu bağlamda Erciyes Üniversite tez yazım ilkeleri ve çerçevesi oluşturulmuş alıntılama *Amerikan Psikoloji Derneği Yayın Klavuzu* (APA) 6 baskısına göre yapılmıştır.

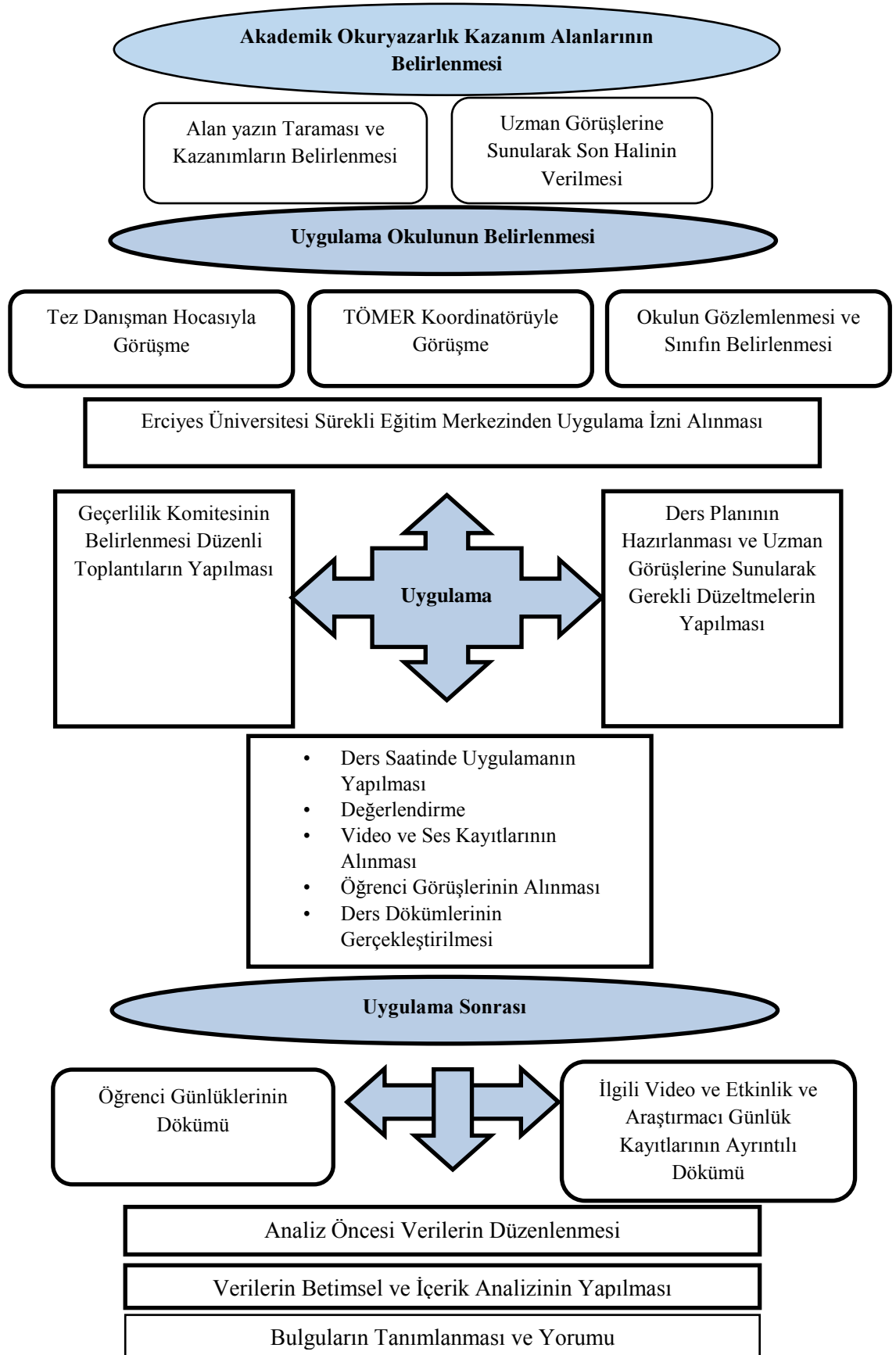
3.2.1.3. Üçüncü Aşama: Bir Eylem Planı Yapma

Bu aşama araştırmacının elde ettiği veriler sonucunda problem durumunun ortadan kalkması amaçlı bir çözüm planı ve uygulama geliştirme sürecidir. “Araştırmacı uygulama sürecinde tespit ettiği problem kaynaklarını ortadan kaldırmaya yönelik adımları belirler ve bunları sürece yayılmış sistematik bir plana yerleştirir. Eylem planında yapılacaklar, bunların süreleri ve zamanı açıkça belirlenir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 303).

Kuzu (2005, s. 43) eylem planının bir takım etkinliklerden oluşması gerektiğini ifade eder. Bunlar:

1. Araştırma önerisinin alan yazın taraması sonucu yeniden gözden geçirilerek gerçekleşen değişimlerin açıklanması
2. Durumu geliştirebilmek için araştırmacının değiştirmeye çalıştığı faktörlerin açıklanması ve bunun için uygulanacak eylemlerin tespit edilmesi
3. Belirlenmiş eylemi yerine getirmeden önce başkalarıyla etkileşim içinde bulunulacak bir durum varsa, bu kişilerle yapılan anlaşmaların açıklanması
4. Belirlenecek eylemi yerine getirmek için kullanılacak kaynakların saptanması
5. Araştırmaya başlanması, verilerin toplanması ve elde edilen bilgilerin yayınlanmasını düzenleyen etik yapının ya da etik kuralları koyan bir açıklanmanın yapılması.

Eylem planı, Kuzu’ nun (2005) yukarıda belirttiği etkinlikleri içerecek biçimde oluşturulmuştur. Bu çerçevede yapılan alan yazın araştırmaları, iki uzman görüşü (Tez İzleme Komitesi) ve yöntem araştırmaları neticesinde; eylem planının uygulama yapılacak ortamı belirleme, uygulama için hazırlama, uygulamanın gerçekleştirilmesi, verilerin analiz edilmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde 4 aşamalı bir eylem planının hazırlanmasına karar verilmiştir. Bunun için bir eylem planı şeması oluşturulmuştur. Aşağıdaki şema Potur’ un (2014, s. 102) doktora tezinden uyarlanmıştır.



3.2.1.4. Dördüncü Aşama: Veri Toplamayı Planlama

Uygulamanın yapılacağı Yer ve Sınıfın Belirlenmesi

Tez İzleme Komitesi tarafından uygulama derslerinin Erciyes Üniversitesi TÖMER’de yapılmasına karar verilmiştir. Bu durumun amaçlar ve yöntem açısından uygun olacağı düşünülmüştür. Ayrıca araştırmacı Erciyes Üniversitesi TÖMER’de 2 yıldan fazla bir süredir yabancılara Türkçe öğretmektedir. Tez İzleme Komitesi bu durumu göz önünde bulundurmuş, araştırmacının kendi çalıştığı ve öğrencilerin bildiği bir ortamda uygulama sürecinin yapılmasının faydalı olacağını belirtmiştir. Bu sebeple uygulama okulu olarak Erciyes Üniversitesi ERSEM bünyesindeki Türkçe Öğretim Merkezi belirlenmiştir. Araştırma izni için Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Müdürlüğüne başvuruda bulunulmuştur (Ek 2 İzin Belgesi). Uygulama sınıfı olarak yapılan görüşmeler sonucunda “5. Sınıf” olarak karar verilmiştir.

Süreç içerisinde araştırmacı, planlanma yapmak amacıyla TÖMER’de araştırma için en uygun uygulama sınıfının belirlenmesi hususunda araştırma günlüğüne şu notları düşmüştür:

“Bu uygulamayı TÖMER’de yapıp yapmama konusunda bazı tereddütlerim var. TÖMER sınıfları hep dolu oluyor ve birçok öğrenci ders alıyor. Bu da doğal olarak karmaşıklık ve gürültü demektir. Bana sınıf tahsis edileceğini biliyorum ama sınıfın her yönüyle uygun olmasını istiyorum. Seçeceğim sınıfın teknolojik alt yapısı, aydınlık olması, gürültüden uzak olması gerekiyor. Sekizinci gruba ait sınıfı kontrol ettim zemin katta olması sanki gürültüyü arttıracak. Çay ocağına yakın bir yerde ve birçok kişi o odaya girip çıkacak ister istemez gürültü olacak. Üst kattaki sınıflardan 5. Grup tam istediğim gibi ama kararsız kaldım çünkü öğretmenler odasına çok yakın. Bu da öğrenci yoğunluğu demektir. Orta katlardaki sınıfların yoğunluğu daha az ve sınıflar daha büyük ve ferah. Sanki altıncı grup sınıfı daha uygun. Bu konu da tam bir karar vermek istemiyorum çünkü kurs koordinatörü belirleyici olacak (17. 10. 2015, Araştırmacı Günlüğü).

Araştırmacı daha önce karar verdiği orta katlardaki bir sınıfta ders verme planından TÖMER koordinatörüyle görüşükten sonra vazgeçmek zorunda kalmıştır. Çünkü üç ay sürecek bir öğretim için o sınıfın uygun olmadığını öğrenmiş bu sebeple yan sınıfı olan 5. Sınıfta karar kılınmıştır. Bu görüşmeden bir bölüm şu şekilde gelişmiştir.

Araştırmacı: *Hocam uygulama için hangi sınıfı seçmem gerektiği konusunda çok düşündüm çünkü yapacağım uygulamanın en iyi şekilde gerçekleşmesini istiyorum.*

TÖMER Koordinatörü: *Elbette, biz de bunu isteriz. Uygulama süresi ne kadar olacak?*

Araştırmacı: *Hocam, tez komitesiyle yaptığımız görüşmelerde üç aylık bir sürece karar verdik. Araştırmanın özelliği gereği bu kadar bir süreye ihtiyacımız var.*

TÖMER Koordinatörü: *Uzun bir süreç olacak. Bu konuda bir sınıf tahsis etmek açısından iyi bir planlama yapmak gerekiyor. Hangi günler yapacağınıza dair bir karar verebildiniz mi?*

Araştırmacı: *Hocam, kesin olmamakla birlikte cumartesi ve pazar günleri yapmayı planlıyorum.*

TÖMER Koordinatörü: *Hafta sonu olması bizim açımızdan daha uygun olacak. Biliyorsunuz hafta içi oldukça yoğunuz ve zaman zaman sınıf düzenlerinde değişiklik yapmak zorunda kalabiliyoruz. Hafta sonları daha uygun bizim için. Okulumuz daha sakın bu sizin için de iyi olacaktır.*

Araştırmacı: *Hocam, sınıf seçimi konusunda kararsız kaldım.*

TÖMER Koordinatörü: *Sayın hocam, biliyorsunuz ki biz kurumsal anlamda bu alanda yapılacak tüm bilimsel faaliyetleri destekliyoruz ve elimizden gelen her türlü konuda araştırmacılara yardımcı oluyoruz. Bu konuda elimizden geleni yapacağımıza dair hiç şüphemiz olmasın ancak bütün sınıfların boş olmadığını ve bazılarının dersler için ayrıldığını ifade etmek isterim.*

Araştırmacı: *Hocam ben orta katlarda bir sınıf düşündüm; ama son kararı sizin vermenizi istiyorum.*

TÖMER Koordinatörü: *Orta katlarda bazı sınıflar bizim için uygun hangi sınıfta karar kıldınız?*

Araştırmacı: *6.sınıfı düşündüm.*

TÖMER Koordinatörü: *Üzülerek söylemeliyim ki altıncı sınıf programına göre dolu görünüyor. Size hemen yan sınıf olan beşinci sınıfı versek olur mu?*

Araştırmacı: *Tamam hocam, 5.sınıf da benim için uygun olur, çok teşekkür ederim.*

TÖMER Koordinatörü: *Rica ederim (19. 10. 2015, TÖMER Koordinatörüyle Görüşme, Araştırmacı Günlüğü).*

Uygulama okulu olarak çalıştığı kurum olarak Erciyes Üniversitesi TÖMER’i kararlaştıran araştırmacı üç ay sürecek bir uygulamanın öğrenci motivasyonu sağlayıp sağlamayacağı konusunda tereddütler yaşamıştır. Derslerin günleri hafta içi mi yoksa hafta sonu mu olması gerektiği konusunda düşünmüştür. Hafta içi dil veya üniversite eğitimi gören öğrencilerin yorgun olabileceği düşünülmüş hafta sonu motivasyonun daha yüksek olacağı varsayılmıştır. Bu konuda belirsizlik yaşayan araştırmacı Tez İzleme Komitesine danışmayı uygun görmüştür. Yapılan görüşme neticesinde komite üyeleri hafta sonu olabileceğini ifade etmiştir. Araştırmacı son olarak TÖMER’ de hafta sonu derse giren bir öğretmenle görüşmüş ve hafta sonu konusunda kesin karar kılmıştır. Bu durum araştırmacı günlüğüne şu şekilde yansımıştır:

Bugün öğrenciler programları açısından derslerin hafta sonu veya hafta içi olması bakımından bir farkın olmayacağını söylediler. Acaba hangi gün yapsam? Hafta içi çeşitli dersler alan öğrenciler yorgun olabilirler ama hafta sonu ise tatil zamanı birçok gezi ve organizasyon yapılacak acaba öğrencilerin katılımı azalır mı? Bu konuda kısa sürede karar vermem gerekecek ve bu kararı en iyi olacak şekilde almalıyım bu da çok zor. Bu kararı danışmalıyım. Hafta sonu da olabileceğini söylediler. Bu konuda karar veremedim okutman H.G ile görüştüğümde sonra kararımı netleştirdim. Derslerin hafta sonu olmasına karar verdim iki seçeneğin de avantaj ve dezavantajları vardı ama iyi bir motivasyon sağlarsam hafta sonu daha faydalı olacaktır (20. 10. 2015, Araştırmacı Günlüğü).

Veri Toplama Sürecinin Planlanması

Eylem araştırmasına başlamadan önce veri toplamaya dair bir takvim oluşturmak oldukça önemlidir. Bu kapsamda araştırma uygulama süreci 07/11/2015 tarihinde başlamış ve 24/01/2016 tarihinde (on iki hafta) son bulmuştur. Bu süre içinde gerçekleştirilecek eylemler araştırmanın ve katılımcıların özelliklerine göre belirlenmiş ve aşağıdaki gibi tarihlendirilmiştir.

Tablo 3.3. Veri Toplama Araçları ve Takvimi

TARİH	EYLEMLER	VERİ TOPLAMA ARACI
02/09/2015	Mezun Öğrencilerle Görüşme	Ses Kayıt Cihazı
04/09/2015	Okutmanlarla Görüşme	Ses Kayıt Cihazı
07/09/2015	Öğretim Elemanlarıyla Görüşme	Görüşme Formu
01/10/2015	Alan Uzmanı ile Görüşme	Araştırma Günlüğü
19/10/2015	TÖMER Koordinatörüyle Görüşme	Araştırma Günlüğü
22/10/2015	ERSEM Yönetiminden Gerekli İzinlerin Alınması	Araştırma Günlüğü-İzin Belgeleri
06/11/2015	Öğrenci Bilgilerine Dair Uygulama Formu	Kişisel Bilgi Formu
7-8/11/2015	1. Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
09/11/2015	Geçerlilik Komitesi Toplantısı 1	Görüşme Kayıtları
14-15/11/2015	2.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
21-22/11/2015	3.Hafta Uygulama Dersi	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
23/11/2015	Geçerlilik Komitesi Toplantısı 2	Görüşme Kayıtları
28-29/11/2015	4.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
5-6/12/2015	5.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
07/12/2015	Geçerlilik Komitesi Toplantısı 3	Görüşme Kayıtları
12-13/12/2015	6.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
19-20/12/2015	7.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
21/12/2015	Geçerlilik Komitesi Toplantısı 4	Görüşme Kayıtları
26-27/12/2015	8.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
2-3/01/2016	9.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
04/01/2016	Geçerlilik Komitesi Toplantısı 5	Görüşme Kayıtları
09-10/01/2016	10. Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
16-17/01/2016	11.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları
18/01/2016	Geçerlilik Komitesi Toplantısı 6	Görüşme Kayıtları
23-24/01/2016	12.Hafta Uygulama Dersleri	Kamera, Öğrenci Günlüğü, Araştırmacı Günlüğü ve Öğrenci Etkinlik Kâğıtları

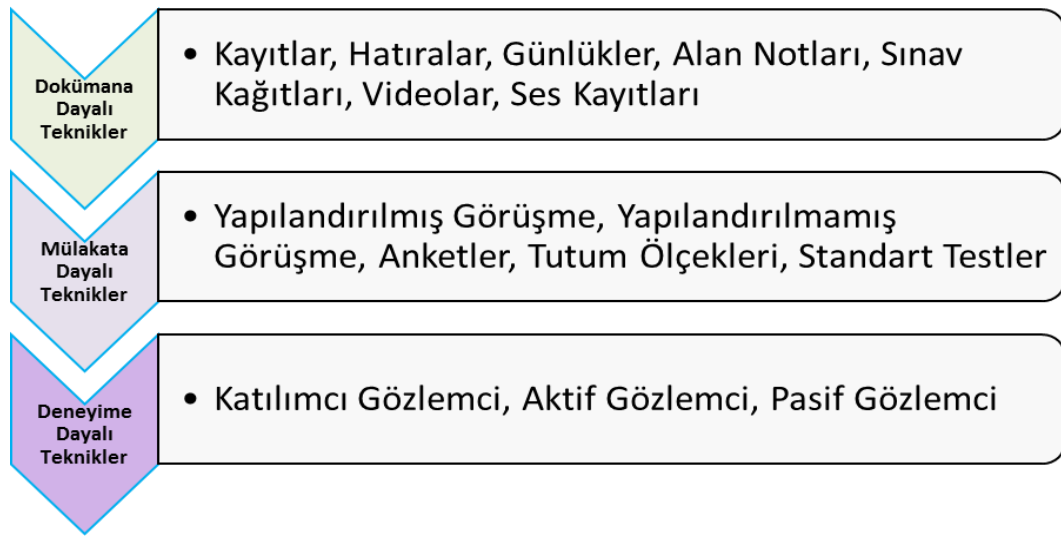
Veri Toplama Araçlarının Belirlenmesi

Araştırmacı araştırma problemine cevaplar aramak üzere uygulamalı bir süreç olan eylem araştırması sürecinde çeşitli veri kaynaklarından yararlanmıştır. “Problemin daha ayrıntılı tanımlanması ve problemin çözümüne yönelik öneriler elde etmek amacıyla ilgili alanda veriler toplanır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 300). Bu veriler araştırmanın yapısına uygun olarak nitel veya nicel verilerden oluşturulmuştur. “Veri

toplamada, hem nitel hem de nicel veri toplama tekniklerinden yararlanılabılır.” (Kuzu, 2005, s. 76).

Johnson’ a (2015, s. 79) göre amaç “...veri toplayarak sınıfın bazı öğelerini anlamaktır. Veriler toplanmış veya kayıt edilmiş bilgiler, gözlemler veya durumlardır”. Ona göre veri toplama araçları: “kayıt defteri veya araştırmacı günlüğü”, “saha notları-sizin gözlemlerinizi”, “kontrol listesi”, “rubrikler”, “görüşmeler”, “video ve ses kayıtları”, “veri düzenleme çizelgeleri”, “planlar”, “öğrenci ürünleri”, “sanat”, “arşiv verileri” “anketler”, “tutum ve düzey belirleme ölçekleri”, “çevrimiçi ortamlar”, “çevrimiçi anket ve düzey belirleme ölçekleri” ve “sınıf günlükleri” olabilir (Johnson, 2015, s. 81-108).

Eylem araştırmalarında veri toplama araçlarının çeşitliliği, geçerliliği arttırmak anlamına gelmektedir. Bu konuda Mills (2003, s. 71) en azından 3 çeşit veri toplanması gerektiğine işaret eder.



Şekil 3.4. Eylem Araştırmalarında Kullanılan Veri Toplama Teknikleri ve Araçları

Araştırmancının eylem araştırması olması nedeniyle verilerin düzenli, ayrıntılı ve ihtiyaçlar ekseninde belirlenmesine özen gösterilmiştir. Veri toplama araçları ve teknikleri tespit edilirken hangi verilerin anlamı kolaylaştırdığı ve ne tür verilerin en iyi şekilde yorumlanacağı (Craig, 2004) göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmacı vurguladığı geçerlilik ve güvenilirliği arttırmak amaçlı her çeşitten veri toplamayı (Mills, 2013; Johnson, 2015) amaçlamıştır. Söz konusu veri toplama araçlarını her bir grup içerisinde en az 1 veri toplama aracı olacak biçimde kullanmıştır.

Tablo 3.4. Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Araştırma Soruları

Araştırma Soruları	Veri Toplama Aracı 1	Veri Toplama Aracı 2	Veri Toplama Aracı 3	Veri Toplama Aracı 4	Veri Toplama Aracı 5	Veri Toplama Aracı 6	Veri Toplama Aracı 7
Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenim süresi boyunca akademik dil ihtiyaçları nelerdir?	Görüşme	Etkinlik Dosyaları	Video Kaydı	Araştırmacı Günlüğü	Gözlem		
Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve kazanımları doğrultusunda geliştirilen etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır?	Video Kaydı	Ses Kaydı	Öğrenci Günlüğü	Araştırmacı Günlüğü	Etkinlik Dosyaları	Görüşme	Gözlem
Gerçekleştirilen öğretim sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşleri nasıldır?	Öğrenci Günlüğü	Video Kaydı					

Tablo 3.4’de görüldüğü üzere araştırma sorularına cevap aramak amacıyla 7 farklı veri toplama aracından faydalanılmıştır. Veriler çeşitli kaynaklardan düzenli bir biçimde, belirli zaman dilimleri içerisinde elde edilmiştir. Elde edilen veriler aşağıdaki tabloda verildiği şekliyle beş farklı kaynağa dayandırılmıştır.

Tablo 3.5. Veri Kaynakları ve Kullanılan Veri Araçları

Veri Kaynakları	Veri Toplama Araçları				
Öğrenciler	Video Kayıtları	Ses Kayıtları	Uygulama Kâğıtları	Öğrenci Günlüğü	Görüşme
Araştırmacı	Gözlem	Araştırmacı Günlüğü	Video Kayıtları		
Geçerlilik Komitesi Üyeleri	Görüşme Kayıtları	Görüşme Formu			
Öğretim Elemanları	Görüşme Formu				
Türkçe Okutmanları	Ses Kayıtları	Görüşme Formu			

Aşağıda eylem araştırma süreçleri içerisinde kullanılan bütün veri toplama araçlarına yer verilmemiş olup araştırmanın özelliğine göre kullanılan veri çeşitlerinden bahsedilmiştir.

Kayıt Defteri veya Araştırma Günlüğü

Johnson' a (2015) göre,

...araştırma günlüğü araştırmanızın tüm bölümleriyle ilişkili gözlemlerinizi ve düşüncelerinizi kayıt etmek için kullandığınız bir defterdir.” Araştırmanızın kronolojik olarak parçalarını bir araya getirmeye çalıştığımızda çok önemli bir kaynaktır. Gözlemler, analizler, şekiller, taslaklar alıntılar, öğrenci yorumları, sınav sonuçları, düşünceler veya hatta duygular ve izlenimler gibi çok çeşitli verilere yer vermeyi seçebilirsiniz (s. 81).

Dolayısıyla günlükler araştırmanın önemli bir parçasıdır (Altrichter vd., 2005) ve kıymetli veriler sunması sebebiyle önemsenmelidir. Bu çerçevede sürecin başlangıcından bitimine kadar araştırma günlüğü tutulmasına karar verilmiştir (bk. Ek 6). Uygulama sınıfının belirlenmesi, Dil merkezi yöneticisiyle görüşme, geçerlilik komitesi toplantıları, ders öncesinde, ders sırasında ve sonrasında araştırmacının düşünceleri, gözlemleri ve duyguları bu günlüklere yansıtılmıştır. Sürecin tam bir tahlili açısından bu bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. Veriler araştırma sorularının sorulması, verilerin çözümlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarında araştırmacıya yol göstermiştir. Süreç tamamlandığında araştırmacı günlüğü 50 sayfaya ulaşmıştır.

Öğrenci Günlüğü

Eylem araştırması yapılırken “...öğretmen, öğrenciler ya da araştırmaya katılan diğer bireylerden bir uygulama ile ilgili veya soruna dair günlük tutmaları istenebilir. Günlükler bireysel gözlemlere, duygulara, tepkilere, yorumlara ve açıklamalara ulaşmada yararlı olabilirler” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 301).

Eylem günlüğünün tutulması Koshy' e (2005, s. 97) göre araştırmacı için birtakım yararlar sunacaktır. Bunlar:

- Araştırmacı günlüğü tutmak, projenin kişiselleştirilmesine yardımcı olur.
- Günlükler projenin üzerinde gelişmiş bir denetimin sağlanmasına yardımcı olur.
- Alan günlükleri genellikle diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri tamamlar.
- Yansıtıcı yazma süreci, profesyonel gelişimin ayrılmaz bir parçasıdır.

On iki hafta süren dersler boyunca öğrenciler günlük tutmak üzere araştırmacı tarafından cesaretlendirilmiştir (Gay ve diğerleri, 2006). Yapılan derslere dair öğrencilerden hissettiklerini, öğrendiklerini, düşündüklerini, tepkilerini kısacası ders deneyimlerini öğrenci günlüklerine kaydetmeleri istenmiştir. Bu kapsamda araştırma sürecinde etkili olacak bir günlük formu alan yazın taranarak oluşturulmuştur (bk. Ek 5). Daha sonra toplanan bu günlükler içerik analizine tabi tutulmuştur. Uygulama sonucunda 100 sayfa öğrenci günlüğü oluşmuştur.

Ürünler: Öğrencinin Ürünleri veya Performansları

Öğrenci ürünleri yazılı ve görsel veri kaynaklarıdır. Bunlar çeşitli zamanlarda öğrencilerin oluşturduğu ürünlerden oluşur. “Öğrencilerin çalışma örnekleri (ürün) veri kaynağı olarak kullanılabilir. Öğrencilerin işlerinin her bir parçasını toplamak zorunda değilsiniz. Performanslarını ve zaman içerisindeki değişimlerini anlamlandırabilmeniz için farklı zaman periyotlarından sadece temsili örnekler toplayın” (Johnson, 2015, s. 97). Bu kapsamda öğrencinin o gün ders içerisinde yaptığı etkinlik çalışmaları araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmış, hafta ve etkinlik numaraları verilerek künyeleri oluşturulmuştur. Daha sonra aynı akşam dokümanlar kontrol edilerek öğrencilere mail yoluyla iletilmiştir. Bu dosyalar uygulama sürecinin yansımalarını izlemek amaçlı önemli görülen, Hendricks’in (2006) belirttiği gibi farklı türlerden oluşan etkinlik kâğıtlarını içermektedir. Toplanan etkinlik kâğıtları araştırmanın bulguları içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu etkinlik kâğıtları günlük toplandıktan sonra betimsel çözümlenmeye tabi tutulup yorumlanmıştır. Elde edilen veriler araştırma sürecinin gidişatı ve niteliği hakkında, değiştirilmesi gereken durumlar bakımından araştırmacıya önemli bilgiler sunmuştur.

Saha Notları-Sizin Gözlemleriniz

Gözlem yapmak oldukça önemli ve yararlıdır “...araştırmacıya gerçek durumlarda neler olduğuna ilişkin daha güvenilir bilgi sağlamanın yanı sıra görüşme gibi etkileşim gerektiren verileri desteklemede etkili bir veri toplama tekniği...” (Hancock, 2002, s. 12). Johnson (2015, s. 82) saha notlarını “...sınıfınızda yer alan görülenlerin yazılı gözlemleri...” biçiminde tanımlar. Bu çalışmada öğretim yapılacak ortamı betimlemek üzere bütün öğretim boyunca derslerde, ders sonlarında ve teneffüslerde gözlemler yapılmıştır. Gözlemler ilk önce 17-19/10/2015 tarihinde sınıfın fiziksel ve sosyal ortamı konusunda tutulan notlar biçiminde olmuştur. Bu gözlemler belirli bir şekle bağlı

kalmaksızın önceden yapılandırılmamış bir biçimde gerçekleştirilmiştir. İlk aşamadan sonra araştırmanın sonuna kadar sınıf içi ve dışı olmak üzere dikkate değer izlenimler yazılı olarak kaydedilmiş ayrıca bu gözlemlere katkı sunmak üzere resim çekimleri de yapılmıştır. Yapılan gözlemlere dair genel bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.6. Gözlem Verilerinin Kaynağı ve Amaçları

Tarih	Gözlem Yapılan Ortam	Süre	Amaç	Fotoğraf
17.10.2015	<i>Sınıf</i>	60 dk.	<i>Sınıfın Fiziksel Durumu</i>	yok
15.11.2015	Sınıf	40 dk.	Sınıf içi etkileşim	var
20.12.2015	<i>Sınıf</i>	20 dk.	<i>Sınıf dışı etkileşim</i>	yok

Gözlemler kayıt altına alınmış, resimler ilave edilmiş ve gerekli yorumlamalar yapılmıştır. Bu çerçevede uygulama sürecinin planlanma aşamalarından faydalanılmıştır.

Video Kayıtları

Johnson (2015) yapılan eylem araştırması çalışmalarında teyp ya da videoların dersin kayıt altına alınamayacak bazı bölümlerini kaydetmek için kullanılabileceğini vurgular.

Araştırmacı video kayıtlarını başka birinin yardımına ihtiyaç duymayacak biçimde kendisi yapmıştır. Bu amaçla kameranın sabit kalacağı bir ayaklı aparat temin edilmiş ve sınıfın tüm alanını kapsayacak bir açıyla kamera kaydı yapılmıştır. Tüm dersler boyunca video kayıtları Nikon marka ve modelde bir kamera ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın başından sonuna kadar toplam 12 ders saati içerisinde 240 saat video kaydı yapılmıştır. Video kayıtları muhafaza edilmek üzere bilgisayar ve USB hafıza kartlarına kaydedilmiştir. Video çekimleri tarih ve bilgi notlarıyla kaydedilmiştir. Daha sonra bu veriler yazıya aktarılmış yazıya aktarılan video kayıtları betimsel çözümlenmeye tabi tutulup yorumlanmıştır. Bu verilerden elde edilen kod listeleri veri olarak araştırmada önemli bir yer tutmuştur.

Ses Kayıtları

Johnson' a (2015, s. 96) göre ses kayıt verileri "...daha hızlı, daha kolay, daha az rahatsız edici, daha doğaldır ve arabada dinlenmesi kolaydır". Araştırma süresi boyunca ses kayıtları Kingboss marka ses kayıt cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Öğrenciler ve Türkçe okutmanlarıyla yapılmış görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır.

Ses kayıtları tarihlerine ve içerisindeki bilgilere göre tasnif edilmiştir. Bu başlıklara göre bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra ses kayıtları yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarılan ses kayıtları betimsel çözümlemeye tabi tutulup yorumlanmıştır.

Görüşme

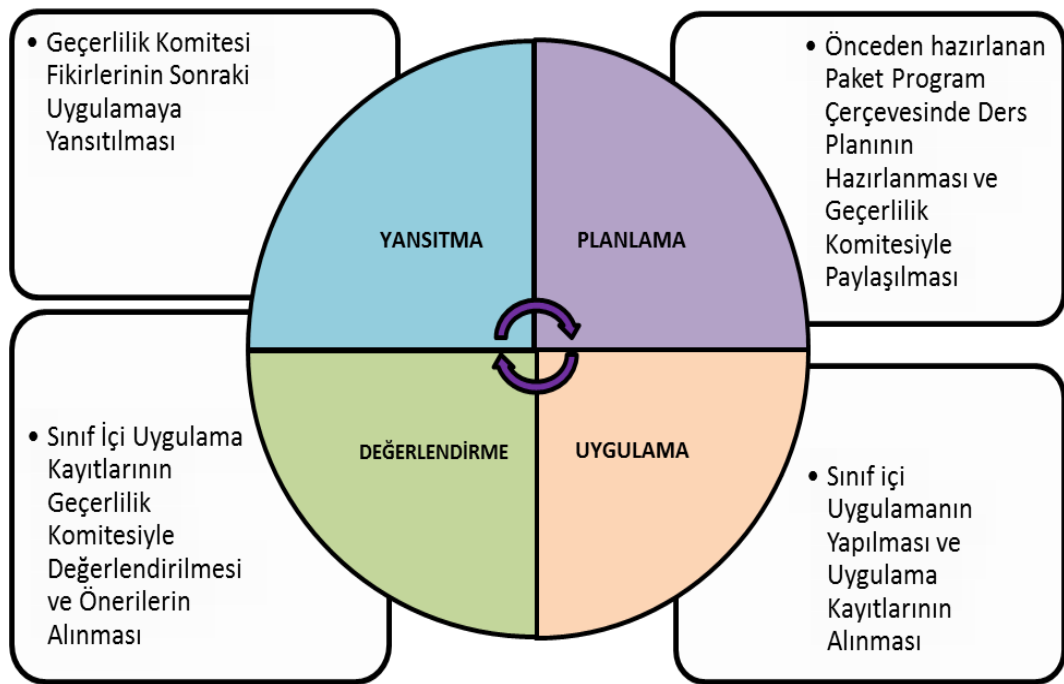
Görüşmeler yapılırken amaç uygulamaya dair katılımcılardan fikirler elde etmek ve sorulara verilen cevaplar eşliğinde araştırma süresince problem durumunu tanımlamak olmuştur. Bu yöntem diğer yöntemlere göre daha kullanışlıdır (Taylor vd., 2006) bu sebeple araştırma sürecinde, araştırmacı tarafından görüşme yöntemi kullanılarak bazı veriler toplanmıştır. Bu kapsamda uygulama öncesi öğrencilerle bir görüşme gerçekleştirilmiş (bk. Ek 7) problem durumun belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeden sonra ERSEM Türkçe okutmanlarıyla yapılandırılmış bir görüşme formu çerçevesinde görüşmeler yapılmıştır (bk. Ek 8). Sonrasında yabancı uyruklu öğrencilerin derslerine giren veya onlara danışmanlık yapan öğretim elamanlarıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme (bk. Ek 9) yapılmıştır. Son aşamada ise problem durumunu netleştirmek üzere alan uzmanıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme yapılmıştır (bk. Ek 10).

Eylem araştırması uygulama süreci için sınıf ve okulun belirlenmesine dair birtakım fikirler elde etmek üzere ERSEM koordinatörüyle yapılandırılmamış bir görüşme yapılmıştır (bk. Uygulama Okulu ve Sınıfı Seçimi). Ayrıca araştırma süresince uzman öğretim görevlisi ve tez izleme komitesiyle yapılandırılmamış görüşmeler yapılmıştır. Tüm bu görüşmelerde not alma biçiminde bazense görüşmelerin detaylarını kaçırmamak amacıyla (Stringer, 2007) ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Elde edilen kayıtlar tanılayıcı bilgilerle bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3.2.1.5. Beşinci Aşama: Veriyi Toplama ve Çözümleme Uygulamanın Gerçekleştirilmesi

Bu aşama daha önce yapılan plan ve elde edilen bilgiler ışığında eyleme geçme aşamasıdır. Süreç, sınıf içerisinde bir uygulama başlatma sürecidir. Uygulama süreci dinamiktir ve önceden yapılan planın yeni durumlara göre değişebilmesi veya ortaya çıkan probleme dair yeni planlar oluşturma sürecidir. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulama sonrasında elde edilen haftalık veriler değerlendirilme

sürecine tabi tutulmuştur. Bu kapsamda “Geçerlilik Komitesi” görüşleri belirleyici bir rol oynamıştır. Görülen eksiklikler giderilmek üzere bir sonraki haftaya dair planlamalar yapılmıştır. Elde edilen dönütler ışığında yeni düzenlemelere gidilmiştir. Bu durum eylem araştırmasının en önemli yönüdür. Yani süreç içerisinde katılımcı bir şekilde hareket etmek ve ana plana bağlı kalmakla birlikte yeni planlamalar yapmak ve düzenlemelere gitmeyi (Yıldırım ve Şimşek, 2011,s. 304) esas edinir. Araştırma sürecinin haftalık uygulama planı şekil 3’ te görüldüğü gibi ilerlemiştir.



Şekil 3.5. Araştırma Sürecinin Haftalık Döngüsü (Tüzel, 2012, s. 103’ten uyarlanmıştır)

12 (on iki) haftalık bir uygulama süreci yapılmış ve dersler haftanın cumartesi ve pazar günleri olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu günlerin her birinde 4’ er saatlik dersler yapılmıştır. Dersler önceden planlandığı gibi Erciyes Üniversitesi ERSEM’ de saat 10.00’ da başlayıp 14.00’ te son bulmuştur.

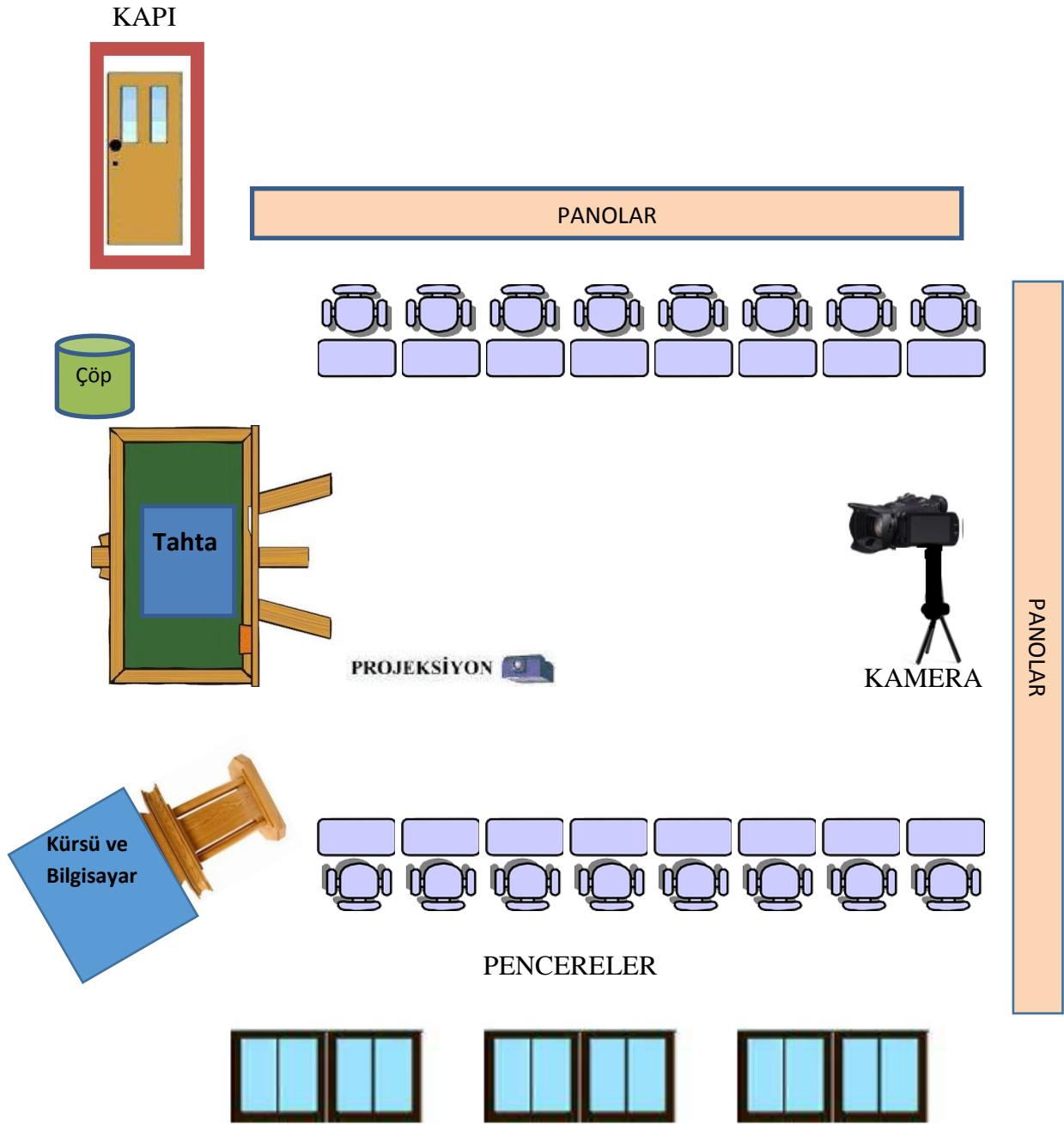
Araştırma Ortamı

Nitel araştırmalarda araştırmanın yapıldığı ortamın özellikleri önemlidir ve bu ortamın betimlenmesi gerekir (Ekiz, 2004, s. 429). Araştırma, 2015-2106 eğitim öğretim yılında 07/11/2015 ile 24/01/2016 tarihleri arasında Erciyes Üniversite Sürekli Eğitim Merkezi bünyesindeki TÖMER içerisinde beşinci sınıfta gerçekleştirilmiştir. Araştırma süreci

Tez İzleme Komitesi, öğretim paket program içeriği göz önünde bulundurularak belirlenmiştir. Eylem araştırması uygulama okulu Erciyes Üniversitesinde lisans eğitimi almak, yüksek lisans yapmak veya yabancı uyruklu olup Türkçeyi öğrenmek isteyen öğrencilere Türkçe öğretimi hizmeti vermektedir. Okul Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi içerisinde faaliyet göstermektedir. Bu merkezde Türkçe öğretiminin dışında çeşitli konularda eğitimler de verilmektedir. Eğitimler haftanın yedi günü sabah saat 8.00 ile akşam saat 17.00 arası yapılmaktadır. Cumartesi ve pazar günleri de ders yapılabilmektedir.

Okul tek bir bloktan oluşmaktadır. Bu blok geniş bir bahçe içerisine kuruludur. Okul içerisinde zemin kat dâhil olmak üzere 3 kat yer almaktadır. Okulun birinci katında 6 sınıf bir sekreter odası, öğrencilerin oturabilecekleri televizyon ve koltuklardan oluşan bir bölüm, lavabolar, güvenlik odası, çay ocağı ve yönetim odası bulunmaktadır. İkinci katında 6 sınıf, yönetim odası, bilişim uzmanı odası, fotokopi odası, lavabolar ve öğrencilerin oturmasına imkân verecek koltuklar bulunmaktadır. Üçüncü ve son katta 6 sınıf, Türkçe öğretmenleri odası, Bilgisayar laboratuvarı, lavabolar, mescid, sekreter odası, yönetim odası ve oturma koltukları yer almaktadır.

Araştırmanın yapıldığı sınıf ikinci katta olup “5. Sınıf” olarak adlandırılmaktadır. Sınıfta 20 adet sandalye ve 20 adet masa bulunmaktadır. Öğretmenin kullandığı 1 adet sandalye, 1 adet kürsü ve kürsüye entegre bir bilgisayar, 1 adet projeksiyon cihazı, 1 adet perde, ses sistemi, yazı tahtası, dile dair paylaşımların yapıldığı panolar yer almaktadır. Sınıf yerleşim düzeni uygulama süresi öncesi öncesinde aşağıdaki gibi değiştirilmiştir. Daha önce arka arkaya dizili sıralar kameranın açısı ve öğrenci iletişimini kolaylaştıracak biçimde yan yana ve grupla çalışmaya fırsat verebilecek şekilde iki tarafta toplanmıştır. Kamera sınıfın tamamını alacak şekilde yerleştirilmiştir. Şekil 4’ te gösterildiği gibi sınıf ortamının son hali belirlenmiştir.



Şekil 3.6. Sınıf Yerleşim Planı

Araştırmanın Katılımcıları

Eylem araştırmaları birlikte çalışmayı gerektirir. Bu çalışma içerisinde çeşitli gruplar yer alır. “Eylem araştırmacıları grubunun bir üyesi olabilirsiniz. İster proje lideri olun, ister projeye yardımcı olun ekip çalışması önemlidir.” (Koshy, 2005, s. 40). Araştırma kapsamında ekip çalışması yapılmıştır. Bu ekipler içerisinde araştırmacı, uzmanlar, geçerlilik komitesi üyeleri, okutmanlar ve öğrenciler yer almıştır. Araştırmaya katılım konusunda gönüllülük esas alınmış ve ilk önce gerekli izinler (Hubbard ve Power, 1993) okul yönetimi (bk. EK 2) ve öğrenciler’den (bk. EK 4) alınmıştır.

Tablo 3.7. Katılımcı Listesi

KATILIMCI LİSTESİ	
<i>Geçerlilik Komitesi Üyeleri</i>	<i>Ö. Ç. (Öğretim Elemanı), İ. Y. (Türkçe Okutmanı)</i>
<i>Öğrenciler</i>	<i>Z.A, N.S, W.K, K.K, F.F, İ.Ş, Z.Ş, M.M, W.M, H.A, S.A, R.A, H.M, K.R, F.A, A.J, T.M, G.M, Y.H</i>
<i>Öğretim Elemanları</i>	<i>E. Bey. , F. Bey</i>
<i>Türkçe Okutmanları</i>	<i>M. Hanım, E. Hanım, C. Bey</i>

- **Araştırmacı**

Bu araştırmada araştırmacı sınıf uygulama ve veri toplama sürecini kendisi gerçekleştirmektedir, bu sebeple araştırmacı süreç içerisinde aktif gözlemci (Mills, 2003; Merriam, 1991) durumundadır.

- **Geçerlilik Komitesi Üyeleri**

Eylem araştırmalarında “...alan uzmanlarının veri toplama sürecini ve verileri incelemeleri çok önemlidir” (Hubbard ve Power, 1993, s. 24). Bu kapsamda geçerlilik komitesi fikirleri araştırma süreci içerisinde önemli bir yer tutmuştur. Araştırmada yukarıda ifade edilen yararlar gözetilerek geçerlilik komitesi belirlenmiştir. Geçerlilik komitesi 2 Türkçe Eğitimi alan uzmanından oluşturulmuştur. Geçerlilik Komitesinin

belirlenmesinde alan uzmanlığı ve lisansüstü eğitimine yönelik olarak en az 1 nitel araştırma dersi alma ölçütü konmuştur. Komite süreç içerisinde verileri değerlendirmek, yeni fikirler ortaya koymak, öneriler sunmak ve araştırmacıya rehberlik etmek üzere önceden belirlenen takvim kapsamında toplantılar yapmıştır. Araştırma boyunca geçerlilik komitesi 6 toplantı yapmıştır. Toplantılar iki haftada bir önceki haftaların değerlendirilmesi biçiminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının çalıştığı kurumda gerçekleştirilen toplantılarda önceki haftaya dair video görüntüleri, bu görüntülere ait yazılı dökümler, ders planları, öğrenci çalışmaları hazır bulundurulmuştur. Tüm bu veriler ışığında geçerlilik komitesinin fikirleri alınmış, gelecek haftaya dair yapılması gerekenler planlanmış ve tavsiyeler alınmıştır. Araştırma süreci boyunca geçerlilik komitesi toplantıları aşağıdaki takvimde verilmiştir.

Tablo 3.8. Geçerlilik Komitesi Toplantı Takvimi

Komite Toplantıları	Tarih
1. Geçerlilik Komitesi Toplantısı	09.09.2015
2. Geçerlilik Komitesi Toplantısı	23.09.2015
3. Geçerlilik Komitesi Toplantısı	07.12.2015
4. Geçerlilik Komitesi Toplantısı	21.12.2015
5. Geçerlilik Komitesi Toplantısı	04.12.2015
6. Geçerlilik Komitesi Toplantısı	18.12.2015

Yapılan toplantılar kayıt alma biçiminde kaydedilmiştir. Araştırmacı toplantılar bittikten sonra sonunda bu kayıtlar bilgi notlarıyla kaydedilmiştir.

• Öğrenciler

Araştırmaya Erciyes Üniversitesi TÖMER' den C1 düzeyden mezun olmuş ve Erciyes Üniversitesi'nde lisans-yüksek lisans veya doktora öğrenimine başlamış/başlayacak olan öğrenciler katılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılar gönüllülük esasıyla seçilmiştir. Bu kapsamda öğrencilere araştırma süresince yapılacak olanların ifade edildiği ve rızalarının olduğunu beyan ettikleri "Öğrenci İzin Belgesi" (bk. Ek 4) imzalatılmıştır. Gerekli izinlerin alınmasından sonra öğrencileri tanımak ve onların özelliklerini belirlemek üzere Öğrenci Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır (bk. Ek 3).

Araştırmaya katılan öğrenciler eylem araştırması dersi süresince video kamera ile kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlar öğrencinin bilgisi dâhilinde gerçekleşmiştir. Bu durum öğrencilere öğrenci izin belgesinde ifade edilmiştir. Öğrencilere dersler boyunca etkinlikler yaptırılmış ve etkinlik kâğıtları düzenli olarak ders sonunda veya içerisinde toplanmıştır. Tüm bu veriler düzenli bir biçimde künyeleriyle birlikte kaydedilmiş, sonrasında araştırmacı tarafından yazıya geçirilmiştir. Elde edilen veriler içerik çözümlemesine tabi tutulmuştur.

Verilerin Çözümleme Süreci

Düzenli bir biçimde toplanan veriler nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde çözümlenmiştir. Nitel araştırma içerisinde birçok farklı çözümleme yönteminden bahsedilebilir (bk. Boyatzis, 1998; Corbin ve Strauss, 2008; Creswell, 2008; Miles ve Huberman, 1994, Akt. Tüzel, 2012, s. 137). Araştırmacı tarafından toplanan veriler nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde betimsel (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 224) ve içerik (Ekiz, 2009, s. 77) çözümleme işlemine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler; görüşme, gözlem, etkinlik kâğıtları, video ve ses kayıtları, öğrenci ve araştırmacı günlüklerinden meydana gelen bir veri çeşitliliğine sahiptir. Bu verilerin çözümlenmesinde araştırma soruları belirleyici rol üstlenmiştir.

• Akademik Okuryazarlık Öğretimi İhtiyacına Yönelik Verilen Çözümleme

Problem durumunun tespiti için önce üniversitede okuyan öğrencilerle daha sonra okutmanlarla ve öğretim elemanlarıyla en son olarak ise alan uzmanıyla görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler ses kaydı ve görüşme kayıt notları biçiminde elde edilmiştir. Bu görüşme kayıtları Word dosyalarına aktarılmış olup ayrı ayrı içerik ve betimsel çözümlemeye tabi tutularak yorumlanmıştır.

• Uygulanan Öğretim Sürecine Yönelik Verilen Çözümleme

Her hafta öğrencilerden elde edilen etkinlik kâğıtları ve günlükler, araştırmacının kendi günlükleri ve video kayıtları betimsel çözümlemeye tabi tutulup yorumlanmıştır. çözümlemeye ait kod temaları MAXQDA 12 nitel veri çözümleme programıyla görselleştirilmiştir.

• Öğrencilerin Öğretim Süreci Hakkında Algı ve Görüşlerine İlişkin Verilen Çözümlemesi

Bu kapsamda 58 adet öğrenci günlüğü toplanmıştır. Günlükler Nvivo 11 programından yararlanılarak nitel araştırma çerçevesinde içerik çözümlemesine tabi tutulmuştur. Araştırma sorusu kapsamında elde edilen veriler öğrenci duyuşsal davranışları, dersin kullanılabilirlik-işe yararlılık durumu, öğrenci tavsiyeleri ve dersin diğer dil öğretim derslerinden farkı olmak üzere 4 ana tema altında kodlanmıştır. Yapılan çözümleme neticesinde toplamda 524 kod elde edilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Johnson (2015, s. 110) “herhangi bir araştırma projesinde doğruluk ve güvenilirliğin oluşturulmasındaki üç esas bileşen; geçerlilik, güvenilirlik ve çeşitleme...” olduğunu söyler. Geçerliliği “bir şeyin ölçmek istediği şeyi ne derece ölçtüğü” çeşitlemeyi ise “bir şeye birden fazla bakış açısıyla bakmak” biçiminde açıklar. Güvenilirlik kavramını ise “bir çalışma ve deneyin benzer sonuçlarla tekrarlanabilirlik derecesi” olarak ifade eder (s. 111-112).

Araştırmanın aşağıda geçerlilik ve güvenilirliği açıklanırken Potur’ un (2014, s. 141-149) doktora tezi güvenilirlik ve geçerlilik açıklamaları ve başlıkları esas alınmış, Yıldırım ve Şimşek’ ten (2012, s. 264-272) aktararak verdiği Licoln ve Guba’ nın (1985) “inandırıcılık”, “aktarılabirlik”, “tutarlılık” ve “teyit edilebilirlik” kavramları ve bu kavramları açıklayış biçimlerinden yararlanılmıştır:

✓ İnanırıcılık

Licoln ve Guba (1985) inandırıcılığı açıklamak için bazı başlıklar belirtmiştir. “...uzun süreli etkileşim, derinlik odaklı veri toplama, çeşitleme, uzman incelemesi ve katılımcı teyidi...” (Akt. Potur, 2014, s.142).

• Uzun Süreli Etkileşim

Bu araştırma uzmanlardan gelen fikirler çerçevesinde önce 10 hafta daha sonra fiilimsi kullanımından kaynaklanan eksiklik durumunu gidermek amacıyla yapılan değişiklikle 12 hafta olarak planlanmıştır. Uygulama öncesi ve hazırlık aşamaları bu sürece dâhil değildir. Eylem araştırması uygulama süreci kapsamında 12 haftalık ders toplamda 96 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Ders saatlerinde öğrencilerle sürekli iletişim içerisinde

olunmuştur. Tüm bu görüşmeler inandırıcılık kapsamındaki uzun süreli iletişim stratejisini ifade etmektedir.

- **Derinlik Odaklı Veri Toplama**

Bu araştırmada derinlik odaklı veri toplama amacıyla birçok veri toplama aracı kullanılmış ve bu araçlar çeşitlendirilmiştir. Johnson' a (2015) göre çeşitleme “farklı türde veri toplama, farklı veri kaynaklarını kullanma...” biçimindedir.



Şekil 3.7. Çeşitleme, Johnson' dan (2015, s. 111) uyarlanmıştır.

Araştırmada Johnson (2015) ifade ettiği gibi birden fazla veri toplama kaynağı ve araçından faydalanılmıştır. Ayrıca Mills' in (2013) belirttiği veri toplama araçlarından her bir grup içerisinde en az 1 veri aracı olacak biçimde kullanılmıştır. Bu kapsamda öğrenciler, araştırmacı, Geçerlilik Komitesi üyeleri, okutmanlar ve öğretim elemanları araştırmanın altı farklı veri kaynağını oluşturmuştur. Veri toplama araçları çeşitlemesi içinse ses kayıtları, öğrenci ürünleri, öğrenci günlüğü, videolar, araştırmacı günlüğü, görüşme ve gözlem olmak üzere yedi farklı türde ve Mills' in (2013) belirttiği üzere üç farklı grupta veriler toplanmıştır. Bu yöntem ve kaynak çeşitlemesi araştırmanın inandırıcılığına katkı sunmuştur. Araştırma sorularına cevaplar bulmak, derinlemesine inceleme yaparak mevcut örüntüleri ortaya çıkarmak adına söz konusu veriler betimsel çözümlenmeye tabi tutulup yorumlanmış içerik çözümlenmesi kapsamında kod ve temalarına ayrılarak çıkarımlarda bulunulmuştur.

Uzman İncelemesi

Eylem araştırması süreci öncesi, uygulama esnası ve uygulama sonrasında alan uzmanlarından destek almak son derece önemlidir. Araştırmada veri kaynaklarının tespit edilip veri toplama araçlarının kullanılması, öğretim paketi içeriğinin oluşturulması, uygulama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması kısacası tüm süreç boyunca Geçerlilik Komitesi ve Tez İzleme Komisyonunda yer alan uzmanlardan yardım alınmıştır. Geçerlilik Komitesinde alanında uzman ve nitel araştırma yöntemleri konusunda yüksek lisans düzeyinde ders almış iki uzmanla süreç boyunca toplamda altı kez toplantı yapılmıştır. Tez izleme komisyonunda yer alan iki Türkçe uzmanı ve bir nitel araştırma konusunda deneyime sahip uzmanın araştırma süresince fikirleri alınmıştır.

- **Katılımcı Teyidi**

Bu araştırmada gerçekliği teyit etmek üzere altı farklı veri kaynağı kullanılmıştır. Bu veri kaynaklarından yedi farklı yöntemle veri toplanmıştır. Bir durum veya gerçeklik ifade edilirken katılımcılardan elde edilen verilerin araştırmacıyı destekler mahiyette olmasına dikkat edilmiştir. Araştırma esnasında birçok kaynaktan verilerin toplanması katılımcı teyidini sağlamak açısından araştırmacıyı desteklemiştir.

- ✓ **Aktarılabirlik**

Erdlanson vd. (1993) aktarılabirlik için iki yöntem önermektedir: “ayrıntılı betimleme” ve “amaçlı örnekleme” (Erdlanson vd. 1993; Akt. Potur, 2014, s. 146). Bu kapsamda aşağıdaki açıklamaları yapmak mümkündür.

1. Ayrıntılı Betimleme

Araştırmanın son bölümü olan “Bulgular ve Yorum” bölümünde içerik çözümlemesi sonucunda birtakım verilere ulaşılmıştır. Bu veriler veri kaynakları ve veri toplama araçları ile çeşitlendirilmiştir. Elde edilen veriler anlamlı olacak biçimde düzenlenmiş ve bunlarla ifade edilen gerçeklik araştırmacı tarafından alıntılar yapılarak betimlenmiştir. Bu betimlemeler dışında araştırma süresi içerisinde okul, katılımcılar ve tüm süreç araştırmacı tarafından ayrıntılı bir biçimde ifade edilerek aktarılabirlik güçlendirilmiştir.

2. Amaçlı Örnekleme

Veri toplama kaynakları belirlenirken amaçlı örnekleme çerçevesinde veriler araştırmanın özelliğine hizmet edecek biçimde seçilmiştir. Araştırmanın amacına hizmet etmeyecek kaynaklar değerlendirme dışı bırakılmıştır. Ayrıca temalar ve kodlamalar sonucunda veriler içerisinde ortaya çıkan durumu izah edecek alıntılar amacı örnekler biçimde ortaya konmuştur.

✓ Tutarlılık İncelemesi

Bu kapsamda araştırma sürecinde veri toplama araçlarının tespit edilmesi, verilerin toplanması ve çözümlenmesinin yapılması titizlikle ve yapılan planlama çerçevesinde gerçekleşmiştir. Tüm aşamalarda Geçerlilik Komitesindeki iki uzman ve Tez İzleme Komisyonundaki üç uzmana danışılmış belirtilen görüşlere göre süreç gerçekleştirilmiştir.

✓ Teyit İncelemesi

Araştırmacı araştırma süreci sonucunda elde ettiği veriler ekseninde birtakım kod ve temalara ulaşmıştır. Bu veriler veri çeşitlemesi sonucunda elde edilmiştir amaç verilerin birbiriyle teyidini sağlamaktır. Ayrıca araştırmacı elde ettiği verilerin teyidine yönelik olarak Geçerlilik Komitesi Üyeleri (nitel araştırma dersi almış iki uzman) tarafından veri çeşitlemesi, kodlama ve temalandırmaya yönelik olarak inceleme ve değerlendirme yapılmıştır.

3.2.1.6. Altıncı Aşama: Bulguları Paylaşma

Bu aşama veriyi rapor etme bölümüdür, tüm veriyi ifade etmek yerine veriler örgütlenerek ve durumu yansıtan örnekler verilerek okuyucuya sunulmuştur (Johnson, 2015) . Açıklanan biçimde gerçekleştirilen bu aşamaya ait ayrıntılı bilgiler tez içerisinde Bulgular ve Yorum başlığı altında ifade edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölüm içerisinde, eylem araştırması süreci boyunca çeşitli veri toplama araçlarıyla elde edilen nitel veriler, araştırma soruları içerisinde yer alan *Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenim süresi boyunca akademik dil ihtiyaçları nelerdir? Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve kazanımları doğrultusunda geliştirilen etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır? Gerçekleştirilen öğretim sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşleri nasıldır?* Sorularına cevap oluşturacak biçimde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Elde edilen veriler sunulurken nitel veri çözümlemesi programlarından olan MAXQDA 12 ile temalar görselleştirilmiş, betimsel çözümlemeler yapılmış ve Nvivo 11 programıyla da içerik çözümlemesi yapılmıştır. Bulgular ve yorum bölümünde öğrencilerin isim ve kişisel bilgileri verilmemiş olup adı geçen öğrenciler [Ö1, Ö2, Ö3... Ö19] şeklinde numaralandırılarak veya kısaltılarak ifade edilmiştir.

I. AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİ İHTİYACINA YÖNELİK BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde *Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenim süresi boyunca akademik dil ihtiyaçları nelerdir?* Tez araştırma sorusuna cevap bulmak amacıyla öğrenci, okutman ve öğretim görevlileri ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler sıralanmış ve bu veriler nitel araştırma yöntemi kapsamında içerik çözümlenmesine ve betimsel çözümlenmeye tabi tutulmuştur.

Akademik okuryazarlık ihtiyacına yönelik olarak aşağıdaki veri toplama çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

- Akademik okuryazarlık öğretimi ihtiyacına yönelik öğrenci görüşleri

- Akademik okuryazarlık öğretimi ihtiyacına yönelik okutman görüşleri (Erciyes TÖMER)
- Akademik okuryazarlık öğretimi ihtiyacına yönelik öğretim üyeleri görüşleri

a. Akademik Okuryazarlık İhtiyacına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Araştırmacı, sürece başlamadan önce problem durumunun tespiti için Erciyes Üniversitesi bünyesinde çeşitli bölümlerde öğrenim gören lisans ve yüksek lisans öğrencileriyle görüşmeler yapmıştır. Bu bölümde görüşme formundan (bk. Ek 7) elde edilen veriler içerik incelemesine tâbi tutulmuş, çözümlene sonucunda elde edilen veriler üzerine yorumlar yapılmıştır.

Görüşme Sorularıyla Elde Edilen Cevapların Nitel Yaklaşımla Veri Çözümlemesi

(Kodlayarak Temalandırma ve Temalara Anlam Vererek Yorumlama)

Nitel Veriler: Verinin işlenmesi ve kodlama

A1, A2... Araştırmacı öğretmenin soruları:

Ö1, 2, 3, 4... Görüşüne başvuru kaynak kişiler(Öğrenciler)

[1], [2], [3]... Kayda değer cevaplar (kelime, cümle ya da paragrafın numarası)

Araştırmaya katılan Türkçe ve Türk kültürü öğretmenlerinin lisans, yüksek lisans ve doktora değişkenlerine göre dağılımları Tablo 4.1' de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

A1: Öğrenim Düzeyi	<i>f</i>	%
Lisans	5	50
Yüksek Lisans/doktora	5	50
Toplam	10	100

Tablo 4.2. Yükseköğrenim Aşamasındaki Öğrencilerin Yaşadığı Dilsel Problemler

A2: Yükseköğrenimde süresi boyunca karşılaştığımız dilsel problemler nelerdir? Ö1, 3, 4, 5: Üniversitede bazı hocalar basit konuşuyor anlıyorum ama bazıları felsefik ve hızlı konuşuyor o zaman anlamıyorum. [1]	LİSANS Dinleme/anlama
Ö1, 2, 3, 4, 5: Ağır kelimeler oluyor ve o zaman anlamıyorum. [2]	Akademik kavramlar
Ö2, 3, 4, 5: Ben ilk bölüme başladım inşaatta kullanılmış ya da kullanılmak üzere kelimeleri bilmiyordum. [3]	Alana ait kavramlar
Ö3, 4: Çok uzun ve karışık metinler var. [4]	Akademik metinler
Ö5: Özet çıkarmada zorlandım. [5]	Özetleme
Ö6, 7, 8, 9, 10: Üniversitede ben yüksek lisans yapıyorum ama bilmiyorum tez nasıl yazılır, makale nedir, bildiri nedir. [6]	YÜKSEK LİSANS Akademik yazma
Ö6, 7, 8, 9, 10: Mesela kendi alanım ile ilgili kelimelerin Türkçesini bilmiyorum bu çok zor. [7]	Alana ait kavramlar
Ö7, 8, 9, 10: Kitaplara bakıyorum anlamıyorum kelimeler daha zor ve cümleler daha karışık. Makaleler çok zor. [8]	Akademik metinleri anlama
Ö6, 8, 10: Hiç görmedim nasıl yazacağım, araştıracağım o çok zor kaynakça, yöntem, giriş. [9]	Araştırma yöntemleri
Ö7, 9: Hoca veya konferans konuşmasını anlamıyorum. [10]	Akademik dinleme

Verileri Kod ve Temalara Göre Tanımlama ve Yorumlama:

Öğrenciler, üniversitede bazı hocaların konuşmalarını anlamadıklarını ifade etmişlerdir *üniversitede bazı hocalar basit konuşuyor anlıyorum ama bazıları felsefik ve hızlı konuşuyor o zaman anlamıyorum [1] hoca veya konferans konuşmasını anlamıyorum [10]*. Söz konusu öğrencilerin yetersiz kelime bilgisine sahip oldukları ve akademik dinleme pratiklerinden yoksun olmaları bu durumun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Yetersiz akademik kavram bilgisi *ağır kelimeler oluyor ve o zaman anlamıyorum [2] kitaplara bakıyorum anlamıyorum kelimeler daha zor ve cümleler daha karışık [8]* bir diğer sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca alan kavramlarını bilmedikleri de hem lisans hem de yüksek lisans öğrencileri tarafından ifade edilmiştir *Ben ilk bölüme başladım inşaatta kullanılmış ya da kullanılmak üzere kelimeleri bilmiyordum [3] mesela kendi alanım ile ilgili kelimelerin Türkçesini bilmiyorum bu çok zor [7]*. Öğrencilerin Türkçenin zengin kavram bilgisine sahip olmaları önemli bir

ihtiyaç durumudur. Ayrıca uzun ve üst düzey metinleri anlamakta *çok uzun ve karışık metinler var. [4]* ve özet çıkarmakta zorlanıldığı *özet çıkarmada zorlandım. [5]* anlaşılmaktadır. Yüksek lisans öğrencilerinin araştırma yöntemlerini bilmedikleri *hiç görmedim nasıl yazacağım, araştıracağım o çok zor kaynakça, yöntem, giriş [9]* ve akademik yazı türlerini oluşturmakta güçlük çektikleri *üniversitede ben yüksek lisans yapıyorum ama bilmiyorum tez nasıl yazılır, makale nedir, bildiri nedir [6]* görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında önceki dil öğrenmeleri içerisinde bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik türlerde üretim konularının olmaması ile ilgili olduğu düşünülmektedir. İfade edilen sorunlara bakıldığında akademik okuryazarlık kavram gelişimi, konuşma-iletişim, dinleme-anlama, anlamı yapılandırma ve yazma, becerilerindeki eksiklik görülmektedir.

Öğrencilerce Sunulan Öneriler Konusunda Veri Çözümlemesi

A3: Üniversite öncesinde gördüğünüz dil öğrenim süresi boyunca öğretilmeyen veya öğretilmesi gerektiğini düşündüğünüz konular nelerdir?

Ö1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10: *“Mesela hoca başta beton diyor, kolon, diyor, kiriş diyor, taşıyıcı sistem diyor ben anlamıyorum keşke bunları dil kursunda görseydim daha güzel olacaktı [1].”*

Ö2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10: *“Kurstan mezun olduktan sonra keşke dil bilgisinden yerine daha fazla üst düzey kelime veya metin okutulsaydı yani daha iyi olacaktı [2].”*

Ö1, 2, 5, 7, 8, 9, 10: *“Vallahi hocam konferansa katılmamız lazım, konuşmak her şeyden önemli [3].”*

Ö1, 3, 4, 5, 7, 9: *“Ders videoları izliyorum hoca konuşmasını anlamıyorum onun çok dinlemek faydalı [4].”*

Ö6, 7, 8, 9, 10: *“Bilmiyorum tez nasıl yazılır, makale nedir, yüksek lisans nasıl yapılır keşke bunlar bize öğretilseydi [5].”*

Ö6, 7, 8, 9, 10: *“Kaynakça, yöntem, giriş. Bunlar görseydik şimdi rahat olurum [6].”*

Ö3, 5, 7, 8: *“Dil kursunda kitaplar daha kolay biraz zor olmalı [7].”*

Ö3, 5, 9: *“Özet çıkarma konusu çok önemli [8].”*

Ö7, 10: *“Danışman hoca nasıl mesela bilmiyorum, ders seçme nasıl olacak bunları bilmiyorum bunlar lazım [9].”*

Verileri Kod ve Temalara Göre Tanımlama ve Yorumlama:

Daha önceki dil öğrenimlerinde dil bilgisi boyutuna ağırlık verildiğini ancak salt bir dil bilgisi yerine daha karmaşık metinler ekseninde okuma ve anlamaya zaman ayrılması gerektiği ifade edilmiştir. Alana dair kavramların dil kurslarında öğretilmesinin oldukça önemli olduğu vurgusu yapılmıştır. Bunun yanı sıra dinleme ve konuşma eğitimi, konferans sunumu, özet çıkarma gibi becerileri edinmek gerektiğine dikkat çekilmiştir. Yüksek lisans yapan öğrencilerin makale yazma, tez hazırlama, danışman hoca vb. bilgileri önceden edinmesi gerekliliği ve üniversiteye başlamadan önce akademik ders videolarını izleme veya akademik metinleri okumanın önemi ortaya çıkmaktadır.

b. Akademik Okuryazarlık İhtiyacına Yönelik Okutman Görüşleri

Süreç öncesinde problem durumunun tespiti için Erciyes Üniversitesi ERSEM bünyesinde yer alan Türkçe Öğretim Merkezinde görevli Türkçe okutmanlarıyla görüşmeler yapılmıştır. Bu bölümde görüşme formundan (bk. Ek 8) elde edilen veriler içerik incelemesine tâbi tutulmuş, çözümlene sonucunda elde edilen veriler üzerine yorumlar yapılmıştır.

Araştırmaya katılan Türkçe okutmanların öğretim tecrübelerine dair dağılımlar Tablo 4.3' te verilmiştir.

Tablo 4.3. Okutmanların Yabancılara Türkçe Öğretimi Tecrübelerine Göre Durumu

A1: Öğretim Tecrübesi	<i>Türkçe Öğretim Tecrübesi (Yıl)</i>
E. Hanım	3
M. Hanım	4
C. Bey	5

Okutmanlarla Yapılan Görüşmeye Dair İçerik Çözümlemesi

A2: Dil merkezlerinde gerçekleştirilen Türkçe öğretim sürecinin öğrencilerin akademik ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

E. Hanım: *“Dil kurslarındaki öğretim yeterli değildir hocam şöyle ki mühendislik alanında, tıp alanında veya farklı bir alanda okuyacak öğrencilerimiz var biz bunlara karma eğitim veriyoruz. Hepsinin kendi branşına uygun ders anlatma fırsatımız olmuyor. Yani onlara yönelik onların ihtiyacını karşılayabilecek bir eğitim sunma imkânımız ve zamanımız olmadığı için yeterli olduğunu düşünmüyorum [1].”*

E. Hanım, karma eğitim verilmesi nedeniyle herkes için ortak bir öğretim yapılmasının mümkün olmadığına dikkati çekmiştir. Yükseköğrenim alanına yönelik daha özel bir öğretim yapılmasının öğrenci ihtiyaçları bakımından uygun olacağını ifade etmiştir. Bu sebeple yapılan öğretimin akademik ihtiyaçları tam karşılamayacağını belirtmiştir.

M. Hanım: *“Kursta verdiğimiz dokuz aylık eğitim süreci lisans için yeterli ancak yüksek lisans ve doktora için yetersiz. Çünkü sertifikasını alıp mezun olan öğrencilerin görüşmelerimizde bize şikâyetle bulduklarına şahit oldum [2].”*

M. Hanım, öğrencilere verilen öğretimin lisans düzeyinde öğrenim görecekler için yeterli olduğunu ancak yüksek lisans veya doktora düzeyi için verilen eğitimin yeterli olmadığını, bu konuda öğrencilerden zaman zaman şikâyet aldığını ifade etmiştir.

C. BEY: *“Dil kurslarındaki dil öğretiminin yeterli olmadığını düşünüyorum, zaten fakültelerden de dönüt alıyoruz. Burada yaptığımız eğitim öğrencilerin günlük hayatta konuşmalarına ve hayatlarını kolaylaştırmaya yönelik bir eğitim olduğunu düşünüyorum. Hani çok da bu öğrenci gittiği bölümde örneğin tıp okuyacak, mühendislik okuyacak orada ne yapar eder diye çok da düşünmüyoruz [3].”*

C. Bey, dil kurslarında verilen öğretimin öğrencilerin Türkçe okuryazar olmaları açısından yeterli olduğunu düşünmektedir. Ancak akademik dil yeterliliği için verilen öğretimin yetersiz olduğunu çünkü öğretmenlerin öğrencilerin bölümlerini dikkate alan veya yükseköğrenimdeki ihtiyaçlarını önceleyen bir anlayışla dersi işleyemediğini vurgulamıştır.

A3: Verilen dil öğretim süreci içerisinde öğretilmeyen ve öğretilmesi gerektiğini düşündüğünüz konular var mıdır?

Okutmanlarla yapılan görüşmelerde öğrencilerin birtakım akademik ihtiyaçlarının olduğu ortaya çıkmaktadır. Mezun olan öğrencilerin ziyarete geldiklerinde birçok sorun yaşadıklarını belirttikleri bu durumların öğretimi yapılmayan konularda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin şikâyet ettikleri konular bakıldığında birbirine benzer şekilde olduğu görülmektedir. E. Hanım, kendisine gelen öğrencilerin şikâyetlerinin dil

kursunda gördükleri Türkçe ile üniversitedeki Türkçe'nin aynı olmamasından kaynaklandığını belirtmiştir. Kelime bilgisi eksikliği ve ilk yıllarda yapılan sınavlarda başarısızlık yaşandığını ifade etmiştir. Benzer durumda M. Hanım, hukuk ve mühendislik fakültesi öğrencilerinden şikâyetler aldığını bunların özellikle öğretmenlerin konuşmalarını anlamama, hızlı not tutamama ve alan kelimelerini bilmeme başlıklarında toplandığını belirtmiştir. C. Bey'e de öğrencilerin yazılı anlatım konusunda, hocaları anlama ve hızlı not tutma konularında dert yandığı görülmektedir. Okutmanlar kendilerine gelen bu şikâyetler çerçevesinde öğretiminin yapılması gerekli konuların olduğu fikrinde uzlaşmaktadır. Yapılan içerik çözümlemesinde okutmanlara gelen şikâyetlere ve gözlemlere dayanarak benzer tavsiyelerde bulunduğu anlaşılmaktadır. Okutmanların sunduğu önerileri aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

E. Hanım	M. Hanım	C. Bey
Not alma teknikleri	Not alma teknikleri	Not alma teknikleri
Kurallarına uygun akademik yazılar yazma (makale, bildiri vb.)	Kurallarına uygun akademik yazılar yazma (makale, bildiri vb.)	Kurallarına uygun akademik yazılar yazma (makale, bildiri vb.)
Araştırma yöntem ve teknikleri	Ödev, proje, sunum hazırlama	Araştırma yöntem ve teknikleri
Akademik kavram edinimi	Akademik kavram edinimi	Akademik kavram edinimi
Teknoloji ve kütüphane kullanımı	Ödev, proje, sunum hazırlama	Akademik metin okuma
Alan kavramlarının	Alan kavramlarının edinimi	Alan kavramlarının edinimi

Görüşme yapılan okutmanlar dil merkezlerinde verilen öğretimin yükseköğretimde öğrenci ihtiyaçlarının tamamını karşılamadığı konusunda hemfikirdirler. Kurslarda verdikleri eğitimin öğrencilerin akademik ihtiyaçlarından daha çok Türkçe konuşma ve yazmaya yönelik olduğunu belirtmekte öğrencilerin alana yönelik kavram edinimi, akademik metinleri ve hocaları tam olarak anlayamama, bilimsel araştırma yöntemleri vb. konularda sorunlar yaşadıklarını gözlediklerini ifade etmektedirler. Akademik ihtiyaçlar ekseninde akademik kavram gelişimi ve bilimsel araştırma yöntemleri, kütüphane kullanımı, tez veya makale yazma konularında öncelikli bir eğitim yapmaları gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Bu konuların ders öğretim programlarına girmesini ve kitap içeriklerinin buna göre oluşturulmasını istedikleri anlaşılmaktadır.

c. Akademik Okuryazarlık İhtiyacına Yönelik Öğretim Üyeleri Görüşleri

Akademik okuryazarlık ihtiyacına yönelik olarak yabancı uyruklu öğrencilerin derslerine giren veya onlara danışmanlık yapan öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler önceden yapılandırılmış görüşme formu (bk. Ek 9) kapsamında gerçekleştirilmiştir. Yapılan içerik çözümlemesinde öğretim elemanlarının okutmanlar ve öğrencilerle benzer biçimde birtakım sorunlar yaşadıkları gözlemlenmiştir. F. Bey danışmanlık yaptığı öğrencilerin akademik konularda bilgilerinin yetersiz olduğunu vurgulamış ve bu konuda oldukça zorlandıklarını ifade etmiştir “*Danışmanlar olarak bu durumdan dolayı birçok zorluk yaşamaktayız. Akademik anlamda öğrencilerin bilgisi oldukça yetersiz [1].*” Soruna dair öğrencilere dil öğretimi veren birimlerle iletişim kurduğunu ifade etmiştir. Bu sorunların varlığı nitelikli bir araştırma yapma veya tez hazırlama konularında yetersizliğe sebep olmaktadır. F. Bey’in ifade ettiği sorunları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Tez hazırlama ve makale yazma konusundaki bilgi eksiklikleri
- Akademik metinleri okuma ve anlamadaki zorluklar
- Alana ait kaynakları önceden okumamış olma
- Alana dair kelime bilgisi eksiklikleri
- Bilimsel araştırma yöntemleri konusunda bilgisizlik

Yabancı uyruklu öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanı E. Bey ise öğrencilerin Türkçe düzeylerinin birbirlerinden farklı olduklarını belirtmiştir. Türkçenin şivelerini konuşan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha başarılı süreçler geçirdiğini vurgulamıştır. Bazı öğrencilerin temel Türkçe bilgisi düzeyinin altında olduklarını “*ama bazı öğrenciler oldukça problem yaratmakta. Söz konusu öğrencilerin normal düzeyde bir Türkçe dil becerisine sahip olmadıklarını görüyoruz [1].*” ifade etmiştir. Öğrencilere fazladan zaman ayırıp bu eksiklikleri gidermenin mümkün olmadığını ayrıca bu konuda yeterli bir alan bilgisine sahip olmak gerektiğini vurgulamıştır. E. Bey’in ifade ettiği sorunları aşağıdaki biçimde sıralamak mümkündür:

- Dil öğretim merkezlerinde yeterli düzeyde akademik metinlerin okunmaması
- Alana dair kavram bilgisi eksikliği
- Akademik metin okuma- anlama-yazma sorunları

- Öğretim elemanlarını anlamama veya yetersiz anlama sorunları

Öğretim elemanları genel olarak öğrencilerin kurslarda gördükleri eğitimin daha nitelikli olmasını, kurs içeriğinin akademik ihtiyaçları öncesini, alan kavramlarını içeren metinlerin yardımcı araç olarak kullanılmasını talep ettikleri anlaşılmaktadır. Bu becerilerden yoksun gelen öğrencilerin makale yazma, tez hazırlama, kaynakça oluşturma, dersi ve akademik metinleri anlama konularında bölüme donanımlı bir şekilde başlamadığını ifade ettikleri, söz konusu öğrencilerin bu ihtiyaçlar ekseninde bir kurs görmelerinin ya da dil merkezlerindeki öğretimin akademik ihtiyaçlar ekseninde oluşturulmasının faydalı olacağını vurguladıkları görülmektedir.

A. BEY (Tüm Yapılan Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi için Alan Uzmanı)

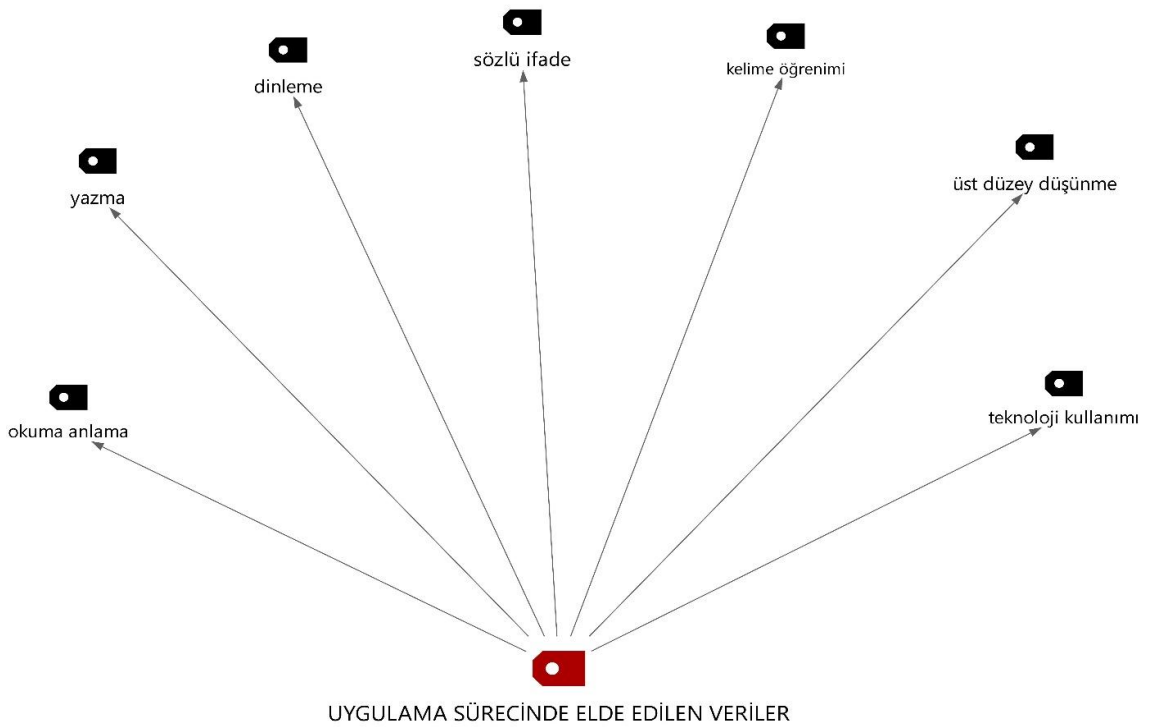
Alan uzmanı A. Bey ile yapılan görüşme formu (bk. Ek 10) verileri çözümlenmiş ve birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin yükseköğrenim aşamasında anlama ve anlatım sorunlarını yaşamalarında kavram eksikliği önemli bir sebep olarak görülmüştür. Akademik kavram gelişimini sağlayamayan öğrencilerin bu kavramları anlamakta veya kullanmakta zorluk çekmeleri doğal bir sonuçtur. Bu sorunun çözümü için öğrencilerin alanlarına yönelik metinlerin ders kitaplarında yer alması alan kavramları edinmeleri bakımından onlara yararlar sağlayacaktır. Bunun yanı sıra makale yazmak, kaynakça oluşturmak, bildiri sunmak vb. üst düzey becerilerin ders kitapları içerikleri oluşturulurken kazanım biçiminde yer almasının oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğrencilerin bilimsel araştırma yöntemleri konusunda ayrıntılı olmasa da ön bilgilere sahip olması onlar için yükseköğrenim aşamasında yeni bilgilere zemin oluşturması, yeni bilgileri edinmek için aracı olması bakımından önemli bir ihtiyaç durumudur. Bu durumun yetersizliği kaygı düzeyini etkileyecek ve öğrenci performansına olumsuz etki yapacaktır. Ders kitabı içeriklerinin kurmaca metinlerin yanı sıra akademik metinleri de içermesi öğrenci ihtiyaçları bakımından son derece önemlidir. Öğrenci, öğretmen şikâyetlerinden ortaya çıkan sonuç akademik okuryazarlık becerilerindeki eksik edinimler veya bu beceriye dair bir edinimin daha önce sağlanmamış olmasıyla doğrudan ilgili gözükmektedir. Bu bakımdan akademik ihtiyaçlar ekseninde nitelikli bir akademik okuryazarlık becerileri edinim süreci öğrenci, okutman ve öğretim elemanlarınca ifade edilen sorunların çözümünü sağlayabilecektir. A. Bey, ifade edilen eksiklik durumlarının akademik okuryazarlık becerileriyle ilgili olduğunu ve sorunun telafisi için söz konusu becerilerin edinilmesi gerekliliğini

vurgulamıştır. Bu bakımdan öğrenci, akademisyen ve okutmanların belirttiği ihtiyaçların ve eksiklik durumlarının akademik okuryazarlık becerilerini işaret ettiği söylenebilir.

II. UYGULANAN ÖĞRETİM SÜRECİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Bu bölüm içerisinde *Türkçe akademik okuryazarlık öğrenme alanları ve kazanımları doğrultusunda geliştirilen etkinliklerin sınıf içi uygulama süreci nasıldır?* Araştırma sorusuna cevap oluşturabilecek veriler ve bu verilere yönelik yorumlar yer almaktadır. Süreç, Erciyes Üniversitesi ERSEM bünyesinde yer alan Türkçe Öğretim Merkezinden Türkçe dil öğretimini tamamlayarak mezun olmuş ve Erciyes Üniversitesi bünyesinde çeşitli bölümlerde lisans, yüksek lisans veya doktora öğrenimi gören-görececek olan gönüllü öğrencilerin katıldığı on iki haftalık öğretim paketinin uygulanma aşamasını kapsamaktadır. Süreç betimlenirken araştırmacı tarafından planlanan veri toplama araçlarından araştırmacı günlükleri, öğrenci günlükleri, ders video kayıtları, öğrenci etkinlik kâğıtları, sosyal medya paylaşımları ve elektronik posta kayıtları kullanılmıştır. Tüm bu veriler MAXQDA 12 programıyla kod üst başlıklarına ait harita (1) *okuma-anlama*, (2) *yazma*, (3) *dinleme*, (4) *sözlü ifade*, (5) *kelime öğrenimi*, (6) *üst düzey düşünme*, (7) *teknoloji kullanımı* biçiminde oluşmuştur. Elde edilen kod haritası incelendiğinde daha önce araştırmacı tarafından oluşturulan akademik okuryazarlık öğrenme alanları ile elde edilen kod üst başlıklarının uyumlu olduğu görülmüştür. Bu sebeple betimsel çözümleme sürecini akademik okuryazarlık öğrenme alanları başlığı altında temalandırmak mümkündür.

Oluşturulan temalar: Eleştirel Yaklaşım ve Okuma Anlama Süreci, Yazma Süreci ve Üretim, Dinleme ve Anlamı Yapılandırma, Konuşma ve İletişime Geçme, Kavram Geliştirme Süreci, Akademik Düşünme ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı, Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı başlıkları adı altında toplanmıştır.



Şekil 4.1. Öğretim Sürecine Dair MAXQDA 12 Programı Kod Üst Başlığı Haritası

4.1. ELEŞTİREL YAKLAŞIM VE OKUMA ANLAMA SÜRECİ

Öğretim paket programı hazırlanırken araştırmacı öğrencilere öğrenme alanları altında kazandıracığı becerileri, alan yazın araştırmaları ve uzman görüşlerine başvurarak önceden belirlemiştir. Belirlenen bu kazanımlar ışığında ders kitabı ve etkinlik içerikleri oluşturulmuştur. Öğrencilere *Eleştirel Yaklaşım ve Okuma Anlama Süreci içerisinde* kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde, çözümleme süreci boyunca ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.1.1. Farklı Alanlardan Akademik Metinler Okuma

Yükseköğrenim aşamasında olan bir öğrencinin farklı, kaliteli ve karmaşık akademik eserler okuması oldukça önemlidir. Bu sayede öğrenciler; çeşitli konularda yeni kelimeler edinmiş olacak, yeni bilgi edinimiyle birlikte genel kültür düzeyleri artacaktır. Daha önceden belirlenen kazanımlar çerçevesinde ders kitabı metinlerinin birçok bilim alanını içerecek biçimde oluşturulması ve ayrıca bu metinlerin öğrencilerin yükseköğrenimde gördükleri/görecekları alanları kapsamaları hedeflenmiştir. Bu metinlerin 5 tanesi Sosyal Bilimler ve 5 tanesi de Fen Bilimleri alanlarından seçilmiş ve

toplamda 10 adet olarak belirlenmiştir. Öğretim paketi ders kitabında yer alan metinler ve bilim alanları aşağıdaki tabloda ifade edilmiştir.

Tablo 4.4. Öğretim Paketi İçerisinde Okutulan Metinlerin İlgili Olduğu Bilim Alanları

<u>Bilim Alanı</u>	<u>Frekans</u>	<u>Metin</u>
ARKEOLOJİ	1	Buz Adam Ötzi' nin Bize Anlattıkları
TARİH	1	Kültürümüzü İç Çamaşırlarına mı Borçluyuz?
DİL ÖĞRETİMİ	1	Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlar
EĞİTİM BİLİMLERİ	1	İlköğretimde Uygulamalı Organik Gıda Eğitimi Öğrencilerin Davranış Biçimlerini Değiştirdi
COĞRAFYA	1	Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus Artışı
ASTRONOMİ	2	Curiosity Mars'ta Sıvı Su Tespit Etti Dinozorlara Olan Bize De Olur mu?
PSİKOLOJİ	1	Rüyalar ve Uyku
TIP	2	İnsanlar İlerde 200 Yıl Yaşayabilecek mi? Boy Uzatmak Mümkün mü?

Öğretim süreci boyunca ders kitabı metinlerinin yanı sıra Kavram Geliştirme Süreci öğrenme alanı içerisinde her hafta öğrencinin yükseköğrenim derslerini kapsayacak biçimde alan metinleri ödev olarak dağıtılmış ve bu metinler çerçevesinde kelime etkinlikleri oluşturulmuştur. (bk. Kavram Gelişim Süreci).

Metinler kapsamında öğretim süreci boyunca 51 adet etkinlik oluşturulmuş ve söz konusu etkinlikler süreç boyunca uygulanmıştır. Amaç, farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin farklı türlerden metinler okumasıdır. Böylelikle çeşitli alanlardan okumalar yapılmış olunacak ve öğrencilerin merak duygusu gelişecek, kavram bilgisi ve genel kültür düzeyi artacaktır.

“...İlk derste Buz adam Ötzi' nin Bize Anlattıkları adlı metni okuma parçası olarak seçtim çünkü öğrencilerin popüler kültürde yeri olan bu metne merak duyacaklarını düşündüm. Aynı zamanda metinde bilimsel bir araştırma nasıl

aşama aşama ilerler, bilimin küçük bir veriden hangi bilgilere ulaşabileceği, sistematik çalışmanın önemi gibi oldukça önemli bilgiler yer alıyor. Öğrencilerin nitelikli bir okuma yapmaları için oldukça önemli bir metin olduğunu düşünüyorum...” (Araştırmacı Günlüğü, 7.11.2015).

Metinler genel olarak öğrencilerde olumlu etkiler yaratmış, okunan parçalar öğrencilerin hoşuna gitmiş ve ilgilerini çekmiştir. Bu durum aşağıdaki gibi öğrenci günlüklerine yansımıştır:

“İlginç ve faydalı bir konu, hem sosyal olarak hem tıbbi olarak vb alanlarında faydalı olur.” (Ö18, Öğrenci Günlüğü, 7.11.2015).

“...Bugün okunan metin ve hoca derste kullandığı teknik derse bir şahane boyut verdi, metinler de çağdaş metin olarak öğrencinin ilgisini çekmekte ve bilgi olarak ta bilgimize de yeni bilgiler ilave etmekte.” (Ö18, Öğrenci Günlüğü, 7.11.2015).

“Metin güzel ve gizemleri açık oldu.” (Ö15, Öğrenci Günlüğü, 11.11.2015).

“Seçilen metin her insanın ilgisini çekebilir. Metin herkesin ilgisini çekmiş ve herkes zevk almış...” (Ö1, Öğrenci Günlüğü, 14.11.2015).

“Gerçekte her metinde farklı bilgiler var, bu yüzden bizim için çok faydalı.” (Ö4, Öğrenci Günlüğü 29.11.2015).

“... Yeni ve ilginç bilgiler öğrendim (boy hesaplamak için bir formül varmış, boy uzatmak için en önemli olan genetik şifresidir. ” (Ö6, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015).

“Bence metinlerde yeni öğrendiğimiz her şey bize hem üniversitede eğitim alırken hem de normal hayatta çok yarayabilecek. Bu derste metinden öğrendiğimiz bilgilerden ve kelimelerden dışında konuşmaları ve yorumları yaparken de çok yeni kelime öğrendik.” (Ö3, Öğrenci Günlüğü 26.12.2015).

“Metnimizin ve özellikle metinden sonra yaptığımız konuşmanın konuları çok güzeldi. Üstelik hocamızın sunum şeklinde yaptığı konu anlatımı da güzeldi.” (Ö2, Öğrenci Günlüğü, 27.12.2015).

“Bu konu faydalı üniversitede eğitiminde makale yazarken özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç ve öneriler kısımleri gibi öğrendiğimiz şeyler bize yarayacak.” (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 17.01.2016).

Bazı haftalarda işlenen konular için öğrenciler olumsuz fikirler de ifade etmişlerdir. Bu durum günlüklere aşağıdaki gibi yansımıştır.

“Faydalı değildir çünkü ders hakkında nasıl boy uzatmak ama ben inşaat bölümündeyim.” (Ö16, Öğrenci Günlüğü 13.12.2015).

“Daha çok bilimsel veya Türk kültürüyle ilgili metinleri varsa bizim için daha iyi; çünkü bunlardan hem Türkçe hem güzel şeyler öreneceğiz.” (Ö4, Öğrenci Günlüğü 20.12.2015).

Araştırmacının ilk ders için seçtiği Buz Adam Ötzi'nin Bize Anlattıkları (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 81) adlı metin uzun sürmüş, okuma anlama süreci planlandığı gibi 7.11.2015 cumartesi günü bitmemiştir. Okuma ve anlama sürecinin ertesi güne kalması problem durumu olarak ortaya çıkmıştır.

“Parça çok beğenildi maalesef planladığım gibi bugün bitmedi bu büyük sorun. Yarın diğer etkinliklere ayırdığım zamandan kısımam gerekecek ama mümkün değil. Teneffüse çıkmamamıza rağmen konu bitmedi. Aslında seçtiğim parça bana kısa gelmişti; demek ki ilk ders için biraz uzun, bu durum canımı sıktı...” (Araştırmacı Günlüğü, 7.11.2015).

Bu sebeple iki gün sonra toplanan geçerlilik komitesinin fikrine başvurulmuş ve metnin mevcut halinin uzun olduğu, ilk ders için uzun bir metin seçildiği görüşüne varılmıştır. Bu sebeple öğrencilerin hafta içi bir gün fazladan ders için çağırılması kararlaştırılmıştır. Durum 1. Geçerlilik Komitesi kararlarına aşağıdaki gibi yansımıştır.

“İlk hafta için seçilen metin uzun, daha kısa bir metin seçilebilirdi veya metinde kısaltma yapılabilirdi. Planlamanın yeniden yapılması gerekir bu amaçla eksik kalan kısımların bir sonraki haftaya bırakılmadan ilave ders yapılarak giderilmesi yerinde olacaktır. Öğrencilerin bu konuda bilgilendirilerek hareket edilmesi gerekir.” (Geçerlilik Komitesi, 09.11.2015).

Curiosity Mars'ta Sıvı Su Tespit Etti (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 16) adlı metin uygulanırken metnin dünyada popüler olmasına rağmen sınıftaki öğrencilerin bu konu hakkında ön bilgilerinin olmadığı görülmüştür. Durum araştırmacı günlüğünde yer edinmiştir.

“Başlamadan önce sınıfa “Curiosity Keşif Robotu” nedir diye bir soru yönelttim. İlginçtir kimse bilemedi. Buna çok şaşırdım. Konunun çok popüler olduğunu 1-2 haftalık bir konu olduğunu ve kamuoyunda çok tartışıldığını ifade ettim.” (Araştırmacı Günlüğü, 14.11.2015).

Araştırmacı tarafından bu durum 2. Geçerlilik Komitesi toplantısına taşınmış ve geçerlilik komitesince tartışılmıştır. Öğrencilerin güncel haberleri takip etmemesinin bir eksiklik olduğu vurgulanmış ve bu konuda bir duyarlılık oluşturulmasına karar verilmiştir.

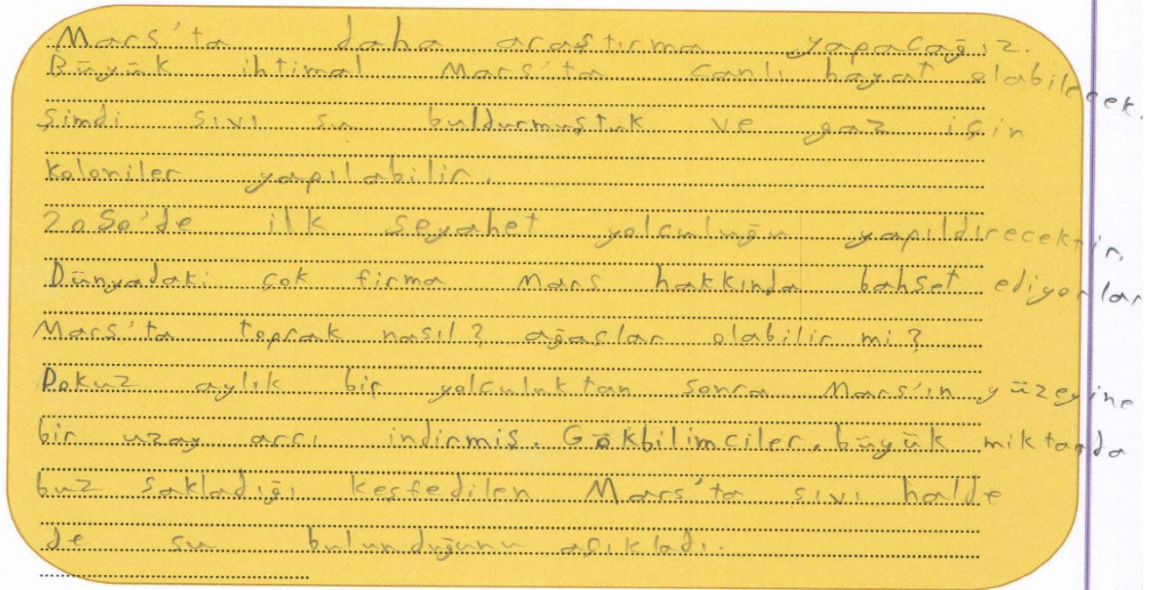
“Kitle iletişim araçları yabancı öğrenciler için dil öğrenmek adına önemli kaynaklardır, bir duyarlılık oluşturmak gerekir. Bu amaçla bir sonraki derste durum vurgulanmalı, aynı zamanda duyarlılık oluşturmak adına uluslararası veya ulusal yazılı ve basılı iletişim araçlarının sınıfta tanıtılması gerekir.” (Geçerlilik Komitesi, 23.11.2015).

4.1.2. Okunan Bilgiyi Özetleme

Akademik okuryazar olan bir öğrenciden okuduğu metni sözlü veya yazılı bir şekilde özetlemesi beklenir. Okuduğunu anlama açısından özetleme oldukça önemlidir çünkü bu sayede zihinde anlam yapılandırılabilir. Bu amaçla özet nasıl yapılır anlatılmıştır, özetlemenin parçadan birtakım yerler alıntılanmak olmadığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda Metin 1 (bk. Ders Kitabı Planı, s. 16), Metin 4 (bk. Ders Kitabı Planı, s. 48), Metin 5 (bk. Ders Kitabı Planı, s. 59), Metin 7 (bk. Ders Kitabı Planı, s. 81) kapsamda özetleme yapmaya yönelik kazanımlar oluşturulmuştur.

İlk derste özet konusunda öğrencilerin yetersiz oldukları gözlemlenmiştir. Aşağıdaki örnekte öğrencinin kendi fikirlerini ifade etmeyi özetlemek olarak anladığı görülmüştür.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 15.12.2015)



Bu durum aynı hafta araştırmacı günlüğüne de yansımıştır. Öğrencilerin özet konusunda çok az bilgiye sahip oldukları anlaşılmıştır. Konu üzerinde ayrıntılı olarak durulmuş ve Etkinlik 2 (bk. Ders Kitabı, s. 19) içerisinde öğrencilerin yaptığı hatalar aynı ders içerisinde kontrol edilip açıklanmıştır.

“Parça bittikten sonra bu parçayı özetleyebilir misiniz? diye sordum bazı öğrencilerin özeti bilmediklerini gözlemledim, Ö1, özeti çıkarılan ders olarak ifade etti. Ö6, ise özeti tanımlayamadı. Ö5, parçadaki önemli şeyler olarak tanımladı. Özet konusunda az öğrencinin bilgi sahibi olduğunu gördüm. Özeti yazma veya sözlü biçiminde yapılabileceğini söyledim. Özeti parçadan bazı bilgileri alıp olduğu gibi okumak veya yazmak, parça dışı farklı bilgilerden hareket etmek olmadığını ifade ettim. Parçadan anlaşılanın, okuyucunun kendi cümleleriyle ifade etmesi gerektiğini belirttim. Yapılan Etkinlik 8'e dair düzeltmelerimi teker teker anlattım.” (Araştırmacı Günlüğü, 15.11.2015).

Yapılan açıklamalar faydalı olmuş ve konunun anlaşıldığı sonraki benzer etkinliklerde görülmüştür. Etkinlik 2 (bk. Ders Kitabı, s. 19) içerisinde özeti kendi fikirleri olarak algıladığı görülen Ö6, aynı hatayı sonraki haftalarda ders kitabında yer alan Etkinlik 23 (bk. Ders Kitabı, s. 63) parça özetleme sorusunda yapmamış ve genel olarak doğru bir özetlemede bulunmuştur.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

Doğal gıda öğrenciler için etkisi olan iyi beslenmenin sağlıklı yaşam için gerekliliği anlatılmaktadır. Güney Asya'da bir örnek verildiği çocuklar okulda nasıl organik yemek yemekte? "Her sınıfta kendine ait sebze bahçesi var"

Etkinlik 23 (bk. Ders Kitabı, s. 63) de öğrencilerin genel olarak özet konusunda başarılı oldukları ve konuyu anladıkları görülmüştür. Özellikle Ö3' ün bazı kelimelerin yazımında yanlışlık yapmasına rağmen çok başarılı bir özet yaptığı gözlemlenmiştir.

(Ö3, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

İlköğretimde uygulamalı organik gıda eğitiminin öğrencilere nelen öğrettiğini ve öğrencilerin ailelere ve kendilerine bu pratiğin hangi yollarla yardım ettiğini anlatıyor.

Ancak bir öğrencinin konunun anlatıldığı hafta gelmesi nedeniyle özetlemede aynı hataya düştüğü özetlemeyi kendi fikirlerini açıklamak şeklinde anladığı görülmüştür. Bu durum dönüt olarak verilip hatası düzeltilmiştir.

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

İnsanlık iyi bir yaşamı sürdürmek için dengeli bir beslenme önemlidir. Özellikle çocuklar iyi bir beslenme programına sahip olmalı. Bhutan'daki ve Ferreiros ilkokulunda uygulamalı organik gıda eğitimi yetiştirildikten sonra öğrencilerin davranış biçimlerini iyi bir şekilde değiştirmiştir.

Öğrencilerin üniversite sınavları nedeniyle 20.11.2015 tarihinde yapılması planlanan ders erken sonlandırılmıştır. Bu durum araştırmacı günlüğüne aşağıdaki gibi yansımıştır.

“Dersi bu hafta biraz erken bitirmek zorunda kaldım öğrenciler sınavları olduğunu belirttiler. Bu sebeple özet yapmalarını isteyemedim. Bunu bir sonraki derslerden birinin kazanımlarına aktaracağım, konuyu geçerlilik komitesine taşıyacağım.” (Araştırmacı Günlüğü, 20.11.2015).

Bu konu bir sonraki gün yapılacak olan Geçerlilik Komitesine taşınmış ve uzman görüşleri eşliğinde yeni bir planlamaya gidilmiştir.

“Öğrencilerin ders ve sınavları dikkate alınması gereken bir durum, bu nedenle izin verilmiş olunması planlamayı aksatmıştır ama derse katılımın sağlanması ve motivasyon adına uygun olmuştur. Eksik kalan kazanımın hangi hafta olacağı araştırmacının görüşü ve planlama esas alınarak değerlendirilmiştir. Bir sonraki haftanın etkinliğinde yazılı özet bulunması nedeniyle eksik kalan sözlü özet çalışmasının ders yükü değerlendirildikten sonra kazanımın 02.01.2016 tarihinde işlenecek konunun konuşma kazanımlarına ilave edilmesi kararlaştırılmıştır.” (Geçerlilik Komitesi, 21.12.2015)

Kararlaştırılan haftada konu bitiminden sonra öğrencilerden sözlü özet alınmıştır. Bu durum video kaydına aşağıdaki gibi yansımıştır.

Araştırmacı: *Ö4, Rüyalar ve Uyku adlı parçayı özetler misin?*

Ö4: *Hocam rüyalar bazı kişisel*

Araştırmacı: *Evet,*

Ö4: *Mesela bir kişi problem yaşıyor uyanmaktan sonra*

Araştırmacı: *Uyandıktan sonra*

Ö4: *Evet, uyandıktan sonra problem yaşayabilir rüyada bu kişisel ama birçok insan ortak rüyalar görüyor mesela yılan görüyor, yüksekte düşüyor. Yani rüyalar iki çeşit kişisel ve ortak rüyalar bu konu anlatılıyor... (Video Kaydı 9_6, 03.01.2016).*

4.1.3. Görselleri Fark Etme ve Yorumlayabilme

Okunan metnin içeriğine dair en büyük fikri başlık ve görseller verir, metne ait ipuçları buradadır. Akademik okuryazarlık öğretiminde görselleri okuyabilme önemlidir. Resimler ve başlık düşünce dünyasında kişiye yeni kapılar açar, anlamı kavramada yardımcı olur. Bu amaçla öğrencilerin zaman zaman başlık ve görsellere dair düşünceleri alınmış ve alınan fikirler konuyla ilişkilendirilmiştir. Süreç içerisinde çeşitli konular işlenirken parçaya ait resimler yorumlatılmış, öğrencilerin metne dair tahminlerde bulunmaları istenmiştir. Bu beceriye yönelik olarak Metin 3 (bk. Ders Kitabı Planı, s. 37) ve Metin 7 (bk. Ders Kitabı Planı, s. 81) kazanımları içerisinde görselleri okuma etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.

İnsanlar 200 yıl yaşayabilecek mi? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37) adlı parça işlenmeden önce öğrencilerden metin resmini yorumlamaları ve tahminlerde bulunmaları beklenmiştir. Ö2, görseli yorumlayıp tahmin yaparken oldukça ikna edici bilimsel veriler kullanmış bilimsel araştırmalarla metin arasında mantıklı bağlar kurmuştur. Konuşma aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

Araştırmacı: *Metindeki tüm resimlere bakın lütfen sizce bu metinde ne anlatılacak?*

Ö2: *İnsanın ömrünün uzunluğunun neye bağlı olduğunu anlatacak, ondan sonrada daha uzun süre yaşamak için yapacaklarımızı söyleyecek*

Araştırmacı: *Sağlıklı beslenme yolları anlatılacak mı diyorsun yani?*

Ö2: *Evet, ya da yeni ilaçları nasıl kullanacağımızı belirtecek ondan sonra o ilaçlar bizi etkileyip nasıl ömrümüze etki edecekler onları da anlatacak.*

Araştırmacı: *Pekiye, insanların ömrünün uzaması mümkün mü?*

Ö2: *Evet, bence mümkün çünkü şimdi yeni birçok araştırmalar yapılıyor*

Araştırmacı: *En son okuduğun bilimsel bir makale yazı veya araştırma var mı bu konuda?*

Ö2: *Evet, şimdi mesela herkes biliyor ki insanlar ve hayvanlar belli bir süre yaşıyor, ama bitkiler sonsuz bir süreyi yaşayabiliyorlar. Biri onları öldürmezse*

sonsuz yaşayabiliyorlar o yüzden belki bitkilerden bir genetiği alıp insanlara verseler biz de sonsuza kadar sonsuza kadar, değil de...

Araştırmacı: *Her türlü konuda fikirlerinizi özgürce dile getirebilirsiniz, akademik düşünmek özgür düşünmek demektir bu konuda nasıl istiyorsanız konuşabilirsiniz*

Ö2: *Onu demiyorum da, insanların... şimdi onu diyecektim aslında bitkilerden bir genetik alıp insanlara verseler insan teorik olarak sonsuz yaşayabilir ama beynimizde flaş kartlar flaş bellek var ya onlarda, onların içindeki boş yer bitiyor yani beynimizde de bir boşluk var onu hayatımızda gördüklerimizle, yeni öğrendiğimiz bilgilerle dolduruyoruz ve bilim insanlar bilim adamları bir araştırmayı yapıp beynimizde sadece 300 yıl kadar bir şeyleri öğrenmek için hafızanın yeteceğini söylediler. Ondan sonra dolu olacak ve insan hiçbir şey öğrenemeyecek. O yüzden en fazla insan 300 yıl yaşayabilir ama yaşayabilir diyorum... (Video Kaydı 4_3, 28.11.2015).*

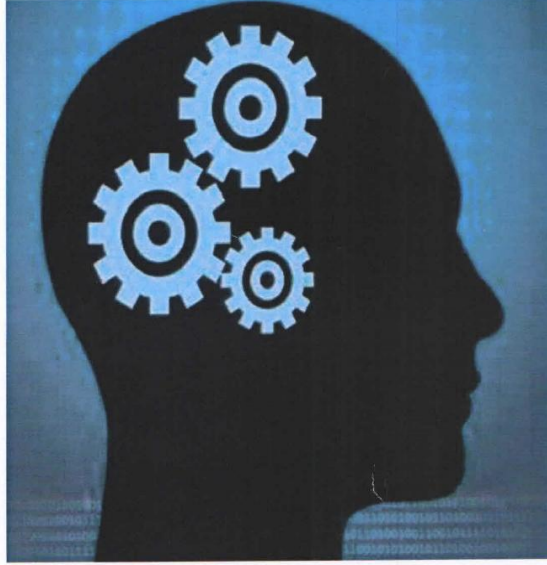
4.1.4. Metinle İlgili Analiz, Sentez, Değerlendirme Yapma ve Yeni Fikirler Ortaya Koyma

Akademik okuryazarlık üst düzey düşünmeyi, mantıksal bağlantıları kurabilmeyi ve eldeki verilerden hareketle yeni bilgilere ulaşmayı gerektirir. Metinler kapsamında öğrenciler için analiz, sentez veya değerlendirme basamaklarına yönelik beceriler desteklenip geliştirilmiştir. Bu kapsamda Etkinlik 1 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 18), Etkinlik 5 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 27), Etkinlik 16 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 50), Etkinlik 17 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 50), Etkinlik 23 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 63), Etkinlik 28 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 74), Etkinlik 32 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 85) ve Etkinlik 46 (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 114) yaptırılmıştır. Bazı durumlarda ise öğrencilerin metni okuyup yorumlar yapmaları ve metni tartışmaları istenmiştir. Bu sayede öğrencilerin mevcut bilgilerden hareketle çıkarımlar yapmaları, üst düzey düşünebilmeleri ve yeni bilgilere ulaşabilmeleri sağlanmıştır.

Buz Adam Ötzi'nin Bize Anlattıkları (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 81) adlı metin okunduktan sonra öğrencilerin metinden hareketle yeni fikirler üretmeleri beklenmiştir. Aşağıdaki etkinlikte metinden hareketle öğrencilere fikirleri sorulmuş ve yeni

çıkarımlarda bulunmaları istenmiştir. Genel olarak yazı hatalarına rağmen (bk. Yazma Süreci ve Üretim) sınıf başarılı olmuştur. Fikirlerini yazarak ifade etmenin konuşmadan daha zor olduğu Ö18 tarafından ifade edilmiştir.

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 8.11.2015)



www.hemensaglik.com

2. Parçada Ötzi'nin damarlarında kolestrole rastlanmıştır. Yüksek kolesterolün kalp krizine neden olduğu bilinmektedir. Modern tıp yüksek kolesterolün nedenleri arasında kilo, sigara, sağlıksız yağ kullanımı, hareketsizlik, genetik vb. nedenleri saymaktadır. Buradan hareketle sizce genetik mi çevresel faktörler mi hastalıklar üzerinde daha çok etkilidir? sorusuna cevap veriniz.

Arastirmalarima göre genetik faktörler hastalıklar üzerinde daha çok etkili; çünkü eger akrabalarından biri şeker hastası ^{hastasıysa} varsa diğerlerine etkilemiş olur. Bu nedenle genetik faktörler daha önemli ^{bir} etkilisiz bir faktörler hastalıklar ~~hususundadır.~~ → hastalıklar ^{önemli} ~~etki~~ bir faktördür.

Bu durumun olası sebepleri geçerlilik komitesine taşınmış ve tartışılmıştır.

“Öğrencinin konuşmayı yazmaya göre tercih etmemesi yazma konusundaki pratik eksikliği, yazmanın konuşmaya göre daha fazla yeterlilik alanları içermesi (imla, noktalama, yazı düzeni...), konuşmanın doğası gereği dinamik ve canlı olması gibi olası nedenlerden kaynaklanabilir.” (Geçerlilik Komitesi Kararları, 09.11.2015).

Buz Adam Ötzi adlı metinde Ötzi'nin günümüzden binlerce yıl öncesinde yaşamasına rağmen damarlarında kolesterol bulunmuştur. Modern tıbbın kolesterole neden olan sebepler o dönemde sizce var mıydı? Sorusu yöneltilmiştir. Buradan hareketle sağlık üzerinde çevre mi genetik mi daha etkilidir konusu tartışılmıştır. Her iki görüşten bir öğrenci temsilen tahtaya çıkarılarak fikirlerini ifade etmeleri sağlanmıştır. Süreç aşağıdaki şekilde video kayıtlarına yansımıştır.

Araştırmacı: *Neden hastalıklar çevresel diyorsun?*

Ö2: *Ben bütün hastalıkların çevresel olduğunu düşünüyorum çünkü ilk insan sağlıklıydı o şüphesiz bir şey ondan sonra onun oğulları falan çevreden etkilenip bir hastalık çektiler o da onun genini bozdu ve gen bozukluğu oluşturdu daha doğrusu ondan sonra o genetik bozukluğu onların oğullarına çekildi devam etti.*

Araştırmacı: *Peki, Ötzi neden kolesterol hastası hangi çevresel faktörler kötüydü?*

Ö2: *Demek ki onun baba veya annesi veya onun ebeveynleri sağlıklı bir yaşama tarzı sağlamadı.*

Araştırmacı: *Kafam karıştı, diyorsun ki genlerin bozulmasının nedeni de çevredir çevre bozuyor ve o bozuk gen devam ediyor*

Ö2: *Evet, yani şimdi biz baba ve annemizden nasıl buluşucu hastalık başkasından alıyoruz genler de öyle bize geliyor.*

Araştırmacı: *Bulaşıcı*

Ö2: *Evet.*

Araştırmacı: *Bugün birçok hastalık yapıcı şey var. Kışın domates yeniyor, doğal beslenilmiyor, ekmeğe beyazlatılmak üzere katkı maddesi konuyor, hormon ilaçları tüm tarım alanlarında kullanılıyor bu sebeplerle hastalık yapıcı birçok nedenden bahsetmek mümkün. Peki, Ötzi zamanında bunlardan hiçbiri yoktu o halde onu kolesterol hastası yapan neden ne olabilir? Ben doğal olan hiçbir şeyin zararlı olduğunu düşünmüyorum.*

Ö2: *Ötzi hareketli ama ailesi belki kraldı hep hareketsiz kalmıştı genetik bozulmuş olabilir, yetersiz beslenmiş bu olabilir yani süt yoğurt kullanmamış, bunlar olabilir.*

Ö11: *Et çok yemiş.*

Araştırmacı: *(Sınıfa dönerek) Siz katılıyor musunuz? Kaç kişi (sayıp) 5 çok iyi. Şimdi seni dinleyelim Ö18 genetik faktörler diyorsun.*

Ö18: *Evet, ben genetik diyorum. Geçen hastaneye gittim, kan analizi yaptırdım, sonra doktor bana sordu deden ya da baban şeker hastası var mı? Ben de dedim var işte dedem. Sonra doktor bana dedi ki eğer sen çok şeker yiyorsan belki diyabet olabilir. Yani genetik etkisi olabilir. Hastaluların %80 'i genetik olma ihtimali var.*

Araştırmacı: *Buyur, Ö6 fikrini söyleyebilirsin.*

Ö6: *Bence ikisi de önemlidir, mesela genetik varsa daha fazla risk var ama çevre o da önemli spor yapmalıyız böyle çok şeker yememeliyiz... (Video Kaydı 1_4, 03.12.2015).*

Tartışma, fikir üretme ve metnin satır aralarını okuma süreci araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

“Sınıfın okunan parçaya dair tartışması ve metin üzerinden okumalar yapması oldukça güzeldi. Sınıf ortamında Ötzi'nin hastalıkları konusunda tartışma yaptık. Öğlencilerle beslenme konusunda konuştuk. Ö14, tavuk eti zararlı mı dedi ve ben de bunun dünyada tartışıldığını çünkü kırk günde bir civcivin tavuk olduğunu söyledim. Ö8 bana farklı bir açıdan bakabilmeyi öğretti, gerçekten çok şaşırdım. Afrika'da yaşayanların çok şanslı olduğunu çünkü yedikleri çoğu şeyin doğal olduğunu ifade etti. Ö6 “abur cubur” zararlı dedi ve bu kavramın ne olduğunu sınıfa sordum sınıfta kimse bilemedi, bilemeyince “fastfood” gibi dedim ve herkes anlamış oldu. Ötzi'nin süt ve süt ürünlerinden uzak durması ne sakıncalar doğurabilir diye sorunca Ö13 zaten bunun yaşandığını söyledi. Parçada Ötzi'nin kemik erimesinin olması bence buna işaret ediyor dedi. Ö13, akıl yürütme ve eldeki bilgilerden hareketle yeni bir bilgiye ulaşmıştı. Sebebini de Kalsiyumun kemikler için önemli bir madde olmasına bağladı. Ben de hemen

tıp okuyan Ö14'e bu durumu sordum o da onayladı.” (Araştırmacı Günlüğü, 08.10.2015).

Öğrencilere zaman zaman metinden ne anladıkları, katılmadıkları noktaların olup olmadığı, sizce bu bilgi güvenilir bir bilgi midir? Şeklindeki sorular yöneltilmiştir. Bu süreç esnasında öğrenciler sürekli olarak metinle tartışmış ve bilgiyi olduğu gibi kabul etmeyip sorgulamayı ve tartışmayı öğrenmişlerdir.

Araştırmacı: *Geçen hafta nüfus artışı ile ilgili bir parça okuduk katılmadığın, hocam bu bana göre değil, bence doğrusu o değil bu olmalı dediğin bir durum var mıdır?*

Ö1: *Ben Evrim Teorisine yazar kadar katılmıyorum, biz Müslüman olarak biliyoruz insan nerden geldi, nerden oluşturuldu, insanın kaynağı nerden*

Araştırmacı: *Peki, parçada bahsedilen evrim olayına mı, insanın evrimi ve oluşuna mı, yoksa tüm bir Evrim Teorisine mi katılmıyorsun?*

Ö1: *Hocam ben tümüne katılmıyorum.*

Araştırmacı: *Tamam, anladım. Devam et lütfen.*

Ö1: *Nüfus kontrolüne gelsek ben buna katılıyorum çünkü bizim genellikle görüşümüz nedir yani baba olarak çocuk sahibi olarak biz ne istiyoruz bizim hedefimiz nedir hayatta çocuğumuz iyi beslenmesi, iyi eğitim alması eğer benim çok cocugum olsa bu ortamı sağlayamam.*

Araştırmacı: *Peki, Ö4 senin katılmadığın bir yer var mı?*

Ö4: *Öncelikle parçada bir şey var benim katılmadığım. Biz az sayıda çocuk sahibi olmalıyız diyor bence bu yanlış her zaman değil mesela bazen ailelerde bir çocuk var ama o çocuk kötü bir kişi oluyor çünkü kötü besleniyor, kötü terbiye oluyor bazı aileler mesela on tane çocuk var ama yani hep iyi terbiyeli yani bazı mühendis bazı doktor bazı hoca. Önemli olan çocuk sayısı değil eğitim ve terbiyedir... (Video Kaydı 6_1, 12.12.2015).*

Bilimsel bir dille kaynakça gösterilerek yazılmış 9. Metin *Rüyalar ve Uyku* (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı parça okutulmuştur. Metin bittikten sonra konuya öğrencilerin farklı açılardan bakabilmesi amacıyla aynı konuda alternatif bakış açıları içeren (dini açıklamalar ve farklı araştırmalar) videolar izletilmiştir. Öğrenciler, izledikleri ve okuduklarının yanı sıra ön bilgileri ve tecrübelerini de tüm bu veri kaynaklarına ilave ederek sağlıklı ve doğru bir bakış açısı için gereken veri çeşitliliğini sağlamışlardır. Bu şekilde analiz ve sonrasında sentez yapılması hedeflenmiştir. Aşağıdaki örnekte Ö1, analiz basamağından sonra sentezleme yapmış ve çıkarımlarda bulunmuştur. Bu çıkarımlar için kendi tecrübelerini (rüyamda gördüm), başkalarının tecrübelerini (kardeşim gördü), Okudukları ve izlediklerini (çocuklar daha fazla REM evresine girer) kullanmıştır.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

BENCE DOĞRU ÇÜNKÜ...	BENCE YANLIŞ ÇÜNKÜ...
<ul style="list-style-type: none"> Gelecekteki rüyalar da haberi var çünkü rüyam da böyle bir şeyler gördüm. 	<ul style="list-style-type: none"> Sigarayı bırakanlar canlı rüya görürler çünkü kardeşim sigarayı bıraktı ama canlı rüyaya görmesi hiç söylemedi.
<ul style="list-style-type: none"> Erkekler ve kadınlar farklı rüya görürler çünkü fiziksel olarak farklıdır. Bu yüzden bu bilgi doğrudur. 	<ul style="list-style-type: none"> Uykunun %90 unuturuz çünkü kız kardeşim rüyasını detaylarla anneme söylerdi.
<ul style="list-style-type: none"> Çocuklar daha fazla REM evresine girer çünkü çocuklar daha fazla uyuyabilir. 	
<ul style="list-style-type: none"> Körler rüya görebilir çünkü kör bir şeyi görmezse de duyarak beyinin de detaylarını alabilir. 	

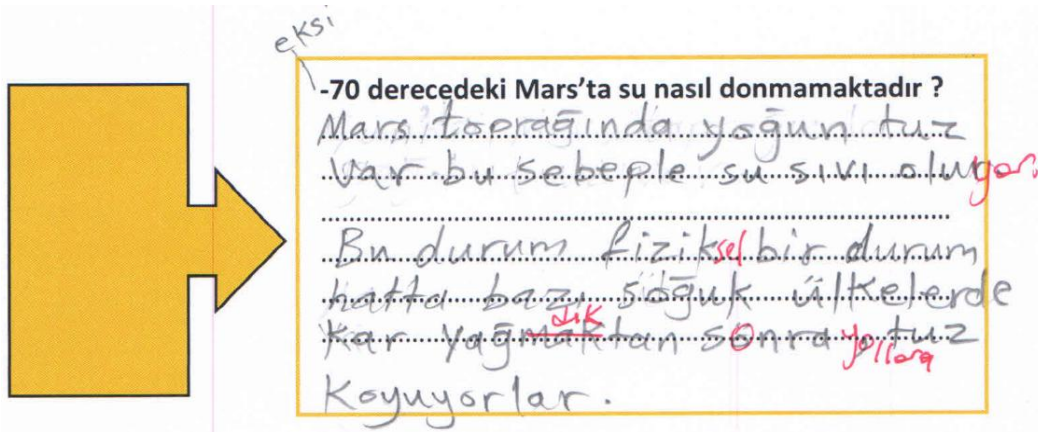
4.1.5. Akademik Metinleri Okuma ve Anlama (makale, deneme, bildiri, araştırma yazıları, tez ve kitap...)

Okunan metni anlama ve yorumlama amacıyla süreç içerisinde birçok metin türü makale, deneme, araştırma yazıları ve bildiri okutulmuştur. Bu kapsamda etkinliklerle metin anlaşılmasına ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu etkinlikler güvenilirliği arttırmak

amacıyla soru-cevap, evet-hayır ve doğru yanlış biçiminde düzenlenmiştir. Öğrencilerin genel olarak yöneltilen sorulara doğru cevaplar verdikleri, metinden hareketle sorulara cevap verme konusunda oldukça başarılı oldukları görülmüştür. Bunun sebebi olarak önceki dil öğrenim süreçlerinde kapalı uçlu sorulara yönelik birçok çalışma yapmış olmaları gösterilebilir.

Aşağıdaki örneklerde öğrencilerden bir olayın sebebini metinden hareketle bulmaları istenmiştir. Bu konuda oldukça başarılı olduğu görülmüştür.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 15.11.2015)



Metinler okunduktan sonra anlamayı ölçmek için kapalı uçlu sorular sorulmuş ve öğrencilerin metin ekseninde cevaplar vermeleri beklenmiştir. Bu konuda bazılarının cümleleri olduğu gibi parçadan alıntılanarak aktardığı, bazılarının ise metin bilgilerini kendi cümleleriyle yorumlayıp ifade ettikleri görülmüştür.

Öğrenci Etkinlikleri (Ö10, Ö2, 22.11.2015)

Orta çağda en popüler kitaplar hangileridir?

E en ~~sık~~ popüler kitaplar
din içerikli kitaplar
İncil ya da din sel şiiir
kitapları... Tarihi kitaplar
ve Roma'da imparatorlara
ait çeşitli öyküler içeren
kitaplar

Orta çağda en popüler kitaplar hangileridir?

1. olarak din içerikli kitapları sayabiliriz.
2. olarak tarih kitaplarının da olduğunu da söyleyebiliriz.
3. olarak çeşitli öyküler içeren kitapları ve Britanya krallığının tarihini anlatan kitapları

o dönemlerde de popüler olduğunu sayabiliriz.
ifade edebiliriz

Öğrencilerin bazı soruları yeteri kadar anlamadan kendi düşüncelerine göre cevaplar verdikleri görülmüştür. Bu konuda metne göre, yazara göre, size göre ifadelerine dikkat etmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Her sorunun bağlamının farklı olduğu ve bazı cevapların parça içerisinde aranması gerektiği vurgulanmıştır.

(Ö3, öğrenci etkinliği, 03.01.2016)

1. Yazara göre hayatımızda olan durumlar ve benzer şeyler rüyalarda da aynı mı oluyor? Örnek veriniz.

Bence hayır. Çünkü yazara ^{göre} bu metinde bize insanların gerçekleştiremeyeceğini bazı şeylerin rüyada gerçekleşebiliyor.

4.1.6. Okunan Yazının Ana ve Yardımcı Fikirlerini Belirleme

Parçanın anlaşıldığıının en büyük göstergesi ana fikrin tespit edilmesidir. Bu sayede yazarın okuyucuya iletmek istediği mesaj yerini bulmuş olacaktır. Akademik okuryazar olan bir öğrencinin metinden hareketle ana fikre ulaşması beklenir. Bu kapsamda 2. Metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 25), 3. Metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 37), 6. Metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 71) kazanımları oluşturulmuş 23. Etkinlik ve 30. Etkinlik uygulanmıştır.

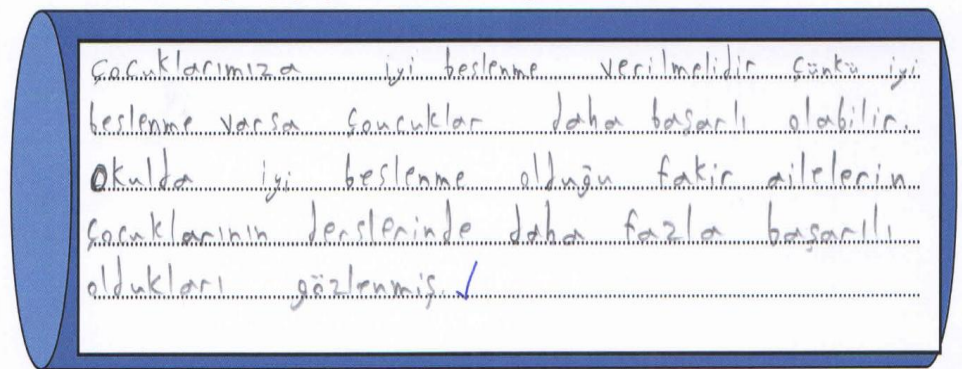
Bu konuda araştırmacı tarafından çeşitli örnekler verilmiş, konu tüm yönleriyle anlatılmıştır. Bazı öğrencilerin ana fikir sorularına yanlış cevaplar verdikleri görülmüştür. Söz konusu öğrencilere dönütler verilerek hataları giderilmiştir. Daha sonraki haftalarda yapılan düzeltmelerin amacına ulaştığı ve yanlış cevap veren iki öğrencinin de hatalarını giderdikleri görülmüştür.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 13.12.2015)



Yukarıda öğrenci, parçanın ana fikriyle konusunu karıştırmıştır. Parçada anlatılanın ne olduğunu sadece bir cümleyle özetlemiştir. Aynı öğrencinin yapılan düzeltme ve bilgilendirme sonrasında ana fikri bulma konusundaki hatasını düzelterip iki hafta sonra aynı konudaki soruya doğru cevap verdiği görülmüştür.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)



4.1.7. Okurken Metne Sorular Sorma

Uzun metinler okunurken anlamın kalıcılığı, hafıza da irdelenerek benimsenmesi ve bilgiyi yapılandırma süreçlerinin tam ve doğru bir biçimde işlemesi için okuma yapılırken araştırmacı tarafından sürekli olarak sorular yöneltilmiştir. Bu sayede akademik metinler okunurken soru sorma ve tartışarak kendi pozisyonunu ilerletme becerisi kazandırılmaya çalışılmıştır. 5. Metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 59), 8. Metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 94) ve 9. Metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) kazanımları bu çerçevede oluşturulmuştur. Ayrıca tüm metinlerde bu uygulama devam ettirilmiştir. Süreç içerisinde çoğu metinde uygulama gerçekleştirilmiş, metinler okunurken öğrenciler sürekli aktif tutulmuş ve onlara metne dair sorular yöneltilerek bilinmeyen bilgi yerinde öğrenilmiş ve anlam tam sağlandıktan sonra okuma ilerletilmiştir.

Kültürümüzü İç Çamaşırlarına mı Borçluyuz? (bk. Ders Kitabı, s. 25) adlı parça işlenirken metni okuyan öğrenciye okuduğu yerlere dair sorular sorulmuştur. Bu durum video kayıtlarına yansımıştır:

Araştırmacı: *Orta Çağ' da medeniyet çok ileri miydi?*

Ö14: *Yok.*

Araştırmacı: *Nerede yaşandı bu Orta Çağ? Afrika'da mı?*

Ö14: *Yok, Avrupa'da*

Araştırmacı: *Bu zamanla ilgili bildiğin şeyler var mı?*

Ö14: *(düşünür) Türkçesi unuttum krallıklar var, sadece bu hımm, orada birkaç adamı hayat geliştirmeye çalışmışlar, kilise onların karşısında durmuş, Galileo gibi. O şey dedi...*

Araştırmacı: *Ne dedi?*

Ö14: *Gezeganimiz evrenin ortası değil, kilise dedi o zaman sen dinimize hakaret ediyorsun demişler, onu öldürmüşler.*

Araştırmacı: *O zaman Orta Çağ bilim adamları için zor bir dönem*

Ö14: *Evet... (Video Kaydı 3_2, 21.11.2015).*

Söz konusu beceriyi kazandırmak üzere 8. metin (bk. Ders Kitabı Planı, s. 94) özel olarak seçilmiştir. Metin içerisinde kişisel görüşler ve tartışılabilir bilgiler yer almıştır. Akademik okuryazarlık kazanımlarından olan okunan bilginin her zaman doğru kabul edilmemesi ve tartışılması bu metin kapsamında öğrenciden beklenen hedef davranış olarak belirlenmiştir. Süreç araştırmacı günlüğüne yansımıştır.

“Bugün Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus artışı konusunu işledik. Parçadaki bilimsel olmayan kişisel ifadeler ve keskin yorumlar benim öğrencilerin metni tartışmaları, bilgiyi olduğu gibi kabul etmemeleri ve okurken zihinde sorular sormaları amacıyla seçtiğim bir metindi. Beklediğim üzere öğrenciler metni okurken katılmıyorum, bu doğru değil, hocam siz katılıyor musunuz? Bence yanlış gibi ifadelerle okumayı sık sık böldüler. Ö6, sınırlı kaynakların insanlara yetmesi için nüfus kontrolü şart ifadesine katılmıyorum dedi, Ö1 Evrim Teorisine katılmıyorum, Ö4 en fazla 2 çocuk olmalı yanlış, Ö5 çok çocuk kötü bir şey değil, Ö9 çocuklar arasında en az 4 yaş olmalı bu bilgi doğru değil gibi tepkiler verdi.” (Araştırmacı Günlüğü, 05.12.2015).

Metin her yönüyle ele alınmış ve sorgulanmıştır. Öğrencilere sık sık sorular sorulmuş ve konu hakkında fikirlerini özgürce ortaya koymaları sağlanmıştır. Metin bu anlamda amacına ulaşmıştır. Araştırmacı ve öğrenciler arasında geçen konuşmalar video kayıtlarına da yansımıştır.

Araştırmacı: *Tarih boyunca uyku ilgi çeken bir konu olmuştur. Ö1, bu ifadeden tarih boyunca en ilgi çeken konu uykudur diyebilir miyiz? Tek bir konu mu olmuş birçok konudan birisi mi sadece uykuymuş?*

Ö1: *Yüzde 30 yani 3 te 1 uykuymuş.*

Araştırmacı: *Neye dayanarak bunu söyledin?*

Ö1: *(okuyarak) İnsanoğlunun yaşamının neredeyse üçte birini geçirdiği uyku ve rüyalar üzerine birçok insanüstü ve gizemli anlamlar yüklenmiştir. Cümlesinden anladım.*

Araştırmacı: *Tekrar okur musun? O cümle farklı bir anlam içeriyor.*

Ö1: *(Okuduktan sonra) yani hocam gizemli anlamların 3'te 1' i uykuda geliyor insana.*

Araştırmacı: *Hayır Ö1, pekiyi bu paragraftan sen ne anladsın Ö3?*

Ö3: *Çok zamandan beri tarih boyunca hepimizin ilgi çekti bir şey uyku ve rüya. İnsanoğlu ömrünü üçte birini rüyada harcıyor. Rüyalar bize gizemli geliyor ilginç*

Araştırmacı: *Aferin, Ö3 bu şekilde anlaşılması gerekiyor. Anlatmak istediği buydu yazarın. (Video Kaydı 9_2, 03.01.2016).*

4.1.8. Eserlerdeki Retoriksel, Duygusal, Kişisel, Politik, Nesnel, Öznel vs. İfadeleri Fark Etme, Neden Kullanıldığının Yorumunu İkna Edici İşaretlerle Yapma

Metinler okunurken ifadelerin önemi oldukça büyüktür. İfadelerin seçilme amaçları bilinmeli ve okurken bunlara dikkat edilmelidir. Bu bağlamda bütün metinlerde öğrencilere sorgulama yapma becerisi kazandırılmak üzere sorular sorulmuştur. Metinlerde geçen bazı ifadelerin mantıklılığı, bilimselliği, duygusallığı, kişisel bir durumu yansıtıp yansıtmadığı tartışılmıştır.

Kültürümüzü İç Çamaşırlarına mı Borçluyuz? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 25) adlı metin kapsamında 6. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 28) uygulanmıştır. Etkinlikte geçen ifade biçimleri öncelikli olarak anlatılmış bu konuda örnekler verilmiştir. Metinde geçen ifadelere dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu durum Ö4' ün günlüğüne yansımıştır.

“Bu derste bir metinde ilginç cümleleri nasıl anlayacağız öğrendik, metin okurken dikkatli olmalıyız.” (Öğrenci Günlüğü, 21.11.2015).

Öğrencilerin genel olarak ikna etmeye yönelik oluşturulan retoriksel ifadeleri bulma konusunda zorluk çektikleri gözlemlenmiştir. “Burke, retoriği tutumları biçimlendirmek ve eylemleri etkilemek amacıyla dilin kullanımı olarak tanımlar.” (Akt. Çebi, 2008, s. 183). Öğrenci etkinlik kâğıtlarına bakıldığında “*retoriksel ifadeleri yazınız*” sorusuna farklı ve yanlış cevaplar verildiği görülmüştür.

(Ö9, Öğrenci Etkinliği, 21.11.2015)

RETORİKSEL İFADELER



Kitap yapımında daha önce
Yararlanılan ve oldukça da
Pahalı olan Parşömen

(Ö3, Öğrenci Etkinliği, 21.11.2015)

"Gallerli James İrlanda
Topografisi kitabını
Oxford'da tam üç gün
boyunca okumuş"

(Ö5, Öğrenci Etkinliği, 21.11.2015)

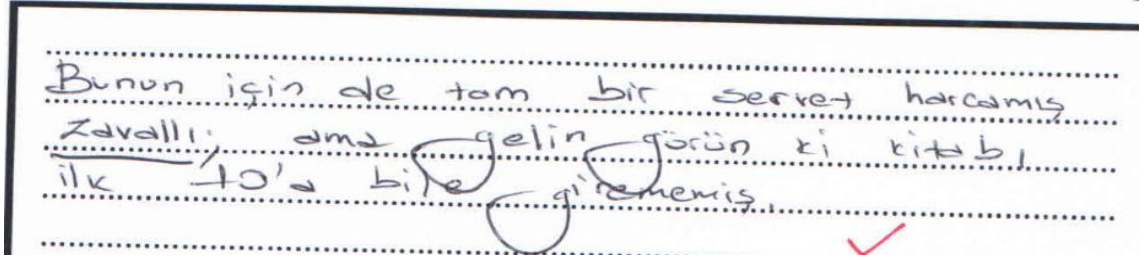
Bu arada orta çağın en sık
satan kitaplar listesi nasıldır
dersiniz?

Araştırmacı, bu sebeple retoriksel cümleler üzerinde ayrıntılı bir biçimde durmuş ve ifadelerin kullanım amaçlarını ve örneklerini anlatmıştır. Daha sonra etkinlik kâğıtları dağıtılmış, dönütler verilmiş ve öğrencilerden yanlışlarını düzeltmeleri istenmiştir. Durum araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

"Öğrencilerin retoriksel ifadeleri bulmakta zorluk çektiğini gözlemledim. Duygusal ifadeleri tamamına yakını buldular. Retoriksel ifadelere tekrardan deyindim ve örneklerle zenginleştirdim. Basın yayında bunun çok kullanıldığını belirttim. Sonrasında daha iyi kavradıklarını gözlemledim." (Araştırmacı Günlüğü, 21.11.2015).

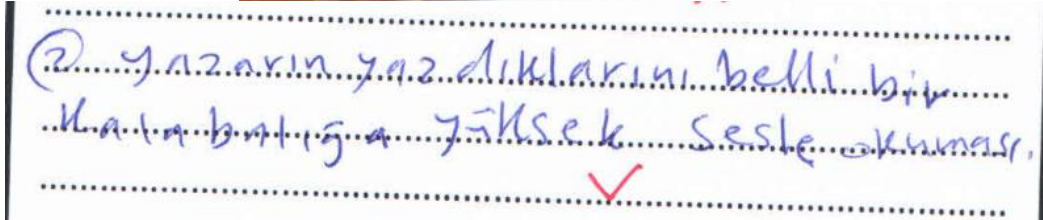
Diğer ifade biçimlerini öğrencilerin kavramış oldukları ve bunları metinlerde tespit ettikleri görülmüştür.

DUYGUSAL İFADELER



(Ö10, Öğrenci Etkinliği, 21.11.2015)

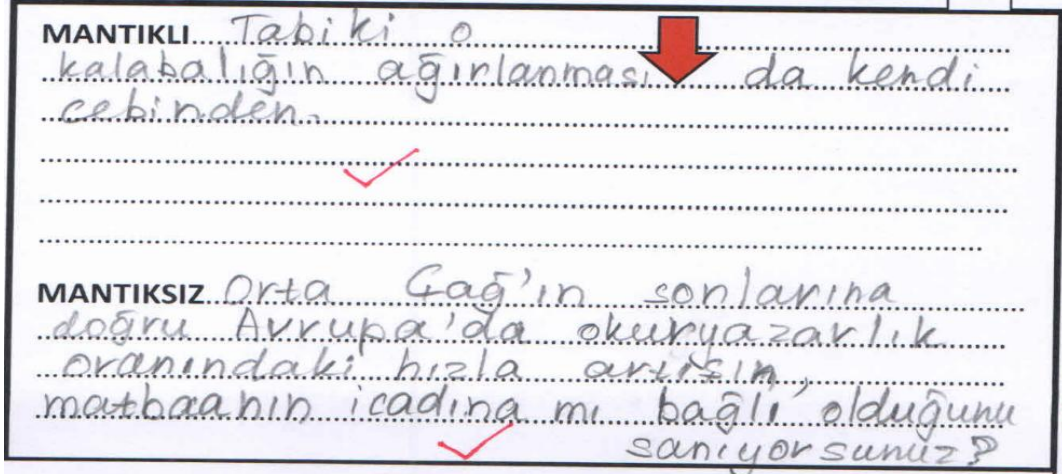
TASVİRLER(BETİMLEMELER)



(Ö3, Öğrenci Etkinliği, 21.11.2015)

MANTIKLI-MANTIKSIZ İFADELER

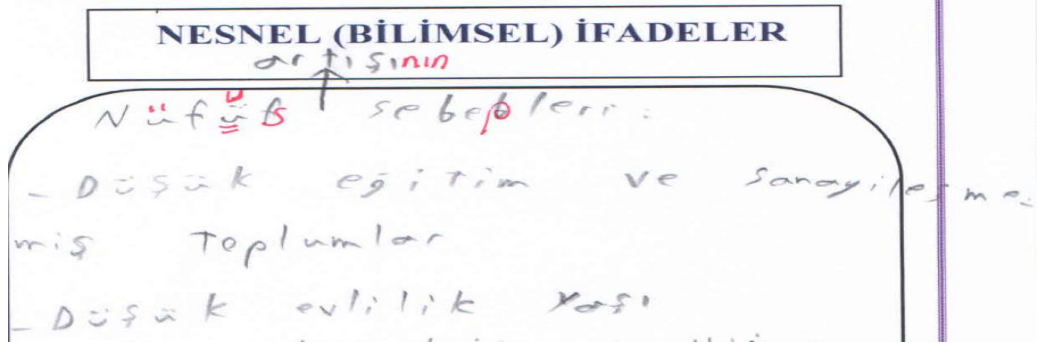
4



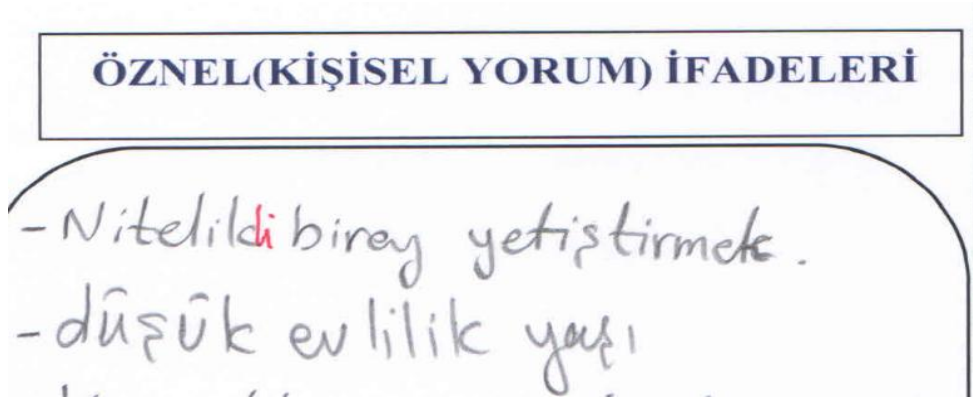
39. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 99) kapsamında içerisinde kişisel yorumların ve bilimsel ifadelerin karışık bir biçimde yer alacağı *Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus Artışı* (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 94) adlı metin seçilmiştir. Parça okunmadan önce bilimsel (nesnel) ve öznel ifade kavramlarına değinilmiş ve okuma esnasında bu ifadelere dikkat edilmesi, metinde söz konusu ifadelerin altlarının çizilmesi istenmiştir. Sonrasında tespit edilen ifadeler etkinlik kâğıtlarına yazılmıştır.

Etkinlik gerçekleştikten sonra konunun kavrandığı ancak bazı konularda farklı düşünöldüğü görölmüştür. Örneğın parçada evlilik yaşının düşük olması olumsuz bir durum olarak ifade edilmektedir. Bu ifade bir öğrenciye göre nesnelken bir diğerı için öznel olabilmüştir.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 06.12.2015)



(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 06.12.2015)



Aynı şekilde parçada geçen “az sayıda nitelikli ocuk sahibi olmalıyız, nüfus kontrolü gereklidir.” ifadeleri de öğrenciler arasında farklılık arz etmiştir. Bir öğrencinin nesnel dediğine diğerı öznel diyebilmiştir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki en önemli sebebin kültürel farklılıklar ve bölgesel gerçekler olduğu düşünölmektedir. Bu sebeple öğrencilerin etkinlik kâğıtlarının değerlendirilmesi bir sonraki haftaya bırakılmıştır. Araştırmacı, kâğıtları okurken bu farklılıkların nasıl ifade edileceği ve doğru mu yanlış mı kabul edileceği konusunu 3. Geçerlilik Komitesine taşımaya karar vermiştir. Konu geçerlilik komitesinde uzmanlarca tartışılmış ve aşağdaki gibi Geçerlilik Komitesi kararlarına yansımıştır.


“Her ne kadar bazı gerçekler kültürel ve bölgesel yaşantı içerisinde doğru kabul edilse de öğrencilerin bilimsel ve evrensel bir bakış açısını geliştirmesi gerekmektedir. Bu konuların başında erken yaşta evlilik konusu ve şartlar nispetinde çocuk sahibi olma gerçeği gelmektedir. Gelecek hafta 18 yaşından küçük evliliğin sakıncalı bir durum olduğu ifade edilmeli bunun fiziksel ve psikolojik boyutları anlatılmalıdır. Aynı şekilde eğitimsiz ve niteliksiz çok sayıda çocuk sahibi olmanın doğru olmadığı toplumsal ve bireysel açıdan sakıncalar içerdiği ifade edilmelidir. Bu ifadeler etkinlik kâğıtları değerlendirilirken nesnel olarak kabul edilmelidir.” (Geçerlilik Komitesi, 07.12.2015).

4.1.9. Okuma Teknikleri Kullanma (Tarayarak ve Kaymağını Alarak Okuma)

Günümüzde bireyler için zaman oldukça önemlidir. Birçok metin türü ve yazılı materyalin olduğu çağımızda amaca göre okumalar yapma ve hızlı okuma oldukça önem kazanmıştır. Öğrencilerin amaçsal okumalar yapması akademik okuryazarlık için önemlidir. Ne aradığını bilen, niçin okuduğunun farkında olan bir birey ancak doğru ve hızlı okuyabilecektir. Hızlı okuma teknikleri arasında “kaymağını alarak” ve “tarayarak” okuma oldukça önemli bir yer tutar. Bu anlamda üniversitede öğretim görece öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları oldukça önemli bir ihtiyaç durumudur. Öğrencilere bu konularda farklı etkinlikler uygulanmış ve etkinliklerde öğrencilerin genel olarak başarılı oldukları gözlemlenmiştir.


28. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 74) kapsamında sınıfa serbest konulu bir metin getirilmiş ve dağıtılmıştır. Öğrencilerin, verilen metni hızlı okuma yöntemlerinden biri olan “kaymağını alarak okuma” tekniği ile okuması ve metnin ana fikrini bulmaları istenmiştir. Etkinlik kâğıtları kontrol edilmiş ve çoğunun doğru cevaplar verdiği gözlemlenmiştir. Verilen yanlış cevaplar dönüt biçiminde ifade edilmiştir. Bir öğrencinin etkinlik kâğıdına “işteşlik” ekiyle Türkçede kullanılmayan “dostlaşma” kelimesini türettiği görülmüştür.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 13.12.2015)



Bu parçada verilen ders ne olabilir?
aşağıya yazınız.

Birine yardım etmek için illa kendi menfaatimiz olmamalı. Yardım ederken fayda görmüyorsan bile ilerde iyilik sana da dönecek.



Önemli gördüğünüz cümleleri aşağıya yazınız.

→ yok böyle bir kelime :) dost olalım mı?

1) Dostlaşalım mı?
2) Sen bana ne yardım edebilirsin ki?
3) Ben seni unutmadım.


29. Etkinlik' te (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 75) yukarıda belirtilen maddeler arasında yer alan soruların bir soruya ait cevabı bulmak amacıyla tarama (*scanning*) ve kaymağını alarak (*skimming*) okuma modeli çerçevesinde sorulara cevap olacak ifadelerin metinden bulunması istenmiştir. Öğrencilerin bazılarının istenilen bilgiyi daha geç bulduğu ancak Ö4' ün çok kısa süre içerisinde aşağıdaki soruların karşılıklarını metinden bularak etkinliği tamamladığı görülmüştür. Araştırmacı tarafından yeni egzersizler yapılması tavsiye edilmiştir.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 05.12.2015)

Aşağıdaki soruların cevaplarını “tarama (yerini bulma)” tekniğini kullanarak verilen süre içerisinde bulunuz.

Soru 1 : Marie Curie kaç tarihinde kimya Nobel ödülünü almıştır?
 Cevap :1911'de ✓
Soru 2 : Marie Curie'nin kardeşinin adı nedir?
 Cevap :Joseph ✓

MARIE CURIE



“Marie Curie veya doğum ismiyle Maria Salomea Skłodowska[1] (7 Kasım 1867 – 4 Temmuz 1934), Polonya asıllı kimyagerve fizikçi. Madam Curie olarak da bilinir. Radyoaktivite üzerine yaptığı çalışmalarla iki farklı alanda Nobel Ödülü kazandı. Uranyumla yaptığı deneyler sonucu radyoaktiviteyi keşfetti. Toryumun radyoaktif özelliğini buldu ve radyum elementini ayırttı. Çalışmalarıyla bir çığır açan Curie, Nobel Ödülü'nü alan ilk kadın, bu ödülü iki kere alan ilk bilim insanı olmuştur.[2] Varşova'nın Clandestine Floating Üniversitesinde okudu ve Varşova'da ona uygulamalı bilimsel eğitim başladı. 1891 yılında 24 yaşında Curie yüksek derece kazandı ve onu izleyen bilimsel çalışmaları Paris'te eğitim için büyük kardeşi Bronisława kadar takip etti. Marie'nin kocası Pierre Curie ile ve fizikçi Henri Becquerel Fizik 1903 Nobel Ödülünü paylaştı. Onun başarılarına radyoaktif izotopları izole etmek için radyoaktivite teknikleri teori ve iki unsurdan, polonyum ve radyum keşfi de dahildir. Onun yönetimi altında, dünyanın ilk çalışmaları radyoaktif izotoplar kullanılarak, neoplazmaların tedavisi içine yapılmıştır. 7 Kasım 1867 tarihinde Polonya'nın Varşova kentinde dünyaya geldi. Babası Wladislaw Sklodowski Varşova lisesinde fizik ve matematik öğretmeni iken annesi Bronisława Sklodowski yatılı kız yurdu müdürüydü.[1] Ailesi, annesinin müdürlük yaptığı yurttan kalıyordu. Sofia, Hela, ve Bronya isimlerinde 3 kız, Joseph isminde bir erkek kardeşi vardı. 1875 yılında ablaları Sofia ve Bronya tifüse yakalandı, Sofia 1876 yılının Ocak ayında ölürken Bronya iyileşti. 2 yıl sonra Marie'nin annesi verem sebebiyle öldü.[1][2] Gençlik yıllarında yaşadığı Varşova, o sırada Rus yönetimi altında, Rus Çarı II. Aleksandr tarafından yönetiliyordu. Ülkedeki eğitim sistemi nedeniyle kadınların üniversiteye gitmesi ya da teknik eğitim görmeleri için yurtdışına çıkmaları gerekiyordu.[2] Kardeşi Bronya ve Marie çalışıp para biriktirdiler, 1885 yılında Bronya Sorbonne'da tıp eğitimi almaya başladı. Marie Kimya alanında 1911'de Nobel Ödülü kazandı. Mezun olduktan sonra Marie'ye matematik ve fizik eğitimi alması için yardım etti.[2] 1891 yılında Paris'te ablasının yanında eğitime başlayana dek

Yukarıdaki konu kapsamında yapılan etkinlik öğrencilerin hoşuna gitmiş ve Ö2' nin günlüğünde aşağıdaki gibi yer almıştır.

“Gördüğümüz yeni konudan sonra derhal yapılan etkinlik çok güzeldi. Ayrıca metnin içinde hızlıca bilgi bulmayı öğreten küçük yarışmamız da güzeldi.” (Ö2, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015)

4.2. YAZMA SÜRECİ VE ÜRETİM

Öğretim paket programı hazırlanırken öğrenme alanları altında öğrencilere kazandırılacak beceriler; alan yazın araştırmaları ve uzman görüşlerine başvurarak önceden belirlenmiştir. Belirlenen bu kazanımlar ışığında ders kitabı ve etkinlik içerikleri oluşturulmuştur. Öğrencilere *Yazma Süreci ve Üretim* başlığı altında kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde çözümleme süreci içerisinde ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.2.1. Yazma Sürecinin Genel Değerlendirilmesi

Üniversitede öğrenim görececek bir öğrencinin yazma konusunda bazı yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bu sebeple öğretim paketi içerisinde yazma alanı önemli bir bölüm oluşturmuş ve yazma alanına yönelik kazanımlar kalıcılık sağlamak, öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Süreç planlanırken bu alandaki elde edilmesi gereken beceriler önceden belirlenmiş ve öğretim süreci gerçekleştirilmiştir. Öğretim süreci başlarında yazma konusunda oldukça fazla imla, noktalama, kelime kullanımı, cümle kurma, cümle dizilimi hatası ve fiilimsi hataları yapıldığı gözlemlenmiştir. Zaman zaman ortaya çıkan olumsuz durumlar Geçerlilik Komitesine taşınmış Geçerlilik Komitesinin kararları çerçevesinde ilave tedbirler alınmıştır. Alınan tedbirlerin etkili olduğu süreç içerisinde gözlemlenmiştir.

Öğretim süreci boyunca fiilimsi ve bazı dil bilgisi konularının tam anlamıyla kavranmadığı görülmüş ve bu konuda zaman zaman yapılan bilgilendirmelerin yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Uzman görüşleri eşliğinde öğretim paketi uygulama aşamasında fiilimsilerin öğretime yönelik önceden planlanmayan ilave bir ders yapılması gerektiğine karar verilmiştir. Geçerlilik Komitesinde konu tartışılmış ve komite kararı olarak 10.01.2016 tarihinde fiilimsiler ve eksik dil bilgisi konularının öğretime yönelik ders yapılması kararlaştırılmıştır.

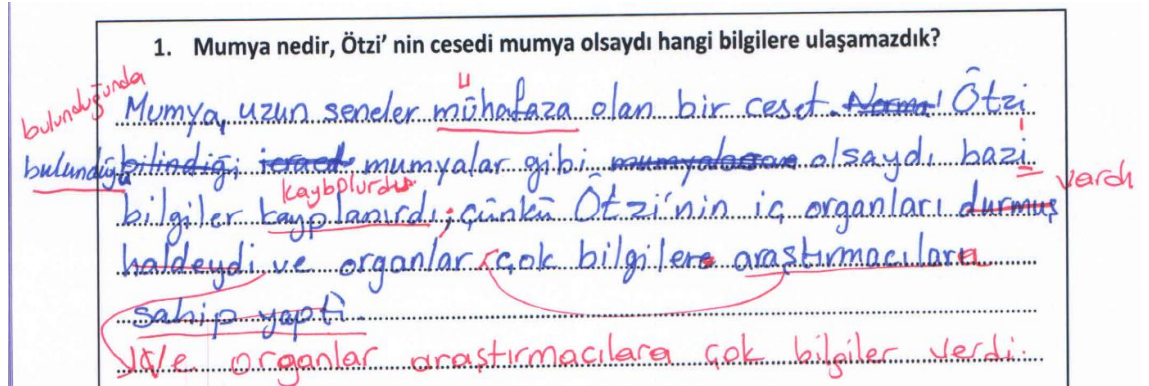
“Normal planda 10.01.2016 tarihinde yapılması gereken 11. hafta dersi 1 hafta ertelenmiş ve gelecek hafta araştırmacı tarafından ifade edilen özellikle fiilimsiler olmak üzere dil bilgisi konularındaki eksik olan bilgilerin tamamlanması kararlaştırılmıştır. Derslere araştırmacıyla beraber A. Bey’ de katılacak olup fiilimsiler pratiği yapılacak ve varsa anlaşılmayan dil bilgisi konuları anlatılacaktır.” (Geçerlilik Komitesi, 04.01.2016).

Alınan karardan sonra ders planlandığı üzere, bir sonraki haftada yapılmış ve fiilimsi konusunda bilgilendirme ve uygulama çalışmaları düzenlenmiştir. Öğrencilerin bu sayede konuyu anlamış oldukları görülmüştür. Derse uzman olarak Geçerlilik Komitesi üyesi A. Bey de katılmıştır. Durum araştırmacı günlüğüne yansımıştır.

“Bugün derse A. Bey geldi. Ben fiilimsiler konusuna dair geniş bilgilendirme yaptıktan sonra hepimiz bir masa etrafında toplandık ve iletişim yüz yüze ve daha samimi oldu. A. Bey, öğrencilere derse dair sorular sordu. Bu ders sizin için faydalı oluyor mu? Diye sordu. Daha sonra hadi gelin fiilimsilerle ilgili cümleler kuralım dedi ve sırasıyla isim fiillerden başlandı. Ö2'nin cümlelerini çok beğendi ve bir Türk gibi konuştuğunu kendisine ifade etti. Ö3'ün de Türkçesinin iyi olduğunu vurguladı. Ö16 ve Ö11 çekindiler fazla konuşmadıkları için A. Bey, kendilerine konuşmaları gerektiğini yanlış yapma korkusunun öğrenmenin önünde en büyük düşman olduğunu ifade etti. Onlardan cümleler kurmalarını istedi. Ö16 Arapça birebir çeviri yaptığı için cümlelerdeki fiil özne sıralaması, fiilimsilerin yeri konularında zorluklar yaşadı. Bu konuda ek uygulamalar yapacağımı belirterek notumu aldım. Ö11 ise cümlelerini çok kısa tutmaktaydı A. Bey artık daha uzun ve karmaşık cümleler kurmaları gerektiğini belirtti. Ö1, Ö2, Ö4, zaman zaman Ö18 ön plana çıktı. Ö6, daha çok kısa cümleler kuruyordu., uyarılardan sonra daha uzun cümleler kurmaya başladı. A. Bey Ö18'e ülkende en lezzetli yapılan yemek hangisi? dedi. Ö18'de sıfat fiil eki “-an” kullanarak benim ülkemde yapılan en güzel yemek bir çeşit balık yemeğidir dedi. Bu soruyu A. Bey sırayla tüm öğrencilere sordu ve tamamı soruya doğru cevap verdi. Bu durum bizi çok memnun etti.” (Araştırmacı Günlüğü, 10.01.2015).

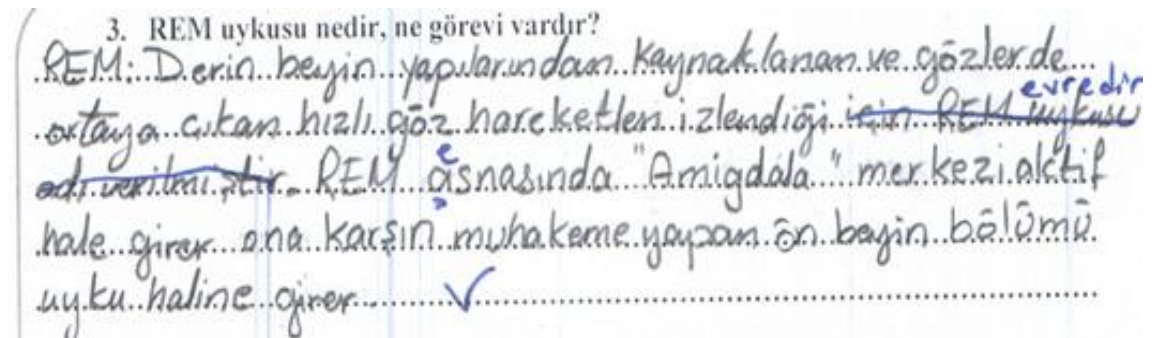
Geçerlilik Komitesinde alınan kararlar hayata geçirilmiş ve süreç içerisinde tedbirlerin öğrenciler üzerinde etkili olduğu, etkinlik çalışmalarından anlaşılmıştır.

(Öğrenci Etkinlik Örneği, Ö1, 7.11.2015)



Yukarıdaki örnekte Ö1' in ilk hafta etkinlik kâğıdı örneği incelendiğinde; bazı kelimelerde fonetik hatalar (mühafaza, bazı), cümle dizilim hataları (organlar çok bilgiler araştırmacıları sahip yaptı), yazım ve çati hataları (kayıplanırdı, Ötzi bulunduğu) görülmüştür. Öğrencinin kurs bitimine doğru aşağıdaki etkinlik kâğıdına bakıldığında hataların oldukça az olduğu ve benzer hataları yapmadığı gözlemlenmiştir. Süreç başında yapılan cümle dizilim hataları, fonetik hatalar ve yazım hatalarının azaldığı görülmektedir.

(Öğrenci Etkinlik Örneği, Ö1 , 03.01.2016)



Aynı şekilde bir başka öğrenci olan Ö4' ün süreç başındaki kâğıdında tamlama hataları (iç organlarını), fiil çati hatası (çıkılıyordu), cümle dizilim hataları (Ötzi'nin cesedi mumya olsaydı bir müzede olmaktadır) görülmüştür.

(Öğrenci Etkinlik Örneği, Ö4, 7.11.2015)

1. Mumya nedir, Ötzi' nin cesedi mumya olsaydı hangi bilgilere ulaşamazdık?

Mumya, bir eski cesettir, eskiden ölmüş insandır, ama yaş insan gibi görünür. İş organlarına ^{giltartılıyordu} şekilliyordu. Ötzi'nin cesedi mumya olsaydı ?? bir müzede ~~olmaktadı~~ ^{olsaydı} bütün iç organları ~~yok olmaktadır~~ ve hangi yemekleri yemiş ulaşamazdık.

Öğretim sürecinin sonuna doğru yapılan aşağıdaki etkinlikte Ö4 ilk zamanlarda yaptığı hataları düzeltmiş ve oldukça az hata yapmıştır. En başta yapılan hal eki, tamlama, cümle kurma ve kelime hatalarına karşın son haftalara doğru etkinlik kâğıdında bu konuda yerinde kullanımlar görülmüştür.

(Öğrenci Etkinlik Örneği, Ö4, 27.12.2015)

1. Parçada ne anlatılıyor (özet) yazınız?

Güney Asya'da bir okulda farklı olarak bir eğitim vardır. Okulda en önemli öncelik öğrencilerin davranış biçimlerini değiştirmek. Öğrenciler beraber yemek yiyorlar, bitkilerin sulama ve bakımıyla ilgileniyorlar. Hayvancılık yapıyorlar. Fakir öğrenciler başanlı olma yapay gıda yasaktır. Çocukları çevre kirliliği

Konusunda bilinçlendirmek ve besin zincirini öğretiyorlar.

2. Yazarın bu parçayı yazmasındaki niyeti nedir (ana fikir)?

En önemli şey, nasıl çocukların davranışını değiştiriyor. Çocukları çevre kirliliği konusunda bilinçlendirmek ve besin zincirini öğretiyorlar. Her sınıfa ait bir bahçe var ve bu sayesinde sorumluluk daha yüksek olacak. Fakir ailelerin çocukları için öğrenmek için büyük fırsat sağlamak.

Ö5 ilk haftalarda yapılan aşağıdaki etkinlikte çok fazla kelime, cümle kurma, imla, noktalama ve ek hataları yapmıştır.

(Öğrenci Etkinlik Örneği, Ö5, 22.11.2015)

dünyaya için yararlı. Allah insanlığa ne gönderdi?
 ne? Allah insana baskınlar gönderdi. Peygamber-
 lere ne gönderdi? Kitaplar tamam kitaplar neyi neden
 faydalı? Kitaplarda talimatlar yazılan. Başka bir
 örnek size verebileceğim, eski zamanlarda ^{ileri} sayfalar üzerine
 neleri yazılıyormuş? ^{derilerde} derilerde. Kemiklerde ^{en son} sonraki en son
 kağıda; ancak hangisi kaldı? Sadece kağıt kaldı. Çün-
 kü kağıt en faydalı. Kağıt basit, hafif, kıymetli ve
 en yaygın ^{iyi} madde. Bir insan bilgisayar daha fay-
 dalı. Kağıttan ^{daha faydalı} daha faydalı. Böyle dedi ki çünkü bilgisayarın
 da ^{çok} çok ^{sey} şey içinde kayabilir mesela binlerce kitaplar
^{konabilir.} ^{tan} tan. Fakat sadece bir kitap 2 kg ağırlıkta? ^{ağırlığında.} ağırlığında.
 doğru ancak ^{bütün} bütün insanlar alabiliyorlar mı? Elbette
 hayır. Çünkü bazı insanlar fakir bazı bilgisayarlar
 sevmiyor. Kağıtlar ^{da} yazma daha rahat ve daha
 kolay ve ^{olmazsa} ezberlemek için ^{artıklar} artıklar daha iyidir.

Süreç sonuna doğru yapılan aşağıdaki etkinlikte ise Ö5' in yukarıdaki görülen hatalarının tamamının ortadan kalkmadığı ancak söz konusu hataların oldukça azaldığı görülmüştür.

(Öğrenci Etkinlik Örneği, Ö5, 01.01.2016)

Yukarıdaki gazete yazısına ben katılıyorum. Çünkü çocuklara
 sistemli olmak için daha iyi ve faydalı. Mesela tüm çocuklar
 çocukken temel ve ana şeyleri bilmesi lazım. Fakülteye-
 ken yolda arkadaşımın pantolonu yırttı, biraz sonra
 biz dükkana gittik ve ^{ne} ^{giye} giye ^{aldık} aldık ve arkadaşımın
 pantolonu ^{aldık} aldık. Bu durum çok güzel ve insan eğitiyor.
 Sorumluluk nasıl oluyor. Çocukken en önemli bir şey
 Sorumluluk eğitiyor. Bir aydan beri ana çarşolar aldım
 meydanın. Tükennin sahibi bu sık isalabeli bana dedi ana
 ne yazık ki ^{tilolar} ^{girtiler} ve ben diktim. Bugün çocukların
 maalesef temel esya bilmiyor, ancak ^{parayı} parayı bilmiyorlar. Uygulama
 eğitim sistemine göre her problem ^{de} ^{çözülür} çözülebilir. ^{güzel} güzel hayat
 mümkündür. Sanımda insan hayatın kıymetini bilir.

Benzer sonuçlara diğer öğrenci etkinlik kâğıtlarında da varılmıştır. Öğrencilerin zaman içerisinde hatalarının azaldığı ve yazma becerilerinin geliştiği görülmektedir. Bu durum sürecin doğru bir şekilde işlediğinin göstergesidir ancak hataların birkaç ayda tamamen ortadan kalkmasının mümkün olmadığı, bunun için daha uzun ve kapsamlı bir sürecin gerektiği düşünülmektedir.

4.2.2. Hikâye Yazma, Edebi Türler İçinde Farklı İçerikler Oluşturma, Olguları ve Hikâye Olaylarını Haber Verme, Edebi Şekillerin Belirgin Özelliklerini Karakterize Etme, İmla ve Noktalamaya Uygun Büyük Harf Kullanımına Duyarlı Yazılar Üretme

Estetik yazılar yazma, akademik okuryazarlık içinde önemli bir boyuttur. Öğrencilerin estetik metinler oluşturması; onlara organizasyon yapma, estetik cümleler kurma, edebi zevk oluşturma, farklı alanlarda yazma gibi beceriler katacaktır. Bu sebeple yaratıcı yazma yönteminin oldukça önemli olduğu, hikâye yazma ve farklı içerikte metinler oluşturma etkinlikleriyle bu becerilerin geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Buz Adam Ötzi'nin Bize Anlattıkları (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 81) adlı metin okunup anlaşıldıktan sonra öğrencilerin yaratıcı ve estetik bir metin oluşturmaları amacıyla 34. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 87) uygulanmıştır. Çoğu etkinliğin başarıyla tamamladığı görülmüş ancak yanlış yapan öğrencilerin sayısı dikkati çekmiştir. Yazılarda kelime, imla, noktalama, kip ve çatı hataları yer almıştır.

Bazı öğrencilerin hikâye türünü anı türüyle karıştırdığı, bu sebeple başlarından geçen olayları hikâye olarak yazdıkları gözlemlenmiştir. Yapılan ön bilgilendirmeye rağmen hata yapan öğrencilere tekrar gerekli dönütler verilmiş ve iki yazın türü arasındaki farklar anlatılmıştır.

(Ö16, Öğrenci Etkinliği, 12.11.2015)

Ötzi'nin hayat hikâyesini kurgusal olarak yazınız. Hikâyenin unsurlarını(olay, kişiler, zaman, yer) yazınızda belirtiniz.

.....Ayşe.....

Dünyada her insandaki hikâye vardır. Bugün
 hikâyemiz Ayşe Hanime. Ayşe 60 yaşında. İlg. Çocuk
 onunda. Vardır. İki erkek ve bir kız. Ayşe Irak'ta
 kalıyor. Ayşe'nin eşi ölmüş, Ayşe 20 yaşındayken
 bu sebeple Ayşe satışması gerekli (lazım) günler geçti ve
 çocuklar büyüdü. Irak'ta savaş başladı ve bir
 Ayşe'nin bir ağıltı. Şehir du ölmüş. O zamandan beri Ayşe
 her c geşe du ağıltıyor. du sonra Ayşe hasta oldu ve
 hastahane kaldı. hastahane kaldı. Daha sonra Ayşe iyileşti.
 ama du devam du üzgün du.

Öğrencilere etkinlik yönergelerinde belirtilen açıklamalara dikkat etmesi konusunda geri bildirimde bulunulmuştur. Ayrıca hikâyelerde kullanılan kipin “-di” olduğu “-miş” kipinin daha çok masallarda kullanıldığı ifade edilmiştir. Hikâye yazma konusunda başarılı bulunan öğrencilerin yazım ve noktalama hatalarına rağmen hikâyenin unsurlarını yerinde kullanıp hikâye kiplerine dikkat ettiği ve kurgulamayı başarılı bir biçimde gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir. Aşağıdaki yazı buna örnek olarak gösterilebilir.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 12.11.2015)

Ötzi'nin hayat hikâyesini kurgusal olarak yazınız. Hikâyenin unsurlarını(olay, kişiler, zaman, yer) yazınızda belirtiniz.

Ötzi'nin Hayatı.....

Eski zamanda, 33.000 M.Ö. civarında bir köyde
 kırklı adam ailesiyle yaşıyordu. O adam iki
 çocuk sahibiydi. Bir gün o ve eşi güç etmek
 için anlaştilar; çünkü yaşadıkları bölgede
 hava çok soğuktu.
 Çöş etmeden önce onun ailesi hepsini hasta
 oldular. Bir ay boyunca her kaç gün bir kişi
 ölüyordu. Sonunda yalnız kaldı. Ailesinin ölme
 sinden
 kten sonra çok üzgün ve zayıf bir adam oldu.
 Güzel geceler ailesiyle geçtiğini hatırlıyordu.
 O çok zengin olmuştur için birçok insan onun eşyaları
 ni almak istiyorlardı; ama ondan korkuyordular.
 Bir gün misafirler geldiklerini için çok mükellef
 bir sofraya hazırladı. Misafirler geç kaldılar ve
 hava karanlık oldu. Misafirler gdememesine rağmen
 çok bekledi. O anda bir düşman gizli bir şekilde
 ve yavaş yavaş yaklaşıyordu. Bekleyen adam
 hastaydı ve biraz tembeldi. Atesinin yanında
 oturdu ve dinleniyordu. Fırsatçı düşman oturan
 adamın arkasından baktı ve ona bir ok fırlattı.
 Yaralı adam silahını almak için çabladı yapamadı;
 çünkü ok bir hayati damarda taktı. Bir kişi kısa
 bir süre sonra adam öldü. Saldıran adam bazı eşyaları
 aldı ve kaçtı. Misafirler gelmediler. O gece
 çok kar yağdı ve adamın cesedi buzda kaldı.
 Çok uzun zaman sonra onun cesedi bulundu,
 yeni bir hikaye başladı. çok güzel :)

Etkinlik çalışmalarında başarılı olan öğrencilerin dahi oldukça fazla yazım ve noktalama hatası yapması hususu araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

“Bugün derse başlarken geçen haftaya yapılan etkinlikleri kontrol ettiğimi ifade ederek başladım. Ancak etkinliklerde oldukça fazla hata yapılmıştı. Sorulara verilen cevaplardaki hataların çok ciddi olduğunu gördüm öğrencilere

hatalarını anlatıp nerede yanlış yaptıklarını belirttim. Dağıttığım etkinlikler üzerinde düzeltmeleri burada ve sonrasında evde incelemelerini istedim. Bu konuda dikkatli olunması gerektiğini vurguladım.” (Araştırmacı Günlüğü, 14.11.2015).

Araştırmacı hataların fazlalığı gerçeğinden hareketle durumu 2. Geçerlilik Komitesine taşımıştır. Geçerlilik Komitesinde bütün hatalar incelenerek tartışılmış ve bu hususta birtakım kararlar alınmıştır.

“Öğrencilerin etkinlik kâğıtlarındaki hal eki, tamlama yanlışlıkları, dikkatsizlikten kaynaklanan ses hataları ve diğer yazım ve noktalama hataları üzerinde konuşuldu ve hatalar teker teker incelendi. Bilgi eksikliği, acele ederek yazma, pratik eksikliği, yanlış öğrenme, olumsuz transfer gibi hatalar üzerinde duruldu. Gelecek hafta hal eki, tamlama ve çatı konularında öğrencilerin bilgilendirilmesi gerektiği sonucuna varıldı. Bu konuda 21. 11. 2015 tarihinde belirli bir sürenin bu konuların anlatımına ayırılması gerektiği kararlaştırıldı.” (Geçerlilik Komitesi, 23.11.2016).

4.2.3. Biyografi, Otobiyografi, Öz Geçmiş (CV) ve İş Mektubu Yazma

Akademik okuryazarlık yazma alanı ve üretim içerisinde farklı şekillerde içerikler oluşturma oldukça önemlidir. Öğrencilerin, öğrenim hayatları boyunca çeşitli vesilelerle bu tür yazılar yazmaya ihtiyaç duyacağı muhakkaktır. Süreç boyunca sınıf içinde çeşitli ön bilgilendirmeler yapılmış ve bu bilgiler etkinliklerle desteklenmiştir. Genel olarak söz konusu kazanımlarda başarılı üretimler yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu kazanımlara yönelik olarak 24. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 64), 25. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 65) ve 44. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 112) düzenlenip uygulanmıştır.

24. Etkinlik (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 64) başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Ö18’ in ilk zamanlar yaptığı (bk. Farklı Alanlardan Akademik Metinler Okuma, Ö18 Öğrenci Etkinliği) yazma hatalarını bu etkinlikte yapmadığı görülmüştür. Öğrenci, öz geçmiş türünde istenilen şekliyle başarılı bir üretim gerçekleştirmiştir.

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

KİŞİSEL BİLGİLER

- Adı-Soyadı : [Redacted] ✓
- Doğum Yeri : Luanda ✓
- Doğum Tarihi : 27.12.1993 ✓
- Uyruğu : Angola ✓
- T.C Kimlik Nu : 99T... ✓
- Telefon : 05372... ✓
- Adres : Mevlana Mah. Gül Sok. 25 cadde. Gökkuşu. No:10 kat 5
Talas/ Kayseri ✓

İŞ TECRÜBELERİ

- Öğretmenlik ✓
-

ÖĞRENİM DURUMU

- Lisans ✓
-

BİLDİĞİ YABANCI DİL VE DÜZEYİ

- Portekizce ✓
- Türkçe (Akademik Türkçe kursu) ✓
-

KURS VE SERTİFİKALAR

- Bilgisayar kursu ✓
- Türkçe Diploması ✓
-

REFERANSLAR (İSTENMİŞSE)

- Pedat Ekmeği (Okutmanı) ✓

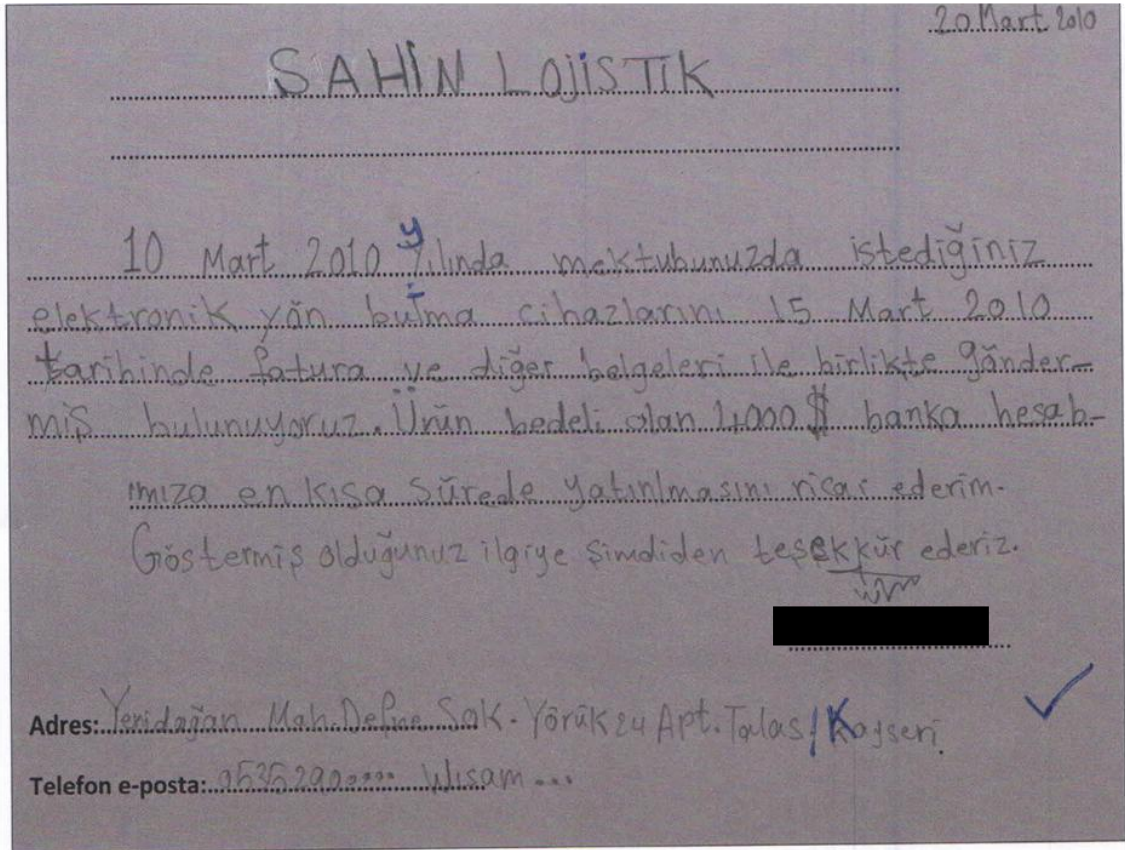
Öz geçmiş yazma konusunda oldukça başarılı olunması durumu araştırmacı günlüğüne yansımıştır. Yukarıdaki etkinlik sonucunda elde edilen başarı öğrencilere pekiştireç olarak ifade edilmiştir. Bu durum araştırmacı günlüğünde şu şekilde yer edinmiştir.

“Öğrencilere etkinlik öncesinde iş mektubu ve öz geçmiş nasıl yazılır anlattım. Ön bilgilerinin olduğunu gözlemladım. Ancak bu konudaki öğrenmelerinin eksik olduğunu anladım. Öğrenciler konuyu unuttuklarını ifade ettiler. Konuya dair bilgilendirme yaptıktan sonra etkinlikleri yapmalarını istedim. Etkinlik kâğıtlarını kontrol edince oldukça başarılı olduklarını gözlemladım.

Öğrencilerin oldukça başarılı kâğıtlar vermesi beni çok sevindirdi. Ö18'in önceleri yaptığı hatalar sebebiyle etkinlikte başarısını daha önemli buldum ve kendisini tebrik ettim." (Araştırmacı Günlüğü, 27.12. 2015).

25. Etkinlikte (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 65) ise benzer bir biçimde öğrencilerin başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Aşağıdaki örnekte büyük harf kullanımına dair yanlışlar mevcuttur ancak başarılı bir iş mektubu yazıldığı görülmektedir. Öğrencinin büyük harfler konusunda bilgi eksikliğinden çok, yapılan mülakatta dikkatsizlik sonucu bu hatayı yaptığı anlaşılmıştır.

(Ö5, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)



Öğretim süresinin son haftalarına denk gelen 44. Etkinlikte (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 112) biyografi ve otobiyografi kavramları kapsamlı bir biçimde anlatılmıştır. Örnek bir biyografi olan "Mevlana'nın Hayatı" sınıfta okutulmuştur. Dikkat edilmesi gereken yerler vurgulanmış ve daha sonra sevilen bir kişi hakkında biyografi yazılması istenmiştir. Öğrencilerin, dünyada bilinen kişilerden çok kendi ülkelerindeki başarılı şahsiyetlerin biyografisini yazmayı tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Ö1' in, Irak' ta bilinen bir hattatın biyografisini yazdığı görülmüştür. Öğrenci bu konuda başarılı bir üretim yapmasına rağmen Türkmençe şivesinden olumsuz transfer yaparak bazı kelime ve cümleleri yanlış yazdığı görülmüştür.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

Mehmet İzzet Hattat.
 Mehmet İzzet Hattat, Kerkükte 1929 yılında dünyaya göz açtı. İlk okul ve orta okulunu Mussalla Mahallesinde bitirdi. Annesi şair olarak ona çok etkiledi. Güzel sanatlar yüksek okulunda hat bölümünden mezun olduktan sonra Mussalla lisesinde öğretmenlik mesleğine başladı. Hat sanatını severek o yolda şahane adımlar attı. Bir çok sergilerde vatan içi ya da dışında önemli ödüllere sahip oldu.
 Şair olarak Türkmençe Osmanlıca harflerini kullanarak şiir divanları yazdı. Yazdığı şiirlerinden çoğu Türkmen sarkılarında büyük yer aldı.
 Saddam Hüseyin rejimi tarafından 1980 bir bühtan ile hapse atıldı. Çünkü Saddam rejimi Türkmen diline karşı idi. Arzu Kamber kitabını yazdı ve hat dünyasında adını altın harfler ile yazdı.
 Hastalıkla mücadele ederek 1991 sonsuz yolculuğuna başladı.

Yapılan yazım yanlışının olası nedenleri ve çözüm yollarını bulmak üzere araştırmacı durumu 5. Geçerlilik Komitesine taşımıştır. Uzman görüşleri çerçevesinde durumun Türkmençeden olumsuz dil transferi olduğu tespit edilmiş ve bu konuda aşağıdaki karar alınmıştır.

“Türkçenin diğer şivelerinde (Türkmençe) konuşan bir öğrencinin Türkiye Türkçesini öğrenirken birçok bakımdan avantajlı olduğu söylenebilir. Öğrenmenin daha hızlı ve kolay olacağı muhakkaktır. Ancak bazen ana dili (Türkmençe) etkisiyle Türkiye Türkçesi öğrenimine olumsuz transfer söz konusu olabilmektedir. Bu durum zaman zaman ortaya çıkıp öğrencinin fark etmeden yazım yanlışları yapmasına sebep olabilir. Söz konusu öğrencinin etkinliğinde bu türden hatalar mevcuttur. Gramer bilgisi eksikliğinden ziyade dikkatsizlik neticesinde öğrencinin fark etmeden olumsuz transferler yaptığı söylenebilir.

Durum geri bildirimlerle farkındalık yaratarak zaman içinde çözümlenebilir.”
(Geçerlilik Komitesi Kararları, 04.01.2016).

4.2.4. Yazacağı Yazının Amaçlarını Önceden Belirleme, Düşüncelerini Organize Etme ve Taslaklar Oluşturma, Yazmanın Çok Çeşidini Üretme, Kompozisyon Yazma, Giriş, Gelişme ve Sonuç Oluşturma

Kompozisyon yazmak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için en temel becerilerdendir. Akademik okuryazar bir öğrenciden beklenen, duygu ve düşüncelerini standart bir Türkçeyle kompozisyon kurallarına uygun bir biçimde ifade etmesidir. Türkçeyi ikinci bir dil olarak öğrenenler için kompozisyon çalışmalarının önemi büyüktür. Süreç içerisinde çeşitli zamanlarda serbest konularda yazma çalışmaları yapılmıştır. Yazma öncesi sınıfa ön bilgilendirmeler yapılmış, öğrencilerin fikirlerini kompozisyon kuralları çerçevesinde ifade etmeleri beklenmiştir. Serbest konularda yazmadan önce öğrencilerin fikri ön hazırlık yapmaları adına yazı taslakları oluşturmaları istenmiştir. Bu kapsamda 7. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 29) ve 12. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 41) gerçekleştirilmiştir.

Kültürümüzü İç Çamaşırlarına mı Borçluyuz? Adlı metin kapsamında 7. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 29) yaptırılmıştır. Etkinlik önceden ödev olarak verilmiştir. Yapılan yazım ve noktalama hatalarına rağmen uygulamanın doğru biçimde anlaşıldığı ve başarılı örnekler verildiği görülmüştür.

Ö16, önceden verilen konu hakkında değil de kendisinin belirlediği “savaş” konusunda bir yazı yazmıştır. Ülkesinde olan savaşın (Irak) bu seçimde etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. İstenilen konuda olmasa da öğrenci, yazısını bir düzen çerçevesinde giriş, gelişme ve sonuç kurallarına dikkat ederek yazmıştır. Savaş kavramını ilk dönemlerden itibaren ele almış Kur’an’daki örneklerle desteklemiş ve günümüzdeki savaş aktörlerinden bahsetmiştir. Sonuçta ise okura ders vererek yazısını sonlandırmıştır.

Aynı etkinlik çalışması kapsamında Ö2' nin oldukça başarılı bir yazı örneği verdiği görülmüştür. Öğrenci yazmadan önce fikirlerini taslak halinde ifade etmiş, bu bağlamda 7. Etkinliği yapmıştır. Taslak yazısında bir sonraki etkinlikte değineceği konulara dair notlar tutmuştur (kağıdın önemi, faydaları, kağıdın icat edilmesi...).

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 25.11.2015)

Aşağıya “kağıdın bulunması insanlığa ne gibi yararlar sağlamıştır?” sorusuna cevap veren kompozisyonun taslağını yazınız.

⑦ Kağıdın önemi, kullanıma yerleri, faydaları.
 Kağıt, insanların iletişiminin ilerlemesinde büyük bir rol oynamıştır. Yazarların kendi fikrini aktarmasında yararlı olmuştur. Bunun sayesinde geçmişte cahil olan toplumun daha eğitilmiş olmasına sağlamıştır.
 (insanların öncekilerin üsttekilerinin söylediklerine hızlı bir şekilde inanması). ~~Kağıt~~ Kağıdın icat edilmesi

Taslağı oluşturduktan sonra bir sonraki etkinlik kapsamında yazıya geçirme aşaması yapılmıştır. Bu aşamada kompozisyon kuralları çerçevesinde bir yazı organizasyonu yapmıştır. Öğrencinin yazısında bazı imla ve noktalama hatası, gelişme bölümüne ait bazı unsurların giriş bölümünde yer alması eksiklik olarak ifade edilebilir. Buna karşın yazıda giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine dikkat edilmiş ve oldukça başarılı cümleler kurulmuştur. Metin içinde bilimsel veya genel kültüre dayalı birçok bilgi verilmiş, bu bağlamda öne sürülen fikirler desteklenmiş, zengin ve üst düzey kelime ve deyimler dikkati çekmiştir. (rol almak, evrim, alternatifsiz bir nesne, origami, kuşkusuz ki, tereddüt etmede, kıvılcım, okuryazarlık ...).

Bu konuda geri bildirimde bulunulup başarı teşvik edilmiştir. Bunun yanı sıra yazı sınıf içerisinde okutulmuştur. Durum araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

“Geçen hafta verilen ödevleri kontrol edip dağıttım. Öğrencilerin başarılı yazılar kaleme almaları beni sevindirdi. Bu durumdan dolayı herkese teşekkür ettim. Özellikle

Ö2' nin kâğıdını seçtim çünkü üst düzey kelime ve deyim kullanımı beni oldukça etkiledi. Ö2' nin yazısını kendisine sınıf içinde okuttum ve hep birlikte alkışladık. Ö2, oldukça mutlu oldu." (Araştırmacı Günlüğü, 28.11.2015).

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 25.11.2015)

Kağıdın Evrimine Katkısı.....

★

Kağıt, insanların arasındaki iletişimin ilerlemesinde büyük bir rol oynamıştır. Bazı insanların ve özellikle yazarların kendi fikrini gösterbilmesine yararlı olmuştur. Bunun ^{saygı} ~~estigi~~ ^{de} geçmişte sahip olan toplumun eğitilmiş olmasını sağlamıştır. Nasıl sorarsınız? Kralın sözünü tereddüt etmeden inanan ve komutlarını birden yapan kişilerin kafalarında yazarların kağıdını ^{komutanlar} kullanarak paylaşılan düşüncelerinden etkilenip bir kıvılcım doğmuştu. "Acaba bunların tersini yaparsak ve ya bu kralın yerine başkasını getirsek daha iyi olabilir mi?" diye düşünmeye başlamışlardı. İnsanlar üsttekilerden korkmadan onları elistirmeyi öğrenmişlerdir. Gelecekte de bu birçok devrimlerin darbelerinin nedeni olmuştur. Üstelik kağıt paylaşım aracı olarak okuryazarlığın gelişmesinde büyük bir önem taşımıştır. Yakıt olarak da kullanılmıştır ve bala kullanılmaktadır.

Ayrıca kağıda dayanarak doğmuş birçok farklı icatlar var: fotoğraf, insülin, sesli filmler, matbaa gibi. Bunları kullanmadan hiçbir günümüze geçiremiyoruz; çünkü iletişim için bunların taşıdığı önem çok büyüktür. Yukarıda söylediklerimi düşünerek kağıdın alter-natif bir nesne olduğu anlaşılmaktadır.

Üstelik kağıt bazı ülkelerde kültürel bir nesnedir. Mesela Japonya'da origami, katlanmış kağıttan yapılan ilginç şekillerdir; ve "Japonya" kelimesi ^{sini} duyduktan sonra aklıma ilk gelen şey origamidir. O yüzden ben origamisiz ve kağıtsız Japonya'yı düşünemiyorum. Rusya'da da kağıttan yapılan birçok kültürel şey var.

★ Kuşkusuz ki kağıtsız bu Dünya çok farklı olacaktır. Bu kağıdın çok önemli ve faydalı olduğunun kanıtıdır.

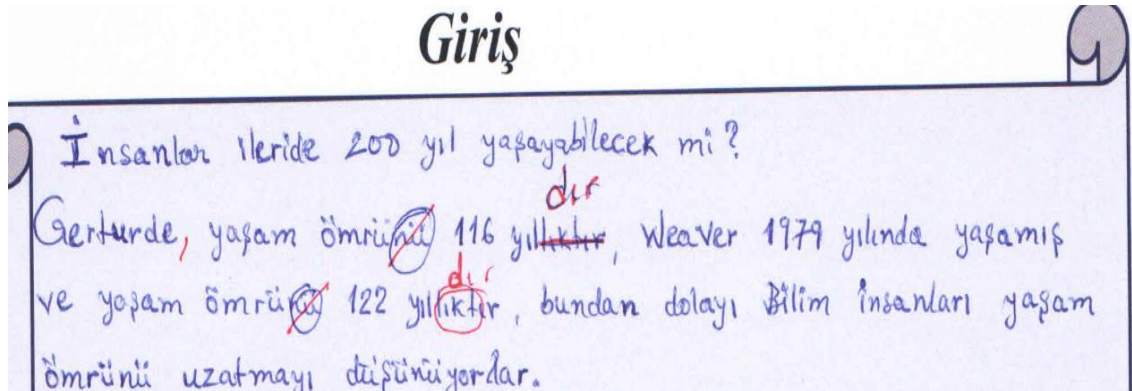
★ → çok güzel ifadedir.

Yazın çok güzel ve başarılı :)
Tebrük eder, başarılarına yenilerini eklemeyi temenni ederim.)

İnsanlar 200 Yıl Yaşayacaklar mı? adlı metin kapsamında 12. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 41) yapılmıştır. Süreç içerisinde herhangi bir yazıda olması gereken giriş, gelişme ve sonuç bölümleri konusunda ön bilgilendirme yapılmış ve sonrasında uygulama gerçekleştirilmiştir. Bir sonraki hafta konuyu pekiştirmek ve kalıcılığı arttırmak üzere benzer bir uygulama daha gerçekleştirilmiştir.

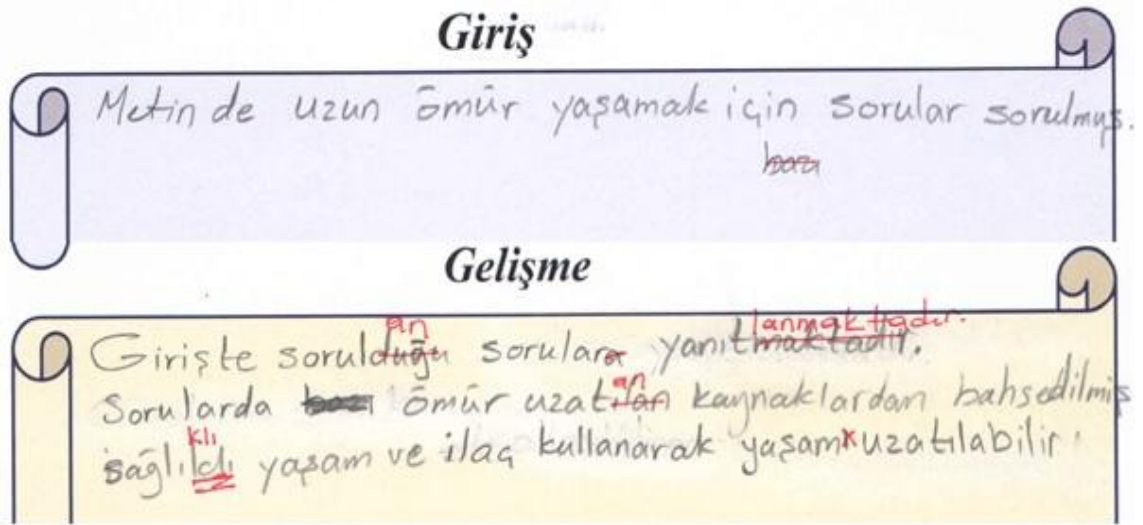
12. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 41) uygulamasında öğrencilerin bazıları, yazının içerisinden cümleler seçerek giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini yazdıkları görülmüştür. Ö18' in belirtme hal eki, ünsüz benzeşmesi, gereksiz sözcük kullanımı, söz dizimi konularında yanlışlık yaptığı görülmüştür. Durum öğrenciye açıklanmış ve daha dikkatli olunması gerektiği vurgulanmıştır. Yazıdan cümleler alıntılanan bölümün “giriş” bölümü içerisinde olduğu ancak bölümün tamamını kapsamadığı görülmüştür. Bu yönüyle eksik olduğu ifade edilmiştir.

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)



Ö1, metnin tamamını veya ilgili bölüm içinden seçtiği cümleleri yazmak yerine kendi ifadelerini de katarak her bölümü kısa cümlelerle özetlemiştir. Durumun doğru olduğu, bölümden anlaşılana yazmanın daha etkili ve faydalı olacağı ifade edilmiştir. Bu öğrenciye ait etkinlik daha başarılı bulunmuştur.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

**4.2.5. Bildiri ve Makale, İntihal Kavramı, Kaynakça ve Alıntı Yapma**

Akademik okuryazarlık öğretiminin yazmadaki en son çıktısı bildiri ve makale üretmek olarak ifade edilebilir. Bu türden yazılar yazmak Keklik' in (2016) ifade ettiği yazım becerileri piramidinin son bölümüdür. Diğer yazım türlerine nispeten daha kapsamlı ve karmaşıktır. Üniversitede öğrenim gören ve ana dili Türkçe olan çoğu öğrencinin makale ve bildiri yazma becerisinden yoksun olduğu bir gerçeklik durumudur. Söz konusu gerçek göz önünde bulundurularak oluşturulan öğretim paketinde yabancı öğrencilerin bu alanda başarılı ürünler vermesi bütün öğrenciler için olmasa da bazı öğrenciler için bir hedef olarak kabul edilmiştir. Hedefin her öğrenci için aynı olarak kabul edilmesi mümkün değildir çünkü makale ve bildiri yazmak birkaç aylık bir öğretimle gerçekleşebilecek düzeyde bir kazanım değildir. Ancak Türkçeye dair ön öğrenmeleri tam olan, söz konusu yazım türlerinin teknik unsurlarını iyi bilen öğrencilerin eksiksiz bir makale veya bildiri yazabilmesi mümkündür. Makale ve bildiri yazma daha kapsayıcı bir beceridir ve diğer yazım türlerindeki başarının bir sonucu olarak ele alınmalıdır. Bu sebeple makale ve bildiri yazma kazanımı öğretim paketinin sonunda ele alınmıştır.

15. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 44) bağlamında metin içi atıf ve kaynakça oluşturabilme bir hedef olarak kabul edilmiştir. Etkinlik öncesinde konu tüm yönleriyle ele alınmış, sonrasında uygulama gerçekleştirilmiştir. Metin içi atıf yapma ve kaynakça oluşturma konularında öğrencilerin bazılarının nokta, büyük harf kullanımı ve bazı akademik yazım tekniği hataları yaptıkları görülmüştür.

(Ö19, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

Ana dilin tahribi veya baskın bir dilin etkisiyle zayıflaması bireyi ait olduğu toplumdan uzaklaştırır. **“Ana dili gelişmeyen bir bireyin, çok dillilik ve çok kültürlülük akımının etkisiyle kendine ve sosyal çevresine yabancılaşma tehlikesi vardır. Bir çocuk, ancak ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkisi sayesinde kullandığı dili öğrenir.”** (ÇAKIR, 2002: ~~Almanya~~ ^{AÜSDÜ}). Yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocukları ana dillerinden farklı bir dilin konuşulduğu, farklı bir kültürün baskın olduğu bir ortamda yaşamaktadırlar. X

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

Ana dilin tahribi veya baskın bir dilin etkisiyle zayıflaması bireyi ait olduğu toplumdan uzaklaştırır. **“Ana dili gelişmeyen bir bireyin, çok dillilik ve çok kültürlülük akımının etkisiyle kendine ve sosyal çevresine yabancılaşma tehlikesi vardır. Bir çocuk, ancak ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkisi sayesinde kullandığı dili öğrenir.”** (Çakır, 2002, s.39). Yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocukları ana dillerinden farklı bir dilin konuşulduğu, farklı bir kültürün baskın olduğu bir ortamda yaşamaktadırlar.

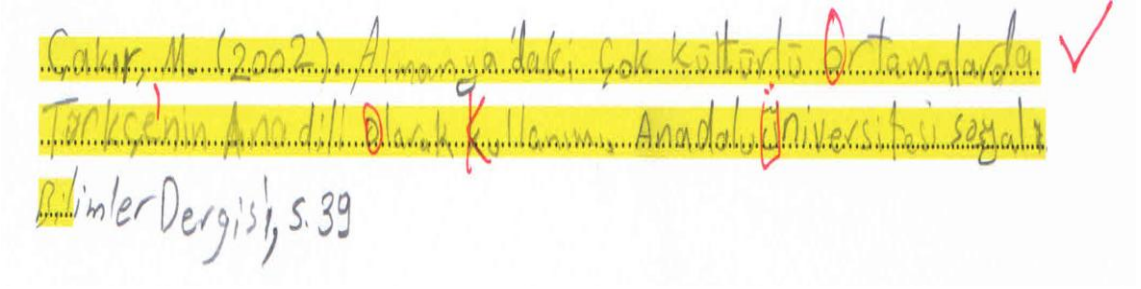
(Ö17, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

Ana dilin tahribi veya baskın bir dilin etkisiyle zayıflaması bireyi ait olduğu toplumdan uzaklaştırır. **“Ana dili gelişmeyen bir bireyin, çok dillilik ve çok kültürlülük akımının etkisiyle kendine ve sosyal çevresine yabancılaşma tehlikesi vardır. Bir çocuk, ancak ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkisi sayesinde kullandığı dili öğrenir.”** (ÇAKIR, 2002, s.39). Yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocukları ana dillerinden farklı bir dilin konuşulduğu, farklı bir kültürün baskın olduğu bir ortamda yaşamaktadırlar. ✓

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

Cemiloğlu İ., Ülker Ş. (2012). Belçika’da Yaşayan Türk Çocuklarının Demografik Özelliklerine Göre Türkçeye Yönelik Tutumları. *Zeitschrift für die Welt der Türken, ZfWT Vol. 4, No. 2, 7-26.*

Çakır, M. (2002). Almanya’da Çok Kültürlü Ortamlarda Türkçenin Ana Dili Olarak Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, s.39.*

(Ö12, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

Bu hatalar dönüt olarak verilmiş aynı hataların tekrarlanmaması için öğrenciler uyarılmıştır.

Etkinlik 18 (bk. Ders Kitabı, s. 51) kapsamında daha önce yapılan atıf yapma, kaynakça oluşturma ve intihal konularındaki ön hazırlıklardan sonra bildiri konusu ayrıntılı bir biçimde açıklanmak suretiyle işlenmiştir. Bildirinin çeşitleri olan Tam Metin Bildiri, Özet Bildiri, Poster Bildiri kavramları izah edilmiştir. Aşağıdaki etkinlikte öğrencilerin hazır şekilde verilen bildiri çeşitlerinin hangi çeşit bildiriye örneklediğini ifade etmeleri istenmiştir. Bu etkinlikte bildiri çeşitlerinin kavranması hedeflenmiştir.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 20.12.2016)

Aşağıdaki bildirilerin çeşitlerini altına yazınız. (Tam Metin Bildiri, Poster Bildiri, Özet Bildiri)

<p>BELÇİKA'DA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN MEVCUT DURUMU VE TESPİT EDİLEN SORUNLAR</p> <p>Vedat EKMEKÇİ</p> <p>ÖZET</p> <p>Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), üye ülkelere göçmen işçilerin çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayacak bir eğitim vermelerini telkin eden 25 Temmuz 1977 tarihli yönergesini yayımlamıştır. Bu yönerge kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı, yurttaşlarımızın çocuklarına</p> <p>...</p> <p>Anahtar Kelimeler: Ana dili, İki dillilik, Belçika, Türkçe ve Türk Kültür Öğretmenler</p> <p>1. GİRİŞ</p> <p>Dilin çok karmaşık kendine özgü ses yapısı vardır. Dünya üzerindeki her dilin tonlaması ve ses yapısı farklıdır. "Dil anlam ve ses öğelerinden oluşan dizgesel bir yapıya sahiptir." (Karadüz, 2008: 432). Dil sayesinde insanlar iletişim kurar. Dil, insanları diğer canlılardan ayıran önemli özelliklerden birisidir. İnsanlık mirası dil sayesinde taşınır.</p> <p>...</p> <p>2. YÖNTEM</p> <p>Öğretmenlerin görüşlerine göre Belçika'daki Türkçe öğretiminin durumunu ve karşılaşılan temel sorunları tespit ederek çözüm önerilerinde bulunmak için nitel araştırma yaklaşımında gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır.</p> <p>...</p> <p>3. BULGULAR</p> <p>Bu bölümde görüşme ve gözlem formundan elde edilen veriler incelemeye tâbi tutulmuş, analiz sonucunda elde edilen bulgular verilmiştir.</p> <p>Tablo: 3.1.1 Sınıfın Sosyal Ortam Özellikleri</p> <p>A1: Derslerinin işlediğiniz sınıftaki ortamın sosyal boyutu hakkında bilgi verebilir misiniz?</p> <p>...</p> <p>4. SONUÇ VE ÖNERİLER</p> <p>Belçika'da Türkçe Öğretiminin durumu ve karşılaşılan temel sorunlara baktığımızda Türkçe ve Türk Kültürü dersine katılan öğrencilerin, çoğunlukla derse ilgisiz kaldığı ve motivasyon düzeyinin çok düşük olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü aynı fikirde görüş belirtmiştir. Öğrenciler kadar velilerin de derslere olan ilgisinin düşük olduğu ifade edilmiştir. Bu konuda duyarlılık oluşturmak gerektiği muhakkaktır.</p> <p>...</p> <p>KAYNAKÇA</p> <p>Karadüz, A. (2008). "Yazı" ve "Yazım" Kavramlarının Dilin "Anlam" ve "Ses" Analizinde İlişkisi. <i>Turkish Studies International Periodical For the</i></p>	<p>Eğitimde Yeni Bir Dönüşüm: Z Kuşağı</p> <p>Nidan Oyman, Orkun Şen, Selahattin Turan</p> <p>Hızlı teknolojik gelişmeler ve doğal değişimler, teknolojinin bir zaman çizelgesi gibi işlemesine ve her on yılda bir, yeni bir neslin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Geçmiş yılların aksine aynı iş, okul ve eğlence alanlarını paylaşan birkaç kuşağın varlığının, belirli bir zaman periyodunda bu yeni nesillerin ortaya çıkmasının, toplumda adeta bir devrime neden olduğu düşünülmektedir. Söz konusu bu kuşakların birbirlerinden çok farklı olması, kendi dinamiklerinden doğan bir tür devrimin varlığını ortaya koymaktadır. Kısa bir süre zarfında yerleşik alışkanlıklar ve davranışlar değişerek, bireylerin çok farklı ilgi ve alışkanlıklara, daha da önemlisi farklı zihinsel modellere uyumunu ortaya çıkarmaktadır. İkinci dünya savaşı sonrası 1945lerde iyimser ve ekonomik anlamda istikrarlı bir dünyaya doğan Baby Bloomers kuşağı, önemli birçok sosyal değişime tanıklık etmiş, artan refahla birlikte tüketimin de arttığı çevre koşullarında yetişmiş, idealist ve rekabetçi bir nesil olarak ortaya çıkmıştır. Bu kuşağın çocukları ise; 1960larda ekonomik belirsizlikler ve boşanmalara yönelik güçlü eğilimlerin olduğu dönemde dünyaya gelen, televizyon ile büyüyen X kuşağının temsilcisidir. 1980lerde bölgeler ve toplumlar arası çatışmaların yaşandığı bir dünyada doğan Y kuşağı ise; kendinden önceki nesillerin aksine teknolojinin hızla gelişimine tanıklık eden, daha iyimser, teknolojiyi daha iyi tanıyan marka bağlılığı bir kuşak olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde değişken tabanlı pek çok olgu; bireyler, örgütler ve birey-örgüt ilişkisinin sebebi ve sonucu olan eğitim kavramında da yeni zorluklar oluşturmaktadır. Özellikle son 50 yıl göz önüne alındığında, bireylerin zihinsel becerilerinin sürekli olarak geliştiği ve Y kuşağının düşünce yapılarının değiştiği yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Bu kuşağın kavrama güçleri, düşünme becerileri, karar verme yetileri, işbirliği yapma yetenekleri ve takım ruhu becerileri X kuşağına göre önemli ölçüde değişikliğe uğramıştır. Otoriteye sonsuz derecede saygı gösteren, sadakat duyguları ve bağlılık dereceleri yüksek olan X kuşağının aksine, Y kuşağında yer alan bütünsel algılama, yüksek düşünme hızı, ödünsüz anlamlılık, değer arayışları ve teknolojiyle iç içe olma kuşak çatışmaları içerisinde yeni zorluklara yol açan konular arasında yer almaktadır. Henüz bu zorlukların tam olarak aşılmasına rağmen, 1990larda dünyaya gelen ve 2000li yıllara egemen olan Z kuşağının ortaya çıkması, bahsedilen kuşak çatışmalarının üzerine eklenen daha zorlu bir konu haline gelmektedir. İnternete olan bağılılıkları, yeni teknolojileri en son noktasına kadar kullanabilmeleri ve cep telefonları, sosyal paylaşım siteleri gibi farklı iletişim kanallarıyla etkileşim ve iletişimlerini düzenli bir biçimde, kesintisiz gerçekleştirebilmeleri, isteklerini duyurabilmeleri ve daha fazla erişim sağlayabilmeleri önceki kuşaklarla aralarındaki önemli farklar arasında yer almaktadır. İnternet ve sosyal medyadan ayrı kaldıkları zamanı kayıp bir zaman olarak tanımlayan ve en belirleyici özelliklerinden birinin hız olduğu kabul edilen Z kuşağı; hızlı konuşan, hızlı öğrenen, hızlı düşünen, hızlı büyüyen ve hızlı tüketen buna rağmen içinde buldukları çevre koşulları nedeniyle önceki kuşaklara göre gerektiğinin de bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır...</p> <p>Anahtar Kelimeler: Z Kuşağı, Z Kuşağı ve Eğitim, Teknoloji ve Eğitim (kısıtlanmıştır.)</p> <p>Kaynak: Oyman ve Diğerleri. (2013). 8. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri, Marmara Üniversitesi, 80-82.</p>
---	--

..... Özet

..... Tam bildiri

Yukarıdaki etkinlikte bazı öğrencilerin Tam Bildiriyle Özet Bildiriyi karıştırdıkları görülmüştür (Ö6, Ö2, Ö3). Söz konusu öğrencilerle hataları konuşulmuş ve yanlış öğrenmelerin ve bilgi eksikliklerinin bu duruma sebep olduğu görülmüştür. Araştırmacı tarafından eksiklikler düzeltilmiştir. Öğrencilerin tümünün Poster Bildiriyi doğru biçimde yaptığı gözlemlenmiştir. Poster bildiri türünün iyi bir biçimde kavrandığı

söylenebilir. Başarının nedeni olarak poster bildiride görselliğin ön plana çıkması ifade edilebilir.

19. Etkinlik kapsamında (bk. Ders Kitabı, s. 53) ise öğrencilerden Tam Bildiri yazmaları istenmiştir. Etkinlik öğrencilere ödev biçiminde verilmiş ve bir hafta sonra kontrol edilerek gerekli dönütler verilmiştir.

(Ö3, Öğrenci Etkinliği, 26.12.2016)

Bilgisayar Oyunlarının Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Ortaya Çıkartılan Araştırma

Zhansurat Shikova

1. Giriş

Bilgisayar oyunlarının en önemli riski siddet kullanımını teşvik etmesi. Ancak bilgisayar oyunları da televizyon gibi bir araçtır. Bu araştırma ise iyi yönde kullanılırsa teknolojinin olumlu bir kazanımın olabileceğini belirtmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar oyunları, konsantrasyon, beyin etkisi, hiperaktif çocuklar, beyin dalgaları...

2. YÖNTEM

Beyin dalgalarının ölçümü ile ilgili NASA'nın yaptığı birer araştırma yaklaşımında gözlem ve görüşme yöntemleri de kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Öncelikle oyun esnasında dikkat arttığını gösteren yüksek frekanslı dalgalar beyin tarafından daha çok üretildiğini göstermekte. Stresli oyun esnasında ise "gergin" anlarda ^{soğukkanlı} soğukkanlı kalma becerisini kazandığı beliriyor.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuğun tek ilgisinin bilgisayar olması sakıncalıdır. Ama bilgisayarın zihni geliştirmekte kullanmakta çocuğun akademik başarısında önemlidir. Su da unutulmamalı; aile içindeki siddet bilgisayardaki siddetten daha zararlıdır.

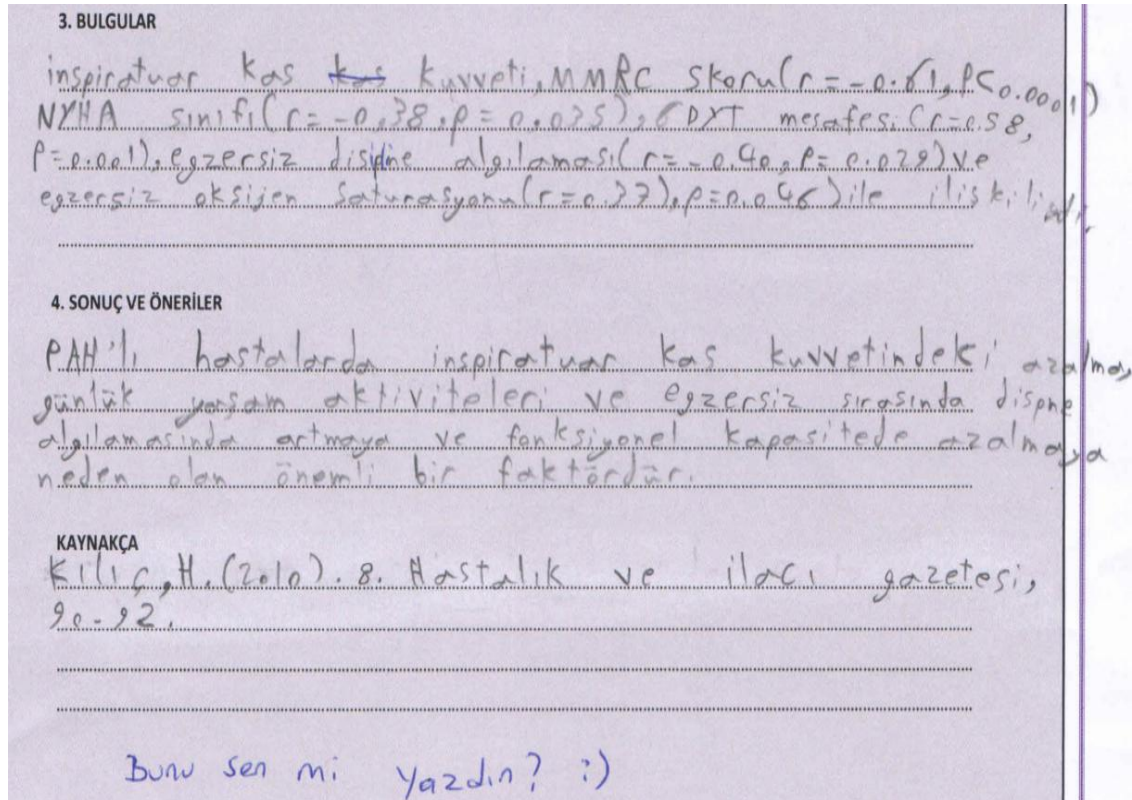
KAYNAKÇA

Adam Strong and Stephen Gordon (2011) ✓
Children brain analysis, Ece Say Journal
March 25, 2011 (Bu kişinin sözü yazıda yok.)

Yukarıdaki etkinlikte Ö3, bildirisinin içerisinde ismi geçmeyen bir araştırmacıyı kaynakçada göstermiş bunun dışında sadece birkaç yazım hatası yapmıştır. Bildiriyi başarılı bir şekilde oluşturduğu görülmüştür.

Ö6 ise başka yerden edindiği bir bildiriye olduğu gibi yazarak getirmiştir.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 26.12.2016)

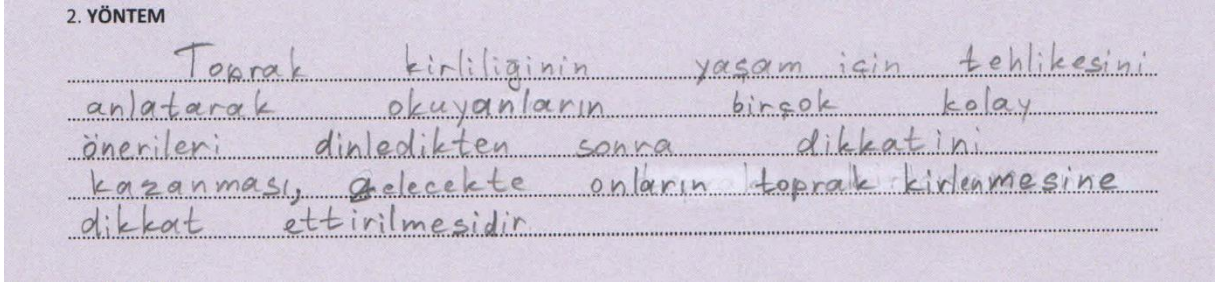


Öğrenciye bu durumun sebebi sorulmuş ve söylenenler geçerli bir mazeret olarak kabul edilmiştir, aynı çalışmanın tekrarlanması istenmiştir. Durum araştırmacı günlüğünde de yer edinmiştir.

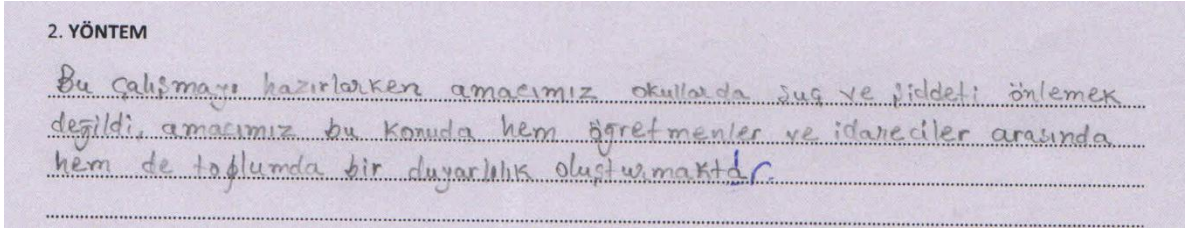
“Derse başlamadan önce ödev olarak verilen bildiri yazma etkinliklerinin dönütleri verilmiştir. Ö6’ nın bir başka yerden aldığı bildiriye olduğu gibi yazarak geldiğini gördüm. Ö6 durumu kabul etti. Geçen hafta önemli bir sınavının olduğunu bu sebeple böyle bir yola başvurduğunu ifade etti. Ben de kendisine bunun doğru bir davranış olmadığını durumun kendisi açısından sakıncalar doğuracağını ifade ettim. Ö6, özür dileyerek gelecek hafta yeni bir bildiri yazıp getireceğini belirtti.” (Araştırmacı Günlüğü, 26.12. 2015).

Ö2 ve Ö18 yöntem bölümünde yanlışlık yaparak ilgili alana bildirinin amacını yazmıştır. Diğer öğrencilerin de benzer biçimlerde hatalar yaptıkları gözlemlenmiştir. Bu durumdan hareketle öğrencilerin yöntem bölümünü yeteri kadar anlamadıkları sonucuna varılmıştır.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 26.12.2016)



(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 26.12.2016)



Durum araştırmacı tarafından 5. Geçerlilik Komitesine taşınmış ve bu konuda aşağıdaki karar alınmıştır.

“Öğrencilerin yöntem konusunda hatalar yapmasının normal olduğu bu aşamada bütün bilimsel araştırma yöntemlerini bilmelerine gerek olmadığı vurgulanmıştır. Amacın yöntem bölümünün bilimsel araştırmada öneminin kavranması ve hangi yolların izleneceğinin öğrenci tarafından bilinmesidir. Bu konuda nitel veya nicel araştırma yöntemleri kitapları öğrencilere tavsiye edilebilir. Ayrıca tez danışmanlarının ileride öğrencilere yardım edecekleri hatırlatılmalıdır.” (Geçerlilik Komitesi Kararları, 04.01.2016).

Geçerlilik Komitesinde öğrencilerin yanlışlıklar yapması normal karşılanmış mükemmel bildiriler yazmanın zaman alacağı, mevcut halin önceden belirlenen amaçlarla uyumlu olduğu görüşüne varılmıştır.

Ders kitabının 10. Metni yayınlanmış bir makale olan Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar (bk. Ders Kitabı, s. 119) olarak belirlenmiştir. Öğrenciler bu sayede bir makaleyi bütün ayrıntılarına kadar anlamlandırarak şekli ve dilsel unsurları fark etmişlerdir. Anlama ve anlatım çalışmalarından sonra makalenin bölümleri: özet, giriş, bulgular ve yorum, tartışma ve öneriler Etkinlik 48’ de (bk. Ders Kitabı, s. 130) ele alınmıştır. Öğrencilerin tamamı karışık biçimde verilen makalenin bölümlerini doğru bir biçimde sıralamıştır.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 23.01.2016)

Aşağıda bir makaleye ait verilmiş olan 1-Özet, 2-Giriş, 3-Yöntem, 4-Bulgular, 5-Sonuç-Tartışma ve Öneriler başlıklarına uygun olarak numaralandırınız.

1 2

Dilin çok karmaşık kendine özgü ses yapısı vardır. Dünya üzerindeki her dilin tonlaması ve ses yapısı farklıdır. “Dil anlam ve ses öğelerinden oluşan dizgesel bir yapıya sahiptir.”(Karadüz, 2008: 432).Ana dili, kültürün en önemli taşıyıcısıdır. Milletlerin bütün bir birikimi olan kültürü taşıyan geçmişten günümüze uzanan bir yoldur. Bu yol bir toplumu diğer toplumlardan farklılaştırır ve toplumsal aidiyeti oluşturur. Dilin kaderi toplumun kaderidir. “Bir İngiliz, İngilizce olduğu için vardır. Bir Ermeni, Ermenice olduğu için vardır. Bugün Sümerce konuşulup yazılmadığı için bir Sümer’in varlığından söz edilemez. Her ulus dili sayesinde vardır. Bu bağlamda ana dili eğitimi ve öğretimi, bir dersin ya da bir eğitim-öğretim etkinliğinin ötesinde bir konudur. Bu durum:

3 4

A6. Türkçe ve Türk kültürü dersinin niteliğinin artırılması için nelerin yapılmasını önerirsiniz?

Ö5, 7, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20: “Halk diline ve kültürüne önem konusunda eğitilmeli [1].”

Ö3, 5, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 21: “Derneklere fiziki ortam iyileştirilmeli [2].”

Ö1, 3, 6, 9, 12, 16, 17, 22: “Okullarda ders dışında seçmeli olarak okutulmuş Türkçe ve Türk Kültürü dersi okul dersleri arasına

4 5

Derse gelen öğrenci sayısı azdır, gelen öğrencilerin ise ana dil ve kültürle ilgi motivasyon düzeylerinin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tümü ders kitaplarının dışında ek materyal kullanmaktadırlar. Öğrencilerin motivasyonunu ve ilgisini arttırmak için okul çıkışında yapılan Türkçe dersleri okul ders saatleri içerisinde yapılmalıdır. Türkçe dersinin daha etkili yapılabilmesi için ders içi faaliyet okullarda notla değerlendirilmeli, derneklere ise derslerin önemini arttırmak için pekiştirme ve kalıcılığı sağlama amacıyla kullanılmasının yolları açılmalıdır. Velilerde ana dil ve kültür bilincinin oluşturulması için resmi makamlar yoluyla seminer vb. eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.

5 1

Bu araştırmada 1961 yılıyla başlayan ve 1964 yılında imzalanan işgücü anlaşmasının ardından yoğun bir şekilde Belçika’ya gelen ve buraya yerleşen soydaşlarımızın çocuklarına verilen Türkçe öğretiminin durumunu belirlemek ve Türkçe öğretimi veren öğretmenlerimizin problemlerinin tespitini yapmaktır. Görüşme için araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları, 5 kişilik ön deneme grubuna yöneltilmiş ve alınan cevaplar doğrultusunda, görüşme formu sorularına son şekli verilmiştir. Öğretmenlere görüşme formu soruları yöneltilmiş ve elde edilen veriler, nitel veri çözümleme tekniklerinden içerik analizi tekniği kullanılarak, kodlamalarla temalandırılmış ve temalara anlam vererek yorumlanmıştır.

5 3

öğretmenlerin görüşlerine göre Belçika’daki Türkçe öğretiminin durumunu ve karşılaşılan temel sorunları tespit ederek çözüm önerilerinde bulunmak için nitel araştırma yaklaşımında gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. “Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, alguların ve olaylarının doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle nitel araştırma kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olgularla ilgili buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39- 40).

Araştırmacı tarafından öğrenciler motive edilmiş, makale yazmaları teşvik edilmiştir. Bu bağlamda Ö17 bir makale çalışması yapmış ve makalesini yayınlamayı başarmıştır. (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 24.01.2016).

Yapılan bilgilendirme ve etkinlik çalışmaları sonucunda makale ve bildiri yazma konusunda ön bilgiler artmış, makalenin şekli unsurlarının nasıl oluşturulacağı konusunda bilgi sahibi olunmuştur. Bu durum öğrenci günlüklerine yansımıştır.

“Bildirilerin çeşitleri (tam metin bildiri, poster bildiri, özet bildiri) ve makaleyi nasıl yazabilirim öğrendim.” (Ö6, Öğrenci Günlüğü, 19.12.2015).

“Bir bildiri yazmak istediğimizde onu nasıl doğru düzgün yazacağımızı bu dersten sonra artık öğrenmiş olduk.” (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015).

“Bilimsel alandaki bildiri özeti nasıl yazılacak ve uluslararası seviyesinde APA sistemine göre makaledeki kaynakça ve dipnot nasıl yazılır hakkında genel bilgiler öğrendik. Üniversitede eğitimde genellikle yüksek lisans-doktora düzeyde resmi bildiri ve özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç ve öneriler kısımlarını öğrendik, üniversitede arayabilir.” (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 24.01.2016).

“Bugün öğrendiğim şeyleri bizim için faydalı: mesala mâkâlede nasıl bir yöntem seçeceğiz.” (Ö4, Öğrenci Günlüğü, 26.12.2015).

Etkinlik 49 (bk. Ders Kitabı, s. 131) çerçevesinde ise intihal kavramı (bilimsel hırsızlık) ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Başka birine ait bir ifadenin birebir aynısının alınarak veya bazı kısımlarının değiştirilerek kişinin kendisine mal etmesinin bilimsel bir hırsızlık olduğu ve bunun dünyanın her yerinde suç kapsamına girdiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda örnek cümleler verilmiş ve sonrasında aşağıdaki uygulama yaptırılmıştır. Etkinlikte öğrenciler intihal yapılarak yazılan bir bölümü düzeltip olması gereken biçimde kaynağını göstererek yazmışlardır.

Ö4, aşağıdaki etkinlikte yapılan intihali düzeltip metin içi atıf yapma kuralları çerçevesinde yazar ismini de belirterek hatayı başarılı bir biçimde düzeltmiştir.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 24.01.2016)

Yabancılara Türkçe alanı üzerinde araştırma yapılması gereken önemli bir alandır. Bugün Türkiye’de yabancılara Türkçe eğitimi alanında oldukça fazla yüksek lisans tezi hazırlanmaktadır. **Yaptığım araştırmalar sonucuna göre %63,27 oran ile 2006-2012 yılları arasında yüksek lisans düzeyinde çok tez hazırlanmıştır.** Bu tezler neticesinde birçok eksiklik giderilmiştir. Bunlardan hareketle çok fazla kitap yazılmıştır. Bu kitaplar ders öğretimi açısından çok faydalı olmuştur.

Kaynak: A, K. (2090). Yabancılara Türkçe Öğretimi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt/Volume: 6, Sayı/Issue: 3, s. 132-146.



Yabancılara Türkçe alanı üzerinde araştırma yapılması gereken önemli bir alandır. Bugün Türkiye’de yabancılara Türkçe eğitimi alanında oldukça fazla yüksek lisans tezi hazırlanmaktadır. **Lisansüstü tezlerin hazırlama dönemine bakıldığında en çok tezin %63,27 ile 2006-2012 yılları arasında hazırlandığı anlaşılmaktadır. (Büyükkızı, 2014: 203-2013.)** Bu tezler neticesinde birçok eksiklik giderilmiştir. Bunlardan hareketle çok fazla kitap yazılmıştır. Bu kitaplar ders öğretimi açısından çok faydalı olmuştur.

Kaynak: A, K. (2060). Yabancılara Türkçe Öğretimi . Dünya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt/Volume: 6, Sayı/Issue: 3, s. 132-146.

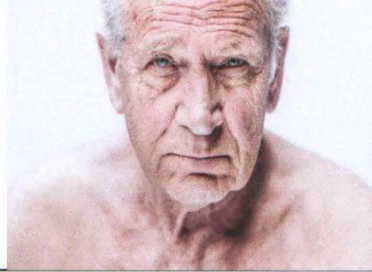
4.2.6. Not Tutma Teknikleri ve Not Etme

Not alma tekniklerini bilmek ve not almayı bir beceri haline getirebilmek yükseköğrenim aşamasındaki bir öğrenci için oldukça önemlidir. Bu becerinin elde edilmesi öğrenci başarısı üzerinde oldukça etkili olacaktır. Öğretim süreci boyunca not alma çalışmalarına önem verilmiş izleme, dinleme ve okuma uygulamaları esnasında not alma amaçlı 11. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 40) ve 22. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 62) düzenlenmiştir.

11. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 40) kapsamında bilimsel araştırmalara dayandırılarak etkili bulunan (bk. Tez Tartışma bölümü) Cornell Not Alma Tekniği uygulama öncesi tanıtılmış ve ardından 11. Etkinlik uygulanmıştır. Öğrencilerin çoğunun başarılı örnekler vermesine karşın yapılan bazı yazım hataları dikkati çekmiştir.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 29.11.2015)

Derste okunan "İnsanlar 200 Yıl Yaşayacak mı?" adlı metni dinlerken "Cornell Not Alma Tekniği" ni kullanarak not alınız.



Adı-Soyadı: IDAR SHIKOV	
Anahtar Kelimeler	Ayrıntılar
1) Uzun yaşam 2) Müsabaka 3) Hastalıklar 4) Gen	1) Gelecekte insanlar daha uzun bir ömrüne sahip olabilecekler mi <u>olamazlar</u> mi? Bilim adamlarının yaptığı araştırmalarına göre ömrümüzün süresi bin yıla kadar uzatılabilir. 2) <u>uzun ömürlü olmak için Ömrünü uzatmak için çareyi buldurmayı</u> sağlayan ödüllü yarışmalar yapılmaktadır. 3) Hayatımızın uzun olabile <u>mesine</u> rağmen yaşamaktan keyif almaya engelleyen hatta <u>insan öldürebilen</u> birçok hastalıklar ortaya çıkmaktadır. 4) Gen kodumuzu bildiğimiz zaman genetik yapıya <u>mizde</u> birçok <u>değişiklik</u> yapabiliriz. <u>bu</u> <u>gerek</u> herhangi bir hastalığın tedavisi olabilir <u>ya</u> <u>ya</u> yaşlanma <u>ya</u> sağlayacak gen değişimi olabilir.
Kısa Özet	
Hayatın <u>uzatılması</u> , hem mümkün hem de <u>mümkün değil</u> olarak düşünülmektedir; çünkü <u>göreceli</u> bir konudur. <u>İmkansız</u> :) çok güzel bir kelime	

Şablon Kaynak: A. Şahin ve Diğerleri (2015). Cornell Not Alma Tekniğinin Dinlenen Metni Anlamaya ve Kalıcılığa Etkisi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, sayı:29

22. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 62) bağlamında 5. Metin İlköğretimde Uygulamalı Organik Gıda Eğitimi Öğrencilerin Davranış Biçimlerini Değiştirdi (bk. Ders Kitabı, s. 59) adlı okuma parçası kapsamında video etkinliği izlenirken önemli noktaların not alınması istenmiştir.

Aşağıdaki örneklerde Ö18 ve Ö2' nin diğer öğrencilerde olduğu gibi metnin önemli noktalarını not aldıkları (dengeli beslenme, çocukların organik gıdayı sevmeleri, çiftçilik öğretimi, abur cuburun zararlı olduğu vb.) gözlemlenmiştir. Ayrıca Ö2 ve Ö18' in süreç başında yaptıkları yazı hatalarını sürecin sonlarına doğru uygulanan bu etkinlikte yapmadıkları gözlemlenmiştir.

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

36. ETKİNLİK

a) Aşağıdaki yere dinlediğiniz/izlediğiniz videoda anlatılanlarla ilgili not alınız.

Laborm'daki çocukları her gün müyüğürek okula gidiyor bazı yalnız bazı, anne-babası ile birlikte gidiyor. Beslenme programı olunca bazı çocuklar yemek birlikte yemiyordu. Sonra birlikte yemeye başlıyordu.

Dengeli beslenme ~~bir~~ programı var, çocuklar okuldan ekstra yemek alıyor.

Portugal'da çocukları havacılık eğitimi alıyor, beslenme programı dışında okula "abur cubur" getirmek yasak. Çocukları sebzeleri sevmeye başlıyor.

önceki ^{öğrenciler} sadece havuç biliyordu ve seviyordu fakat şimdi hepsini yiyor.

Ö2'nin uygun ve etkili akademik kelimeler kullanması (men etmek, yeğlemek, verimlilik vb.) araştırmacının dikkatini çekmiştir.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

a) Aşağıdaki yere dinlediğiniz/izlediğiniz videoda anlatılanlarla ilgili not alınız.

Gıda politikası ; eğitim-besin bağı ; bağımsız beslenme ;
yoksul ailelerden gelen çocukların yalnız ^(okulda) kalması ; yeğlemesi ;
özel bahçe ; derste yemek yemeğinin ders verimliliğine etkisi (+) ; çiftçilik öğretilmesi ; yemek pişirmesi ile yemek hazırlamasını öğrenmesi ; doğru malzemeler seçme ^{öğretimi} ; sağlıklı beslenme ; abur cuburlardan men etmesi ; yemekte zevkler, alışkanlıklar tercihler ve onların değişebilme olasılığı ;
pişirme - işi ; wise
↓

4.3. DİNLEME VE ANLAMI YAPILANDIRMA SÜRECİ

Akademik okuryazarlık öğretim paketi hazırlanırken dinleme ve anlamı yapılandırma öğrenme alanı altında öğrencilere kazandırılacak beceriler; alan yazın araştırmaları ve uzman görüşlerine başvurularak önceden belirlemiştir. Bu beceriler ders kitabı konularından hareketle oluşturulan dinleme etkinlikleri içerisinde yer almıştır. Bu çerçevede 16. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 50), 22. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 62), 41. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 101), 43. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 111), 45. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 113) ve 46. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 114) düzenlenmiştir.

Öğrencilere *Dinleme ve Anlamı Yapılandırma Süreci* başlığı altında kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde veri çözümleme süreci boyunca ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.3.1. Ders ve Konularla İlgili Metinleri Dinleme

16. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 50) kapsamında dinlenen metnin doğru bir şekilde anlaşılması ve anlamın zihinde yapılandırılması amacıyla öğrencilerden dinleme esnasında metne dair ifadelerin yer aldığı cümlelerdeki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Genel olarak başarılı olduğu ve metnin anlaşıldığı gözlemlenmiştir.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 22.12.2015)

NASA, Dünya'ya çok yakın, <i>bir...km..</i> ve daha büyük çaplı <i>940.....</i> asteroitin olduğunu tahmin ediyor.
Bütçe kısıntıları NASA'nın önümüzdeki yıl <i>% 90.....</i> bitirmeyi amaçladığı büyük cisimleri tanımlama projesini yavaşlatıyor.
Neyse ki bir sonraki göktaşının yeryüzünün üçte birini oluşturan <i>okyanus.....</i> ya da yerleşim yerlerine uzak, geniş <i>avaz...i...den</i> birine düşme olasılığı daha büyük.
En güncel örneklerden biriyse, bu <i>haziran</i> ayı sonunda <i>Peru.....</i> 'ya düşen ve 18 m çapında bir krater açan göktaşı.
Metni dinlerken aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Boşluklar çoğunlukla doğru bir biçimde doldurulmuş, çok az sayıda etkinlik kâğıdında bazı yerlerde problemler gözlemlenmiştir.

(Ö6, Öğrenci Etkinliği, 22.12.2015)

NASA, Dünya'ya çok yakın, ve daha büyük çaplıasteroitin olduğunu tahmin ediyor.
Bütçe kısıntıları NASA'nın önümüzdeki yıl bitirmeyi amaçladığı büyük cisimleri tanımlama projesini yavaşlatıyor.
Neyse ki bir sonraki göktaşının yeryüzünün üçte birini oluşturan ya da yerleşim yerlerine uzak, geniş birine düşme olasılığı daha büyük.
En güncel örneklerden biriye, bu haziran ayı sonunda'ya düşen ve 18 m çapında bir krater açan göktaşı.

Öğrencilerin “Peru” ve “% 90” ifadelerini yanlış yazması araştırmacının dikkatini çekmiş ve bu konuda öğrencilere geri dönüt verilmiştir. Peru'nun çok yaygın bir kullanımı olmaması sebebiyle Türkçe yazımında hatalar yapılması normal karşılanırken “%90” ifadesinin çoğunluk tarafından yanlış yazılması ciddi bir bilgi eksikliği olarak kabul edilmiştir.

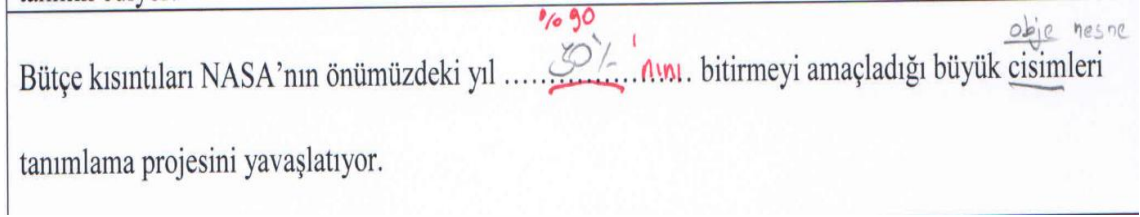
(Ö3, Öğrenci Etkinliği, 22.12.2015)

Bütçe kısıntıları NASA'nın önümüzdeki yıl bitirmeyi amaçladığı büyük cisimleri tanımlama projesini yavaşlatıyor.
--

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 22.12.2015)

Bütçe kısıntıları NASA'nın önümüzdeki yıl bitirmeyi amaçladığı büyük cisimleri tanımlama projesini yavaşlatıyor.
--

(Ö17, Öğrenci Etkinliği, 22.12.2015)



Öğrenciler, yukarıdaki dinleme/anlama etkinliğinden oldukça memnun kalmış ve öğretilen konunun kendileri için faydalı olduğunu günlüklerinde ifade etmişlerdir.

“Derste olan etkinlik faydalı idi. Çünkü etkinlikte nasıl bir videoyu dinlemek ve elimizde olan metinle karşılaştırma yöntemini sağlayabiliriz.” (Ö1, Öğrenci Günlüğü, 24.11.2015).

“Örnek olarak dinazorların hakkında video izlediği için çok güzel oldu.” (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 25.11.2015).

“Metnin okunmadan önce dinlenmesi ve onun içerdiği kelimeler çok güzeldi. Ayrıca okuduğumuz veya dinlediğimiz her şeyin tamamını anlayarak geçtik.” (Ö2, Öğrenci Günlüğü, 25.11.2015).

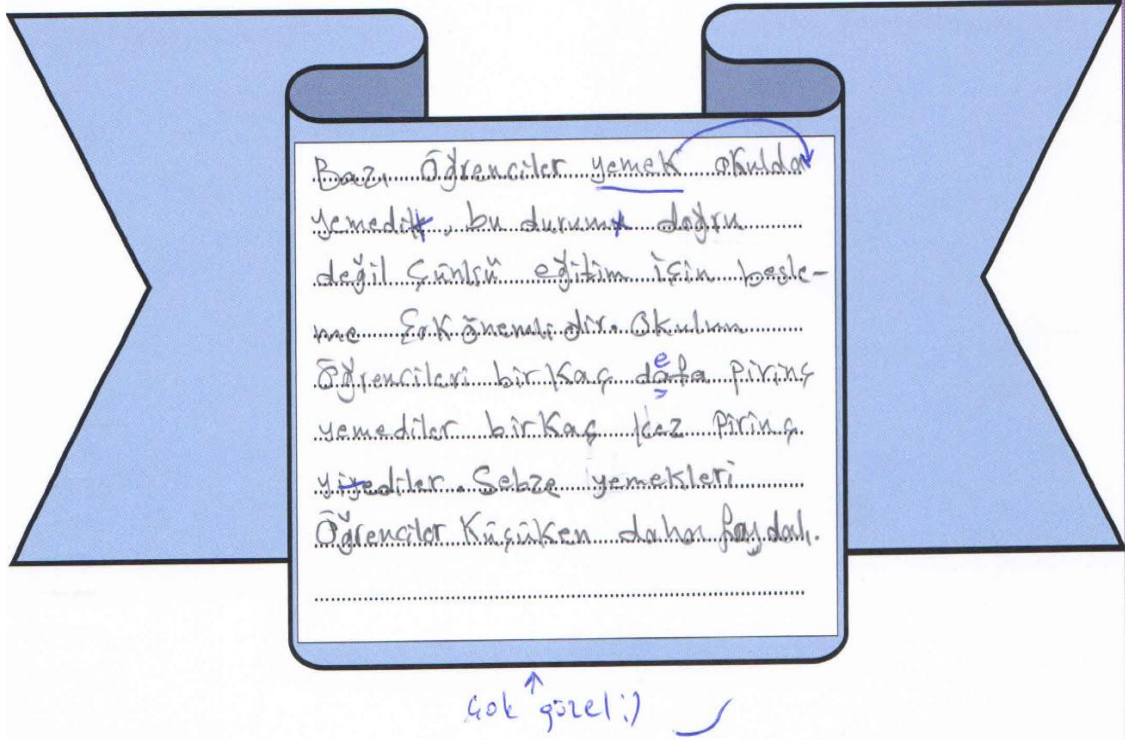
4.3.2. Konudan Ayrılmaları ve Örneklemeleri Belirleme

22. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 62) kapsamında okunan metne paralel olarak izletilen video içeriğinin farklı olduğu noktaların tespit edilmesi istenmiştir. Bu sayede öğrencilerin dikkatleri ölçülmüş ve dinlenen bilginin zihinde yapılandırılması amaçlanmıştır.

Ö5'in uygulama çerçevesinde istenilen videoyu anlaması ve içerikte farklı olan hususları bulması konusunda başarılı bir çalışma gerçekleştirdiği görülmüştür. Öğrencinin daha önceki yazılarına nazaran bu etkinlikteki yazma başarısı dikkati çekmiştir.

(Ö5, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

b) Dinlediğiniz/izlediğiniz videoda farklı olan bölüm hangisidir, diğerlerinden farkı nedir?



Öğrencinin başarılı olması araştırmacıyı memnun etmiş ve durum araştırmacı günlüğüne aşağıdaki şekilde yansımıştır.

“36. etkinliği uyguladım Ö5 oldukça başarılıydı. Yazısında hatalar çok azdı ve istenilen şekilde farklı yeri buldu. Ö5'in dinlediğini anlaması beni çok sevindirdi. Kendisine sınıfta bunu söyledim ve çok sevindiğini gördüm.”
(Araştırmacı Günlüğü, 27.12.2015).

Diğer öğrencilerin de aynı etkinlikte başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin dikkatli dinledikleri ve dinlenen bilgi çerisinde farklı olanları tespit edebildikleri görülmüştür.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 27.12.2015)

Gin'de derste öğrencilere yemek verilmesi.
Bazı yerlerde okullarda çocuklara yemek hazırlamanın öğretilmesi.

4.3.3. Formel veya Enformel Dinlemeler Yapma

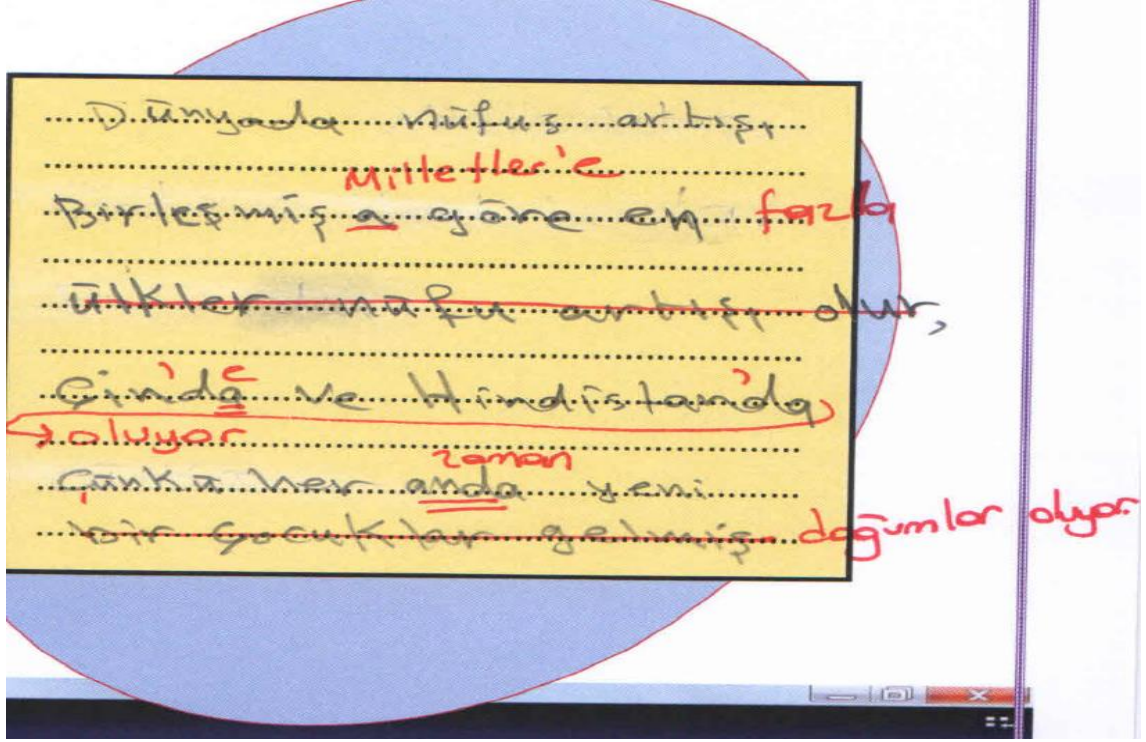
41. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 101) kapsamında daha önce okunan bir metinle ilgili olarak farklı bir video izletilmiş, iki konunun ortak veya birbirinden ayrılan noktaları sorulmuştur. Öğrencilerin okudukları metinden farklı olan veya benzeşen noktaları etkinliği dinlerken bulmaları ve not etmeleri beklenmiştir.

Ö16' nın aşağıdaki etkinlikte kendisine sorulan farklı veya ortak noktaları bulamadığı ayrıca oldukça fazla söz dizim hatası yaptığı görülmüştür.

(Ö16, Öğrenci Etkinliği, 06.12.2015)

Gin'de Hindistan'da nüfus patlaması vardır ama bir farklı ~~amanda~~ epinde nüfus kontrolü var. ~~Gama~~ Hindistan'da nüfus kontrolü ~~ü~~ yok. Bunun için ~~Dünyada~~ 2100 yilda ~~yilinda~~ Hindistan'da nüfus artışı olacak

(Ö16, Öğrenci Etkinliği, 06.12.2015)



Öğrencinin oldukça fazla hata yapması, dinlediğini anlama noktasında yetersizliği araştırmacı günlüğüne yansımıştır.

“Sonuçlar genel olarak iyiydi ama Ö16’nın etkinlik kâğıdında çok fazla söz dizimi hatası var bu durumu kendisine ifade ettim daha dikkatli olmasını istedim ama çoğu kez aynı şekilde hata yapıyor bu konuda desteğe ihtiyaç duyuyorum. Yarınki toplantıda konuyu güdeme getirmeliyim. Bugün Ö16 da üzüldü ama durumu diğerlerine göre iyi değil ve süreç içerisinde çoğunlukla benzer hatalar yapıyor.” (Araştırmacı Günlüğü, 06.12.2015).

Yapılan hataların nedenlerinin belirlenmesi ve olası çözüm yollarını bulmak amacıyla durum 3. Geçerlilik Komitesine taşınmış ve konu hakkında birtakım kararlar alınmıştır.

“Ö16’ nın anlama noktasında eksik olması doğal olarak dinlediğini anlayamamasına sebep olmuştur. Öğrencinin diğer öğrencilerden daha az anlamasının önceki dil eğitiminde kazanılmamış becerilerle ilgisi oldukça büyüktür. Öğrencinin yazma konusunda söz dizimi hataları yapması yazma becerisinin yetersizliğini göstermektedir. Bu konuda Ö16’ ya özel yazma

çalışmaları verilebilir. Ayrıca dinleme etkinliklerinde Ö16 daha fazla kaldırılmalı ve benzer etkinlikleri evde de yapması teşvik edilmelidir. Hatalarının azaltılması mümkün ancak tamamen ortadan kaldırılması uzun bir süreç gerektirir” (3. Geçerlilik Komitesi Kararları, 07.12.2015).

Diğer öğrencilerin etkinlik kâğıtları başarılı bulunmuştur. Öğrencilerin dinlediklerini anladıkları, konuların farklı ve ortak yanlarını tespit edebildikleri gözlemlenmiştir.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 06.12.2015)

ORTAK-BENZER

Metin ve video da ortak olanlar ^x plan yapılıması, doğurganlık oranı, ve şehir ile kırsal denge ⁿ bozulması.

Metin ve video ikisi de bir fikir de birleştirir a fikir ise Hindistan ve Çin de nüfus sayısıdır.

(Ö18, Öğrenci Etkinliği, 06.12.2015)

Dünya nüfus artışı fazla olduğu için Birleşmiş Milletleri korkutuyor ^{utu} → korkutuyor, Hindistan'daki nüfus hızlı artıyor bu nedenle kırsallarda kaynaklar azalacak ve insanlar şehirlere göçe edecektir.

FARKLI-ZIT

Öğrencilerin dinlediklerini iyi bir şekilde anlamaları araştırmacıyı sevindirmiş ve bu durum araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

“Dünyada nüfus artışı adlı videoyu izlettim. Önce hızlı bir şekilde izleyip ne kadarını anladıklarını sordum. Ö2 ve Ö3 hepsini anladıklarını Ö1 ve diğerleri 100 de 70-80 anladıklarını Ö16 ise 100 de 40 anladığını ifade etti. Videoyu bu sefer baştan sona durdura durdura ilerleyip tahlil ettik. Ö16’in böyle daha iyi anladığını fark ettim diğer şekilde ilgisi dağılıyor ve kopuyordu. Ö18 bu tarz daha iyi, anlama oranım çok yükseldi dedi. Videoyu bu defa ne kadar anladınız diye sordum tüm sınıfın oranı 100 de 90’ın üstündeydi bu beni sevindirdi. Ortak-farklı ve zıt kavramlarını izah ettim ve Etkinlik 41’i yaptırđım.” (Araştırmacı Günlüğü, 06.12.2015).

Ö2 dinleme-anlama etkinliği çerçevesinde izletilen video ve yapılan etkinliğe dair görüşlerini günlüğüne aşağıdaki şekilde yansıtmıştır.

“Video izlerken onu daha iyi bir şekilde anlamamız için yapmamız gereken şeyleri de öğrendik. Türkçe video izleme anlamamız için ve yazımızı geliştirmek için öğretildiğini düşünüyorum. Gelecekte Türkçeyi daha iyi anlayabileceğimizi sağlayabilir.” (Ö2, Öğrenci Günlüğü, 10.12.2015).

4.3.4. Dinleme ve Anında Not Alma

43. Etkinlikte (bk. Ders Kitabı, s. 111) rüyalar konusunda bir film izletilmiş ve film izlenirken öğrencilerin not almaları beklenmiştir. Sınıfa önemli gördükleri bilgileri ve unutulması kolay olan sayısal ifadeleri not almaları söylenmiştir.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

① Körler rüya görür.
 ② duyma körün rüya kaynağı
 %90 rüyaların unutturuz.
 5 dk %50 10 dk %90
 ③ Herkes rüya görür.
 Kadın ile erkekler
 farklı rüya görür.
 fiziksel tepki
 3 gün arasında ^{sınırlı} konsantrasyon
 denge kaybetmek.
 REM.
 yüzdesini artırmış.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

- Rüyalar %90'i unutturulur.
 - ^{ERKEK} Kalktım 5 dakika sonra
 rüyamın yarısını unuttum.
 - Her kes rüya görür.
 - Erkek ve kadın farklı rüyalar
 görür.
 sadece
 - bildiğimiz şeyleri rüyalar
 görebiliriz.
 - Her kes renkli rüya görmür.
 - Her şey ilginç değil.
 - sigara biratan canlı rüyalar görür.

Etkinlik sırasında izlenen filme dair önemli görülen (kör rüya görür, kadın ve erkek farklı rüyalar görür vb.) unutulması kolay sayısal bilgiler (10 dk. %10, 5dk. sonra %50 vb.) benzer şekilde not edilmiştir. Öğrenciler, yukarıdaki etkinliklerde görüldüğü gibi not alma sürecini başarılı bir şekilde tamamlamıştır.

4.3.5. Desteklediği veya Çürüttüğü Fikirleri Tespit Etme, Dinleme ve Değerlendirme için İstikameti Anlama, Yargılama Yapmadan Önce Farklı Bakış Açılarını Aktif Dinleme

45. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 113) ve 46. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 114) kapsamında rüya konusunda bilimsel bir metin olan Rüyalar ve Uyku (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı parça okutulmuş ardından aynı konu bağlamında iki video izletilmiştir. İlk metinle konuya dair ön öğrenme sağlanmış daha sonraki videolar ile de farklı bakış açılarının dinlenmesi, metni destekleyen veya çürüten yerlerin bulunması ve son olarak da bir değerlendirme yapılabilmesi amaçlanmıştır. Bu sayede öğrenciler bir

dinleme sürecinden geçirilmiş, farklı açılardan konuya bakabilme sağlanmış, konunun istikametini saptamak amacıyla sabırla dinleme gerçekleştirilmiştir.

45. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 113) çerçevesinde dinlenen/izlenen videolar karşılaştırılmış, her dinlemede video içerisinde verilen mesajların tespit edilmesi amaçlanmış ve bu bilgilerin pekiştirilmesi sağlanmıştır. Etkinlik kapsamında bazı bilgiler verilmiş ve bu bilgilerin ait olduğu yerlerin bulunması istenmiştir. Uygulama sonrasında birtakım hataların yapıldığı görülmüş ancak bu hataların fazla olmadığı gözlemlenmiştir. Durum normal karşılanmış ve birçok önermenin olduğu etkinlikte birkaç hatanın başarılı sayılması gerektiği düşünülmüştür. Aşağıdaki etkinlikte en fazla yanlış sayısı altı olmuş ve bunu da Ö4 yapmıştır.

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

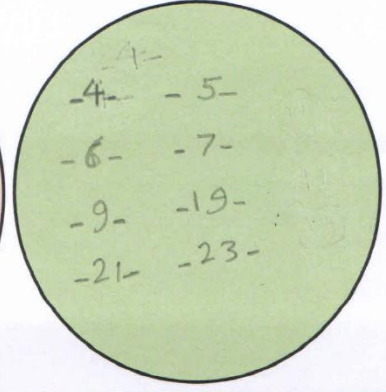
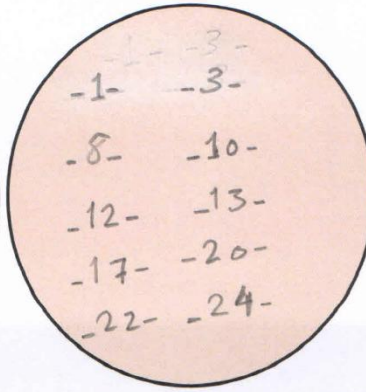
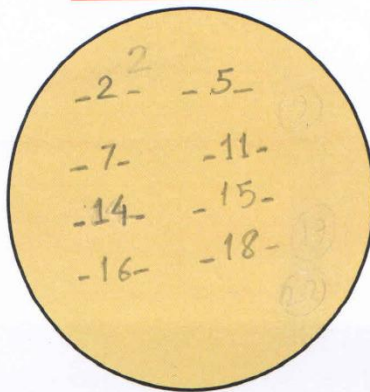
Aşağıdaki numaralı ifadeleri uygun dairelere yerleştiriniz.

- 1) Kötü bir rüya gördüğünüzde onu yorumlatmayın.
- 2) REM evresinde uyandırılırsanız rüyalarınızı daha kolay hatırlarsınız.
- 3) Rüyalar Allah'ın ve ruhun varlığını ispatıdır.
- 4) Rüya görürken vücut felç olur çünkü rüyadaki durumlara tepki vermeyelim diye.
- 5) Kalktıktan 5dk. Sonra rüyaların yarısı 10 dk. Sonra %90'nını unuturuz.
- 6) Sigarayı bırakanlar daha canlı rüya görür
- 7) Herkes rüya görmez insanların %12' si siyah-beyaz rüya görür.
- 8) 3 çeşit rüya vardır. Gerçek rüyalar(hikmetli), şeytan tarafından olanlar ve günlük olan olayları gördüğümüz rüyalar.
- 9) Bilmediğimiz şeyler hakkında rüya göremeyiz dolayısıyla rüyalar bildiğimiz şeyleri anlatır.
- 10) Bazı rüyalar şeytan tarafından insana gösterilir.
- 11) Erkekler kadınlara göre daha fazla saldırgan içerikli rüyalar görmektedir.
- 12) On saniyede bir yıl gezmiş gibi rüya görebiliriz.
- 13) Rüyaların gelecekte haber verir.
- 14) Rüyalar kişiyi rahatlatır özellikle REM uykusu çok önemlidir.
- 15) Rüyalar insanın günlük hayatta bastırıldığı duyguların uykuda ortaya çıkmasıdır.
- 16) Bütün yaşamımız boyunca 6 yıl rüya görürüz.
- 17) Genellikle sabah namazına yakın gördüğümüz rüyalar gerçektir.
- 18) Bedensel ve zihinsel becerileri geliştirme çağındaki bebekler%50 kadar yüksek bir oranda REM uykusu yaşamaktadır.
- 19) Rüyada birçok şey gördüğümüz için gün içinde karşılaştığımız bir nesne veya eşya bize rüyamızı hatırlatır biz de böyle olacağını rüyamda görmüştüm deriz.
- 20) Rüyalar insanın ruhunun bedenden ayrılıp değişik âlemleri gezip dolaştığı zamanlardır.
- 21) Rüyada daha önce görmediğimiz hiçbir yüzü göremeyiz.
- 22) Rüyalar gelecekte haber vermez.
- 23) Kör insanlar da rüya görebilir.
- 24) Rüyaların bazıları şer bazıları hayırdır. Şer rüyaları ikindiye yakın olan rüyalardır. Ondan dolayı ikindiye doğru uyumamak gerekir.

OKUMA PARÇASI

VIDEO 1

VIDEO 2 (10 GERÇEK)



Rüyalar ve Uyku (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı metnin tüm öğrencilerce tam olarak kavramasından sonra 46. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 114) uygulanmış ve farklı fikirler ekseninde öğrencilerin destekledikleri veya çürüttükleri noktaları ifade etmeleri beklenmiştir.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

(Ö4, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

BENCE DOĞRU ÇÜNKÜ...

BENCE YANLIŞ ÇÜNKÜ...

③ Kör insanlar da rüya görebilir, bence bu da doğru çünkü uykuda bütün insanlar uyuyan oluyorlar.

Bence sadece bildiğimiz şeyler rüyalarda görebiliriz. Yanlış; çünkü bebek ve kör rüya görebilir. Bence rüya gelecek haberi vermez yanlış; çünkü bazıları gelecek haberi verir.

(Ö5, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

④ Rüyalar insanın günlük hayatta bastırıldığı duyguların uykuda ortaya çıkmasıdır, bana göre bu noktası doğru zira bu durumu psikoloji durumu

igarayı bırakanlar daha fazla rüya görür, bence bu yanlış çünkü kimi insanlar hayatta yaşıyorlar ama ara işmezler ve rüyaları fazla oluyor.

Öğrenciler videoda katılıp katılmadıkları noktaları ilgili bölümde belirtmiş fikirlerini özellikle tecrübeleriyle ve inançlarıyla deliller sunarak desteklemiş veya çürütmüşlerdir. Konunun etraflıca anlaşıldığı görülmüş ve istenilen görevler başarılı bir şekilde yerine getirilmiştir. Bu durum araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

“Yeni bilgiler edinmek hepsini çok mutlu etti, ben de bu durum karşısında oldukça memnun oldum. Özellikle öğrencilerin dinleme/izleme etkinliklerinde dinlediklerini büyük oranda anlayıp bunları ayırt edebilmelerine çok sevindim. Son haftalarda anlama düzeyinin istediğim şekilde olması çok güzel.”
(Araştırmacı Günlüğü, 03.01.2016).

4.4. KONUŞMA VE İLETİŞİME GEÇME

Öğretim paket programı hazırlanırken öğrenme alanları altında öğrencilere kazandırılacak beceriler; alan yazın araştırmaları ve uzman görüşlerine başvurularak önceden belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlar ışığında ders kitabı ve etkinlik içerikleri oluşturulmuştur. Konuşma ve İletişime Geçme alanı kapsamında süreç içerisinde birçok uygulama ve bilgilendirme çalışması yapılmıştır. Bu çerçevede listelenen beceriler ekseninde süreç içerisinde 8. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 31), 20. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 54), 51. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 133) ve birçok konuşma uygulaması düzenlenmiştir.

Öğrencilere *Konuşma ve İletişime Geçme* başlığı altında kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde veri çözümlemesi süreci boyunca ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.4.1. Tez Jürisi veya Tez İzleme Komitesi Önünde Sözlü Savunma Yapma, Sözlü Sunum Dili ve İfadelerini Bilme, Kullanma; Dinleyicilerle İletişim Kurma Tekniklerini Kullanma

Akademik okuryazar olan bir öğrencinin yüksek lisans veya doktora öğrenimi esnasında yazacağı teze dair ön bilgilerinin olması bir ihtiyaç durumudur. Yazılan tez, jüri önünde doğru bir biçimde, konuşma kurallarına uygun standart bir Türkçe kullanılarak savunulmalıdır.

Kültürümüzü İç Çamaşırlarına mı Borçluyuz? (bk. Ders Kitabı, s. 25) adlı parça işlendikten sonra konuşma etkinliği çerçevesinde öğrencilere Erciyes Üniversitesi tez savunma içeriği anlatılmıştır. Bu bağlamda “Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği” açıklanmış; tez savunma sınavı, jürisi ve kapsamı ayrıntılarıyla izah edilmiştir. Daha sonra rol yapma-canlandırma (benzetim) tekniği kullanılarak bir jüri oluşturulmuş ve bu jürinin karşısında tezini savunmak üzere bir öğrenci belirlenmiştir.

1. Fotoğraf: Tez Savunma Sınavı Benzetimi, 22.11.2015



Öğrenci ve jüri rol yapmadan önce neleri soracaklarına, nasıl bir yaklaşım belirleyeceklerine göre araştırmacı tarafından her adımda bilgilendirilmiştir. Bu durum video kayıtlarına aşağıdaki gibi yansımıştır.

Araştırmacı: *Tez savunmasında herkes tezi önceden okuyarak geliyor ve bir başkan eşliğinde savunma yapacak öğrenciye sorular soruluyor. Pekiyi hangi sorular daha çok sorulur? Birincisi, tez araştırma yöntemin nedir? Bu konuda araştırmanın içeriğine göre bir yöntem belirlemeniz gerekir. Örneğin Sosyal Bilimler alanındaysanız çoğunlukla nitel araştırma yöntemleri kullanılır. Mesela tez içeriğinde öğrencilerle konuşulacaksa yöntemin adı görüşme yöntemidir, eğer kâğıt incelenmişse doküman incelemesi yöntemidir. Bu yöntemleri bilimsel*

araştırma yöntem ve teknikleri konulu kitaplardan ve danışman hocanızdan yardım alarak belirleyebilirsiniz.

Komisyon Başkanı: *Peki, o zaman söyler misin sevgili öğrencim sen tezinde hangi yöntemi kullandın?*

Savunma Yapan Öğrenci: *Ben danışman hocamla Moğolistan ve Türk Ticaret Hukukunu karşılaştırdım ve mahkemelerin kararlarıyla ilgili inceleme yaptım.*

Araştırmacı: *O zaman senin yöntemin nitel araştırma yöntemi doküman analizi.*

Savunma Yapan Öğrenci: *Evet, bir de karşılaştırma yaptım. İsviçre Hukuk ve Türk hukuk ve Moğolistan hukuk bir problem nasıl çözülüyor.*

Araştırmacı: *Karşılaştırmalı bir çalışma yani. Size gelebilecek ikinci soru ise tezinin amacı nedir? Bu konuda neden çalışma yaptığını, çalışmanın alana sağlayacağı faydaları anlatmak zorundasınız. Bunu yaparken ikna edici olmalısınız.*

Hoca 1: *Sormak istiyorum niçin bu araştırmayı yaptınız?*

Savunma Yapan Öğrenci: *Hukuk sistemini incelediğim ülkelerden Moğol hukukuna ilgi var mı, yararlı olabilir fikri var mı, nasıl gelişebilir kapsamında bu konuyu seçtim. Yani Türkiye'deki veya diğer Avrupa ülkelerindeki hukuk alanında nasıl tecrübe aldım bizim Moğol hukuk sistemindeki sorunları çözmek için.*

Hoca 2: *Yani kendin bilgilerini geliştirmek için bu konuyu seçtin.*

Savunma Yapan Öğrenci: *Bilgileri geliştirmek kapsamında amaç değil. Bu hukukta sorunların çözümü iyi ise Moğolistan'a alabilirim fikri var mı amacıyla.*

Hoca 1: *Daha tecrübeli olmak için bu tezi yaptığını söyledin ama ben şunu soruyorum mesela sen şimdi hem Türkiye'deki kanunları hem de Moğolistan'daki kanunları inceleyeceksin öyle öğreneceksin falan ama nasıl onu hayatta kullanacaksın.*

Araştırmacı: *Çok güzel bir soru.*

Savunma Yapan Öğrenci: *iki çeşit sizin soruna cevap vereceğim. İlk olarak bu alan benim uzmanlık alanım bu alanda çalışacak. Asıl amaç profesör doktor olacak.*

Araştırmacı: *Bu alanda çalışacağım asıl amacım profesör olmak.*

Savunma Yapan Öğrenci: *Evet, ikinci olarıktan her ülkeden tecrübe alıyorum Moğolistan hukuk için. Mesela siz iyi biliyor hocam Roma Germen hukuk Avrupa'ya geçti sonra İsviçre hukuk Alman hukuk gelişti. Türkiye İsviçre'den tecrübe aldı Moğolistan ticaret hukuku Almanya'dan tecrübe aldı. Aslında ben Moğolistan'da çalışacak*

Araştırmacı: *Çalışacağım.*

Savunma Yapan Öğrenci: *Çalışacağım, o hukuk kullanarak Moğolistan'da çalışacağım. Bu bakış açısı benim yapacak araştırmaları hepsi etkileyecek.*

Hoca 2: *Sen tez sonuçta ne buldun?*

Araştırmacı: *Tezinin sonucunda ne buldun?*

Savunma Yapan Öğrenci: *Benim doktora tez kapsamında üç bölüm olarak yaklaşık on beş tane sonuçlar çıktı. Hepsi ispatlı ve araştırmaya göre çıktığım sonuçlar.*

Araştırmacı: *Birkaç tanesini söyleyebilir misin?*

Savunma Yapan Öğrenci: *Birinci Kara Avrupa ve Germen hukuk sistemleri ticaret hukuk alan genel olarak birbirine benziyor. Mesela 1927'daki İsveç hukuk İtalya hukuk birbirinden aldı. 80 yıl sonra İsveç medeni hukuk okurken Türkiye medeni hukuk okurken Moğolistan medeni hukuk okurken birbirine benzer, aynı ve mantık aynı maddeler çok var yüzden altmış... (Video Kaydı 3_9, 22.11.2015).*

Canlandırma yöntemiyle öğrenciler birbirlerine sorular sorup cevaplar vererek öğrenmeyi pekiştirmişlerdir. Ayrıca tez savunmasında nasıl bir ortam olacağı, hocaların nasıl sorular soracağı önceden belirtilmiştir. Tez savunma sınavı canlandırmasında yer almayan öğrencilerden arkadaşlarının konuşma performanslarını değerlendirmeleri

istenmiştir. Bu kapsamda gösteri yapılmadan önce görev almayan öğrencilere 51. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 133) dağıtılmış ve konuşmalar esnasında verilen ölçütlere göre puanlama yapılması beklenmiştir. Söz konusu etkinlikte öğrenciler arkadaşlarının konuşmalarını değerlendirirken “*Konuşma Becerisine Yönelik Akran Değerlendirme Formu*” nu (Temizkan, 2009) kullanmışlardır. Bu kapsamda ses tonu, dil bilgisi kuralları, vurgu, deyim ve atasözü kullanımı, jest ve mimik, ana fikir izahı vs. ölçütler göz önüne alınarak puanlar verilmiştir.

Aşağıda öğrencilerden birisine ait puanlama çizelgesi örnek olarak verilmiştir. Bu çizelgeye göre araştırmacı rolündeki öğrenci arkadaşından 30 puan üzerinden 23 puan alabilmiştir. Konuşma sırasında öğrencinin rahat olmaması, uygun yerlerde tonlama yapmaması ve konuşmasını zenginleştirememesi arkadaşı tarafından bir eksiklik durumu olarak değerlendirilmiştir. Buna karşın ses tonu, doğru telaffuz, jest-mimik konularında tam puan alınarak başarılı olunmuştur.

(Ö5, Öğrenci Etkinliği, 24.01.2016)

Arkadaşlarınızın konuşmalarını aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.



Değerlendirme Ölçütü	PUANLAR		
	1	2	3
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştu			X
Kelimeleri doğru telâffuz etti			X
Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurdu			X
Jest ve mimiklerle mesajları destekledi			X
Uygun yerlerde duraklamalar yaptı			X
Olayları ve bilgileri belli bir sıraya göre anlattı			
Konuşmasını deyim, atasözü, özdeyiş vb. zenginleştirdi	X		
Konuşma sırasında rahattı		X	
Konuşmasında ana fikir belirgin olarak yer aldı			X
Uygun yerlerde tonlamalar yaptı		X	

TOPLAM PUAN



4.4.2. Profesyonel veya İşle İlgili Konuşmalar Yapma, Kendini Rahat İfade Etme, Hazırlıksız Konuşmalar Yapma

Yüksek lisans veya doktora öğrencilerinin Enstitüler bünyesinde öğrenci olmaları sebebiyle bu kurumlarda yapılacak iş ve işlemler esnasında ortaya çıkacak problemlerin ancak etkili bir iletişim becerisiyle çözümlenebileceği bir gerçektir.

Bu amaçla öğrencilere doktora ve yüksek lisans öğrenci işlemlerinin Enstitüler bünyesinde yapılacağı izah edilmiştir. Tez hazırlık aşamasında kullanılacak yönetmelik metinleri, resmi tüm belgelerin word ve pdf şekilleri öğrencilere verilmiş, Enstitülerin internet siteleri üzerinden bu belgelere ulaşılacağı ifade edilmiştir. Kültürümüzü İç Çamaşırlarına mı Borçluyuz? (bk. Ders Kitabı, s. 25) adlı parça kapsamında konuşma öğrenme alanı içerisinde örnek olay ve benzetim teknikleri kullanılarak Enstitü Öğrenci İşleri ile yapılacak bir konuşma uygulaması tasarlanmıştır. Uygulamada ders kaydı konusunda telefonda bir problem durumunu çözmek üzere öğrenci ve sekreter konuşması canlandırılmıştır. Bu bağlamda uygulama sonrasında ve uygulama esnasında yapılacak konuşmalara dair akran değerlendirme ve öz değerlendirme yapılmıştır. Bunun için 8. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 31) uygulama öncesi hazırlanmış ve ders esnasında kullanılmıştır. Sınıf ortamında yapılan benzetim video kayıtlarına aşağıdaki şekilde yansımıştır.

Sekreter (Ö17): *Merhaba, buyurun efendim nasıl yardımcı olabilirim?*

Ö16: *Enstitü mü?*

Sekreter (Ö17): *Evet, enstitü Erciyes Üniversitesi*

Ö16: *Ben mühendislik fakültesi yeni öğrenci ne zaman akademik başlayacak?*

Sekreter (Ö17): *Anlamadım bir daha söyleyebilir misiniz?*

Ö16: *Ben mühendislik fakültesinde yeni öğrenci ama yabancıyım ne zaman akademik ne zaman başlayacak bu yıl?*

Sekreter (Ö17): *Hi, akademik ders başlayacak hakkında soruyorsunuz*

Ö16: *Evet, ama ben doktora*

Sekreter (Ö17): *Tamam siz öğrenci numaranı söyleyebilir misiniz?*

Sekreter (Ö17): *Bizim guz dönemde zaten bu yıl takvim biraz değiştirildi eylülün 3.haftasında başlayacak sizi OBİSİS sitemde ders seçecek siz öğrenci numaranız ve şifre kullanarak OBİSİS siteminde doktora öğrencilerin bu dönemde 5 ders seçmek zorunlu 1 veya 2 ders danışman hocanın dersi seçmek zorunlu bu konuda danışman hocanla konuşacaksınız.*

Ö16: *Tamam, bazı veriler alabilir miyim?*

Araştırmacı: *Veri değil, bilgi demelisin. Veri daha çok bilgisayarda olur.*

Ö16: *Peki, ama kaç ders var inşaat bölümü beton mühendisliğinde?*

Sekreter (Ö17): *Bizim enstitü veb sayтта var.*

Araştırmacı: *İnternet sitesinde.*

Sekreter (Ö17): *Bu sitede her ders hakkında bilgi var en önemli nokta danışman hocanla görüşeceksin dersleri o söyleyecek.*

Ö16: *Bir sorum daha var.*

Sekreter (Ö17): *Buyurun,*

Ö16: *Bazı dersler seçmeli bazı dersler zorunlu hangisini seçmeli?*

Sekreter (Ö17): *Danışman hocanın dersi zorunlu ve uzmanlık alan ders zorunlu zaten OBİSİS'te bu yazıyor danışman hocayla görüştükten sonra seçebilir.*

Araştırmacı: *Seçebilirsiniz.*

Sekreter (Ö17): *Evet, seçebilirsiniz.*

Ö16: *Çok teşekkür ederim*

Sekreter (Ö17): *Önemli değil, iyi günler. (Video Kaydı 3_7, 22.11.2015).*

Bu canlandırma sonrasında öğrencilerin birbirilerinin konuşma performanslarını belirli konuşma ölçütleri (Konuşma Becerisine Yönelik Akran Değerlendirme Formu, Temizkan, 2009) eşliğinde değerlendirmeleri istenmiştir. Bu sayede öğrencilerin konuşma yaparken dikkat edilmesi gereken hususları da pekiştirmeleri sağlanmıştır. Aşağıda bir değerlendirme kâğıdı örnek olarak verilmiştir.

(Ö3, Öğrenci Etkinliği, 22.11.2015)

Öğrencinin konuşması çok hızlıydı. Özellikle bir yabancıyla konuşurken daha anlayışlı olmalıydı. Ama bence buradaki danışmalar da çoğunlukla bu şekilde konuştuğu için öğrencinin konuşmasını da uygun olduğunu düşünüyorum.

Bunun dışında bütün arkadaşlarımızın yabancı olduğu işler vurgularında, telâfuzlarında biraz yanlışlıkları vardı.

Bence en çok yapılmış hatalar kelimelerin sonlarıydı. Mesela: ben öğrenci (yim) (ek hilleri)

Ya da böyle bir hata da yapılmış: "Görüşüz" konuşmanın sonunda söylenmiştir. Ama bence "iyi günler", "iyi akşamlar" gibi sözleri kullanırdı. daha güzel daha retoriksel konuşma olabilecekti. ✓

Yukarıdaki örnekte öğrencinin hızlı konuştuğu, yavaş konuşması gerektiği, vurgu ve telaffuz konusunda daha dikkatli olunması ifade edilmiştir. Öğrencilerin konuşmaları sırasında Ek fiil hatalarının mevcudiyeti ve nezaket ifadelerine yer verilmeyişi de eleştirilmiştir. Öğrencinin fikrini ifade ederken danışman hocaların hızlı konuştuğunu vurgulaması dikkati çekmiştir.

4.4.3. Akademik Kaynaklardan Yararlanarak Sunumlar Yapma, Hazırlıklı Konuşmalar Yapma, Sözlü Sunum Dili, İfadelerini Bilme ve Kullanma; Dinleyicilerle İletişim Kurma Tekniklerini Kullanma, Akademik Bir Ortamda Kendisine Yöneltilen Sorulara Cevaplar Verme

Sınıf içerisinde veya bilimsel bir ortamda sözlü sunum yapılması akademik okuryazarlık içerisinde oldukça önemli bir kazanımı ifade eder. Yükseköğrenim aşamasındaki bir öğrencinin bilimsel veriler eşliğinde entelektüel ortamlarda sunumlar yapabilmesi ve standart Türkçeye konuşabilmesi gereklidir.

Buz Adam Ötzi'nin Bize Anlattıkları (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 81) adlı parça kapsamında işlenen konuya dair öğrencilere “*canlı varlıkların kalıntılarında yaşları nasıl anlaşılıyor, Ötzi'nin 5500 yaşında olduğu nasıl bilinmiştir?*” soruları yöneltilmiştir. Karbon 14 konusunda öğrencilerin bilgi eksikliğine sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu sebeple sınıf içerisinde gönüllü bir öğrenci bu konuda araştırma yapıp sunmak üzere belirlenmiştir. Seçilen öğrenci bilimsel kaynaklardan yararlanarak yaptığı araştırmaya dayanarak sınıf içerisinde akademik bir sunum yapmıştır.

2. Fotoğraf: Karbon 14 Konulu Öğrenci Sunumu, 08.11.2015



Ö4, sunumu başarılı bir şekilde gerçekleştirmiştir. Sunum esnasında öğrenci konuşma hataları yapmış bu durum araştırmacı tarafından dikkatle not edilmiştir. Daha sonra kendisine dönüt olarak ifade edilmiştir. Öğrencinin sunumu video kayıtlarına aşağıdaki gibi yansımıştır.

Ö4: *Tabiatta çok çeşit karbon var. En önemli bizim için karbon 12 ve karbon 14. Her canlı yani bütün canlılarda iki tür var karbon 12 ve karbon 14. Karbon 12 her zaman sabit olacak.*

Araştırmacı: *Bütün canlılarda karbon var mı?*

Ö4: *Karbon var. Tabiatan alıyor bitkiler yiyoruz tüketiyoruz yani bu karbon herkeste var 12 karbon yani. Bir can yaşıyorsa 12 ve 14 karbon sabit bir oran. Öldükten sonra karbon 12 yani değişmiyor sabit kalıyor. Ama 12, 14 karbon bozuluyor. Her beş bin yedi yüz yılda yarısı bozuluyor.*

Araştırmacı: *Tahtayı kullanabilirsin.*

Ö4: *Ölmekten sonra 100 karbon 50 on dört karbon oluyor. Yani ihtiyaç var 5700 yıl yarısı bozuluyor. Bozulmak için yarısı 700 yıl lazım bu sabit bir oran. Ötzi' nin 14 karbon yarısı tükenmiş onun için 5300 yaşında. Bu karbon 14 nereden geliyor? Aslında bu karbon değil netrocine. Kozmik ışınlar uzaydan geliyor sonra karbon 14 oluyor. Bitkilerde önce oluyor sonra hayvana ve insana geçiyor. Öldükten sonra bu nitrocin havaya dönüyor. Bu bir saykıl. Sorunuz var mı?*

Araştırmacı: *Saykıl değil döngü.*

Ö4: *Evet, bu bir döngü.*

Ö2: *Karbon 14 radyoaktif mi?*

Ö4: *Evet radyoaktif bir unsur. Bazen radyasyon zararlı bazen zarlı değil.*

(Video Kaydı 2_1, 08.11.2015).

Dinozorlara Olan Bize de Olur mu? (bk. Ders Kitabı, s. 48) parçası kapsamında öğrenciler ödevlendirilmiş, bir sonraki gün için “dinozorlar” konusunda araştırma yapmaları ve araştırma verilerini Etkinlik 20’ ye (bk. Ders Kitabı, s. 54) yazmaları istenmiştir. Veriler elde edilirken kendi ana dillerinde veya başka dillerde yazılmış makale, köşe yazısı haber vb. kaynakların taranması gerektiği ifade edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin sınıf ortamında bilimsel bir sunum yapmaları

amaçlanmıştır. Yazılı dokümanlar oluşturulup hazırlıklar yapıldıktan sonra bilimsel konuşmalar (konferans, panel...) konusunda sınıf bilgilendirilmiştir. Öğrencilerin çoğunun başarılı bir hazırlık süreci yaptığı, yazılı etkinlik örneklerinden anlaşılmaktadır. Aşağıda örnek bir etkinlik kâğıdı verilmiştir.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 20.12.2015)

34. ETKİNLİK

Dinozorlar hakkında araştırmalarınızdan elde ettiğiniz bilgileri sınıf içerisinde yapacağınız konuşma öncesinde aşağıya yazınız.

Dinozor kelimesi Yunanca'dan gelen kelimedir. Deinos, korkunç anlamına gelir, saurus ise kertenkele anlamına ^{injadır} ~~gelmektedir~~.

Bilim dünyası dinozorlarla gerçek anlamda 19. yüzyılın ortalarında yaşayan İngiliz doğa bilimci Sir Richard Owen'in çalışmaları ile ilgilenmeye başlamıştır.

Dinozorların kalça yapısına göre iki grup altında incelenmiştir.

1. Kalça yapısı kuşlarınkine (Ornithchia)
2. Kalça yapısı kertenkelelerin kine (Saurischia)

Yeryüzünde 550 civarında dinozor türü bulunmaktaydı. Bu hayvanlardan bazıları bitkilerle beslenirken bazıları ise et yemekteydi. Bazılarında hem otçul hem de etçil yani hepcillerdir.

Dinozorlar yeryüzünde her yerde yaşamaktaydı. Bunun nedeni 200 milyon yıl önce pangaea adı verilen tek bir kıtanın bulunmasıdır.

Dinozorların nesli tükenmesiyle ¹⁹¹¹ ~~bit~~ olan çalışmalara göre bazı bilim adamları yeryüzüne çarpmış olan bir meteor dinozorun yok olmasına sebep olmuştur. Diğer bilim adamları ^{lanın iddiasına} ~~idiyasına~~ ise ^{göre} ~~parazitler ve böcek ısırması nedeniyle~~ ^{denekte} dinozorların yok olmasına bir tercih olarak meydana atılmıştır.

↓
Seçenek

KAYNAKLAR

- www.yumurtaliekemek.com/dinozorların-nesli-ne-zaman-nasil-tukendi
- Metin B. "Dinozorlar". Tabiat Tarihi Müzesi, S. 2, 3, 6, 8.

Öğrenciler tarafından yapılan hazırlık aşamasının ardından, sınıfta sözlü sunum yapılmıştır. Sınıf ortamındaki sözlü sunum etkinliği video kayıtlarına aşağıdaki gibi yansımıştır.

Araştırmacı: *Ö1 sıra sende hazır mısın?*

Ö1: *Evet, hocam*

Araştırmacı: *Buyur o zaman.*

Ö1: *Dinozor kelimesi Yunancadan gelen bir kelimedir. Dinos yani korkunç anlamına gelir. Soros ise kertenkele anlamına gelir.*

Araştırmacı: *Kaç kişi kertenkele nedir biliyor? (cevap alınmamıştır) kertenkele sürüngen bir hayvana verilen addır. (bilgisayar ortamında görüntüsü öğrencilere gösterilmiştir.) Devam Ö1.*

Ö1: *İlk defa bilim dünyası dinozorları 19. Yüzyılın ortalarında İngiliz doğa bilimci Sir Richard Owen'ın çalışmalarıyla tanımıştır.*

Araştırmacı: *O zaman 1800 yıllarına kadar bilim dünyası dinozorlar hakkında bilgi sahibi değildi, çok ilginç değil mi?*

Ö1: *Evet, bu tarihten sonra tanınmışlardır. Dinozorlar kalça yapısına göre iki grup olarak incelenmiştir. Birincisi kuşlara ikincisi kertenkeleye benzemektedir. Yeryüzünde 850 civarında dinozor türü bulunmaktaydı bazıları ot yerken bazıları et yiyordu.*

Araştırmacı: *Yani et yiyenlere biz ne diyorduk, hatırlayın.*

Ö4: *Etçil*

Araştırmacı: *Aferin! Devam edelim.*

Ö1: *Bazıları ise hem etçil hem otçuldur. Yeryüzünde her yerde yaşıyorlardı. Dünya aslında bir kıtayıydı. Sonradan ayrıldılar.*

Araştırmacı: *Kaynağın nedir Ö1?*

Ö1: *"Tabiat Tarihi Müzesi" adlı pdf kitap*

Araştırmacı: *Anladım.*

Ö1: *Dinozor nesli tükenmesine ait olan çalışmalara göre bazı bilim adamları yeryüzüne çarpmış olan bir meteorun yok olmasına sebep olmuştur demektedirler. Diğer bilim adamlarının iddiası ise böcek veya parazit ısırması sonucunda olmuştur. Yani iki teori var bu konuda... (Video Kaydı 7_3, 20.12.2015).*

Öğrenci konuşması esnasında ciddi düzeyde bir konuşma hatası yapmamış ayrıca ifade ettiği tüm bilgileri araştırma kaynaklarına dayandırmıştır. Bu yönüyle başarılı bir sunum gerçekleştirmiştir.

4.4.4. Belli Bir Konuyla İlgili Fikrini Sözel İfade Etme, Tezini Destekleyici İşaretler Kullanma ve Meydan Okuma, Sözel veya Yazınsal Sorulara Uygun Cevaplar Verme

Bu kapsamda Curiosity Mars'ta Sıvı Su Tespit Etti (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 16), İnsanlar 200 Yıl Yaşayacaklar mı? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37), Dinozorlara Olan Bize de Olur mu? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 48), İlköğretimde Uygulamalı Organik Gıda Eğitimi Öğrencilerin Davranış Biçimlerini Değiştirdi (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 59) Boy Uzatmak Mümkün mü? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 71) adlı parçalar işlenirken birtakım konularda fikirlerin ifade edilmesi sağlanmıştır. Konuşmalar daha çok soru cevap tekniği kullanılarak yapılmıştır.

Curiosity Mars'ta Sıvı Su Tespit Etti (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 16) adlı metin işlenirken daha önceden kâğıtlara yazılmış olan *Dünya dışında yaşanılacak yerler olabilir mi, uzaylılar var mıdır, Ay'a veya Mars' a taşınmak mümkün müdür, yakında uzay savaşları çıkar mı?* Soruları bir torbadan çekilmek suretiyle yöneltilmiştir. Konuşma esnasında herkesin sorulara verilen cevapları dinlemesi sağlanmıştır. Konuşma sırasında doğru ve etkili bir Türkçe kullanılması amacıyla anında düzeltme yapılmış, içeriğin zenginleşmesi için öğrencilere birtakım sorular sorulmuştur. Çok farklı cevaplar ve fikirler alınmıştır. Bazı öğrencilerin konuşma performansları yetersiz bulunmuş, hataları anında düzeltilmiştir. Özellikle Ö7' nin konuşmasının çok yetersiz olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırmacı: Ö16, bir soru çek ve istediğin bir arkadaşına bu soruyu sor.

Ö16: Dünya dışında yaşanılacak bir yer olabilir mi? Sen söyle Ö3.

Ö3: Bence olabilir çünkü mesela Mars da Güneş'ten o kadar uzak değil. Dünya sisteminde o bulunmaktadır yani Mars bulunmaktadır bu yüzden bence birkaç yıl sonra herhalde Mars'ta da insan kolonisi yapılacaktır.

Araştırmacı: Sence sadece Mars'ta mı hayat olacaktır?

Ö3: Bence Güneş sisteminde sadece Mars'ta olabilir, çünkü Güneş başka gezegende ya da çok yakın Güneş'e olur ne de çok uzak olur uzak olanlar çok soğuk olurlar yakın olanlar çok sıcak olurlar. Bu yüzden insan yaşaması için uygun olmuyor.

Araştırmacı: Uygun olmaz demelisin. Sen ne düşünüyorsun Ö2?

Ö2: Ben de Ö3'e katılıyorum ayrıca şunu diyebilirim şimdiki teknolojilerimizi kullanarak çok uzak mesela çok soğuk gezegenlerde yaşamayız tabii ki. Çünkü bize yetebilecek ısı bulamayacağız. Ama gelecekte Mars'taki bulabileceğimiz maddeleri yeni elementleri kullanarak yapabileceğimiz teknolojilerden faydalanarak yeni şeyler yapabiliriz.

Araştırmacı: Mesela ne yapabiliriz?

Ö2: Yeni kalorifer petekleri, onlar yeterli kadar ısı verecekler bize Neptün, Plüton' da bile yaşayabileceğiz.

Araştırmacı: Güneş var zaten.

Ö2: Evet, ama uzak gezegenlere ışığı yetişmiyor.

Araştırmacı: Ö6, sen ne düşünüyorsun?

Ö6: Bence olabilir ben bir şey duydum iki gezegen uzakta Dünya gibi ama çok uzak bizden belli değil ama bu şey bence çok gezegen var ya mesela her gezegende birkaç madde var, gaz türü var şey gezegenden gezegene belki bir şey aktarabiliriz yani. Ondan sonra şey yani koloni olabilir meselen

Araştırmacı: Mesela.

Ö6: *Evet, mesela teknoloji geliştirerek mümkün yani mesela H₂O ben bir şey düşünüyorum belki oksijen basılacak*

Araştırmacı: *Oksijen üretebiliriz.*

Ö6: *Evet, çünkü H₂O oksijen var mesela Marsta oksijen yok.*

Araştırmacı: *O zaman sen Mars'ta veya başka yerde olabileceğini düşünüyorsun.*

Ö12: *Buradan Marsa kaç kilometre var?*

Araştırmacı: *Bilmiyorum.*

Ö12: *Hocam bence olabilir ama bizim tarafımızdan kabul edilemez bence çünkü o kadar alışamayacağız yani biz bu yerde alıştık başka yerde alışmamız çok zor olacak.*

Araştırmacı: *Bence çok zor olmaz niçin olsun ki?*

Ö12: *Hocam, Güneşten uzak olduğu için yani şeyden yerden bizim yerimizden uzak olduğu için ona alışamayacağız onun için bence mümkün değil.*

Araştırmacı: *İkinci soruyu sen çekiyorsun Ö17.*

Ö17: *Uzay savaşları çıkabilir mi sen söyle Ö7?*

Ö7: *Mümkün, çünkü uzayda fotoğraf alıyorlar içerde askerler diyerler fotoğrafı bu yerde yani bir asker var yani olabilir orda uydular var Dünyanın fotoğrafı çekerler.*

Araştırmacı: *Yani Dünyadaki devletler uzayda uydular için yer savaşı yapacak.*

Ö7: *Tamam.*

Ö16: *Uzayda savaşlar mümkün değil çünkü yani her zaman sadece Dünyada hayat var bunun için her devlet bir fikir tespit et lazım bu fikre yani hepsi insanlar Dünya'da yani bu yerde yaşıyor. Ama uzay yani bir şey çok uzun ve heyal yani çok uzun ve büyük kavgaya gerek yok çünkü çok yer var. Ama devlet*

savaş olur çünkü Dünya'da çok kaynaklar enerji savaşları petrol, su yani çok çok önemli su savaşı.

Araştırmacı: *Enerji değil enerji. Pekiyi, Ö16 sen dünyadaki savaşlar olur ama uzay savaşları olmaz mı diyorsun?*

Ö16: *Evet,*

Araştırmacı: *Ama Ö16 şuan uzayda bazı devletler arasında bir yer savaşı var.*

Ö16: *Ama hoca gerçek savaş Dünya'da.*

Araştırmacı: *Ö8, sen ne düşünüyorsun?*

Ö8: *Her problem Dünyada insanlar var hepsi fikir değiştir bir insan bu şey istiyor başka insan aynı şey istiyor lazım savaş.*

Araştırmacı: *Ö11, sen ne düşünüyorsun?*

Ö11: *Uzayda savaş mümkün değil sadece Dünya'da insanlar var ne yapıyorlar fabrikalar her şey Dünya'da var.*

Araştırmacı: *Yani gerek yok diyorsun uzaya*

Ö11: *Evet... (Video Kaydı 2_2, 15.11.2015).*

İnsanlar 200 Yıl Yaşayacaklar mı? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37) adlı parça kapsamında insan neden yaşlanır sorusu yöneltilmiştir. Verilen cevapların doğru telaffuzla ve yerinde vurgularla oluşturulmasına dikkat edilmiştir. Konuşma hataları anında düzeltilmiştir.

Araştırmacı: *İnsan neden yaşlanır?*

Ö6: *Ben bir şey biliyorum sınır hücreleri gidiyor yani ömür olunca yani azlatıyor.*

Araştırmacı: *azalıyor olacak, bir de sınır değil sinir olmalı. Sınır iki ülkenin topraklarını ayıran çizgidir.*

Ö6: *Evet,*

Ö17: *Hücreler zaten biz yaşlanırken de bizim vücudtaki hücre her şey yavaş yavaş ölüyor. Mesela günde birkaç tane hücreler bozuluyor, ölüyor. Yani çok, o yüzden biz benim bildiğim kadar insanların en fazla yüz yirmi, yüz otuz yaşa kadar çalışıyor sonra bitti.*

Araştırmacı: *Yani hücreler mi ölüyor?*

Ö17: *Evet,*

Araştırmacı: *Her şeyin bir ömrü var elbette. Mesela marketlerdeki gıdaların son kullanma tarihi var. İnsanın da bir limiti var ve beden bozuluyor, bunun da adı yaşlanma.*

Ö2: *Ben başka şey biliyorum, insanlar doğduğunda çok küçükler ya ondan sonra hücrelerin yenilenmesi çok hızlı olduğu için onlar büyüyor ayrıca onların yaralar çok hızlı bir şekilde nasıl söylüyorsunuz...*

Araştırmacı: *İyileşiyor.*

Ö2: *Evet, ama yaşlanınca da insanların hücrelerinin rejenerasyonu yavaşlıyor.*

Araştırmacı: *Yenilenmesi.*

Ö2: *Evet, bu böyle olduğu için yaralar da çok yavaş yavaş iyileşiyor mesela bir genç kemiği kırsa iki haftada iyileşir, bir yaşlı kırsa iki ay sürebilir. O yüzden hücrelerin yenilenmesi yavaşlayınca insanların boyu da küçülüyor*

Araştırmacı: *Kısalıyor.*

Ö2: *ve bizim nasıl söyleyeceğim onu dokularımız, top şey ya dokunduğu zaman şeklini geri alabiliyor ya.*

Araştırmacı: *Esnek.*

Ö2: *Evet, ama yaşlıların daha esnek gençlerde öyle olmuyor sık. Bu yavaşlamanın nedeni beynimizdeki komuttur. Beynimiz belli bir yaşa gelince hücrelerin yavaşlaması diye bir komut veriyor, eğer bilim adamları bu geni bulup değiştirirse insan uzun yaşayabilir.*

Ö11: *Eskiden hocam, insan çok uzun zaman yaşıyor.*

Araştırmacı: Yaşıyordu.

Ö11: Evet, ama şimdi çevre kirliliği, yemek sağlık değil.

Araştırmacı: Sağlıklı değil.

Ö11: Evet, bu sebepten yaşam azalabiliyor.

Araştırmacı: Ö12, ne düşünüyorsun?

Ö12: Yaşlanma kelimesi bence hücrenin son kullanma tarihinin değişmesi, soydan soya bölgeden bölgeye değişir bence. Mesela Türkiye’de insan 60 yaşından sonra yaşlanmaya başlıyorsa Çin’de 90-100’e kadar yaşlanmaya başlıyorlar.

Araştırmacı: Çin’i bilmiyorum ama Akdeniz insanların uzun yaşadığını okumuştum.

Ö4: Hocam, vallahi Türk insanlar genel böyle.

Ö1: Hocam, ben bunu Ankara’da gördüm bir AŞTİ’deydim Kayseri’ye geri dönüyordum bir adam geldi bizimle bir sohbet yapmaya başladı bene kaç sene verebilirsiniz? Diye sordu.

Araştırmacı: Yaşım sence kaç gösteriyor, dedi.

Ö1: Evet, 55 yaşında dedim o da ben 65 yaşındayım dedi Maşallah hocam benden daha güçlüydü... (Video Kaydı 4_5, 29.11.2015).

Dinozorlara Olan Bize de Olur mu? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 48) adlı parça kapsamında öğrencilere dinozorlar konusunda bilgi edinmeleri ve yapacakları araştırmanın verilerini Etkinlik 34’e yazmaları istenmiştir. Bu konuda kendi ana dillerinde veya başka dillerde yazılmış makale, köşe yazısı haber vb. kaynakları taramaları gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırmacı: Araştırmaların sonucunda, dinozorlar konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Ö17: İlk olarak bu konudaki kapsamda birinci dinozorlar yaşıyordu mu, ikincisi dinozorlar nasıl yok oldu sebep neden? Bizim metin okuduk göre bir gök taş.

Araştırmacı: *Okuduğumuz metne göre bir gök taşı.*

17: *Evet, gök taşı gelmiş ve Dünya'ya çarpmış ondan sonra onla ilgili Meksika'da bilgi bulunmuş. Ama tek bu gök taştan dolayı.*

Araştırmacı: *Gök taşından dolayı dikkat lütfen!*

17: *Evet tek bu gök taşından dolayı, bu hayat silmek daha mantıksız durabilir ama onunla ilgili daha araştırma var. Büyük bir gök taşı Meksika'ya düşmüş ondan dolayı çok toz havada yksekmş.*

Araştırmacı: *Yükselmiş.*

17: *Evet, tozlu zehirli gaz yükselmiş onla ilgili en önemli nokta yaklaşık bir yıl iki yıl falan tam zaman yoktu ama böyle bir uzun sürede Dünya'da Güneş ışıklar o toprakta gelmemiş.*

Araştırmacı: *Bu çok önemli.*

17: *Yani bir yıl boyunca Dünya kapkaranlık, hiç Güneş ışık yok.*

Araştırmacı: *Güneş ışığı yok.*

17: *Evet, sonra çok bitkiler, canlı hayvanlar yavaş yavaş öldürdü. Ondan sonra dinozorlar yemek yok, gıda yok ve su yok.*

Araştırmacı: *Gıda yoktu ve su yoktu.*

17: *Evet, gıda yoktu, su yoktu en önemli nokta hava zehir dolmuş, sonra bilim adamlar kuş gibi dinozorlar vardı.*

Araştırmacı: *Uçan dinozorlar.*

17: *Evet, uçan dinozorlar varmış onlar daha uzun yıl yaşamış neden öyle oldu? O birinci uçuyor, sonra o havanın en güzel yerine ulaşıyor ama büyük dinozorlar hareket çok yavaş olduğu için daha hızlı ölmek sebep olmuş. Bu ilk teori. Başka teorilerde var.*

Araştırmacı: *zetle diğer teoriler ne diyor?*

Ö17: *Tektoniklerin hareketlerinden dolayı. Onla ilgili deprem oldu, depremde bir selenyum isimli bir madde havada çıkmış gaz yani. O, yaklaşık yer altında dört yüz metrede en az on metre falanda tüm şeyler zehirli o havada yaşayan tüm canlılar öldü. Uçan dinazorlar yaşadı. Sonraki en önemlisi, bu normal deprem değil eskiden kıtalar birdi sonra yavaş yavaş ayrıldı. Bu kadar.*

Araştırmacı: *Ö17, teşekkür ederim güzel bir araştırma olmuş.*

Ö17: *Bir şey değil hocam... (Video Kaydı 7_3, 20.12.2015).*

Yukarıdaki etkinlikte Ö17, güzel bir araştırma yapmış ve araştırma verilerini toplu bir biçimde sunabilmiştir. Ancak öğrencinin söz dizim hataları yaptığı gözlemlenmiş ve bu konuda araştırmacı tarafından yerinde düzeltmeler yapılmıştır.

İlköğretimde Uygulamalı Organik Gıda Eğitimi Öğrencilerin Davranış Biçimlerini Değiştirdi (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 59) adlı parça kapsamında alternatif eğitim sistemleri ve bir örnek olarak Waldorf okulları işlenmiştir. Günümüz eğitim sistemlerindeki yanlışlıklar, Waldorf okullarının öğrencilere sunduğu doğa ile iç içe olma imkânı, organik gıdalar, hayvan yetiştirme, dikmiş dikme gibi faydalı beceriler konusunda sorular sorulmuştur. Konuşma aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

Araştırmacı: *Waldorf okulları nasıl sence bizim günümüzdeki eğitim sistemindeki yanlışlarımız neler acaba?*

Ö4: *Hocam bence Waldorf eğitim sistemi çok güzel çünkü çocuklar yani okulda evdeki gibi yaşıyorlar, hem okuma yazma öğreniyorlar hem el becerileri geliştiriyorlar. Çocuklar daha rahatlı olacaklar.*

Araştırmacı: *Rahat olacaklar.*

Ö4: *Evet, her şey hızlıca öğreniyorlar çünkü stres yok yeni bir sistem rutin Türkçe de ne?*

Araştırmacı: *Rutin veya monotonluk.*

Ö4: *Evet monotonluk yok, her gün yeni bir şey yapacaklar, bitkileri suluyorlar hayvancılık yapıyorlar yani kendilerinin eşyalar yapıyorlar.*

Araştırmacı: *Kendilerine eşyalar yapıyorlar.*

Ö4: *Kendilerine eşyalar yapıyorlar, elbiselerini dikiyorlar.*

Araştırmacı: *Ne kadar güzel değil mi?*

Ö4: *Çok güzel çocukların öz güven daha yüksek olacak, sorumluluk sahibi olacak yani bence çok iyi.*

Araştırmacı: *Senin çocuğun olsa böyle okullara gA.ir misin?*

Ö4: *Keşke olsaydı, ben istiyorum bunu çocuk doğal hayat yaşayacak.*

Araştırmacı: *Ö18, sen ne düşünüyorsun?*

Ö18: *Çocuklar iyi bir eğitim alıyorlar ve ahlak ve yaşamın*

Araştırmacı: *Ahlaklı bir yaşam öğreniyorlar.*

Ö18: *Ahlaklı bir yaşamı sürdürebiliyorlar ve etrafındaki hiç teknoloji olmayan daha güzel bir dünyada büyüyorlar. Kötü şeylerden uzak büyüyorlar.*

Araştırmacı: *Kötü şeyler neler mesela teknoloji çocuklar için kötü mü? Parçaya katılmak zorunda değilsin istediğin gibi düşünmekte özgürsün.*

Ö18: *Bence kötü, eğer çocuk teknoloji kullanmak isterse anne veya baba yanında olmalı.*

Araştırmacı: *O zaman kontrollü bir internet erişimi sağlanmalı.*

Ö18: *Evet, yalnız kullanmamalı bence.*

Araştırmacı: *O zaman katılıyorsun, pekiyi bizim eğitim sistemlerimiz doğru çocuklar yetiştiriyor mu?*

Ö18: *Yok, genelde internet okulda bazen giriyorlar ve hangi sitesine ya da siteye girmek isterlerse girebilirler bu doğru değil.*

Araştırmacı: *Çocukların doğal ortamda olmasını istiyorsun yani.*

Ö18: *Maalesef böyle bir eğitim sistemi yok olan da çok pahalı.*

Araştırmacı: *Sen ne düşünüyorsun?*

Ö6: *Hayat nasıl şimdi benim fikrim değiştirdi, önceden bilgisayar kutsal bir şeydi.*

Araştırmacı: *Fikrini değiştirdi çok güzel. Akademik düşünmek için fikirlerimizi değiştirmekten memnun olmalıyız, yeni bir şey öğrenmekten korkmamalıyız. Ben bunu öğrendim, hep bu doğru dememeliyiz.*

Ö6: *Önceden bilgisayar yani kutsal bir şey. Evet, her şey sanal çok güzel. Ama gerçekten gerçek hayat daha iyi, çocuklar için çok önemlidir. O okul yani fikri olan evet gerçekten Allah razı olsun harika bir fikir okulda bahçe var sebzeler var, hayvanlar. Bu sayede çocuklar hayatı daha iyi anlarlar ve düşünebilir. Mesela, Newton nasıl yer çekimi kanunu keşfetti? Ağacın altında tabiat olmazsa olmayacaktı. Şimdi çocuklar okula gidiyor, geliyor kâğıtlar okuyor kafası patlıyor. Ama biraz teknoloji gerekiyor eğitim için çok iyi bir şey, mesela bilgisayar ve teknoloji yasak.*

Araştırmacı: *Sen ne düşünüyorsun?*

Ö2: *Ben de bu okulun çok faydalı olduğunu düşünüyorum, çünkü çocuklara sorumlu olmayı öğretiyor. Sonra da şimdi bizim çağımızda fazlasıyla bilgiler var, onları kontrolsüz bir şekilde öğrenmekten kurtarıyoruz işte. Çünkü çocuklarımız teknolojiden izole oluyorlar onlardan uzak tutulduğu zaman da öğretmenlerimiz sadece gerçek hayatta olan şeyleri öğretiyorlar*

Araştırmacı: *Yani bilgi daha kullanışlı oluyor, kullanışlı olmayan bir bilgi öğretilmiyor. Çok mantıklı söylediğin*

Ö2: *Sadece o değil de onlara zararlı olabilir şeyleri de öğretmiyorlar.*

Araştırmacı: *Evet,*

Ö2: *Çocuklarımız biraz daha kendi ayaklarının üstünde durmayı öğreniyorlar, okuldan çıkıp da ne yapacağız diye korkmuyorlar çünkü özgüvenleri oluyor.*

Araştırmacı: *Neden özgüvenli oluyorlar?*

Ö2: *Çünkü küçükken beri.*

Araştırmacı: *Küçüklükten beri*

Ö2: *Evet, küçüklükten beri hayvanı besleyip bitkilere bakıp da sorumluluk sahibi oluyorlar. Her şeyi yapmayı biliyorlar, okulda tecrübeli oluyorlar.*

Araştırmacı: *Sence şimdiki okullardaki eğitim yeterli mi?*

Ö2: *Genelde sadece ders veriyorlar, bilgileri anlatıyorlar. Gerçek hayatta bunu nasıl kullanırız, uygulayacağız anlatmıyorlar.*

Araştırmacı: *Peki, sen parçada geçen çocukların beslenme akışkanlıkları eğitimdeki başarılarını etkiliyor sözüne katılıyor musun?*

Ö2: *Ben de katılıyorum çünkü eğer biri bir şey üretilip sonra yetiştirip sonra yiyorsa, o yemeğe daha güvenerek yiyor. Çünkü nasıl yetiştirdi? Kendisi biliyor başka yemekler öyle değil. Nerden geliyor bilmiyor, kalbinde bir şüphe oluyor. Biz markette içindekilere bakıyoruz ama hiçbir zaman güvenmiyoruz, onlarda öyle bir heyecan olmuyor.*

Araştırmacı: *Heyecan olumlu da olabilir, onun yerine kaygı daha doğru olur.*

Ö2: *Evet kaygılı oluyorlar. Diğer öğrenciler Hem sağlıklı oldukları hem de az kaygılı oldukları için başarıları artıyor.*

Araştırmacı: *Sen ne düşünüyorsun bu konuda?*

Ö3: *Bu okullar çok güzel kesinlikle bütün ülkelerde böyle bir eğitim olmalı. Bizim eğitim, yani okullardaki eğitim bu parçadaki okullar gibi olmalı.*

Araştırmacı: *Peki Portekiz’de ödül alan okullar hakkında ne düşünüyorsun?*

Ö3: *Çok hızlı yaygınlaşmalı ama çok yavaş yaygınlaşıyor bu eksik maalesef. Bu bizim eksikliğimiz, inşallah gelecekte daha hızlı gelişecek yaygınlaşacak. Ben düşünüyorum çocukların küçükken öğrenme şansları daha fazla, öyle şeyleri küçükken öğretmek daha önemli. Bilgisayar ve teknoloji biz büyükken de öğrenebiliriz, sonradan öğrenebilecek şeyler.*

Araştırmacı: *Okuduklarıma göre kişilik 0-6 yaş arasında oluşuyormuş yani o yaşta eğitim daha önemli hale geliyor.*

Ö3: *Evet, kesinlikle.*

Araştırmacı: *Pekiyi, parçada sağlıklı beslenen öğrencilerin başarısı daha fazla diyor buna katılıyor musun?*

Ö3: *Evet katılıyorum. Çünkü ocuğun yeterince beslediği zaman*

Araştırmacı: *ocuk yeterince beslendiği zaman*

Ö3: *Evet, ocuk yeterince beslenmediği zaman ocuk kendisi de hissediyor. Beyni alışmıyor, mide bulandığı zaman mesela bütün konsantrasyon oraya gidiyor.*

Araştırmacı: *Evet, sen ne düşünüyorsun?*

Ö5: *Her insan küçükken yetiştirilebilir ama büyükken yetiştirilemez.*

Araştırmacı: *Biz de bir deyim var ağaç yaş iken eğilir.*

Ö5: *Evet, bu parçada yani doğal organik gıda çok sağlıklı, ocuk ve hatta insan büyük için.*

Araştırmacı: *Büyükler için.*

Ö5: *Evet, yapay gıdası insan için en çok zarar verebilir.*

Araştırmacı: *ok zarar verebilir.*

Ö5: *Evet, çok zarar verebilir. Son kullanma tarihi geçen gıdalar, katkı maddesi başka şeyler insana zarar verir ama organik gıdalar kesinlikle zararlı değil. İnsan ocuklar için gıda en çok faydalı gıda organik gıda...(Video Kaydı 8_1, 27.12.2015).*

Öğrencilerin genel olarak alternatif eğitim sitemlerine bakışlarının olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Ö2'nin oldukça başarılı konuşma yapması dikkati çekmiştir.

Boy Uzatmak Mümkün mü? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 71) adlı parça kapsamında benzetim ve örnek olay teknikleri kullanılmıştır. Bu amaçla sınıf içerisinden  ğrenci seçilmiş; bir ğrenci ergenliğe yeni giren ocuk rolünü, diğer iki ğrenci ise anne baba rolünü üstlenmiştir. Ergenliğe giren ocuk boyunun kısalığından şikayet etmektedir, bu durumda anne baba olarak çocuklarına neler söyleyeceklerdir? Sorusuna cevaplar aranmıştır.

Araştırmacı: *1, sen boyunun kısalığından şikayet eden oğluna ne söylersin?*

1: *Bak oğlum biz  kardeşiz, iki erkek bir kız. İçimizde en boyu kısa kız. Ben ve kardaşlarım espirik, kardaşımıza espiri yapardık. Ya kısa boylu gel ya küçük gel ya cüce gel.*

Araştırmacı: *Kızmaz mıydı böyle söyleyince?*

1: *ok kızardı ama kim izledi? Babam izledi gel kızım dedi sen benim mcevherimsin mücevher kk kutularda olur sen de benim mücevher taşıyan küçük kutumsun söyledi. O zaman kaç sene oldu 20 sene oldu şimdi biz diyoruz küçük kardeş nasılsın o gülerek diyor ben bir mcevherim. Yani oğlum her şeyin bir nimeti var, uzunluğun da kısalığında başka bir nimeti var. Yani boy uzun veya kısa önemli değil öz umudumuzu yaşamak lazım, inancımızı yaşamak lazım.*

Araştırmacı: *z yerine kendi desek daha iyi olur, 1 dikkat biraz.*

1: *Tamam hocam oğlum ya da kızım bana bu soruyu sorsa ve sorar da inşallah, bunu anlatacağım hocam ocuklarıma. Yaşamamızı biz neden dünyadayız? bu önemli değil önemli biz umudumuz, umudumuza ulaşmamız bu önemlidir.*

Araştırmacı: *Amacımıza ulaşmamız önemlidir.*

1: *Amacımıza ulaşmamız önemlidir. Başarılı olmamız önemlidir, boy kısa olsun uzun olsun önemli değil.*

Araştırmacı: *Güzel, teşekkür ederim 1. Evet, 3 ve 2 sıra sizde 2 sen baba 3 sen annesin. Boyundan şikayet eden oğlunuza ne söylediniz?*

Ö2: *Oğlum uzun boyluların ayakları büyüyünce beyinleri küçülüyor (kendisi de uzun olduğu için herkes güler).*

Araştırmacı: *Emin misin?*

Ö2: *Evet, oğlum yani seninki normal olacak. Daha şanslısın daha zekisin daha başarılısın.*

Araştırmacı: *Peki, ben uzun olup daha zeki olmak istiyorum bu mümkün değil mi diye sorsa oğlum?*

Ö2: *Yani, Allah bizi öyle yaratmış ya kısa ve zeki ya da uzun ve deli olacaksın.*

Araştırmacı: *Deli değil de aptal demelisin.*

Ö2: *Evet. Bir de şunu söyleyeyim kısa insanlar daha hırçın daha şanslı olabiliyor, hatta savaş filan çıksa kolay kolay bir nesnenin arkasında saklanabiliyorlar, uzunlar ise hiç saklanamayacak ve herkes onu vuracak (herkes güler).*

Ö3: *Bak oğlum uzun insanların daha çok hastalıkları oluyor. Ben oğlum gel hadi sen ölmek istiyorsan, ben sana yardım ederim onu şaşırtmak için böyle derim.*

Araştırmacı: *Olmaz, bu çocuk ergenlik çağında ise çok tehlikeli olabilir böyle konuşmalar. Başka farklı ne dersin?*

Ö3: *Oğlum, biz de kısayız ama yaşadık derdim.*

Ö2: *Ayrıca ben sana oğlum şunu söyleyeyim, gördüğün gibi ben de çok uzun değilim ama annemle evlendim çünkü kızlar aslında çok uzun boylu erkekleri sevmiyor. Çünkü normalde sokakta gezerken kendi boyundaki, kendi düzeyindeki erkeklere bakıyor çünkü erkek uzun olsa kendisi kısa kalacak.*

Araştırmacı: *Oğlum baba derse, ben uzun boylu bir kızla evlenmek istersem evlenemeyecek miyim?*

Ö3: *Oğlum kısa boylu olup güzel olan kızlar da var.*

Ö2: *Oğlum yoksa bir kız arkadaşın mı var? ...*

Araştırmacı: *Ö6 sen ne diyeceksin oğluna?*

Ö6: *Hayır oğlum üzülme zaten kısa boylu çok güzel bir şey çok iyi bir şey. Kısa boylu çok zekâlı, sen çok zekâsin çok şey yapabilirsin.*

Araştırmacı: *Ne yapabilirim derse oğlun?*

Ö6: *Ne istersen yapabilirsin, yani şey mesela...*

Ö4: *Birkaç yıl pantolonunu değiştirmek zorunda değilsin mesela (herkes güler).*

Ö6: *Ayakkabılarını da. (gülerek) ... (Video Kaydı 6_5, 13.12.2015).*

Yukarıdaki konuşmada öğrencilerin oldukça yerinde tavsiyeleri olmuştur. Bu tavsiyeleri anılarıyla desteklemişlerdir. Ayrıca bilgilendirici ve cesaret verici olmaları anne baba rolü açısından son derece önemli bulunmuştur.

4.5. KAVRAM GELİŞTİRME SÜRECİ

Kavram geliştirme süreci, öğrencilerin alanlarıyla ilgili kavramları ve yükseköğretimde kullanacakları akademik kavramları edinmesi; Türkçeye ait üst düzey kelime, deyim ve atasözü bilgisinin arttırmasını amaçlar. Bu hedeflerle ilgili olarak süreç öncesi çeşitli etkinlikler düzenlenmiş, uygulanmış, sonuçlar araştırmacı tarafından kontrol edilip öğrencilere gerekli dönütler verilmiştir. Süreç kapsamında 3. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 20), 4. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 21), 9. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 32), 14. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 43), 21. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 55), 27. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 67), 31. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 77), 33. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 86), 36. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 89), 37. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 90) ve 40. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 100) düzenlenmiştir.

Öğrencilere Kavram Geliştirme Süreci başlığı altında kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde veri çözümlene süreci boyunca ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.5.1. Deyimler İçeren Etkili İfadeler Kullanma

5. Metin İlköğretimde Uygulamalı Organik Gıda Eğitimi Öğrencilerin Davranış Biçimlerini Değiştirdi (bk. Ders Kitabı, s. 59) adlı parça kapsamında sağlıklı beslenme ve organik gıda eğitimi konularında konuşulmuştur. Bu konudaki ön öğrenmeler

sağlanmış ve durumdan hareketle öğrenciler ödevlendirilmiştir. Ödev olarak “sağlıklı beslenme” başlığı belirlenmiş ve başlıkla ilgili olarak etkili sözler (sloganlar) üretmeleri istenmiştir. Çünkü Türkçeyi etkili bir biçimde kullanmak iletişimin en önemli unsuru ve kavramsal gelişim sürecinin nihai amaçlarından birisidir. Süreç tamamlandıktan sonra ödevlerin tamamı kontrol edilmiş ve öğrencilerin çoğunun başarılı sloganlar ürettiği gözlemlenmiştir. Aşağıdaki ödev oldukça başarılı bulunmuştur. Kâğıt incelendiğinde görsellerin doğru bir biçimde oluşturulduğu, altlarına yazılan sözlerin resimlerle uyduğu, cümlelerin etkili bir biçimde ve yazım kurallarına uygun olarak ifade edildiği görülmektedir. Ayrıca verilen ödevler öğrencilerce çok sevilmiş ve benzer ödevler yapmak için oldukça istekli oldukları görülmüştür. Bu anlamda etkinliğin amacına doğru bir biçimde ulaştığı söylenebilir.

(Ö1, Öğrenci Ödev Kâğıdı, 30.12.2015)



Ele elle turalım, sağlıklı beslenmeye başlayalım.



Günde bir elma ye doktordan uzak dur.



Sağlıklı yemeğe merhaba, sağlıksız yemeğe elveda.

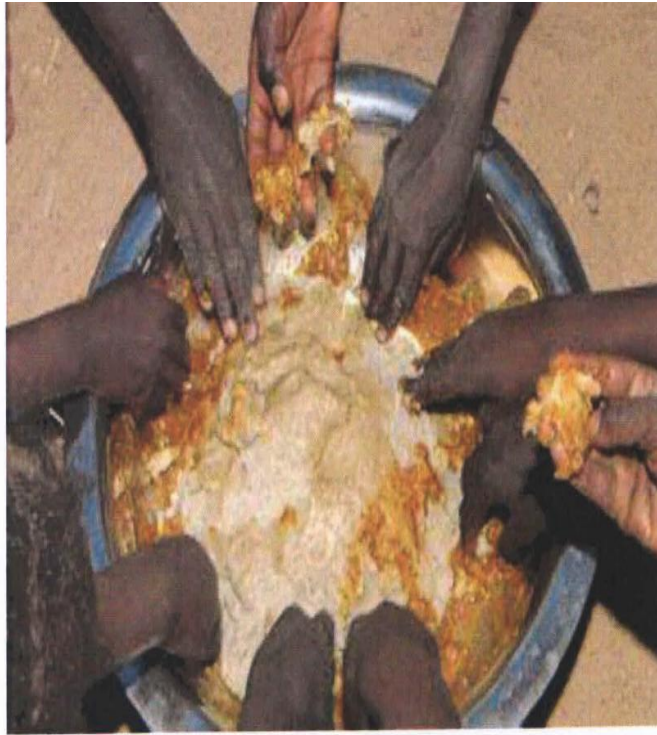


Gülmem güzel ama yalancıyım sağlık bana hiç yakışmaz.

Türkçe'nin deyimsel ifadelerine ve konuşma dilinde yer alan üst düzey kavramlara hâkim olunması ve bu kavramları gerektiğinde akademik ortamlarda kullanılabilmesi oldukça önemlidir.

Buz Adam Ötzi'nin Bize Anlattıkları (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 81) parçada geçen "mükellef sofra kurmak" deyimini öğrencilere kazandırılmak istenmiştir. Bu kapsamda 36. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 89) hazırlanmış ve uygulanmıştır. Etkinlikte görsellerden yararlanılmış ve deyimın anlamının bulunması istenmiştir. Bazı öğrencilerin uygulamayı yaparken doğru resimle deyimini eşleştiremedikleri gözlemlenmiştir. Deyimi daha önce hiç duymamış olmaları hata yapmalarında etkili olmuştur.

(Ö2, Öğrenci Etkinliği, 07.11.2015)



www.hurhaber.com(alıntıdır)

+ (Bana göre "mükellef sofr" "basit sofr"dir. Yani kolayca hazırlanabilen ve hızlı bir şekilde yenilebilen bir yemeklerden oluşan sofradır. ✓ amaçla yanlış yok :)) X

Öğrencilerin birçoğu ise doğru cevaplar vermiştir. Doğru tahminlerin fazla olmasında kelimenin parçadaki bağlamı etkili olmuştur. Bu sebeple yanlış cevaplar azınlıkta kalmış ve doğru cevaplar çoğunluğu oluşturmuştur.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 07.11.2015)

“Mükellef sofrayı kurmak” deyimini karşılayan resim sizce hangisidir? Deyimin anlamını tahmin ediniz ve tahmininizi doğru resmin altına yazınız.



www.eksitarif.com(alıntıdır)

✓ Bana göre birinci fotoğraf "Mükellef sofrayı" sayılır. Çünkü her türlü yemekler bulunmaktadır.



www.hurhaber.com(alıntıdır)

2. Fotoğrafta sadece bir çorba yemek var, dolayısıyla "Mükellef sofrayı" sayılmamaktadır.

Deyimsel ifadeler süreç boyunca öğrencilere anlatılmış ve kavratılmaya çalışılmıştır. Ders içerisinde anlamı zenginleştirmek amacıyla araştırmacı tarafından deyimli ifadelerin kullanımına sıklıkla başvurulmuştur. Bu durum video kayıtlarına da yansımıştır.

Araştırmacı: *Çocuk yeterince beslenmediği zaman*

Ö3: *Evet, çocuk yeterince beslenmediği zaman çocuk kendisi de hissediyor. Beyni çalışmıyor, mide bulandığı zaman mesela bütün konsantrasyon oraya gidiyor.*

Araştırmacı: *Evet, sen ne düşünüyorsun?*

Ö5: *Her insan küçükken yetiştirilebilir ama büyükken yetiştirilemez.*

Araştırmacı: *Biz de bir deyim var bu durum için ağaç yaş iken eğilir.*

Ö5: *Evet, doğru. Bu parçada yani doğal organik gıda çok sağlıklı, çocuk ve hatta insan büyük için.*

Araştırmacı: *Büyükler için.*

Ö5: *Evet, yapay gıdası insan için en çok zarar verebilir.*

Araştırmacı: *Çok zarar verebilir.*

Ö5: *Evet, çok zarar verebilir. Son kullanma tarihi geçen gıdalar, katkı maddesi başka şeyler insana zarar verir ama organik gıdalar kesinlikle zararlı değil. İnsan çocuklar için gıda en çok faydalı gıda organik gıda... (Video Kaydı 8_1, 27.12.2015).*

Bazı deyimler araştırmacı tarafından soru-cevap yöntemiyle öğreilmeye çalışılmıştır. Bu sayede deyimmin öğretimi ihtiyaç anında sağlanmışır.

Araştırmacı: *Sen hiç hayatında biriyle boğuştun mu?*

Ö17: *Boğuşmak ne hocam?*

Araştırmacı: *Yani birbirini boğar gibi kavga etmek.*

Ö17: *Haa! Anladım.*

Araştırmacı: *Cevap verirken kavga etmek yerine bu kelimeyi kullan şimdi.*

Ö17: *Bir kere yaptım ben.*

Araştırmacı: *Neden boğuştun pekiyi?*

Ö17: *O çok kötü söz söyledi.*

Araştırmacı: *Bizde bu ifadenin karşılığı olarak küfretti kullanılır.*

Ö17: *Ha evet, küfretti. Ben çok sinirli oldum onu vurdum (elini yüzüne değdirerek), boğuştuk.*

Araştırmacı: *Pekiyi, Ö17'in gösterdiği hareketin adı nedir Türkçe?*

Ö4: *Boks.*

Araştırmacı: *Hayır, o bir spor dalı. Doğrusu yumruk atmak olacak.*

Ö17: *Evet, yumruk attım. Hocam vurmuyorsan o hiç durmuyor, ben mecbur oldum.*

Araştırmacı: *Yani sen adamına göre muamele ettin.*

Ö1: *Hocam muamele Arapça siz de nasıl bir anlamı var?*

Araştırmacı: *Kişiyeye göre davranmak... (Video Kaydı 4_10, 22.11.2015).*

Aşağıda ise soru cevap tekniği kullanılarak zil ve alarm kelimelerinin geçtiği iki deyim öğretilmiş; bu konuda yanlış öğrenmelerin önüne geçilmiştir, ayrıca deyimlerin değiştirilemeyeceği belirtilmiştir.

Araştırmacı: *Parçaya göre maşallah ben pantolon aldım çocuğum üç dört yıldır aynı pantolonu kullanıyor demememiz lazım. Çünkü bu onun boyunun uzamadığını gösterir.*

Ö1: *Evet, bu olumsuz bir durum.*

Araştırmacı: *Bu durumda biz buna ne çalıyor deriz? Parçada geçiyordu.*

Ö3: *Zil çalıyor*

Araştırmacı: *Hayır,*

Ö4: *Alarm çalıyor.*

Araştırmacı: *Aferin! Alarm diyoruz bu duruma. Zil bir şeye çok sevinmek anlamına gelen etekleri zil çalmak deyimiyeye kullanılıyor.*

Ö3: *Evet ...* (Video Kaydı 6_2, 13.12.2015).

Deyimsel ifadelerin araştırmacı tarafından derste kullanılması bir öğrenci günlüğünde aşağıdaki gibi yer almıştır.

“Bu derste metinden öğrendiğimiz bilgilerden ve kelimelerden dışında konuşmaları ve yorumları yaparken de çok yeni kelime öğrendik. Örneğin: aşılamak, budamak, teşekkül v.s. Ayrıca ‘ Alın teri dökmeden... ’ ya da ‘ Ağaca yaslanma kurur, insana inanma ölür. ’ Gibi yeni deyimleri duyduk ve anlamları öğrendik.” (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 23.12.2015).

4.5.2. Üniversite Düzeyine Uygun Kelimeler Kullanma

Akademik okuryazarlık öğrenme alanı kavramsal gelişim başlığı altında öğrencilerin üst düzey akademik kelimelerin edinimi önemli bir ihtiyaçtır. Süreç içerisinde akademik kavramların edinilmesi amacıyla 4. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 21) ve 33. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 86) hazırlanmış ve uygulanmıştır. Bunun yanı sıra sınıf içi soru-cevap oyunları, metin içinde kavramları farklı renklerle vurgulama, sözlü anlatım vb. teknikler yoluyla da bu kavramlar öğrencilere kazandırılmaya çalışılmıştır.

Ders kitabı 1. Metin Curiosity Mars'ta Sıvı Su Tespit Etti (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 16) adlı parça kapsamında uzayda yapılan bir keşif anlatılmıştır. Parçada geçen kavramların anlaşılması ve pekiştirilmesi amacıyla uzayda yer alan gezegen ve sistemlerin Türkçe karşılıkları 4. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 21) aracılığıyla benimsetilmeye çalışılmıştır.

(Ö9, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 15.11.2015)



Etkinlikler incelendiğinde öğrencilerin bazılarının Dünya yerine “toprak” ifadesini kullandıkları görülmüştür. Bu durumun İngilizcedeki “earth” kavramının Türkçeye olduğu gibi çevrilmesi neticesinde gerçekleştiği düşünülmektedir. Yanı sıra yukarıdaki etkinlikte birtakım harf (Uranus) ve kelimenin İngilizcesini yazma (Neptune) hatası mevcuttur.

Akademik kavramlar süreç boyunca bazen oyunlar eşliğinde öğretilmeye çalışılmıştır. Bu şekilde kelimelerin kalıcılığı artmış ve öğrenciler açısından öğrenme zevkli hale dönüşmüştür.

İnsanlar 200 yıl yaşayabilecek mi? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37) adlı parça kapsamında oyunla öğrenme tekniği kullanılarak kavramlar öğretilmeye çalışılmıştır. Bu oyun video kayıtlarına aşağıdaki gibi yansımıştır.

Araştırmacı: *Evet, şimdi oyunumuzun adı kelime bulmaca iki grup oluşturacağız ve gruptaki kişiler teker teker karşı gruptan seçtikleri birer öğrenciye parçada geçen kelimelerden sorular soracak. Ben de doğru bilen her*

öğrenciye doğru işareti yazacağım yarışma sonucunda en fazla puan alan grup üyelerini çikolatayla ödüllendireceğim.

Ö2: *Hocam grubumuza istediğimiz kişileri seçebilir miyiz?*

Araştırmacı: *Evet, grupları sizler oluşturun (gruplar oluşturulur). Sorularımıza başlayabiliriz. İlk önce senden başlayalım.*

Ö16: *Müsabaka nedir?*

Ö6: *Yani birkaç kişi böyle yarışma yapıyorlar kim kazanacak böyle yani.*

Araştırmacı: *Arapça bir kelime değil mi zaten?*

Ö6: *Evet.*

Ö2: *Genom nedir?*

Ö1: *Atamızdan gelen özellikler, dededen gelen hepsi gende olur genom da genin olduğu araştırmalar.*

Araştırmacı: *Doğru bildin, sıradaki.*

Ö3: *Fütürist nedir?*

Ö18: *Gelecekteki tahmin.*

Araştırmacı: *Doğru yani sanatta geleceği tahmin ederek üretim.*

Ö4: *Yeni nesil ilaçlar ne demek?*

Ö17: *Şimdiki zaman daha çok kullanılan ilaçlar.*

Ö1: *Tansiyon nedir?*

Araştırmacı: *Hadi bakalım.*

Ö2: *Nasıl anlatacağımı bilmiyorum, basınç.*

Araştırmacı: *Ne basıncı?*

Ö2: *Damarlarımızın içindeki basıncı.*

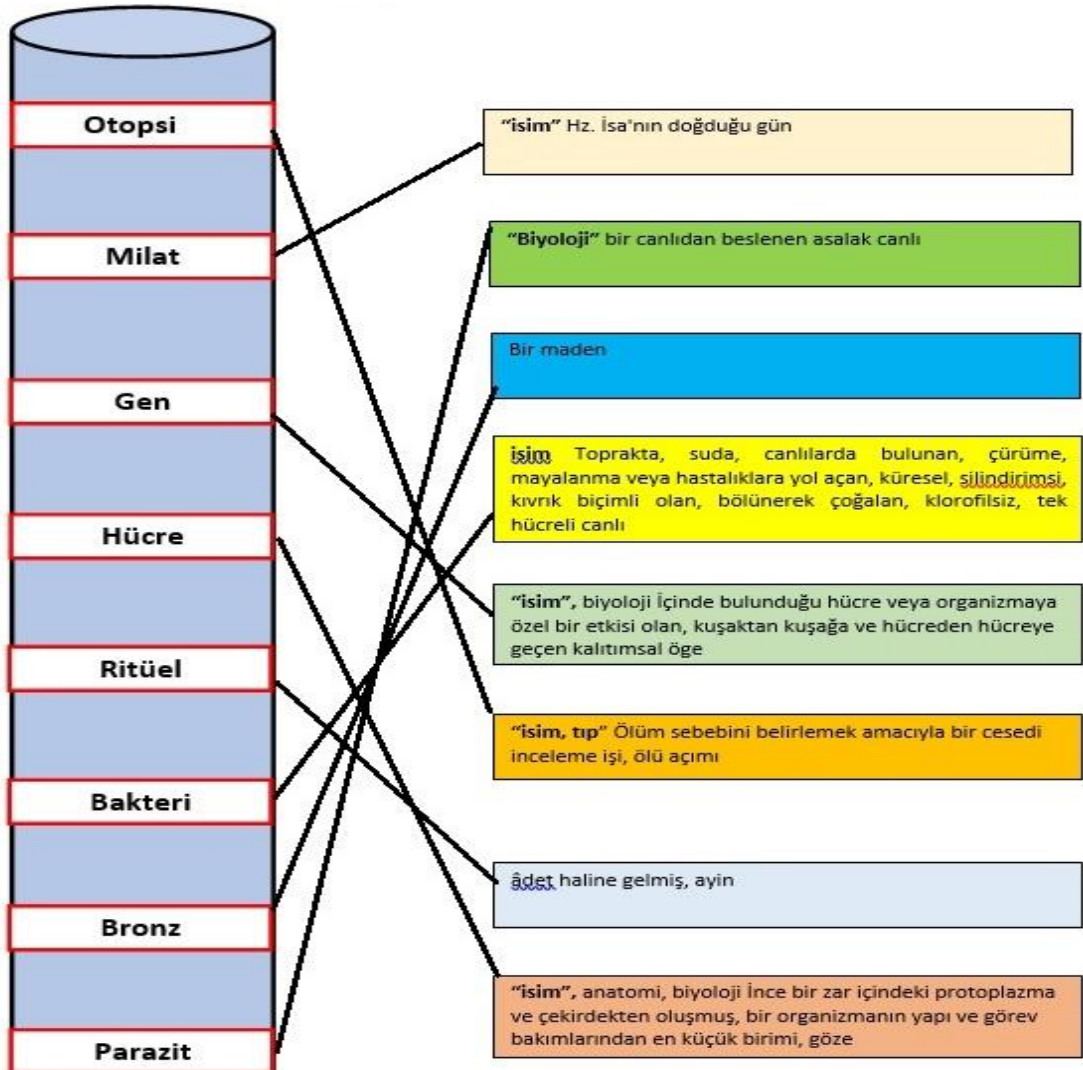
Araştırmacı: *Kan basıncı, tamam doğru kabul ediyorum. Daha düzenli cümlelerle lütfen ifade et...* (Video Kaydı 4_2, 29.11.2015).

Öğrencilerin oyun ile öğrenme yönteminden oldukça hoşlandığı ve edindikleri yeni kelimeleri günlüklerinde kullandıkları gözlemlenmiştir. Aşağıdaki öğrenci “müsabaka” kelimesini yukarıdaki oyun içerisinde öğrenmiş ve daha sonra günlüğünde bunu kullanmıştır.

“Müsabakalar çok güzeldi.” (Ö6, Öğrenci Günlüğü, 01.12.2015).

33. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 86) kapsamında işlenen parçada geçen kavramlar ve anlamları verilmiş bunların eşleştirilmesi istenmiştir.

(Ö11, Öğrenci Ödev Kâğıdı, 08.11.2015)



Etkinliğin amacı ders içerisinde işlenen parçada geçen kelimelerin tekrarını sağlamaktır. Sınıfın büyük bir bölümü etkinlikte başarılı bulunmuştur.

Ayrıca süreç içerisinde parçada geçen kavramların benimsetilmesi amacıyla farklı teknikler kullanılmıştır. Aşağıdaki metinde söz konusu kavramlar koyu renklerle vurgulanmıştır. Bu uygulamadaki amaç, öğretilmesi amaçlanan kavramlara dikkati çekmektir.

Resim. 3: Ders Kitabı Örnek Bir Metin Görünümü



[Fotoğraf: zumfeed.com]

DİNOZORLARA OLAN BİZE DE OLUR MU?

Çok eski zamanlardan günümüze kadar yeryüzüne çarpan **asteroit** ve **kuyruklu yıldızlar** Dünya yüzeyinde çeşitli **kraterlerin** oluşmasına neden olmuştur. 65 milyon yıl önce Meksika'nın Yucatan **Körfezi'**ne düşen böyle bir cismin **dinozorların** yok oluşuyla ilgili olduğu sanılıyor. **NASA**, bunun gibi önemli değişikliklere yol açabilecek **asteroitleri** on yıldır saptamaya çalışıyor. Özellikle de "öldürücü darbe" potansiyeli olan, **çapı** 1 km'nin üzerinde ve Dünya'ya 50 milyon kilometre ve daha yakın **yörüngelerde** dolanan cisimlere odaklanılıyor; ancak büyük olanları saptamak için kolay kısmı. Kolayca tanımlanamayacak kadar küçük olanların da ciddi tehdit oluşturabildiğini yaşanan örneklerden biliyoruz. Yüz yıl önce Sibirya'nın orta bölgelerine düşen bir **kuyruklu yıldız** havada patlayarak yaklaşık 2000 km²'lik ormanlık alanı yerle bir etmişti. Havadaki patlamanın 8,5 km yüksekte ve Hiroşima'ya atılan **atom** bombasınıninkinden 185 kat daha güçlü bir etkiyle gerçekleştiği tahmin ediliyor. Sandia Ulusal Laboratuvarları'nın yaptığı benzetimler 27 m **çapındaki** bir cismin bu etkiyi ortaya çıkarmaya yetebileceğini gösteriyor. Sibirya semalarını bir ateş topuyla aydınlatan bu patlama 30 Haziran 1908'de sabahın erken saatlerinde oldu ve Tunguska olayı olarak anıldı. Bu olay, **uzaydan** gelebilecek gizli tehlikelerle ilgili yakın geçmişte verilmiş bir uyarı olarak kabul ediliyor. **NASA'nın** Kaliforniya'daki Jet İtki

Ders içerisindeki konuşmalarda hatalar yerinde müdahale edilip anında düzeltme yapılarak etkili bir öğrenme ortamı oluşturulmuştur.

Ö7: *Hocam iki tane bir şey var bu teknoloji.*

Araştırmacı: *Teknoloji*

Ö7: *Teknoloji yaptılar fezaya gittiler*

Araştırmacı: *Uzaya*

Ö7: *Uzaya gittiler bir şey inkişaf oldu*

Araştırmacı: *Ortaya çıktı*

Ö7: *Evet, su var buz var ama yaşamak orda olmaz. Niçin çünkü çok zor. Ama yaşamak*

Araştırmacı: *Yaşam*

Ö7: *Evet, yaşam burada oluyor çünkü her şey burada var hava var orda bilmiyorsun hava nasıl olur. Daha orda oluşmak çok zor.*

Araştırmacı: *Oluşturmak.*

Ö7: *Oluşturmak evet ama oradan ne yapırlar ihtimal var altun demir her şey var orda.*

Araştırmacı: *Yani değerli madenler.*

Ö7: *Evet, ben bilmiyorum ama ihtimal var tahminim... (Video Kaydı 2_5, 15.11.2015).*

Bazı metinler işlenirken araştırmacı soru-cevap yöntemini kullanarak akademik kelimeleri benimsetmeye çalışmıştır. Bu durumlar video kayıtlarına aşağıdaki biçimiyle yansımıştır.

Araştırmacı: *Zaturre hastalığı nedir?*

Ö12: *Anlamadım hocam.*

Araştırmacı: *Parçada var.*

Ö12: *Evet, hocam okudum ama anlamadım.*

Araştırmacı: *Pekiye (başka bir öğrenciye dönerek) sen söyleyebilir misin?*

Ö17: *Zaturre hastalık akciğer soğuk hava geliyor, öyle bir hastalık*

Araştırmacı: *Çok güzel yani soğuk havadan kaynaklanan bir akciğer hastalığı diyorsun.*

Ö17: *Evet... (Video Kaydı 4_2, 28.11.2015).*

Araştırmacı: *Fütürizm ne demek kim söyleyecek? (sınıfta sadece iki kişi parmak kaldırır).*

Ö18: *Fütürizm bir şey gelecek hakkında.*

Araştırmacı: *Gelecek hakkında bir şey tamam. Ama ne?*

Ö18: *Mesela görmeyen şeyler hayal edebiliyoruz.*

Araştırmacı: *Evet,*

Ö18: *Ona fütürist bir şey diyebiliriz.*

Araştırmacı: *Doğru (başka bir öğrenciye dönerek) bir de senden dinleyelim.*

Ö2: *Gelecekte olabileceklerini tahmin eden insanlara fütürist diyoruz.*

Araştırmacı: *Gelecekle ilgili eserler yapan, öngörüler oluşturan insanlara fütürist diyoruz. Daha çok bu nerede var?*

Ö2: *Eserlerde, kitaplarda.*

Araştırmacı: *Yani sanatta güzel. Pekiye resim sanatında dünyaca ünlü bir sanatçı var fütürist ressam bilen var mı? Çok meşhurdur.*

Ö18: *Eskiden mi yaşadı?*

Araştırmacı: *Çok eski değil.*

Ö1: *Leonardo Da Vinci mi?*

Araştırmacı: *Hayır, hatta bir resmi var eriyen saat resmi (sınıftan ses çıkmaz).*

Araştırmacı: *Salvador Dali... (Video Kaydı 4_7, 29.11.2015).*

Araştırmacı: *Metinde ne görüyorsun?*

Ö1: *Bir kadın görüyorum, elinde bir kıyas şeridi tutmuş boyunu ölçüyor.*

Araştırmacı: *Ne diyoruz biz ona?*

Ö1: *Şey, ölçüm şeridi.*

Araştırmacı: *Hayır onun adı var.*

Ö4: *Metre.*

Araştırmacı: *Aferin!*

Ö1: *Evet, metre...(Video Kaydı 6_4, 13.12.2015).*

Araştırmacı: *Parçada neden Gök taşının Yucatan Körfezi'ne "düştüğü sanılıyor" denmekte "düştü" denmemekte?*

Ö4: *Yani bir düşünce ama kesin değil sebep belli değil.*

Araştırmacı: *Kesin değil.*

Ö4: *Evet,*

Araştırmacı: *Kesin bir durum olsa ne derdi?*

Ö4: *Düştüğünü biliyoruz.*

Araştırmacı: *Başka?*

Ö4: *Düşmekte olduğunu biliyoruz.*

Araştırmacı: *Başka ne diyebiliriz?*

Ö1: *Düştüğü bilinmektedir.*

Ö3: *Düşmüştür.*

Araştırmacı: *O zaman sanılmaktadır demek ne demek?*

Ö1: *Kesin belli değil.*

Araştırmacı: *Aferin! ... (Video Kaydı 7_1, 21.12.2015).*

Öğrencilerin akademik kavramları edinmeleri, bilgilerini arttırmaları onları memnun etmiş ve bu konu günlükleri yer edinmiştir.

“Derste yeni kelimeler öğrendim özellikle tıp hakkında.” (Ö9, Öğrenci Günlüğü, 10.11.2015).

“Akademik düzeyimi yükseltmek amacıyla, bence yaptığımız etkinlikler üniversitede eğitime başlarken işime yarayacaktır çünkü daha sonra bilimsel tartışmalar için hazır olacağız.” (Ö14, Öğrenci Günlüğü, 11.11.2015).

“Birkaç yeni kelime (kıız gezegen, gökbilim, krater...) öğrendim.” (Ö6, Öğrenci Günlüğü, 17.11.2015).

“Kültürümüzü iç çamaşırlarına mı borçluyuz? metin göre Orta Çağ`ın Avrupa`da kitap nasıl yazıyordu ve matbaa, parşömen vb. pek çok yeni sözler öğrendik.” (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 24.11.2015).

“Daha önce aldığımız dersler her zaman çok iyiydi ve çok memnun kalıyorduk. Şimdi kendimizi biraz daha yüksek seviyede olduğumuzu hissetmeyi başladık... Sanki profesörler ve doktorlar her cumartesi ve pazar günleri toplantı yapıyorlarmış gibi hissediyorum... Belki biraz saçma olabilir bu yazdığım cümleler ama derslerde hep akademik şeylerden bahsettiğimiz için kendimi öyle hissetmeyi başladım. Bugün rekabet, pay, salgın gibi birkaç tane yeni kelime öğrendim.” (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 03.12.2015).

“Yeni kelimeler öğrendim.” (Ö16, Öğrenci Günlüğü, 08.12.2015).

“Bu derste öğrendiğim kelimeleri: körfez, odaklamak, çap, gök taşı, saptırmak. Bugün öğrendiğim şeyleri bizim için faydalı.” (Ö4, Öğrenci Günlüğü, 22.12.2015).

“Bu derste madem, bari mamañh gibi birkaç yeni bağlaçları ve kaçınmak, koordinatör, diyet, aşlamak gibi yeni kelimeleri öğrendik.” (Ö4, Öğrenci Günlüğü, 29.12.2015).

“Bu derste birkaç tane normal hayatta yararlı olabilen yeni kelime öğrendim, mesela: kaygı, yanı sıra, dışavurum, önlemek, bilinçdışı gibi vs. ve metinden ilgimi çekilen bazı bilgileri öğrendim.” (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 05.01.2016).

“Metni okurken, metin anlama oranı artmaktadır. Anlama oranı ne kadar artarsa, biz okulda akademi metinleri kolayca anlayabiliriz. “ (Ö1, Öğrenci Günlüğü, 14.01.2016).

“Bu derste teşvik, intihal, izah, tutum, barınak, barınmak, gibi kelimeleri öğrendim. Bu derste öğrendiklerimin gelecekte benim için faydalı olacağını düşünüyorum.” (Ö1, Öğrenci Günlüğü, 21.01.2016).

4.5.3. Alanıyla İlgili Kavramları Bilme ve Kullanma

Alana ait kavramların edinimi akademik okuryazarlık açısından son derece önemlidir. Yabancı öğrenciler daha önceki dil öğrenimleri boyunca kendi alanlarına yönelik metinlerle çok az karşılaşmış dolayısıyla alanlarıyla ilgili kavramları oldukça sınırlı bir biçimde edinmişlerdir. Öğrencilerin kendi alanlarına dair kavramsal gelişimini ve alan metinlerini anlamlandırmalarını sağlamak amacıyla her hafta ödev biçiminde yükseköğrenim alanına dair metinler okutulmuştur. Bu şekilde verilen metinlerin okunup anlaşılması ve sonrasında okunulan metinde geçen alan kavramlarıyla ilgili oluşturulan etkinliklerin yapılması amaçlanmıştır. Etkinlikler düzenli bir biçimde toplanmış, kontrol edilmiş ve geri bildirimde bulunulmuştur. Bazen etkinlik kâğıtlarının yanı sıra ödev metinlerine dair sorular sorulmuş öğrencilerin öğrenmeleri test edilmiştir. Her hafta öğrencinin yükseköğrenim alanına göre dağıtılan metinler aşağıda belirtilen kaynaklardan elde edilmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin Yükseköğrenim Alanlarına Dair Verilen Ödevlerin Yer Aldığı Kaynaklar

Öğrencinin Yükseköğrenim Alanı	Yararlanılan Kaynaklar
ARKEOLOJİ VE TARİH	Arkeolojiye Giriş 1, Cevat BAŞARAN; Tarih KPSS Pegem Akademi Konu Anlatımlı Kitap
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ	Temel Bilgisayar Ders Notları Öğrt. Gör. M. Özhan KALAÇ
TIP	Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler, Yrd. Doç. Dr. Fatma Akça Ay
HAVACILIK VE UZAY BİLİMLERİ	Havacılık ve Uzay Bilimleri Ortaöğretim Ders Kitabı, Komisyon, Milli Eğitim Bakanlığı
PSİKOLOJİ-FELSEFE	Psikolojiye Giriş Ders Notları, S. Hakan UZUNLAR
ELEKTRİK-ELEKTRONİK	Elektrik Elektronik Teknolojisi, Elektriğin Temel Esasları, Milli Eğitim Bakanlığı
HUKUK	Temel Hukuk Ders Notları, Öğr. Gör. Erkan ÇAKIR
ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ	Çevre Sorunları ve Politikaları, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, Prof. Dr. Ülker BAKIR ÖĞÜTVEREN ve diğerleri
EĞİTİM BİLİMLERİ	Eğitim Bilimine Giriş, Osman ALBAYRAK
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ	İnşaat Teknolojisi, Beton 1, Megep, Milli Eğitim Bakanlığı

Yukardaki alanlar kapsamında verilen metinlerle ilgili olarak 3. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 20), 9. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 32), 14. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 43), 21. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 55), 27. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 67), 31. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 77), 37. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 90), 40. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 100) düzenlenmiştir.

3. Etkinlikte (bk. Ders Kitabı, s. 20) İnşaat Mühendisliği Beton Bölümünde okuyan öğrencinin öğrenim alanıyla ilgili metinde geçen alan kavramlarını bulması ve bu kelimelerin anlamını yazıp bir cümlede kullanması istenmiştir. Öğrencinin alan kavramlarını bulduğu ancak oldukça fazla cümle düşüklüğü ve yazım hatası yaptığı görülmüştür. Bu konuda geri bildirim ve düzeltme yapılmıştır.

(Ö16, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 15.11.2015)

Kelime ve Anlamı	Bir Cümle Yaz
<p><u>Malsenler</u> bilimi</p> <p>Bu ders birinci sınıfta İnşaat mühendisliği çalışılıyor</p>	<p>Bu bilim çok önemli inşaat mühendisi işi için ✓</p>
<p><u>Kimyasal katkı</u> maddesi bilimi</p> <p>Bu ders yüksek lisans ve doktora çalışılıyor</p>	<p>Bu bilim yeni keşifler inşaat mühendisinde mühendisliğinde</p>
<p><u>Özelikle</u> sesli betonlar</p> <p>Bu ders günümüzdeki çok önemli kuvvet ve maliyet için</p>	<p>Bu betonlarda sesli betonlar var...</p> <p>Örnek: Beton pompası</p>
<p><u>Isıl</u> genleşme</p> <p>Bazı zamanlarda beton genleşiyor çünkü beton olunca etkileşim ısı alıyor.</p>	<p>Bu olgu sebeple beton zayıflıyor.</p> <p>nedene</p>

Aşağıdaki etkinlikte Çevre Mühendisliğinde okuyan öğrenci oldukça başarılı bir etkinlik kâğıdı hazırlamıştır. Verdiği örnek ve kullandığı kavramlar alanına dair kelimeler olup cümleler örneğe uygun biçimde oluşturulmuştur. Öğrenci araştırmacı tarafından tebrik edilmiştir.

(Ö3, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 29.11.2015)

Aşağıya okuduğunuz parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız anlamlarını bulup cümlede kullanınız.

Çevre bilim:

Ekoloji ✓

Atıkların çevremize verdiği zararların daha az olması için çevre bilimcilerin çaba göstermesi gerekir. ✓

Öge

Eleman ✓

Çevrenin kirlenmesi ya da bozulması, çevreyi oluşturan öğelerin değişmesine sebep olmaktadır. ✓

26. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 66) kapsamında Elektrik ve Elektronik Bölümünde öğrenim gören öğrenci, kendi alanıyla ilgili verilen metni okuduktan sonra metinden seçeceği alanına ait bir kelimeyi noktalı yere yazacaktır. Sonrasında karşısında yer alan bölüm içerisine aynı kelimeyle ilgili olarak alanından beş farklı kavram bulması beklenmiştir. Etkinlik kâğıdı incelendiğinde öğrencinin sol tarafa alanıyla ilgili olarak hoparlör, elektrik motoru, yük, pil ve kimyasal kelimelerini yazıp karşılıklarına bu kelimelerle ilgili beşer farklı alan kavramını yazabildiği görülmüştür. Bu anlamda oldukça başarılı bir etkinlik kâğıdı hazırlanmış olduğu görülmektedir. Oluşturulan etkinlik kâğıdı aşağıda verilmiştir.

(Ö4, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 06.12.2015)

Aşağıya okuduğunuz parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimelerin anlamını öğrenip bu kelimeyle ilgili 5 (beş) kelimeyi aşağıya yazınız.

KELİME

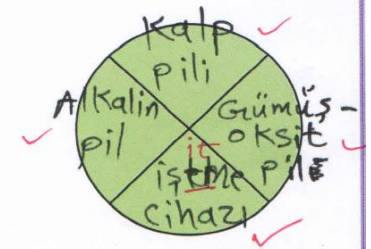
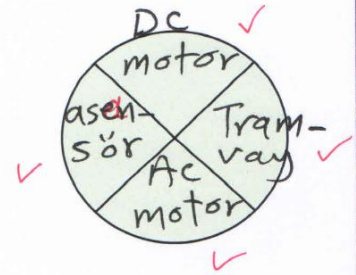
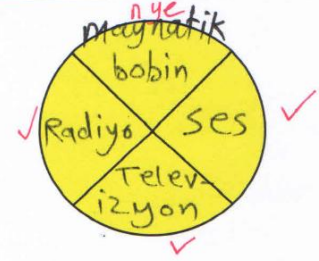
Hoparlör ✓

Elektrikli motor ✗

Yük ✓

Pil ✓

Kimyasal ✓

İLGİLİ KELİMELER

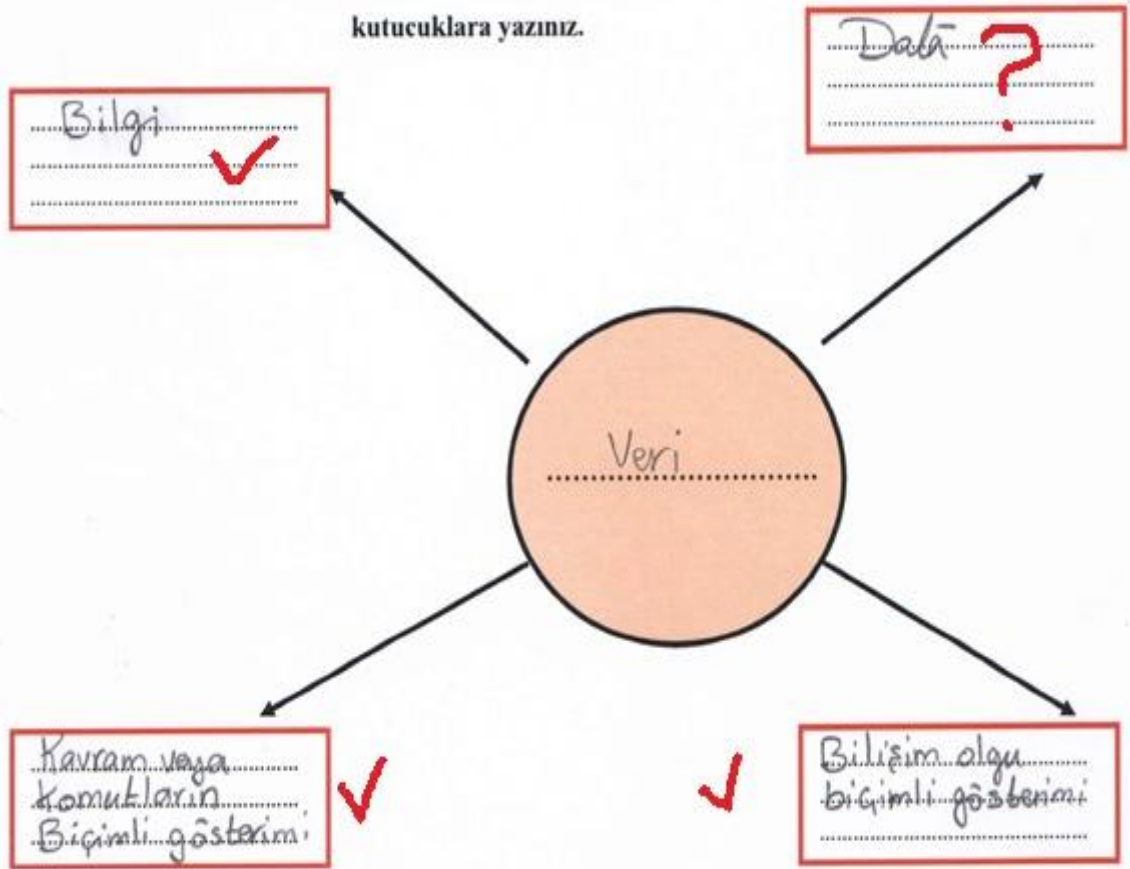
Etkinlik 37 (bk. Ders Kitabı, s. 90) kapsamında öğrencilerin noktalı yere okudukları metinde geçen alan kavramlarından birini yazması ve bu kelimeyle ilgili olarak yakın kelimeler üretmesi istenmiştir. Verilen etkinlik çoğu öğrenci tarafından doğru bir biçimde yapılmıştır. Aşağıdaki etkinlikte öğrencinin öğrenim gördüğü Bilgisayar Mühendisliği alanıyla ilgili olarak okuduğu metinde geçen “veri” kavramıyla bilgi, bilişim, komut kavramlarını eşleştirdiği görülmüştür. Öğrencinin veri kavramıyla ilişkilendirdiği bir kelime ise anlaşılammıştır. Daha sonra yapılan geri bildirim esnasında işlenen bir parçada geçen “Doli” adlı koyunun DNA verisini kastettiğini, dolayısıyla bu alana “Doli” yazdığını ifade etmiştir.

(Ö1, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 08.11.2015)

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki dairelere okuduğunuz parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız anlamlarına yakın veya ilgili olan kelime veya ifadeleri

kutucuklara yazınız.



Öğrencilerin kendi alanlarıyla ilgili kavramları edinmeleri amacıyla her hafta verilen alan metinleri ve etkinlik kâğıtları ödevlerinin yanı sıra ders kitabı metinleri seçilirken

öğrencilerin öğrenim göreceği bölümler dikkate alınmıştır. Bu amaçla Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri alanlarından kitaba eşit sayıda (beşer) metin konulmuş, bu duruma özellikle dikkat edilmiştir. Ayrıca direkt olarak öğrenci alanıyla ilgili (Tıp, Uzay Bilimleri, Eğitim Bilimleri) metinler de kitap içeriğinde yer almıştır. Söz konusu metinlerin alan dışındaki diğer öğrencilerin sıkılmadan zevkle okuyabileceği ve anlayabileceği düzeyde; onların akademik kavram gelişimine katkı sunacak biçimde olmasına özen gösterilmiştir. Metinlerde geçen alan kavramlarının bazıları aşağıda verilmiştir.

Tıp eğitimi almakta olan Ö14, ödev şeklinde verilen Tıp metnindeki alan akademik kavramlarının yanı sıra ders kitabı içerisindeki metinler aracılığıyla da öğrenim göreceği bölüme dair ek olarak yetmiş yedi akademik kavramı edinme imkânı bulmuştur. Bu kavramlar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 4.6. Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Tıp ile İlgili Kelimeler

Ceset	Mumya	Mide	Bağırsak	Gen
Morg	İç Organ	Besin	Parazit	Genom
Otopsi	Doku	Hastalık	Omurga	Tıp
Röntgen	Hücre	Damar	Bilek	DNA
Zatürre	Laboratuvar	Medikal	Felç	Eklem
Vefat Et-	Geriatri	İnme	Alzheimer	Klinik
Bellek	Bilinç	Döl	Bedem	Ruhsal
Hijyen	Doğurganlık	Müdahale	Bakım	Teşhis
İskelet	Testosteron	Kalıtısal	Mineral	Radyoaktif
Vitamin	Hormon	Tiroit	Verem	Organik
Kemik	Zedelen-	Kalça	Toksik	Bulaşıcı
Stres	Erişkin	Zihinsel	Kaygı	Laktoz
Kazazede	Tıbbi	Cinayet	Çürük	Ameliyat
Tansiyon	Ergenlik	Vücut	Beyin Ölümü	Nöron
Kalp Krizi	Enfekte	Zatürre	Veba	Salgın
Aşı	Plak			

Eğitim Bilimleri alanında eğitim almakta olan Ö18, ödev şeklinde verilen Eğitim Bilimleri metnindeki alan akademik kavramlarının yanı sıra ders kitabı içerisindeki

metinler aracılığıyla da öğrenim göreceği bölüme dair ek olarak altmış beş akademik kavramı edinme imkânı bulmuştur. Bu kavramlar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 4.7. Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Eğitim ile İlgili Kelimeler

İlköğretim	Beceri	Kavram	Dengeleme	Sınav
Ortaöğretim	Tebeşir	Kompozisyon	Teori	Veli
Yükseköğretim	Model	Entelektüel	Nitelik	Tutum
Okuryazarlık	Lise	Dikkat Çek-	Gelişim	Rekabet
Anaokulu	Kreş	Analitik	Bedensel	Birey
Kaleme Al-	Risk	Telaffuz	Ruhsal	Yeti
Müdür	Kıyasla-	Disiplin	Özen	Algı
Öz Değerlendirme	Enstitü	İzah Et-	Yapısal	Saldırgan
Formel	Yeterlilik	Kavram	Ergenlik	Nesil
Enformel	Ödül	Akademik	Etki	Eğilim
Pekiştir-	Aşıla-	Strateji	Kaygı	Bağlam
Otorite	Örgüt	İstikrar	Bilinç	Taslak
Çizelge	Terim	Kurum	Ödün Ver-	İlgi Çek-

Uzay ve Havacılık Eğitimi almakta olan Ö9, ödev şeklinde verilen Uzay ve Havacılık metinlerindeki alan akademik kavramlarının yanı sıra ders kitabı içerisindeki metinler aracılığıyla da öğrenim göreceği bölüme dair ek olarak otuz üç akademik kavramı edinme imkânı bulmuştur. Bu kavramlar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 4.8. Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Uzay ve Havacılık ile İlgili Kelimeler

Keşif	Satürn	Hava Basıncı	Ay	Gök Taşı
Krater	Güneş Sistemi	Eksen	Yörünge	Süzül-
Mars	Merkür	Radyoaktif	Jet	Astronot
Kızıl Gezegen	Venüs	Çap	Uzay	Uzay
Gökbilim	Evren	Asteroid	Yüzey	Eğilim
Atmosferik	Neptün	Kuyruklu Yıldız	Yarımküre	Rekabet
Kutup	Plütön	Cisim		

Psikoloji ve Felsefe eğitimi almakta olan Ö2, ödev şeklinde verilen Psikoloji ve Felsefe metinlerindeki alan akademik kavramlarının yanı sıra ders kitabı içerisindeki metinler aracılığıyla da öğrenim göreceği bölüme dair ek olarak doksan beş akademik kavramı edinme imkânı bulmuştur. Bu kavramlar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 4.9. Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Psikoloji ve Felsefe ile İlgili Kelimeler

Cinayet	Yoksun	Kavram	Öznel	Hormon
Varsayım	Fırsatçı	Endişe	Nesnel	Takıntı
Sinsi	Yapay	Olanak	Gerekçe	İtki
Odak	Klinik	Argüman	Öngörü	Risk
Yoğunlaşma	Vaka	Analitik	Bedensel	Olasılık
Delil	Alzheimer	Tahrip	Ruhsal	Yeti
Sanılan	Bunama	Baskın	Özen	Algı
İnanç	Işık Tut-	Verimlilik	Yapısal	Saldırgan
Kasıt	Maruz Kal-	Faktör	Ergenlik	Sadakat
Duygusal	Dezavantaj	Bilinç	Etki	Eğilim
Kıyasla-	Yansıt-	Kaçınılmaz	Kaygı	Ödün Ver-
Şüphe	Çıkarım	Pekiştir-	Aşıla-	Kaçın-
Yeterlilik	İzah Et-	İddia	Yit-	İlgi Duy-
Denge	Gizem	Freud	Psikanalist	Bastır-
Arzu	Bellek	Fantezi	Dışavurum	Uyaran
Nöron	İspat	Beklenti	Bilinçdışı	İmge
Duyum	REM	Evre	Muhakeme	Tahammülsüz
Dikkati Topla-	Dürtü	Öz	Değerlendirme	Tıp
Genelleme	Belirgin	Akran	Uyarıcı	

Tarih eğitimi almakta olan Ö8, ödev şeklinde verilen Tarih metinlerindeki alan akademik kavramlarının yanı sıra ders kitabı içerisindeki metinler aracılığıyla da öğrenim göreceği bölüme dair ek olarak altmış iki akademik kavramı edinme imkânı bulmuştur. Bu kavramlar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 4.10. Ders Kitabı İçerisindeki Metinlerde Geçen Tarih ile İlgili Kelimeler

Mumya	İmparatorluk	Sefalet	Tarım	Yerleşim
Firavun	El Yazması	Alt Sınıf	Hayvancılık	Kronoloji
Çağ	Yüzyıl	Evrım	Geçmiş	Devrim
Bronz	İncil	Köken	Orta Çağ	Bağımsızlık
Milad	Göç	Adet	Kemik	Portekiz
Ritüel	Galler	İnsanlık	Devir	Zaman Dilimi
Yay	İrlanda	Ata	Olgu	Vaka
Ok	Asır	Kuşak	Dinozor	Nüfus
Balta	Kılıç	Plak	Hiroşima	Parşömen
Bakır	Yerleşik	Sanayileşme	İskelet	Roma
Keşif	Evcilleştir-	Salgın	Verem	Veba
Koloni	Toplayıcılık	İcat	Nagazaki	Matbaa
Viking	Sanayi Devrimi			

Alanlarıyla ilgili akademik kelimeleri öğrenmeleri öğrencileri memnun etmiş ve bu durum günlüklere aşağıdaki gibi yansımıştır.

“Akademik düzeyimi yükseltmek amacıyla, bence yaptığımız etkinlikler üniversitede eğitime başlarken işime yarayacaktır çünkü daha sonra bilimsel tartışmalar için hazır olacağız. Bu ders çok güzeldi, belki de benim mesleğim tıp ile ilgili olduğundan.” (Ö14, Öğrenci Günlüğü, 10.11.2015).

“Ayrıca meslek alan göre her öğrenciler kendimize okuyor meslekle ilgili yeni sözleri öğrendik ve bir birine anlattık. Örneği: Kamu hukuku, cebri, icra...” (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 20.11.2015).

“Teknik kelimeleri bizim alanımızda çok faydalı. Çünkü Hukuk kelimeleri bize anlatıyor ve ne zaman akademikta başladık bu kelimeler biz tanıdık.” (Ö11, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015).

4.6. AKADEMİK DÜŞÜNME VE ELEŞTİREL DÜŞÜNCE ALIŞKANLIĞI

Akademik Düşünme ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı süreci; bilginin sorgulanması, yapılandırılması, bilimsel ölçüt oluşturması bakımından yükseköğrenim aşamasında öğrenilmesi gereken oldukça önemli bir beceri alanıdır. Bu beceri alanı kazanımlarının yabancı uyruklu öğrenciler tarafından edinilmesi ve geliştirilmesi amacıyla süreç içerisinde İnsanlar 200 yıl yaşayabilecek mi? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37), Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus Artışı (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 94), Rüyalar ve Uyku (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı metinler okutulmuştur. Bu metinler bağlamında 26. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 66), 46. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 114) uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından soru-cevap ve rol yapma teknikleri kullanılarak birçok uygulama gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilere Akademik Düşünme ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı öğrenme alanı başlığı altında kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde, veri çözümleme süreci boyunca ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.6.1. Eleştirel Düşünceyi Zorlayan veya Teşvik Eden Metinler Okuma, Yazı Boyunca Eleştirel Düşünceleri Keşfetme, Okuma ve Yazmada İşbirliğiyle Çalışma, Okuma ve Yazmada Araştırma ve Bilimsel Verileri Kucaklama, Yazı Boyunca Eleştirel Düşünceleri Keşfetme

Ders kitabın parçalarının bazıları bilimsel olmayan kişisel ifadeler içeren, tartışmaya ve yoruma açık parçalardan seçilmiştir. Bu sayede metindeki fikirlerin olduğu gibi kabul edilmemesi, bilginin tartışılması ve eleştirel fikirler üretilmesi amaçlanmıştır. İnsanlar 200 yıl yaşayabilecek mi? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37), Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus Artışı (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 94), Rüyalar ve Uyku (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı parçalar bu kapsamda ders kitabı içerisine konulmuştur.

İnsanlar 200 yıl yaşayabilecek mi? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 37) adlı parçada insan ömrünün bin yıla kadar uzatılabileceğini savunan veya bunun tam tersi yüz otuz yaşını aşmanın imkânsız olduğunu ifade eden iki farklı görüş yer almıştır. Bu metinle birlikte öğrenciler verilen bilgiler eşliğinde düşünmeye zorlanmış, metin verilerini test etmiş ve kendi araştırma verileri ışığında bilimsel fikirler geliştirmeye çalışmışlardır. Durum aşağıdaki gibi video kayıtlarına yansımıştır.

Araştırmacı: *Pekiye, insanların ömrünün uzaması mümkün mü?*

Ö2: *Evet, bence mümkün çünkü şimdi yeni birçok araştırmalar yapılıyor.*

Araştırmacı: *En son okuduğun bilimsel bir makale yazı veya araştırma var mı bu konuda?*

Ö2: *Evet, şimdi mesela herkes biliyor ki insanlar ve hayvanlar belli bir süre yaşıyor, ama bitkiler sonsuz bir süreyi yaşayabiliyorlar. Biri onları öldürmezse sonsuz yaşayabiliyorlar o yüzden belki bitkilerden bir genetiği alıp insanlara verseler biz de sonsuza kadar sonsuza kadar, değil de...*

Araştırmacı: *Her türlü konuda fikirlerinizi özgürce dile getirebilirsiniz akademik düşünmek özgür düşünmek demektir bu konuda nasıl istiyorsanız öyle konuşabilirsiniz.*

Ö2: *Onu demiyorum da, insanların... şimdi onu diyecektim aslında bitkilerden bir genetik alıp insanlara verseler insan teorik olarak sonsuz yaşayabilir ama beynimizde flaş kartlar flaş bellek var ya onlarda, onların içindeki boş yer bitiyor yani beynimizde de bir boşluk var onu hayatımızda gördüklerimizle, yeni öğrendiğimiz bilgilerle dolduruyoruz ve bilim insanlar bilim adamları bir araştırmayı yapıp beynimizde sadece 300 yıl kadar bir şeyleri öğrenmek için hafızanın yeteceğini söylediler. Ondan sonra dolu olacak ve insan hiçbir şey öğrenemeyecek. O yüzden en fazla insan 300 yıl yaşayabilir ama yaşayabilir diyorum... (Video Kaydı 4_3, 28.11.2015).*

Yukarıdaki öğrenci farklı araştırma kaynaklarını fikrine delil gösterip insan ömrünün sonsuz olmasa da yüz otuz yıldan daha fazla, üç yüz yıla yakın olabileceğini ifade etmiştir. Öğrencinin tutarlı, bilimsel verileri destekleyen bir konuşma yaptığı söylenebilir.

Araştırmacı: *Bu konuda sen de arkadaşınla aynı mı düşünüyorsun?*

Ö6: *Ben de bana göre sağlık hayatı için yani ne lazım ne yapabilir bence iki yüz yıl yaşayabilir eğer sağlık hayatı tavsiyelere yapsa olabilir yani.*

Araştırmacı: *Tavsiyelere uyarsa.*

Ö6: *Evet, uyarsa.*

Araştırmacı: *Tamam... (Video Kaydı 4_4, 28.11.2015).*

Yukarıdaki öğrenci ise aynı şekilde yüz otuz yıldan fazla yaşamanın sağlıklı beslenmeyle mümkün olduğunu ifade etmiştir. Bilimsel bir veri kullanmadan, ön öğrenmeleri ışığında fikrini ifade etmiştir.

Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus Artışı (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 94) adlı parçada “İki çocuk yapılmalı, devlet tarafından doğum kontrolü şart, çocuklar arasında dört yaş fark olmalı, geç evlenmek...” gibi kişisel yorum belirten ve tartışmaya açık ifadeler kullanılmıştır. Metin bittikten sonra öğrencilere bu konulardaki fikirleri sorulmuştur.

Araştırmacı: Ö6, sen ne düşünüyorsun metin hakkında?

Ö6: Temel fikrine katılmadım.

Araştırmacı: Metnin çoğunluğuna katılmıyorsun yani.

Ö6. Evet, nüfus kontrolü bence gerek yok çünkü yazar bir şey demiş yaşam kalitesini düşürecek bence değil. Gelecekte yeni kaynaklar çıkabilir.

Araştırmacı: Çıkabilir.

Ö6: Evet, çıkabilir diğer şey var mesela burada ben bir itikat inanıyorum.

Araştırmacı: İncanımaya göre.

Ö6: Evet, her kişi rızkı var Allah kefil bu yüzden çocuk sayısı fark etmez az çok. Bazı konulara nesnel konulara katılıyorum.

Araştırmacı: Mesela?

Ö6: Nüfus artışı sebepleri düşük eğitim doğru, düşük evlilik yaşı doğru.

Araştırmacı: On sekiz yaşından küçük kızlarla evlilik konusunda ne düşünüyorsun doğru buluyor musun?

Ö6: Bence yanlış.

Araştırmacı: Evlilik yaşı senin için kaç olmalı?

Ö6: 25.

Araştırmacı: Kız ve erkek için aynı mı olmalı bu yaş?

Ö6: *Kızlar için 18 olabilir.*

Araştırmacı: *Erkekler biraz daha mı olgun olmalı?*

Ö6: *Evet, Araştırmacı: O zaman erkekler için 25 kızlar için 18 asgari yaş diyorsun...*

Araştırmacı: *Peki, Ö5 sen ne düşünüyorsun bu konularda?*

Ö5: *Gerçekten geçen metin karışma bende oldu çoğuna katılamadım. Nüfus kontrolü her zaman yanlış bir durum çünkü Allah razık onlara. Allah var her şey var. Bu sebeple insan her zaman yani çocuk dünyaya çünkü biz Müslüman yani çok Müslüman insanda ahlak var edep var ilim bilim var İslam'dan geliyor.*

Araştırmacı: *Yani güzelliklerin bilimin, ilmin kaynağı İslam diyorsun onun için fazla çocuk sahibi olmak yanlış değil diyorsun.*

Ö5: *Evet,*

Araştırmacı: *Peki, sen çok çocuk sayısı yanlış değil doğru diyorsun kaç çocuk olmalı sence böyle bir sınırın var mı kaç çocuk istiyorsun?*

Ö5: *En az beş.*

Araştırmacı: *Yani onda olabilir diyorsun.*

Ö5: *Evet.*

Araştırmacı: *O halde özetle sayı ne kadar fazla olursa olsun yanlış değil diyorsun çok teşekkür ederim... (Video Kaydı 6_1, 20.12.2015).*

Öğrencilerin çoğunun ideal çocuk sayısı ve nüfus kontrolüne daha çok dini inanç açısından yaklaştıkları görülmüş, bu konuda yazarın ifadelerini olumlu bulmadıkları anlaşılmıştır. Bu sebeple parçadaki birçok hususa karşı çıkmıştır. Ancak erken yaşta evlilik ve düşük eğitimin çocuk sayısı ile ilişkili olduğu fikrini desteklemişlerdir. Diğer öğrenciler de bu konuda fikirlerini ifade etmişlerdir. Durum araştırmacı günlüğünde aşağıdaki gibi yer edinmiştir.

“Bugün Aile Planlaması ve Kontrollü Nüfus artışı konusunu işledik. Parçadaki bilimsel olmayan kişisel ifadeler ve keskin yorumlar benim öğrencilerin metni

tartışmaları, bilgiyi olduğu gibi kabul etmemeleri ve okurken zihinde sorular sormaları amacıyla seçtiğim bir metindi. Beklediğim üzere öğrenciler metni okurken katılmıyorum, bu doğru değil, hocam siz katılıyor musunuz? Bence yanlış gibi ifadelerle okumayı sık sık böldüler. Ö6, sınırlı kaynakların insanlara yetmesi için nüfus kontrolü şart ifadesine katılmıyorum dedi, Ö1 Evrim Teorisine katılmıyorum, Ö4 en fazla 2 çocuk olmalı yanlış, Ö5 çok çocuk kötü bir şey değil, Ö9 çocuklar arasında en az 4 yaş olmalı bu bilgi doğru değil gibi tepkiler verdiler.” (Araştırmacı Günlüğü, 05.12.2015).

9. metin Rüya ve Uyku (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı parçada ise öğrencilere rüya konusunda bir ilahiyatçı ve uzman bir psikoloğun anlatımları izletilmiş, uzman bir doktorun ise fikirleri okutulmuştur. İçeriklerde geçen ifadeler hakkında öğrencilerin tartışma, fikir beyan etme, kendi fikirlerini ve yazarın fikirlerini sorguya çekme gibi becerileri geliştirmeleri hedeflenmiştir. Bu amaçla soru cevap tekniği sıklıkla kullanılmıştır.

Araştırmacı: *Metinde doğru veya yanlış bulduğun noktalar nelerdir?*

Ö1: *Ben Nihat Hatipoğlu'nun fikirlerini doğru buldum. Diyorki rüyalarda gerçeklerden haber olabilir, ben bunu hayatımda gördüm mesela.*

Araştırmacı: *Çok özel değilse anlatabilir misin?*

Ö1: *Mesela hocam 90'larda oldu kuşatma oldu, Irak ambargo oldu ben kimseye söylemedim daha sonra babama söyledim sen neden söylemedin? Dedi keşke söyleseydin tedbir alsaydık (gülerek).*

Araştırmacı: *Ö1'e katılıyor musun?*

Ö4: *Evet, en doğrusu Kuran'da Yusuf Suresi'nde mesela Yusuf, on bir gezegen gördü sonrada onun rüyaları gerçek oldu.*

Araştırmacı: *Altı zayıf inek ve altı başağı yiyor.*

Ö4: *Aynısı yani gerçek haber veriyor rüyada.*

Ö1: *Bir de çocuk daha fazla rüya görebilir ifadesine kesin katılmıyorum çocukken bebek aşamasında en fazla yatması rüya görmesi lazım.*

Araştırmacı: *Mesela bebekler rüyada melek görürler derler bu gerçek midir?*

Ö1: *Bu efsane olabilir de ama yetişkinlikte gördüğümüz bazı şeyler bunu görmüşüm yani ben hatırlıyorum ya da ben olduğum duruma yeni değil yani ben bir yerden hatırlıyorum bunu çocukken gördüğümüz rüyalar olabilir dini olarak hocam diyor ki bebek geleceğini uykusunda görebilir.*

Araştırmacı: *Bunu ilk kez duydum sen bunu duydun mu Ö4 daha önce ne dersin?*

Ö4: *Ben de ilk defa duydum hocam olabilir.*

Araştırmacı: *Nerden duydun?*

Ö1: *Dini sohbette.*

Araştırmacı: *Anladım.*

Ö1: *Hocam katılmadığım şeyler de var. İnsan yüzde doksanını uyandıktan sonra hatırlamaz ben buna katılmıyorum benim kız kardeşim her zaman rüyasını detaylarla anama anlatırdı. Hatta biz derdik ... sen dizi mi söylüyorsun? (gülerek)*

Araştırmacı: *İlginç Pekeyi, sen bu konuda Ö1'e katılıyor musun?*

Ö4: *Bazı insanlar unutuyor, bazıları da hatırlayabilir. Çünkü yani mesela REM evresinde çok oluyor bu yüzden hatırlamak daha kolay olabilir. Mesele bazı insanların REM evresi çok oluyor bunu hatırlamak daha kolay oluyor. REM evresi kısa o zaman hatırlayabilirler.*

Araştırmacı: *Çok güzel, metinden kanıt sundun.*

Ö4: *Evet, Mesela din olarak rüyalar haber veriyor bazı rüyalar Allah'tan hikmet bazı rüyalar şeytandan bu tür şeyler dini şeyler katlıyorum. Bilim rüyalar gerçek yok diyor.*

Araştırmacı: *Bilim rüyaların gerçekleri işaret etmediğini söylemiyor ama ettiğini de söylemiyor sadece kanıt yok, tespit edilmemiş diyor.*

Ö4: *Ama bu gerçek herkes rüyalar görüyor yaşadıklarımız en çok şey görüyoruz gençler için cinsel ihtiyaç için rüya görüyor. Mesela bir insan zor şartlarda yaşıyorsa rüyalarda kötü şeyler görebilir. Mesela ben hala rüyamda hala savaş yaşıyorum uçak geliyor bomba bırakıyor. Babam annem orada yaşıyorlar ben her zaman onları düşünüyorum nasıl yaşıyorlar. Onun için rüyalarda savaş görüyorum.*

Araştırmacı: *Anladım.*

Ö4: *Katılmadığım noktalar sadece bildiğimiz şeyleri rüyada görüyoruz bence yanlış mesela bebek rüya görür o hiçbir şey bilmez kör rüya görür ve bizim gibi görüyor.*

Araştırmacı: *Sence bizim gibi rüya görebilir mi körler?*

Ö1: *Bence bizim gibi olmaz ama sesli şekilde görür ama ben hiç körün rüyasını görmedim.*

Araştırmacı: *Yani, Ö4'e katılmıyorsun.*

Ö4: *Hocam iletişim mümkünse benim komşum kör ona soracağım nasıl rüyalar görüyor?*

Araştırmacı: *Yani tecrübelerden hareketle doğrulara ulaşmaya çalışacağız bu daha sağlam bir bilgi olabilir. Şu anda ben Ö1'e daha yakın duruyorum ama araştırma yapıp gelir ve bu verileri bizimle paylaşırsan sağlam bilgiler edinmiş oluruz.*

Ö4: *İletişim olursa inşallah.*

Araştırmacı: *İnşallah... (Video Kaydı 9_7, 03.01.2016).*

Öğrenciler, izleyip okudukları yerlere katılıp katılmadıklarını çeşitli kaynaklardan kanıtlar sunarak ifade etmişlerdir. Bu kanıtlar dini inançlar, tecrübeler ve okunan/izlenen konulardan oluşmuştur. Öğrencilerin fikirlerini ifade etmeleri, deliller sunarak ispatlamaya çalışmaları ve her bilgiye eleştirel bakabilmeleri öğrenme alanı kazanımları açısından oldukça değerlidir.

4.6.2. Bir Yazıyı Eleştirel Şekilde Ele Alma, Üretken Hipotezler Oluşturma, Çoklu Fikirleri Bir Teoride Sentezleme, Mantıklı ve İkna Edici Veriler Üzerinden Stratejiler Geliştirme, Fikirselsel Bir Tez Geliştirebilme

Yükseköğrenim süresi boyunca öğrencilerin özgün fikirler ortaya koyması, yeni ve farklı fikirler üretmesi, bunlara bilimsel kanıtlar sunarak desteklemesi oldukça önemlidir. Fikri üretkenlik akademik okuryazarlık içerisinde son derece kıymetlidir.

İlköğretimde Uygulamalı Organik Gıda Eğitimi Öğrencilerin Davranış Biçimlerini Değiştirdi (bk. Ders Kitabı, s. 59) adlı metin kapsamında 26. Etkinlik (bk. Ders Kitabı, s. 66) içerisinde okuma metnini destekleyen bir gazete yazısı verilmiştir. Bu metin ışığında günümüz eğitim sisteminin tartışılması ve yeni fikirler geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Aşağıdaki öğrenci günümüz eğitim anlayışını ve olması gereken öğretim şeklini tartışmış, ifadelerine deliller sunmuştur. Bu amaçla dikiş, örgü ve el işlerinin motor kaslarını ve sorumluluk bilincini geliştirdiğini ifade etmiştir.

(Ö3, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 27.12.2015)

Yukarıdaki gazete yazısı ve arkadaşınızın yaptığı sunum ekseninde aşağıya katıldığınız/katılmadığınız fikirleri içeren günümüz eğitim sistemini ve alternatif eğitim modellerini tartışan bir düşünce yazısı yazınız.

çok güzel olmuş :)

Bence Waldorf School gibi okullar çocuklar için en iyi okullar olabilir. Çünkü çocukların küçük yaşta bir şeyleri öğrenme yetenekleri daha fazla ve güçlüdür. Mesela dikiş, örgü tarama ve başka el işleri çocukların büyük yaşta ki insanlardan daha çok el kaslarını güçlendiriyor. Ayrıca insanların küçük yaşta hayata hazırlık yapıyor, başka insanlarla iletişim kurmayı öğretiyor sorumluluk almaya öğretiyor... bunun daha da çok olanumlu tarafları var. Bizim zamanımızdaki çocuklar ancak internette özgünlük oluyorlar, yani sanal dünyada çok şeyler yazabiliyorlar ama gerçek hayatta dümle kuramıyorlar. Bu okulların eğitim sistemin çok doğru olduğunu düşünüyorum hatta imkânım olsa gelecekte buna benzer bir okul açmayı⁸¹ isterdim.

Aşağıdaki öğrenci ise teknolojinin olumsuz yanlarına değinmiş, okullarda kullanımın sınırlı ve kontrollü olması gerektiğini vurgulamıştır.

(Ö18, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 27.12.2015)

eğitim modellerini tartışan bir düşünce yazısı yazınız.

Güzel olmuş!

Waldorf school iyi bir eğitim sistemi uygulamaya başlamıştır. Waldorf school sistemini katılıyorum, çünkü günümüzde ne yazık ki çocuklar kötü etkilerle karşılaşmaya başlayıp kötü alışkanlıkları elde ediyor hatta pornografi izlemeyi seviyorlar. Bu nedenle yukarıdaki okullar gibi hiç teknoloji olmayan daha güzel ve başarılı çocukları yetiştirir en önemlisi çocukları ahlaki bir yaşamı sürdürmektedir. Bilgi Çağında teknoloji lazım herkese bir defa bile teknoloji lazım fakat teknoloji iyi kullanılmalıdır aksine bize zararlı olabilir. Waldorf school ve ona benzer okullar var, onlarda çocukları iyi bir şekilde yetiştiriliyor olsa da bunlar pahalı oluyor bu nedenle çok parası olmayan çocukları özel okula gönderemiyor.

Bir diğer öğrenci, öğrencilerin doğayla içi içe olması gerektiğini ve ancak bu şekilde üretkenliğin mümkün olduğunu ifade etmiştir. Fikrine kanıt olarak Newton'un elmadan hareketle yer çekim kuvvetini bulmasını göstermiştir.

(Ö6, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 27.12.2015)

Yazda yaz o metni katlıyorum. Çünkü çocuklar gerçek hayatın görmesi gerekmektedir. Bilgisayarda her şey sanal ve gerçek değil iken dışarıda güzel ve gerçek hayat var mesela Newton bir ağacın altından başına bir elma düşerken yerçekimi kuvvetini keşfetmiştir. Keşfetmiştir. Çocuklar tabiatla etkileşirse tabiatı daha iyi anlayabilirler ve düşünebilirler. El işlerini (örneğin dikme) öğrenmesi gerekmektedir. Okulların bahsesi harika bir fikir ve bahsedildiği gibi çocuklar eşyaların kıymetini hissediyor ve çok güzel şeyler yapıyorlar. Ama bir şey var bazı şeylerin gerçek hayatıta gösterilmesi zor (uzay, bazı hayvanlar...) o zaman biraz teknoloji gerekiyor.

Öğrenciler genel olarak metne katıldıklarını, okul ortamlarının doğaya yakın olması gerektiğini bu sayede sorumluluk anlayışı ve üretkenliğin gelişebileceğini ifade etmiştir. Argümanlarını destekler nitelikte kanıtlar sunmuş, fikirler geliştirmiş ve metni olması gerektiği gibi tartışmışlardır.

Rüyalar ve Uyku (bk. Ders Kitabı Planı, s. 105) adlı parça kapsamında metin okunmuş anlaşılmasına çalışılmıştır. Devamında farklı iki kaynaktan rüyalar konusunda bilgi veren video sunumlar izletilmiştir. Bu sayede öğrenciler farklı bakış açılarına sahip olmuş olacak ve verilen her bilgiyi doğru kabul etmeyip tartışmışlardır. 46. Etkinlikte (bk. Ders Kitabı, s. 114) öğrencilerin verilen bilgilere katılıp katılmadıkları sorulmuş fikirlerini bu kapsamda yazmaları istenmiştir. Ardından yazılan fikirler eşliğinde sınıf ortamında bir tartışma ortamı oluşturulmuştur.

(Ö1, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016) (Ö4, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)

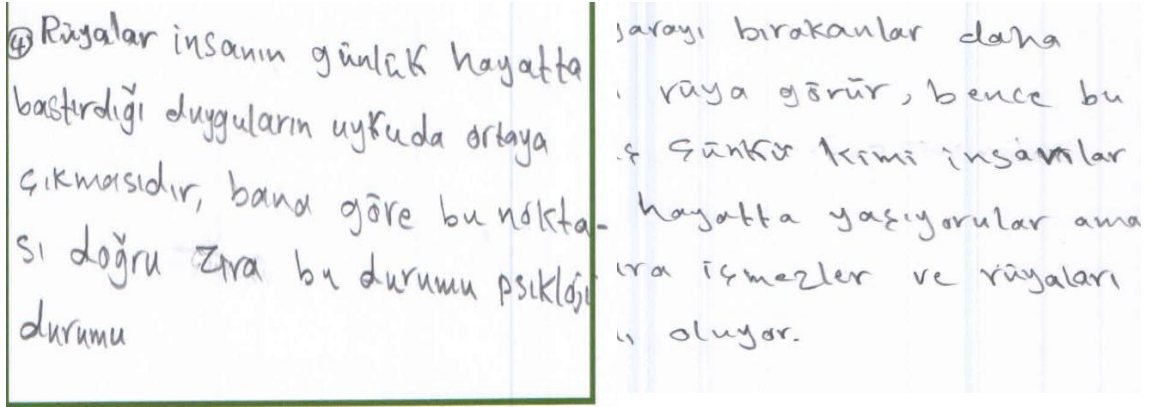
BENCE DOĞRU ÇÜNKÜ...

② Kör insanlar da rüya görebilir, bence bu da doğru
Çünkü uykuda bütün insanlar uyuyan oluyorlar.

BENCE YANLIŞ ÇÜNKÜ...

Bence sadece bildiğimiz şeyler rüyalarda görebiliriz. Yanlış; çünkü bebek ve kör rüya görebilir.
- Bence rüya gelecek haberi vermez yanlış; çünkü bazıları gelecek haberi verir.

(Ö5, Öğrenci Etkinliği, 03.01.2016)



Yazar tarafından ifade edilen hususlara katılmadıkları noktalar ilgili bölümde yazılmış, özellikle tecrübe ve inançlarından deliller sunarak fikirlerini desteklemiş, katılmadıkları fikirleri bu sayede çürüttükleri gözlemlenmiştir. Konunun istenilen şekliyle tartışıldığı anlaşılmış ve etkinlik başarılı bulunmuştur. Bu durum araştırmacı günlüğüne de yansımıştır.

“Yeni bilgiler edinmek hepsini çok mutlu etti ben de bu durum karşısında oldukça memnun oldum. Özellikle öğrencilerin dinleme/izleme etkinliklerinde dinlediklerini büyük oranda anlayıp bunları ayırt edebilmelerine çok sevindim. Son haftalarda anlama düzeyinin istediğim şekilde olması çok güzel.” (Araştırmacı Günlüğü, 03.01.2016).

4.6.3. Entelektüel Tartışmalara Katılma, Yeni Fikirleri Deneyimleme Konusunda İstekli Olma, Farklı Bakış Açıklarına Sahip Kişilere Saygı ve İlgi Duyma, Meraklı ve Gözü Pek Olabilme, Analitik Düşünme, Entelektüel Merakını Sürdürme, Kendi İnançlarına Meydan Okuyabilme, Kendi Fikirlerini Başkalarıyla Karşılaştırma, Kendi İnançlarını Sorguya Çekme

Yeni fikirler üretmeyi sağlamak, bilimsel verilere dayanan analitik fikirler üretmeye teşvik etmek, entelektüel ortamlar oluşturmak amacıyla sık sık konularla ilgili olarak soru-cevap tekniğini kullanılmış ve öğrencilerle birtakım diyalog ortamları oluşturulmuştur. Bu durum akademik okuryazarlık açısından son derece önemlidir.

Curiosity Mars'ta Sıvı Su Tespit Etti (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 16) adlı parça kapsamında konuya ek olarak birkaç video daha izletilmiş, Mars'ta su varsa bu ne

anlama gelir sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplar eşliğinde öğrencilere Mars'ın günümüzden yüzyıllar önce nasıl bir yer olduğu, neden bugün canlıların yaşamadığı ve dünyamız yok olacak mı olacaksa nasıl olabilir? Sorularıyla yukarıdaki kazanımlar elde edilmeye çalışılmıştır. Süreç aşağıdaki gibi video kaydına yansımıştır.

Araştırmacı: *Eskiden Mars sence nasıl bir gezegendi?*

Ö17: *Yapılan araştırma Mars'ta çok okyanus ve su var demek yani eskiden Kızıl Gezegen değil Mavi Gezegen olabilir.*

Araştırmacı: *Hımm, çok güzel.*

Ö17: *Ama bu belli değil sadece tahmin ediyorum çünkü orda toprak çok tuzlu ve toprak zaten uzaktan görünüyor kızıl ve biraz sarı renkli.*

Araştırmacı: *Neden toprak renkli?*

Ö17: *Havadan, atmosferden olabilir.*

Araştırmacı: *Pekiye neden eskiden Mars'ta hayat vardı da şimdi bu hayat yok oldu?*

Ö17: *Bu konuda bilgi yok ispat yok sadece tahmin ediyoruz. Neden öyle oldu kimse bilmiyor. Gezegendeki ya da Güneş'teki hareket olur ya da büyük bir patlama olabilir sebep ne bilmiyorum belki bir büyük olay oldu ve o değişti.*

Araştırmacı: *Dünya yok olacak mı olacaksa nasıl olabilir?*

Ö17: *Dünya yok olabilir, ama ne zaman gelecek hafta ya da gelecek yıl değil bilim adamlar Dünya çok genç yaşında diyor ancak Dünya'daki hayat silinebilir insanoğlu bitirebilir daha sonra daha bir canlı hayvan mı ne mi bir şey kurulur.*

Araştırmacı: *Yani yeni bir hayat başlayacak.*

Ö17: *Evet yani Dünya yok olmayacak ama Dünya'daki hayat çok yok olabilir. Bizim soru Dünya yok olacak mı o belli değil.*

Araştırmacı: *Ama insanlar yok olacak diyorsun.*

Ö17: *Evet buna eminim. Ama yarın ya da ne zaman bilmiyorum.*

Araştırmacı: *Madem eminsin pekiyi nasıl yok olacak insanlar?*

Ö17: *Yok olmak için iki durum var*

Araştırmacı: *İki sebep var.*

Ö17: *Evet, iki sebep var. Birincisi iklimden dolayı mesela araştırmacılar Dünya eskiden çok buz olduğu söylüyor sonra hepsi okyanus oldu sonra kuru yerler yeşil oldu.*

Araştırmacı: *Kuru yere biz kara diyoruz.*

Ö17: *Tamam, kara sonra bizim kara yerde yaşıyorduk yani böyle büyük bir iklimden olur bütün canlılar yok olabilir. İkinci olarak bir büyük taş bizim Dünya'ya çarparsa.*

Araştırmacı: *Gök taşı.*

Ö17: *Evet, gök taşı çarparsa ya da insan kendi kendini öldürürse yaşam silinebilir. Ama insan kendi kendini öldürse tüm yaşam silinmez. Büyük devletler savaşırsa gibi.*

Araştırmacı: *Birinci ve İkinci Dünya Savaşları yani.*

Ö17: *Evet, biz son dakikaya kadar mücadele ediyoruz masum insanlar için.*

Araştırmacı: *Hukukçu olduğun için hukukla mücadele edeceksin.*

Ö17: *Evet, (gülerek)*

Araştırmacı: *Hukuk çok önemli herkes için önemli.*

Ö18: *Ben de özetle yapmak istiyorum.*

Araştırmacı: *Özetleyerek bu konuda bir şeyler söylemek istiyorum.*

Ö18: *Evet, birinci sorunun cevabı bana göre ve araştırmama göre Mars' ta çok tuz olmasından dolayı hayat yoktur. Dünya yok olacak mı? Kutsal Kitaba göre yok olacak.*

Araştırmacı: *Nasıl?*

Ö18: *Dünya derken bütün insanlar demek onlar yok olacak, Tanrı onları yok edecek. Yok ederken kötü insanlar ölecek iyi insanlar yaşayacak.*

Araştırmacı: *Bu dünyada mı yaşayacaklar?*

Ö18: *Evet, bu dünyada iyiler yaşayacak Cennet burada olacak.*

Ö7: *Hocam iki tane bir şey var bu teknoloji.*

Araştırmacı: *Teknoloji*

Ö7: *Teknoloji yaptılar fezaya gittiler*

Araştırmacı: *Uzaya*

Ö7: *Uzaya gittiler bir şey inkişaf oldu*

Araştırmacı: *Ortaya çıktı*

Ö7: *Evet, su var buz var ama yaşamak orda olmaz. Niçin çünkü çok zor. Ama yaşamak*

Araştırmacı: *Yaşam*

Ö7: *Evet, yaşam burada oluyor çünkü her şey burada var hava var orda bilmiyorsun hava nasıl olur. Daha orda oluşmak çok zor.*

Araştırmacı: *Oluşturmak.*

Ö7: *Oluşturmak evet ama oradan ne yapırlar ihtimal var altun demir her şey var orda.*

Araştırmacı: *Yani değerli madenler.*

Ö7: *Evet, ben bilmiyorum ama ihtimal var tahminim.*

Araştırmacı: *Anladım, sence hayat Dünya'da son bulacak mı bulacaksa bu nasıl olacak?*

Ö7: *Dünya Allah, bilir.*

Araştırmacı: *Senin tahminin nedir?*

Ö7: Orda bir şey olmaz hayat olmaz.

Araştırmacı: Burada, burada nasıl olacak?

Ö7: Tahminim yok. Bilmiyorum olur şimdi yarın bir aya bir yıl bilmiyorum. Allah bilir.

Araştırmacı: Anladım.

Ö2: Hocam bence önceden Güneş'in çok küçük olduğu için şimdiki halinden tabii ki onun başka gezegenlere verdiği ısı daha çoktu ve Dünya'mızdaki havanın derecesi daha çoktu yüksekti yaşayabilmek için uygun değildi ama Marsta 'ki Dünya'dan bir sonraki Güneş'ten uzak olan gezegendeki havanın derecesi en güzeldi. Yani şimdiki bizim halimiz gibiydi.

Araştırmacı: En uygundu.

Ö2: Evet, yaşam için en uygun gezegen oydu o zaman aynı zamanda bilim adamları söyledi ki iki milyar yıl önce orada okyanuslar vardı. Ben de diyorum ki him, düşünüyorum ki Mars'taki yüzeyin daha çok daha büyük bir parçası okyanusla doluydu. Aynı zamanda o çok uyumlu ve uygun bir gezegendi ama sonra Güneş büyüdü ve onun Mars'a verdiği ısı azaldı o yüzden yanar dağların patlaması oldu o yüzden oradaki okyanusta mahvoldu. Oradaki ekosistem zaten tamamen bozuldu. Ama bizim şimdiki Dünya'muz ondan sonra yaşayabilmek için en uygun gezegen oldu yani Mars'ın yerinde.

Araştırmacı: Dünya'mız yok olacak mı olaksa bu nasıl olacak?

Ö2: Tabii ki yok olacak altı farklı nedenleri olabilir bence.

Araştırmacı: İlginç, merak ettim buyur.

Ö2: Mesela Güneş'in patlamasıyla bizim gezegenimiz de patlar. İkinci nedeni şöyle olabilir Güneş büyür ondan sonra en yakın olan gezegen Merkür dediğimiz patlar onun patlamasıyla zincir patlaması olacak Merkür'den sonraki Venüs'te patlar ondan sonra Dünya patlar Mars patlar ve öyle sonuna kadar gidecek.

Araştırmacı: Bütün gezegenler ardarda patlayacak yani.

Ö2: *Evet, o ikinci olabilecek bir şey. Üçüncü bir gök cisim Dünyamız'a çarpar ve Dünya'muz patlar. Dördüncü doğal kaynakların kıtlaması daha az olması yani*

Araştırmacı: *Tükenmesi kıtlıkla açlıkla ilgili bir şey.*

Ö2: *Evet, biz her şeyi kullana kullana bitiririz ondan sonra burada hiçbir şey kalmayacak ve buradaki yaşam biter ondan sonra insanlar bu gezegenden başka bir gezegene giderse buradaki hava ve suyun taşırrsa buradaki hayatın biter. Beşincisi kaza olabilir ya da insanların savaşı yüzünden patlayabilir mesela beraber insan büyük bir roketi gA.ir Rusya mesela Amerika'ya Amerika'dan Rusya'ya ondan sonra Dünya patlayacak. Altıncı da uzaylılar gelip bizi işgal etmek isteyecekler ama bizi onlara karşı çıktığımız için onlar bize roket gA.ip yok edecekler.*

Araştırmacı: *O da onların teknolojisinin bizden daha iyi olduğunu gösteriyor değil mi?*

Ö2: *Evet, tabii ki zaten onlar bize geleceği için (gülerek)...*

(Video Kaydı 2_5, 15.11.2015).

Yukarıdaki konuşmalarda öğrencilerin özgün fikirler ortaya koydukları, bunu yaparken istekli oldukları ve analitik fikirler sunarak fikirlerini destekledikleri görülmüştür. Ayrıca Ö2, farklı ve yaratıcı fikirler ortaya koymuş bunları mantıklı delillerle destekleyerek oldukça başarılı bir konuşma yapmıştır.

Dinozorlara Olan Bize de Olur mu? (bk. Ders Kitabı, s. 48) adlı parça kapsamında öğrencilere katılmadıkları noktalar sorulmuştur. NASA gök taşlarının Dünya'ya çarpması konusunda hazırlıksızdır ifadesi sizce doğru mudur, gök taşları Dünya'nın sonunu getirebilir mi ve Kıyamet denilen şeyin gök taşlarıyla ilgisi olabilir mi? Soruları yöneltilecek bir tartışma ortamı yaratılmıştır. Konuşmalar aşağıdaki gibi video kayıtlarına yansımıştır:

Araştırmacı: *Parçayı okuduktan sonra katılmadığın bir yer var mı?*

Ö2: *Hayır, yok.*

Araştırmacı: *Anladım, pekiyi Dünyamız bir gök taşının çarpması sonucu yok olabilir mi?*

Ö2: *Evet, olabilir bence veya bizim Dünya'mıza çarpmasa bile yanımızdaki gezegene çarparsa o patlayacak sonra.*

Araştırmacı: *Çarparsa.*

Ö2: *Evet, çarparsa o patlar sonra patlamasının dalgaları bize gelir etkiler ve biz de patlarız.*

Araştırmacı: *Yani Kıyamet gök taşlarıyla olabilir mi?*

Ö2: *Bence en büyük olasılık gök taşlardan.*

Araştırmacı: *Bu parça bilimsel mi?*

Ö6: *Evet, hepsi bilimsel ama kesin değil olasılığı var. Evet, Dünya'nın sonu kuyruklu yıldızlarla olabilir.*

Ö1: *Dünyanın sonu var hocam herkes biliyor. Bu parça gibi de olabilir başka bir şey de olabilir. Çevre kirliliği gibi eğer aşırı derece olursa veya asteroid çarpması da olabilir yani başka şeyler de olabilir.*

Araştırmacı: *Parçayı okuduktan sonra ne düşündün?*

Ö1: *Dinozorları düşündüm nesli tükendi ama şimdi kertenkeleler var, iguanalar var belki dinozorlar onların kralı olabilir.*

Araştırmacı: *Parçayı okuduktan sonra şaşırdığın veya katılmadığın bir yer var mı?*

Ö4: *Hocam, bence mesela hep dinozorlar mahvetmek için bir gök taşı yetmez bence.*

Araştırmacı: *Evet,*

Ö4: *Yani hızlı bir şekilde bütün dinozorlar olmüyor.*

Araştırmacı: *Ölmez.*

Ö4: *Evet, ölmez sadece mesela nerde Meksika'da dinazorlar varsa onlar ölecek sadece ama başka yerde dinazor var olabilir.*

Araştırmacı: *Pekiyi, bunu söylerken bir araştırmaya dayanarak mı söylüyorsun?*

Ö4: *Hayır, sadece kafamdan.*

Araştırmacı: *İlk görünüşte öyle geliyor haklısın bir taşın çarpması ve ateşiyle her şeyin yok olması zor görünüyor, ancak dün gelmediğin için biz parçayı okuduk bu mümkün olabilir.*

Ö17: *Bu kesinlikle mümkün.*

Araştırmacı: *Dün parçayı okuduğun için bunun mümkün olduğunu söylüyorsun. Parçada şaşırdığın bir yer oldu mu?*

Ö17: *Şaşırdım ilk duyursa şaşıracak ancak onun hakkında biraz bilgiye vardıkça biliyor. Ama o metinde dinazorlar hakkında bir teori var sadece ama bilim adamı daha altı tane teori var dinazorların ölümüyle ilgili.*

Araştırmacı: *Bunu daha sonra konuşacağız. Pekiyi, Dünyanın sonu sence gök taşlarıyla ilgili mi olacak.*

Ö17: *Tabii ki, Dünya'nın sonu gelecek. İnsanlar çok konuşuyor bunu din tarafından açıklayabilir bilimsel tarafından açıklayabilir.*

Araştırmacı: *Sen ne düşünüyorsun?*

Ö17: *Dünya bitmekten yok olmaktan önce insanlar hepsi ölebilir.*

Araştırmacı: *Gök taşlarıyla ilgili olabilir mi?*

Ö17: *Olabilir, sadece canlı hayatı silebilir ama gezegenler birbiriyle çarpışırsa gerçekten Dünya yok olabilir.*

Ö3: *Bence gök taşları da olabilir başka şeyler de olabilir.*

Öğrencilerin tamamı yaptıkları araştırmalara dayanarak parçanın bilimsel olduğu fikrine katılmışlardır. Sadece Ö17, parçada ifade edilenlerin güçlü bir teori olduğunu bunun yanı sıra farklı teorilerin de olabileceğini belirtmiştir. Ö4, parçada geçenleri akla yatkın bulmamıştır, yapılan mülakatta bunun sebebinin parçayı eksik anlaması olduğu görülmüştür. Ayrıca tüm öğrenciler, Dünya'nın gök taşı çarpması sonucu yok olmasının mümkün olduğunu ifade ederken bunun mutlak bir gerçeklik olmadığını farklı sebeplerin de bu sonucu doğurabileceğini ifade etmiştir. Sınıf içerisinde kazanımlara uygun bir tartışma ortamı gelişmiştir.

Boy Uzatmak Mümkün mü? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 71) adlı parça okunmadan önce boy uzatmanın mümkün olup olmadığı sorulmuştur. Bu şekilde önceki fikirlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırmacı: *Sence boy uzatmak mümkün müdür?*

Ö1: *Hocam eğer tıbbi müdahale olsa mümkündür hocam. Ama doğal şekillerde mümkün değildir hocam.*

Ö4: *Mümkün bence çünkü ben yani.*

Araştırmacı: *Kaç santim mümkün?*

Ö4: *Yani az tahminim üç dört santim çünkü Çin'de bir ameliyat yapıyorlar kemik kesiyorlar sonra uzatıyorlar bayan için yani lokantada çalışan için uzun boylu daha güzel oluyor.*

Araştırmacı: *Çünkü uzun boylu az değil mi orda (gülerek)?*

Ö4: *Normal az.*

Araştırmacı: *İlginç gerçekten*

Ö4: *Okudum ben eskiden bunu.*

Ö1: *Hocam kesiyorlar yerine bir metal bırakıyorlar o metal boy uzamasını sağlıyor hocam.*

Araştırmacı: *İlginç.*

Ö6: *Bence on sekizden sonra mümkün değil. On sekizden önce mümkün. Ben daha önce böyle okudum.*

Ö5: *Bugünkü fikrim olmaz diyor ama gelecek zamanda bu fikrim değişebilir. Yani bu bilgi hakikat değil.*

Araştırmacı: *Yani gelecekte fikirlerin değişebilir diyorsun.*

Ö5: *Evet,*

Araştırmacı: *Bu çok güzel fikirlerimizi doğrular neyse o şekilde değiştirmeye hazır olmalıyız... (Video Kaydı 6_4, 13.12.2015).*

Parçanın anlama ve anlatım çalışmaları yapılmış ve bilimsel veriler eşliğinde parça anlaşılmasına çalışılmıştır. Konu hakkında ön bilgilere sahip olunması ve farklı fikirler ortaya konulması memnun edici olmuştur. Ö5'in fikirlerini değiştirebilmesi ve buna hazır olduğunu ifade etmesi kazanımlar açısından oldukça önemlidir. Anlama-anlatım çalışmalarından sonra yeni bilgiler eşliğinde fikirlerin değişip değişmediği sorulmuştur.

Ö4: *Parçayı okuduktan sonra pişman oldum çünkü eşim fazla uzun değil (gülerek) yani parçada anne babanın boyu çocuğun boyunu etkiliyor diyor. Onların boyundan çok fazla olmaz diyor. Eskiden bir şey sanıyordum çocuğum benden çok fazla uzun olabilir ama şimdi ben bunu değiştirdim.*

Araştırmacı: *Evet, olabilir ama çok fazla değil.*

Ö4: *Üzüldüm ama öğrendiğimde.*

Araştırmacı: *Sen ne düşünüyorsun?*

Ö1: *Çok şey etkilendim.*

Araştırmacı: *Şeyden.*

Ö1: *Evet, bizimle atalarımızın arasındaki farkların başında ben sanmıyordum boy meselesi olsun ama şimdi ben sanıyordum atamız bizden daha uzun ama parçada biz onlardan daha uzun çıktık. Aramızda üç santim varmış.*

Araştırmacı: *Ben de öyle zannediyordum veya şöyle anlamak lazım araştırmaya göre 1960 veya 1970'lerde insanların boyları daha kısaydı.*

Ö1: *Başka bir şey öğrendim ameliyat dışında bazı sporlar boy uzatabilir voleybol gibi, basketbol gibi. Ama bazı sporlar bunu sağlamıyor halter gibi vücut geliştirme gibi. Bir de en önemlisi erkek çocuğun ya da kız çocuğun boy tahmini formülü öğrendim. Ben evde bunu yaptım elhamdulillah benim çocuğum uzun olacak (gülerek)*

Araştırmacı: *Sen ne düşünüyorsun?*

Ö6: *Çok fayda aldım. Gelecek için çocuklarım için. On sekizden önce spor yapmak, iyi beslenmeye dikkat edeceğim çocuklar için ve Ö4 gibi olmamak için (gülerek) uzun kızla evleneceğim inşallah.*

Araştırmacı: *Tavsiye etmiyorum senden uzun olmasın. (gülerek)*

Ö4: *Hocam biz kurban olduk yani (gülerek)... (Video Kaydı 6_2, 13.12.2015).*

Yukarıdaki konuşmadan hareketle parça okunduktan sonra, yeni bilgiler eşliğinde fikirlerin değiştiği ve bu durumdan memnun olduğu görülmüştür. Yanlış olan bilgi doğru olan bilgiyle değiştirilmiş ve ifade edilmiştir. Bu anlamda akademik düşünce adına öğretilmesi hedeflenen kazanımların edinilmiş olduğu ifade edilebilir.

4.7. BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE OKURYAZARLIĞI

Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı süreci, öğrencilerin araştırma yapması, sosyal medyayı kullanabilmesi, akademik kaynaklara erişim, bilgi transferi ve edinimi gibi birçok konuda önemli bir öğrenme alanıdır. Türkiye'ye yükseköğrenim amacıyla gelen bazı yabancı uyruklu öğrencilerin bilgi teknolojileri ve okuryazarlığı becerilerine yeteri düzeyde sahip olmaması bu becerilerin edinilmesini zorunlu kılmaktadır.

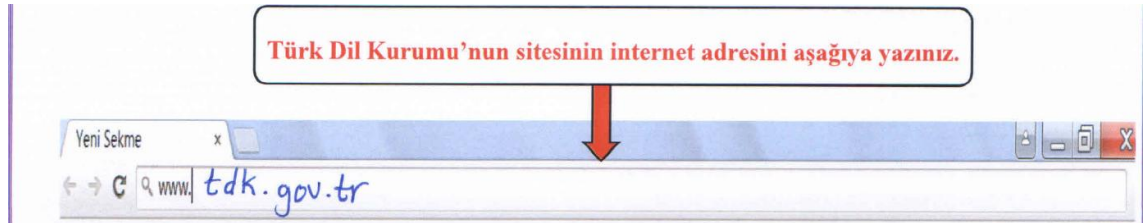
Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı süreci başlığı altında kazandırılması hedeflenen beceriler içerisinde, veri çözümlemesi süreci boyunca ön plana çıkan başlıklar aşağıda verilmiştir.

4.7.1. İnternet Kaynaklarından Alıntılama Yapma, İnternet Kaynaklarını Kullanma ve İnterneti Yönetme ve Önemli Uzantıları Tanıma

Yükseköğrenim aşamasında internet kaynaklarından haberdar olmak ve bunları ihtiyaçlar ekseninde kullanarak yönetebilmek oldukça önemlidir. Öğrencilerin bu tür internet sitelerinden haberdar olmaları ve nasıl kullanacaklarını bilmeleri bir ihtiyaç durumudur.

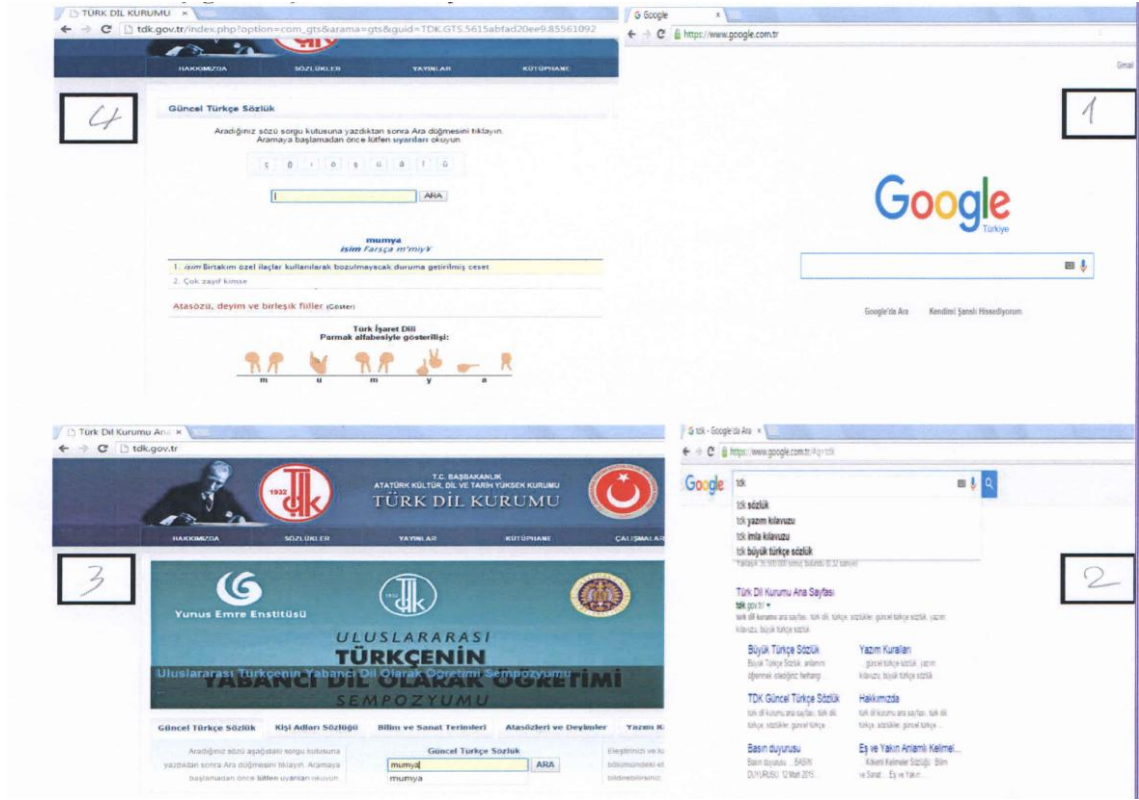
Öğrencilerin, yükseköğrenim hayatları boyunca Türkçenin standart yapısını doğru bir biçimde edinmeleri açısından oldukça faydalı bulunan Türk Dil Kurumunun internet tabanlı sözlük ve imla kılavuzu kullanımı bir kazanım olarak belirlenmiştir. İnternet sitesi öğrencilere tanıtılmış ayrıca internet site uzantıları (gov, com, tr, org...) anlatılmıştır. Bilgilendirme aşamasından sonra pekiştirme sağlamak amacıyla Etkinlik 35 (bk. Ders Kitabı, s. 88) uygulanmıştır. Etkinlikte yer alan boşluğa Türk Dil Kurumunun “gov” uzantılı sitesinin yazılması istenmiştir. Öğrencilerin çoğu doğru bilgiyi başarılı bir şekilde yazmışlardır.

(Ö4, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 06.12.2015)



Etkinliğin devamında öğrencilerden “mumya” kelimesinin anlamını bulmak için site içerisindeki kelime arama aşamalarını doğru biçimde sıralamaları beklenmiştir. Öğrencilerin başarılı oldukları görülmüştür.

(Ö11, Öğrenci Etkinlik Kâğıdı, 08.11.2015)



Yüksek Lisans ve doktora düzeyinde öğrenim göreceğ öğrencilerin Enstitüler konusunda bilgi sahibi olmaları Enstitü internet sitelerini etkili bir şekilde kullanmaları oldukça önemlidir. Öğrenciler ders ve tez dönemleri boyunca her türlü dokümanı, tez ile ilgili yönetmelik metinlerini ve çeşitli bilgilendirmeleri bu siteler aracılığıyla yapacaklardır. Bu amaçla Enstitülerin görevleri ayrıntılı bir biçimde anlatılmış, Erciyes Üniversitesinin aşağıdaki Enstitü ve bu Enstitülere ait internet siteleri tanıtılmıştır:

<http://aiite.erciyes.edu.tr/>,

<http://ebil.erciyes.edu.tr/>,

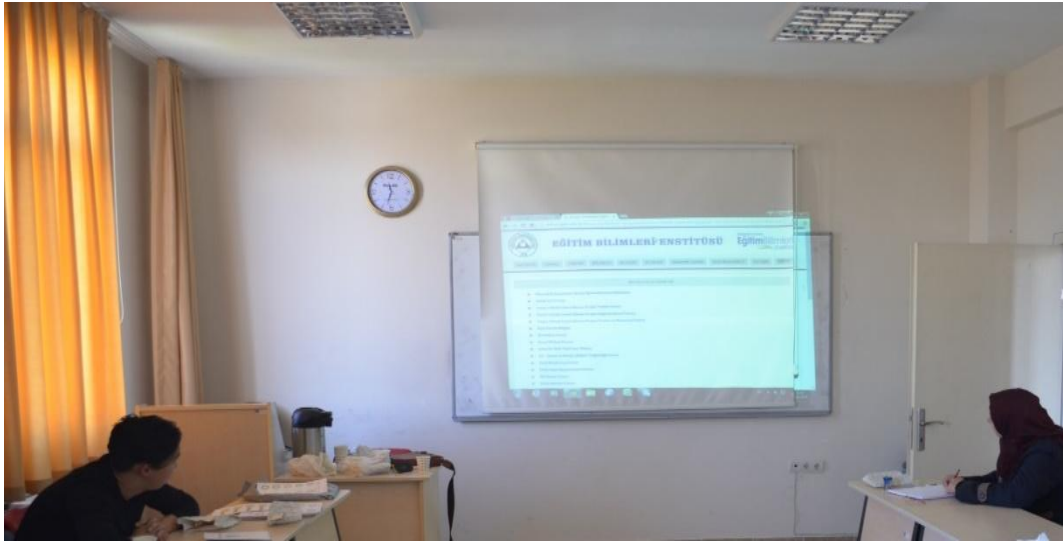
<http://fbe.erciyes.edu.tr/site/Default.aspx>

<http://gevhernesibe.erciyes.edu.tr/>,

<http://gse.erciyes.edu.tr/>,

<http://sagens.erciyes.edu.tr/>,

<http://sbe.erciyes.edu.tr/>.



Şekil. 1 Enstitüler Konulu Ders Anlatım Görüntüsü

Öğrencilere “Akademik Google” kullanımı uygulamalı olarak anlatılmıştır. Her türlü bilimsel makalenin, araştırmanın bu arama motoru özelliği kullanılarak yapılmasının daha etkili bir yöntem olduğu vurgulanmıştır. Bu amaçlarla “dinozorlar” konusunda Akademik Google kullanılarak araştırmalar yapılması neticesinde elde edilen bilgiler çerçevesinde, sınıf içerisinde sunum yapılması görevleri verilmiştir. Ayrıca araştırmada yararlanılan Akademik Google verilerinin kaynakça biçiminde gösterilmesi istenmiştir.

(Ö18, Google Akademik Araştırma Kaynakçası, 20.12.2015)

KAYNAKLAR

Öğür V. (1993), Jurassic Park, Bilimin Halk Düzeyine İndirilmesinin yolu.
Jeoloji Mühendisliği, C.5, 42.

(Ö4, Google Akademik Araştırma Kaynakçası, 20.12.2015)

KAYNAKLAR

ÖYGTJR V. (1993). Dinozor nasıl bulundu? S.110
Biyoloji araştırma dergisi, S.110, Ankara

4.7.2. Sosyal Medyada Paylaşım Yapma ve Yapılan Paylaşımlara Yorumlar Yapma

Sosyal medya ortamlarının doğru ve etkili bir biçimde kullanılması akademik okuryazarlık açısından oldukça önemlidir. Bu amaçla ders öğretim süreci başlarken Facebook sosyal paylaşım sitesi üzerinden “VEDAT HOCA TÜRKÇEM” adlı grup kurulmuştur. Öğrencilerle grup üzerinden iletişime geçilmesi ve Türkçe öğretim sürecinde sosyal medyanın etkili ve yerinde kullanılması amaçlanmıştır. Süreç boyunca grupta paylaşımlar yapılmış, ödevler verilmiş, öğrencilerle iletişim kurulmuş, yararlı paylaşımlarda bulunulmuş ve grup üzerinden konu tartışılmıştır.



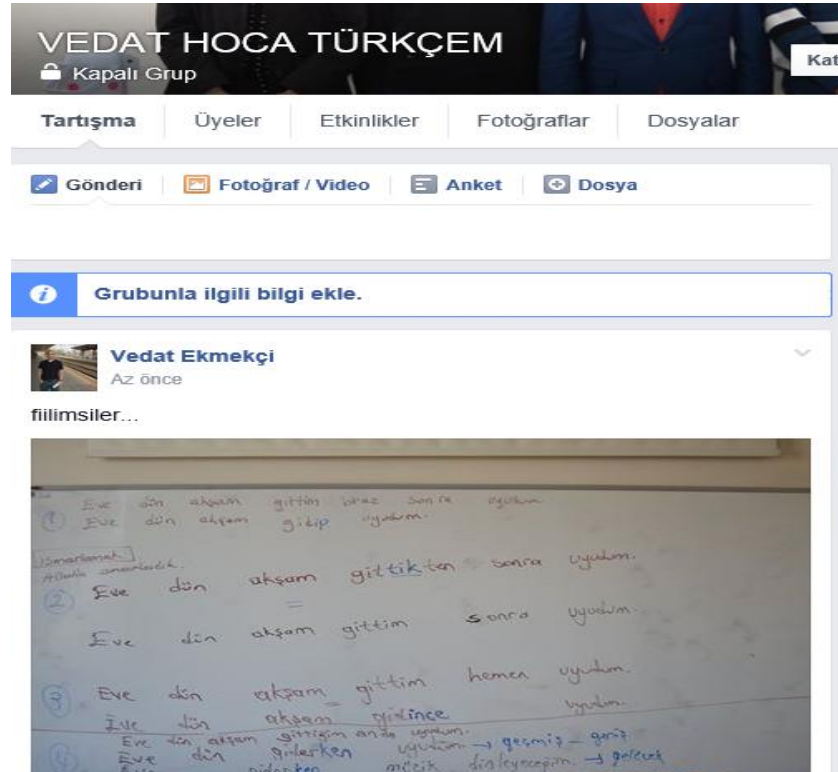
Şekil 4.2. “VEDAT HOCA TÜRKÇEM” Sosyal Medya Grup Görüntüsü

Facebook sosyal medya grubu üzerinden ödevler verilmiş ve bu ödevler aşağıda görüldüğü gibi paylaşılmıştır.



Şekil 4.3. Sosyal Medya Grubu Üzerinden Yapılan Ödev Paylaşımı Görüntüsü

Bazen de araştırmacı sınıf içerisindeki anlatımlarını öğrencilerin tekrar etmesini istemiş veya onların anlamadıkları bir durum olursa anında sorabilmelerine imkân vermek amacıyla sosyal medya grubu üzerinden paylaşım yolunu seçmiştir.



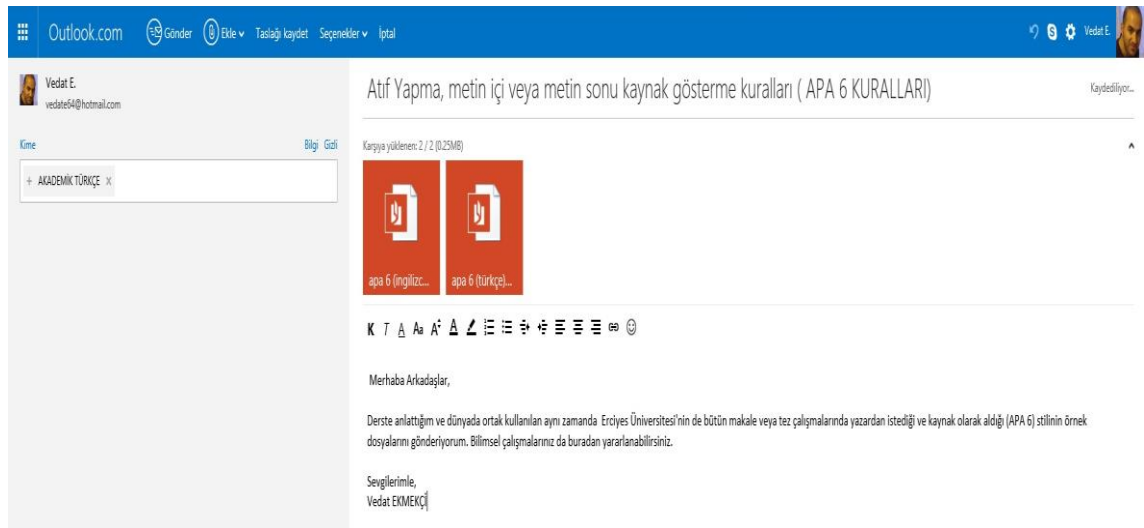
Şekil 4.4. Sosyal Medya Grubu Üzerinden Konu Paylaşımı

Sosyal medya grubu aktif olarak kullanılmış ve öğrencilerin bu yönde gerekli becerileri elde etmeleri sağlanmıştır. Sürecin bu yönüyle kazanımlara uygun etkili ve başarılı bir şekilde ilerletildiği söylenebilir.

4.7.3. E-Posta Yazma, E-Posta ile Fikir Alma Verme, E-Postalara Cevap Verme ve E-Posta Etiketlerini Kullanma

Bazı ödevlerin elektronik posta yoluyla iletilmesi istemiştir. Ortaya çıkan problemleri çözmek veya bilgi, belge alış-verişini sağlamak amacıyla sıklıkla bu yola başvurulmuştur. Bilgi eksiliğini gidermek amacıyla e posta yoluyla belge gA.ip almak, depolamak, grup kurmak, kişileri yönetmek, etiketler oluşturmak gibi birçok özellik tanıtılmıştır. Süreç içerisinde Bilişim Teknolojileri Bölümünde yüksek lisans yapan Ö1 yeri geldikçe bilgilendirme yapmıştır.

Süreç başında elektronik posta (Hotmail) üzerinden Akademik Türkçe grubu oluşturulmuş ve bu grup üzerinden bilgi alış-verişinde bulunulmuştur.

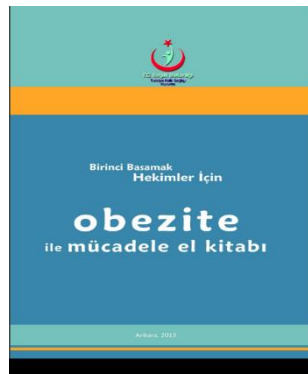


Şekil 4.5. Elektronik Posta Hesabı Üzerinden Bilgi Paylaşımı Ekran Görüntüsü

Bilginin pekiştirilmesi, paylaşımın kolaylıkla yapılabilmesi, öğrenmeyi belli bir alana sıkıştırılmadan zamandan ve mekândan bağımsız olarak gerçekleştirmesi açısından mail gruplarının oluşturulması son derece faydalı olmuştur.

4.7.4. Elektronik El Kitabı ve Referans Kullanma, Elektronik Yazı Sunmayı Bilme

İnternet ortamında elektronik kitapları okumak araştırmacılar açısından oldukça önemlidir. Bu becerinin kazandırılması amacıyla Sağlık Bakanlığı resmi internet sitesi üzerinden Sağlıklı Beslenme El Kitabı (pdf) rnek olarak indirilmiş; bir e-kitap nasıl okunur, notlar nasıl tutulur, taranır vb. gibi birtakım önemli noktalar örnek üzerinden anlatılmıştır. Süreç içerisinde öğrenciler, araştırmalarını bu kaynakları kullanarak yapmışlardır.



şekil. 5. Sağlıklı Yaşam El Kitabı Ekran Görüntüsü

Elektronik kitap kullanımı uygulamadan sonra yaygınlaşmış ve zaman zaman araştırmalarda bu tür kitaplara başvurulmuştur. Durum Dinozorlara Olan Bize de Olur mu? (bk. Ek. 1 Ders Kitabı, s. 48) adlı parça kapsamında, sınıf ortamında yapılan konuşma etikliğine aşağıdaki gibi yansımıştır:

Araştırmacı: *Aferin! Devam edelim.*

1: *Bazıları ise hem etçil hem otuldur. Yeryüzünde her yerde yaşıyorlardı. Dünya aslında bir kıtaydı. Sonradan ayrıldılar.*

Araştırmacı: *Kaynağın nedir?*

1: *“Tabiat Tarihi Müzesi” adlı pdf kitap*

Araştırmacı: *Anladım.*

1: *Dinozor nesli tükenmesine ait olan çalışmalara göre bazı bilim adamları yeryüzüne çarpmış olan bir meteorun yok olmasına sebep olmuştur demektedirler. Diğer bilim adamlarının iddiası ise böcek veya parazit ısırması*

sonucunda olmuştur. Yani iki teori var bu konuda... (Video Kaydı 7_3, 20.12.2015).

4.7.5. Video Dosyaları Oluşturma ve İnternete Yükleme

Öğrencilere internet sitelerine video yükleme konusu anlatılmış ve popüler video yükleme siteleri (youtube, 4Shared, rapidshare, dropbox, google drive, icloud, uploaded...) tanıtılmıştır. Ayrıca ödevlerin video sunum biçiminde hazırlanması bazı etkinliklerde istenmiştir. Öğrenciler, konularla ilgili olarak hazırladıkları videoları internet sitelerine yüklemiş ve ders esnasında bu videolar izlenip değerlendirilmiştir.



Resim 3. Dinozorlar Konulu Video Ödevi Sınıf Görüntüsü

III. ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM SÜRECİ HAKKINDA ALGI ve GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde *Gerçekleştirilen öğretim sürecine dair öğrencilerin algı ve görüşleri nasıldır?* Araştırma sorusuna cevap bulmak amacıyla her ders sonunda öğrencilerden derse dair algı ve görüşlerinin yer aldığı bir günlük tutulması istenmiştir. Günlükler on iki haftalık öğretim süreci boyunca düzenli aralıklarla Word dosyası biçimine aktarılmış ve öğrenci bilgileriyle birlikte isimlendirilmiştir. Öğrenci isimleri ve kişisel bilgiler verilmemiş olup adı geçen öğrenciler [Ö1, Ö2, Ö3... Ö19] şeklinde numaralandırılarak ifade edilmiştir. Bütün süreç boyunca öğrenci günlüğü veri kaynağı olarak on altı farklı öğrenciden 58 adet günlük elde edilmiştir. Bu günlükler Nvivo 11 programından yararlanılarak nitel araştırma veri çözümlemesi çerçevesinde içerik çözümlemesine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler öğrenci duyuşsal davranışları, dersin kullanılşılılık-iş yararlılık durumu, öğrenci tavsiyeleri ve dersin diğer dil öğretim derslerinden farkı olmak üzere 4 ana tema altında kodlanmıştır. Yapılan çözümleme neticesinde 524 kod elde edilmiştir. Aşağıda öğrencilerin geliştirilen öğretim paket programa göre uygulanan öğretime yönelik algı ve görüşleri nasıldır sorusuna yönelik olarak yapılan içerik çözümlemesi kod sayıları ve temalara ilişkin genel bilgi tablosu verilmiştir.

Tablo 4.11. Araştırma Sorusu Kapsamında Yapılan İçerik Çözümlemesine Ait Genel Tema ve Kod Örüntü Tablosu

Name	Kaynak (Sources)	Sıklık (References)
UYGULANAN ÖĞRETİM SÜRECİNE YÖNELİK ALGI ve GÖRÜŞLER	58	517
DUYUŞSAL DAVRANIŞLAR	56	193
BEĞENME	56	180
Alana yakınlık ve kolaylık	1	1
Bilgilenme	5	5
Derse konuk gelmesi	4	4
Dersin çeşitliliği	1	1
Dersin şahane olması	2	2
Dikkati geliştirme	1	1
Dil öğrenme boyutu	2	2
Eğlenceli olması	9	9
Esprî yapılması	1	1
Etkinlik temelli olması	8	8
Farklı kelime kullanımı	2	2
Faydalı oluş	8	9
Fikir paylaşımının olması	1	1
Görsel-işitsel araçların kullanımı	2	3
Grup çalışması	2	2
Günlük hayatla ilişkili olma	1	1
Güzel metinlerin seçilmesi	7	7
Hataların anında düzeltilmesi	1	1
Hediye ve Ödül (pekiştirme) verilmesi	5	5
Her ayrıntının güzel olması	7	7
Herkesin söz alabilmesi	1	1
Hoca faktörü	9	10
Hoşa gitmeyen bir şeyin bulunmaması	35	35
Hoşgörü ve hassasiyetin olması	1	1
İlgi çekici oluş	7	7
İlginç konuların olması	6	6
Jest ve mimik kullanımı	1	1
Kelimelerin kolay anlaşılır olması	1	1
Konuşma pratiklerinin yapılması	6	6
Metinler ilgi çekici olması	6	6
Öz güven vermesi	1	1
Paylaşımında bulunmak	1	1
Pratik yapma	1	1
Rahat ortam	4	4
Rol yapma ve drama çalışmaları	3	3
Samimi ortam	2	2
Sıkıcı olmama	2	4
Sınavın olmaması	1	1
Soruların yerinde ve güzel olması	1	1
Tartışma ortamı	6	6
Üst düzey konular	1	1
Yarışmaların olması	6	7
Zevk ve huzur vermesi	2	2

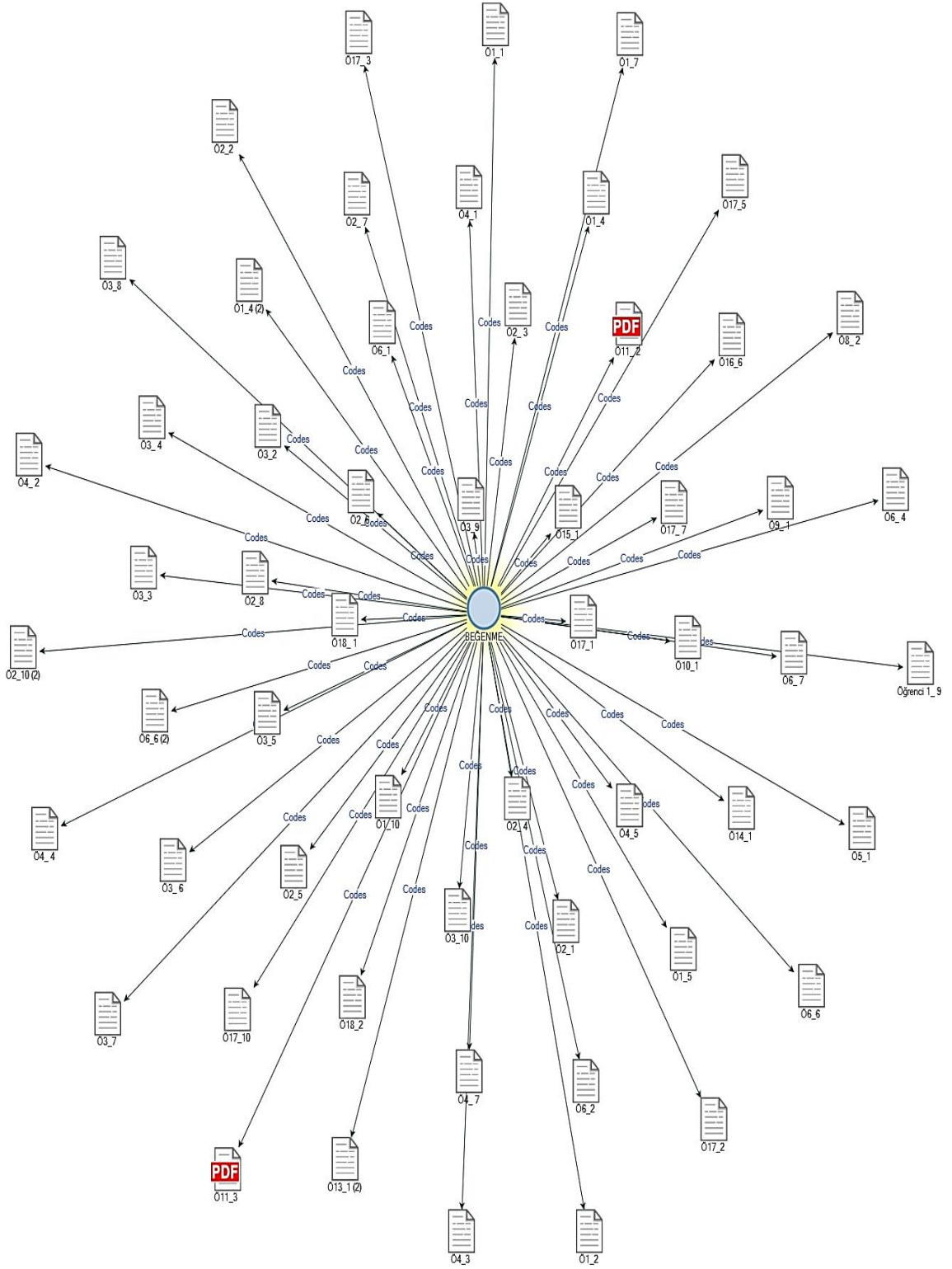
BEĞENMEME	11	13
Az söz alma	1	1
Çok zaman alma	1	1
Dersin günü	1	1
Faydasız konular	1	1
Gelmeyen Öğrenciler	1	1
Kamera etkisi	1	1
Öğrencilerin ülke bakımından çeşitliliği	1	1
Soyut konuların olması	1	1
Tartışmanın az olması	2	2
Türkçe dışında dil kullanımı	3	3
KULLANIŞLILIK-İŞE YARARLILIK	54	196
Akademik dil gelişimi	16	19
Akademik kavram gelişimi	33	34
Akademik metinleri anlayabilme	4	4
Ana fikir yardımcı fikir anahtar kelime tespiti	1	1
Anlama oranının artması	6	6
Araştırma yapma becerisi	1	1
Bildiri yazabilme	4	4
Bilimsel tartışma yapabilme	1	1
Bilimsel yazılar yazabilme	3	3
Ders seçimi ve öğrenci işlemler bilgisi	1	1
Deyim edinimi	1	1
Dikkatli okuyabilme	2	3
Dil bilgisi gelişimi	6	6
Dilekçe yazabilme	1	1
Enstitü hakkında bilgi edinimi	3	3
Etkinlik yoluyla amaca ulaşabilme	1	1
Farklı bilgileri karşılaştırabilme	1	1
Farklı kültürleri tanıma	1	1
Genel bilgi edinimi	22	27
Genel yazım bilgisi	4	4
Hafıza zenginliği	1	1
Hayata katkısı	1	1
Hikâye yazabilme	1	1
İletişime kurma becerisi	9	9
Kaynakça oluşturabilme	4	4
Kompozisyon yazma	1	1
Makale ve tez okuma, anlama yazma	10	12
Merak duygusu	1	1
Mesleki kavram gelişimi	8	8
Noktalama işaretleri ve yazım bilgisi	4	4
Satır aralarını okuyabilme	1	1
Sebepleri ilişkilendirme, sonuca ulaşabilme	1	1
Sunum yapabilme	1	1
Tartışma kuralları bilgisi	1	1
Teknoloji bilgisi	8	8
Tez hakkında bilgi edinimi	1	1
Tez savunma ve yeterlilik sınavı bilgisi	2	2
Uzun cümleler kurabilme	1	1
Üniversitedeki bölüme yardımcı oluş	13	14
Video dinleme ve izleme becerisi	1	2

ÖĞRENCİ TAVSİYESİ	13	17
Ana dili Türkçe olan öğrencilerin derse katılması	1	1
Çok ödev verilmeli	1	1
Çözüm için tartışma yapmalı	2	2
Daha fazla çağdaş metin olmalı	1	1
Daha fazla etkinlik olmalı	1	1
Daha fazla sosyal etkinlik olmalı	1	1
Danışman hoca her derse katılmalı	1	1
Her hafta bir sunum olmalı	1	1
Konuşma etkinlikleri artırılabilir	2	2
Konuşma pratiği yapılmalı	1	1
Kurs yazın olmalı	1	1
Özetleme yapılmalı	1	1
Teneffüs azaltılmalı	1	1
Yazılan denemeyi yayınlamalı	1	1
ÖZGÜNLÜK	52	111
Akademik kavram edinimi	2	2
Bilimsel tartışmalar	7	7
Birden fazla öğrenme alanı	2	2
Canlılık	3	3
Derse Gelen Konuklar	2	2
Derslerin Özgünlüğü	10	10
Etkinlik temelli olma durumu	4	4
Farklı bilgiler sunma	4	5
Farklı olmayış	3	4
Hoca farkı	9	10
İlgi çekici ve eğlenceli oluş	2	2
Kolaylaştırma	2	2
Konuşma eğitimi ağırlıklı olması	2	2
Mecaz anlam ve deyim edinimi	1	1
Metinlerin Özgünlüğü ve İlgi çekiciliği	10	12
Motive edicilik	2	2
Not sisteminin olmaması	1	1
Oyun temelli oluş	3	3
Öğrenci azlığı ve rahatlık	4	4
Öğrenci merkezli Oluş	1	1
Sınav kaygısının olmayışı	1	1
Sunum yapma yönü	1	1
Uzman desteği	2	2
Üst düzey Türkçe bilgisi sunma	9	10
Verimlilik ve faydalılık	4	4
Yeni bir yöntem ve yaklaşım tarzı benimseme	14	14

Aşağıda elde edilen veriler ve bu verilerin ayrıntılı olarak temalara göre dağılımları verilmiştir. Bulgular grafik ve tablolar haline getirilmiş ve yorumlanmıştır. Yorumlama yapılırken kodların sıklıkları dikkate alınmış ve yapılan yorumlardan belirgin olanlar seçilerek ifade edilmiştir.

A. Derse Dair Öğrenci Duyuşsal Davranışları

➤ Dersi Beğenme



Grafik 4.1. Dersi Beğenme Teması Kod Kaynakları ve Sayısı

Tablo 4.12. Dersi Beğenme Teması Kod Listesi

Bu derste nelerden hoşlandın?	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı
BEĞENME	56	181
Alana yakınlık ve kolaylık	1	1
Bilgilenme	5	5
Dersin çeşitliliği	1	1
Dikkat geliştirme	1	1
Dil öğrenme boyutu	2	2
Eğlenceli olma	9	9
Esprî yapılması	1	1
Etkinlik temelli oluş	8	8
Farklı kelime kullanımı	2	2
Faydalı oluş	8	9
Fikir paylaşımının olması	1	1
Görsel-işitsel araçların kullanımı	2	3
Grup çalışması	2	2
Günlük hayatla ilişkili olma	1	1
Hataların anında düzeltilmesi	1	1
Hediye ve ödül (pekiştireç) verilmesi	5	5
Her ayrıntının güzel olması	7	7
Herkesin söz alabilmesi	1	1
Hoca faktörü	9	10
Hoşgörü ve hassasiyetin olması	1	1
Hoşa gitmeyen bir şeyin bulunmaması	35	35
İlgi çekici oluş	7	7
Jest ve mimik kullanımı	1	1
Kelimelerin kolay anlaşılır olması	1	1
İlginç Konuların olması	6	6
Konuşma Pratiklerinin Yapılması	6	6
Güzel metinlerin seçilmesi	7	7
Metinlerin ilgi çekici olması	6	6
Derse konuk gelmesi	4	4
Öz güven vermesi	1	1
Paylaşımında bulunmak	1	1
Pratik yapma	1	1
Rahat ortam	4	4
Rol yapma ve drama yapma çalışmaları	3	3
Samimi Ortam	2	2
Sıkıcı olmama	3	5
Sınavın olmaması	1	1
Soruların yerinde ve güzel olması	1	1
Şahane olması	2	2
Tartışma ortamı	6	6
Üst düzey konular	1	1
Yarışmaların olması	6	7
Zevk ve huzur vermesi	2	2

Öğrencilerin dersi beğenmeleri araştırmanın amacı açısından son derece önemlidir. Bu tema başlığı altında sıklığı en fazla olan görüş derste hoşlanılmayan bir durumun olmamasıdır. Bu durum amaç açısından oldukça değerlidir. Aşağıda bu konudaki bazı görüşlere yer verilmiştir.

Ders o kadar ilginç ki hiçbir şeyden hoşlanmadığım yok (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 30.11.2015**)

Beni rahatsız eden hiçbir şey yoktu (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 11.01.2016**).

Hiç kötü şey yok ders çok eğlenceli (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 16.11.2015**).

Derste hoşlanmadığım şeyler aklıma gelmez, ders güzeldi (**Ö10, Öğrenci Günlüğü, 12.11.2015**).

Bana göre hepsini iyi eksiksiz (**Ö15, Öğrenci Günlüğü, 08.11.2015**).

Hoşlanmadın bir şey yoktu (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015**).

İkinci olarak en fazla beğenilen, dersin eğlenceli olma durumudur. Yabancı öğrenciler, faydayı ve eğlenceyi bir arada elde etmekten memnun olmuş, dersi büyük oranda sıkıcı bulmamışlardır.

Yararlı işi eğlenceli işiyle aynı zamanda yaptık ve bu ders şeklin sıradan dersten daha verimli olduğunu düşünüyorum (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 21.11.2015**).

Vakitlerimizi güzel ve eğlenceli bir şekilde geçirip derslerimiz alıyoruz (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 22.11.2015**).

Ders çok eğlenceli (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 22.11.2015**).

Hoca faktörünün en çok beğenilen üçüncü durum olması araştırmacının performansının niteliği açısından önemli bir bulgudur. Öğrencilerin araştırmacıyı dinlemekten memnun olması dersin başarıya ulaşmasında oldukça önemlidir.

Hocamızın tarafından bize gösterilen hassasiyet çok güzeldi (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 08.11.2015**).

Her zamanki gibi hocamızın dersleri sunduğu şekli çok güzel ve eğlenceliydi (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 27.12.2015**).

Konuşması çok güzel, hoşuma gitti (**Ö18, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015**).

Etkinlik temelli bir yaklaşım tarzının öğretimde kalıcılığı sağlayacağı düşünüldüğünde yapılan etkinliklerin sevilerek yapılması oldukça önemlidir.

Derste olduğu etkinlik faydalı idi (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**)

Gördüğümüz yeni konudan sonra derhal yapılan etkinlik çok güzeldi (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015**).

Bu derste etkinlik ve bol bol yazma var olduğu için çok güzel (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**).

Etkinlikler çok güzeldi (**Ö6, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015**).

Ayrıca öğrenciler metinlerin seçiminden oldukça memnun kalmıştır. Metinler güzel bulunmuş ve sevilmiştir, bu sayesinde ilginç bilgiler edinildiği belirtilmiştir.

Metin içinde araştırmacılar insanın (kız ve erkek) nihai boy tahmin etme kullanması güzel idi (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015**).

Metnimizin konusu da çok hoşuma gitti (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**).

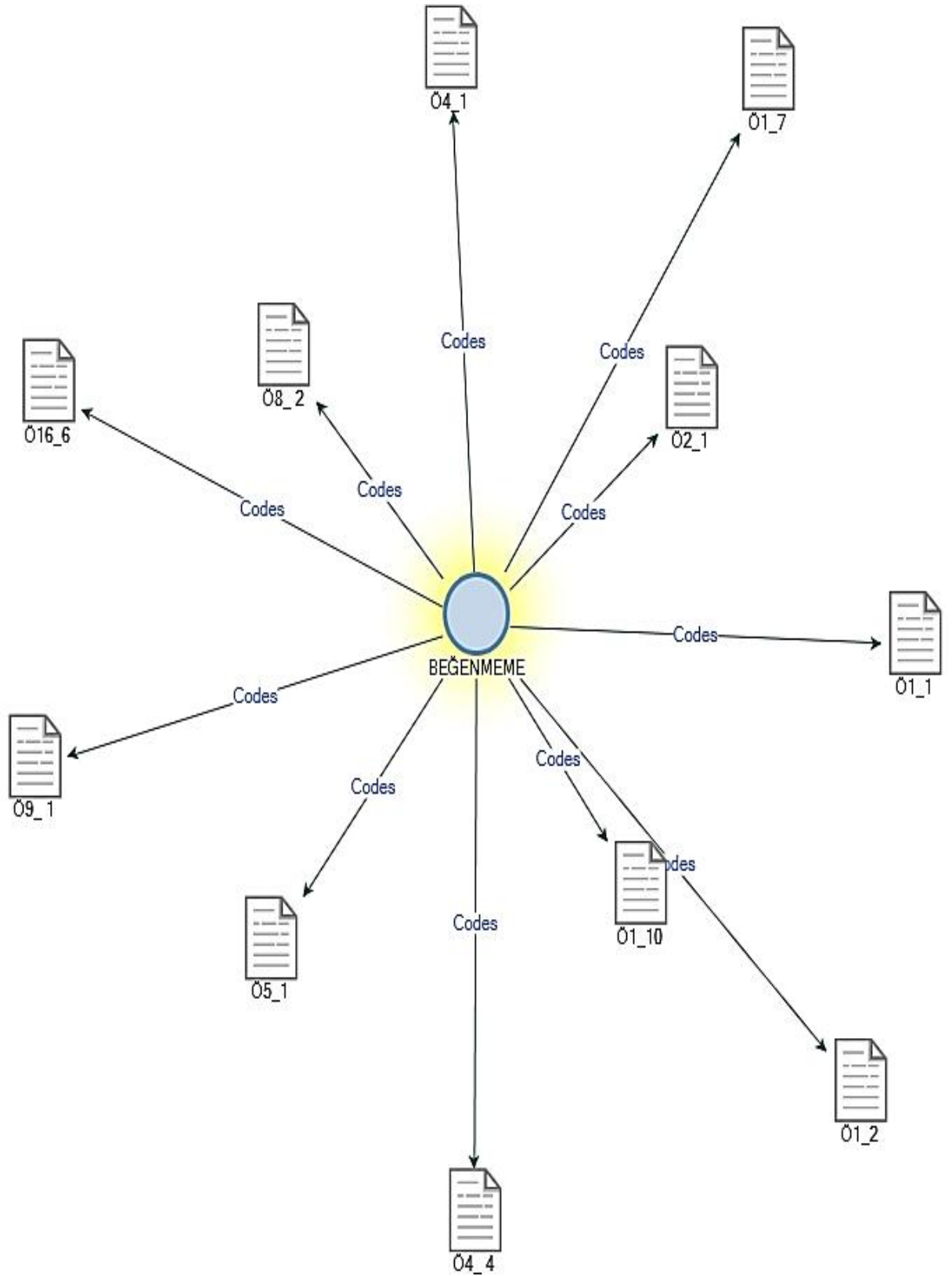
Metnimizin ve özellikle metinden sonra yaptığımız konuşmanın konuları çok güzeldi (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 27.12.2016**).

Dersin işletme şekli ve işlenen konular çok güzeldi (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 10.01.2016**).

Hocamızın bulduğu metinler çok güzel (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015**).

Metin güzel (**Ö15, Öğrenci Günlüğü, 08.11.2015**).

➤ **Dersi Beğenmeme**



Grafik 4.2. Derste Hoşa Gitmeyen Durumlar Teması Kod Kaynakları

Tablo 4.13. Derste Hoşa Gitmeyen Durumlar Teması Kod Listesi

Bu derste nelerden hoşlanmadın?	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı
BEĞENMEME	11	13
Az söz alma	1	1
Çok zaman alma	1	1
Dersin günü	1	1
Faydasız konu	1	1
Gelmeyen öğrenciler	1	1
Kamera etkisi	1	1
Öğrencilerin ülke bakımından çeşitliliği	1	1
Soyut konuların olması	1	1
Tartışmanın az olması	2	2
Türkçe dışında dil kullanımı	3	3

Yukarıda dersi beğenmeme durumlarına bakıldığında oldukça az sayıda memnun olunmayan durumun olduğu görülmektedir. Bu durumlar kişilere mahsus kalmış ve sınıfın ortak kanaati biçimine dönüşmemiştir. En fazla şikâyet sıklığı başka dilde konuşmalar hususunda olmuştur. Bu durum ders öğretim paketinden veya araştırmacıdan kaynaklı olmayıp teneffüslerde öğrencilerin kendi aralarında ülkelere göre kümelenmesi ve birlikte ana dillerinde konuşmalarından kaynaklanmıştır. Süreç içerisinde gruplaşmadan ortak dil olan Türkçeyle iletişim kurulması tavsiye edilmiş ve öğrenciler uyarılmıştır. Tavsiyelere zaman zaman uyulmadığı anlaşılmış durum aşağıdaki biçimde günlüklere yansımıştır.

Türkçe den başka konuşulan dil ile ders bölünebilir ve dersin değeri kalmamaktadır
(Ö1, Öğrenci günlüğü, 08.11.2015)

Arapça konuşmaktan hoşlanmadım yani Arap arkadaşım ile konuşmayı sevmiyorum; çünkü biz konuşurken hemen Arapça konuşuyoruz (Ö4, Öğrenci Günlüğü, 29.11.2015).

Ben ve arkadaşlarıyla her zaman arapca konuşuruz (Ö9, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).

Bazı öğrenciler (iki kişi) tartışmanın az olduğunu ifade etmiş ancak buna karşın altı öğrenci (bk. Dersi beğenme kaynak sayısı) dersteki tartışmalardan memnun kalmıştır. Söz konusu öğrencilerin daha fazla tartışma yapılmasını istedikleri anlaşılmaktadır.

Öğrenciler arasında tartışma yer almadı (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 11.11.2015**).

Tartışma az (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 07.11.2015**).

Bir öğrenci inşaat bölümünde okuduğu için o hafta işlenen Boy Uzatmak Mümkün mü? Adlı parçanın kendisine fayda sağlamayacağını düşünmüştür. Tüm metinlerin her öğrencinin üniversite öğrenim alanına uymayacağı bilinmektedir ancak bölüm çeşitliliği dolayısıyla öğrenme alanıyla direkt ilgili metinlerin seçilmesi mümkün olmamıştır. Bununla birlikte kitap içeriğinde Sosyal ve Fen Bilimleri üst çatısı altında eşit düzeyde (beşer) metin yer almıştır. Önemli olan metinlerin direkt olarak öğrenim alanıyla ilgili olması değil metin kapsamındaki kazanımlardır. Anlama-anlatım çalışmaları, okuma, yazma, akademik düşünme vb. kazanımlar konusu farklı metinler aracılığıyla da elde edilebilir. Her öğrencinin alanına dair kavramları edinmesi amacıyla ayrıca öğrencilerin öğrenim görecekları bölümler göz önünde bulundurulmuş ve ev ödevi biçiminde her hafta bir alan metni verilip etkinliklerle desteklenmiştir (bk. Kavram Gelişim Süreci).

Faydalı değildir çünkü ders hakkında nasıl boy uzatmak ama ben inşaat bölümündeyim (**Ö16, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015**).

Bir öğrenci ise daha önceden alınan izin ve yapılan bilgilendirmeye rağmen her ders kameranın kayıt yapmasından rahatsız olduğunu ifade etmiştir. Bu durumun kendine mahsus olduğunu ve konuşurken stres yaşadığını belirtmiştir.

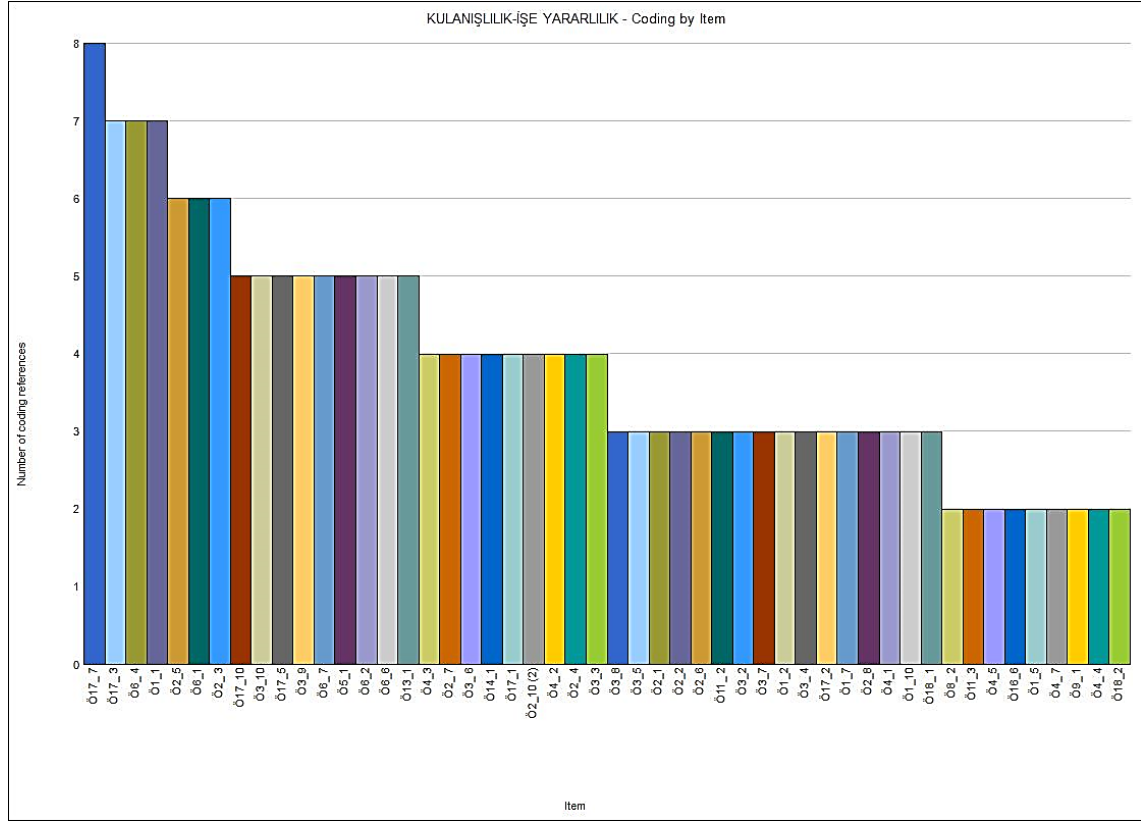
Tek bir şeyden hoşlanmadım, o da kamera. Kamerayı görünce yüzüm felç geçirmiş gibi oluyor ve kekelemeye başlıyorum, ama o bana özel ve geçici bir şey (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 08.11.2015**).

Dersin haftasonu (cumartesi ve pazar) olması da hoşlanılmayan bir durum olarak ifade edilmiştir. Bu konuda planlama yapılırken öğrencilerin ve Türkçe öğretimi yapan okutmanların fikirlerine başvurulmuş, dersin yapılacağı kurumun müsaitlik durumu göz önünde bulundurulmuştur (bk. Eylem Araştırması süreci, ders gününün belirlenmesi, araştırmacı günlüğü kayıtları). Sonuç olarak hafta sonu dersin yapılacağı gün olarak belirlenmiştir. Haftasonunun kurs günü olarak belirlenmesinde kurumun uygunluğunun yanı sıra kursa katılacak öğrencilerin hafta içi yüksek öğrenimde eğitim almaları durumu

etkili olmuştur.

Dersin son gün olmasından hoşlanmadım (Ö1, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016).

B. Dersin Kullanışlılığı-İşe Yararlılığı Konusunda Öğrenci Görüşleri



Grafik 4.3. Dersin Kullanışlılık-İşe Yararlılık Teması Kod Kaynakları ve Sayısı

Tablo 4.14. Dersin Kullanışlılık-İşe Yararlılık Teması Kod Listesi

Derslerin kullanılışlılık-işe yararlılık durumu nasıldır?	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı
KULANIŞLILIK-İŞE YARARLILIK	54	199
Akademik dil gelişimi	16	19
Kavram gelişimi	33	34
Akademik metinleri anlayabilme	4	4
Ana fikir yardımcı fikir anahtar kelime tespiti	1	1
Anlama oranının artması	6	6
Araştırma yapma becerisi	1	1
Bildiri yazabilme	4	4
Bilimsel tartışma yapabilme	1	1
Bilimsel yazılar yazabilme	3	3
Ders seçimi ve öğrenci işlemler bilgisi	1	1
Deyim edinimi	1	1
Dikkatli okuyabilme	2	3
Dil bilgisi gelişimi	6	6
Dilekçe yazabilme	1	1
Enstitü hakkında bilgi edinimi	3	3
Etkinlik yoluyla amaca ulaşabilme	1	1
Farklı bilgileri karşılaştırabilme	1	1
Farklı kültürleri tanıma	1	1
Genel bilgi edinimi	22	27
Genel yazım bilgisi	4	4
Hafıza zenginliği	1	1
Hayata katkısı	1	1
Hikâye yazabilme	1	1
İletişim kurma becerisi	9	9
Kaynakça oluşturabilme	4	4
Kompozisyon yazma	1	1
Makale ve tez okuma, anlama yazma	10	12
Merak duygusu	1	1
Mesleki kavram gelişimi	8	8
Noktalama işaretleri ve yazım bilgisi	4	4
Satır aralarını okuyabilme	1	1
Sebepleri ilişkilendirme, sonuca ulaşabilme	1	1
Sunum yapabilme	1	1
Tartışma kuralları bilgisi	1	1
Teknoloji bilgisi	8	8
Tez hakkında bilgi edinimi	1	1
Tez savunma ve yeterlilik sınavı bilgisi	2	2
Uzun cümleler kurabilme	1	1
Üniversitedeki bölüme yardımcı	13	14
Video dinleme ve izleme becerisi	1	2

Süreç boyunca her dersten metinler aracılığıyla akademik anlamda yeni kavramlar edinilmiştir. Bu kavramların çoğu etkinlik temelli edinildiği için unutulmamış ve günlüklerde kullanılmıştır. Günlüklerde büyük oranda (otuz üç günlük) yeni kelimeler öğrenmekten memnun olduğu ifade edilmiştir.

Bu derste gelecekte bana göre lazım olacak birçok yeni kelimeleri ve terimleri öğrendim. Mesela girişmek, makale, kadavra, jandarma, kıvılcım ve saire (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 12.11.2015**).

Bu derste birkaç tane normal hayatta yararlı olabilen yeni kelime öğrendim, mesela: kaygı, yanı sıra, dışavurum, önlemek, bilinçdışı gibi v.s (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 02.01.2016**).

Çok yarayacak çünkü bu derste çok yeni kelime öğrendik ve bizim için yeni bilgiler veriyor (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Yeni kelimeler (asteroit, meteor, krater, körfez, yörünge, yerle bir etmişti, olasılık, neyse ki...) öğrendim (**Ö6, Öğrenci Günlüğü, 21.12.2015**).

Bu derste Özti hakkında gerçekleri ve yeni kavramları öğrendim (**Ö14, Öğrenci Günlüğü, 07.11.2015**).

Yeni kelimeler öğrendim (**Ö16, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015**).

Metni kapsamında Dinozorlar yok olduğu nedenler ve astroit, körfezi, yörünge, olasılık v.b pek çok yeni sözler öğrendik (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 19.12.2015**).

Ders öğretim materyali (bk. Ek 1) hazırlanırken metinler farklı alanlara hitap edecek çeşitlilikte oluşturulmuştur. Bu sayede geniş bir genel kültür bilgisi kazandırılması amaçlanmıştır. Günlüklerde her alandan yeni ve ilginç bilgiler edindiklerini ve daha önce bu konuda fikir sahibi olunmadığı belirtilmiştir. Bu anlamda amaca ulaşıldığı ifade edilebilir.

Evlenen ve evlenmeyi düşünen kişiler için önemli olan bir mevzu olabilir (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 7.12.2015**).

Sokakta yahut evde öğrenemediğimiz; fakat derste öğrenebildiğimiz epey bilgiler vardır (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 23.11.2015**).

O genileştikçe daha bilgili insan olduğumuzu hissediyoruz ve gelecekteki derslerde yeni bilgileri daha kolayca kafamıza ‘kaydediyoruz’ (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 30.11.2015).

Gerçekte her metinde farklı bilgiler var (Ö4, Öğrenci Günlüğü, 28.11.2015).

Yeni ve ilginç bilgiler öğrendim (Mars'ta sıvı su varmış, Mars'ta tuz varmış (Ö6, Öğrenci Günlüğü, 16.11.2015).

Bu derste ben Ötzi Buz Adam mumyalar hakkında öğrendim. Bu bilgiler Akademik Türkçe derste öğrendim. (Ö13, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).

Genel bilgiler (tarihi, politik, hukuk gibi) öğreniyoruz (Ö17, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015).

Çünkü bana iyi ve yeni şey geliyordu, yani bunu hakkında hiç fikrim yoktu, elbette eğitime yarayacak (Ö18, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).

İletişim çağda yaşıyoruz bundan dolayı her alanda bilgi önemlidir (Ö18, Öğrenci Günlüğü, 14.11.2015).

Akademik Türkçe, akademik okuryazarlık alanlarını kapsayan ve geniş anlamda birtakım beceriler içeren bir kavramdır. Akademik dilin kendine mahsus özellikleri vardır ve günlük Türkçeden oldukça farklıdır. Üniversitede başarılı olabilmek için akademik dil becerilerinin edinimi hayati önem taşımaktadır. Günlüklerde, üst düzey Türkçe dil becerilerine sahip olunmasından memnuniyet duyulduğu, bu anlamda ilerleme gösterdikleri belirtilmiştir.

Üniversitedeki hocalarla kullanılan Türkçe, sokaktaki Türkçe ile aynı olmadığı için ve eğitilmiş insanın kullanması gereken Türkçe de biraz farklı olduğu için biz onu mutlaka öğrenmeye mecburuz (Ö2, Öğrenci Günlüğü, 22.11.2015).

Böyle derslerin çok verimli olduğunu ve ilerde Türkçemizi geliştirebileceğini düşünüyorum (Ö2, Öğrenci Günlüğü, 29.11.2015).

Bence bizim Türkçe kelime kazinemizi geliştiren herhangi faaliyet bizim işimize çok yarayacak (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 22.12.2015).

Her yeni dersten çok şeyleri öğreniyoruz. Ayrıca Türkçe konuşmamız da ilerliyoruz (Ö3, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015).

Bizi geliştirir Türkçe dilinde ve alanımızda (Ö11, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015).

Akademik Türkçe geliştirmek için gerekli (**Ö13, Öğrenci Günlüğü, 16.11.2015**).

Akademik C2 Türkçe düzey için daha faydalı (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Akademik okuryazar bir öğrencinin kendi alanına ait mesleki kavram ve bilgilere asgari düzeyde sahip olması beklenir. Türkiye'ye yükseköğrenim için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin dilsel sorunlarına bakıldığında en önemli konu olarak alana ait kavramların Türkçe karşılıklarının bilinmemesi geldiği görülmektedir (bk. Öğrencilerle yapılan görüşmeler). Dil merkezlerinde gerçekleştirilen dil öğretim süreci içerisinde öğrenci alanlarına yönelik kavram edinimi sağlanamamakta ve öğrenciler basit düzeyde öğrenim görecekları alana ait kavramlara hâkim olmadan bölümlerine başlamaktadırlar. Bu durum yükseköğrenim boyunca- özellikle de birinci sınıfta- birçok anlama ve anlatım sorunlarına yol açmaktadır. Akademik okuryazarlık öğretim paketi hazırlanırken Kavram Gelişimi Öğrenme Alanı içerisinde söz konusu kazanımlara yer verilmiş ve bu amaçla her hafta önceden belirlenen bir metin, okunup anlaşılacak ve etkinlikleri yapılmak üzere ödev biçiminde verilmiştir (bk. Kavram Gelişim Süreci). Verilen ödevler düzenli olarak kontrol edilmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Ayrıca her öğrencinin alanıyla ilgili en az bir metin ders öğretim materyaline konulmuş ve okutulmuştur. Bu sayede öğrenciler kendi alanlarına özel kavram bilgisine sahip olabilmıştır. Durum günlüklerde aşağıdaki biçimde ifade edilmiştir:

Alındığı derste meydana çıkan bilgiler, keşifle ve tespitler bazı bölümlere yarayacak (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015**).

Kesinlikle yarar çünkü fizik biliminde kullanılan bazı kelimeleri öğrendim. Bu ise dersi dinlerken öğretmenlerimi daha iyi anlamamı sağlar (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015**).

Bence üniversitede eğitime başlarken bugün öğrendiğimiz bilgiler bizim işimize yaralabilmekte, özellikle havacılık ve ona benzer bölümlerde (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015**).

Üniversitede daha cesaret ile konularında konuşacağım (**Ö6, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015**).

Yüksek lisans için biyolojik bölümü yarayabilir (**Ö9, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Bence yaptığımız etkinlikler üniversitede eğitime başlarken işime yarayacaktır (**Ö14, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Kesin işime ya da lisansıma yarayabilir (**Ö18, Öğrenci Günlüğü, 17.11.2015**).

Bir makaleyi okuyup anlamak akademik okuryazarlık becerileri içerisinde oldukça önemli bir husustur. Bu beceriyi elde edebilmek başka becerilerin edinilmiş olunmasıyla doğrudan ilişkilidir. Söz konusu kazanımlar bu sebeple ders materyali hazırlanırken en sona konmuş ve üst düzey bir beceri olarak kabul edilmiştir. Aşağıdaki günlüklerde öğrenciler öğretimin gerçekleşmesiyle makalenin bölümleri hakkında bilgi sahibi olduklarını, makalede yöntemin ne olduğunu ve nasıl makale yazılacağını öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Diğer kazanımlara oranla daha fazla beceri bilgisi gerektiren ve akademik okuryazarlık sürecinin adeta özeti biçiminde olan makale yazmanın anlaşılması oldukça sevindiricidir.

Derste makalenin önemli yerlerini ve bölümlerini öğrenmekteydik. Makalelerde yer alan bilgiler ve zaman kaybetmeden nasıl elde etmesini de öğrenmemiz de yer aldı (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016**).

Bu derste yasalara uyan bir şekilde makale yazmayı öğrendim (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016**).

Bir makaleyi en doğru şekilde nasıl yazıldığını öğrendik (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016**).

Bir makale yazmak istediğimiz zaman onu nasıl güzel ve doğru haline getirebileceğimizi öğrendik (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**).

Bugün öğrendiğim şeyleri bizim için faydalı: mesala mâkâlede nasıl bir yöntem seçeceğiz (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015**).

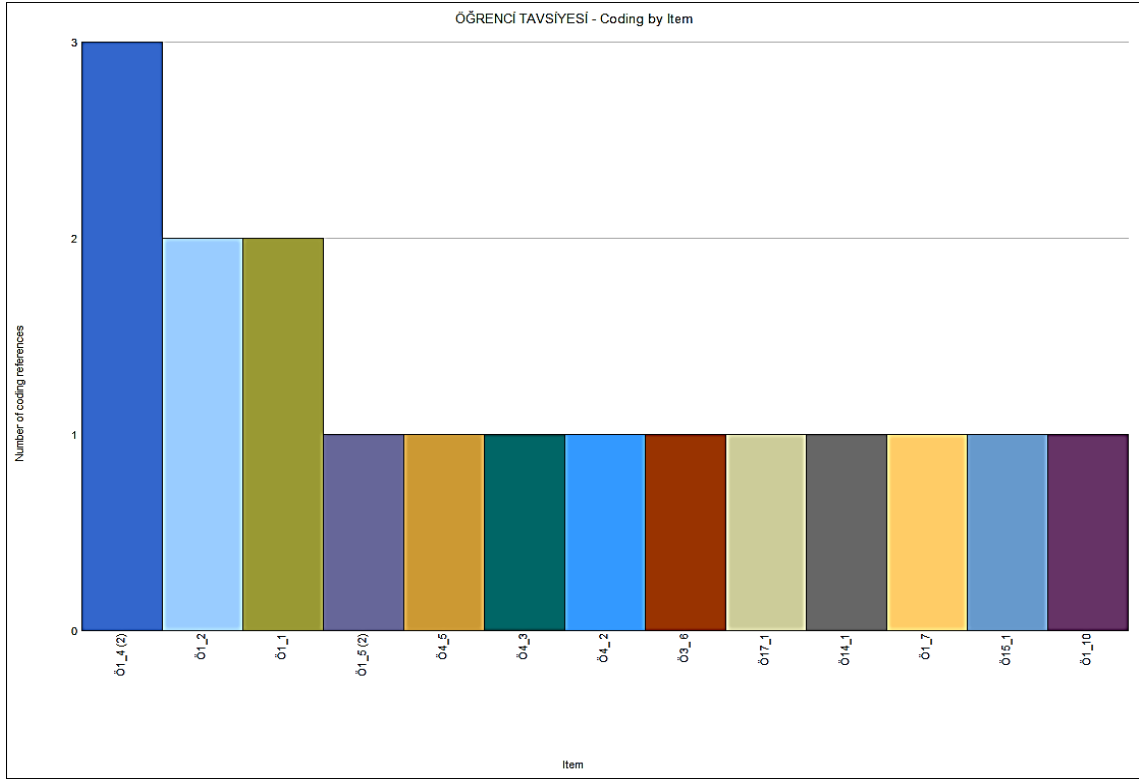
Makale ve hikâye yazarken nasıl yazılır hangi üslup kullanılır (**Ö5, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Makale nasıl yazabilirim (**Ö6, Öğrenci Günlüğü, 21.12.2015**).

Makalenin bünyesi olarak özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç, kaynakça bölümleri nasıl yazacak hakkında genel kuralları öğrendik (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 10.01.2016**).

Bu konu faydalı Üniversitede eğitimde makale yazarken özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç ve öneriler kısımleri gibi öğrendiğimiz şeyler bize yarayacak (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 10.01.2016**).

C. Derse Dair Öğrenci Tavsiyeleri



Grafik 4.4. Derse Dair Öğrenci Tavsiyeleri Teması Kod Kaynakları ve Sayısı

Tablo 4.15. Derse Dair Öğrenci Tavsiyeleri Teması Kod Listesi

Derse dair öğrenci tavsiyeleri nelerdir?	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı
ÖĞRENCİ TAVSİYESİ	13	17
Ana dili Türkçe olan öğrenciler derse katılmalı	1	1
Çok ödev verilmeli	1	1
Çözüm için tartışma yapmalı	2	2
Daha fazla çağdaş metin olmalı	1	1
Daha fazla etkinlik olmalı	1	1
Daha fazla sosyal etkinlik olmalı	1	1
Danışman hoca her derse katılmalı	1	1
Her hafta bir sunum olmalı	1	1
Konuşma etkinlikleri arttırılabilir	2	2
Konuşma pratiği yapılmalı	1	1
Kurs yazın olmalı	1	1
Özetleme yapılmalı	1	1
Teneffüs azaltılmalı	1	1
Yazılan denemeyi yayınlamalı	1	1

Süreç boyunca tartışma kazanımı zorunlu bir beceri olarak konuşma ve eleştirel düşünme alanları içerisinde yer edinmiştir. Bu beceri davranış haline gelmiş ve her konuda başvurulan bir yol olarak görülmüştür. Zaman yetersizliği ve planlama gereği bütün konulardan sonra tartışmanın yapılması imkân dâhilinde olmamıştır. Bu durum günlüklerde ifade edilmiştir:

Okunan metin hakkında bir ilgili filme izledikten sonra tartışmalara öğretmen yol açabilir (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 16.11.2015**).

Derste bir soruna yürüyen, geleceğe plan yapmadan insanoğluna öğrenciler tarafından bir çözümde tartışabilirler (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 06.11.2015**).

Bazı öğrencilerin konuşma becerileri yetersiz görülmüş ve süreç boyunca gelişimleri sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak akademik okuryazarlık öğrenme alanları tek bir öğrenme alanından oluşmadığı için bir alana özel sürecin ilerletilmesi söz konusu olmamıştır. Konuşma alanında eksiklik yaşayan öğrenciler ihtiyaçları sebebiyle konuşma etkinliklerine daha fazla zaman ayrılmasını istemiştir.

Ders hakkında genel olarak konuşma etkinliklerine daha fazla çaba verir bilir (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 22.12.2015**).

Konuşma daha ihtiyacım var (**Ö14, Öğrenci Günlüğü 11.11.2015**).

Akademik okuryazarlık Yazma Süreci ve Üretim öğrenme alanı kapsamında akademik yazılar (makale, deneme, bildiri) yazmak daha üst düzey beceriler olarak görülmüş ve süreç sonlarına doğru bu alanda çalışmalar yapılmıştır. Çünkü akademik yazı kendi içerisinde birçok ön bilgi ve beceriyi gerektirmektedir. Örneğin bir alanda akademik kavram bilgisi yetersizse bir makaleyi anlama veya yazma mümkün olmayacaktır. Bu kazanımların edinilmesi ön bilgilerin yeterli olmasıyla ve akademik kavram gelişimiyle doğrudan ilgilidir. Ön bilgileri yetersiz öğrencilerin on iki haftalık eylem araştırması süreci içerisinde üst düzey becerileri tam olarak edinmesi oldukça zordur çünkü daha uzun bir sürede yapılacak öğretimle bu mümkün olabilecektir. Bazı öğrencilerin söz konusu kazanımı edindikleri, bildiri ve makale yazma konusunda oldukça başarılı ürünler verdiği gözlemlenmiştir. Süreç içerisinde doktora öğrencisi Ö17 bilimsel bir dergide kendi makalesini yayınlamayı başarabilmiştir (bk. yazma süreci ve üretim

bölümü) bu durum sürecin amaçlarına ulaşmada başarılı olduğunu işaret etmektedir. Aşağıda öğrenci, bu konuda bir tavsiyede bulunmuş ve tavsiye ettiği husus gerçekleşmiştir.

Ders hakkında genel olarak, bu denemeyi yüksek lisans ve doktora öğrencilere yayınlasaydı. Çünkü en fazla ihtiyacı olan bu derse onlardır (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016**).

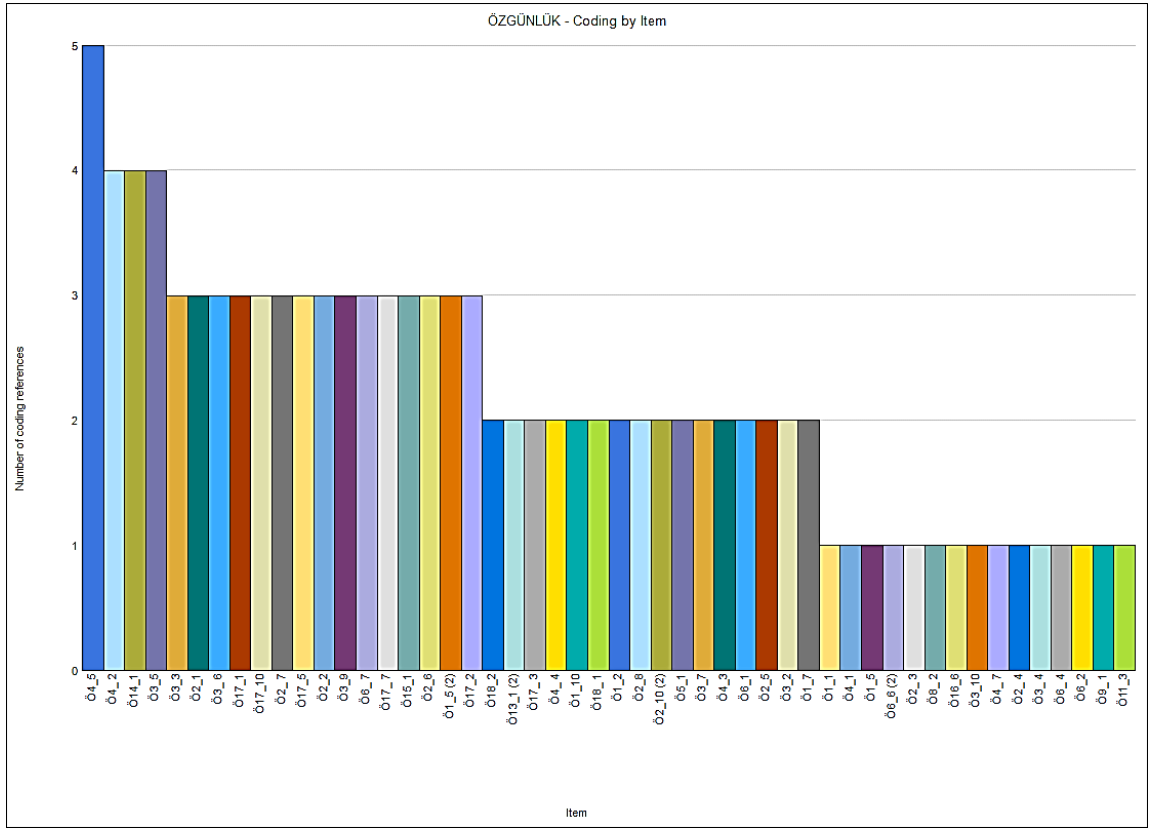
Öğrencilerin, yükseköğrenim derslerinin yanı sıra hafta sonları akademik okuryazarlık dersleri görmesi birtakım zorlukları birlikte getirmiştir. Hem dersleri takip etmek hem de sınavlara hazırlanmada zorlanılmıştır. Yaz tatilinde üniversite dil öğretim merkezinin kapalı olması, öğrencilerin tatil için şehir dışına çıkmaları ve araştırmacının doktora süreci vb. nedenlerle uygulama için en uygun zaman olarak hafta sonları belirlenmiştir. Bir öğrenci akademik okuryazarlık öğretim sürecinin yaz tatilinde olmasının kendileri için daha faydalı olacağını ifade etmiştir.

Belki bunu yaz tatilde yapılması daha iyi olur (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 12.12.2015**).

Öğretim süreci boyunca bazı derslerde misafir öğrenci ve öğretim görevlileri planlama dâhilinde, amaçlar çerçevesinde derslere kabul edilmiştir. Bu durumdan memnun olduğu Türkçe konuşan kişilerle teneffüs ve derslerde zaman geçirilmesinin faydalı olduğu belirtilmiştir. Aşağıda bir öğrenci tüm dersler için böyle bir uygulamanın olmasını talep etmiştir.

Derste Türk arkadaş varsa yabancı öğrencilerle birlikte konuşurlar daha iyi olacak (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 05.12.2015**).

D. Öğretim Sürecinin Daha Önceki Dil Öğretim Süreçlerinden Farkı-Özgünlük



Grafik 3.5. Dersin Diğer Dil Öğretim Süreçlerinden Farkı-Özgünlük Teması Kod Kaynakları ve Sayısı

Tablo 4.16. Dersin Diğer Dil Öğretim Süreçlerinden Farkı-Özgünlük Teması Kod Listesi

Dersin diğer dil öğretim süreçlerinden farkı nedir?	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı
ÖZGÜNLÜK	52	111
Akademik kavram edinimi	2	2
Bilimsel tartışmalar	7	7
Birden fazla öğrenme alanı	2	2
Canlılık	3	3
Derse gelen konuklar	2	2
Derslerin özgünlüğü	10	10
Etkinlik temelli olma durumu	4	4
Farklı bilgiler sunma	4	5
Farklı değil	3	4

Hoca farkı	9	10
İlgi çekici ve eğlenceli oluş	2	2
Kolaylaştırma	2	2
Konuşma eğitimi ağırlıklı olması	2	2
Mecaz anlam ve deyim edinimi	1	1
Metinlerin Özgünlüğü ve İlgi çekiciliği	10	12
Motive edicilik	2	2
Not sisteminin olmayışı	1	1
Oyun temelli oluş	3	3
Öğrenci azlığı ve rahatlık	4	4
Öğrenci merkezli Oluş	1	1
Sınav kaygısının olmaması	1	1
Sunum yapma yönü	1	1
Uzman desteği	2	2
Üst düzey Türkçe bilgisi sunması	9	10
Verimlilik ve faydalılık	4	4
Yeni bir yöntem ve yaklaşım tarzı benimsemesi	14	14

Birçok öğrenci derste kullanılan yöntem ve teknikleri özgün bulmuş ve daha önce yapılan dil öğretimlerinden farklı bir yaklaşım tarzı benimsendiğini ifade etmiştir. Söz konusu farklılık memnuniyet yaratmıştır.

Sayın hoca da dil bilgi hakkında en kolay yolları kullanarak bize tekrar anlatmaktadır (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 19.12.2015**).

Metinleri okurken okuduğumuz şeyi artık tamamen anlayarak geçiyoruz. Önceki derslerde hedefimiz, sadece genel manasını anlamaktı (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 07.12.2015**).

Derslerin anlatma şekli ve herhangi konudan rahat rahat bahsetmesi çok farklı (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**).

Bence farklı bir yöntem (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 22.11.2015**).

Kendi kendimi katılmak çok istiyorum. Yani öncede dersten nefret ettim çünkü öğrettiği

şeyleri sokakta öğrenebilirim ya da internette bir saat çalışma bana yeter ama bu ders özel bu teknikleri yararlı (**Ö5, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Bu derste çok farklı dil eğitimlerin eğitim çünkü yenilenebilir fikirler (**Ö8, Öğrenci Günlüğü, 16.11.2015**).

Açıklama ve bilgi sunum yöntemleri açısından farklıdır (**Ö14, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Diğerlerinden daha kuvvetli bir yöntem (**Ö18, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Dil merkezlerinde kullanılan ders öğretim materyali içerisindeki konular günlük hayata ve güncele yönelik oluşturulmakta ve öğretim yoğunlukla akademik metinlerden ziyade kurmaca metinler aracılığıyla yapılmaktadır. Dolayısıyla metin dili akademik kelimelerden yoksun daha çok gündelik konuşmaya yöneliktir. Derslerde makale, bildiri vs. akademik yazın türleri okunmamış ve bu türlerin yazımı konusunda herhangi bir bilgi verilmemiştir. Öğrenciler; söz konusu durumun üniversite öğretimi esnasında kendilerini zora soktuğunu, söz konusu akademik konuların okuryazarlık öğretim süreci içerisinde görülmesinin oldukça memnuniyet verici olduğunu ifade etmişlerdir.

Önceki dil dersler de makale ve intihal vb. kapsamakta ve gerçek derse girdiğimizde hocalar makaleler verdiği öğrenci şok haline girmektedir (**Ö1, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016**).

Öbür derslerde işlenmeyen konuları işledik (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 21.12.2015**).

Keşke bu C2 ve Akademik Türkçe kursu da Ersem'deki önceki kurslarımız gibi devamlı şekilde yapılmış olsaydı çünkü farklı (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 13.12.2015**).

Evet, bu ders farklı (daha iyi) (**Ö14, Öğrenci Günlüğü, 12.11.2015**).

Genel olarak akademik C2 düzeydeki öyle bir ders önce duymadığı ve yeniden bize anlatıyor (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 09.01.2016**).

Süreç boyunca araştırmacının anlatım biçimi, tarzı, samimiyeti, adaletli oluşu, üslubu, sınıf yönetimi, ders öğretim yöntem ve tekniği beğenilmiştir. Bu bulgular derslerin niteliği ve araştırmanın amacı açısından oldukça önemlidir.

Elbette oldu. Her zamanki gibi bu derste hocamızın tarafından gördüğümüz samimiyet vardı. Bu gerçek dersimizin hoş bir şekilde geçmesini sağlar (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 23.11.2015**).

Bir de hocamızın sorma şekli farklıydı (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 11.11.2015**).

Hocamızın dikkati bütün sınıfa dağıtılıyordu. Sözü almayan hiç kimse kalmadı, hocamızın hedefi dersin hızlı işlenmesi değildi; dersi iyice anlatmasıydı **(Ö2, Öğrenci Günlüğü, 16.11.2015).**

Hocamıza çok teşekkürler etmek istiyorum. Çünkü sabırlı ve dayanıklı bir hocadır **(Ö3, Öğrenci Günlüğü, 14.12.2015).**

Hocamızın yaptığı gibi hareketler öğrenciler ile hocanın arasını daha samimi yapan faaliyetler olduğunu düşünüyorum **(Ö3, Öğrenci Günlüğü, 23.11.2015).**

Hocanın üslup uygun **(Ö5, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).**

Açıklama tarzı çok güzel **(Ö14, Öğrenci Günlüğü, 12.11.2015).**

İlk olarak bizim hocamız çok güzel öğretildi **(Ö17, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).**

Hoca kalitesi **(Ö18, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).**

Metinler, ilgisi çekmiş ve derslere canlılık katmıştır. Akademik okuryazarlık ders öğretim materyali içindeki metinler daha önceki dil öğretim materyallerindeki metinlerden farklı bulunmuştur. Kazanımların elde edilmesinde aracı durumda olan metinlerin beğenilmesi motivasyon açısından oldukça önemlidir.

Önceki dil derslerinde yer aldığı metinler kuru ve cansız metindirler **(Ö1, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015).**

Tabii farklı çünkü metin çok ilginç ve geniş bilgiler içinde var **(Ö4, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015).**

Bugün okuduğumuz metinde uzun cümleler var. Her şeyin sebebi nasıl saptayacağız ve akademik metin nasıl yazacağız öğrendik. Metinler ilginç ve uzun **(Ö4, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015).**

Evet, şimdi yarışmalar, tartışmalar ve ilginç konular vardır **(Ö6, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015).**

Konu muhteşemdi **(Ö6, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015).**

Önemli ve ilginç konulardan bahsettiğim için ders iyiymiş **(Ö18, Öğrenci Günlüğü, 15.11.2015).**

Süreç içerisinde dersler daha önceki Türkçe dil derslerine nazaran daha üst düzey görülmüştür. Ders düzeyinin farklılığı öğrencilerin kendilerini ayrıcalıklı hissetmesine sebep olmuştur. Özellikle deyimlerin öğretilmesi, akademik konuların işlenmesi, daha karmaşık ve uzun cümleler kurulması, metinlerin uzunluğu farklı bulunmuş ve

memnuniyet yaratmıştır. Öğrenci tarafından bir Türk gibi konuşmak isteniyorsa bu eğitimin alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Üniversitede okumaya başladığımdan beri artık bir buçuk ay geçti ve bu zamanın içerisinde benim Türkçemle çevremdekilerin Türkçesinin arasında büyük bir farkın olduğunu anladım. Öz Türklerin konuşma tarzının içine deyimlerin ve edebi kelimelerin kullanması giriyor. Onlara daha yakın seviyesine çıkmak için ise bugün işlediğimiz konuları ve benzerlerini işlemeli olduğumuzu düşünüyorum (**Ö2, Öğrenci Günlüğü, 09.11.2015**).

Farklı olan şey – seviye. Bu sefer işlediğimiz derslerin seviyesi daha yüksektir ve bizden beklentileri de daha yüksektir (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 22.11.2015**).

Kendimizi biraz daha yüksek seviyede olduğumuzu hissetmeyi başladık... Sanki professorlar ve doktorlar her Cumartesi ve Pazar günleri toplantı yapıyorlarmış gibi hissediyorum. (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**).

Okuduğumuz metnenin seviyesi C1 kitaptaki metinlerden biraz daha yüksek ve ağır olabilir (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015**).

Tabii ki biraz farklı oldu, çünkü metinler biraz daha ağır oldu (Türkçe C1 seviyesindeki metinlerden) ama ağır olmasına rağmen bize çok hoş geliyor ve bilmediğimiz her şeyi tek tek derste öğrenebiliyoruz (**Ö3, Öğrenci Günlüğü, 03.01.2016**).

Bugün okuduğumuz metinde uzun cümleler var. Her şeyin sebebi nasıl saptayacağız ve akademik metin nasıl yazacağız öğrendik. Metinler ilginç ve uzun (**Ö4, Öğrenci Günlüğü, 06.12.2015**).

Akademik C2 düzeyde dersleri işliyor için ve yabancı uyruklu öğrencilerin çerçevesinde düzenleniyor için farklıdır (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 22.11.2015**).

Bilimsel makale, bildirim, dipnot, işaretler gibi akademik dil belgisi anlatıyor için daha farklıdır (**Ö17, Öğrenci Günlüğü, 20.12.2015**).

4.8. EYLEM ARAŞTIRMA SÜRECİ İÇERİSİNDE ELDE EDİLEN VERİLER DOĞRULTUSUNDA DERS ÖĞRETİM MATERYALİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Eylem araştırması süresi boyunca önceden planlananın dışında sahada çeşitli problem durumlarıyla karşılaşmış ve bu sorunların çözümü için birtakım çözüm yolları geliştirilmiştir. Bazı konularda ise geçerlilik komitesine başvurulmuş ve uzmanlardan tavsiye kararlar alınmıştır. Tüm bu süreç sonunda önceden hazırlanan materyalde ve planlamada bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 4.17. Eylem Araştırması Sürecinde Yapılan Değişiklikler Tablosu

TARİH	YAPILAN DEĞİŞİKLİK	AÇIKLAMA
07.11.2015	1. Hafta Metni Eleştirel Okuma kazanımı (Okunan Metni Özetler)	Bu kazanımın daha çok konuşma ve yazma bölümünde olması gerektiği anlaşılmıştır.
07.11.2015	1. Hafta Metni Öğrenciler İçin İlk Hafta Oldukça Uzun Bulunmuş ve Metinde Kısaltma Yapılmasına Karar Verilmiştir.	Araştırmacı tarafından uygulama sonucunda sadeleştirme veya süreç sonuna bırakma kararı alınmıştır (Araştırmacı günlüğü, 07/11/2015).
09.11.2015	İlk Hafta İşlenen 1. Metnin Sadeleştirilmesinden Vazgeçilmiştir. Bu Metnin Kitabın Sonlarında 7. Hafta Metni Olarak İşlenmesine Karar Verilmiştir.	1. Geçerlilik Komitesi Kararı
14.11.2015	1. Metin Hakkında Öğrencilerin Ön Bilgiye Sahip Olmadıkları Görülmüş ve Önceden Mars' a Dair Bilgilendirme Yapılmasına Karar Verilmiştir.	Araştırmacı günlüğü, 14.11.2015 ve 2. Geçerlilik Komitesi Kararı
17.11.2015	İkinci Hafta Metninin 1. Hafta Metni Olarak Değiştirilmesine Karar Verilmiştir.	Uygulama sonucunda öğrenciler metni oldukça anlaşılır bulmuş bu sebeple ilk hafta işlenmesinin daha doğru olacağı düşünülmüştür.
21.11.2015	3. Hafta Metni 2. Hafta Metni Olarak Değiştirilmiştir.	Uygulama süreci sonucuna göre bir hafta öne çekilmesi gerektiği düşünülmüştür.
23.11.2015	34. Etkinlik Çalışmasından Önce Hâl Ekleri, Çatı Ekleri, Tamlama Konularının Anlatılmasına Karar Verilmiştir.	2. Geçerlilik Komitesi Kararı
30.11.2015	4. Hafta Metninin 3. Metin Olarak İşlenmesine Karar Verilmiştir.	Süreç içeriisinde metnin bir hafta öne çekilmesi gerektiği düşünülmüştür.

TARİH	YAPILAN DEĞİŞİKLİK	AÇIKLAMA
12.12.2015	4. Hafta Metin Görselinin Değişimi	Uzman ve öğrenci görüşleri (kültürel ve karakteristik bir metin olması gerekçesiyle) neticesinde
14.12.2015	5. Hafta Metninin 8. Hafta Metin Olmasına Karar Verilmiştir.	Metin uzun ve içerikteki alan kelimelerinin sayısı fazla bulunmuştur. Kazanımların son haftalara uygun düşeceği kanaati oluşmuştur.
15.12.2015	Marie Curie Adlı Etkinlik Metni, Ali Kuşçu Adlı Metinle Değiştirilmiştir	Kültürel ve yerel öğelerin daha yararlı olacağı kararlaştırılmıştır. (uzman ve öğrenci görüşleri).
21.12.2015	Sözlü Özet Yapma Becerisi Konuşma ve İletişime Geçme Bölümüne İlave Edilmeli	Araştırmacı Günlüğü (20.11.2015) ve 4. Geçerlilik Komitesi Kararı
22.12.2015	7. Hafta Metni 4. Hafta Metni Olarak Değiştirilmiştir.	Metnin anlaşılması kolay ve kazanımları kapsamlı olmadığı için ilk haftalara çekilmesinin doğru olacağı görülmüştür.
28.12.2016	8. Hafta Metni 5. Hafta Metni Olarak Değiştirilmiştir.	Öğrenciler anlamakta zorluk çekmediği için sona doğru daha zor metinlerin yer alması amacıyla 5. hafta metni olarak belirlenmiştir.
04.01.2016	10. Metnin İşlenmesi 1 Hafta Sonra 17.01.2016 Tarihine Ertelenmiştir.	Filimsiler konu anlatımı nedeniyle ertelenmiştir (Geçerlilik Komitesi Kararları).
10.01.2016	Öğrencilere Filimsiler Konusunda Ayrıntılı Bir Anlatım Yapılmış ve Metnin Kazanımlarında Yer Verilmiştir.	Öğrenci Etkinlik Kâğıdı (Ö4, 27.12.2015), 5. Geçerlilik Komitesi Kararı (04.01.2016) ve Araştırmacı Günlüğü (10.01.2016) kararları
15.01.2016	Ders Öğretim Materyaline Metin Güçlük Dereceleri Eklenmiştir.	Tez İzleme Komitesi ve uzman görüşü neticesinde ekleme yapılmıştır.

Yapılan değişiklikler sonucunda akademik okuryazarlık öğretim sürecinde kullanılmak üzere hazırlanan ders öğretim materyalinin değişiklik öncesi ve sonrasına dair örnek ekran görüntüleri aşağıda verilmiştir.

Eylem Araştırması Öncesi

27. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını “tarama (yerini bulma)” tekniğini kullanarak verilen süre içerisinde bulunuz.

Soru 1 : Marie Curie kaç tarihinde kimya Nobel ödülünü almıştır?

Cevap :

Soru 2 : Marie Curie'nin kardeşinin adı nedir?

Cevap :

MARIE CURIE



“Marie Curie veya doğum ismiyle Maria Salomea Skłodowska[1] (7 Kasım 1867 – 4 Temmuz 1934), Polonya asıllı kimyagerve fizikçi. Madam Curie olarak da bilinir. Radyoaktivite üzerine yaptığı çalışmalarla iki farklı alanda Nobel Ödülü kazandı. Uranyumla yaptığı deneyler sonucu radyoaktiviteyi keşfetti. Toryumun radyoaktif özelliğini buldu ve radyum elementini ayrıştırdı. Çalışmalarıyla bir çığır açan Curie, Nobel Ödülü'nü alan ilk kadın, bu ödülü iki kere alan ilk bilim insanı olmuştur.[2] Varşova'nın Clandestine Floating Üniversitesinde okudu ve Varşova'da ona uygulamalı bilimsel eğitim başladı. 1891'de Paris'te eğitimine başladı. Marie Curie'nin bilimsel çalışmaları Pierre Curie ile birlikte radyoaktif izotopları keşfi de dahildir. Onun yönettiği klinikte radyoaktif izotopların tedavisi için kullanılmaya başlandı. Babası Wladislaw Sklodowski Varşova lisesinde fizik ve matematik öğretmeni iken annesi Bronislawa Skłodowska yatılı kız yurdu müdürüydü.[1] Ailesi, annesinin müdürlük yaptığı yurttan kalyordu. Sofia, Hela, ve Bronya isimlerinde 3 kız, Joseph isminde bir erkek kardeşi vardı. 1875 yılında ablası Sofia ve Bronya tífise yakalandı, Sofia 1876 yılının Ocak ayında ölürken Bronya iyileşti. 2 yıl sonra Marie'nin

BEN

4.10.2016, 20:20:32

Metin ilgi çekici olmamış ve Anadolu kültürüne ait bir kişilik seçilmesi tavsiye edilmiştir.

Eylem Araştırması Sonrası

29. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını “tarama (yerini bulma)” tekniğini kullanarak verilen süre içerisinde bulunuz.

Soru 1 : Bizantium neresidir?

Cevap :

Soru 2 : Ali KUŞÇU hangi hükümdarın elçisidir?

Cevap :

ALI KUŞÇU



ALI KUŞÇU,
(Süheyl Ünver resmi)

Türk-İslam dünyasının büyük astronomi ve kelim alimi olan Ali Kuşçu, XV. yüzyıl başlarında Semerkant'ta doğdu. Babası Muhammed, ünlü Türk Sultanı ve astronomu Uluğ Bey'in kuşçusu olduğu için, ailesi 'Kuşçu' lakabıyla meşhur oldu. Küçük yaştan itibaren matematik ve astronomiye ilgi duyan Ali Kuşçu, devrin en büyük alimleri olan Bursalı Kadızâde Rumî, Gıyâseddin Cemşid ve Muinuddîn Kâşî'den matematik ve astronomi dersi aldı. Daha sonra bilgisini artırmak için Kirman'a gitti. Burada Hall-ü Eşkâl-i Kamer (Ay Safhalarının Açıklanması) adlı risale ile Şerh-i Tecrid adlı eserini yazdı. Ali Kuşçu, Semerkant ve Kirman'da eğitimini tamamladıktan sonra Uluğ Bey'e yardımcı ve rasathanesine müdür olmuştu. 1449'da hacca gitmek istedi. Tebriz'de Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan kendisine büyük saygı gösterdi ve Fatih'le barış görüşmelerinde yardımcı istedi. Ali Kuşçu, Uzun Hasan'ın sözcülüğünü yaptıktan sonra Fatih'in davetiyle İstanbul'a geldi. XV. yüzyılın ilk yarısında, Semerkant, dünyanın en önemli bilim merkeziydi. Uluğ Bey Rasathanesi, gök bilgisi araştırmaları için en doğru sonuçları alıyordu. Rasathanenin genç müdürü Ali Kuşçu, gece gündüz demeden çalışıyor, bilimsel gerçeklere yenilerini katmak için uğraşıp dinlenmiyordu. Gökyüzü bilgisi (astronomi), hem değişmez kuralların, kanunların tespit edilmesine yarıyor, hem de gözlemlerle kontrol edilebiliyordu. Otuz yıla yakın bu işte çalışan Ali Kuşçu, bir gün ansızın her şeyi yüzüstü bırakarak hacca gitmeye karar vermişti. Buna da sebep, en olmayacak bir zamanda, sevgili hükümdarı Uluğ Bey'in 1449 yılında öldürülmesiydi. Gürğân tahtının bu bilgin ve kudretli hükümdarı, kendi öz oğlu Abdüllâtîf'in ihânetine uğramıştı... İşte Uluğ Bey'in bir ihanete kurban giderek öldürülmesi Ali Kuşçu'yu can evinden vuran bir olaydı. Ali Kuşçu bu olayla çok kırıldı. Çoluk çocuğunu toparlayıp Tebriz'e geldi. Uzun Hasan kendisine o kadar saygı gösterdi ki, Konstantiniye Fâtih'i, bir devri kapayıp yenisini açan genç şehzade İbrahim'in de rasathanesine müdür istedi. Genç Fâtih'in de bilgin olduğunu bilip, İbrahim'in bu isteğini kabul etti.

Eylem Araştırması Öncesi

1. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ		
BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1 Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci <ul style="list-style-type: none"> Metinle ilgili analiz sentez değerlendirme yapar yeni fikirler ortaya koyar Görselleri farkeder Konuyu anlar Konu ve bilgilerle bağ kurar. 	<p>Parçaya ait resimde ne gördükleri sorulur? Parça bölümler halinde okutulur her bölümün özetlenmesi istenir. Mumyalamak konusunda ön bilgiler alınır ve parçayla ilişkilendirilir. Ötzi'nin kolestrolü olması durumundan hareketle sağlık çevre etkisi tartışılır. Bu kapsamda Etkinlik 1 yaptırılır.</p>	Soru-cevap, tartışma
2 Dinleme ve Anlamı Yapılandırma <ul style="list-style-type: none"> Konularla ilgili metinler dinler Dersi dinler Yabancı terimlerin anlamını çıkarır Konferans, bilgi şöleni, panel, akademik sunum... izler, dinler ve anlar 	<p>"ÖTZİ" adlı video gösterilmeden önce, Etkinlik 2'deki kelimelere ve karşılındaki anlamlara öğrencilerin dikkati çekilir. Daha sonra Parçada geçen ve videoda da dinlenen/izlenen "parazit, otopsi, gen, bakteri, hücre, çağ, milat, ritüel" kelimelerinin anlamlarını doğru eşleştirmeleri için öğrencilerden videoyu dikkatli dinlemeleri istenir. Ardından öğrencilerin kelimeleri doğru bir biçimde eşleştirmeleri istenir.</p>	Bilgisayar destekli öğretim, bireysel çalışma

Eylem Araştırması Sonrası

7. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ		
BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1 Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci <ul style="list-style-type: none"> Metinle ilgili analiz sentez değerlendirme yapar yeni fikirler ortaya koyar Görselleri fark eder Konuyu anlar Konu ve bilgilerle bağ kurar. 	<p>Öğrencilere, parçaya ait resimde ne gördükleri sorulur, parça bölümler halinde okutulur her bölümün özetlenmesi istenir. "Mumyalamak" konusunda ön bilgiler alınır ve parçayla ilişkilendirilir. Ötzi'nin kolesterolu olması durumundan hareketle sağlık çevre ilişkisi tartışılır. Bu kapsamda Etkinlik 32 yaptırılır.</p>	Soru-cevap, tartışma
2 Dinleme ve Anlamı Yapılandırma <ul style="list-style-type: none"> Konularla ilgili metinler dinler Dersi dinler Yabancı terimlerin anlamını çıkarır Konferans, bilgi şöleni, panel, akademik sunum... izler, dinler ve anlar 	<p>"ÖTZİ" adlı video (video 1) izletilmeden önce, Etkinlik 33'deki kelimelere ve karşılındaki anlamlara öğrencilerin dikkati çekilir. Daha sonra parçada geçen ve videoda da dinlenen/izlenen "parazit, otopsi, gen, bakteri, hücre, çağ, milat, ritüel" kelimelerinin anlamlarını doğru eşleştirmeleri için öğrencilerden videoyu dikkatli dinlemeleri istenir. Ardından öğrencilerin kelimeleri doğru bir biçimde eşleştirmeleri beklenir.</p>	Bilgisayar destekli öğretim, bireysel çalışma

Eylem Araştırması Öncesi

Asus 14.02.2016, 13:08:00

İlk hafta için parça çok uzun daha kısa bir parçanın seçilmesi gerekirdi.

1. METİN



Asus 9.04.2016, 13:08:16

Araştırmacı Günlüğü, (7.11.2015) ve Geçerlilik Komitesi, 09.11.2015 görüşleri ekseninde ilk hafta seçilen metnin uzun olduğu kararına varılmış ve metinde işaretli yerlerin kısaltılabileceği araştırmacı tarafından kararlaştırılmıştır.

BUZ ADAM ÖTZİ'NİN BİZE ANLATTIKLARI

Simon isimli iki Alman turist Alp dağlarının İtalya-Avusturya sınırında bir dağ yürüyüşü yapmak için yola çıkarlar. Tisenjoch bölgesindeki son zirveden geriye kestirme bir yoldan dönmek isterler ve buzları erimekte olan bir dere yatağının yanından geçerken gözlerine kahverengi bir leke takılır. Buz Adam Ötzi, bilim sayesinde bize 5300 yıl geriden bir hikâye anlatıyor. Başta bu lekenin daha önceki tirmacıların bıraktığı bir çöp olduğunu düşünürler, ancak yaklaştıkça aslında buldukları şeyin bir insan cesedi olduğunu fark edeceklerdir. İzleyen günlerde bir jandarma ve dağ bekçisinden oluşan kurtarma ekibi, bu cesedi buzdan çıkarmaya çalışır. Bulunan cesedin ne kadar özel olduğunun henüz kimse farkında değildir, herkes buzlar arasında sıkışmış bu eksiksiz insan bedeninin birkaç yıl önce bölgede kaybolan dağcılardan biri olduğunu düşünmektedir. Ceset

Eylem Araştırması Sonrası

Metin Okunabilirlik Düzeyi

ZOR

7. METİN



BUZ ADAM ÖTZİ'NİN BİZE ANLATTIKLARI

1991 yılında, Helmut ve Erika Simon isimli iki Alman turist Alp dağlarının İtalya-Avusturya sınırında bir dağ yürüyüşü yapmak için yola çıkarlar. Tisenjoch bölgesindeki son zirveden geriye kestirme bir dağ yürüyüşü yapmak için yola çıkarlar. Tisenjoch bölgesindeki son zirveden geriye kestirme bir yoldan dönmek isterler ve buzları erimekte olan bir dere yatağının yanından geçerken gözlerine kahverengi bir leke takılır. Buz Adam Ötzi, bilim sayesinde bize 5300 yıl geriden bir hikâye anlatıyor. Başta bu lekenin daha önceki tirmacıların bıraktığı bir çöp olduğunu düşünürler, ancak yaklaştıkça aslında buldukları şeyin bir insan cesedi olduğunu fark edeceklerdir. İzleyen günlerde bir jandarma ve dağ bekçisinden oluşan kurtarma ekibi, bu cesedi buzdan çıkarmaya çalışır. Bulunan cesedin ne kadar özel olduğunun henüz kimse farkında değildir, herkes buzlar arasında sıkışmış bu eksiksiz insan bedeninin birkaç yıl önce bölgede kaybolan dağcılardan biri olduğunu düşünmektedir. Ceset kısmen

Eylem Araştırması Öncesi



4. METİN

Asus 5.9.2016, 15:47:31 ✕
Resim daha çekici ve kültürel olabilirdi (Uzman görüşü, öğrenci fikirleri)



İNSANLAR İLERİDE 200 YIL YAŞAYABİLECEK Mİ?

Geçtiğimiz haftalarda Arkansas'da yaşayan, Gertrude Weaver 116 yıllık yaşamına geçirdiği **zatürre** hastalığı neticesinde son verdi. Dünya'nın en yaşlı insanı olma unvanını beş gün koruyabilen Weaver, unvanını bu rekorunu 1979'dan 1997'ye kadar koruyan ve 122 yıllık yaşamının ardından vefat eden Fransız Jeanne Calment'den birkaç yıl kadar genç olarak

Eylem Araştırması Sonrası

Metin Okunabilirlik Düzeyi

ORTA GÜÇLÜKTE

3. METİN



Fotoğraf: [http://www.istanbul.gov.tr/]

İNSANLAR İLERİDE 200 YIL YAŞAYABİLECEK Mİ?

Geçtiğimiz haftalarda Arkansas'da yaşayan, Gertrude Weaver 116 yıllık yaşamına geçirdiği **zatürre** hastalığı neticesinde son verdi. Dünya'nın en yaşlı insanı olma unvanını beş gün koruyabilen Weaver, unvanını bu rekorunu 1979'dan 1997'ye kadar koruyan ve 122 yıllık yaşamının ardından vefat eden Fransız Jeanne Calment'den birkaç yıl kadar genç olarak aramızdan ayrıldı. Peki, Weaver ve Calment

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölüm içerisinde, araştırma bulgularının çözümlenmesi ile ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlar alan yazın bağlamında değerlendirilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Eylem araştırma süreci boyunca elde edilen verilerin çözümlenmesi neticesinde ortaya çıkan sonuçlar, aşağıda başlıklar biçiminde sıralanarak verilmiştir.

Akademik Okuryazarlık Öğretimi İhtiyacına Yönelik Sonuçlar

Öğrenciler, dil okutmanları, öğretim elemanları ve alan uzmanıyla yapılan görüşmelerin çözümlenmesi neticesinde ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Öğrencilerin yükseköğretimde birtakım dil sorunları yaşadığı, bu durumun motivasyonunu düşürdüğü anlaşılmıştır.
- Öğrencilerin yükseköğretimde yaşadığı sorunlar daha çok üst düzey dil becerileriyle ilgilidir. Bu beceriler akademik okuryazarlık becerileriyle uyum göstermektedir.
- Dilsel problemlerin daha çok hocayı ve dersleri yetersiz anlama, akademik konuşmalar yapamama, akademik yazma çeşitlerini (makale, bildiri, tez vb.) üretmekte ve anlamakta zorluk çekme başlıklarında toplandığı görülmüştür.
- Öğrencilerin alanlarına özel kavramları edinemedikleri anlaşılmış, bu durum öğrencilerin ön öğrenmelerinin genele yönelik olması ve alanlara özel kavram edinim çalışmalarının yapılmamasıyla ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ortaya çıkan bu durum; anlama, dinleme, anlatma ve yazma alanlarında yetersizliğe yol açmaktadır. Kavram eksikliği bu problemlerle doğrudan ilişkili görülmüştür.

- Okutmanlarla yapılan görüşmelerde mezun öğrencilerin birtakım şikâyetlerle kendilerine geldikleri ifade edilmiş, bu problemlerin daha çok kurslarda verilmeyen akademik becerilerle ilişkili olduğu tespit edilmiştir.
- Okutmanların kurslarda verilen eğitimden ayrı bir biçimde veya program içeriklerine ilave olarak öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik daha odaklı bir akademik öğretimin yapılmasının gerekli olduğu fikrinde oldukları anlaşılmıştır.
- Öğretim elemanlarının dil merkezlerinden mezun olan öğrencilerle ilgili birçok problem yaşadıkları ve bu problemlerin kaynağı olarak öğrencilerin eksik öğrenmelerini gördükleri anlaşılmıştır. İhtiyaçlar ekseninde bir öğretim yapılması durumunda öğrencilerin akademik başarılarının artacağını düşündükleri görülmüştür.
- Öğretim elemanları kurs program içeriklerinin alana yönelik düzenlenmesini, kurslarda alanla ilgili metinler okutulmasını istemektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin yükseköğrenime başlamadan önce alana özel ayrı bir hazırlık sürecinden geçirilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür.

Uygulanan Öğretim Sürecine İlişkin Sonuçlar

On iki hafta süren eylem araştırması süresi sonucunda veriler, içerik çözümlemesine ve betimsel çözmlemeye tabi tutulmuş ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Öğrencilerin okunan metni özetleme konusunda yetersiz bilgiye sahip oldukları anlaşılmıştır. Yapılan öğretimle birlikte başarılı sonuçlar elde edildiği görülmüştür.
- Süreç başında öğrencilerin yazma kâğıtlarında oldukça fazla hata olduğu bu hataların imla, noktalama, harf yazım, söz dizim vb. konularda yoğunlaştığı görülmüştür. Süreç ilerledikçe bu hataların azaldığı ancak tamamen ortadan kalkmadığı izlenmiştir. Bu durumun oluşmasında ön öğrenmelerdeki eksikliklerin büyük rol oynadığı düşünülmektedir.
- Fiilimsiler konusunda eksikliğin büyük olduğu, bu sebeple öğrencilerin uzun cümleler kuramadığı ve uzun cümleleri anlamakta güçlük çektikleri görülmüştür. Bu sebeple önceden planlanan süreç uzatılmış ve fiilimsiler konusu öğretim paketine ilave edilmiştir. Süreç sonunda mevcut eksikliğin azaldığı izlenmiştir.

- Yapılan yorumlarda nesnel durumların kültür ve yaşantının etkisiyle değişebildiği görülmüştür. Çocuk sayısı, eş sayısı, küçük yaşta evlenme bu konulara örnek teşkil etmektedir.
- Estetik yazma (hikâye, şiir, mektup vb.) konularında bilgi ve pratik eksikliği olduğu, özellikle kip eklerinin kullanımında hataların yapıldığı (görülen geçmiş zaman yerine öğrenilen geçmiş zaman kullanma) veya türün özelliklerine uygun yazı örnekleri oluşturulamadığı (hikâye yerine anı yazma) görülmüştür. Ancak biyografi ve öz geçmiş konusunda başarılı örnekler verildiği sonucuna varılmıştır.
- Daha önceki dil öğretim kurslarında kullanılan ders kitaplarının yaratıcı yazma etkinliklerinin az olduğu, kompozisyon yazma pratiklerinin yeterli düzeyde yapılamadığı, yazmayı teşvik eden açık uçlu sorular yerine kapalı uçlu sorular sorulduğu anlaşılmıştır.
- Kompozisyon konusunda oldukça başarılı ürünler verilmesine karşın bazı öğrencilerin eksik bilgi ve pratiklere sahip olduğu, söz konusu öğrencilerin süreç içerisinde mesafe aldıkları ancak ön öğrenme eksikliğinden dolayı istenen düzeye gelemedikleri izlenmiştir.
- Bildiri, makale, intihal kavramı, kaynakça oluşturma, alıntı yapma ve araştırma yöntemleri konusunda öğrencilerin tamamına yakınının bilgi veya pratik eksikliği olduğu öğretim sürecinden sonra bu alanda başarılı sonuçlar elde edildiği (Ö17 kod adlı öğrencinin yazdığı makaleyi bilimsel bir dergide yayınlama başarısı) görülmüştür.
- Dinleme becerilerinin yetersiz olduğu, dinlediğini anlama konusunda bazı öğrencilerin ciddi düzeyde problemler yaşadığı görülmüştür (Ö16). Söz konusu beceriler ekseninde yapılan öğretim süreci başarılı olmuş ancak sorun tamamen ortadan kaldırılamamıştır. Daha önceki dil öğrenimi içerisindeki ciddi düzeydeki kavram ve pratik yetersizliklerinin bu sonucun ortaya çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir.
- Tez savunması, hazırlıksız konuşma, danışmanla iletişim kurma konularında öğrencilerin yetersizlik yaşadığı bunların bilgiden daha çok, kaygı ve stresle ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

- Öğrencilerin çoğu süreç içerisinde fikirlerini ifade etme, tartışma vb. egzersizler sayesinde özgün fikirler üretip çözüm yolları sunabilmiş ve eleştirel bir bakış açısı kazanmıştır.
- Deyimler konusunda yetersiz olduğu ancak süreç içerisinde öğretilen deyimlerin kolaylıkla öğrenilip benimsendiği, ilerleyen zamanlarda benimsendiği ve günlüklerde bu deyimlerin kullanıldığı görülmüştür.
- Akademik kavram bilgisinin süreç içerisinde geliştiği; anlama, anlatma ve dinleme becerileri üzerinde olumlu etkiler yaptığı gözlemlenmiştir.
- Süreç içerisinde yükseköğrenim alanına yönelik ödev biçiminde dağıtılan metinlerin ve yapılan etkinliklerin ders başarılarına etki ettiği anlaşılmıştır.
- Öğrencilerin çoğunun akademik bir konuda araştırma yapmak için teknoloji kullanımını bilmedikleri (akademik arama motorları, intihal tespit programları, alıntılama ve kaynak gösterme vb.) ve yapılan öğretimle bu becerileri edindikleri görülmüştür.
- Öğrencilerin ana fikir ve yardımcı fikir bulma konusunda zorluklar yaşadıkları, süreç sonucunda bu konularda başarılı sonuçlar elde edildiği görülmüştür.

Öğrencilerin Öğretim Süreci Hakkında Algı ve Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin süreç boyunca tuttıkları günlüklerin içerik çözümlemesi neticesinde ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Öğrenci görüşlerine göre eylem araştırması öğretim süresi boyunca hoş gitmeyen bir şeyin olmadığı çoğunluk tarafından ifade edilmiştir. Bu durumun öğretimin niteliği açısından anlamlı bir sonuç ifade ettiği düşünülmektedir.
- Dersin etkinlik temelli oluşu, araştırmacının performansı, metinlerin seçimi öğrenciler tarafından başarılı ve eğlenceli bulunmuştur.
- İki öğrencinin teneffüslerde arkadaşlarının kendi aralarında Türkçe konuşmamasından şikâyetçi olduğu, iki öğrencinin ise bir derste tartışmayı az bulduğu, bir öğrencinin kameranın varlığından rahatsız olduğu, bir diğer öğrencinin ise bir derste anlatılan konuyu faydalı bulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu durumların bütün dersler için genel olmadığı, o hafta anlatılan dersle ilgili olduğu ve sayı olarak bireysel düzeyde kaldığı görülmektedir.

- Derslerin büyük oranda faydalı bulunduğu özellikle kavram gelişimi, akademik dil edinimi, genel kültür düzeyinin artması, makale ve tezi okuma-anlama, yazma konularında gelişmeler sağlandığı, üniversitede okunacak bölümler açısından oldukça faydalı bilgiler edinildiği ifade edilmiştir. Bu durum araştırmanın amacına ulaştığını işaret etmektedir.
- Tavsiyelerin bireysel düzeyde kaldığı ve ana dili Türkçe olan öğrencilerin derse katılımının sağlanması, tartışma ve konuşma etkinliklerinin daha fazla olması, kursun zamanının yazın olması başlıklarında toplandığı görülmektedir. Bu isteklerden bazılarının süreç içerisinde karşılandığı (derse ana dili Türkçe olan öğrenci gelmesi, tartışma ve konuşmanın artırılması) ancak kursun zamanının değiştirilmesinin öğrenci, araştırmacı ve okul müdürlüğünün durumları açısından mümkün olmadığı anlaşılmıştır (bk. Yöntem Bölümü, Kurs Yerinin ve Zamanının Planlanması).
- Öğrencilerin akademik okuryazarlık derslerini daha önce dil merkezlerinde yapılan dil öğretim süreçlerinden farklı buldukları; bu durumların hoca farkı, metinlerin ilgi çekiciliği, üst düzey Türkçe bilgisi sunma yönü, yeni bir yöntem ve yaklaşım tarzı benimsemesi başlıklarında toplandığı görülmüştür. Akademik okuryazarlık öğretimi sürecinin öğrenciler tarafından özgün bulunması araştırmanın amaçları açısından oldukça anlamlıdır.

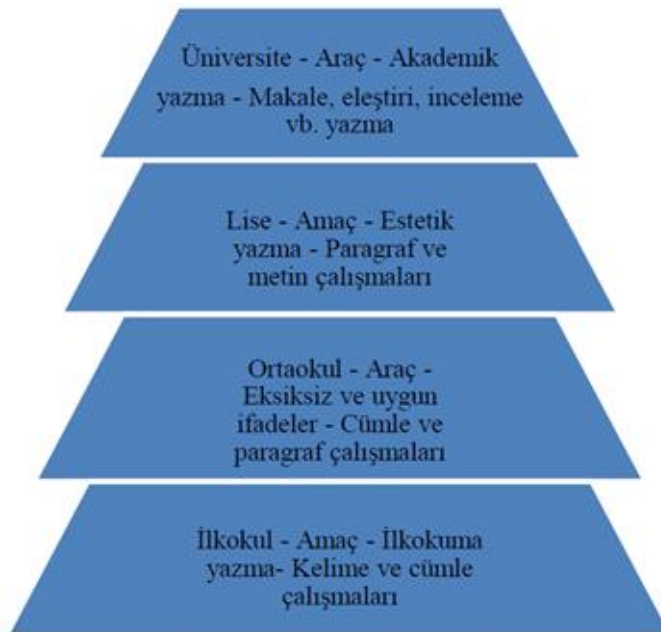
5.2. Tartışma

Akademik okuryazarlık öğrenme alanları; yükseköğrenim aşamasındaki yabancı uyruklu öğrencilerin görüşleri, alan yazın taraması sonuçları, araştırmacının deneyimleri ve uzman görüşleri çerçevesinde Türkçe özelinde ele alınmış ve öğrenme alanları yedi bölüm olarak belirlenmiştir. Bu bölümler çeşitli kazanım alanlarını içermektedir. Eylem araştırması süresi boyunca öğrenme alanları içerisinde yer alan becerilerin yabancı uyruklu öğrencilere kazandırılması hedeflenmiştir. Ancak süreç içerisinde bazı öğrencilerin ön öğrenmelerinin oldukça yetersiz olduğu görülmüştür. Problem durumlarının özellikle yazma, okuma-anlama ve dinleme konularında yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Alandaki farklı araştırmalar da ortaya çıkan sonucu destekler mahiyettedir.

Tok (2013, s. 2), araştırmasına dayanarak üniversitede okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin % 73'ünün yazma konusunda büyük problemler yaşadığını ifade etmektedir. İşcan' ın (2015, s. 144) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma kaygısı üzerine yaptığı bir çalışmada ise yabancı öğrencilerin % 60'ının “genellikle Türkçe kompozisyon yazmaktan kaçmak için elimden geleni yaparım” ifadesini kullandıkları görülmektedir.

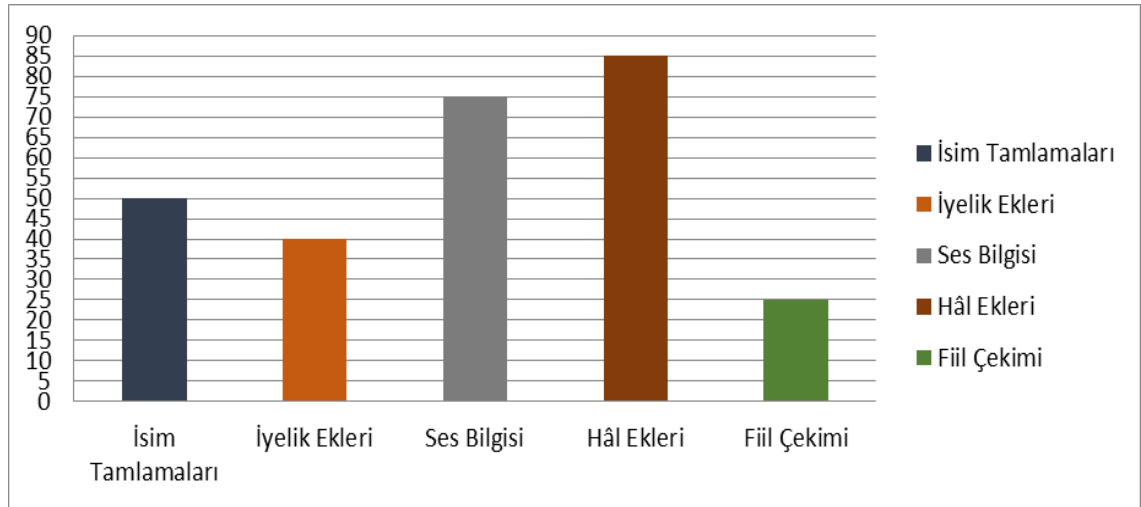
Aynı eylem araştırma süreci içerisinde öğrencilerin yazma konusunda kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, yazı hatalarının süreç başında oldukça fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bulgular yabancı öğrencilerin yazma konusunda genel bir problem yaşadığına işaret etmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin; üniversite düzeyinde akademik yazılar üretme becerisine sahip olabilmesi eleştiri, makale, inceleme vb. yazın türlerinde yetkinlik anlamına gelmektedir. Öğrencilerin bu alanlarda yeterlilik göstermeleri eylem araştırma sürecinin hedefleri arasında yer almaktadır. Ancak bütün öğrenciler bağlamında on iki haftalık süreçte hedeflerin gerçekleşmesi söz konusu değildir. Yazma bir süreç gerektirmekte ve ön öğrenmelerin yetersizliği bu sürece doğrudan etki etmektedir. Ana dili Türkçe olan öğrenciden öğrenim düzeylerine göre beklenen yazma becerisini Keklik (2016, s. 89) aşağıdaki piramitte ifade etmiştir. İfade edilen yazma becerisi hedefleri öğretim paketi içerisinde yazma süreci ve üretim öğrenme alanı kazanımlarına ilave edilmiştir.



Şekil 5.1. Yaşlara Göre Yazma Becerisi (Keklik 2016, s. 89)

Süreç boyunca yukarıdaki şekilde ifade edilen bütün basamaklardaki yazma becerisi pratikleri etkinliklerle sağlanmış; öğrencilerin yazma konusunda yanlışlarının azaltılması, zengin ifade biçimlerinin oluşturulması ve yazma kaygısının giderilmesi hedeflenmiştir. Akademik yazma becerilerinin yanı sıra eksik olan öğrenmeler desteklenmiş bu amaçla estetik yazma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yılmaz (2014) yabancılara Türkçe öğretiminde bir üniversitenin dil öğretim ders kitabı içerisindeki yazma uygulamaları incelemesinde, yaratıcı yazma etkinliklerine çok az yer verildiğini tespit etmiştir. Öğrencilerin üretkenliğe teşvik edilmeleri, özgün yazma becerilerinin gelişmesi açısından son derece önemlidir. Eylem araştırma sürecinde etkinlik çalışmalarındaki yazma uygulamaları bu amaca hizmet edecek biçimde düzenlenmiştir. Yazma ve üretim öğrenme alanı içerisinde yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında benzer yazma sorunlarının varlığından söz edilebilir. Gökdoğan vd. 'nin (2015, s. 55) yaptığı bir araştırmaya göre öğrenciler en çok aşağıdaki gramer hatalarını yapmışlardır.



Şekil 5.2. Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Konuşma Becerisinde Yaptıkları Gramer Hatalarının Dağılımı

Sonuçlar incelendiğinde en fazla hâl ekleri ve ses bilgisi konularında yanlış yapıldığı anlaşılmaktadır. Eylem araştırması süresi boyunca görülen filimsi, hal eki yazımı, fonetik ve söz dizimsel hatalar araştırmayı desteklenmiştir (bk. Bulgular ve Yorum Bölümü, Yazma Süreci ve Üretim Öğrenme Alanı). Dil bilgisinin bağlama dayanan ve nitelikli bir öğretimle yapılması, üretime dayalı etkinliklerle desteklenmesinin hatalarının azalmasında önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

Eylem araştırması süreci içerisinde bir başka yazma uygulaması da not almadır. Not alma üniversitede öğrenim görecektir özellikle yabancı uyruklu öğrenciler için bilgiyi

tekrar etme, yapılandırma, kalıcılık sağlama vb. konularda önem arz etmektedir. Çetingöz ve Açıköz (2009) not alma konusunda yaptığı bir araştırmada not almanın öğrencilerin Tarih başarısını arttırdığını ifade etmiştir. Ayrıca not alma stratejisinin, akademik başarı üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmaların (Faber, 1987; Najar, 1997, McIntyre, 1990; Oğuz, 1999; Simons, 1988; Akt. Çetingöz ve Açık, 2009, s. 577) kendi sonuçlarıyla da uyum gösterdiğini aktarmıştır. Makany vd., (2009) “dileme-izlemede geleneksel not alma (linear notetaking) teknikleri ile alternatif not alma (non-linear note-taking) tekniklerini karşılaştırdıkları deneysel çalışmalarında, Cornell sistemini “non-linear” teknikler arasında ele almış ve bunları kullananların öğrenme ürünlerinin niteliği-niceliği bakımından “linear” teknikleri kullananlardan daha başarılı olduklarını ortaya koymuşlardır” (Akt. Şahin ve diğerleri, 2011, s. 34-35).

Not alma teknikleri konusunda yabancılara Türkçe öğreten kitaplarda hiçbir uygulamanın yer almaması büyük bir eksiklik durumudur. Eylem araştırması süreci içerisinde bu sebeple yazma süreci ve üretim alanlarında not alma konusunda öğretime ve etkinlik çalışmalarına sıklıkla yer verilmiştir. Bu çalışmalar izleme, dinleme ve okuma esnasında not alma çalışmaları biçiminde gerçekleşmiştir. Ders öğretim paketi içeriği oluşturulurken araştırmalar ışığında en etkili not alma tekniği Cornell Not Alma Tekniği görülmüş, söz konusu teknik ders öğretim materyalindeki kazanım ve etkinliklerde yer edinmiştir.

Eylem araştırması süreci boyunca okuma-anlama öğrenme alanı önemli bir yere sahip olmuştur. Harris ve Sipay (1990) başarılı bir okuma anlama süreci geçirmek için bazı becerilere önem verilmesi gerektiğini ifade eder (Akt. Coşkun, 2003, s. 102) bunlar:

- ✓ Metindeki ana düşüncüyü seçme ve üretme,
- ✓ Metindeki önemli detayları not alma, ilişkilendirme ve hatırlama,
- ✓ Metin hakkında genel bir kanı edinmek için göz atarak okuma ve metinde geçen özel bir bilgiyi bulmak için okuma (scanning and skimming),
- ✓ Sebep sonuç ilişkilerini anlama,
- ✓ Olayların sıralanışını takip etme,
- ✓ Metinde verilen talimatları takip etme,
- ✓ Daha önce okunanları hatırlama.

Süreç planlanırken yukarıdaki kazanımlar yabancı uyruklu öğrenciler için eleştirel okuma ve anlama bölümü kazanımları içerisine dâhil edilmiştir. Söz konusu becerilerin önceki dil öğrenim aşamalarında kısmen de olsa edinilmiş olunmasına karşın tarama ve kaymağını alarak okuma tekniği kazanımı ilk defa gerçekleştirilmiştir.

Güneş' e (2015)göre,

Bilgiye ulaşma ve bilgiyi güncellemenin çeşitli yolları vardır. Ancak en üstün bilgi alma okuma yoluyla olmaktadır. Elektronik ilerlemeler, radyo, televizyon, CD çalar ve telefon gibi araçlar ne kadar gelişirse gelişsin, sözlü olarak bilgi aktarmada sınırlı kalmaktadır. Bir spiker, aktör veya öğretmen, dinleyicilere saatte en fazla 9000 kelime aktarabilmektedir. Oysa orta düzeyde bir okuyucu saatte 27000 kelime okuyabilmektedir. Eğer bu okuyucu “kaymağını alma tekniği” gibi bazı hızlı okuma tekniklerini uygularsa, okuma hızını üç katına çıkarabilmekte ve saatte 71000 kelime okuyabilmektedir. Bu durum sadece günümüz için değil gelecekte de okuma yoluyla bilgi almanın dinlemeye göre daha etkili ve verimli olduğunu göstermektedir. O halde hem günümüz hem de gelecekteki yeniliklere uyum sağlamak için bir an önce hızlı okumayı öğrenmek gerekmektedir (s. 1).

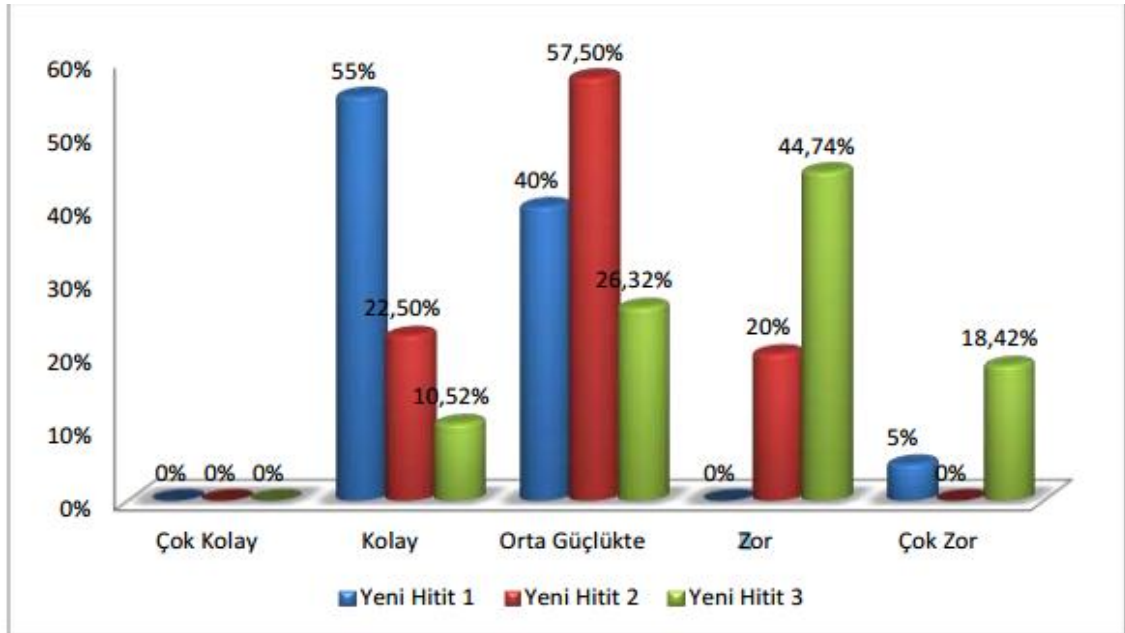
Bu sebeple tarayarak ve kaymağını alarak okuma teknikleri yurt dışı akademik okuryazarlık alan yazınına uygun olarak okuma-anlama bölümü kazanımlarına ilave edilmiştir.

Okuma-anlama öğrenme alanı içerisinde ihmal edilen bir kazanım da görsel okumadır. Bunu “Pennings, görsel okuryazarlığı görülen şeyler ve görüntülerin anlamını açıklamakla ilgili bir çalışma alanı...” (Akt. Akçam, 2006, s. 23) biçiminde tanımlar. Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde görsel ve işitsel malzemeler oldukça kıymetlidir (Arslan ve Ergin, 2010). Bu sebeple ders öğreticilerinin görsel okumaya önem vermeleri (Düzgün vd., 2015) bir gerekliliktir Akademik okuryazarlık öğretim paketi hazırlanırken görsel okuma becerisi eleştirel okuma- anlama ve konuşma bölümleri kazanımları içerisinde yer edinmiştir. Öğrenciler metinleri okumadan önce resimleri yorumlamaları ve tahminlerde bulunmaları okuma anlama öğrenme alanı içerisinde bir kazanım olarak yer edinmiştir.

Metin içerisinde kazandırılması istenen kavramların renklendirilmesi bu kavramların edinimini sağlayacak (Erdem vd., 2015) ve uygulamada kolaylık sağlayacaktır. Bu amaçla eylem araştırması sürecinde kullanılmak üzere hazırlanan ders öğretim materyali içerisindeki metinlerde geçen akademik kavramlar koyu renkle yazılarak vurgulanmış

öğrencinin dikkati çekilmeye çalışılmıştır. Ayrıca metin öncesinde edinilecek kavramların listesi de öğrencilere sunulmuştur.

Yılmaz ve Temiz' in (2014, s. 77) yaptığı bir araştırmaya göre yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan bir ders kitabı incelenmiş ve kitap içerisinde yer alan bazı okuma metinlerinin öğrenci düzeyini aştığını ayrıca kolaydan zora olacak biçimde sıralanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Metinlerin zorluk yüzdeleri aşağıdaki biçimde ifade edilmiştir.



Grafik 5.1. Ders Kitaplarındaki Metinlerin Zorluklarının Yüzdelik Dağılımı (Yılmaz ve Temiz, 2014)

Oysaki Türkçeyi yabancılara öğreten ders kitapları içerisinde yer alan metinlerin kolaydan zora doğru bir sıra takip etmesi gerekir. Eylem araştırması içerisinde yer alan ders öğretim materyali hazırlanırken metinlerin öğrenci düzeyine uygunluğu ve anlamı biinmeyen kelimelerin sayısı uzman görüşleri alınarak tespit edilmiştir. Bu sebeple akademik okuryazarlık ders öğretim materyali içerisindeki metinler kolaydan zora doğru sıralanmış ve metin başlarında “Kolay”, “Orta Güçlükte”, “Zor”, “Çok Zor” biçiminde tanımlayıcı işaretlere yer verilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde önemli dil öğrenme alanlarından birisi de dinlemedir. Bu alan birtakım dinleme öncesi, dinleme esnası ve dinleme sonrası

etkinliklerle desteklenmelidir. Ancak ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde bu beceri oldukça ihmal edilmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde dinleme becerisi öğretimi sınırlı yapılan öğrenme alanlarından. Eken (2012) yaptığı araştırmaya göre Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan önemli bir ders öğretim kitabında dinleme öncesi, dinleme anı ve sonrası etkinliklerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dinleme etkinliklerini aşağıda ifade etmek mümkündür (Leon, 2009; Akt. Eken, 2012, s. 5-7):

Dinleme Öncesi Etkinlikler:

- Bağlamı tanıma
- İlgi uyandırma
- Ön bilgileri harekete geçirme
- Bilgi edinme
- Bilinen sözcükleri/dil bilgisini etkinleştirme
- İçeriği tahmin etme
- Yeni sözcük öğretimi

Dinleme Anı Etkinlikleri

- Karşılaştırma
- Komutlara uyma
- Diyalogun eksik cümlesini tamamlama
- Dinleme metnindeki farklılıkları ve hataları bulma
- Maddeleri işaretleme/seçme
- Bilgi aktarma
- Sıralama
- Bilgi arama
- Metindeki boşlukları doldurma
- Eşleştirme

Dinleme Sonrası Etkinlikleri

- Seçilen metni tartışma
- Soru sorma
- Diyalog oluşturma
- Doğru/Yanlış ya da Çoktan Seçmeli Sorular
- Problem çözme
- Özetleme
- Yapboz dinleme
- Yazma

Eylem araştırması öncesi akademik okuryazarlık öğretim paketi, Dinleme ve Anlamı Yapılandırma öğrenme alanı içerisindeki kazanım ve etkinlikler oluşturulurken yukarıda ifade edilen aşamalar göz önünde bulundurulmuştur. Bu kapsamda her bir kademedeki dinleme becerisini destekleyen etkinlikler kitap içeriğinde yer edinmiştir. Bu şekilde planlanan öğretim süreci içerisindeki Dinleme ve Anlamı Yapılandırma Öğrenme alanı, akademik okuryazarlık alan yazın içeriklerine ve bilimsel araştırmalara dayandırılarak yabancı uyruklu öğrencilere kazandırılmaya çalışılmıştır.

5.3. Öneriler

- Tez araştırması kapsamında ülkemizde akademik okuryazarlık kavramı ve içeriği ile ilgili yeterli düzeyde araştırma olmadığı anlaşılmış, bu sebeple akademik okuryazarlık konusunda alandaki çalışmaların çeşitlendirilmesi gerekli bir durum olarak görülmüştür.
- Öğrencilerin akademik okuryazarlık becerilerini edinme konusunda ön öğrenmelerindeki yetersizlik durumundan hareketle yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite öncesi dil öğrenim süreçlerinin akademik becerileri kapsayan bir biçimde düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.
- Yabancılara Türkçe öğretim programlarında yer alan dört öğrenme (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) alanının yanı sıra çağın ve öğrencilerin ihtiyaçları ekseninde akademik düşünme, eleştirel okuma ve dinleme, bilgi teknolojisi

okuryazarlığı gibi bilgiye ulaşma, üst düzey bilişsel anlamda işleme ve doğru biçimde yorumlayabilme öğrenme alanlarına da ihtiyaç vardır.

- Türkçe öğretim aşamaları içerisinde yüksek lisans yapacak yabancı uyruklu öğrenciler için makale, bildiri, tez ve deneme yazma, kaynakça oluşturma, atıf yapma konularında bir öğretimin gerçekleştirilmesi gerekli bir durumdur.
- Yazma alanı içerisinde üretimi hedef edinen bir anlayışla kompozisyon, estetik yazılar (hikâye, mektup, şiir vb), not alma, özet yazma biçiminde daha farklı ve çeşitli etkinlikler yapılmalıdır.
- Dil bilgisi konularının ayrı bir ders olarak değil, metin ekseninde ve bağlama dayanan bir biçimde öğretilmesi gereklidir.
- Fiilimsi konusunda nitelikli bir öğretim planlanmalı, daha karmaşık ve uzun cümleler kurmak amacıyla çeşitli konuşma ve yazma pratikleri gerçekleştirilmelidir.
- Yabancı uyruklu öğrencilere kültürel ve akademik metinlerin yanı sıra Türkçenin edebi dil estetiğini yansıtan şiir, hikâye, mektup, günlük, seyahatnameler gibi yazın türleri okutulmalıdır.
- Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan ders öğretim materyalleri içerisindeki okuma metinlerinin kolaydan zora, her düzeyi içeren bir çeşitlilikte olmasına özen gösterilmelidir.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin dünyanın çeşitli bölgelerinden ülkemize geldikleri gerçeğinden hareketle dil öğretimi salt bir bilgi verme süreci olarak görülmemelidir. Bu sebeple farklı bakış açıları, inanç değerleri ve kültürel öğelerin kanıtlanabilir bilimsel veriler ve evrensel gerçeklik karşısında değiştirilebilir olduğu fikrini eleştirel düşünce ve akademik düşünce becerileri bağlamında kazandırmak gerekir.
- Öğrencilerin fikirlerini ifade etme becerisini geliştirmek adına çeşitli konuşma pratikleri yapılmalı; özgür düşüncüyü destekleyen, farklı bakış açılarını içeren, dinî ve kültürel değerlere saygılı ortamlar oluşturmalıdır.

- Özellikle yükseköğrenim aşamasında öğrenci ve alan araştırmacılarının ifade ettiği ve eylem araştırması süreci verilerinin de desteklediği sonuçlar düşünüldüğünde dinlemenin büyük bir ihtiyaç olduğu görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi içerisinde ihmal edilmiş kabul edilen dinleme alanında bilimsel araştırmalara dayanan farklı içerik ve etkinlikler oluşturulmalıdır.
- Yabancılara Türkçe öğretimi içeriklerinin akademik kavramları içeren bir biçimde düzenlenmesi gereklidir. Özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğrenimdeki alanlarına ait alan kavramlarının dil öğretim içeriklerinde yer edinmesi önemli bir ihtiyaç durumudur. Bu sebeple dil öğretimi süreçleri içerisinde alana dair kavram edinimi sağlanmalıdır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin araştırma yöntem ve tekniklerini bilmesi; bilgiyi edinme, kullanma ve paylaşma teknolojisi becerilerine sahip olması amacıyla öğrencilere yönelik kurs içerikleri düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- ABALI ÖZTÜRK, Y. ve ŞAHİN, Ç. (2014). Süreç Odaklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Uygulanmasında Yaşanacak Güçlüklerle İlişkin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (36), 109-129.
- ABD KADİR, N., SUBKİ R. N., HANİM F., JAMAL A. and İSMAİL J. (2014). The Importance of Teaching Critical Reading Skills in A Malaysian Reading Classroom. *Indonesia The West East Institute*, p. 208-219.
- ACADEMIC LITERACY INSTRUCTION FOR ADOLESCENTS. (2007). A Guidance Document from the Center on Instruction, p. 180.
- AÇIK, F., (2008). *Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu.
- AHN, A. ve AYDIN G. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Ders Dinleme Becerisi Farkındalıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Anket Geliştirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research*, 2(9): 454-464.
- AKÇAM, K. (2006). Görsel Okumanın İlköğretim 5. Sınıf Bilgi Verici Metinlerde Anlam Kurmaya Etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- AKKAYA A. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Fıkralar: Nasreddin Hoca Fıkraları. *Millî Folklor*, 25(100).
- AKTAŞ, T. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisini Geliştirmek Üzere Sözcük Öğretimi ve Örnek Ders Gereci Geliştirme Önerisi. *E-Dil Dergisi*, Sayı 1, 1-26.
- AKYOL, H. (2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 15-48.
- ALFERS, H. ve DISON, A. (2000). Tracking Students Through The System: An Investigation Into EAP Students’ Progress At Rhodes University. *Proceedings of the SAALA Conference*, 1: 1-10.

- ALTMİŞDÖRT, G. (2010). Yabancı Dil Öğretiminde Nasıl Bir Ölçme-Değerlendirmeye Gerek Vardır. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), s. 175-200.
- ALTRİCHTER, H., POSCH, P., SOMEKH, B. (2005). *Teachers Investigate Their Work* (5th ed.). New York and London: Routledge.
- ALVERMANN, D. E. (2002). Effective Literacy Instruction for Adolescents. *Journal of Literacy Research*, 34 (2), p. 189-208.
- ARSLAN, M. ve GÜRSOY A. (2008). Rol Yapma ve Drama Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Sağlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, (9) 2: 109-124.
- ARSLAN, A. ve COŞKUN, A. (2012). Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı: Türkiye ve Dünyada Neler Oluyor?. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- ARSLAN, M. ve ADEM, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- ARSLAN, N. ve DURUKAN, E. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2, (4), 247-265.
- ARYADOUST, V., GOH C. C. M., KİM L. O. (2012). *Developing And Validating An Academic Listening Questionnaire*. *Psychological Test and Assessment Modeling*, Volume 54, p. 227-256.
- AY, S. (2008). Yabancı Dilde Okuma Stratejileri: Farklı Zekâları Baskın Öğrencilerle Bir Durum Çalışması. *Dil Dergisi*, 141, s. 7-18.
- AYHAN, M. S., ve Arslan, M. (2014). Edebî Metin Olarak Masalların Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dilsel ve Kişisel Becerilerin Gelişimine Etkisi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2). 543-559.
- BACHMAN, L. F. ve PALMER, A. S. (1996). *Language Testing in Practice: Designing and Developing Useful Language Tests*. Oxford: Oxford University Press.

- BAKIR, S., (2014). Türkiye'deki Yabancılara Türkçe Öğretim Merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER), *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, 51, s. 435-456
- BARIN, M. (2002). Yabancı Dil Öğretiminde Dinleme Becerisinin Önemi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(28-29), s. 17-22.
- BARRAT- PUGH, C., RİVALLAND, J., HAMER, J., ADAMS, P. (2006). *Literacy Learning in Australia: Practical Ideas for Early Childhood Educators*. Thomason: Dunmore Press.
- BECKER, J. D., HODGE C. A., SEPELYAK M. W. (2010). *Assessing Technology Literacy: The Case For An Authentic Project-Based Learning Approach*. Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share, p. 20.
- BLOMMAERT, J., STREET, B., TURNER, J., SCOTT, M. (2008). Academic Literacies–What Have We Achieved And Where To From Here. *Journal of applied linguistics*, 4(1), 137-148.
- BOWKER, N. (2007). *Academic Writing: A Guide to Tertiary Level Writing*. Massey University Student Development Services, p. 1-6.
- BOZAVLI, E. (2014). Yabancı Dil Dersinde Kelime Öğretiminde Görsel İşitsel Materyallerin Etkinliğinin Değerlendirilmesi (Tv 5 Monde / 7 Jours Sur La Planete Modeli). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (12), p. 31-41.
- BÜYÜKİKİZ, K. K. (2012). Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (18), 69-80.
- CALİFORNİA COMMON CORE STATE STANDARDS İNİTİATİVE. (2013). The Common Core State Standards for English Language Arts & Literacy in History/Social Studies, Science, and Technical Subjects, s. 91.
- CAMİLLE, B., FİŞHER P., OGLE D. ve TAFFE S. W. (2013). *Teaching Academic Vocabulary K-8: Effective Practices Across the Curriculum*. The Guilford Press, USA, p. 175.

- CANDAŞ KARABABA, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), s. 265-277.
- CLAMPITT, P. G. (2005). *Communicating for Managerial Effectiveness*. Sage. CA.
- COMERON, L. (2008). *Teaching Languages to Young Learners (10 th ed.)*. Cambridge: Cambridge Universty Press.
- COŞKUN, A. (2003). Çeşitli Değişkenlere Göre Lise Öğrencilerinin Etkili Okuma Becerileri Ve Bazı Öneriler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13(13), 101.
- COUNCIL OF EUROPE. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages (CEFR): Learning, Teaching, Assessment, Modern Language Division*. Strasbourg.
- CRAIG, D. V. (2004). Practitioner Action Research: Action Research to Improve Practice. *Work Based Learning in Primary Care*, 2(4), 324–337.
- CURRY, M. J. (2004). Work Based Learning in Primary Care, 2(4), 324–337. Edit. Vaughan G.B., Levin C. and Leney N.M., UCLA Community College Review: Academic Literacy for English Language Learners. *Community Collage Review*, 32(2):p. 50-68.
- ÇANGAL, Ö. (2012). Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Kültür Taşıyıcısı Olarak Türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 2.
- ÇEBİ, M. S. (2008). Sembolik/Retoriksel Bir Eylem Olarak Dil'in Anlam İnşasındaki Aracılık İşlevi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(2), 183-198.
- ÇETİNGÖZ, D., ve AÇIKGÖZ, K. (2009). Not Alma Stratejisinin Öğretiminin Tarih Başarısı ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(4), 577-600.
- DARANCIK, Y. (2012). Yabancı Dili Geliştirme Yöntemi ile Yabancı Dil Derslerinde Okuma Becerisinin Geliştirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 255-268.

- DEFAZIO, J., JONES J., TENNANT F., HOOK S. A. (2010). Academic literacy: The Importance and Impact of Writing Across the Curriculum – A Case Study. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 10 (2), p. 34 - 47.
- DEMİRCAN, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, İstanbul: Ekin Kitabevi.
- DENİZ, K. ve UYSAL, B. (2010). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni ve Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Öğretim Programı, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (TÜBAR)*, 27, s. 239–261.
- DEPARTMENT BASIC EDUCATION REPUBLIC OF SOUTH AFRICA. (2002). *Curriculum and Assessment Policy Statement Information Technology*, p. 52.
- DERMAN, S. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme. (Ed. Mustafa Durmuş, Alpaslan Okur. *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Pegem Grafiker Yayınları, 527-539.
- DOĞAN, C. ve DOĞAN S. (2011). Sarajevo 256 Yabancı Dil Öğretiminde Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ve Yabancı Dil Öğretiminde Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ve Çağdaş Yabancı Dil Öğretiminde Vazgeçilemezlik Nedenleri. *1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*.
- DOĞAN, Y. (2014). Yabancılara Türkçe Kelime Öğretiminde Market Broşürlerinden Yararlanma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 10(1), 89-98.
- DOUGLAS, D. (1997). *Testing Speaking Ability in Academic Contexts: Theoretical Considerations*. TOEFL Monograph Series, MS 8, p. 36.
- DURMUŞ, M. (2013). Türkçenin Yabancılara Öğretimi: Sorunlar, Çözüm Önerileri Ve Yabancılara Türkçe Öğretiminin Geleceğiyle İlgili Görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), s. 1308–1316.
- DURU, H. (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazılı, İşitsel, Görsel Araçlar ve Dil Öğretim Ortamları* (Ed. Mustafa Durmuş, Alpaslan Okur). Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. Ankara: Pegem Grafiker Yayınları, 395-412.
- DURUKAN, E. ve MADEN S. (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı Geliştirme* (Ed. Mustafa Durmuş, Alpaslan Okur. Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. Ankara: Pegem Grafiker Yayınları, 511-526.

- DÜZGÜN, E., DİLBER R., ŞENPOLAT Y., TATAR D., DÜZGÜN B. (2015). Görsel Okuma Yaklaşımının Üniversite Öğrencilerinin Fizik Dersindeki Akademik Başarılarına Etkisinin Araştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(9), s. 104-124.
- DYK, T. ve POEL, K. K. (2013). Towards A Responsible Agenda for Academic Literacy: Considerations That Will Benefit Students and Society. *Journal For Language Teaching* 47(2): 43-70
- EDWARD, P. N. (2014). How to Give an Academic Talk. <http://pne.people.si.umich.edu/PDF/howtotalk.pdf>, Erişim Tarihi: 06/04/2016.
- EKEN, D. T. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Düzey Dinleme-Anlama Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler. 5. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı* 05-06 Temmuz, Mersin.
- EKİZ, D. (2003). *Eğitimde Aratırma Yöntem ve Metodlarına Giri. Nitel, Nicel Ve Eleştirel Kuram Metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- EKİZ, D. (2004). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- EKİZ, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Geliştirilmiş 2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- EMİROĞLU, S. ve PINAR F. N. (2013). Dinleme Becerisinin Diğer Beceri Alanları İle İlişkisi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (4), p. 769-782.
- EMMANUEL, M. M. (2011). Academic Literacy in the Mother Tongue: A Pre-requisite for Epistemological Access. *Alternation*, p. 159 – 178.
- ERDEM, M. D., GÜN, M., ŞENGÜL, M. ve ŞİMŞEK, R. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerinin Öğretim Elemanlarınca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve İşlevsel Metin Özellikleri Kapsamında Değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 455-476.
- ERLANDSON, D. A., HARRİS, E. L., SKİPPER, B. L. ve ALLEN, S. T. (1993). *Doing Naturalistic Inquiry: A Guide to Methods*. Beverly Hills, CA: Sage

- ERYAMAN, Y. ve KANA F. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Program Sorunu*, (Ed. Abdullah Şahin), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kuramlar Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 206-226.
- EZZİANE, Z. (2007). Information Technology Literacy: Implications on Teaching and Learning. *Educational Technology & Society*. 10 (3), 175-191.
- FİŞHER, A. (2011). *Critical Thinking*. Cambridge University Press, s. 245.
- FLOWERDEW, J. (1995). *Academic Listening Research Perspectives*. Cambridge University Press, p. 320.
- FOLSE, K. S. (2004). Myths about Teaching and Learning Second Language Vocabulary: What Recent Research Says. *TESL Reporter*, 37(2), p. 1-13
- FRAYER, D. A., FREDRİCK, W. C. and KLAUSMEİER, H. J. (1969). A Schema for Testing the Level of Concept Mastery, Madison, Wisconsin Research and Development Center for Cognitive Learning.
- FULWİLER, T. (2002). *College Writing: A Personal Approach to Academic Writing*. Boynton/Cook Publishers, p. 245
- GAY, L.R., MİLLS, G. E. ve AİRASIAN, P. (2006). *Educational Research. Competencies For Analysis And Applications*. USA: Pearson Education, Inc.
- GİLLETT, A., HAMMOND A., MARTALA M. (2009). *Successful Academic Writing*. Pearson Education Limited, UK, p. 334.
- GİLLİVER-BROWN, K. ve JOHNSON E.M. (2009). Academic Literacy Development: A Multiple Perspectives Approach to Blended Learning. *Proceedings Ascilite Concise Paper*, s. 332-337.
- GÖÇER, A. ve MOĞUL S. (2011). Turkey Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic*. 6 (3), p. 797-810.
- GÖKDUMAN, E., YİĞİT S., EKMEKÇİ, V. (2015). Ana Dili Arapça Olan Öğrencilerin A2 Konuşma Becerisi Sınavlarındaki Dil Bilgisiyle İlgili Ortak Hatalarının Tespiti. *Turkophone*, 2(1),52-57.

- GÜLER, E. B. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Öğretmen Unsuru. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science* 5 (2), p. 129-134.
- GÜNDOĞDU, H. (2009). Eleştirel Düşünme ve Eleştirel Düşünme Öğretimine Dair Bazı Yanılgılar. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1), s. 57-74.
- GÜNEŞ, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- GÜNEŞ, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırıcı Yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- GÜNEŞ, F. (2015). *Etkinliklerle Hızlı Okuma ve Anlama*. Ankara: Pegem Akademi, 1-337.
- GÜZEL, A. ve BARIN E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Akçağ Yayınları.
- HAMAMCI, Z. (2013). Yabancı Dil Öğretimi Tarihçesinde Yöntem İncelemesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), s. 66-70.
- HANCOCK, B. (2002). Trent Focus For Research And Development İn Primary Health Care: An İntroduction To Qualitative Research. http://faculty.uccb.ns.ca/pmacintyre/course_pages/MBA603/MBA603_files/IntroQualitativeResearch.pdf, Erişim Tarihi: 22.02.2015
- HENDERSON F. ve WHİTELAW, P. A. (2013). Academic Literacy and Cultural Familiarity: Developing and Assessing Academic Literacy Resources for Chinese Students. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 9, s. 13-27.
- HENDRİCKS, C. (2006). *Improving Schools Through Action Research*. Boston: Pearson
- HİMMELE, P. ve HİMMELE W. (2009). The Language-Rich Classroom: A Research-Based Framework for Teaching English Language Learners. ASCD, USA, p. 197, https://www.gordonstate.edu/pdf/GC_QEP.pdf, Erişim Tarihi: 20.06.2015

- HUBBARD, R. S. ve POWER, B. M. (1993). *The Art Of Classroom Inquiry: A Handbook For Teacher-Researchers*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- HYLAND, K. ve HAMP-LYONS L. (2002). EAP: Issues and Directions. *Journal of English for Academic Purposes*, 1, s. 1–12.
- İCAS. (2002). *Intersegmental Committee of the Academic Senates of the California Community Colleges, the California State University, and the University of California*, p. 1-82.
- İNAL, B. (2007). Akademik Amaçlı Okuma İzlenesi Oluşturmadaki Temel Kriterler. *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Journal of Arts and Sciences*, 7, s. 49-59.
- İNAL, S. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Öğretimi: Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yazmanın Önemi ve Yazma Etkinlikleri* (Ed. Abdullah Şahin). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kuramlar Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, ss. 363-372.
- İNAN K. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen İranlıların Yazılı Anlatımlarının Hata Analizi Bağlamında Değerlendirilmesi, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(9), p. 619-649.
- İŞCAN, A. (2011). Turkey Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6 (3), p. 939-948.
- İŞCAN, A. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Kaygısı Üzerine Bir İnceleme (Ürdün Üniversitesi Örneği). *Journal of Language and Literature*, 14, 135-152.
- JOHNSON, A. P. (2015). *Eylem Araştırması El Kitabı*. Anı yayıncılık, Ankara.
- JORDAN, R. R. (1997). *English For Academic Purposes: A Guide And Resource Book for Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press, p. 404.
- KAN, M. O., SÜLÜŞOĞLU, B., DEMİREL, Ö. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı İle İlgili Okutman ve Öğrenci Görüşlerinin

- Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24).
- KARADAĞ, R. (2010). *İlköğretim Türkçe Dersinde Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Uygulanması: Bir Eylem Araştırması*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- KARAKUŞ, B. (2013). Üniversite Yabancı Dil Hazırlık Sınıflarında Uygulanan Modüler Sistemdeki Ölçme ve Değerlendirme. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 2(4) 15.
- KEKLİK, S. (2016). Yazma Eğitimiyle İlgili İki Ders Önerisi: Düşünceye Dayalı Metin Yazma ve Kurmaca Metin Yazma Dersi. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 1(1), 86-109.
- KEMMİS, S. ve McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planner* (3. baskı). Australia, Victoria: Deakin University Press.
- KIR, E. (2011). *OBM (Ortak Başvuru Metni) Bağlamında Dil Öğretmeni Eğitimi Ve Türkiye'deki Uygulamaları*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- KİNSELLA, K. (2010). *Academic Language Function*. Sweetwater Union High School District, Wide Academic Support Team, p. 23.
- KOCAMAN, A. (2005). <http://turkoloji.cu.edu.tr> Makale Sistemi, Erişim Tarihi: 12.10.2015.
- KOÇER, Ö. (2013). Program Geliştirmenin İlk Basamağı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İhtiyaç ve Durum Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 159-174.
- KOSHY, V. (2005). *Action Research for Improving Practice*. London: Paul Chapman Publishing.
- KOSTOGRİZ A. ve GODLEY A. (2007). Editorial: The Construction of Academic Literacy and Difference, *English Teaching: Practice and Critique*. 6(2), p. 1-7.
- KOZİKOĞLU, İ. (2014). Ortaokul 7. Sınıf İngilizce Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 361-375.

- KUZU, A. (2005). Oluşturmacılığa Dayalı Çevrimiçi Destekli Öğretim: Bir Eylem Araştırması. *Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.*
- LEA, M. R. (2004). Academic Literacies: A Pedagogy for Course Design. *Studies in Higher Education*, 29(6), p. 739-756.
- LEA, M.R. ve STREET B.V. (2006). The Academic Literacies Model: Theory and Applications. *Theory into Practice*, 45(4), 368–377.
- LEKİ, I. (2007). *Undergraduates in A Second Language: Challenges And Complexities of Academic Literacy Development*. New York: Lawrence Erlbaum Associates
- LEWIS, J. (2007). *Academic Literacy: Readings and Strategies*. Wadsworth, Cengage Learning, USA, p. 632.
- LİLLİS, T. (2003). Student Writing as Academic Literacies: Drawing on Bakhtin to Move from Critique to Design. *Language and Education*, 17, (3), 192-207.
- LİLLİS, T. ve SCOTT M. (2007). Defining Academic Literacies Research: Issues Of Epistemology, İdeology and Strategy. *Journal of Applied Linguistics*, 4(1) pp. 5–32.
- LİNCOLN, Y.S ve GUBA, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage
- MARGARET, H. (2003). Evidence of Academic Literacy. *National Center for Research on Evaluation, Standards-Students Testing Article*, p. 1-12.
- MASURA R. ve MADİHAH M. S. (2007). E-Learning Assessment Application Based on Bloom Taxonomy. *The International Journal of Learning*, 14, s. 1-11.
- MCMİLLAN, J. H. (2004). *Educational Research: Fundamentals For The Consumer*. HarperCollins College Publishers, 10 East 53rd Street, New York, NY 10022.
- MCPHERSON, K. (2016). Developing Speaking Skills In Academic Contexts. TESOL Programs, The University of Queensland, <http://cunningham.acer.edu.au/inted/eaconf95/mcpherson.pdf>, Erişim Tarihi: 15.05.2016
- MEB. (2009). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara

- MEB. (2010). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bu Alan İçin Öğretmen Yetiştirmenin Önemi ve Gereği*. Marmaris: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı.
- MEB. (2012). Türkçe (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Erişim Tarihi: <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72>.
- MEB. (2013). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi-Kuklalar*, Ankara.
- MEB ve TELC. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. 2. Baskı
- MEHRİNG, J. G. (2016). *Developing Vocabulary in Second Language Acquisition: From Theories to the Classroom*. 4, p. 3-10.
- MELANLIOĞLU, D. ve TAYŞI, E. K. (2013). Türkçe Öğretim Programındaki Dinleme Kazanımlarının Ölçme Değerlendirme Yöntemleri Bakımından Sınıflandırılması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6), 23-32.
- MEMİŞ, M. R. ve ERDEM M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (9), p. 297-318.
- MERRIAM, S. B. (1991). *Case Study Research İn Education: A Qualitative Approach*. San Francisco: Jossey-Bass.
- MİLLS, G. E. (2003). *Action Research. A Guide For The Teacher Researcher*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc.
- MOTHE P. S. (2013). *Innovative Techniques of Teaching Vocabulary at the Intermediate Level in the Second Language Classroom*. 3 Rd. International Conference on Foreign Language Learning and Teaching, FLLT Conference Proceeding by LITU, 2(1), p. 924.
- MUSA, N.C., Lie, K.Y., Zman, H. (2012). *Investigating Academic Literacy Practices in English Language: The case of Malaysia*. Conferance Proceedings, Published by The Australian Multicultural Interaction Institute, s. 68-77.

- NATIONAL CENTER FOR RESEARCH ON EVALUATION STANDARDS. (2013). Student Testing, *Article*, January 2013, 1-12.
- NEELEY, S. D. (2005). *Academic Literacy*. Pearson Education Longman, USA.
- NELSON, J.R. ve STAGE S.A. (2007). Fostering the Development of Vocabulary Knowledge and Reading Comprehension Through Contextually-Based Multiple Meaning Vocabulary Instruction. *Education and Treatment Of Children*, 30(1), p. 1-22.
- NİZONKİZA, D. ve VAN DYK, T. (2015). Academic Literacy Of South African Higher Education Level Students: Does vocabulary size matter?. *Stellenbosch Papers in Linguistics*, 44, 147-174.
- ODABAŞI, F. (2016). Toplumsal Etkiler ve Teknoloji Okuryazarlığı. Anadolu Üniversitesi, <http://home.anadolu.edu.tr/~fodabasi/doc/ty2.swf>, Erişim Tarihi: 21/04/2015.
- ODELL, L. (1995). Basic Writing in Context: Rethinking Academic Literacy. *Journal of Basic Writing*, 14(1), s.43-56.
- OKUR, A. ve ONUK, A. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik İnceleme, *The Journal of Academic Social Science Studies*, s. 877-892
- OLSEN, H. D. ve MANGİERİ, J. N. (1976). Self-Concept-Of-Academic-Ability and Reading Proficiency. *Reading Horizons*, 7 (6), p. 26-34.
- ONUR, E. R., BİÇER, N., BOZKIRLI, K.Ç. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*,1(2). p. 877-892,
- ÖZBAY, M. (2005). Ana Dili Eğitiminde Konuşma Becerisini Geliştirme Teknikleri. *Journal Of Qafkaz University*, s. 177-184.
- ÖZBAY, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- ÖZBAY, M. ve ÇELİK, M. E. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 10-21.

- ÖZDEMİR, C. (2013). Ankara Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ders Malzemelerinin Önemi ve İşlevsel Ders Malzemelerinin Nitelikleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8(1), p. 2049-2056.
- ÖZDEMİR, S. M. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye’de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6 (2), 126-149.
- PAGLIARO, M. M. (2011). *Exemplary Classroom Questioning Practices to Promote Thinking and Learning*. Rowman & Littlefield Education Publisher, UK, 159.
- POTUR, Ö. (2014). Ortaokul Türkçe Derslerinde Eleştirel Okuryazarlık Eğitimi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi*
- POTTER, J. (2005). *Media literacy (3th ed.)*. CA: Sage Publications.
- PURSER, E. ve Diğerleri, (2008), Developing Academic Literacy in Context. *Zeitschrift-schreiben Online Publiziert*, s. 1-7.
- REED, J. H. (1998). *Effect of A Model For Critical Thinking on Student Achievement in Primary Source Document Analysis and Interpretation, Argumentative Reasoning, Citical Thinking Dispositions, and History Content in A Community College History Course*. PHD Dissertation, Graduate School University of South Florida Tampa, Florida, p. 256
- REEVE, R. A., PALİNCAR A. S., BROWN A. L. (1985). *Everyday and Academic Thinking: Implications for Learning and Problem Solving*. University of Illinois Center for the Study of Reading Technical Reports, p. 30.
- SATO, E. (2015). Establishing a Foundation for Academic Literacy: The Role of Standards. *Multilingual Learners and Akademik Literacies*, Routledge s. 277-290.
- SEVER, D. (2004). Türkçe Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- SİDDİQİ, J. (2014). Mescitten Medreseye Dönüşümün Kurumsal ve Düşünsel Açından İncelenmesi. *KTÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, ss. 147-163.

- SMITH, C. L. (2015). *Technology Literacy Skills Needed in Further Education and/or Work: A Delphi Study of High School Graduates Perspectives*. University of South Florida Scholar Commons, Graduate Theses and Dissertations, p. 138.
- STEPANOVIENE, A. (2012), Barriers to Academic Listening: Research Perspectives. *Darnioji Daugiakalbystė /Sustainable Multilingualism*, p. 134-141.
- STRAUSS, P. ve GOODSİR, W. (2010). *The Role of Academic Literacy in Post-Graduate Hospitality Education*. AUT University and ACO, p. 31.
- STREET, B. (2010). Academic Literacies Approaches to Genre?. *RBLA, Belo Horizonte*, 10(2), p. 347-361.
- STRINGER, E.T. (2007). *Action Research (3. Baskı)*. California: Sage Publications.
- SÜLÜŞOĞLU, B. (2008). *İşe Dayalı Dil Öğretim Malzemelerinin Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması*. Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi.
- ŞAHİN, A., AYDIN G., SEVİM O. (2011). Cornell Not Alma Tekniğinin Dinlenen Metni Anlamaya ve Kalıcılığa Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29, s. 29-36.
- ŞENGÜL, M. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Kullanımı (Ed. Abdullah Şahin)*. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kuramlar, Yaklaşımlar Etkinlikler. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- ŞEREF İ., YILMAZ, İ. (2013). Gökkuşacağı Türkçe Öğretim Setindeki Okuma Metinleri ile Görsellerin Bütünselliği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 6 (27), p.505-519.
- TABAK, G., ve GÖÇER, A. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Benzetim Tekniği. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 77-102.
- TAYLOR, C., BASER, J. WİLKİE, M. (2006). *Doing Action Research*. London: Paul Chapman Publishing.
- THESEN L., PLETZEN E. (2006). *Academic Literacy and the Languages of Change*, Continuum-MPG Books, London, p. 212.

- THOMSON, C. E. (2008). *Changing Words And Worlds? A Phenomenological Study of The Acquisition of An Academic Literacy*. Doctorate Thesis, Rhodes University, 1-367.
- THOUGHTFUL CLASSROOM, Program Overview, Hidden Skills of Academic Literacy, Thoughtful Education Press, <http://www.thoughtfulclassroom.com/PDFs/TCbro022307.pdf>, Erişim Tarihi: 13/04/2016.
- TİRYAKİ, E. N. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), s. 38-44.
- TOK, M. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Yazma Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- TOPÇUOĞLU F. (2013). *Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Yazılı Kaynaklar (Ed. Mustafa Durmuş, Alpaslan Okur)*. Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. Ankara: Grafiker Yayınları, 383-394.
- TURNER, R. (2008). *Greater Expectations: Teaching Academic Literacy to Underrepresented Students*. Stenhouse Publishers, Portland-Maine, p. 226.
- TÜFEKÇİOĞLU, B. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Okuma Becerisinin Yöntem ve Materyal Açısından Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma. *E-Dil Dergisi*, 1, 101-117.
- TÜM, G. (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Drama Tekniğinin Rolü. *Turkish Studies*, 5(3), 1898-1920.
- TÜRKER, M. (2014). *E- Öğrenme Modeliyle Yabancılara Uzaktan Türkçe Öğretiminde Bildirişim*, Fatih İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Akademik Bilişim Konferansları İstanbul, <http://ab.org.tr/ab14/bildiri/277.pdf>, Erişim tarihi: 25/05/2015.
- TÜRKER, F. M. (2014). Web-Based Distance Education Turkish Foreign Language Teaching Methods. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(2), 89-100.

- TÜRKER, F. M. ve DEMİR, E. (2014). *Yabancı Dil Olarak Web Tabanlı Uzaktan Türkçe Öğretiminde Görsel Materyaller* (Ed. Abdullah Şahin). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kuramlar, Yaklaşımlar Etkinlikler. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- TÜZEL, S. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- ÜNLÜLER ARABACI P. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yararlanılan Kısa ve Uzun Metrajlı Filmlerin Kırgızistan Bağlamında Değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi Manas Journal of Social Studies*. 4 (2)83-97.
- ÜNSAL, G. (2008). Yazma Öğretimi. *Dil Dergisi*, sayı: 142, s. 48.
- WANG, Y. (2001). Eclectic Foreign Language Teaching. *Foreign Language Teaching and Research*, (2).
- WARSCHAUER, M., GRANT, D., DEL REAL, G., ROUSSEAU, M. (2004). Promoting Academic Literacy With Technology: Successful Laptop Programs İn K-12 Schools. *System*, 32(4), 525-537.
- WEİDEMAN, A. (2012). Academic Literacy Interventions: What Are We Not Yet Doing, or Not Yet Doing Right?. *Forthcoming in SAALT Journal for Language Teaching*, 1-12.
- WEİDEMAN, A. (2003). *Assessing and Developing Academic Literacy*. *Per Linguam*, 19(1-2), s. 55-65.
- WEİDEMAN, A. (2003). *Academic Literacy: Prepare to Learn*. Pretoria: Van Schaik.
- WESTFALL R. D. (1997). Evaluation And Assimilation Skills As Key Knowledge Aspects of Information Technology Literacy, http://www.cyberg8t.com/westfalr/it_litrc.htm, Erişim Tarihi: 23.04.2015.
- WOLFE, J. (2007). Six Features of Academic Writing. The Morphing Textbook 2.1, http://www.uiowa.edu/~rhetoric/morphing_textbook/pdfs/MT0200S07IRSKWR.pdf

- YAĞMUR ŞAHİN, E. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Ek Yanlışları. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 6(XV), s. 433-449.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YIDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (7. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ, F. (2014). Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 2 Ders Kitabı Yazma Etkinlikleri Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 37-48.
- YILMAZ, F. ve TEMİZ Ç. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Durumları. *International Journal of Language Education and Teaching*, 2, s. 70-80.
- YILMAZ, F. ve ERTÜRK ŞENDEN Y. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kalıp Sözler: “Babam Ve Oğlum” Film Örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*. 32, p. 187-202.
- YILMAZ, F. ve TALAS Y. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Olarak Animasyon Kullanımı ve Önemi. *Importance And The Use Of Animation As A Material In Teaching Turkish As A Foreign Language* 3(1), p. 114-127.
- YILMAZ, F. (2015). Tokat GOÜ TÖMER’de Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazım Alanında Yaptıkları Hatalar. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(1), s. 130-147.
- YİNG, H. (2010). *A Study of L2 Vocabulary Learning Strategies*. Independent Thesis, p. 40.
- ZAMEL, V. ve SPACK R. (1998). *Negotiating Academic Literacy Teaching and Learning Across Languages and Cultures*. Routledge, Newyork, s.328.
- ZWIERS, J. (2004). *Developing Academic Thinking Skills in Grades 6-12: A Handbook of Multiple Intelligence Activities*. International Reading Association, s. 260.

EKLER

EK 1.

AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİ DERS KİTABI



(Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin)

AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİ DERS KİTABI

VEDAT EKMEKÇİ



YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLER İÇİN AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRETİMİ DERS KİTABI

Vedat EKMEKÇİ



İÇİNDEKİLER

1. **METİN** CURIOSITY MARS'TA SIVI SU TESPİT ETTİ
2. **METİN** KÜLTÜRÜMÜZÜ İÇ ÇAMAŞIRINA MI BORÇLUYUZ?
3. **METİN** İNSANLAR İLERİDE 200 YIL YAŞAYABİLECEK Mİ?
4. **METİN** DİNOZORLARA OLAN BİZE DE OLUR MU?
5. **METİN** İLKÖĞRETİMDE UYGULAMALI ORGANİK GIDA EĞİTİMİ
ÖĞRENCİLERİN DAVRANIŞ BİÇİMİNİ DEĞİŞTİRDİ
6. **METİN**BOY UZATMAK MÜMKÜN MÜ?
7. **METİN**BUZ ADAM ÖTZİ'NİN BİZE ANLATTIKLARI
8. **METİN** AİLE PLANLAMASI VE KONTROLLÜ NÜFUS ARTIŞI
9. **METİN**RÜYALAR VE UYKU
10. **METİN**TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN
KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR (MAKALE İNCELEMESİ)

GİRİŞ

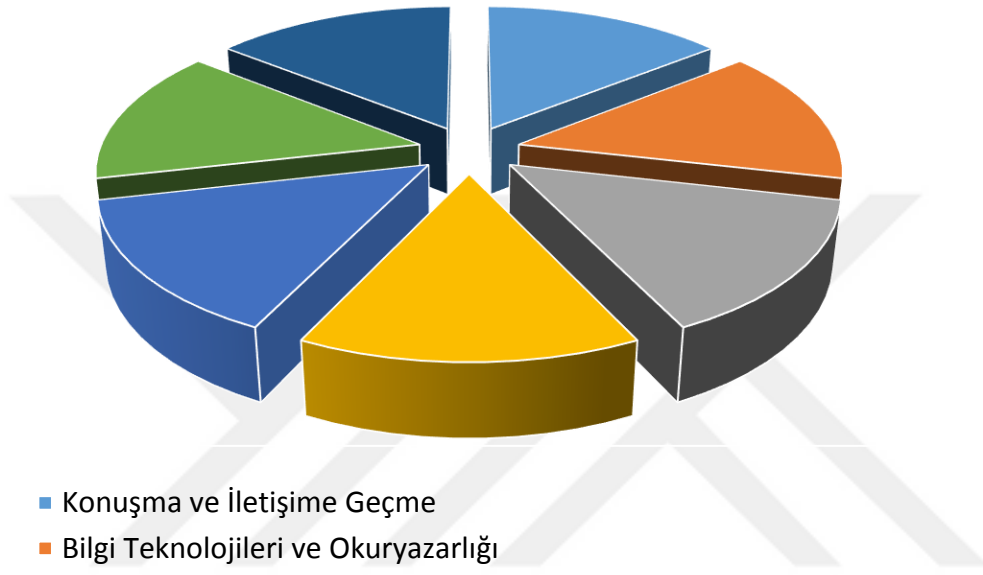
Doktora tezi eylem araştırması süreci içerisinde hazırlanan bu ders öğretim materyali içerisindeki akademik okuryazarlık becerilerinin (kazanımlarının) oluşturulması amacıyla yurt içi ve yurt dışı alan yazın taraması yapılmıştır. Akademik okuryazarlık dil becerileri ve standartlarına ait örneklem oluşturmak için alanda öne çıkan ülke olarak Amerika Birleşik Devletleri-Kaliforniya Eyaleti belirlenmiştir. Kaliforniya Eyaleti akademik İngilizce dil yeterlilikleri/kazanımları standartlarına ait örnekler (anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) incelenmiştir. Bunun yanı sıra Türkçe akademik okuryazarlık yeterlilikleri/kazanımları oluşturmak adına katkı sunabilecek Türkiye Cumhuriyeti Türkçe ve Türk Dili Edebiyatı Programları (ilkokul 1-5. sınıflar, ortaokul 6-8. Sınıflar; ortaöğretim Türk edebiyatı 9-12. sınıflar ve hazırlık sınıfı Türkçe programı) ve Erciyes Üniversitesi TÖMER eğitim programı örnekleri incelenmiştir. Akademik okuryazarlık becerilerini oluştururken Türkiye’de dokuz ay süreyle Türkçe öğrenen ve sonrasında üniversite öğrenimi görecektir olan yabancı uyruklu öğrencilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurulmuştur. Bu örneklem incelemesi kapsamında derlenen beceriler bir araya getirilmiş ve uzman görüşü ışığında değerlendirilmiş, ilave ve eksiltmeler yapılarak yabancılara Türkçe öğretimi özelinde bir akademik okuryazarlık kazanımları/ becerileri listesi oluşturulmaya çalışılmıştır.

Her bir öğrenme alanına ait beceriler bu kitap içerisinde yer alan metinlere uygulanmış ve belirlenen becerilerin pekiştirilmesi amacıyla öğrenci etkinlik bölümleri ile desteklenmiştir. Bu sayede kazanımların pekiştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca her metnin zorluk derecesi, öğrencilerin metin özelinde edinecekleri kelimeler listesi ve metin-kazanım listesi kitap içeriğinde yer almaktadır.

Vedat EKMEKÇİ

Şekil 1. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğrenme Alanları

AKADEMİK OKURYAZARLIK ÖĞRENME ALANLARI



- Konuşma ve İletişime Geçme
- Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı
- Kavram Geliştirme Süreci
- Eleştirel Yaklaşım ve Okuma Anlama Süreci
- Dinleme ve Anlamı Yapılandırma
- Yazma Süreci ve Üretim
- Akademik Düşünme ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı

Tablo 1: Akademik Okuryazarlık Becerileri/Kazanımları Oluşturmak Üzere İncelenen Belgeler Listesi

Ülke	İncelenen Belge Adı
ABD-KALİFORNİYA	<hr/> <p>A Statement of Competencies Expected of Students Entering California's Public Colleges and Universities (with CERT and ICAS Standarts) (2002)</p> <hr/> <p>California Common Core State Standards: English Language Arts & Literacy in History/Social Studies, Science, and Technical Subjects (6-12) (2013)</p> <hr/>
TÜRKİYE	<p>2005- İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programları: 1-5, 6- 8 ve 9-12. SINIFLAR</p> <hr/> <p>2016 Erciyes Üniversitesi TÖMER Programı: A1-A2-B1-B2-C1 SINIFLAR</p>

METİN-KAZANIM TABLOSU

	1.METİN	2.METİN	3.METİN	4.METİN	5.METİN	6.METİN	7.METİN	8.METİN	9.METİN	10.METİN
1. ELEŞTİREL YAKLAŞIM VE OKUMA-ANLAMA SÜRECİ										
• Anlamı analiz eder								X		
• Anlam çıkarır					X			X	X	
• Anlamı yapılandırır								X		
• Okurken metne farklı fikir ve sesler yerleştirir					X			X		
• Okurken metne sorular sorar					X			X	X	
• Metinle ilgili analiz sentez ve değerlendirme yapar ve yeni fikirler ortaya koyar							X	X		
• Akademik metinleri okur ve anlar				X						X
• Alanıyla ilgili terim sözlüğü kullanır						X				
• Kaynağın güvenilirliğini sorgular ve öznel ve nesnel yargıları ayırt eder									X	
• Metin etrafında okumalar yapar ve benzer metinleri karşılaştırarak okur		X								
• Satır aralarını okur								X	X	
• Ne demediğine odaklanır					X			X		
• Okunan bilgiyi özetler				X	X	X	X			
• Konuyu anlar							X		X	
• Okuma teknikleri kullanır (Tarayarak veya kaymağını alarak okur)						X				
• Amaca göre okur										X
• Konu ve bilgiler arasında bağ kurar						X				
• Okunan yazının ana ve yardımcı fikirlerini belirler					X	X				
• Parçadan sentez bilgiler elde eder				X					X	
• Bir yazma görevinde okuduğu bilgileri birleştirebilir	X									
• Başlıklardan hareketle ne geleceğini görebilir						X				
• Yazarın niyetini tahmin eder					X	X				

• Kelime vurgularını yerinde yapar	X				X				X	
• Durumlar için uygun dil kullanır					X					
• Formel veya enformel konuşmalar yapar		X	X						X	
• Konuşmaya angaje olur alımlar ve dönütler verir										X
• Fikirleri destekler ve düşüncelerini paylaşır								X	X	
• Sözel veya yazınsal sorulara uygun cevaplar verir			X						X	
• Tartışmaları kolaylaştırır, anlaşmazlıkları çözmek için yardımlarda bulunur							X			
• Sorgulayıcı yöntemlerle karşı konuşmasını geliştirebilir								X		
• Röportaj yapar										X
5. BİLGİ TEKNOLOJİLERİ ve OKURYAZARLIĞI										
• Sunu hazırlar					X					
• E posta yazar, e posta ile fikir alır verir, epostalara cevap verir ve eposta etiketlerini kullanır			X							
• Literatür taraması yapar								X		
• Kütüphaneden yararlanır								X		
• İnternet kaynaklarını kullanır (Akademik veri Tabanları, Google books,Academic)			X		X		X			
• Sosyal Medyada paylaşım yapar yapılan paylaşımlara yorumlar yapar								X		
• Araştırma yapabilir			X							
• Telefonda bilgi alıp verebilir		X								
• Araştırma tekniklerini kullanır bilgi, belge, kaynak arama yöntemlerini bilir			X	X	X		X	X		
• Kes-kopyala-yapıştır-taşı video aç-kapa-kaydet yapar						X				
• İnterneti yönetir ve önemli uzantıları tanır(org-com-gov...)						X	X			
• Arama motorlarını etkili kullanır			X	X	X					
• İnternet ortamındaki materyalleri değerlendirebilir (geçerli mi günü geçmiş mi?)							X	X	X	
• İnternet kaynaklarından alıntılama yapar		X	X							
• İntihal nasıldır internet ortamında buna dikkat eder										X
• Elektronik yazı sunmayı bilir			X	X						
• Elektronik el kitabı veya referans kullanır						X		X		
• İnternette gruplara katılır, dışlı tartışmalara dâhil olur								X		
• Bilgisayar tabanlı sunu hazırlar	X									
• Etkileşimli programları veya laboratuvarları kullanır										X
• Video dosyaları oluştur internete yükler	X								X	
• Chat odalarına girebilir						X				
• Video konferans kullanır	X									
• Bilgileri organize ve kayıt için sistematik stratejiler kullanır.						X				
• Word dokümanı içerisinde verilere adapte olmuş grafik ve tablolar kullanır					X					
• Pdf, Word vb. yazı dosyalarını açar, kullanır, oluşturur ve paylaşır		X				X				
6. KAVRAM VE DİL GELİŞİMİ (KAVRAM GELİŞTİRME SÜRECİ)										
• Cümle yapısını bilir; bağımlı bağımsız cümleler, karışık ve birleşik cümleler kurar			X							

• Kendi inançlarını sorguya çeker				X								
• Görüşlerini kanıtlarla destekler ve sürdürür				X								
• Okuma ve yazmada araştırma ve bilimsel verileri kucaklar				X								
• Fikirlerini değiştirmekten memnun olur				X					X	X		
• Okuma ve yazmada işbirliğiyle çalışır						X						
• İşinin sınırlarını bilir											X	
• Eğitim için inisiyatif gösterir								X				
• Zor hedefler ve görevler için dirençli ve kuvvetli olur	X											
• Uygun dikkat düzeyine sahip olur							X					
• Sınıfta veya herhangi bir ortamda dikkatli davranır							X					
• Kibar davranışlar sergiler									X			
• Öz savunma yapabilir		X										
• Dünyayı anlamak için doğru bilgiyi bulur ve kullanır							X					
• Mantıklı ve ikna edici veriler üzerinden stratejiler geliştirir				X							X	
• Bilgileri ve fikirleri doğru şekilde ilişkilendirir, açıklar ve organize eder						X				X	X	

1. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

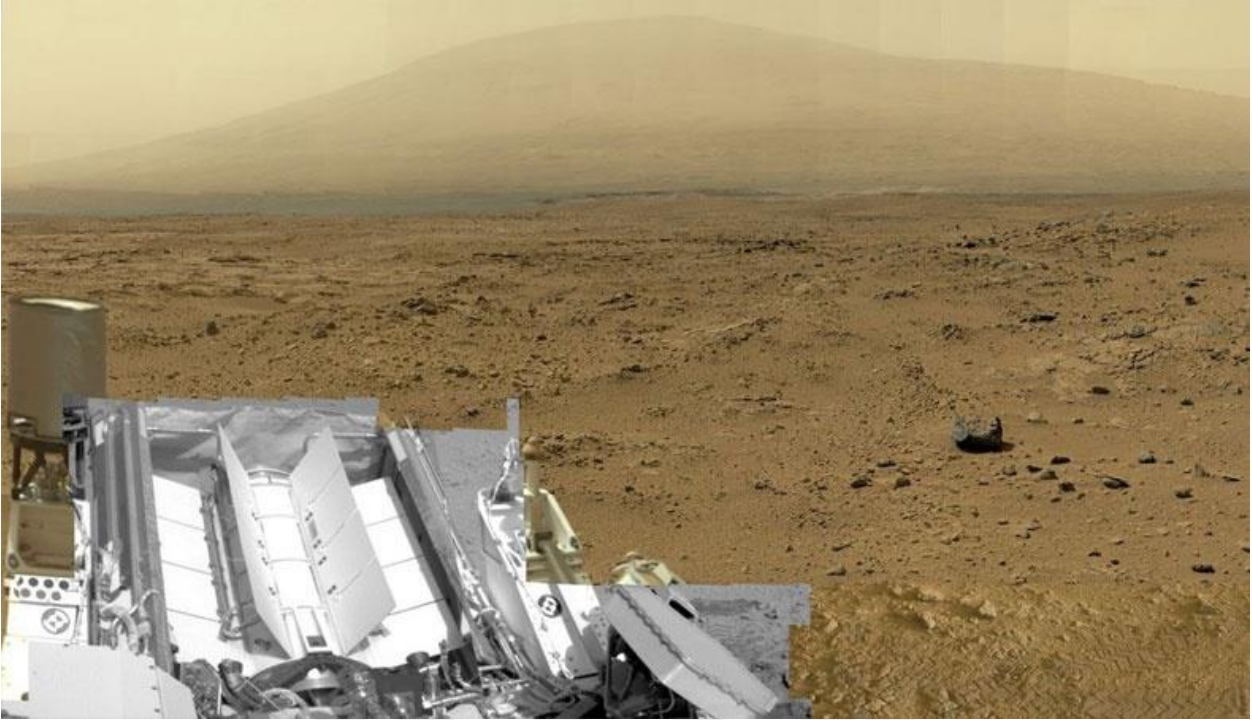
	BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1.	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
	<ul style="list-style-type: none"> Kaliteli ve karmaşık eserler okur(dergi, gazete klasik ve çağdaş metinler, makale...) Paragrafları okur, anlar, tartışır ve pozisyonunu iletir Yazarın kelime, yapı ve içerik seçiminin etkisini değerlendirir 	<p>“Curiosity Mars’ta Sıvı Su Tespit Etti” adlı parça okunur. Parçayı anlamaya dair soruların yer aldığı Etkinlik 1 yaptırılır.</p> <p>Seçilen içerik güncel midir? Sorusu sorulur ve Mars’ın araştırılmasının insanlığa etkisi tartışılır.</p>	Bireysel çalışma, soru-cevap
2.	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
	<ul style="list-style-type: none"> Konularla ilgili metinleri dinler Dersi dinler Konferans, bilgi şöleni, panel, akademik sunum, tebliğ vb. dinler ve anlar 	<p>Mars gezegenini konusunda bilimsel araştırmaları ele alan ve bilim adamlarının görüşlerine ve ortak açıklamalarına yer veren Video 1 ve video 2 izlenir ve dinlenir. Öğrencilerin Okunan metinle karşılaştırmaları istenir.</p>	Bilgisayar destekli öğretim
3.	Yazma Süreci ve Üretim		
	<ul style="list-style-type: none"> Bir yazma görevinde okuduğu bilgileri birleştirebilir Konferans, bilgi şöleni, panel, ders vb. akademik ortamlarda not alır Multimedia sunular yapar ve yazar 	<p>Video 1 ve video 2 izlenir ve dinlenirken önemli görülen verilerin öğrenciler tarafından not edilmesi istenir. Ardından öğrencilerden “Curiosity Mars’ta Sıvı Su Tespit Etti” parçası, videolar bittikten sonra da öğrencilerden 3 içeriği Mars’ta neler oluyor sorusu altında özetlemeleri istenir. Bu amaçla Etkinlik 2 yaptırılır.</p>	Bireysel çalışma, problem çözme
4.	Konuşma ve İletişime Geçme		
	<ul style="list-style-type: none"> Farklı sorular sorabilir Proaktif sorular sorabilir Açık cümleler ile sorar ve konuşma çerçevesini netleştirebilir Aydınlanmak için sorar Ne kadar çeşitli fikir ve bağlantı varsa geçiş yapmak için dilini doğru kullanır Kelime vurgularını yerinde yapar 	<p>Öğrencilere daha önceden hazırlanan kâğıtlara yazılmış olan Dünya dışında yaşanılacak yerler olabilir mi? Uzaylılar var mıdır? Ay’a veya Mars’ a taşınmak mümkün müdür? Yakında uzay savaşları çıkar mı? Soruları bir torbadan çekilmek suretiyle dağıtılır. Soruları alan öğrenciler bir grup oluşturur ve sınıf içerisinde cevap vermek üzere seçtikleri öğrencilerse ikinci grup olarak belirlenir. Bu sorular teker teker muhataplarına yöneltilir ve sınıfın sorular ve cevapları dinlemesi sağlanır. Daha sonra öğrencilerden farklı sorular hazırlamaları istenir ve etkinlik aynı şekilde tekrarlanır. Öğretmen konuşmalar esnasında doğru ve etkili Türkçe konuşmaların olmasını sağlar yer yer dönütler verir.</p>	Grupla Öğretim, Soru-cevap
5.	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> Bilgisayar tabanlı sunum hazırlar Video dosyaları oluşturur internete yükler 	<p>Video konferans 1 izletilir. Öğrencilere videoların hacimlerinden dolayı internet ortamına yüklenememe problemlerine</p>	Anlatım, gösterip yaptırma, Bilgisayar destekli öğretim

	<ul style="list-style-type: none"> • Video konferans kullanır 	<p>karşın sıkıştırma programları(winrar, winzip...)kullanımı anlatılır. Daha sonra Upload nedir? Açıklanır ve bazı ücretsiz Upload siteleri tanıtılır.(4Shared, RapidShare, DropBox, Google Drive, iCloud, Uploaded...)</p>	
6.	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Dilbilgisi imla ve noktalamaı yerinde kullanır • Akademik dil özelliklerini bilir ve kullanır • Alanıyla ilgili teknik bilgileri bilir ve kullanır 	<p>“Curiosity Mars’ta Sıvı Su Tespit Etti” parçasında geçen teknik kelimeler tespit edilir, Etkinlik 3 yaptırılır. Etkinlik 2 yaptırılırken imla ve noktalamaya dikkat etmeleri istenir etkinlik sonunda bu konuda her öğrenciye dönütler verilir. Güneş Sistemi Gezegenleri tanıtılır Etkinlik 4 yaptırılır.</p>	Bireysel çalışma, anlatım
7.	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Yargısını sonraya bırakabilir ve hazmetmesini bilir • Üretken hipotezler oluşturur, çoklu fikirleri bir teoride sentezler • Zor hedefler ve görevler için dirençli ve kuvvetli olur 	<p>Video 1 ve video 2 izlenirken öğrencilere akıllarına takılan sorular varsa not etmeleri ve video sunumun bitmesini beklemeleri istenir. Sunum sonunda bu sorular cevaplanır. Daha sonra Mars’ta su varsa bu ne anlama gelir? Sorusu yöneltilir. Alınan cevaplar eşliğinde Öğrencilere Mars’ın günümüzden yüzyıllar önce nasıl bir yer olduğu sorulur, neden yok olduğu tartışılır ve öğrencilere Dünyamız yok olacak mı, olacaksa nasıl olabilir sorularına cevaplar üretmeleri istenir.</p>	Soru-cevap(Sokrates yöntemi), grupla öğretim, tartışma

1. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Aklına Takıl-	Gökbilim	Muhatap
Atmosferik	Göl Yatağı	Nem
Ay	Gözenek	Neptün
Belirt-	Güneş Sistemi	Ölçüm
Birikinti	Hacim	Öne sür-
Bulgu	Hava Basıncı	Sanılan
Buzul	İçerik	Satürn
Çözölmek	İnsanlık	Soru Yönel-
Dair	İrtifa	Sunum
Delil	İşaret et-	Suret
Donma Noktası	Jüpiter	Uranüs
Dönüşmek	Keşif	Uydu
Dönüt	Kızıl	Venüs
Ele al-	Koloni	Veri
Emilim	Krater	Viking
Eşlik	Kutup	Yarımküre
Etek	Mars	Yer al-
Geçerlilik	Merkür	Yoğun
Gezen	Metreküp	Yüzey

1. METİN



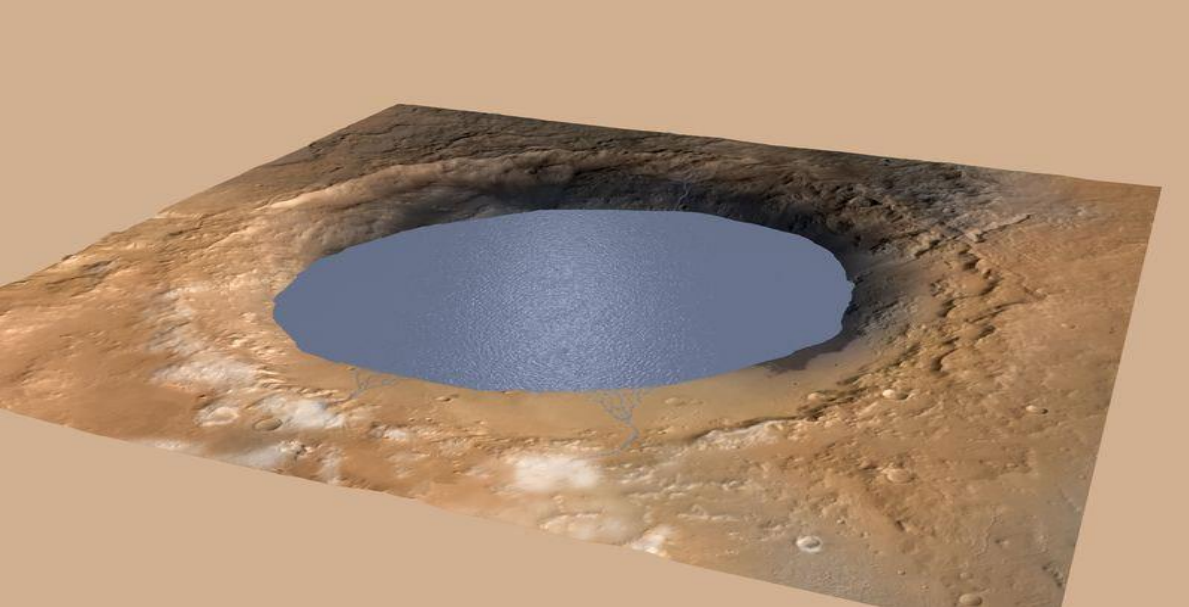
[Fotoğraf: NASA]

CURIOSİTY MARS'TA SIVI SU TESPİT ETTİ

Curiosity keşif robotu, Gale Krateri'nde yaptığı en son ölçümlerde Mars yüzeyinde sıvı su bulunduğunu tespit etti. Toplanan veriler, **Kızıl Gezegen**'de sıvı su varlığına ait en güçlü delil olarak açıklandı. **Gökbilimciler**, büyük miktarda buz sakladığı keşfedilen Mars'ta sıvı halde de su bulunduğunu açıkladı. Curiosity tarafından Mars toprağına ait nem, hava basıncı ve sıcaklık ölçümleri yüzeyin üst kısmında geceleri sıvı halde su biriktiğini ortaya koydu. Bilim insanları, Mars'ta su buharı olduğunu 1970'lerde düzenlenen Viking görevlerinden bu yana biliyordu. Ancak Mars'taki sıcaklığın geceleri dondurucu seviyeye inmesinin, su buharının sıvı halde kalmasını engellediği düşünülüyordu. Nature Geoscience dergisinde yayımlanan araştırmada yer alan Profesör Andrew Coates, "Mars'ta sıvı su bulunduğuna dair ilk delili elde ettik" ifadesini kullandı. Curiosity'nin bulguları, Mars toprağında yoğun olarak bulunan tuzun, geceleri suyun **donma noktasını** ciddi şekilde düşürdüğünü gösterdi. Su buharı, gece vakti -70 dereceye inen ısıda donmak yerine tuz sayesinde sıvı halde toprağın üst kısmında birikiyor. Nem ve sıcaklık ölçümleri, gün batımından sonra su birikintisi haline gelen buharın, Güneş'in çıkmasıyla yeniden buhara dönüştüğünü gösterdi.

Su kanalları aynı sürecin sonucu olabilir

Gökbilimciler, **uydu** görüntülerinde tespit edilen karanlık çizgi benzeri kanalların su akışıyla oluşmuş olabileceğini öne sürmüştü; ama bu düşünce geçerli kabul edilmemişti. Gale **Krateri**'nde elde edilen sonuç ise Mars'ın birçok bölgesinde bulunan antik nehir ve göl yataklarında halen su akışı yaşanıyor olabileceğine işaret etti. Araştırmada yer alan isimlerden Kopenhag Üniversitesi'nden Morten Bo Madsen: “Mars toprağının çok gözenekli olduğunu ve suyun toprak tarafından emildikten sonra tuz sayesinde çözüldüğünü” söyledi. Madsen, tuz sayesinde **donma noktası** düşen ve geceleri katılaşmayan suyun, toprak altında ilerlediğini belirtti. Sıvı suyun Gale **Krateri**'nde tespit edilmesi, Mars'ın diğer bölgelerindeki suyun da sanılandan çok daha fazla olduğuna işaret etti. **Krater**, düşük irtifada yer aldığı için daha az **atmosferik** su buharı içeriyor.



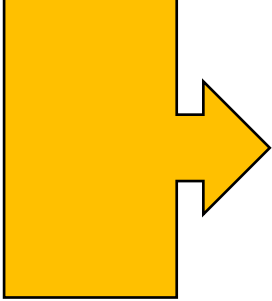
[Fotoğraf: NASA]

Profesör Coates: “sıvı suyun ileride **koloni** kurulması adına büyük fayda sağlayabileceğini ve topraktan su çekilebileceğini” belirtti. Bilim insanları, geçmişte ilk **kolonicilerin kutup** bölgelerinden donmuş suyu kullanması gerektiğini belirtiyordu. Yeni araştırmalar, Mars'ın kuzey ve güney yarımküresinde 150 milyar metreküp **buzul** olduğuna işaret ederken, en son veriler sıvı su varlığını kanıtladı. Mars'ın üç milyar yıl önce okyanuslarla kaplı olduğu ve 154 kilometre genişliğindeki Gale **Krateri**'nin de suyla dolu bir göl olduğu biliniyor. Curiosity, **kraterin** merkezindeki Sharp Dağı'nın eteklerinde araştırmalarına devam ediyor.

Metin Kaynak: aljazeera.com.tr/

1. ETKİNLİK

Derste okunan ““Curiosity Mars’ta Sıvı Su Tespit Etti”” adlı metne göre cevaplayınız.



-70 derecedeki Mars’ta su nasıl donmamaktadır?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mars’ta sıvı su nerelerde vardır?

.....

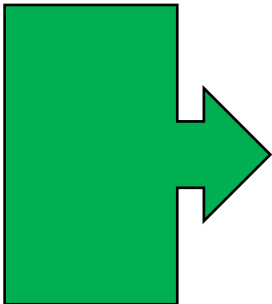
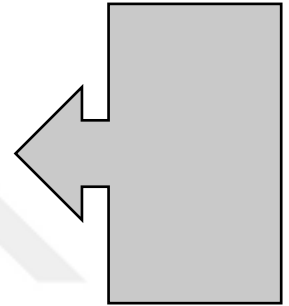
.....

.....

.....

.....

.....



Mars’taki su buharının olduğu gerçeği ne zaman keşfedilmiştir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mars’ta suyun var oluşu metne göre insanlar için nasıl bir fayda sağlar?

.....

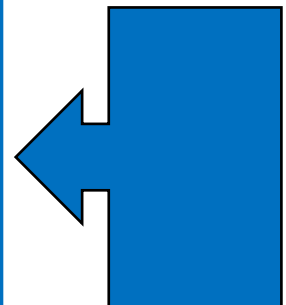
.....

.....

.....

.....

.....



2. ETKİNLİK

A large yellow rounded rectangular area with horizontal dotted lines for writing.

Mars'ta Neler Oluyor?



2



1

Görsel Kaynak: 1. emrecantepe.wordpress.com, 2. katrasa.com

3. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız anlamlarını bulup cümlede kullanınız.


Kelime ve Anlamı

Bir Cümle Yaz

.....



.....



.....

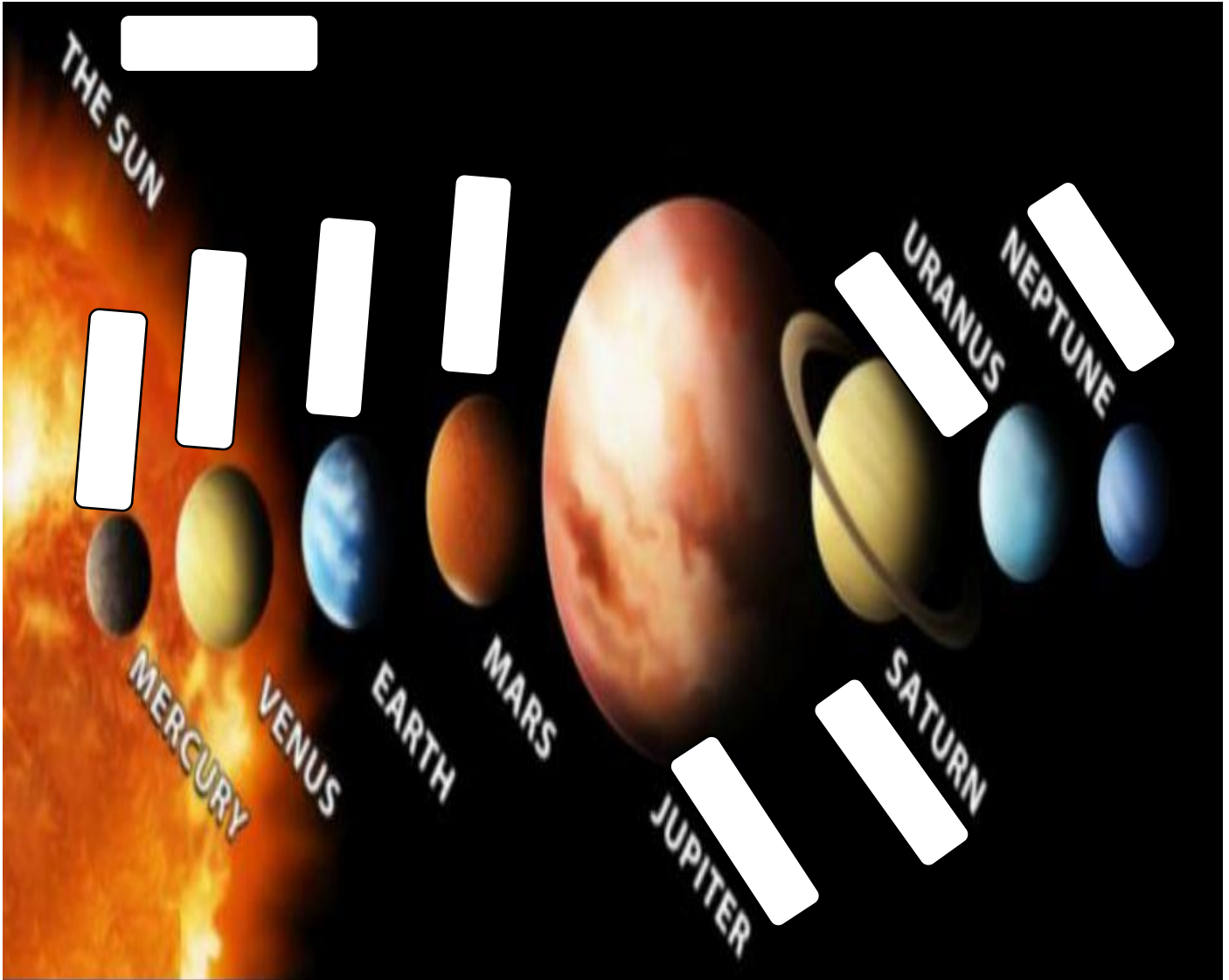


.....



4. ETKİNLİK

Güneş Sistemindeki gezegenlerin Türkçe adlarını boş yerlere yazınız.



Görsel Kaynak: www.newsfrancemerchant.tk

2. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ			
BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER	
1	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
	<ul style="list-style-type: none"> Metin etrafında okumalar yapar ve benzer metinleri karşılaştırarak okur Eserdeki retoriksel ifadeleri analiz eder. Neden ve nasıl kullandıklarını fark eder. Ardışıklık, mantıklılık, amaca aykırılık, duygusal söz ve tasvirler, yanlış anlaşılmalara yol açacak ifadelere dikkat eder. Yazarın kelime yapı ve içerik seçiminin etkisini değerlendirir. 	“Kültürümüzü iç çamaşırlarına mı borçluyuz?” adlı parça okunur. Parçaya dair anlama çalışmalarını içeren Etkinlik 5 yaptırılır. Parçada geçen kültürümüzü iç çamaşırlarına mı borçluyuz ifadesi sizce retoriksel bir tanımlama mıdır, parça bunu tam olarak desteklemekte midir? Soruları yöneltilir. Bu amaçla parça bir kez daha mantıklılık, tasvirler, aykırılık duygusal ifadeler, yanlış anlaşılmalara yol açacak ifadeler açısından irdelenir. Bu amaçla Etkinlik 6 yaptırılır.	Soru-cevap, bireysel çalışma
2	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
	<ul style="list-style-type: none"> Dersi dinler Duygusal çekici ifadeleri belirler Dinler ve anında not alır 	Parça okunurken öğrencilerin dinlemesi istenir duygusal ifadeler varsa Etkinlik 6 'da ilgili bölüme not edilmesi beklenir.	Not alma
3	Yazma Süreci ve Üretim		
	<ul style="list-style-type: none"> Yazacağı yazının amaçlarını önceden belirler Taslak(ön yazı) oluşturur Fikirlerini, organize düşünceleri ve taslakları oluşturur. Paragraflar yazar(ana fikir cümlesi, sav cümlesi, destekleyici cümleler kurar, örnek gösterir, fikirlerini kanıtlar, sonuç cümleleri yazar, destekleyici ifadeler kullanır, serbest ve güdümlü konularda yazar Önceki bilgileri kullanarak yaratıcı yazılar yazar Sınıf içinde ve dışında enformel yazılar yazar Tutarlı ve güdümlü yazılar Fikirleri planlar, ikna edici ve değişik yollarla destekleyen örnekler vererek içeriği düzenler İmla ve noktalamaya uygun büyük harf kullanımına duyarlı yazılar üretir. Türkçenin standart yapısına ve çağdaş sözlüğüne uygun gramer kontrolü paragraf ve cümle yapıları oluşturur. Bütün yapı hakkında tekrar düşünür. 	Öğrencilere kâğıdın bulunması insanlığa ne gibi yararlar sağlamıştır? Sorusu ekseninde kâğıda dair sınıf içi veya dışında elde edilen ön bilgiler de kullanılarak kompozisyon biçiminde paragraflar içeren bir yazı yazmaları istenir. Yazıda imla ve noktalamaya dikkat etmeleri ve fikirlerini destekleyen örnekler veya ifadeler kullanmaları beklenir. Bu yazıyı yazmadan önce amaç belirlemeleri, bir taslak oluşturmaları ve bu taslakta neler yazacaklarını önceden planlamaları ifade edilir. Öncesinde öğretmen tarafından örnek bir uygulama yapılır.(suyun önemi hakkında bir taslak oluşturulur ve sonrasında paragraflar içeren kompozisyon yazılır). Daha sonra Etkinlik 7 yaptırılır.(çift taraflı bir kâğıt kullanılacak bir tarafı taslak diğer tarafı kompozisyon olacak)	Soru-cevap, gösterip yaptırma, etkinlik çalışması
4	Konuşma ve İletişime Geçme		
	<ul style="list-style-type: none"> Tez jürisi ve tez izleme komitesi önünde sunum ve savunma yapar Telefonda bilgi alıp verebilir. 	Öğretmen tarafından Erciyes Üniversitesi yüksek lisans ve doktora tezinin teslim şekli, jüri Oluşturulması, tez izleme komitesi konularında izlek açıklanır. Doktora yeterlilik jürisi hakkında bilgi verilir. Sayıları anlatılır. Bu konuda alanında veya başka bir konuda iyi olduğunu düşünen öğrenci masaya davet edilir. Karşısına 5 kişiden oluşan bir jüri tarafından öğrencinin çok iyiyim dediği alandan sorular sorulur. Jüri bunun için kendi ön bilgilerini ve interneti kullanabilecektir. Tez jürisine hazırlık için 5 dakika verilir. Her jüri üyesi 2 soru	Simülasyon(benzetim)

		soracaktır. Öğrencinin yeterliliği geçmesi için soruların %70'ini (7 tanesini) bilmesi gerekecektir.	
5	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Telefonda bilgi alıp verebilir. • Pdf, Word vb. yazı dosyalarını açar, kullanır, oluşturur ve yazar • İnternet kaynaklarını kullanır 	<p>Enstitülerin görevleri anlatılır. Erciyes Üniversitesi enstitüleri ve siteleri tanıtılır.</p> <p>http://aiite.erciyes.edu.tr/ http://ebil.erciyes.edu.tr/ http://fbe.erciyes.edu.tr/site/Default.aspx http://gevhernesibe.erciyes.edu.tr/ http://gse.erciyes.edu.tr/ http://sagens.erciyes.edu.tr/ http://sbe.erciyes.edu.tr/</p> <p>Doktora ve Yüksek lisans öğrenci işlerinin enstitüler bünyesinde olduğu izah edilir. Tezlere dair kullanılacak yönetmelik metinleri ve resmi tüm belgelerin word ve pdf şeklinde ifade edilen sitelerde kullanıma sunulduğu ifade edilir. Bunun dışındaki konulardaki bilgi alış verişinin öğrencinin bağlı olduğu, enstitü öğrenci işlerinden yapılabileceği belirtilir. Öğrenci işlerinin telefonlarının ilgili sitelerden bulunabileceği söylenir. Seçilen birkaç öğrenciyle canlandırma yaptırılır. Konuşmaya dair akran değerlendirmesi ve öz değerlendirme amacıyla Etkinlik 8 yaptırılır.</p>	Sunuş yoluyla anlatım, simülasyon (benzetim)
6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Alanıyla ilgili teknik kavramları bilir ve kullanır • Üniversite düzeyine uygun kelimler kullanır 	Öğrencilere herkesin kendi alanlarına dair bilgilendirme yazılarının olduğu paragraflar dağıtılır (bkz. Kavram geliştirme bölümü, metin kaynakları). Bu parçalarda yer alan teknik kelimelere dair Etkinlik 9 yaptırılır.	Bireysel çalışma
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Öz savunma yapabilir • Kendi öğrenmelerini savunur ve kendine avukatlık yapabilme pratiğine sahip olur 	Öğrencilere ilerde yapmak istediğiniz tez konusu nedir diye sorulur? Gelen cevaplardan sonra seçilen bir öğrenci tezini yapmış gibi kabul edilir. Tez savunma jürisi için ders öğretmenin de aralarında bulunduğu 3 Öğrenci seçilir. Jüri üyeleri teze dair sorular sorar.(yöntem, konu, nasıl araştırdın, sonuçta ne buldun, tezin amacı nedir, neden bu konu...) gibi sorular sorarak öğrencinin kendisini savunması istenir. Daha sonra sınıf öğrencilerden öğrenciyi savunduğu fikirler ve söyledikleri şeyler ekseninde puanlamaları istenir. Verdikleri puanın gerekçeleri Etkinlik 10' da belirtilir.	Benzetim (simülasyon), soru cevap

2. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Açı	İç Çamaşırı	Öz Değerlendirme
Ağırla-	İmparatorluk	Paçavra
Artık	İncil	Parşömen
Bağlı ol-	İrlanda	Payı Ol-
Betimleme	İşe Yara-	Performans
Biçim	Jüri	Prosedür
Çarpıcı biçimde art-	Kaleme al-	Retorik
Devreye gir-	Kasıt	Rol Yap-
Dolayısıyla	Kendi Cebinden	Roma
Duygusal	Kentsel	Sanılan
Düzenle-	Kırsal	Savunma Sınavı
Eğilim	Kıyasla-	Servet harca-
Eksen	Kompozisyon	Taslak
El Yazması	Kongre	Tasvir
Enstitü	Maliyet	Topoğrafya
Galler	Mantıklı	Uğraş ver-
Gerçi	Matbaa	Yayım
Gereksinim	Okuryazarlık	Yeterlilik
Giyisi	Oran	Yoksun
Göç-	Orta Çağ	Yüzyıl
İcat	Öykü	Zavallı

2. METİN



Fotoğraf: [birgunbiryerde.blogspot.com]

KÜLTÜRÜMÜZÜ İÇ ÇAMAŞIRLARINA MI BORÇLUYUZ?

Orta Çağ'ın sonlarına doğru Avrupa'da okuryazarlık oranındaki hızla artışın, **matbaanın** icadına mı bağlı olduğunu sanıyordunuz? Bazı tarihçilere göre, pek öyle değil. Diyorlar ki: kağıt bu açıdan **matbaadan** daha önemli, kağıt için önemli bir kaynak da iç çamaşırlarıydı. Nasıl dersiniz? Hollanda'nın Utrecht Üniversitesi'nde tarihçi ve bu yıl İngiltere'nin Leeds Üniversitesi'nde gerçekleştirilen Uluslararası **Orta Çağ** Kongresi'nin düzenleyicilerinden Marco Mostert, sorunuza şöyle yanıtıyor: "Okuryazarlığın artışında kağıdın devreye girmesinin kesinlikle büyük bir payı var. Kağıdın o dönemlerde yapıldığı malzeme de temelde giysi artıkları ve paçavra. Bu kumaş parçalarının en büyük kaynağı, çoğunlukla atılmış giysilerdi. Bunlarla üretilen kağıdın maliyeti, kitap yapımında daha önce yararlanılan ve oldukça da pahalı olan **parşömenle** kıyaslandığında çok daha düşüktü. 13. yüzyılda, kentlere göçen insanların sayısı arttıkça iç çamaşırı kullanımı da arttı ve tabiki beraberinde kağıt yapımında işe yarayacak paçavralar da."

Mostert, **Orta Çağ**'da okuryazarlığın sanılandan daha yaygın olduğunu söylüyor. "Gerçi okuryazarlık oranını % 100'e çıkarma hedefi ancak 19. yüzyılda ortaya çıktı; ama 12. yüzyıl başlarında toplumlarda

okuma yazma gereksinimi kararlı biçimde artma eğilimi göstermeye başlamıştı bile. 13. yüzyıldan başlayarak da okuryazarların oranı, kentsel alanlarda görülen okul artışıyla birlikte çarpıcı biçimde arttı.” Bu artış, İzlanda gibi kalabalık yerleşim yerlerinde dolayısıyla da okullardan neredeyse yoksun olan ülkelerde bile yaşanmıştı. “Birçok çocuk özellikle de annelerinin yardımıyla okumayı evde öğreniyordu” diye anlatıyor Mostert.

Bu arada **Orta Çağ**'ın en çok satan kitaplar listesi nasıldı dersiniz? Liste başının değişmezleri, din içerikli kitaplar. İncil, İncil'den bölümler ya da dinsel şiir kitapları gibi. Tarih kitaplarının da oldukça popüler olduğu anlaşılıyor. Bu arada, **Romalı imparatorlara** ait çeşitli öyküler içeren

kitaplardan yaklaşık 400 kopya, zamanın din adamlarından Geoffrey Monmouth'un kaleme aldığı ve **Britanya** krallarının tarihini anlatan kitabınsa 200 kadar kopyası günümüze ulaşmayı başarmış. Anlaşılan, yazdıklarını 'yayımlatmak' için yazarlar o zamanlarda da şimdi olduğu kadar uğraş vermek zorunda kalıyorlarmış.



Matbaanın icat edildiği 15. yüzyıl ortalarına kadar kitaplar ancak el yazması biçiminde ortaya çıkabildikleri için de, yayımlamaktan kasıt, aslında çoğu zaman yazarın, yazdıklarını belli bir kalabalığa yüksek sesle okuması. Tabiki o kalabalığın ağırlanması da kendi cebinden. “Gallerli James, İrlanda **Topografisi** kitabını Oxford'da tam üç gün boyunca okutmuş” diyor Mostert; “Bunun için de tam bir servet harcamış zavallı; ama gelin görün ki kitabı ilk ona bile girememiş!”

Metin Kaynak: University of Leeds Basın Duyurusu ve 9 Temmuz 2007 Bilim ve Teknik Dergisi, Ağustos 2007 sayısı, sf. 21.

5. ETKİNLİK

Derste okunan “Kültürümüzü iç çamaşırlarına mı borçluyuz?” adlı metni dinlerken okuduktan sonra aşağıdaki sorulara göre cevaplar veriniz.

Ortaçağda kâğıt hangi malzemelerden yapılırdı?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. yüzyılda kitaplar nasıl yayımlanırdı?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Orta çağda en popüler kitaplar hangileridir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Parçaya göre Matbaa ile ilgili hangi bilgilerimizi değiştirmemiz gerekir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK**RETORİKSEL İFADELER**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



1



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 **TASVİRLER(BETİMLEMELER)****DUYGUSAL İFADELER**

2



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**MANTIKLI-MANTIKSIZ İFADELER**

4

MANTIKLI.....

.....

.....

.....

MANTIKSIZ.....

.....

.....

.....

.....



7. ETKİNLİK

Aşağıya “kâğıdın bulunması insanlığa ne gibi yararlar sağlamıştır?” sorusuna cevap veren kompozisyonun taslağını yazınız.



Görsel Kaynak: gifanimasyon.com

8. ETKİNLİK

Enstitü öğrenci işleri görevlisi ve soru soran öğrenci rolündeki arkadaşınızın konuşma performanslarını değerlendiriniz.



1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



3

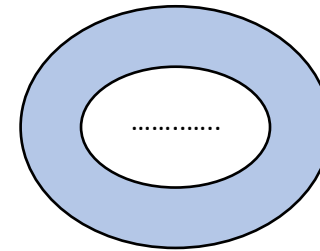
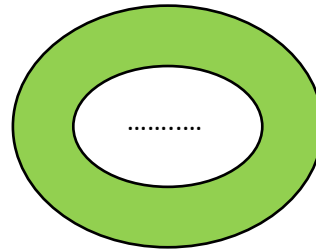
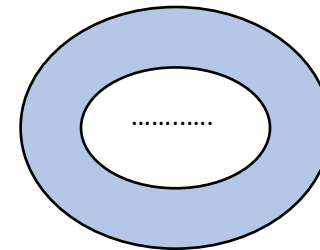
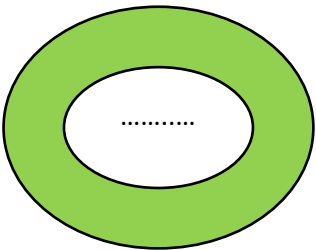
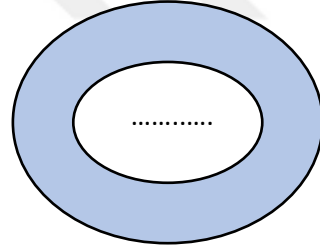
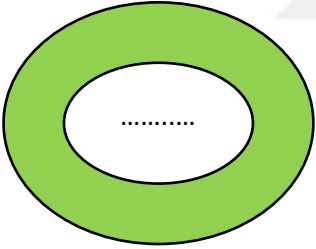
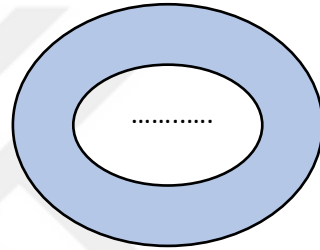
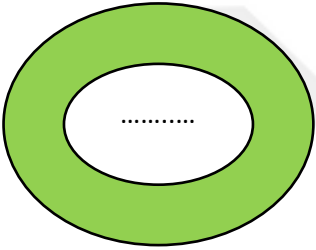
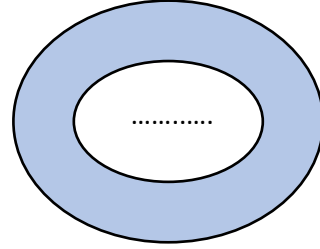
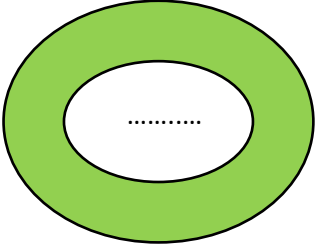
Görsel Kaynaklar: 1. tr.stockfresh.com, 2. ekenpsikoteknik.com, 3. dreamstime.com

9. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazıp karşlarına da yakın anlamlı bir kelime yazınız.

KELİME

YAKIN ANLAMLI KELİME



10. ETKİNLİK

Arkadaşınız sizce savunma sınavından geçti mi? Verdiğiniz cevaba göre nedenlerini açıklayınız.

1



2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci	
<ul style="list-style-type: none"> Görselleri farkeder Konu ve bilgilerle bağ kurar Ön bilgi ve deneyimle yeni bilgilere ulaşır Farklı fikirleri anlar ve bütün içerisindeki yerini görür Yeni bilgilerle deneyimleri ve önceki bilgileri arasında bağ kurar Akademik metinlerini okur 	<p>Görsellerden yola çıkarak öğrencilere sorular sorulur.</p> <p>Öğrencilerin kendi mesleki alanlarından bilgiler istenir.</p> <p>Tıp ve teknoloji, Sağlıklı beslenme, uzun ömür vs. konularında öğrencilerin ön bilgilerini ifade etmeleri beklenir. Metnin ilgili tahminleri alınır.</p>	<p>Soru cevap tekniği, resim yorumlama, grupta çalışma</p> <p>Grupla tartışma ve yorumlama</p> <p>Grupla metni bölümlere ayırır ve tartışılır</p>
2	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma	
<ul style="list-style-type: none"> Dersi dinler Dinler ve anında not alır Dinler ve değerlendirme için istikameti anlar Farklı bakış açılarını aktif dinler 	<p>Not alma teknikleri anlatılır. Cornell Not Alma Tekniği nasıldır açıklanır ve “insanlar 200 yıl yaşayacak mı?” adlı metin okunurken bu teknik çerçevesinde Etkinlik 11 yaptırılır.</p>	<p>Cornell Not Alma tekniğiyle not alma.</p>
3	Yazma Süreci ve Üretim	
<ul style="list-style-type: none"> Kompozisyon yazar; giriş, gelişme ve sonuç oluşturur. Dinlerken önemli gördükleri yerleri not alırlar. Ana fikir ve tezi geliştirir Örnek makaleler inceler ve özetler Kaynakça oluşturur. Yazın taraması oluşturur. Başka metinlerden yararlanır; yeniden yazım tekniği, aktarma ve alıntılama yapar. 	<p>Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri hakkında bilgilendirme yapılır. Metnin giriş, gelişme, sonuç bölümlerini buldurma Etkinliği 12 yaptırılır. Öğrencilerin evde yapacakları internet araştırması kapsamında “uzun yaşam” konusundaki örnek makaleleri bulup okumaları istenir. Bunları Etkinlik 3’ te kullanmaları beklenir. Kaynakça nedir anlatılır, American Psychological Association (APA) atıf yapma (metin içi kaynak gösterme) ve kaynakça (çalışma sonu kaynak gösterme) oluşturma biçimi açıklanır. Bu konuda açıklamalı notlar öğrencilere dağıtılır. Erciyes tez hazırlama kılavuzu ve Erciyes Üniversitesinde hazırlanmış olan örnek doktora tezi kaynakçası yansıtım cihazıyla gösterilir, bu bölümler öğrencilere izah edilir. Etkinlik 15 yaptırılır.</p>	<p>Gösterip Yaptırma</p>
4	Konuşma ve İletişime Geçme	
<ul style="list-style-type: none"> Belli bir konuyla ilgili fikrini sözel ifade eder. Akademik bir yazıyı kendi cümleleriyle ifade eder. Kendini rahat ifade eder Hazırlıksız konuşmalar yapar Diksiyon bilgisini kullanır Disipline ait kelimeler kullanır Tam telaffuz için ses kontrolü, vurguda ustalık ve doğru tonlamayı kullanır. Formel ve enformel konuşmalar yapar Sözel ve yazınsal sorulara uygun cevaplar verir Türkçenin standart kullanımını konuşmalarına yansıtır. Sınıf tartışmalarına katılır Çeşitli konuşmalardan farklı bakış açılarını elde eder 	<p>Öğrencilere “İnsanlar 200 yıl yaşayacak mı?” adlı parçadan ne anladıkları ve çıkarımları sorulur. Verilen cevapların doğru telaffuzla ve yerinde vurgularla yapılmasına dikkat edilir. Geriatri kelimesinin alana (disipline) ait bir kavram olduğu izah edilir ve her alanın teknik kavramları olduğuna dikkat çekilir. Öğrencilere insan ömrü “200” yıla ulaşabilecek mi? Sorusu sorulur ve gerekçeleriyle, mümkünse disipline ait kelimelerin de kullanılmasıyla izahı istenir.</p>	<p>Soru cevap, tartışma, Bilgisayar Destekli Öğretim</p>

5	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı <ul style="list-style-type: none"> E posta yazar, e posta ile fikir alır verir, epostalara cevap verir ve eposta etiketlerini kullanır Araştırma yapabilir Arama motorlarını etkili kullanabilir İnternet kaynaklarını kullanır Araştırma yöntemlerini kullanır bilgi, belge ve kaynak arama yöntemlerini bilir İnternet kaynaklarından alıntılama yapar Elektronik yazı sunmayı bilir 	<p>Örnek bir arama motoru uygulaması yaptırılır bunun için “uzun ömür ve yaşlanma” konusunda akademik kaynakların olup olmadığını göstermek üzere “Google Akademik” araması nasıl yapılır uygulamalı olarak bilgisayar ekranı tahtaya yansıtılmak suretiyle gösterilir. Bilimsel verileri bulmanın yolları uygulamalı olarak öğretilir. Etkinlik 13 yaptırılır.</p>	<p>Araştırma-inceleme Yoluyla Öğretim, Bilgisayar Destekli Öğretim</p>
6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci) <ul style="list-style-type: none"> Üniversite düzeyine uygun kelimeler kullanır Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder Alanıyla ilgili teknik kavramları bilir ve kullanır Cümle yapısını bilir; bağımlı, bağımsız, karışık ve birleşik cümleler kurar Cümle yapısı ve kelime seçimini doğru yapar 	<p>Bütün öğrencilere dağıtılan kendi eğitim alanlarıyla ilgili paragrafların (bkz. Kavram geliştirme bölümü, metin kaynakları) bilinmeyen kelimelerinin okunup anlaşılması istenir. Öğrencilerden kendi alanlarında olan diğer öğrencilerle birlikte grup oluşturabilecekleri ifade edilir. Anlaşılmayan noktalarının öncelikle kendi alanlarından olan öğrencelerle tartışılıp tahmin edilmesi beklenir. Bu mümkün değilse sözlüklerin kullanılması söylenir. Son adımda anlaşılmayan noktanın öğretmenle iletişim kurularak çözülmesi gerektiği vurgulanır. Tespit edilen bilinmeyen kelimelerin Etkinlik 14 yazılması ve aynı etkinlikte belirtilen yerlere bu kelimeleri içeren birer cümle oluşturulması beklenir.</p>	<p>Sunuş yoluyla öğretim, soru-cevap, bireysel çalışma</p>
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Yazı boyunca eleştirel düşünceleri keşfeder Kendi inançlarına meydan okur Fikirsel bir tezi geliştirebilir Bilgiyi doğru şekilde yorumlar Entelektüel tartışmalara katılır Fikirlerini açık şekilde söyler, farklı bakış açılarını tam olarak yansıtır Ne okursa, görürse veya dinlerse eleştirel cevaplar üretir Analitik düşünür Kendi fikirlerini başkalarıyla karşılaştırır Kendi inançlarını sorguya çeker Görüşlerini kanıtlarla sürdürür Okuma ve yazmada araştırma ve bilimsel verileri kucaklar Mantıklı ve ikna edici fikirler üzerinden stratejiler geliştirir Fikirlerini değiştirmekten memnun olur 	<p>Öğrencilere yazıda katılmadıkları noktalar veya çıkarımların olup olmadığı sorulur. Alınan cevaplar ekseninde zıt fikirler karşılaştırılır ve seçilen farklı fikirdeki 2 öğrenciye argümanlarını karşılıklı olarak geliştirmeleri ve birbirlerinin fikirlerini değerlendirmeleri istenir. Fikirlerini bilimsel verilerle beslemeleri beklenir. Sınıfa yapılan konuşmaların ardından fikri değişen öğrenci olup olmadığı sorulur. Fikirlerin değişmesinin veya gelişmesinin ilerlemenin altın kuralı olduğu vurgulanır. Öğrencilere, bilim ve teknoloji sayesinde ölümcül hastalıkların yok olup olamayacağı veya ölüme çare bulunabilecek mi? soruları yöneltilir. Öğrencilerin görüşlerine kanıtlar sunmaları istenir.</p>	<p>Beyin Fırtınası, Soru – Cevap (Sokrat Yöntemi), tartışma</p>

3. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Adan-	Faktör	Müsabaka
Akademik	Felç	Olanaklı
Altın kural	Fırsatçı	Ölümcül
Alzheimer	Fikirlerini besle-	Projeksiyon
Ameliyat	Fon	Puzzle
APA	Fütürist	Radikal
Arama motoru	Geriatrı	Suni
Aramızdan ayrıl-	Görsel	Şirket
Argüman	Işık tut-	Tahrip
Asırlık	İki dillilik	Tansiyon
Aşama	İki ucu keskin kılıç	Telaffuz
Atıf	İnme	Toksik
Baskın	İnsanın doğasında var ol-	Tutum
Bulaşıcı hastalık	İntihal	Unvan
Bunama	İzah et-	Uzun yaşamın anahtarı
Cilt	Kavram	Vefat et-
Çerçeve	Kaynakça	Veli
Çıkarım	Kendine Has/Özğü	Verimlilik
Çok Kültürlülük	Kıdem	Vurgula-
Demir Döv-	Klinik Vaka	Yabancılaş-
Demografi	Kombinasyon	Yansıt-
Dezavantaj	Laboratuvar	Yapay
Disiplin	Limit	Yeni nesil ilaç
Eklem	Maruz kal-	Yönelik
Elimine et-	Medikal	Zatürre
Elinden Gelen	Menajer	
Emekleme	Miadını doldur-	

3. METİN



Fotoğraf: [http://www.istanbul.gov.tr/]

İNSANLAR İLERİDE 200 YIL YAŞAYABİLECEK Mİ?

Geçtiğimiz haftalarda Arkansas’da yaşayan, Gertrude Weaver 116 yıllık yaşamına geçirdiği **zatürre** hastalığı neticesinde son verdi. Dünya’nın en yaşlı insanı olma unvanını beş gün koruyabilen Weaver, unvanını bu rekorunu 1979’dan 1997’ye kadar koruyan ve 122 yıllık yaşamının ardından vefat eden Fransız Jeanne Calment’den birkaç yıl kadar genç olarak aramızdan ayrıldı. Peki, Weaver ve Calment gibi kıdemli genlere sahip olmak uzun yaşamın aranan anahtarı mı? Yeni nesil ilaçlar ve teknolojiyle, insanlığın yaşam ömrünü 130 hatta 200 yıl gibi limitlere zorlayabilir miyiz?

Aubrey DeGrey gibi **fütürist**lerin söylediğine göre sadece birkaç hastalığı elimine etmeyle ve yaşlanmaya yönelik yeni bir takım tedavi yöntemleriyle insan yaşı 1000 yıla çıkabilir. Gençleştirme ve hayatı uzatma üzerine fikirler üreten DeGrey, geçen yıl çok paralı bir şirkete sahip oldu. Kalifornia fon menajeri Joon Jun yaptığı 1 milyon dolarlık yardımla “Palo Alto Uzun yaşam Ödülü” adı altında fareler üzerinde yapılacak ve **laboratuvar** farelerindeki yaşam süresini %50 oranında yükseltecek bir çalışma başlattı. Şimdiye kadar 15 haziranda başlayacak olan bu müsabakaya 15 ekip kayıt yaptırmış.

2014 yılında Google, yavaş yaşlanma ve yaşa bağlı hastalıkları geri döndürmeye yönelik girişimleri araştırmak için Calico adında bir öncekinin devamı şeklinde çalışma duyurmuştu. Bu sırada önceleri İnsan **genom** araştırmalarında yer alan Craig Ventner “Human Longevity” adında yeni bir şirket

kurarak Weaver gibi süper yaşlıların **DNA** dizilerini **veri tabanına** aktarıp **genetik** kodlarını kurarak bize neyin uzun yaşamada yardım ettiğini bulmayı amaçladı. Buna karşın diğer bilim adamlarının savunduğu görüş ise ne kadar para harcanırsa harcanırsa insan vücudunun limitlerinin zorlanamayacağı üzerine yoğunlaşıyor. Bu görüşü savunanlar, iyi bir yaşam tarzı ve alışkanlıkların hayatımızı uzatabilecek olsa da insan doğasında var olan yaşam ömründe radikal bir değişim yapamayacağı görüşündeler. Boston Üniversitesi **Tıp** Fakültesi’nde **Tıp** ve **Geriatri** profesörü Thomas Perls: “Hedefimiz birkaç insanı 130 yaşına ulaştırmak mı, yoksa ulaşılması daha mümkün olan daha fazla insanın yaşamlarının büyük bir kısmında iyi bir sağlık kalitesinde yaşayabilmelerini sağlamak mı?” diye soruyor.

Boston Medikal Merkezindeki 100 yılın üzerinde yaşayan insanların ve 110 yıl üstü yaşayan “süper-asırlıkların” **genleri** üzerinde yapılan New England Centenarian adındaki çalışmanın yönetici görevini Perls üstleniyor. Buldukları birkaç **genin** yaşlanmaya sebep olan hastalıkları uzaklaştırmak için anahtar olabileceğini varsaysalar da puzzle halen çözülmüş değil. Perls: “Bu insanların bizlerden neden bu kadar yavaş yaşlandığını araştırmalıyız.” diyor. Perls, insan vücudunun kendine has bir son kullanma tarihi olduğunu ve bir noktadan sonra miadının dolduğunu söylüyor. Bazı uzun yıllar yaşamış insanlar onlarca yıl iyi olmalarına rağmen ardından hayatlarının son yıllarında ölüm baskısıyla boğuşuyorlar. Bu zamanlar onları fırsatçı hastalıklar olan **zatürre** ve küçük **inmelere(felç)** korunmasız bırakıyor. Perls’in söylediğine göre, vücut kısımlarını değiştirmek, yapay **eklemler** eklemek ve hatta **Alzheimer** hastalığını yenmek bile çoğumuzu 130 yaşına taşımayacak. Perls: “Bu çalışmanın emekleme aşamasındayız. Bazı **genler** hakkında fikrimiz var; ama bazı insanlarda **kombinasyonları** diğerlerinden çok farklı.”

Güney Kaliforniya Üniversitesi, **Gerontoloji** Profesörü Caleb Finch’ye göre uzun yaşamış insanlarda **Alzheimer** ve **bunama** gibi beyin hastalıklarına yakalanma riski artıyor. Gerçek şu ki, 100 yaşın üzerindekiilerin yarısında **Alzheimer** hastalığının bir türüne rastlanıyor. Finch şöyle diyor: “Benim çıkarımım şu ki: 120 yıllık bir maksimum yaşam ömrüne sahip olduğumuz gerçeği. 100 yaşına kadar yaşamak istiyorsanız eğer **Alzheimer** gibi **linik** bir duruma yakalanma riskinizin artıyor olduğunu bilmelisiniz. Elimizden gelenin en iyisiyle bu hastalığı yavaşlatmanın bir yolunu arıyoruz. Buna adanmış kariyerler var ve parlayan başarılarla sahibiz; ama hiçbiri henüz büyük bir değişime ışık tutmuyor”. Finch yakın zamanda yayınladığı araştırmasıyla da iklim değişiminin yaşlı insanları

etkileyeceğine yönelik sonuçlarını ortaya koydu. Perls'in vurguladığı nokta ise bugün doğan insanların 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyılın ilk zamanında doğanlara göre daha iyi ilaçlara ve **medikal** teknolojilere ulaşarak hayatlarını uzatma şansına sahip olmalarına karşın, sahip oldukları sularında, havalarında ve yiyeceklerinde daha fazla **toksik** kimyasala maruz kalma gibi dezavantajlarının da olduğu gerçeği. Perls, "Birçok insan bulaşıcı hastalık tedavileri, kullanılan ilaçlarla düşürülen **tansiyon** ya da yeni **ameliyat** yöntemleriyle daha uzun yaşıyor." diyor; ama görünen o ki iki ucu keskin bir kılıç dövüyoruz.

Metin Kaynak: Mertay Özkurnaz, www.bilim.org ; news.discovery.com



11. ETKİNLİK

Derste okunan İnsanlar 200 Yıl Yaşayacak mı adlı metni dinlerken “Cornell Not Alma Tekniği” ni kullanarak not alınız.



Adı-Soyadı:

Anahtar Kelimeler

Ayrıntılar

Kısa Özet

Şablon Kaynak: A. Şahin ve Diğerleri (2015). Cornell Not Alma Tekniğinin Dinlenen Metni Anlamaya ve Kalıcılığa Etkisi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, sayı:29.

12. ETKİNLİK

“İnsanlar 200 yıl yaşayacak mı?” adlı metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini aşağıya yazınız.

*Giriş**Gelişme**Sonuç*



Görsel Kaynak: [sivilsayfalar.org]

13. ETKİNLİK

Aşağıdaki e posta (e-mail) bölümünü sağlıklı yaşam, uzun ömür, tıp ve teknoloji konularında yaptığınız araştırma sonucuna göre doldurunuz. Yararlandığınız kaynakları yazınız.

Kime Bilgi: Gizli

K T A Aa A⁺ A

Merhaba Vedat Hocam,

Bugün derste anlatılan şeylerin dışında internette araştırma yaptım ve şunları öğrendim.

Saygılarımla,

.....

14. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız anlamlarını bulup cümlede kullanınız.

Kelime ve Anlamı

Bir Cümle Yaz

.....




.....



.....



.....



15. ETKİNLİK

Aşağıdaki bilgileri APA (American Psychological Association) kapsamında metin dışı (kaynakça) ve metin içi bilgi (atıf) olarak uygun yerlere doğru biçimiyle yazınız.



Yazarın Adı: Mustafa **Soyadı:** ÇAKIR **Yazının Yayınlanma Tarihi:** 2002 **Dergideki Sayfanın Numarası:** 39

Makale Adı: Almanya'daki Çok Kültürlü Ortamlarda Türkçenin Ana dili Olarak Kullanımı.

Yazının Yayınlandığı Derginin Adı: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

Ana dilin tahribi veya baskın bir dilin etkisiyle zayıflaması bireyi ait olduğu toplumdan uzaklaştırır. **“Ana dili gelişmeyen bir bireyin, çok dillilik ve çok kültürlülük akımının etkisiyle kendine ve sosyal çevresine yabancılaşma tehlikesi vardır. Bir çocuk, ancak ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkisi sayesinde kullandığı dili öğrenir.”** (). Yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocukları ana dillerinden farklı bir dilin konuşulduğu, farklı bir kültürün baskın olduğu bir ortamda yaşamaktadırlar.

..... ‘a göre **ana dili gelişmeyen bir bireyin, çok dillilik ve çok kültürlülük akımının etkisiyle kendine ve sosyal çevresine yabancılaşma tehlikesi vardır. Bir çocuk, ancak ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkisi sayesinde kullandığı dili öğrenir.** Yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocukları ana dillerinden farklı bir dilin konuşulduğu, farklı bir kültürün baskın olduğu bir ortamda yaşamaktadırlar.



Kaynakça

Belet, Ş. D. (2009). İki Dilli Türk Öğrencilerin Ana Dili Türkçeyi Öğrenme Durumlarına İlişkin Öğrenci, Veli ve Öğretmen Görüşleri (Fjell İlköğretim Okulu Örneği, Norveç). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 71-85.

Cemiloğlu İ. , Ülker Ş. (2012). Belçika’da Yaşayan Türk Çocuklarının Demografik Özelliklerine Göre Türkçeye Yönelik Tutumları. *Zeitschrift für die Welt der Türken, ZfWT Vol. 4, No. 2, 7-26.*

Çalışkan, N. (2008). *Türk Öğretmenler Tarafından Yürütülen Türkçe ve Türk Kültürü Derslerinin Verimliliğini Etkileyen Faktörler*. 1.Uluslararası Avrupalı Türkler Kongresi “Eğitim ve Kültür” Kitabı, Cilt: 2, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları, 191-208.

4. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1 Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
<ul style="list-style-type: none"> Akademik metinleri okur ve anlar(makale, deneme, bildiri...) Okunan bilgiyi özetler Parçadan sentez bilgileri elde eder Paragrafları okur, anlar, tartışır ve pozisyonunu iletir 	Önce metin sesli bir biçimde öğretmen tarafından okunur. (amaç dinleme eğitimi yapmaktır, bu esnada Etkinlik 16 yapılır). Daha sonra öğretmen tarafından belirlenen 3 öğrenciye parçanın bölümleri sırasıyla okutulur. Okumadan sonra öğrencilerden parçanın özetini yapmaları istenir. Ardından öğretmen Etkinlik 17' i yaptırır amaç parçaya dair sentez bilgileri sağlamaktır.	Soru-cevap, bireysel çalışma
2 Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
<ul style="list-style-type: none"> Dersi dinler Konularla ilgili metinleri dinler Formel ve enformel dinlemeler yapar. 	Metin sesli bir biçimde yavaşça öğretmen tarafından okunur. Öğrencilerden Etkinlik 16' da boş bırakılan yerleri doldurmaları istenir.	Sunuş (Alış) Yoluyla Öğretim, bireysel çalışma
3 Yazma Süreci ve Üretim		
<ul style="list-style-type: none"> Bildiri hakkında bilgi sahibi olur ve bildiri yazar Metin türleri ve özelliklerini bilir ve kullanır(bildiri). Sınıflandırıcı, betimleyici, kronolojik sıralama yapar Yazmanın çok çeşidini üretir(bildiri) 	Bildirinin neden yazıldığı anlatılır. Bildiri sunulacak ortamlara dair bilgilendirme yapılır. Bildiri içeriğinden bahsedilir. Bu amaçla bildiri türleri (tam bildiri, özet bildiri, poster bildiri) anlatılır. Bu kapsamda Etkinlik 18 yaptırılır. Öğrencilerden örnek bir bildiri özeti yazmaları istenir. Bu amaçla Etkinlik 19 yaptırılır.	Sunuş (Alış) Yoluyla Öğretim, gösterip yaptırma
4 Konuşma ve İletişime Geçme		
<ul style="list-style-type: none"> Araştırmalarını sözlü olarak savunabilir Dilsel ince ayrımları anlar ve beden diline dikkat eder Hazırlıklı konuşmalar yapar Formel ve enformel konuşmalar yapar Akademik kaynaklardan yararlanarak sunumlar yapar 	Dinozorlar konusunda öğrencilerin araştırma yaparak bilgi edinmeleri ve bu konu hakkında sınıfta sunum yapmaları istenir. Bu amaçla konu ödev olarak verilir. Yapacakları araştırmanın veri bilgilerini Etkinlik 20'de yazmaları istenir. Bu konuda kendi ana dillerinde veya başka dillerde yazılmış makale, köşe yazısı haber vb. kaynakları taramaları istenir.	Araştırma-inceleme Yoluyla Öğretim, bireysel çalışma
5 Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
<ul style="list-style-type: none"> Araştırma tekniklerini kullanır bilgi, belge, kaynak arama yöntemlerini bilir. Arama motorlarını etkili kullanır Elektronik yazı sunmayı bilir 	Dinozorlar konusunda internet kaynaklarını kullanmaları amaçlanır. Bu konuda ön bilgilendirme yapıldıktan sonra Google akademik ve Google detaylı arama biriminden istifade etmeleri istenir. Kendi dillerinde arama için Google dil seçeneğine dikkat etmeleri beklenir.	Araştırma-inceleme Yoluyla Öğretim

6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci) <ul style="list-style-type: none"> • Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder • Üniversite düzeyine uygun kelimeler kullanır • Alanıyla ilgili teknik kelimeleri bilir ve kullanır. • Cümle yapısı ve kelime seçimini doğru yapar 	<p>Parçada geçen “65 milyon yıl önce Meksika’nın Yucatan Körfezi’ne düşen böyle bir cismin dinozorların yok oluşuyla ilgili olduğu sanılıyor.” cümlesindeki sanılıyor kelimesine dikkat çekilir. Bu kelime ne demek istiyor diye sorulur. Alanıyla ilgili dağıtılan paragraflarda geçen kelimelere dair Etkinlik 21 yaptırılır.</p>	<p>Soru cevap (Sokrates) tekniği, bireysel çalışma</p>
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı <ul style="list-style-type: none"> • Entelektüel tartışmalara katılır. • Bir fikir yazısını analiz edebilir • Bir argümanın doğruluğunu test eder • Kendi öğrenmelerine karşılık sorumluluk geliştirir. • Kendi öğrenmelerini savunur ve kendine avukatlık yapabilme pratiğine sahip olur. 	<p>Parçada katılmadığınız yerler var mıdır diye sorulur. 2008 yılına ait bu parçada geçen NASA göktaşlarının dünyaya çarpması konusunda hazırlıksızdır ifadesi sizce doğru mudur? Sorusu yöneltilir. Göktaşları dünyanın sonunu getirebilir mi ve Kıyamet denilen şeyin göktaşlarıyla ilgisi olabilir mi sorusu yöneltilir.</p>	<p>Soru cevap tekniği</p>

4. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Adeta	Göçmen	Ödün ver-
Anahtar Kelime	Gök taşı	Örgüt
Anıl-	Gökbilim	Periyot
Anında	Güncel	Peru
Asteroid	Hiroşima	Poster
Astronot	İhtimal	Potansiyel
Atmosfer	İstifade et-	Risk
Atom	İstikrar	Sadakat
Bağımlı	İşle-	Sapta-
Bağlam	İtki	Sema
Benzetim	Jet	Sibirya
Biçim	Kaçınılmaz	Sunuş
Bütçe	Kamu	Süzül-
Cisim	Kapsam	Tabi Tut-
Çaba	Kayda değer	Tanık
Çap	Kısa süre zarfı	Tanımla-
Çizelge	Kısıntı	Telkin Et-
Darbe	Kıyamet	Uzay
Deşifre	Kilometrekare	Üstesinden gel-
Devrim	Körfez	Vakıf
Dinamik	Kronoloji	Yerleşim
Dinozor	Kurum	Yeryüzü
Duyarlılık	Kuyruklu yıldız	Yeti
Entelektüel	Nagazaki	Yörünge
Erişim	Olasılık	Zihinsel
Farkına var-	Otorite	

4. METİN



[Fotoğraf: zumfeed.com]

DİNOZORLARA OLAN BİZE DE OLUR MU?

Çok eski zamanlardan günümüze kadar yeryüzüne çarpan **asteroit** ve **kuyruklu yıldızlar** Dünya yüzeyinde çeşitli **krater**lerin oluşmasına neden olmuştur. 65 milyon yıl önce Meksika'nın Yucatan **Körfezi**'ne düşen böyle bir cismin **dinozor**ların yok oluşuyla ilgili olduğu sanılıyor. **NASA**, bunun gibi önemli değişikliklere yol açabilecek **asteroit**leri on yıldır saptamaya çalışıyor. Özellikle de "öldürücü darbe" potansiyeli olan, **çapı** 1 km'nin üzerinde ve Dünya'ya 50 milyon kilometre ve daha yakın **yörüngeler**de dolanan cisimlere odaklanılıyor; ancak büyük olanları saptamak işin kolay kısmı. Kolayca tanımlanamayacak kadar küçük olanların da ciddi tehdit oluşturabildiğini yaşanan örneklerden biliyoruz. Yüz yıl önce Sibiry'a'nın orta bölgelerine düşen bir **kuyruklu yıldız** havada patlayarak yaklaşık 2000 km²'lik ormanlık alanı yerle bir etmişti. Havadaki patlamanın 8,5 km yüksekte ve Hiroşima'ya atılan **atom** bombasınınkinden 185 kat daha güçlü bir etkiyle gerçekleştiği tahmin ediliyor. Sandia Ulusal Laboratuvarları'nın yaptığı benzetimler 27 m **çapındaki** bir cismin bu etkiyi ortaya çıkarmaya yetebileceğini gösteriyor. Sibiry'a semalarını bir ateş topuyla aydınlatan bu patlama 30 Haziran 1908'de sabahın erken saatlerinde oldu ve Tunguska olayı olarak anıldı. Bu olay, **uzaydan** gelebilecek gizli tehlikelerle ilgili yakın geçmişte verilmiş bir uyarı olarak kabul ediliyor. **NASA**'nın Kaliforniya'daki Jet İtke Laboratuvarları'nda çalışan araştırmacılar Tunguska olayındaki

gibi bir **gök taşı**nın Dünya atmosferine her 300 yılda bir girme **olasılığı** bulunduğunu ve “yakın” **yörüngelerde** dolanan benzer büyüklükteki **asteroit** sayısının 375.000 dolayında olabileceğini belirtiyorlar. Neyse ki bir sonraki **gök taşı**nın **yeryüzünün** üçte birini oluşturan okyanuslardan ya da yerleşim yerlerine uzak, geniş arazilerden birine düşme **olasılığı** daha büyük. İlgili kamu kurumlarının böyle bir olayın olası zararlarına hazır olmak için ne kadar kaynak ayırması gerektiğiye risk yönetimi sınavlarının hâlâ en zor sorularından biri.

Jet İtki Laboratuvarları'ndan Donald K. Yeomans, **atmosferimize** sürekli çok sayıda **gök taşı**nın girdiğini, bunların basketbol topu ile bir otomobil arasında değişen büyüklüklerde olduğunu ve birçoğunun tümüyle yanarken, bir bölümünün zarar verecek şekilde havada patladığını belirtiyor. En güncel örneklerden biriye bu haziran ayı sonunda Peru'ya düşen ve 18 m **çapında** bir **krater** açan **gök taşı**. Büyük olasılıkla bir basketbol topundan büyük olmayan bu cisim, gizlice süzülen **gök taşların**ın barındırdığı tehlikeyi hatırlattı. **NASA**, Dünya'ya çok yakın, 1 km ve daha büyük **çaplı** 940 **asteroitin** olduğunu tahmin ediyor. Bunlardan 743'ü tanımlanmış durumda. **NASA** Dünya'ya yakın 5500'den çok **asteroidi** saptamış bulunuyor. **Bütçe** kısıntıları **NASA**'nın önümüzdeki yıl %90'mı bitirmeyi amaçladığı büyük cisimleri tanımlama projesini yavaşlatıyor. Sibirya'ya düşen **gök taşı** gibi küçük olanların tanımlanmasıysa daha uzun yıllar sürecek gibi. Durum böyle olsa da **gök bilimciler** Dünya'ya çarpma **olasılığı** olan birçok **asteroitin** önümüzdeki on yıl içinde tanımlanacağını belirtiyor. “Ancak farkına varmak tehdidin üstesinden gelmek için yalnızca ilk adım.” diyor Apollo 9 **astronotu** Rusty Schweickart. Schweickart, Dünya'ya yakın cisimleri tanımlamak ve bunlara müdahale etmek için insansız **uzay aracı** geliştirme amacıyla daha çok araştırma yapılması gerektiğini savunan bir vakfi yönetiyor.

Eski **astronot**, büyük ya da küçük, dünyaya doğru gelen bir **asteroit** ya da **kuyruklu yıldızın** saptanması durumunda bir yön saptırma tekniğinin ortaya konmamış olması bir yana, böyle kaçınılmaz bir olay için uluslararası iş birliğine yönelik kayda değer bir çabanın da bulunmadığını vurguluyor. Schweickart'a göre uluslararası karar sürecinin işlememesi gelecekte alacağımız bir darbenin belki de en büyük nedeni olacak.

Metin Kaynak: Bilim ve Teknik Dergisi, Bilal Ayan, Ağustos 2008 sayısı, sf.19;
<http://www.nytimes.com>

16. ETKİNLİK

Metni dinlerken aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

NASA, Dünya'ya çok yakın, ve daha büyük çaplıasteroitin olduğunu tahmin ediyor.

Bütçe kısıntıları NASA'nın önümüzdeki yıl bitirmeyi amaçladığı büyük cisimleri tanımlama projesini yavaşlatıyor.

Neyse ki bir sonraki göktaşının yeryüzünün üçte birini oluşturan ya da yerleşim yerlerine uzak, geniş birine düşme olasılığı daha büyük.

En güncel örneklerden biriye, bu haziran ayı sonunda 'ya düşen ve 18 m çapında bir krater açan göktaşı.

17. ETKİNLİK

Derste okunan “Dinozorlara Olan Bize de Olur mu?” adlı metne ait aşağıdaki etkinliği yapınız.

1.	Bugün Dünya'ya yakın göktaşlarının hepsini tanımaktayız.
2.	Göktaşları Dünya için tehlikelidirler.
3.	Dinozorlar zamanındaki göktaşı tehlikesi günümüzde hala devam etmektedir.
4.	65 milyon yıl önce Meksika'nın Yucatan Körfezi'ne düşen bir cismin dinozorların yok olmasına neden olduğu kesin olarak bilinmektedir.
5.	Bugün Dünyamıza bir göktaşı düşecek olsa, NASA bunu anında yok edebilecek önlemler almıştır.
6.	Uluslararası toplum göktaşlarıyla ilgili büyük oldukça dikkatlidir.

DOĞRU	YANLIŞ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

18. ETKİNLİK

Aşağıdaki bildirilerin çeşitlerini altına yazınız (Tam Metin Bildiri, Poster Bildiri, Özet Bildiri).

BELÇİKA'DA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN MEVCUT DURUMU VE TESPİT EDİLEN SORUNLAR

Vedat EKMEKÇİ

ÖZET

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), üye ülkelere göçmen işçilerin çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayacak bir eğitim vermelerini telkin eden 25 Temmuz 1977 tarihli yönergesini yayımlamıştır. Bu yönerge kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı, yurttaşlarımızın çocuklarına

...

Anahtar Kelimeler: Ana dili, İki dillilik, Belçika, Türkçe ve Türk Kültür Öğretmenler

1. GİRİŞ

Dilin çok karmaşık kendine özgü ses yapısı vardır. Dünya üzerindeki her dilin tonlaması ve ses yapısı farklıdır. "Dil anlam ve ses öğelerinden oluşan dizgesel bir yapıya sahiptir." (Karadüz, 2008: 432). Dil sayesinde insanlar iletişim kurar. Dil, insanları diğer canlılardan ayıran önemli özelliklerden birisidir. İnsanlık mirası dil sayesinde taşınır.

...

2. YÖNTEM

Öğretmenlerin görüşlerine göre Belçika'daki Türkçe öğretiminin durumunu ve karşılaşılan temel sorunları tespit ederek çözüm önerilerinde bulunmak için nitel araştırma yaklaşımında gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır.

...

3. BULGULAR

Bu bölümde görüşme ve gözlem formundan elde edilen veriler incelemeye tâbi tutulmuş, analiz sonucunda elde edilen bulgular verilmiştir.

Tablo: 3.1.1 Sınıfın Sosyal Ortam Özellikleri

A1: Derslerinizi işlediğiniz sınıflardaki ortamın sosyal boyutu hakkında bilgi verebilir misiniz?

...

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Belçika'da Türkçe Öğretiminin durumu ve karşılaşılan temel sorunlara baktığımızda Türkçe ve Türk Kültürü dersine katılan öğrencilerin, çoğunlukla derse ilgisiz kaldığı ve motivasyon düzeyinin çok düşük olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü aynı fikirde görüş belirtmiştir. Öğrenciler kadar velilerin de derslere olan ilgisinin düşük olduğu ifade edilmiştir. Bu konuda duyarlılık oluşturmak gerektiği muhakkaktır.

KAYNAKÇA

Ekmekçi, V. (2012). "Belçika'da Türkçe Dersinin Problemleri hakkında Öğrenci Görüşleri, *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Deraisi*. Yıl:2. Sayı:3. 16-28.

Eğitimde Yeni Bir Dönüşüm: Z Kuşağı


Nidan Oyman, Orkun Şen, Selahattin Turan

Hızlı teknolojik gelişmeler ve doğal değişimler, teknolojinin bir zaman çizelgesi gibi işlenmesine ve her on yılda bir, yeni bir neslin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Geçmiş yılların aksine aynı iş, okul ve eğlence alanlarını paylaşan birkaç kuşağın varlığının, belirli bir zaman periyodunda bu yeni nesillerin ortaya çıkmasının, toplumda adeta bir devrime neden olduğu düşünülmektedir. Söz konusu bu kuşakların birbirlerinden çok farklı olması, kendi dinamiklerinden doğan bir tür devrimin varlığını ortaya koymaktadır. Kısa bir süre zarfında yerleşik alışkanlıklar ve davranışlar değişerek, bireylerin çok farklı ilgi ve alışkanlıklara, daha da önemlisi farklı zihinsel modellere uyumunu ortaya çıkarmaktadır. İkinci dünya savaşı sonrası 1945lerde iyimser ve ekonomik anlamda istikrarlı bir dünyaya doğan Baby Bloomers kuşağı, önemli birçok sosyal değişime tanıklık etmiş, artan refahla birlikte tüketimin de arttığı çevre koşullarında yetişmiş, idealist ve rekabetçi bir nesil olarak ortaya çıkmıştır. Bu kuşağın çocukları ise; 1960larda ekonomik belirsizlikler ve boşanmalara yönelik güçlü eğilimlerin olduğu dönemde dünyaya gelen, televizyon ile büyüyen X kuşağının temsilcileridir. 1980lerde bölge ve toplumlar arası çatışmaların yaşandığı bir dünyada doğan Y kuşağı ise; kendinden önceki nesillerin aksine teknolojinin hızla gelişimine tanıklık eden, daha iyimser, teknolojiyi daha iyi tanıyan marka bağımlısı bir kuşak olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde değişken tabanlı pek çok olgu; bireyler, örgütler ve birey-örgüt ilişkisinin sebebi ve sonucu olan eğitim kavramında da yeni zorluklar oluşturmaktadır. Özellikle son 50 yıl göz önüne alındığında, bireylerin zihinsel becerilerinin sürekli olarak geliştiği ve Y kuşağının düşünce yapılarının değiştiği yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Bu kuşağın kavrama güçleri, düşünme becerileri, karar verme yetileri, işbirliği yapma yetenekleri ve takım ruhu becerileri X kuşağına göre önemli ölçüde değişikliğe uğramıştır. Otoriteye sonsuz derecede saygı gösteren, sadakat duyguları ve bağlılık dereceleri yüksek olan X kuşağının aksine, Y kuşağında yer alan bütünsel algılama, yüksek düşünme hızı, ödünsüz anlamlılık, değer arayışları ve teknolojiyle iç içe olma kuşak çatışmaları içerisinde yeni zorluklara yol açan konular arasında yer almaktadır. Henüz bu zorlukların tam olarak aşılmasına rağmen, 1990larda dünyaya gelen ve 2000li yıllara egemen olan Z kuşağının ortaya çıkması, bahsedilen kuşak çatışmalarının üzerine eklenen daha zorlu bir konu haline gelmektedir. İnternete olan bağlılıkları, yeni teknolojileri en son noktasına kadar kullanabilmeleri ve cep telefonları, sosyal paylaşım siteleri gibi farklı iletişim kanallarıyla etkileşim ve iletişimlerini düzenli bir biçimde, kesintisiz gerçekleştirebilmeleri, isteklerini duyurabilmeleri ve daha fazla erişim sağlayabilmeleri önceki kuşaklarla aralarındaki önemli farklar arasında yer almaktadır. İnternet ve sosyal medyadan ayrı kaldıkları zamanı kayıp bir zaman olarak tanımlayan ve en belirleyici özelliklerinden birinin hız olduğu kabul edilen Z kuşağı; hızlı konuşan, hızlı öğrenen, hızlı düşünen, hızlı büyüyen ve hızlı tüketen buna rağmen içinde buldukları çevre koşulları nedeniyle önceki kuşaklara göre gerektiğinin de bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır...

Anahtar Kelimeler Z Kuşağı, Z Kuşağı ve Eğitim, Teknoloji ve Eğitim

(kısaltılmıştır.)


Kaynak: Oyman ve Diğerleri. (2013). 8. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri, Marmara Üniversitesi, 80-82.



POSTMORTEM MİKROBİYOLOJİK ANALİZLERİN OTOPSİ TANISINA KATKISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Nihan Ziyade¹, Sinan Sevinç², Cengiz Haluk İnce²

¹Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi Postmortem Mikrobiyoloji Laboratuvarı
²Adli Tıp Kurumu 2. İhtisas Kurulu



GİRİŞ:

İk mikrobiyolojik çalışmalar postmortem dokularda geliştirilmiş olmasına rağmen günümüzde klinik kullanımı daha yaygındır. Ancak postmortem mikrobiyolojik çalışmalar klinikteki kadar yaygın olmasa da araştırılmaya devam etmiş ve otopsilerde kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Bu çalışmada 2007-2011 yılları arasında mikrobiyolojik analizi yapılan otopsi olgularının retrospektif olarak taranarak alınan örneklerin ölüm sebebi ile ilişkisinin kurulması, mikrobiyolojik analizlerin otopsi tanısına katkısının değerlendirilmesi ve mikrobiyolojik analizlerin yanı sıra enfeksiyona yönelik histopatolojik ve makroskobik bulgular da gözden geçirilerek makroskobik-patolojik-mikrobiyolojik uyumu ilgili istatistiklerin de ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

GEREÇ-YÖNTEM :

Çalışmamızda Haziran-2007, Aralık-2011 tarihleri arasında Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi'nde otopsi yapıp, postmortem mikrobiyolojik örnekleme yapılan 1225 olgu retrospektif olarak taranmıştır. Otopsi raporlarından elde edilen sosyodemografik özellikler, postmortem interval, postmortem mikrobiyolojik örnek alma endikasyonları (olgunun hastane yatışının olması, 2 yaş altı olgular, evde, sokakta, otelde vs. ölü bulunan olgular gibi) gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Makroskobik olarak otopside tariflenmiş enfeksiyon bulguları, bu bulguların bulunduğu organlar ve enfeksiyona yönelik tanımlanmış şekilleri (cerahat, pü, pürülan sıvı, enfekte kitle vs.), histopatolojik olarak enfeksiyon hastalıklarına yönelik tanımlanmış bulgular, otopside rutin mikrobiyolojik örneklemede kullanılan organların (kan, akciğer, bos, dalak, karaciğer) Gram, Giemsa yöntemi ile boyanmaları, polimorf nüveli lökosit, Gram pozitif veya negatif bakterilerin varlığı, maya hücreleri varlığı yönünden incelenmiştir. Enfeksiyona yönelik bulgu saptanıp saptanmama durumuna göre makroskobik, histopatolojik ve mikrobiyolojik skorlama yapılarak istatistiksel olarak makroskobik-histopatolojik ve mikrobiyolojik uyum sonuçları değerlendirilmiştir.

Gram Boyama Tablosu	Kan		BOS		Akciğer		Dalak		Karaciğer		Ür-Hap-Üboku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Lökosit (+)	4	26	26	24,7	124	20,6	129	27,6	33	2,4	12	52,4
Lökosit (-)	81	76	167	71,8	555	59,1	712	80,3	283	89	7	32,3
Maya hücreleri (+)			1	0,4	25	2,7	32	3,6	1	0,3	2	9,1
Lökosit veya Maya hücreleri (+)	2	0	3	1,3	25	2,7	6	0,7	3	0,3	1	4,5
Toplam	25	100	222	100	550	100	866	100	316	100	23	100

Kültüri Sonuçları	Kan		BOS		Akciğer		Dalak		Karaciğer		Ür-Hap-Üboku	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Gram pozitif bakteriler	223	11,5	153	28	133	23,9	89	10,2	12	3,7	5	21
Gram negatif bakteriler	80	31,5	318	56,2	278	50,5	315	36,2	87	27,0	5	21
Moldüler	12	4,7			29	5,3	25	2,9	8	2,5	4	17
St ve 2**	299	12,1	128	23,2	127	23,1	144	16,5	12	3,8	4	17
3 ve 3***	18	7,1	2	0,4	23	4,2	1	0,1	7	2,2	6	25
2 ve 3	17	6,7	3	0,6	11	2,0	14	1,6	2	0,6	1	4
2, 2 ve 3	28	11,1	8	1,5	27	4,9			1	0,3		
2 veya 3 veya 3	178	71,5	711	128,2	671	122,0	546	62,9	191	59,7	12	51
Toplam	1225	100	615	100	615	100	887	100	321	100	23	100

* Gram pozitif bakteriler, ** Gram negatif bakteriler, *** Moldüler

BULGULAR:

Olguların sosyodemografik özellikleri, postmortem interval ve alınan vakaların özellikleri Tablo 1'de özetlenmiştir. Otopsideki makroskobik bulgular incelendiğinde; olguların büyük bir kısmında (n=864, %70,5) hiçbir organda enfeksiyona yönelik bir tanımlama yapılmadığı, enfeksiyon bulgusu tanımlanan organlar içerisinde de ilk sırayı akciğerlerin (n=214, %17,5) aldığı saptanmıştır. Aynı şekilde histopatolojik bulgular içerisinde de en sık akciğerlere yönelik bronkopnömi, pnömoni, piri, interstisyel pnömoni, yenidoğan/perinatal pnömoni tanımlarının yer aldığı görülmüştür.

Mikrobiyolojik değerlendirme (Gram boyama ve kültür) sonuçları Tablo 2 ve Tablo 3'de gösterilmiştir. Postmortem mikrobiyolojik analizlerin klinik, otopsi ve histopatolojik bulgularla birlikte değerlendirilmesi gerekliliği dikkate alındığında adli tıp uzmanı, patoloğlar ve mikrobiyologlar arasında enfeksiyon tespiti açısından uyumsuzluk olmadığı ($p=0,001$), ancak saptanan uyumsuz düşük düzeyde olduğu ($k = 0,319$) görülmüştür.

SONUÇ:

Postmortem mikrobiyolojik analizlerin otopsi olgularında kullanımının artmasıyla birlikte sonuçlarının güvenilirliği ve otopsi tanısındaki değeri giderek tartışılmaya başlanmıştır. Hastane yatışlı olgular ve yenidoğan/bebek olgularında kullanımı yaygın olan postmortem mikrobiyolojik analizler, enfeksiyona bağlı ölümlerin çoğuğu nedeniyle (pnömoni, menenjit vs.) önemlidir. Postmortem mikrobiyolojik incelemelerin klinik hikaye, otopsi bulguları ve histopatolojik bulgularla birlikte değerlendirildiğinde otopsi tanısına katkı yadsanamaz bir gerçektir. Bir kısmı yeni teknolojilerde (PCR gibi) dahil olmasıyla mikrobiyolojik analizlerin veriminin artacağı ve otopsi tanısına katkısının daha fazla olacağı düşünülmektedir.

Özellik	Olgu sayısı	n	%
Cinsiyet			
Kadın	391	31,9	
Erkek	834	68,1	
Yaş Grupları			
0-1 yaş	304	24,8	
2-15 yaş	154	12,6	
16-45 yaş	398	32,5	
46-60 yaş	223	19	
>60 yaş	156	12,7	
Postmortem İnterval			
12 saat	537	43,8	
24 saat	627	51,2	
48 saat	48	3,9	
>48 saat	13	1	
Endikasyon			
Hastane yatış	661	54	
2 yaş ve altı ölümler	352	28,7	
Endokardiyal enfeksiyon ve diğer bulgular	183	14,9	
Diğer	4	0,3	
Bilgi olmayan	25	2	
Toplam	1225	100	

İKİ DİLLİ ÇOCUKLARIN YAZMA BECERİLERİNDE ORTAYA ÇIKAN HATALARIN TESPİTİ

Vedat EKMEKÇİ

1. Giriş

Belçika'da yaşayan Türk kökenli vatandaşlarımızın çocukları iki dilli olarak tanımlanmaktadır. Yabancı ülkede konuşulan dilin ana dil üzerindeki etkisi, ana dil konusundaki yetersiz bilgi edinimi, ana dil kullanım ortamlarının azlığı sebebiyle bu öğrenciler ana dille(Türkçe 'de) birçok problem durumuyla karşılaşmakta ve hatalar yapmaktadırlar. Bu çalışmada bu hataların tespiti amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ana dili, İki dillilik, Belçika, Türkçe ve Türk Kültür Öğretmenler

2. YÖNTEM

Bu çalışmada Nitel araştırma yöntemleri kapsamında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. İnceleme yapılırken Corder'in(1981) Hata Analizi basamakları takip edilmiştir.

3. BULGULAR

Öğrenciler birçok hata yaptıkları görülmüştür. Bu hatalar Flamancanın etkisi, duyduğu gibi yazma, yöresel ağız kullanımı, harf hataları, hece düşürme, Türkçe'nin gramer kuralları konusundaki bilgi eksikliklerinden kaynaklandığı söylenebilir. 3800 kelime içerisinde 3000 kelimenin yanlış yazıldığı görülmüştür.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin Türkçe konusunda yeterli bilgilendirmeleri gerekmektedir. Aile içi Türkçe kullanımı özendirilmeli ailelere bu konuda bilgiler verilmelidir. Öğrencilerin doğru Türkçeyi duyabilecekleri ortamlar oluşturulmalıdır.(televizyon, radyo, gençlik merkezleri vb.)

KAYNAKÇA

Stephen Pit Corder. (1981). Error Analysis and Interlanguage, Oxford University Press, 1981

19. ETKİNLİK

Aşağıda boş bırakılan yere bir bildiri özeti yazınız.

.....
.....

1. Giriş

.....
.....
.....
.....

Anahtar Kelimeler:

2. YÖNTEM

.....
.....
.....
.....

3. BULGULAR

.....
.....
.....
.....

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

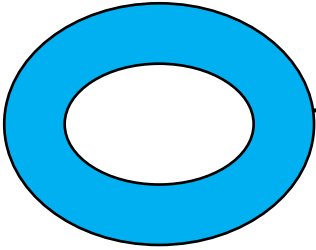
.....
.....
.....

KAYNAKÇA

.....
.....
.....

21. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen anlamını bilmediğiniz teknik kelimeleri yazınız bunları bir cümlede kullanınız. Yazdığınız cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturunuz.

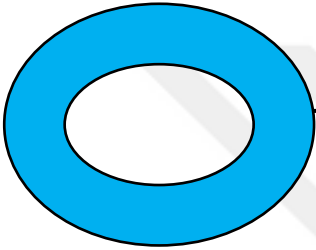


.....

.....

.....

KELİME

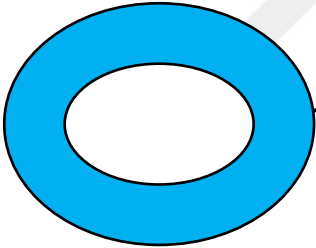


.....

.....

.....

KELİME

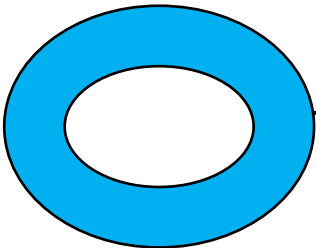


.....

.....

.....

KELİME



.....

.....

.....

TÜM KELİMELERİ İÇEREN BİR PARAGRAF OLUŞTUR

.....

.....

.....

.....

.....

5. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

	BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
	<ul style="list-style-type: none"> Anlamı çıkarır Okurken farklı fikir ve sesler yerleştirir Okurken metne sorular sorar Yazarın niyetini tahmin eder Konu ve bilgiler arasında bağ kurar Ne demediğine odaklanır Paragrafları okur, anlar, tartışır ve pozisyonunu iletir Özet yazar Ana fikri bulur 	Dinleme/izleme etkinliğinden sonra parça paragraf paragraf okunur ve her bölüm anlaşılmaya çalışılır. Paragraflar okunurken öğrencilerin katılmadıkları yerler varsa bunu ifade etmeleri istenir. Sınıf içerisinde bu noktalar tartışılır. Daha sonra Etkinlik 23 yaptırılır.	Soru-cevap, bireysel çalışma
2	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
	<ul style="list-style-type: none"> Konularla ilgili metinler dinler Dersi dinler Dinler ve anında not alır Bilgileri unutmaz Formel ve enformel dinlemeler yapar Konudan ayrılmaları ve örneklemleri belirler. 	Öğrencilere metnin videosu öncelikle izletilir ve dinletilir. Bu esnada not almaları beklenir (Etkinlik 36) daha sonra izlenen videoda konudan bir sapma olup olmadığı sorulur. Bu konudaki Etkinlik 22 yaptırılır.	Bilgisayar destekli öğretim, not alma, soru-cevap
3	Yazma Süreci ve Üretim		
	<ul style="list-style-type: none"> CV (özgeçmiş yazar) Mektup yazar Yazı organizasyon türlerini ve cümle yapılarını bilir. Multimedia sunular yazar (konuşma kapsamında verilen ödev içeriği) 	Öz geçmiş konusunda bilgi verilir. Etkinlik 24 yaptırılır. Mektup türleri anlatılır. İş mektubu konulu Etkinlik 25 yaptırılır.	Sunuş yoluyla öğretim, gösterip yaptırma
4	Konuşma ve İletişime Geçme		
	<ul style="list-style-type: none"> Hazırlıklı konuşmalar yapar Kendini rahat ifade eder Etkili söylem geliştirir Kelime vurgularını yerinde yapar Entelektüel tartışmalara girer Farklı sorular sorabilir Sözlü sunum dili ve ifadelerini bilir ve bunları kullanır 	Öğrencilere Etkinlik 26 kapsamında, yazdıkları ve okuduklarının ardından fikirlerini ifade etmek üzere söz verilir. Herkese fikrini ifade etmek için süre verilir. Sunumunu yapan öğrenciden sonra Sınıf karşılıklı etkileşim için konuşmacıya fırsat tanınır. Tüm bu faaliyetler öğretmen gözetiminde olur yer yer öğretmen doğru Türkçe kullanımı hususunda öğrencilere müdahil olur.	Soru-cevap (Sokrates), tartışma, anlatım
5	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> İnternet kaynaklarını kullanır Sunu hazırlar Araştırma tekniklerini kullanır Arama motorlarını etkili kullanır Word dokümanı içerisine adapte olmuş grafikler kullanır 	“Waldorf School” konusunda seçilen bir öğrenci ertesi gün bu konuda arkadaşlarına görsel ve sözlü sunum yapmak üzere görevlendirilir.	Araştırma-inceleme, ödev, bilgisayar destekli öğretim

6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> Alaniyla ilgili teknik kavramları bilir ve kullanır Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder Üniversite düzeyine uygun kelimeler kullanır Cümle yapısı ve kelime seçimini doğru yapar 	Öğrencilere alanlarıyla ilgili kelimeleri içeren metinler verilir (bkz. Kavram geliştirme bölümü, metin kaynakları). Öğrendikleri kelimelerin anlamlarını bulup cümle içerisinde kullanmaları istenir. Bu kapsamda Etkinlik 27 yaptırılır.	Bireysel çalışma, soru-cevap
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> Eleştirel düşünceyi zorlayan ve teşvik eden metinler okur Bir romanı, filmi, reklamı veya yazıyı eleştirel şekilde ele alabilir Entelektüel tartışmalara katılır Okuma ve yazmada işbirliğiyle çalışır Bilgileri ve fikirleri doğru şekilde ilişkilendirir, açıklar ve organize eder Farklı bakış açılarına sahip kişilere saygı ve ilgi duyar Özgür düşünceyi destekler Bilgiyi doğru şekilde yorumlar 	Öğrencilerden arkadaşlarının yaptığı "Waldorf School" adlı sunum ve okunan " Teknoloji devleri çocuklarını teknolojik olmayan bir okula gönderiyor " adlı köşe yazısı sonrasında Etkinlik 26 yapmaları istenir. Yazıların ardından bu konuda fikirlerini ifade etmek üzere öğrencilere konuşma bölümünde yer alan Etkinlik 26 yaptırılır.	Beyin fırtınası, Tartışma, Soru-cevap (Sokrates)

5. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Abur cubur	Gözetim	Organize et-
Anaokulu	Gündemde tut-	Ortaöğretim
Anonim	Havale	Ödüllü
Arazi	Hayvancılık	Öncelik
Aşıla-	Husus	Örgü
Bağ Kur-	İçer-	Özgeçmiş
Bağımsız	İçer-	Portekiz
Bakım	İfade Et-	Referans
Beceri	İlgi Duy-	Roman
Besin zinciri	İlköğretim	Sapma
Biçim	İstisnai	Sulama
Bilinçlendir-	İşbirliği	Tarım
Çamur	Kaçın-	Tebeşir
Dengeli beslenme	Koordinatör	Temin
Derece	Köşe Yazısı	Temin et-
Dikiş	Kreş	Teşvik et-
Elişi	Lise	Tüketim
Enformel	Memnuniyet duy-	Uyruk
Eşlik et-	Mesafe	Veli
Etkileşim	Model	Yansı-
Formel	Müdahil	Yapay
Gıda	Müdür	Yaşamsal
Gönüllü	Niyet	Yerleşke
Görece	Organik	Yükseköğretim

5. METİN



İLKÖĞRETİMDE UYGULAMALI ORGANİK GIDA EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİN DAVRANIŞ BİÇİMLERİNİ DEĞİŞTİRDİ

İyi **beslenme** sağlıklı yaşam için gereklidir. Çocukların **beslenme** biçimi, derslerindeki başarıya da yansıyor. Pekiyi çocukların beslenmesini sağlıklı bir **diyetle** dengeleyemezsek ne olur? Güney Asya'da, Bhutan'da bazı okulların bu soruya bir cevabı var. Dechen Wangmo'un 9 yaşındaki oğlu Ugyen'in devam ettiği ilkokul evine 30 dakika yürüyüş mesafesinde. Ailenin arabası yok. Ugyen, mahalledeki diğer arkadaşları gibi okula her gün yürüyerek gidiyor; fakat diğer ailelerden farklı olarak, annesi de okulda ona eşlik ediyor. Dört yaşındaki kızını da yanına alıyor, çünkü evde ona bakacak kimse bulunmuyor. Dechen Wangmo: "Okulda çocuklar için yemek pişiriyorum. Evde yapacak çok fazla işim yok. Okul öğrencilere yemek temin ettiği sürece ben de onlara yardım etmekten memnuniyet duyarım." Okulda eğitim, sabah duası ile başlıyor. Burası, Bhutan'ın en eski okullarından biri. Okuldaki bağımsız **beslenme** programı, 2009 yılından bu yana uygulanıyor. Okul müdürü uygulamaya neden ve nasıl başladıklarını şöyle anlatıyor:

Beslenme programı çocukların davranış biçimlerini değiştirdi

Choki Dukpa, Jigme Losel İlkokulu Müdürü: “Okuldaki bazı çocuklar başlangıçta asla bir arada oturmuyor, birlikte yemek yemiyorlardı. Grup olarak hareket etmekten sürekli kaçınıyorlardı. Yalnız olmayı tercih ediyorlardı. Nedenini bulmaya çalıştık. Gördük ki yoksul ailelerden geldikleri için böyle davranıyorlar. Evlerinde **beslenme** zorluğu çeken çocuklardı bunlar.” Ekonomik durumu görece iyi aileler, her ay öğrencilere pirinç dağıtıyor. Bunu okulun belirlediği takvime göre gönüllü olarak, sırayla yapıyorlar. Okulun yerleşkesinde **organik** sebze yetiştiriliyor. Okulun beslenme programı koordinatörü: “Her sınıfın kendine ait sebze bahçesi var. Bitkilerin sulama ve bakım işleri ile öğrenciler ilgileniyor. Tamamen **organik** sebzeler, çocukların öğle yemekleri için çok önemli. Onların **dengeli** ve sağlıklı **beslenmesine** çok dikkat ediyoruz.” diyor. Choki Dukpa: “Öğrenciler için beslenme çok önemli, yiyeceklerin kalitesi en önemli önceliğimiz. Beslenmelerinin, sınıfta ne derece iyi eğitim verdiğimizizin ya da onların derslerindeki başarısının önünde olduğunu düşündük. Bu yüzden bu programı başlatmaya karar verdik.” Beslenme programı başladığından beri, fakir ailelerin çocuklarının derslerinde daha fazla başarılı oldukları gözlenmiş.



[Fotoğraf: gaziantepsabah.com]

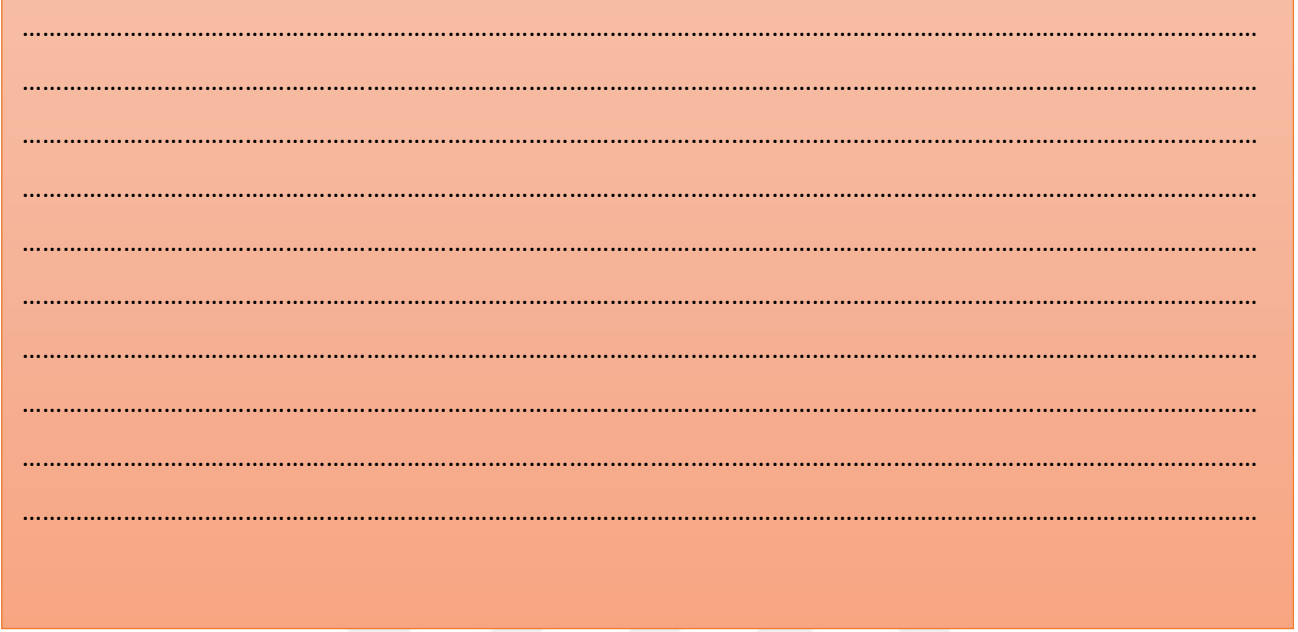
Portekiz'den ödüllü proje: Öğrenciler okul arazisinde sebze meyve üretiyor

Okulda sağlıklı yemek hizmeti çocuklar için yaşamsal önemde; fakat bunu yaparken sürdürülebilir **gıda temini** konusunu da gündemde tutmak nasıl mümkün olacak? Portekiz'de bu alanda ödüllü bir projeyi uygulayanları bulduk. Ferreiros'taki Prado İlkokulu'nda, **tarım** ürünü yetiştirmek eğitim programının bir parçası. Öğrenciler okulun arazisinde sebze ve meyve yetiştirmek ve **hayvancılık** için eğitim alıyorlar. Bu faaliyet 11 yıl önce başlamış. Maria Luisa Queiros, Proje Koordinatörü: “Çocukları çevre kirliliği konusunda bilinçlendirmek. Onlara **besin zincirini** öğretmek. Bitkileri; ekmek, biçmek, toplamak ve **tüketime** hazır hale getirmek... Çeşitli bilimsel yöntemleri öğreniyorlar. Hayvanların doğalarını, özelliklerini ve davranışlarını gözlüyorlar. Bu eğitimleri, pratik uygulamalarla destekleniyorlar.” Çocuklar ayrıca **üretilenleri** pişirmeyi de deniyorlar; fakat sebze veya meyveli kek okuldaki menüde istisnai yiyecekler. Çocukların okula çikolata ve kek benzeri yiyecekler getirmesi yasak. Sağlıklı **beslenmenin** önemini hem arazide hem de sınıflarda öğreniyorlar. Velilerden biri eğitimin ardından çocuğundaki değişimi şu sözlerle özetliyor: “Meyveyi daha çok sevmeye başladı çünkü okulda sürekli meyvelerin içinde. Kardeşine de **aşıl**adı. Salata yiyor artık. Domates ve kırmızılahana da istiyor. Önceden sadece marul yiyordu.” Prado İlkokulu'nda öğretmen, öğrenci ve velilerin geliştirdiği proje 2014 yılında Portekiz ve Avrupa'daki iki **tarım** ve **biyoloji** kuruluşundan “En İyi **Organik** Okul Bahçesi” ödülünü kazandı.

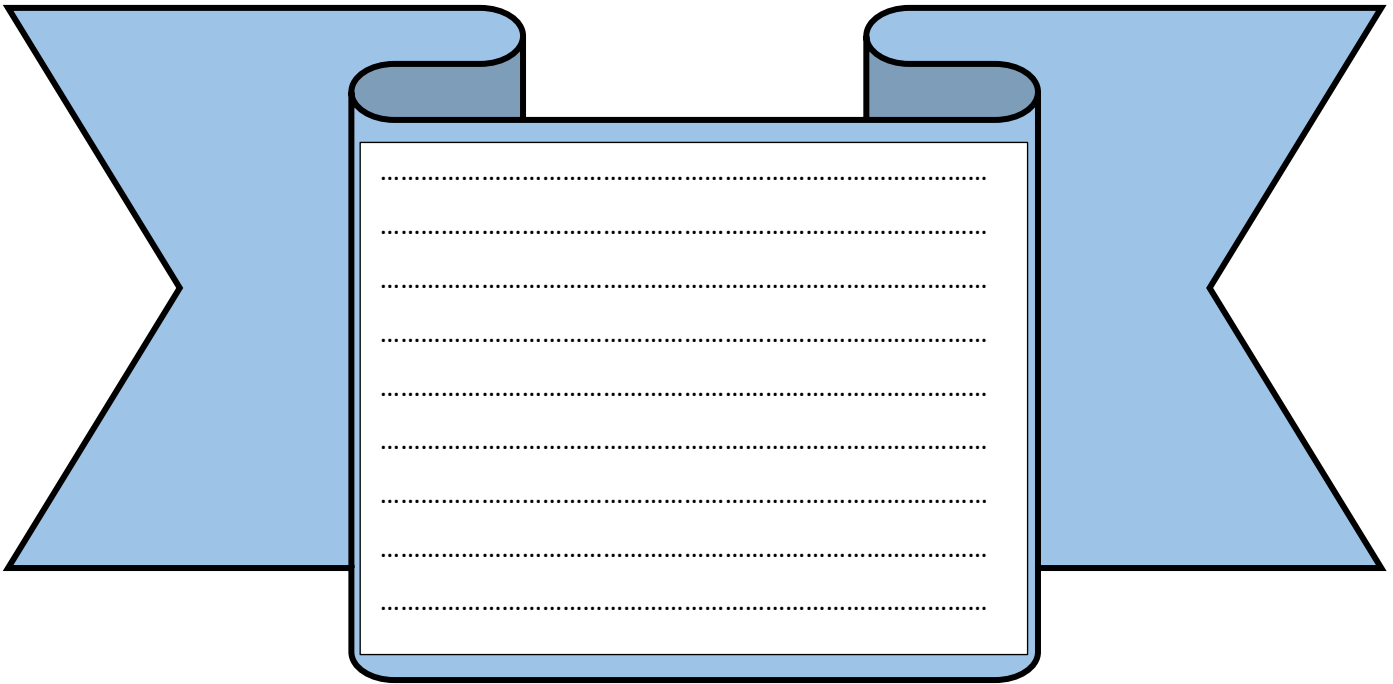
Metin Kaynak: Learning World, tr.euronews.com

22. ETKİNLİK

a) Aşağıdaki yere dinlediğiniz/izlediğiniz videoda anlatılanlarla ilgili not alınız.



b) Dinlediğiniz/izlediğiniz videoda farklı olan bölüm hangisidir, diğerlerinden farkı nedir?



23. ETKİNLİK

Derste okunan “İlköğretimde uygulamalı organik gıda eğitimi öğrencilerin davranış biçimlerini değiştirdi” adlı parçayla ilgili olarak aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. Parçada ne anlatılıyor (özet) yazınız?

2. Yazarın bu parçayı yazmasındaki niyeti nedir (ana fikir) ?

3. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz. Karşılıklarına Evet(E) veya Hayır(H) yazınız.

1. Yazar bütün okullarda organik tarım bahçesi olsun istemektedir.
2. Yazar okul çağındaki öğrencilerin dengeli ve organik beslenmesini istemektedir.
3. Yazar fastfood türü yapay yiyeceklerin zararlı olduğunu düşünmektedir.
4. Yazar okulda yapılan faaliyetlerin öğrencilerin evde yediklerini etkilediğini söylemektedir.
5. Yazar velilerin okuldaki tarım uygulamalarından şikâyetçi olduklarını ifade etmektedir.
6. Yazar çocukların hayvan ve bitkilerle uğraşmaktan çok bilgisayarla ilgilenmelerini istemektedir.

24. ETKİNLİK

Aşağıdaki Özgeçmiş (CV) örneğini doldurunuz.

**KİŞİSEL BİLGİLER**

- Adı-Soyadı :
- Doğum Yeri :
- Doğum Tarihi :
- Uyruğu :
- T.C Kimlik Nu :
- Telefon :
- Adres :

İŞ TECRÜBELERİ

-
-

ÖĞRENİM DURUMU

-
-

BİLDİĞİ YABANCI DİL VE DÜZEYİ

-
-
-

KURS VE SERTİFİKALAR

-
-
-

REFERANSLAR (İSTENMİŞSE)

-

25. ETKİNLİK

Aşağıdaki örnekteki benzer biçimde bir iş mektubu yazınız.

Kaynak: acikogretimadalet.com adresinden alıntıdır

Örnek 6.8: İş Mektubu Örneği

GRAFİKER YAYINLARI ANONİM ŞİRKETİNE

1. Cadde, 33. Sokak No: 6, Balgat/ Ankara

12. 04. 2010

Yayınevinizin 2002 yılında basmış olduğu, Doç Dr. Ata Adem tarafından hazırlanan "Türkçe Öğretiminde Çağdaş Yöntemler" başlıklı eseri çok aramama rağmen bulamadım. Yayınevinizde varsa bu eserden 5 adet göndermenizi istiyorum. Mevcudunun olduğunu ve gönderebileceğinizi bildirmeniz halinde banka hesabınıza havale yapacağım.

Saygılarımı sunar, ilginiz için şimdiden teşekkür ederim.

(İmza)
Bayram Tezcan

Adres:

.....

Telefon ve e-posta:.....

Adres:.....

Telefon e-posta:.....

27. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız, anlamlarını bulup cümlede kullanınız.

Kelimenin Anlamı

Bir Cümle Yaz

.....

.....

.....

.....

6. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

	BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
	<ul style="list-style-type: none"> Okunan bilgiyi özetler Okuma teknikleri kullanır(tarayarak ve kaymağını alarak okur) Başlıktan hareketle ne geleceğini görebilir Konu ve bilgilerle bağ kurar Yazarın niyetini tahmin eder İpuçlarından çıkarımlar yapar Berraklık için yeniden okur Yazının yorumunu ikna edici işaretlerle yapar Okunan metnin ana ve yardımcı fikirlerini belirler 	Metin işlenmeye başlamadan önce Kaymağını alarak okuma tekniği ve tarayarak (yerini bulma) tekniği hakkında bilgi verilir. Öğretmen tarafından süre belirlenmek şartıyla kaymağını alarak okuma tekniğini kavratmak amacıyla "boy uzatmak mümkün mü?" adlı parça okutulur ve öğrencilerce önemli görülen cümlelerin altı çizdirilir. Bu kapsamda uygulama Etkinlik 28 yaptırılır. Tarama tekniğini öğretmek amacı ile de "Ali KUŞÇU" adlı metin dağıtılır ve Etkinlik 29 yaptırılır. Metni okumaya başlamadan önce öğrencilerden başlık ve görselden hareket ederek okuma metni hakkında tahminlerde bulunmaları istenir. Yazının ana fikri bulunur ve ana fikri destekleyen bilimsel veriler var mıdır sorusuna cevaplar bulmak üzere metin tekrar okutulur. (Etkinlik 30)	Okuma teknikleri (tarama ve kaymağını alma), soru-cevap, tahmin, sunuş yoluyla öğretim
2	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
	<ul style="list-style-type: none"> Yabancı terimlerin anlamını çıkarır. Duyusal çekici ifadeleri belirler Bilgileri unutmaz 	Metinde geçen yabancı terimler var mıdır? Sorusuna cevap için öğrencilerin okuma metninde geçen bu türden kelimelerin altını çizmeleri istenir. Sınıf içerisinde tahmin yoluyla anlamları bulunmaya çalışılır. Öğrencilere ergenlik yıllarında boy takıntıları olup olmadığı sorulur metinde geçen hangi cümlenin kendilerini etkilediğini ve bunun sebebini ifade etmeleri istenir. Metnin sonunda hangi bilimsel gerçekleri öğrendikleri sorulur.	Soru-cevap, araştırma-inceleme yoluyla öğretim
3	Yazma Süreci ve Üretim		
	<ul style="list-style-type: none"> Yazıda uygun başlık, alt başlıklar, organizasyon iddialarını toparlama gibi unsurları tanıma ve kullanma Ana fikirler, yardımcı fikirler, sınıflama sıralama, organizasyon, üslup, stil ve anlam ara birimlerini tanıma ve kullanma Ana fikirle ilgisi olmayan yazıları çıkarır olaya ve detaya uygun açıklamalar koyar Edebi şekillerin belirli özelliklerini analiz eder ve karakterize eder 	Üslup konusunda bilgi verilir ve yazarın üslubunun nasıl olduğu sorulur (akıcı, bilimsel, ağır, yoruma açık, samimi, resmi...). Daha sonra yazının başlığının yazıyla uyumlu olup olmadığını gerekçeleriyle ifade etmeleri beklenir. Bu başlığa alternatif başlıklar oluşturmaları istenir. Ana fikir ve yardımcı fikirler konusunda bilgilendirme yapılır. Parçanın ana fikri ve yardımcı fikirleri buldurulur, bunları içeren Etkinlik 30 yaptırılır.	Soru-cevap, gösterip yaptırma, bireysel çalışma

4	Konuşma ve İletişime Geçme <ul style="list-style-type: none"> Konuşma alıştırmaları yapar Konuşma aktiviteleri yapar Durumlar için uygun dil kullanır 	<p>Sınıf içerisinde 3 öğrenci seçilir bir öğrenci ergenliğe yeni giren bir çocuk rolünü oynarken diğer iki kişi ise anne baba rolünü oynar. Çocuk boyunun kısalığından şikâyet etmektedir bu durumda anne baba olarak ona neler söyleyeceklerdir?</p>	<p>Drama ve rol yapma, Benzetim (simülasyon)</p>
5	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı <ul style="list-style-type: none"> Kes-kopyala-yapıştır-taşı video aç kapat gibi bilgisayar uygulamalarını yapabilir. İnterneti yönetir ve önemli uzantıları tanır (org,com,gov...) Bilgileri organize ve kayıt için sistematik stratejiler kullanır Elektronik el kitabı veya referans kullanır Pdf, Word, vb. yazı dosyalarını açar, kullanır, oluşturur ve paylaşır. 	<p>Öğrencilere ders içerisinde yansıtıcı yardımıyla sağlık konusunda üç site tanıtılır. Bunlar: http://www.saglik.gov.tr/; www.losev.org.tr; www.kanservakfi.com Bu sitelerin içeriklerinde yer alan videolar, pdf ve word uzantılı materyaller açılır ve bazıları okunup izlenir. Bunun yanı sıra buradaki bazı görseller kopyalanarak bir word belgesine yapıştırılır ve sağlıkla ilgili örnek bir broşür hazırlanır. Bu broşür facebook sitesi üzerindeki Vedat Hoca Türkçem grubunda paylaşılır. Sağlık Bakanlığı sitesinden Sağlıklı beslenme el kitabı (pdf) indirilir ve birtakım önemli noktaları okunur (yapılan tüm işlemler bilmeyenlere uygulamalı biçimde tekrar ettirilerek gösterilir). Öğrencilerin dikkati bu sitelerin farklı uzantılarına çekilir. Neden org, com ve gov diye sorulur. Buna dair bilgilendirme yapılır. Son olarak öğrencilere sağlık konusunda dünya çapında bilgi paylaşımına ve sohbete yönelik kurulmuş olan www.healthfulchat.org sitesi tanıtılır chat (sohbet) odaları hakkında bilgi verilir ve öğrencilerin burada bilgi paylaşımı ve bilimsel sohbet yapmaları tavsiye edilir.</p>	<p>Soru cevap, araştırma inceleme</p>
6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci) <ul style="list-style-type: none"> Alanıyla ilgili terim sözlüğü kullanır Yazma tekniklerini bilir ve kullanır 	<p>Etkinlik 31 yaptırılır.</p>	<p>Bireysel çalışma</p>
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı <ul style="list-style-type: none"> Uygun dikkat düzeyine sahip olur Sınıfta veya başka bir ortamda dikkatli davranır Dünyayı anlamak için doğru bilgiyi bulur ve kullanır 	<p>Kitap kapatılıp normal şartlar altında boy uzatmak en fazla kaç cm mümkündür? Sorusu yöneltilir. Öğrencilerin buna dikkat edip etmedikleri ölçülür. Parçada geçen bilgilerin dayanakları var mıdır sorusuna internet ortamından, tecrübelerden, öğretmen ve öğrenciye ait ön bilgilerden ve bilimsel verilerden bilgiler bulunmaya çalışılır. Her okunanı doğru kabul etmemek gerektiği bilginin teyit edilmesinin doğru bilgiye ulaşmak için şart olduğu ifade edilir.</p>	<p>Soru-cevap, araştırma inceleme</p>

6. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Adım	Hız ver-	Stres
Akıcı	Hormon	Şifre
Aktar-	Huzur	Takıntı
Alarm işareti	İkincil	Tecrübe
Altta yatan	İskelet	Teori
Ata	İzole	Terim
Ayrıştır-	Kalıtıl	Testosteron
Bilinç	Karakterize et-	Teşhis
Bölme	Katkıda bulun-	Teyit et-
Broşür	Kemik	Tibben
Dayanak	Kısım	Tiroit
Dünya çapında	Kuşak	Tüketim
Edebi	Mahiyet	Unsur
Ergenlik çağı	Mineral	Uzama
Erişkin	Nesil	Üretim
Etken	Nihai	Üslup
Etki	Orantı	Verem
Formül	Plak	Vitamin
Grafik	Radyoaktif	Vücut geliştirme
Güreş	Rakam	Yapısal
Halter	Resmi	Yol aç-
		Yönelik



6. METİN

BOY UZATMAK MÜMKÜN MÜ?

[Fotoğraf: boyuuzatmak.com]

Binlerce yıl önceki atalarımızla yapısal anlamda en önemli farklılıkların başında boy geliyor. Yüz bin yıl öncesindeki insanın boyuyla günümüzdeki insanın boyu arasında en az 30 cm'lik fark var. Öyle görünüyor ki, her yeni neslin boyu bir öncekine göre biraz daha uzuyor. ABD'de yayınlanan bir rapora göre 1960'lara göre insan boy ortalamasında yaklaşık 2cm'lik artış var.

Zaman içerisinde meydana gelen bu uzamanın nedeninin yalnızca rasgele bir gelişme ya da ortama uyum sağlamak olmadığı düşünülüyor. Gelişen toplumların yeme alışkanlıklarındaki değişiklikler ile daha çok çeşitli gıdanın, sağlıklı ve **bilinçli** tüketilmesinin boy uzamasında önemli etkenlerden birisi olabileceği belirtiliyor. Yapısal özellikler, genlerin yapısındaki değişikliklerle, sonraki kuşaklara aktarılıyor. Bu nedenle kişinin boyunu belirleyen en önemli etken, **genetik** şifredir. Kişinin ileride ulaşacağı boyu, anne ve babasının boyuyla orantılıdır. Bir çocuğun ulaşacağı nihai **erişkin** boyu, anne ve babanın boyuna göre hesaplamak mümkün. Bir erkek çocuğun ileriki boyunu hesaplamak için, anne ve babanın boyu toplanıp buna 13 ekleniyor ve çıkan rakam ikiye bölünüyor. Bu formülle elde edilen rakam, erkek çocuğun ileride ulaşacağı nihai boy oluyor. Kız çocuğun erişkin boyunu hesaplamak içinse, anne ve babanın boylarının toplamından 13 çıkartılıp ikiye bölünüyor. Bu şekilde hesaplanan nihai boy, kişinin genetik boyu olarak kabul ediliyor ve ortalama 5cm farklılık gösteriyor. Yani; beslenme, spor ve tüm sağlıklı yaşam önerileri, genetik boyu 5-10 cm etkiliyor. Bu durumda, **erişkin** boyu 150 cm olarak hesaplanan bir kişinin boyunun 170 cm olması mümkün değil. Tabii bu tür hesaplamalar, alta yatan bir hastalık ya da **hormon** yetmezliği olmadığı durumlarda yani sağlıklı kişilerde geçerli. Boy kısalığı için, büyüme **hormonu** eksikliği gibi alta yatan bir sebep varsa,

zamanında yapılan tedavi sonrası 20 cm'nin üzerinde boy uzaması sağlanabiliyor. Kişinin nihai boyunu etkileyen en önemli etken **genetik** şifre olsa da, tüm dünyada boy kısalığının en önemli nedeni beslenme yetersizliği. Beslenmenin boy uzaması üzerindeki etkileri, bilim adamlarınca yoğun olarak araştırılıyor. Çocuğun boyunun uzun ya da kısa olmasında anne ve babanın **kalıtsal** etkilerinin yanı sıra, doğumdan **ergenlik çağına** kadar olan dönemdeki beslenmenin etkisi de oldukça önemli. Boy uzamasında, düzenli yapılan basketbol ve yüzme gibi sporların faydası olduğuna inanılıyor. Ancak basketbol ya da voleybolun boyu uzattığına dair kesin bir bilimsel veri bulunmuyor. Bazı araştırmacılar, bu tür sporların boy üzerindeki etkisinin ikincil bir etki olduğu, yani kişinin genel sağlığına yaptığı olumlu etkilerin sonucunda genel vücut gelişimini etkilediğini, bu nedenle boyun uzamasına katkıda bulunduğunu söylüyor; Ancak, tüm spor türleri boyun uzamasına katkıda bulunmuyor. Örneğin: Halter, güreş ve vücut geliştirme gibi kemik uçlarındaki büyüme **plaklarına stres** uygulayan sporlar, tam aksine boy uzamasını yavaşlatabiliyor; Ancak bu sporlarda uygulanan ağırlık çalışmalarının mı yoksa kullanılan “**anabolik steroid**” denen ilaçların mı kemik uçlarındaki büyüme **plaklarının** erken kapanmasına yol açtığı kesin olarak ortaya konulmuş değil. Sonuç olarak, dengeli beslenme ve düzenli spor, vücut gelişimini olumlu etkileyerek boy uzamasına da katkıda bulunuyor. Şunu unutmamak gerekiyor ki bu tür önlemler belirli bir yaşa kadar etkili. Kızlar 14, erkekler 16 yaşında nihai **erişkin** boylarının %96'sına ulaşıyor. Boy uzaması, **iskeletin** son halini alması yani kemik uçlarındaki büyüme **plaklarının** kapanmasıyla kızlarda 16, erkeklerdeyse 18 yaşında büyük ölçüde duruyor. Bu yaşlardan sonra en fazla 1-2 cm'lik uzama görülüyor. Büyüme **hormonu** dışında boy uzamasını sağlayan bir **vitamin** ya da ilaç yok. Boy kısalığına yol açan bazı **hormon** yetmezliklerinde ve hastalıklarda, **testosteron** ya da **tiroid hormonu** desteği gerekebiliyor. Bu nedenle boy kısalığına yol açan sebebin bulunması, boyu uzatmak için atılması gereken en önemli adım. Boy kısalığına yol açan nedenleri erken teşhis ve tedavisiyle yok edip boyu uzatmak mümkün. Büyüme **hormonu** eksikliğinde uygulanan tedaviyle, istenilen büyüme hızına ulaşmak mümkün olabiliyor. Bu **hormonun** normal düzeylerde olduğu ve altta yatan bir hastalık bulunamayan, yani sağlıklı kısıalarda da büyüme **hormonu** 5-6 cm'lik uzama sağlayabiliyor. Özet olarak, normal boy **grafisinde** en kısa %3'lük kısmına giren kişiler, tıbben kısa boylu olarak kabul ediliyor ve incelemeye alınıyor. Boy kısalığına sebep olan bir hastalık varsa, bu sebebin tedavisiyle normal boyya ulaşmak mümkün olabiliyor. Bu kişilerde boy kısalığının erken teşhisi önemlidir. Bu nedenle ailelerin oldukça iyi bir gözlemci olmaları gerekiyor. Gelişme çağında kısalmayan pantolonları ve küçülmeyen ayakkabıları alarm işareti olarak

kabul etmek gerekiyor. Kısa boyluların %80- 90'ında altta yatan bir sebep ya da hastalık bulunamıyor. Bunların bir kısmı, yani **yapısal** kısalar kendiliğinden normal boyya ulaşırken, **genetik** kısa olarak



Fotoğraf: [frmartuklu.org]

adlandırılan diğerleriye kısa olarak kalıyor. Herhangi bir nedene bağlanamayan boy kısalıklarında yapılması gerekenler, alınması gereken önlemler çocukluk çağında başlıyor; ancak sağlıklı beslenme ve düzenli spor yapılmasına karşın bu kişiler **genetik** olarak belirlenmiş boylarını en fazla 5-10 cm aşabiliyor. Yani bu kişiler ne yaparlarsa yapsınlar, daha fazla uzamaları mümkün değil. Beslenme, düzenli spor, uyku ve huzurlu ortam, özellikle erken çocukluk ve ergenlik döneminde etkili. Kemik gelişiminin tamamlandığı ergenlik bitiminden sonra ne yapılırsa yapılsın boyu 1-2cm'den fazla uzatmak mümkün değil. **Ameliyatla** boy uzatmaksa sadece bazı doğuştan olan orantısız kol ve bacak kısalıklarında uygulanıyor. Bu tür ameliyatlara oldukça zor ve riskli.

Sonuç olarak boy kısalığında genetik yapı oldukça etkili olsa da, kısalığa sebep olan unsurların belirlenmesi, sağlıklı beslenme, spor ve düzenli yaşam sayesinde ideal boya kavuşmak ya da belirlenmiş boyun bir miktar üzerine çıkmak mümkün.

Metin Kaynak: Bilim ve Teknik Dergisi, 2005: 56-58.

28. ETKİNLİK

Ders içerisinde işlenecek olan ve başlığı yazılmamış olan parçayı “kaymağını kullanarak okuma tekniğiyle” verilen sürede hızlıca okuyunuz ve aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1

Bu parçada verilen ders ne olabilir?
yazınız.

2

Önemli gördüğünüz cümleleri aşağıya



Bu yazının başlığı sizce ne olabilir?

29. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını “tarama (yerini bulma)” tekniğini kullanarak verilen süre içerisinde bulunuz.

Soru 1 : Bizantium neresidir?

Cevap :

Soru 2 : Ali KUŞÇU hangi hükümdarın elçisidir?

Cevap :

Ali KUŞÇU

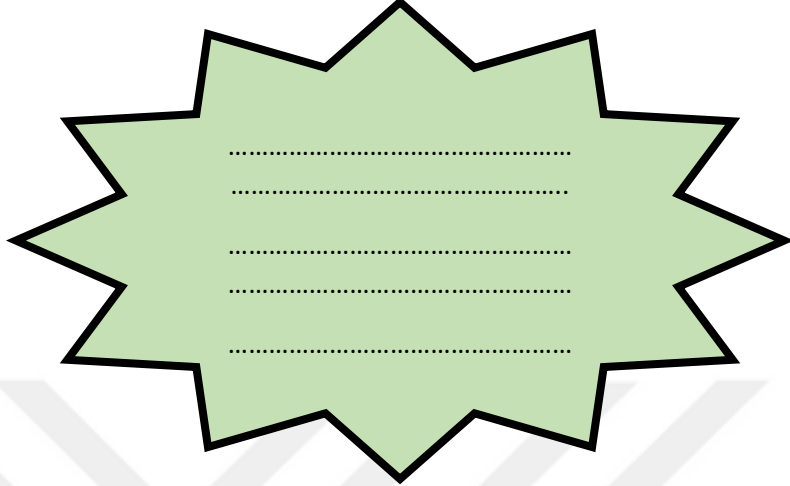
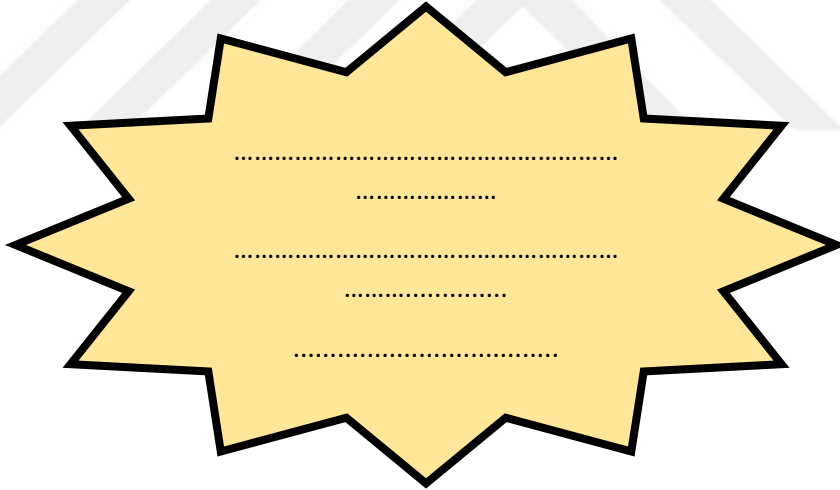
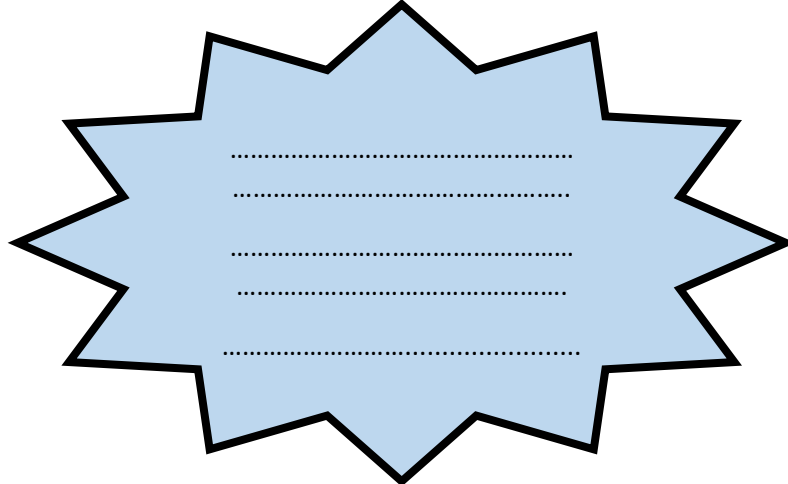


ALI KUŞÇU,
(Süheyl Ünver arşivi)

Türk-İslam dünyasının büyük astronomi ve kelim alimi olan Ali Kuşçu, XV. yüzyıl başlarında Semerkant'ta doğdu. Babası Muhammed, ünlü Türk Sultanı ve astronomu Uluğ Bey'in kuşçusu olduğu için, ailesi 'Kuşçu' lakabıyla meşhur oldu. Küçük yaştan itibaren matematik ve astronomiye ilgi duyan Ali Kuşçu, devrin en büyük alimleri olan Bursalı Kadızâde Rumî, Gıyâseddin Cemşîd ve Muînuddîn Kâşî'den matematik ve astronomi dersi aldı. Daha sonra bilgisini artırmak için Kirman'a gitti. Burada Hall-ü Eşkâl-i Kamer (Ay Safhalarının Açıklanması) adlı risale ile Şerh-i Tecrid adlı eserini yazdı. Ali Kuşçu, Semerkant ve Kirman'da eğitimini tamamladıktan sonra Uluğ Bey'e yardımcı ve rasathanesine müdür olmuştu. 1449'da hacca gitmek istedi. Tebriz'de Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan kendisine büyük saygı gösterdi ve Fatih'le barış görüşmelerinde yardımını istedi. Ali Kuşçu, Uzun Hasan'ın sözcülüğünü yaptıktan sonra Fatih'in davetiyle İstanbul'a geldi. XV. yüzyılın ilk yarısında, Semerkant, dünyanın en önemli bilim merkeziydi. Uluğ Bey Rasathanesi, gök bilgisi araştırmaları için en doğru sonuçları alıyordu. Rasathanenin genç müdürü Ali Kuşçu, gece gündüz demeden çalışıyor, bilimsel gerçeklere yenilerini katmak için uğraşıp didiniyordu. Gökyüzü bilgisi (astronomi), hem değişmez kuralların, kanunların tespit edilmesine yarıyor, hem de gözlemlerle kontrol edilebiliyordu. Otuz yıla yakın bu işte çalışan Ali Kuşçu, bir gün ansızın her şeyi yüzüstü bırakarak hacca gitmeye karar vermişti. Buna da sebep, en olmayacak bir zamanda, sevgili hükümdarı Uluğ Bey'in 1449 yılında öldürülmesiydi. Gürgân tahtının bu bilgin ve kudretli hükümdarı, kendi öz oğlu Abdüllâtîf'in ihânetine uğramıştı... İşte Uluğ Bey'in bir ihanete kurban giderek öldürülmesi Ali Kuşçu'yu can evinden vuran bir olaydı. Ali Kuşçu bu olayla çok kırıldı. Çoluk çocuğunu toparlayıp Tebriz'e geldi. Uzun Hasan kendisine o kadar saygı gösterdi ki, Konstantiniye Fâtih'i, bir devri kapayıp yenisini açan genç cihangirle ihtilâfında aracılık etmesini istedi. Genç Fâtih'in de bilgin olduğunu, bilginlere büyük saygı gösterdiğini biliyordu. İstanbul'da olup bitenler, kuş kanadıyla Tebriz'e ulaşıyordu. Şîhlerin casusları ve habercileri yalnız padişahın savaş niyetlerine ve hazırlıklarına dair haberler ulaştırmakla kalmıyorlardı. Bunun üzerine Ali Kuşçu, kendisine bunca itibar eden Uzun Hasan'ın dileğini kırmayarak yol hazırlıklarını tamamladı. Semerkant'ta Kızıl Elma olarak bilinen eski Bizantium'a ulaştı. Haberciler; onun geleceğini daha önceden saraya uçurmuşlardı. Huzura kabul edildiği zaman Osmanlı hükümdarından beklemediği kadar iltifat gördü. Çünkü kendisinden önce, eserleri İstanbul'ca biliniyordu. Uluğ Bey Rasathanesi'ndeki çalışmalarından, Semerkant'a aylarca uzak bulunan İstanbul'daki hükümdarın haberi vardı. Osmanlı tahtında oturan II. Mehmet (Fatih), gayet dikkatli, bilgili, uyanık bir padişahı. Âdet olan merasimle Uzun Hasan'ın elçisini kabul etmiş, dileklerini dinlemiş, ama hemen geri dönmesine izin vermemişti. Ondan, gelip artık batıya kaymış olan ilim merkezlerini aydınlatmasını, bilgisiyile İstanbul medreselerinde ilim heveslisi gençleri yetiştirmesini rica etti. Bu teklif, Ali Kuşçu için beklenmedik bir iltifattı. Cefâlı olduğu kadar şefkatli olduğunu da bildiği Fatih'in isteği, onun için emir demekti. Ama ahlâkı dürüst bir ilim adamı olduğunu şu sözlerle ispat etti: “Hünkârım izin verilerse önce Tebriz'e döneyim. Çünkü burada bulunuşumun gerçek sebebi, Akkoyunlu Hükümdarı'nın elçisi olmaktır. Elçiye zeval yoktur. Gerekir ki, hünkârımın lütûfkâr davetini kabul etmeden önce vazifemi iyi bir sonuca ulaştırdığımı, beni gönderen, bana güvenmiş olan insana bildireyim...” Ali Kuşçu'nun bu mazereti, Fatih'e son derece akla yakın göründü. Padişah; iki şeye birden sevinmişti: Kuşçu, davetini kabul etmişti, gelip buradaki ilim öğrencilerini yetiştirecekti. İkincisi ise, son derece mert ve ahlâklı bir insandı. Her haliyle, medreselerde yetiştireceği gençlere örnek olacaktı. Bu sebeple, bir müddet daha misafir ettikten sonra kendisine izin verdi. Değerli matematik ve astronomi bilgini Ali Kuşçu, sözünü tuttu. İki yıl sonra, ailesini de alarak Tebriz'den hareket etti. Osmanlı İmparatorluğunun sınırlarından karşılanarak ihtişam içinde İstanbul'a getirildi. Ölümüne kadar da gençleri yetiştirmekle uğraştı. Kuşçu'nun ders vermeye başlamasıyla, İstanbul medreselerinde astronomi ve matematik alanında büyük gelişme oldu. Ali Kuşçu'nun İstanbul'a gelişi önemlidir; çünkü o zamana kadar İstanbul'da astronomi ile uğraşan güçlü bir bilgin yoktu. Ali Kuşçu, Osmanlılar arasında astronomi bilimini yaydı. Ali Kuşçu 1474'te İstanbul'da vefat etti.

30. ETKİNLİK

Aşağıdaki boşlukları “Boy Uzatmak Mümkün mü?” adlı parçaya göre doldurunuz.

PARÇANIN ANA FİKRİ**PARÇANIN YARDIMCI FİKİRLERİ****BAŞLIK ÖNERİLERİ**

31. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız ve bir cümlede kullanınız.

KELİMENİN ANLAMI**CÜMLE**

.....

.....

.....

.....

7. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1 Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
<ul style="list-style-type: none"> Metinle ilgili analiz sentez değerlendirme yapar yeni fikirler ortaya koyar Görselleri fark eder Kaliteli ve karmaşık eserler okur Konuyu anlar Konu ve bilgilerle bağ kurar. 	Öğrencilere, parçaya ait resimde ne gördükleri sorulur, parça bölümler halinde okutulur her bölümün özetlenmesi istenir. "Mumyalamak" konusunda ön bilgiler alınır ve parçayla ilişkilendirilir. Ötzi'nin kolesterolü olması durumundan hareketle sağlık çevre ilişkisi tartışılır. Bu kapsamda Etkinlik 32 yaptırılır.	Soru-cevap, tartışma
2 Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
<ul style="list-style-type: none"> Konularla ilgili metinler dinler Dersi dinler Yabancı terimlerin anlamını çıkarır Konferans, bilgi şöleni, panel, akademik sunum... izler, dinler ve anlar 	"ÖTZİ" adlı video (video 1) izletilmeden önce, Etkinlik 33 'deki kelimelere ve karşısındaki anlamlara öğrencilerin dikkati çekilir. Daha sonra parçada geçen ve videoda da dinlenen/izlenen "parazit, otopsi, gen, bakteri, hücre, çağ, milat, ritüel" kelimelerinin anlamlarını doğru eşleştirmeleri için öğrencilerden videoyu dikkatli dinlemeleri istenir. Ardından öğrencilerin kelimeleri doğru bir biçimde eşleştirmeleri beklenir.	Bilgisayar destekli öğretim, bireysel çalışma
Yazma Süreci ve Üretim		
<ul style="list-style-type: none"> Hikâye yazar Yazı yazarken gramer hataları, mekanik hatalar ve ses hataları yapmaz; dil standartlarına uygun yazılar yazar Kurgusal, biyografik, otobiyografik hikâyeler yazar. Edebi türler içerisinde farklı türler oluşturur. Yazılarında olguları ve hikâye olaylarını haber verir 	Hikâye türü anlatılır. Hikâyedeki yer, kişiler, olay, kahramanlar, zaman kavramları üzerinde durulur. Öğrencilerden Ötzi'nin hikâyesini yazmaları istenir (nasıl öldü, nerden geliyordu, neler oldu...). Yazarken imla ve noktalamaya dikkat edilir. Bu kapsamda Etkinlik 34 yaptırılır.	Sunuş yoluyla anlatım, gösterip yaptırma
4 Konuşma ve İletişime Geçme		
<ul style="list-style-type: none"> Tartışmaları kolaylaştırır, anlaşmazlıkları çözmek için yardımda bulunur. Tezini destekleyici işaretler kullanır ve meydan okur Sınıf tartışmalarına katılır Deyimleri ve konuşma dilinin kelimelerini bilir 	Parçada öğrencilerden farklı bir yorum yapacakları bir noktada olan varsa bunlardan bir veya iki kişi seçilir. Sınıf içerisinde belirlenen bir öğrenci hakem ve uzlaştırıcılık görevini alır. İtirazı olan arkadaşını ikna etmeye çalışır arkadaşının haklı olduğunu düşünüyorsa, sınıfla uzlaşarak fikirlerinde değişikliğe gider (Ötzi'nin baskında öldürülmüş olması, kalp krizinin çevresel faktörlere dayanmaması vb.) "Mükellef bir sofraya kurmak" deyiminin anlamı tahmin edilir, bu kapsamda Etkinlik 36 yaptırılır.	Tartışma, rol yapma, bireysel çalışma
5 Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		

	<ul style="list-style-type: none"> • İnternet ortamındaki materyalleri değerlendirebilir • Araştırma tekniklerini kullanır • İnternet kaynaklarını kullanır • İnterneti yönetir, önemli uzantıları tanır 	Türk Dil Kurumu'nun görevi anlatılır. Kurumun internet sitesi www.tdk.gov.tr tanıtılır. Site üzerinden kullanıma sunulan "çevrimiçi" sözlük ve işlevi gösterim yoluyla anlatılır. Bu çerçevede Etkinlik 35 yaptırılır.	Bilgisayar destekli öğretim, gösterip yaptırma
6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Üniversite düzeyine uygun kelimeler kullanır • Alanıyla ilgili teknik kelimeleri bilir ve kullanır • Cümle yapısı ve kelime seçimini doğru yapar 	Öğrencilere alanlarıyla ilgili paragraflar dağıtılır (bkz. Kavram geliştirme bölümü, metin kaynakları). Bunları okuyup anlamaları ve bir sonraki hafta getirmeleri söylenir. Teknik kelimelere yönelik olarak Etkinlik 37 yaptırılır.	Grup çalışması
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Meraklı ve gözü pek olabilir • Eğitim için inisiyatif gösterir. 	Canlı varlıkların kalıntılarında yaşları nasıl anlaşılıyor? Sorusu yöneltilir. Ötzi'nin 5500 yaşında olduğu nasıl anlaşmıştır? Bu kapsamda öğrencilerden seçilen gönüllü bir öğrenci bir sonraki ders yapacağı araştırma neticesinde karbon on dört ve yaş tahmini konusunda bir sunum gerçekleştirir.	Soru-cevap (Sokrates tekniği), Araştırma-inceleme yoluyla öğretim

7. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Bağırsak	Genetik	Muhtelif
Bakır	Genom	Mumya
Balta	Girişmek	Mükellef
Benzeşmek	Hücre	Odak
Besin	İç organ	Omurga
Bilek	İlişkin	Otopsi
Böğürtlen	İpucu	Paralel
Bronz	İşlemek	Parazit
Ceset	Kaba kuvvet	Pelerin
Cinayet	Kalça	Ritüel
Çağ	Kalp krizi	Röntgen
Çakmaktaşı	Kanca	Sıkış-
Çürük	Kazazede	Sinsi
Damar	Kemik	Tahıl
Dekoratif	Kene	Talihsiz
Detay	Kese	Tıbbi
Dizi	Kolesterol	Tıp
DNA	Köken	Ufak tefek
Doku	Kürk	Varsayım
Dövme	Laktoz	Yay
Ekip	Leke	Yetişkin
Enfekte	Mantar	Yosun
Etken	Matkap	Zedelenmek
Faktör	Mide	Zincirleme
Firavun	Milat	Zirve
Gen	Morg	

ZOR**7. METİN****BUZ ADAM ÖTZİ'NİN BİZE ANLATTIKLARI**

1991 yılında, Helmut ve Erika Simon isimli iki Alman turist Alp dağlarının İtalya-Avusturya sınırında bir dağ yürüyüşü yapmak için yola çıkarlar. Tisenjoch bölgesindeki son zirveden geriye kestirme bir yoldan dönmek isterler ve buzları erimekte olan bir dere yatağının yanından geçerken gözlerine kahverengi bir leke takılır. Buz Adam Ötzi, bilim sayesinde bize 5300 yıl geriden bir hikâye anlatıyor. Başta bu lekenin daha önceki tırmanıcıların bıraktığı bir çöp olduğunu düşünürler, ancak yaklaştıkça aslında buldukları şeyin bir insan **cesedi** olduğunu fark edeceklerdir. İzleyen günlerde bir jandarma ve dağ bekçisinden oluşan kurtarma ekibi, bu cesedi buzdan çıkarmaya çalışır. Bulunan cesedin ne kadar özel olduğunun henüz kimse farkında değildir, herkes buzlar arasında sıkışmış bu eksiksiz insan bedeninin birkaç yıl önce bölgede kaybolan dağcılardan biri olduğunu düşünmektedir. **Ceset** kısmen buzulun içine sıkışmış olduğundan, kurtarma ekibi havalı matkap ve benzer cihazlarla **cesedin** dışarıdaki kısmı ve etrafını sıkıştıran buza girerler. Kaba kuvvet sayesinde buzdan kurtulan ama bu sırada da sol kalçası epey zedelenen bu talihsiz kazazede İnniburck yakınlarındaki bir **morga** götürülür. Ertesi gün bu kazazedenin, kimliğini belirlemek için **otopsi** yapmaya gelen tıbbi ekip bu karşılarındakinin pek de alışıldık bir **ceset** olmadığını fark eder. Alp dağlarının Ötztal bölgesinde bulunduğu için Ötzi adı verilen bu ceset, incelenmek üzere Zürih'e gönderilir. Yapılan detaylı inceleme ve çekilen çeşitli **röntgenler** sayesinde M.Ö. 3300 yılından gelen Buz Adam Ötzi'nin 20. Yüzyıl macerası başlar. Ötzi, 5300 yıllık yaşı ile bulunan en eski **mumyalardan** biri olmasının yanı sıra **mumyalaşma** şekli açısından da oldukça farklılık gösteriyor. Mısır **firavunları** ve diğer kültürlere

ait, ritüel amaçlı **mumyalanmış cesetlerin çoğunda iç organları** bozulmayı engellemek için bedenden çıkarılıyor ve ölünün bedenine **mumyalandırmayı hızlandırmak için doku** içindeki sıvıyı uzaklaştıracak çeşitli kimyasal maddeler veriliyor. Bu işlem, **hücrelerin su kaybetmesine neden olduğu için bu tip mumyalara ‘kuru mumya’** deniyor. Oysa Ötzi; bütün olarak üzerinde günlük kıyafetleri, **iç organları hatta midesindeki besin** artıkları ile buzlar arasında **mumyalaşmış**. Böylelikle bize **Bronz Çağı** Avrupası’ndaki insanların neler giydikleri, nelerle beslendikleri, **genetik** yapıları, ne gibi aletleri kullandıklarına ilişkin çok kıymetli bilgiler veriyor. Yaş tayinlerine göre Ötzi, öldüğünde 45 yaşlarındaymış. Boyu 165 cm, ağırlığı 13 kg. Yaşarken ki kilosunun 50 kg civarında olduğu sanılıyor. Öldüğünde üzerinde farklı hayvan derilerinden yapılmış bir pantolon ve bir ceket varmış. Bunların üzerine, otlardan dokunmuş bir pelerin giyiyormuş. Kafasında da ayı kürkünden bir şapka varmış. Ayağında karda yürümeye uygun, geniş tabanlı, su geçirmez ayakkabılar olan Ötzi; belindeki kesede ve yanındaki sepetlerde de ihtiyacı olabilecek ufak tefek aletler, matkap görevi görececek bir alet, çakmaktaşı, kurutulmuş mantar ve böğürtlenler taşıyormuş.

Tıbbi Dedektifler İş Başında



Araştırmacılar; Ötzi’nin yanında bir yay, 14 ok, bir bıçak ve bakır bir balta taşıdığını tespit ettiler; ancak Ötzi, bu yanındaki silahlara rağmen kendini koruyamamış ve görünüşe göre cinayete kurban gitmiş. İlk bulunduğu donarak öldüğü varsayılmasına rağmen 2001 yılında yapılan detaylı **röntgen** incelemelerinde sol omzunun içinde, hayati **damarlardan birine saplanmış bir ok** bulunması ve vücudunun muhtelif yerlerinde çürükler ve kesikler saptanması sonucu bilim insanları Ötzi’nin bir cinayete kurban gittiği konusunda hem fikir. Ötzi’nin mide içeriğini inceleyen uzmanlar; ölmeden hemen önce geyik, dağ keçisi ve çeşitli tahıllar yediğini tespit ettiler. Bu bulgular Ötzi’nin sinsice bir baskın sonucu öldürüldüğünü düşündürüyor. Zira uzmanlar, aktif olarak düşmanlarından kaçan birinin **mükellef bir sofraya kurup** uzun uzun yemek yemeyeceği görüşünde. Buz adamın son yemeğinin çeşitliliği, onu öldüren düşmanların belki de o yemek üstüne ateş karşısında tembellik ederken sinsice arkasından saldırdıklarını gösteriyor.

Bağırsak Parazitleri, Zehirli Mantarlar ve Dövmeler: Ötzi'nin **otopsisi**, bizlere tarih öncesi çağlardan gelen bazı **tıbbi** uygulamalar hakkında da ipuçları veriyor. **Bağırsaklarının** incelenmesi sırasında oldukça sık rastlanan bir **bağırsak paraziti** olan bir tür **kancalı kurt** (*trichuris trichuria*) ile **enfekte** olduğu saptandı; ancak bilim insanlarının esas ilgisini çeken şey gene(yine) bağırsak içeriğinde bilimsel adı **Neckera complanata** olan **parazit** öldürme özelliği olan bir tür ağaç yosunu bulunmuş olması. **Bağırsakta** bulunan yosun paketlerinin sayısı oldukça çok, bu nedenle Ötzi'nin yemeğini bilerek bu yosunlara sararak yemiş olduğu ve bu yolla **bağırsaklarındaki parazitleri** öldürerek kendisini tedavi etmeye çalıştığı sanılıyor. Bir başka ilginç bulgu da Buz Adam'ın **omurgası**, **bilekleri** ve **dizinin** arkasındaki dövmeler. Önceleri bu dövmelerin dekoratif veya dini amaçlı olduğu düşünülmüş; ancak **otopsilerde**, bu bölgelerin içinde de **kemik erimesi** bulguları saptanınca dövmelerin **tıbbi** amaçlı olduğu ve bu bölgelerdeki **kemik** ağrılarını azaltacağı umuduyla yapıldığı görüşü güçlenmiş durumda. **Genlerin söyledikleri:** Buz adam bulunalı 20 yıldan uzun bir zaman oldu. Bu süreçte **tıp** ve teknoloji ilerlerken Ötzi'nin bize anlattıkları da bu ilerlemelere paralel olarak artıyor. Son yıllarda yükselişe geçen **genetik** bilimi, bu ünlü **mumyaya** da el attı ve 2008 yılında **pelvis kemiğinden** örnek alındı. Araştırmacılar, Ötzi'nin **genomunun** %96'sını haritaladılar. Ayrıca **mitokondrilerinden** alınan **DNA** zincirlerinin de tamamı incelendi ve detaylı analiz sonuçları geçtiğimiz ay bilim dünyasına sunuldu. Analiz sonuçları Ötzi'nin saç renginden hastalıklarına kadar çok çeşitli alanlarda bilgiler veriyor. Artık Ötzi'nin bulunduğu bölge halkıyla **genetik** yapısının pek benzeşmediği muhtemelen **genetik** olarak İtalya veya çevresindeki **gen** havuzundan çok Sardunya ve Korsika adaları, hatta Orta Doğu **gen** havuzlarına daha yakın olduğunu biliyoruz. Yakın Doğu ve Akdeniz **genetik** mirasına sahip olan bu 5300 yıllık **mumyanın** saç ve gözlerinin kahverengi olduğunu ve **laktöz intoleransı** nedeniyle süt ürünleri ile arasının pekiyi olmadığını öğrendik. **Bronz Çağı**'nda yaşayan toplumlarda, **laktöz intoleransı** oranının bugüne oranla daha yüksek olduğu sanılıyor. Nedeni ise hayvancılığa daha yeni geçilmiş olması ve yetişkinlerin süt ürünlerini henüz çok yaygın olarak kullanmaması. Ötzi, yapılan **gen** analizi sonucunda kayda geçmiş ilk **Lyme** hastası unvanını aldı.

Ötzi'nin **genleri**, bize kalp ve damar hastalığına karşı **genetik** yatkınlığı olduğunu da söylüyor. **Otopsi** sonucunda damarlarının içinde **kolesterol** birikim odaklarının bulunmuş olması da bu verileri destekler nitelikte. Bu bulgu, kalp ve damar hastalıklarının kökenindeki **genetik** yatkınlığın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne seriyor; çünkü Ötzi'nin kalp ve damar hastalıklarına ilişkin çevresel faktörlerden hemen hemen hiçbirine sahip olmadığını biliyoruz. Şişman değildi, oldukça hareketli bir yaşam sürüyordu ve işlenmiş besinler tüketmiyordu. Son bulgulara göre **genomunda** **kenelerden** geçen **Lyme** hastalığı etkeni olan **Borrelia bakterisine** ait genlerin saptanması, Ötzi'ye

tarihte bilinen ilk **Lyme** hastalığı vakası unvanını da vermiş durumda. Bakalım ilerleyen teknoloji sayesinde, Ötzi önümüzdeki yıllarda bizlere daha neler anlatacak?

Kaynak: Işıl Arıcan, acikbilim.com



[Fotoğraf: [voices.nationalgeographic.com](https://www.voices.nationalgeographic.com)]

32. ETKİNLİK

1. Mumya nedir, Ötzi' nin cesedi mumya olsaydı hangi bilgilere ulaşamazdık?

.....

.....

.....

.....

.....

.....



www.hemensaglik.com

2. Parçada Ötzi'nin damarlarında kolestrole rastlanmıştır. Yüksek kolesterolün kalp krizine neden olduğu bilinmektedir. Modern tıp yüksek kolesterolün nedenleri arasında kilo, sigara, sağlıksız yağ kullanımı, hareketsizlik, genetik vb. nedenleri saymaktadır. Buradan hareketle sizce genetik mi çevresel faktörler mi hastalıklar üzerinde daha çok etkilidir? sorusuna cevap veriniz.

.....

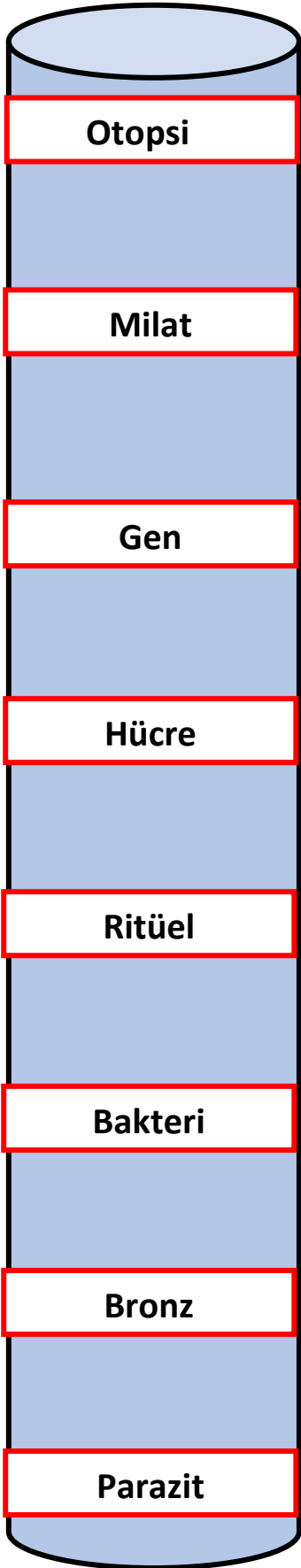
.....

.....

.....

.....

33. ETKİNLİK



“**isim**” Hz. İsa'nın doğduğu gün

“**biyoloji**” bir canlıdan beslenen asalak canlı

Bir maden

“**isim**” Toprakta, suda, canlılarda bulunan, çürüme, mayalanma veya hastalıklara yol açan, küresel, silindimsi, kıvrık biçimli olan, bölünerek çoğalan, klorofilsiz, tek hücreli canlı

“**isim**”, biyoloji içinde bulunduğu hücre veya organizmaya özel bir etkisi olan, kuşaktan kuşağa ve hücreden hücreye geçen kalıtsal öge

“**isim, tıp**” Ölüm sebebini belirlemek amacıyla bir cesedi inceleme işi, ölü açımı

Âdet haline gelmiş, ayin

“**isim**”, anatomi, biyoloji İnce bir zar içindeki protoplazma ve çekirdekten oluşmuş, bir organizmanın yapı ve görev bakımlarından en küçük birimi, göze

35. ETKİNLİK

Türk Dil Kurumunun internet sitesinden “mumya” kelimesinin anlamını aşağıdaki aşamaları sıralayarak bulunuz.

The screenshot shows the TDK website's search interface. The search bar contains the word 'mumya'. Below the search bar, the results are displayed as follows:

Güncel Türkçe Sözlük

Aradığınız sözü sorgu kutusuna yazdıktan sonra Ara düğmesini tıklayın. Aramaya başlamadan önce lütfen uyarıları okuyun.

ç ğ ı ö ş ü â î ü

mumya
İsim Farsça m'miyâ

1. *İsim* Birtakım özel ilaçlar kullanılarak bozulmayacak duruma getirilmiş ceset
2. Çok zavıf kimse

Atasözü, deyim ve birleşik fiiller (Göster)

Türk İşaret Dili
Parmak alfabesiyle gösterilişi:

m u m y a

The screenshot shows the TDK website's search results for the word 'mumya'. The search bar contains the word 'mumya'. Below the search bar, the results are displayed as follows:

Güncel Türkçe Sözlük

Aradığınız sözü aşağıdaki sorgu kutusuna yazdıktan sonra Ara düğmesini tıklayın. Aramaya başlamadan önce lütfen uyarıları okuyun.

Eleştirinizi ve k... bölümündeki et... bildirebilirsiniz.

Google

mumya

mumya

Türk Dil Kurumu Ana Sayfası
tdk.gov.tr

türk dil kurumu ana sayfası, türk dili, türkçe, sözlükler, güncel türkçe sözlük, yazım kılavuzu, büyük türkçe sözlük.

Büyük Türkçe Sözlük
Büyük Türkçe Sözlük, anlamını öğrenmek istediğiniz herhangi...

Yazım Kuralları
...güncel türkçe sözlük, yazım kılavuzu, büyük türkçe sözlük...

TDK Güncel Türkçe Sözlük
türk dil kurumu ana sayfası, türk dili, türkçe, sözlükler, güncel türkçe...

Hakkımızda
türk dil kurumu ana sayfası, türk dili, türkçe, sözlükler, güncel türkçe...

Basın Duyurusu
Basın duyurusu ... BASIN DUYURUSU 12 Mart 2015 ...

Eş ve Yakın Anlamlı Kelimeler
...Kökleri Kelimeler Sözlüğü - Bilim ve Sanat... Eş ve Yakın...

Türk Dil Kurumu'nun sitesinin internet adresini aşağıya yazınız.

The screenshot shows a web browser address bar with a red arrow pointing to the search field. The address bar contains the text 'www.'.

36. ETKİNLİK

“Mükellef sofraya kurmak” deyimini karşılayan resim sizce hangisidir? Deyimin anlamını tahmin ediniz ve tahmininizi doğru resmin altına yazınız.



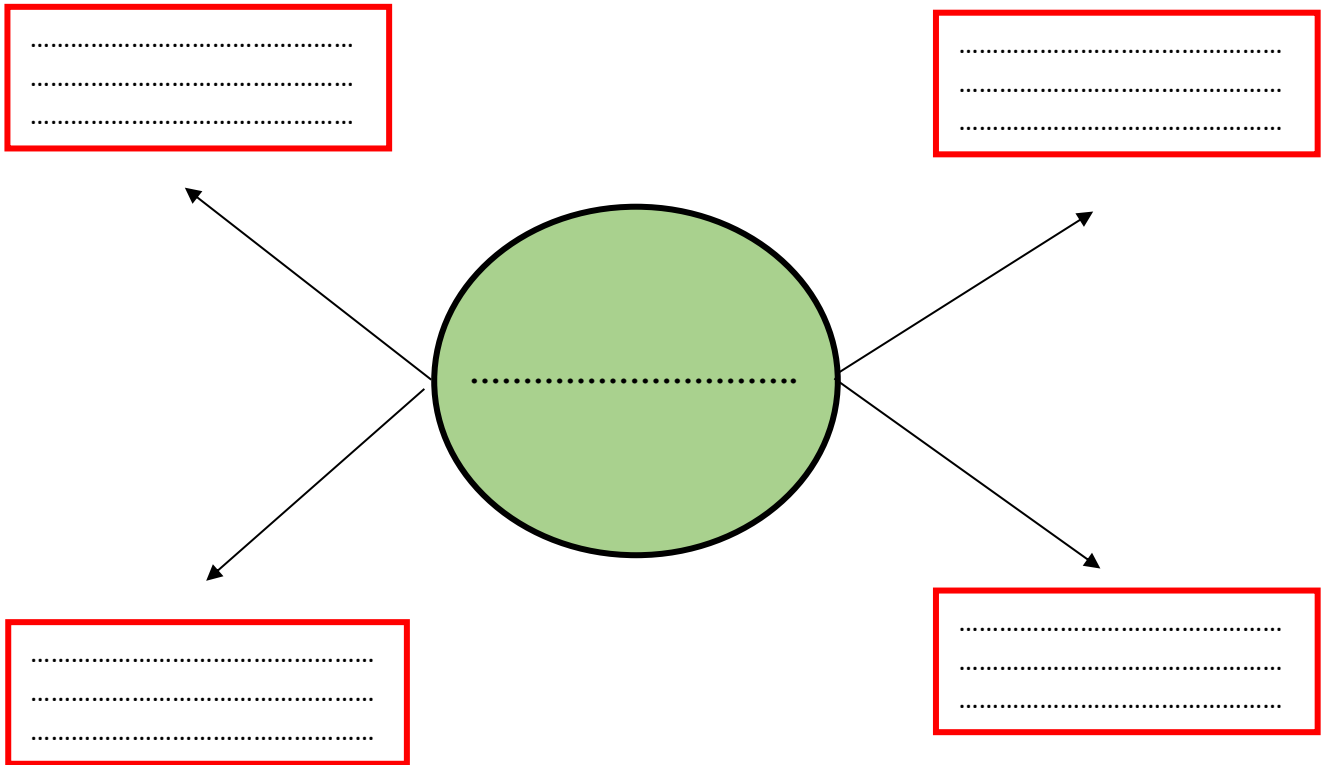
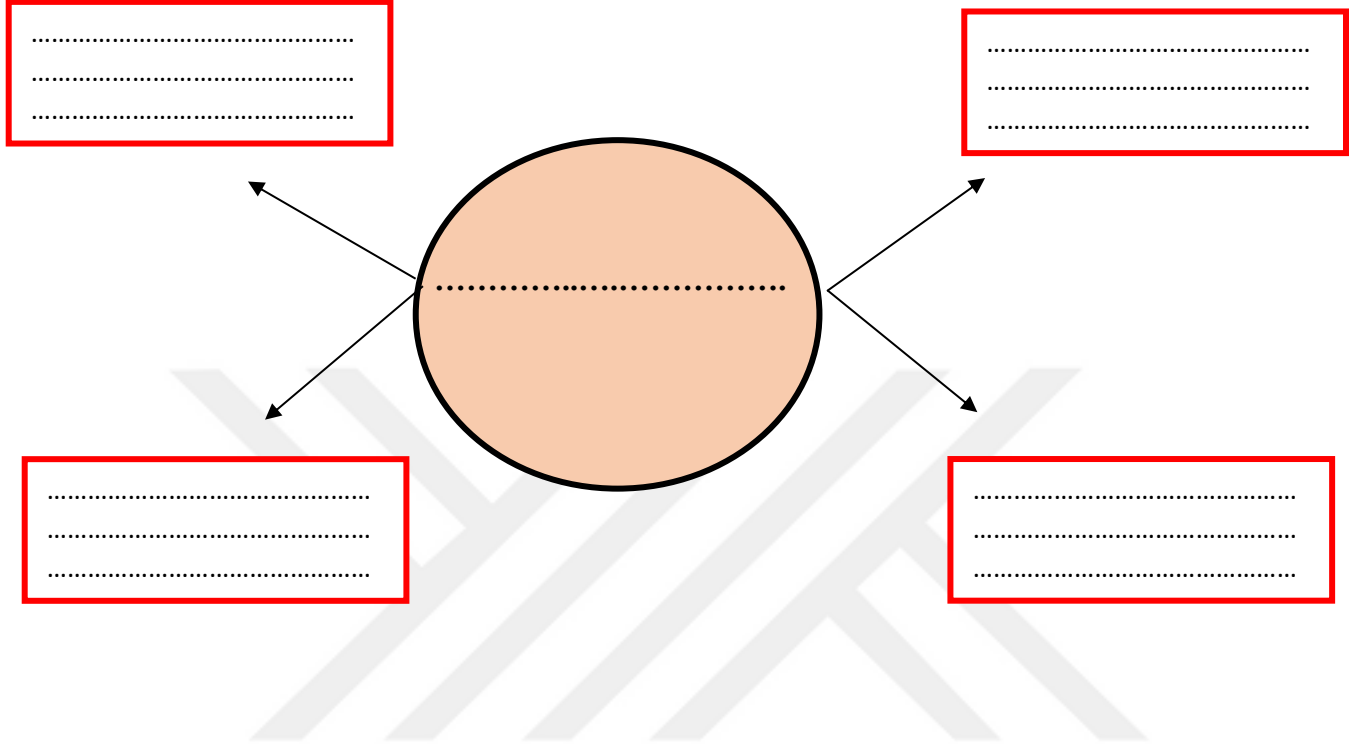
www.eksitarif.com(alıntıdır)



www.hurhaber.com(alıntıdır)

37. ETKİNLİK

Aşağıdaki dairelere ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili bilmediğiniz teknik kelimeleri yazınız daha sonra bu kelimelerle yakın anlamlı olan kelimeler bulunuz.



8. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

	BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci <ul style="list-style-type: none"> Anlamı analiz eder Anlam çıkarır Anlamı yapılandırır Okurken metne farklı fikir ve sesler yerleştirir Okurken Metne sorular sorar Metinle ilgili analiz-sentez-değerlendirme yapar Satır aralarını okur Ne demediğine odaklanır Yazı ile tartışır Retoriksel ifadeleri analiz eder 	Seçilen birkaç öğrenci tarafından metin bir kez okutulur. Okunan her bilginin doğru olmadığı, bilginin alımlanmadan önce tartışılması gerektiği vurgulanır. Daha sonra öğrencilere metni kendilerinin okumasını ve okurken metin üzerinde düşünüp sorular sorarak katılıp katılmadıkları noktaları tespit etmeleri ve Etkinlik 38 de belirtilen yerlere yazmaları istenir.	Soru-cevap metodu, bireysel çalışma, beyin fırtınası
2	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma <ul style="list-style-type: none"> Dinlenen konunun anahtar kelimelerini belirler ve desteklediği veya çürüttüğü şeyleri tespit eder. Yargılama yapmadan önce iyice dinler Farklı bakış açılarını aktif dinler Konudan ayrılmaları ve örneklemeleri belirler 	Metin okumadan önce aktif dinlemeye dair bilgiler verilir. Ardından öğrenci aktif bir şekilde okunan metni dinler, dinleme esnasında birtakım noktaları Etkinlik 39' da yazmak üzere zihninde tespit eder veya not alır.	Bireysel çalışma, sunuş (alış) Yoluyla Öğretim, aktif dinleme
3	Yazma Süreci ve Üretim <ul style="list-style-type: none"> Özgün ve tutarlı argümanlar oluşturur Karşılaştırma, fikir destekleme, karşı fikir çürütme... gibi yazı organizasyon türlerini kullanır. Sebeup-sonuç kurar ve karşılaştırma yapar Tezini güzel ve ikna edici şekilde geliştirir Sebepler ve mantık kurar Başkalarının fikirlerini ve görüşlerini yazıda eleştirel analiz yapar 	Yazarın eleştirdikleri düşüncelerini görüşlerine Katılıp katılmadığı noktaları Etkinlik 38' de tutarlı bir biçimde ve gerekçelerini yazarak belirtmeleri istenir. “ Dünya’da Nüfus Artışı” adlı video izletilir ve Etkinlik 41 kapsamında okunan metinle karşılaştırma (ortak yön farklı taraflar-sentez yapma) yapmaları beklenir.	Bireysel çalışma
4	Konuşma ve İletişime Geçme <ul style="list-style-type: none"> İkna edici ve bilgilendirici konuşmalar yapar Akademik bir ortamda kendisine yöneltilen sorulara cevaplar verir. Sözel geri bildirim ve değerlendirmeler yapar Profesyonel konuşmalar yapar Hazırlıklı konuşmalar yapar Sözlü sunum dili ifadelerini bilir ve kullanır Etkili söylem geliştirir Entelektüel tartışmalara girer Özel dinleyiciler için teknik kelimler kullanır Fikirleri destekler düşüncelerini paylaşır. Sorgulayıcı yöntemlerle karşı konuşmasını geliştirir. Farklı bölge, tarz ve aksandan kişiye konuşur 	Öğrencilerden gönüllü bir kişi seçilir ve Etkinlik 38 ve Etkinlik 39 çerçevesinde düşüncelerini sınıf karşısında açıklaması istenir. Bunu yaparken bilimsel olmaya, dili güzel ve yerinde kullanmaya, söylediklerinde öznelliğe düşmeden tutarlı olmaya dikkat edilmesi istenir. Bu bağlamda örnek bir sunum öğretmen tarafından gerçekleştirilir. Sonra seçilen bir öğrencinin yapması istenir. Öğretmen konuşma esnasında bilgilendirme veya düzeltmeler yapabileceğini önceden sınıfa ifade eder.	Anlatım, soru-cevap, gösterip yaptırma

	<ul style="list-style-type: none"> • Ne kadar çeşitli fikir ve bağlantı varsa geçiş yapmak için dilini doğru kullanır. 		
5	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Kütüphaneden yararlanır • Literatür taraması yapar • Sosyal medyadan paylaşım yapar ve yapılan paylaşımlara yorumlar yapar • Araştırma tekniklerini kullanır bilgi, belge ve kaynak arama yöntemlerini bilir. • İnternet ortamındaki materyalleri değerlendirebilir • İnternette gruplara katılır ve dışı tartışmalara dahil olur • Elektronik dergi ve yazılar toplar 	<p>Öğrencilere sosyal medya ve internet arama motorlarına dair bilgiler verilir ve sınıfta birkaç öğrenciye yansıtıcı üzerinden uygulama yaptırılır (uzantılar, akademik arama, e-dergi ve pdf açma, sosyal medya araçları kullanma...). Daha sonra önceden açılmış olan Facebook üzerindeki "VEDAT HOCA TÜRKÇEM" grubuna akşam herkesin katılması istenir. Grupta Darwinizm, dünyadaki açlık ve nedenleri, nüfus artışı ve sorunları veya yararları konularında açılan tartışmaya dahil olmaları istenir. Ders bitiminde Erciyes üniversitesi kütüphanesine bir ziyaret yapılır ve kaynak araştırması uygulamalı bir biçimde gösterilir. Akşam bulunulan şeylere ilave olarak internet ortamında bulunacak her türlü yazı, resim, e dergi, e kitap... kaynaklarının da grupta tartışma esnasında veya grup içerisinde paylaşım yapılmak suretiyle kullanılması istenir.</p>	Araştırma-inceleme yoluyla öğretim
6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jargonlar, klişeler, hassasiyet, paralel yapılar, zıtlık unsurlarını kullanır • Dilbilgisi, imla ve noktalamayı yerinde kullanır • Akademik dil özelliklerini bilir ve kullanır (kişisel ifadeler, resmi ifadeler, bilimsel ifadeler...) 	<p>Nesnel, öznel ifadeler anlatılır. Metinde yer alan bilimsel ve kişisel ifadeleri bulup Etkinlik 39' da gösterilen yere yazmaları istenir. Öğrencilere paragraf şeklinde alan kavramlarını içeren (bkz. Kavram geliştirme bölümü, metin kaynakları) yazılar dağıtılır Etkinlik 40 yaptırılır.</p>	Sunuş (alış) yoluyla Öğretim, bireysel çalışma
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Eleştirel düşünceyi zorlayan veya teşvik eden metinler okur • Bir yazıyı, romanı, filmi veya reklamı eleştirel şekilde ele alabilir. • Eleştirel düşünmeyi anlar ve görüşlerini oluşturur. • Mantıksal safsatalardan kaçınır. • Bir eleştiri yazısını yazabilir • Bir fikir yazısını analiz edebilir • Yeni fikirleri deneyimleme konusunda istekli olur • Bilgiye ve gerekçelere saygı duyar • Bilgi ve fikirleri doğru şekilde ilişkilendirir, açıklar ve organize eder • Kibar davranışlar sergiler • Kendi dünyalarına karşı sağlıklı bir şüphecilik geliştirir. • Fikirlerini değiştirmekten memnun olur. • Duygulara ve yaygın kanaate kapılmaz 	<p>"Modern dünyada ailelerin çocuk yapma hakları devlet tarafından kontrol altında tutulmalıdır" şeklinde öğretmen tarafından tartışmaya açık bir cümle kurulur ve gelen eleştiriler dinlenir. Bu çerçevede öğretmen birtakım düşüncelerini değiştirdiğini ifade eder ve gerekçelerini belirtir. Metinde geçen "Dünya kaynakları sınırlı olduğu için az çocuk sahibi olmalıyız", "Birden fazla çocuk sahibi olacak ailelerin, çocuklar arasında en az 4 yıl fark olmasına dikkat edilmesi uygun olacaktır." "geç evlenmek ve az sayıda çocuk sahibi olmayı desteklemek" "Aileler için ideal çocuk sayısı ikidir." ifadeler öğrencilere soru biçiminde yöneltilir. Bunların bilimsel dayanaklarının olup olmadığı sorgulanır. Öğrencilerden karşıt fikirli olanların metni tartışmalarına müsaade edilir. Bu konuda grup katılımı da sağlanır. İlk fikirlerle son fikirler karşılaştırılır değişen görüşler tespit edilir.</p>	Grup tartışması, soru-cevap, anlatım, tartışma

8. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Adet	Fert	Odaklan-
Ağırlıklı olarak	Geçinmek	Organizma
Aile planlaması	Gelir	Öngör-
Alt sınıf	Gelişim	Özen
Aritmetik	Geometrik	Öznel
Asgari	Gerekçe	Refah
Bakım	Gıda	Rekabet
Bedensel	Güvence	Ruhsal
Benimse-	Hijyen	Salgın
Besin	İdeal	Sanayi Devrimi
Beslenme	İndirge-	Sanayileşme
Bilinç	İnsanlık	Sefalet
Birey	İşgücü	Sermaye
Cazip	İtibaren	Sıçrama-
Civar	Kaçınılmaz	Temel
Deneme	Kitlesel	Teori
Dengeleme-	Köken	Tez öne sür-
Destekle-	Makale	Toplayıcılık
Dikkat çek-	Maksimum	Tür
Dizi	Masraf	Üreme
Doğal akışına bırak-	Meydana getir-	Vaka
Doğurganlık	Minimum	Veba
Döl	Müdahale	Verim
Eğilim	Nesnel	Yerleşik
Eğit-	Nicelik	Yıprat-
Evcilleştir-	Nitelik	Zahmet
Evrin	Nüfusbilim	Zaman dilimi

8. METİN



[Fotoğraf: yeniakit.com.tr]

AİLE PLANLAMASI ve KONTROLLÜ NÜFUS ARTIŞI

Öncelikle şu soruyu soralım kendimize: “Neden az sayıda çocuk sahibi olmalıyız?” Bu sorunun verilebilecek en kısa cevabı, Dünya kaynaklarının sınırsız olmamasıdır. Bu sınırlı kaynaklar üzerinde daha fazla nüfusla yaratacağımız baskı bu kaynaklardan alacağımız payı azaltacak, acımasız rekabeti artıracak, sonuç olarak yaşam kalitesini düşürecektir.

Geçmişte Nüfus Artışı

İnsanlık tarihinin ilk büyük nüfus artışı, insanların göçebe yaşam biçiminden yerleşik bir yaşam biçimine geçmeleri ile olmuştur. İnsanlar, hayvanları evcilleştirmeye, toprağı da tarım amacıyla kullanmaya başlamışlar. Hiç şüphesiz, avcılık ve toplayıcılıktan daha garantili bir beslemeyi sağlayan bu yeni yaşam biçimi, insanların daha iyi beslenebilmelerine ve dolayısıyla da daha fazla ve hızlı bir oranda **üremelerine** yol açmıştır. **Sanayi Devrimi** ile artan verimlilik, nüfusun hızla artmasını sağlayan son büyük sıçramayı başlatmış oldu. 1850’lerde 1 milyar olan Dünya nüfusu, 150 yıl gibi kısa bir süre içinde %650 artmış ve günümüzde 6,5 milyar civarına ulaşmıştır. Bu nüfus artışının yüzde 85’ini üçüncü dünya ülkeleri oluşturmuş, Dünya’daki nüfus artışının yüzde 40’ı sadece Çin ve Hindistan’da gerçekleşmiştir.

Nüfus artışının sebepleri

Geçmişte **veba** salgınları, savaşlar, doğumdaki yüksek ölüm oranları, yetersiz sağlık ve **hijyen** koşulları sebebiyle nüfus belli dönemlerde azalma da göstermiş; ancak her verim artırıcı gelişmenin ardından yine artış sürecine girilmiştir. Burada, tüm canlılar için geçerli olan bir kural işlemektedir: canlılar, şartlar uygun olduğu takdirde daha fazla **üreme** eğilimi gösterecektir.

a) Düşük Eğitim Düzeyi ve Sanayileşmemiş Toplular: İnsanları diğer canlılardan ayıran özellik ise akıl ve zekâ düzeyindeki farklılıktır. Doğal sebeplerin dışında insanları kontrollü şekilde **üremeye** yöneltecek şey, bireysel ve sosyal sorumluluktur. Bu, genelde eğitim düzeyi yüksek, refah içerisinde yaşayan toplumlarda görülen bir özelliktir. Bu ülkelerde çift başına düşen ortalama çocuk sayısı, gelişmemiş ülkelere göre çok daha düşüktür. Eğitim düzeyinin düşük olduğu ülkelerde, nüfus planlaması konusundaki **bilinç** ve bilgi düzeyi düşüktür. Bu da çiftlerin cinsel ilişkileri sonucunda istemese bile çocuk sahibi olmasına sebep olmaktadır. Sanayileşmemiş, ağırlıklı olarak tarımla geçinen toplumlarda ise gereken işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla çok sayıda çocuk sahibi olmak cazip bir seçenektir.

b) Düşük Evlilik Yaşı: Evlilik yaşının düşük olması, belli bir zaman diliminde doğacak çocuk sayısını artırmakta, bu da nüfus artışını hızlandırmaktadır. Düşük yaşta evlilik; eğitim düzeyi düşük olan toplumlarda ve kırsal kesimde yaygın olarak görülür.

c) Gelişen Teknoloji, Sağlık ve Hijyen Koşulları: Günümüzde, gelişen tıp bilimi daha iyi sağlık ve **hijyen** koşullarını beraberinde getiriyor. Doğumdaki bebek ölümleri, basit hastalıklardan ölümler ve **salgın** gibi **kitlesel** ölüm vakaları azalıyor. Gelişen teknoloji ile insanı bedensel olarak yıpratabilecek işler azalmış, bu işlerin çoğu makineler tarafından yapılır hâle gelmiştir. Bütün bunların sonucunda ortalama yaşam beklentisi artmıştır. Kaynaklar aynı hızla artmamaktadır. Kontrolsüz nüfus artışı, beraberinde gelir eşitsizliği, yetersiz sağlık koşulları, işsizlik ve artan suç oranları gibi sonuçlar getirmiştir.

Nüfusbilimde Bir Dönüm Noktası

Kontrolsüz nüfus artışının, mevcut kaynaklar üzerindeki baskı ve rekabeti artıracığı ve bunun da yaşam kalitesini düşüreceği fikrini bilimsel anlamda ilk ortaya atan kişi, İngiliz nüfus bilimci Thomas Robert Malthus'tur (13 Şubat 1766 – 29 Aralık 1834). 1798 yılında yayınladığı *An Essay on the Principle of Population* (Nüfus Üstüne Bir Deneme) isimli kitabında, Londra'nın ve diğer şehirlerin aşırı kalabalık ve bakımsız dış mahallelerini incelemiş ve bu sefaletin sebeplerine dair oldukça yankı uyandıracak ve tartışılacak bir tez öne sürmüştür.

Thomas Malthus, neredeyse bütün **tür**lerin yaşayabilecek olandan daha fazla **döl** verdiği; ancak bu yavrulardan çoğunun **üreyemeden** öldüğüne dikkat çekiyordu. Malthus'a göre herhangi bir canlı

popülasyonunun artışı hızı, **besin** maddeleri artışından daha fazladır ve sonunda kişi başına düşen **besin** miktarı azalacaktır. Bu fikrin temeli ise; herhangi kısıtlayıcı bir şart olmazsa, **popülasyon geometrik dizi** biçiminde artar (2, 4, 8, 16, 32, 64...) ancak besin maddeleri **aritmetik dizi** biçiminde artar (1, 2, 3, 4, 5, 6...). Doğada olan aradaki bu fark, **popülasyonda** bazı **bireylerin** ölmesine neden olur ve denge sağlanır.

Malthus'a göre nüfus artışı kontrol altına alınmazsa, nüfus çok kısa sürede hayatta kalmak için gerekli kaynaklardan daha fazla olacaktı. Bu düşüncelerinden dolayı geç evlenmek ve az sayıda çocuk sahibi olmayı desteklemiş, nüfus planlamasının, yine ona göre sefaletin sebebi olan alt sınıflara uygulanmasını fikrini benimsemiştir. Malthus'a göre toplumsal müdahale ve yardımlarda yanlıştı ve süreç doğal akışına bırakılmalıydı. **Gıda** ve diğer kaynaklara ulaşmak için verilen mücadele, büyüme üzerindeki gerekli kontrolü sağlıyordu. Yaşam, kaynaklara ulaşmak için yapılan bir yarıştı ve bu süreç içinde kaçınılmaz biçimde birçok **organizma** çok genç yaşta ölüyordu.

Bu fikir, birçok yönü ile **Evrin Teorisi**'ni desteklemektedir. Bu bakımdan Charles Darwin, Evrin Teorisi'ni fikrini yayınladığı eseri Türlerin Kökeni'ni yazarken, Malthus'un fikirlerinden de etkilenmiştir. Özellikle Afrika ülkelerine bakıldığında, Malthus'u doğrulayan bir tablo ile karşılaşırız. Gelişmemiş **doğurganlık** fazla olmasına rağmen doğumdaki ölümler, iç savaşlar, yetersiz beslenme, sağlık ve **hijyen** koşulları sebebiyle bu artış aynı doğada olduğu ve Malthus'un dediği gibi dengelenmektedir. Bu ülkelerde ortalama yaşam beklentisi düşük, nüfus ise gençtir. Oysaki özellikle gelişmiş Batı Avrupa ülkelerindeki düşük nüfus artışı, ortalama yaşam süresini uzattığı gibi kaynaklar üzerindeki baskıyı kontrollü şekilde tutmaktadır. Bu da her açıdan refahı beraberinde getirmektedir.

Nitelikli Birey Yetiştirmek

Aileler gerekli koşulları sağladıktan sonra çocuk sahibi olmayı düşünmeli ve bakabilecekleri adette çocuk sahibi olmalıdırlar. Gereli koşulların ilk ve en önemlisi, ekonomik yeterlidir. Çocuğun, büyüme ve gelişme aşamasındaki temel ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı ve bunlar asgari değil ideal düzeyde karşılanabilir olarak sağlanmalıdır. Sağlıklı **beslenme**, bebeklikten başlayarak çocukluk ve gençlik dönemlerine kadar önem taşımaktadır. Eksik ve yetersiz beslenme, çeşitli sağlık sorunları meydana getireceği gibi çocuğun gelişimini de olumsuz etkiler.

Çocuğun sağlık ihtiyaçları eksiksiz karşılanabilmelidir. Gelişmemiş ülkelerdeki (özellikle Afrika ülkeleri) yetersiz sağlık koşulları nedeniyle sayısız bebek ve çocuk ölümleri yaşanmaktadır. Sosyal güvence sahibi değilseniz, temel sağlık muayeneleri ve olası sağlık sorunlarına karşı ekonomik açıdan hazırlıklı olmalısınız.

Eğitim ailede başlamalı, bebeklikten itibaren çocuk eğitilmelidir. Her Şeyden önce iyi ahlaklı, ailesine, ülkesine ve değerlerine bağlı, araŐtıran, soran ve sorgulayan, detaylara odaklanmayı bilen, her zaman daha iyiyi hedefleyen bir çocuk yetiŐtirilmesi amaçlanmalıdır. Çocuğun eğitim yaşamı için gerekenler masraflar öngörölerek hazırlığı yapılmalıdır. Eğitim için hiçbir masraftan kaçınmamak gerekir. Unutulmamalıdır ki, gelişmiş ülkeler için en değerli Şey yetişmiş insan gücü yani insan sermayesidir. Bu da ancak kaliteli ve yeterli bir eğitimle sağlanabilir. İkinci Dünya Savaşı'nda yerle bir olan Almanya ve Japonya, insan gücüne yapmış oldukları yatırım sayesinde 15 sene gibi kısa bir sürede yeniden toparlanabilmiş ve yeniden Dünya'nın önde gelen ekonomilerinden biri olmuşlardır. Aileler için ideal çocuk sayısı ikidir. Tek bir çocuk, ailenin tüm ilgi ve sevgisini alacaktır. Ancak bunun getireceği bazı sakıncalar da olabilir. Kardeş sahibi olan çocuklar, tek başına yetişen çocuklara göre daha fazla paylaşma duygusuna sahiptirler. Birden fazla çocuk sahibi olacak aile, çocuklar arasında en az 4 yıl fark olmasına dikkat edilmesi uygun olacaktır. Bu hem anne sağlığı, hem de çocukların sağlığı ve yetiŐtirilmelerindeki zahmetin aza indirgenmesi için önemlidir. Doğum yapan annenin yeniden doğum yapması için tavsiye edilen süre en az 2 yıldır; ancak bu sadece annenin sağlığı için tavsiye edilen **minimum** aralık süresidir. Çocuklardan biri bakımda bir üst aşamaya geçecek yaşa ulaşmadan yeni bir çocuğun aileye katılması, her iki çocuk için de belli bir bakım zorluğu getirecektir.

Az sayıda ama iyi yetiştirilmiş bireyler;

- Daha eğitimli bir nüfus
- Daha sağlıklı bireyler
- Kaynaklar üzerinde daha az baskı
- Daha az işsizlik, daha çok iş verimi demektir.

Özetle:

Yapılması gereken, kontrollü bir nüfus artışı ve nitelikli bireylerin yetiŐtirilmesidir. Çocuğun aileden yeterli sevgiyi görebilmesi ve yeterli eğitim, sağlık gıda ve diğer koşulların sağlanması için az sayıda çocuğa sahip olmak önemlidir. Bu sayede ruhsal açıdan sağlıklı, eğitimli ve iyi ahlaklı bireylerin yetişmesi sağlanmış olacaktır.

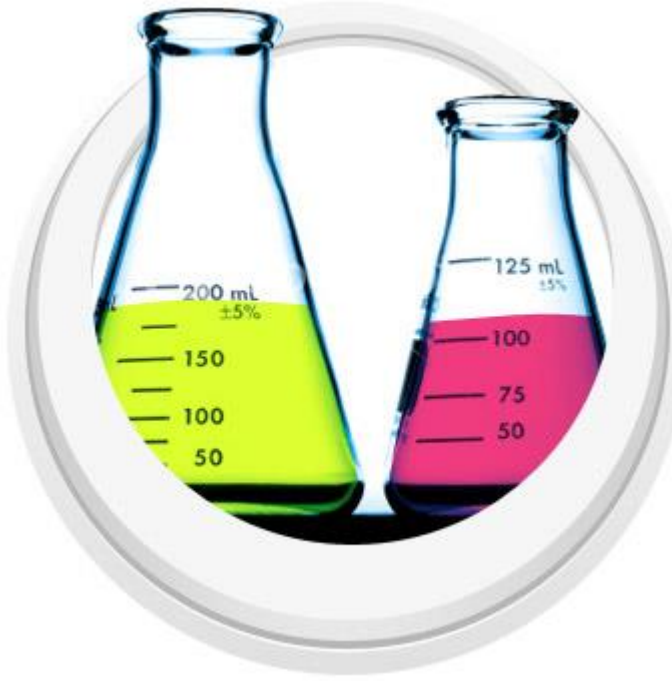
Kaliteli bireyler yetiştirmek, sadece bir ana-baba görevi değil aynı zamanda hem toplumsal hem de insanlık görevidir.

Metin Kaynak: Ümit BÜYÜKYILDIRIM, www.bilim.org.

39. ETKİNLİK

“Aile planlaması ve Nüfus Artışı” adlı metindeki Nesnel (bilimsel) ve Öznel (kişisel yorum) ifadelerini aşağıya yazınız.

NESNEL (BİLİMSEL) İFADELER



ÖZNEL (KİŞİSEL YORUM) İFADELERİ

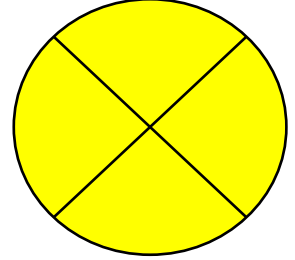


40. ETKİNLİK

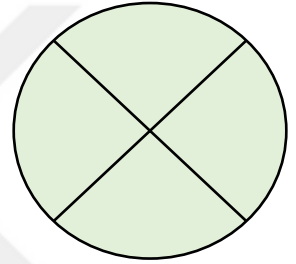
Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimelerin anlamını öğrenip bu kelimeyle ilgili olan 5 (beş) kelimeyi aşağıya yazınız.

KELİME**İLGİLİ KELİMELER**

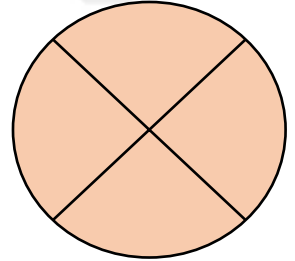
.....



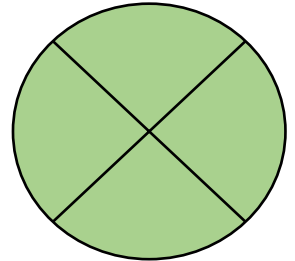
.....



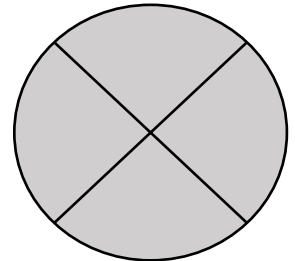
.....



.....



.....



41. ETKİNLİK

Dünyada Nüfus Artışı isimli videoyu (CD1) izledikten sonra video ile “Aile planlaması ve Nüfus Artışı” konulu parçanın ortak ve farklı taraflarını aşağıya yazınız.

ORTAK-BENZER

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

FARKLI-ZİT

9. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

	BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
	<ul style="list-style-type: none"> • Yazının yorumunu ikna edici işaretlerle yapar • Paragrafları okur, anlar, tartışır ve pozisyonunu iletir • Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder • Parçadan sentez bilgiler elde eder • Satır aralarını okur • Okurken metne sorular sorar • Okurken metne farklı fikir ve sesler yerleştirir • Anlam çıkarır • Konuyu anlar • Yeni bilgilerle deneyimleri ve önceki bilgiler arasında bağ kurar • Kaynağın güvenilirliğini sorgular 	Metin paragraflara ayrılarak her paragraf önce okunur. Öğrencilerden koyu yazılmış alan (psikoloji) kelimelerinin anlamlarını tahmin etmeleri istenir. Bulunamayan kelimeler öğretmen tarafından izah edilir. Daha sonra paragraf anlaşılmasına çalışılır. Paragrafta verilen bilgiler öğrencilerle yorumlanır (önceki bilgilerle kıyaslanır). Ne demek istiyor sorusu bütün okuma süresince sorulur. Daha sonra yazar ve kaynakça ve atıflara dikkat çekilir. Bu durum birçok ifadenin bilimsel veriye dayandığının işareti olarak değerlendirilir. Son olarak Etkinlik 42 yaptırılır.	Soru-cevap, bireysel çalışma
2	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
	<ul style="list-style-type: none"> • Konularla ilgili metinler dinler • Farklı düşünce ve yorumları araştırır • Dersi dinler • Dinler ve anında not alır • Konuşmacıların anahtar kelimelerini belirler ve desteklediği ve çürüttüğü şeyleri tespit eder • Formel ve enformel dinlemeler yapar • Farklı bakış açılarını aktif dinler • Yargılama yapmadan önce iyice dinler 	Rüyalar konusunda “neden rüya görülür, hangi rüyalar gerçektir” ve rüyalar hakkında 10 ilginç gerçek videoları izletilir. Daha sonra bu kapsamda Etkinlik 43 yaptırılır. (videolarda anlatılan şeyler dinlenir/ izlenirken not edilir)	Bilgisayar destekli öğretim, not alma
3	Yazma Süreci ve Üretim		
	<ul style="list-style-type: none"> • Biyografi, otobiyografi yazar • Paragraflar yazar sıralama yapar. • Organize bilgiler verir 	Biyografi ve oto biyografi nedir izah edilir. Öğrencilerden sevdikleri veya örnek aldıkları bir kişinin biyografisini yazmaları istenir. Kronolojik sıralamaya dikkat etmeleri beklenir. Etkinlik 44 yaptırılır. Hayat hikâyesini bildikleri bir kişi yoksa otobiyografi yazmaları ifade edilir.	Anlatım, gösterip yaptırma
4	Konuşma ve İletişime Geçme		
	<ul style="list-style-type: none"> • Belli bir konuyla ilgili fikrini sözel ifade eder • Sözel geri bildirim ve değerlendirme yapar • Akademik bir ortamda kendisine yöneltilen sorulara cevap verir • Sözel ve yazınsal sorulara uygun cevaplar verir • Entelektüel diyaloga davet eder 	Rüyalar bize olabilecek olaylar hakkında bilgi verirler mi? sorusu sorulur. Entelektüel bir tartışma olması amacıyla öğrencilerin fikirlerini kanıtlayıcı veya inandırıcı delillerle sunmaları istenir. Bu süreçte izlenen videolar veya okuma metni kullanılabilir. Kişinin tecrübeleri ve deneyimleri de ifade edilebilir. Bu amaçla herkese söz verilir. Öğrenciler anlamadıkları veya katılmadıkları yerleri ifade eder. Süre sınırlaması olmaksızın fikirler alınır ve karşı fikirlerle tartışma	Beşin fırtınası, soru cevap, tartışma

	<ul style="list-style-type: none"> Kendini rahat ifade eder Diksiyon bilgisini kullanır Fikirleri destekler ve düşünceleri paylaşır Sınıf tartışmalarına katılır Formal ve informal konuşmalar yapar Kelime vurgularını yerinde yapar Açık cümleler ile sorar ve konuşma çerçevesini genişletir. Aydınlanmak için sorar 	ortamı geliştirilir. Öğrencilerin bu arada dili açık, tonlama ve vurguları yerinde kullanmaları beklenir.	
5	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> İnternet ortamındaki materyalleri değerlendirir Video dosyalarını oluşturur ve internete yükler 	Öğrencilerle birlikte youtube.com adlı siteden rüyalara dair videolar izlenir. Bu videoların geçerlilikleri tartışılır. Youtube.com sitesine video yükleme ve indirme nasıl yapıldığı öğretmen tarafından izah edilir. Yüklenme tarihlerine dikkat çekilir. Videoya dair yorumlar nasıl okunur gösterilir.	Bilgisayar destekli öğretim, gösterip yaptırma
6	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder Akademik dil özelliklerini bilir ve kullanır 	Öğrencilerin dikkati parça içinde koyu renkle yazılan kelimelere çekilir. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin etmeleri istenir. Daha sonra bu kelimelerin ilgili olduğu bilim dalı sorulur. Her bilim dalının kendine has kelimeleri olduğu ifade edilir. Bu kelimeleri Etkinlik 47 'ye yazmaları beklenir.	Bireysel çalışma, soru-cevap
7	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> Bir romanı, filmi, reklamı veya yazıyı eleştirel şekilde ele alabilir. Mantıksal safsatalardan kaçınır Kendi inançlarına meydan okuyabilir Bir argümanın doğruluğunu test eder Bilgiyi doğru şekilde yorumlar Fikirlerini açık şekilde söyler, farklı bakış açılarını tam olarak yansıtır Yeni fikirleri deneyimleme konusunda istekli olur Diğer bakış açılarını araştırıp bulur ve bunları tartışır Ne okursa görürse ve dinlerse eleştirel cevaplar üretir, kendi inançlarını sorguya çeker Bilgiye ve gerçeklere saygı duyar Fikirlerini değiştirmekten memnun olur İşinin sınırlarını bilir Mantıklı ve ikna edici veriler üzerinden stratejiler geliştirir Bilgileri ve fikirleri doğru şekilde ilişkilendirir, açıklar ve organize eder Kendi dünyalarına karşı sağlıklı bir şüphecilik geliştirir. Duygulara ve yaygın kanaate kapılmaz 	Parçanın ve videoların iyice anlaşılması ve sonrasında öğrencilerin fikirlerinin alınması için öncelikle Etkinlik 45 yaptırılır. Daha sonra öğrencilerin tartışma, fikir beyan etme, kendi fikirlerini ve yazarın fikirlerini sorguya çekmeleri amacıyla Etkinlik 46 yaptırılır.	Bireysel çalışma, soru cevap, beyin fırtınası, tartışma

9. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Akış	Deliksiz uyu-	İlgi çek-
Algıla-	Deneyimleme	İmge
Analitik	Derin	İnanç
Anımsa-	Devreye gir-	İnsanüstü
Argüman	Dışavurum	İspat
Arzu	Dikkati toplama	İşlev
Aşılama	Diksiyon	İz
Aydınlan-	Duyum	İzah et-
Bağlantılı	Dürtü	Katkıda bulun-
Bastır-	Editör	Kaygı
Başucu	Emosyon	Kıyasla-
Beklenti	Endişe	Kronoloji
Bellek	Evre	Kütle
Beyan	Fantezi	Mekân
Beyin ölümü	Freud	Meşgul ol-
Bildir-	Gizemli	Muhakeme
Bilim dalı	Harmoni	Nöron
Bilinç	Has	Otobiyografi
Bilinçdışı	İddia et-	Pekiştir-
Biyografi	İleri sür-	Pozisyon
Psikanaliz	Seyret (ilerle)-	Tonlama
REM uykusu	Strateji	Uyaran
Safsata	Sürükle-	Yaşantı
Saldırgan	Sürükleyici	Yit-
Senarist	Şüphencilik	Yönetmen
Senaryo	Tahammülsüzlük	
Sentez	Taraf	

ZOR

9. METİN



[Fotoğraf: inanilmazseyler.net]

RÜYALAR VE UYKU

Tarih boyunca rüyalar ve uyku ilgi çeken bir konu olmuştur. İnsanoğlunun yaşamının nerdeyse üçte birini geçirdiği uyku ve rüyalar üzerine birçok insanüstü ve gizemli anlamlar yüklenmiştir.

Rüya, içeriğini oluşturan **emosyonlar** arasında en sık yaşanan duygu **kaygı**dır. Erkekler kadınlara göre daha fazla saldırgan içerikli rüyalar görmektedir. Elde edilen bulgular, yaşamdakine benzer içeriğin rüyalarda sürdüğünü göstermiştir. Rüyaların %10'unda cinsel içerik vardır ve gençlerde daha fazladır. İnsanların %12'si sadece siyah-beyaz rüya gördüklerini bildirmiştir (Hall 1990). Bunun yanı sıra sıklıkla kişi kendisini bazı belirli durumlarda görebilir. Bunlar arasında kovalanma, havada uçarken görme, yavaşça koşarken, düşerken, cinsel ilişki kurarken, çıplak halde olma, geç kalma rüyaları, bir sınava hazırlıksız girmek, dişlerinin dökülmesi, ölmüş birini canlı görme, kaza geçirme, sağlık durumu bozulması ve hastalık rüyaları sayılabilir.

Rüyalar üzerine önemli incelemeler yapan Freud'a ve onu izleyen **psikanalistlere** göre rüyalar **bilinçli** dünyamızda normalde bastırığımız, duyguların, arzuların **dışavurumunu** sağlar. Böylece zihnimizde bastırılan ve açık kalan içerik arasında bir **harmoni** ya da **denge** oluşmasını sağlar. Freud, rüyaların

diğer bir işlevinin uykuyu sürdürmek olduğunu ileri sürmüştür. Freud'a göre rüya yaşantısı, kişinin dikkatini iç **fantezi** dünyasında tutarak çevresel **uyaran**larla uyanmasını önler.

Rüyalar sayesinde, gece boyunca dış uyaranları uyanmadan rüyaların bir parçası halinde yaşayabiliriz ve böylece uykunun sürmesi sağlanır. Buna karşın **zihin** tehlike uyaranları algıladığında, acil durumlar olacağı beklentisi içinde ise uyanır. Diğer bir önemli **psikanalist** olan ve **analitik** psikoloji okulunun kurucusu olan Jung'a göre rüyalar hem bireysel hem de ortak **bilinçdışı**nı yansıtan sembollerle kendini dışa vurur, bu semboller birçok kültürde ortaktır ve insanın temel korkularını ifade eder.

Rüya; uyku sırasında yaşanan **görsel imgeler**, sesler ve diğer bedensel **duyumlara** eşlik eden duygular, düşüncelerden oluşur. Rüyada bütün bu duygu ve düşünceler bir anlatıcı tarafından oluşturulan bir **senaryo** içinde bir filme aktarılması gibidir. Rüyadaki anlatıcı, **senarist** ya da **yönetmen** aslında kişinin kendisinden başkası değildir.

Rüyalar ve REM uykusu

Uyku tek bir dönemden oluşmaz. Uykunun hafif uyku, derin uyku ve hızlı göz hareketlerinin izlendiği **REM** uykusu evreleri tanımlanmıştır. Derin beyin yapılarından kaynaklanan ve gözlerde ortaya çıkan hızlı göz hareketleri izlendiği için **REM uykusu** adı verilmiştir. Her gece yaklaşık 2 saat süren **REM uykusunda** çoğunlukla rüya görürüz. Bütün yaşamımız boyunca 6 yıl rüya görürüz. **REM uykusu** gecenin ikinci yarısında daha fazladır, rüyalar da gecenin ikinci yarısında daha fazla görülmektedir. **REM evresinde** görülen rüyalar sırasında beyinde heyecan, kaygı, korku duygularının merkezi olan "amigdala" oldukça aktiftir. Buna karşın beynin muhakeme yapan ön beyin bölümü uyku halindedir. Gözlemler rüyanın **REM uykusu** ile güçlü bir bağı olduğunu ortaya koymuştur. **REM** döneminde uyandırılan kişilerin %80'i bir rüya yaşantısı içinde olduklarını bildirmiştir. Buna karşın **REM dışı** uykuda da daha az sıklıkta olsa da rüya yaşantısı vardır. **REM uyku** rüyaları **bilinçdışı** süreçlerle daha çok bağlantılı iken, **REM dışı** evrelerde görülen rüyalar daha gerçekçidir. Neden-sonuç bağlantısı ve zaman ve mekân bağlantıları daha iyi korunmuştur.

Eğer rüyalar ve REM uykusu olmazsa ne olur?

REM uykusuna girerken uyandırılarak **REM** yoksunluğu oluşturulan bireylerde ertesi gün daha fazla kaygı, sinirlilik, tahammülsüzlük ve dikkati toplama güçlüğü olduğu gözlemlenmiştir. Bazı çalışmalara göre **REM uykusu** baskılanırsa yeni bilgileri öğrenme ve geçen güne ilişkin bilgileri hatırlama güçlüğü yaşanmaktadır. Fiziksel beceriler zayıflamaktadır. **Bedensel ve zihinsel becerileri** geliştirme çağında olan bebekler %50 kadar yüksek bir oranda **REM uykusu** yaşamaktadır. **Erişkinlik**

döneminde bu oran %25'e, yaşlılıkta %15'lere inmektedir. Yaşla birlikte **REM uykusuna** gereksinim azalmaktadır. Hiç rüya görmemek ve çok rüya görmek rüyalar olmazsa ne olur sorusunun yanıtı iyi bilinmemektedir; çünkü rüyalar unutulduğu için kişinin rüya görmediğini ispatlamak zordur. Öte yandan hiç rüya görmeyen kişilerin aslında gece uykularının çok az bölündüğünü, bu kişilerin deliksiz ve derin uyuduğunu söyleyebiliriz. Buna karşın çok sık rüya gören kişiler çok sık uyandıkları için rüyalarını daha çok anımsamaktadır; ancak bu fazla anımsama zihnin yorulmasına yol açmaktadır, uykunun dinlendirici özellikleri azalmaktadır.



[Fotoğraf: sondakikahaberleri.info.tr]

Rüyaları neden unuturuz?

Rüyalar sıcak havada eriyen kar **kütlesi** gibi hızla unutulur. Rüyanın bitişinden 5 dakika sonra rüyanın %50'sini, 10 dakika sonra ise %90'nını unuturuz. Neden böyledir? Freud: “rüyalarımızı unuturuz çünkü bizim bastırduğumuz istek ve dürtülerimizi içerir, bilincimizde onları hatırlamak istemeyiz” demiştir. Oysa günümüzde geliştirilen modern **nöro-bilimsel kurama** göre unutma rüyada düşüncelerin sürekli ileri akışı ile ilgili olabilir. Rüyada muhakeme eden, düşünceleri tekrar ele alan, geri dönüşler yapan **editör** uykudadır, hep ileri doğru akan geriye dönüp hiç üzerine düşünmeyen bir metin gibi akar rüya. Bu **bilinçli** uyanıklıktaki düşünce akışından farklıdır. İlk uyandıığımızda anımsamayız, daha sonra benzer durumlar ortaya çıkarsa anımsarız. Unutmamızda rol oynayan önemli bir diğer **etken** birçok rüya **imgesinin** belirsiz olmasıdır. Bu durum da kolayca unutmaya yol açar. Günlük yaşantımızda da benzer bir süreç vardır. Örneğin: eğer birisi deneyimlerimizle bağlantısı olmayan bir şeyler söylese anlamak için ve hatırlamak için tekrarlamasını isteriz. Rüyalarımızı ertesi gün benzer bir yaşantı olursa, eskide kalan izi tanır ve hızla **anımsarız**. **Anımsayışımıza** önem verirsek

rüyadaki diğer parçaları da **anımsama** şansımız olur. Başka bir deyişle uykuda **bilinçlilik** ve **bellek** kaydı olmadığı için yeterince **anımsayamayız**.

[Fotoğraf: ruyabul.com]



Rüyamızı nasıl daha kolay hatırlayabiliriz?

Rüyaları anımsamak için önerilen işe yarayan yöntemler vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz: Yatağa gittiğinizde kendinize rüyalarınızı hatırlayacağınızı söyleyiniz. Rüyalarınıza önem veriniz. Yatağın başucunda hemen yazmak için kalem kâğıt bulundurarak rüya eriyip yitmeden yazarak akılda tutmak ve geriye doğru hatırlamak mümkün olacaktır. Sık uyanmak rüyaları hatırlama olasılığını artırır. Uyumadan önce iki bardak su içilmesi, iki kez sizi tuvalet için uyandıracak ve rüyanızı hatırlayabileceksiniz. Daha zor bir yöntem işe yarayabilir: uyku başlangıcından her bir buçuk saat

sonunda alarmı çaldırarak **REM uyku** dönemlerini yakalamak mümkündür. **REM uykunun** sonuna gelen bir dönemde sağlanacak kısa bir uyanış hatırlama olasılığınızı artırır. Diğer bir yöntem son rüyanın yaşattığı “**duygu durum**” içinde bekleyerek ve yatakta kendinizi yavaş uyandırmaktır. Dikkatinizi başka bir konunun dağıtmasına izin vermezseniz rüyanızı tekrar yakalayabilirsiniz.

Rüya yaşantılarının çıkması

Rüyalar ileri doğru akar, bilinçli düşünce sürecinden farklı olarak tekrar rüya üzerine ve içerik üzerine değerlendirme yapmadan seyreder. Bu süreçte yüzlerce nesne, onlarca kişi ve birçok mekânda dolaşılır. Ertesi sabah uyandığımızda ise bunlar bir suyun üzerinde dağılıp yok olan dalgalar gibi kaybolur gider. Ne zamana kadar? Ancak o gün rüya içeriğinde geçen bir nesne, kişi, mekân ve konu ile karşılaşana kadar. Karşılaşınca kaybedilen rüyanın bir kısmı **anımsanacaktır**. Bu durum bir arabayla bir kez geçtiğiniz yolları sonrasında iyi **anımsamamanız**; ancak tekrar o yola aylar sonra girdiğinizde, aynı yolda ilerledikçe yolu iyi **anımsamanıza** benzer. Rüyada süren konuyu oluşturan bağlantılı kişi, mekân ve nesnelere ertesi gün gördükçe daha iyi **anımsarız**. Rüyaların çıkması aslında rüyaların anımsanması süreciyle kardeşidir. Örneğin: kişi gece rüyasında makas görsün, makas gördüğünü ertesi gün yaşantısında makasla karşılaşınca **anımsayacaktır**. Ertesi gün ziyarete gittiği arkadaşının evinde makasla karşılaşınca bunu daha önce gördüğünü ve rüyasının çıktığı iddia edebilir. Oysa bir gece önce rüyasında gördüğü ama ertesi gün karşılaşmadığı diğer yüzlerce nesneyi ise

karşısına çıkmadığı için **anımsamayacaktır**. Bu durum “tarafli gözlem yapma” süreci içinde kişinin kendi rüyalarının çıktığı inancını **pekiştirecektir**; ancak rüyasındaki

çoğu şeyin çıkmadığını kavrayamayacaktır. Diğer bir etken ise rüyalara verilen önem onları daha çok anımsamamıza katkıda bulunur. Rüyalarının çıkacağına inanan kişi rüyalarına daha çok dikkat etmeye başlar, yatmadan önce neler göreceğini düşünür. Bu süreçte çok planlı olmayan bir **rüya aşılama** devreye girecektir. Kişinin son günlerde çok meşgul olduğu ve iç dünyasında **kaygı** ve endişeye sürükleyici konularda rüyaları devreye girecektir. Ertesi gün ise bu konularda gördüklerini **anımsaması** daha kolaylaşmaktadır.

Kaynak: Prof. Dr. Selçuk Aslan, drselcukaslan.com

42. ETKİNLİK

1. Yazara göre hayatımızda olan durumlar ve benzer şeyler rüyalarda da aynı mı oluyor?
Örnek veriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Freud'a göre neden rüya görürüz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. REM uykusu nedir, ne görevi vardır?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Yazara göre rüyaları ne zaman hatırlıyoruz?

.....

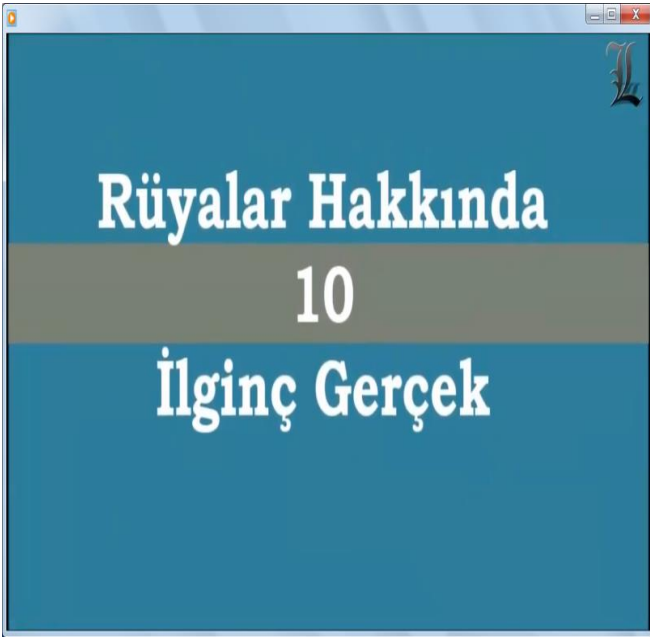
.....

.....

.....

43. ETKİNLİK

Rüyalarla ilgili izlediğiniz videolardaki bilgileri aşağıya not ediniz.



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Görsel Kaynaklar: youtube.com sitesinde yer alan videolardan alıntıdır.

45. ETKİNLİK

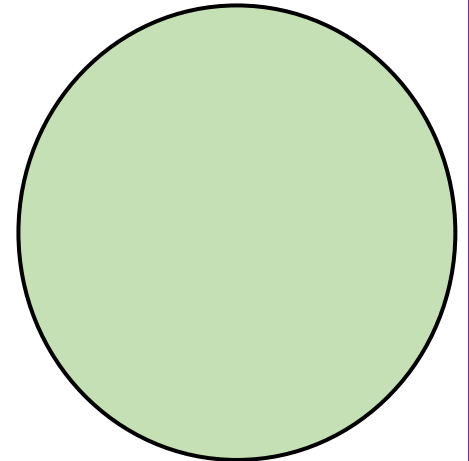
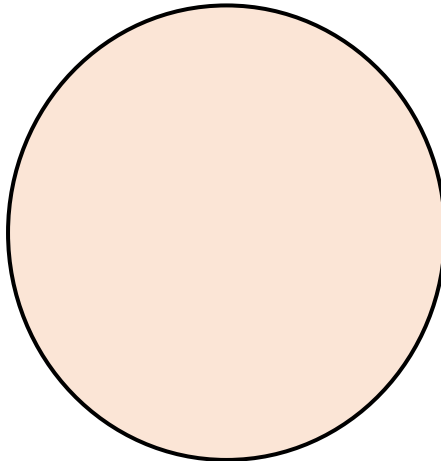
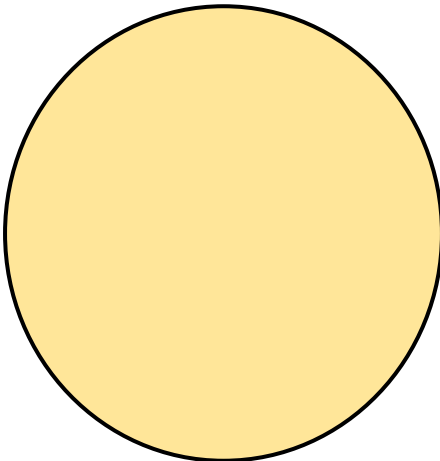
Aşağıdaki numaralı ifadeleri uygun dairelere yerleştiriniz.

- 1) Kötü bir rüya gördüğünüzde onu yorumlatmayın
- 2) REM evresinde uyandırılırsanız rüyalarınızı daha kolay hatırlarsınız.
- 3) Rüyalar Allah'ın ve ruhun varlığını ispatıdır.
- 4) Rüya görürken vücut felç olur çünkü rüyadaki durumlara tepki vermeyelim diye.
- 5) Kalktıktan 5dk. Sonra rüyaların yarısı 10 dk. Sonra %90'nını unuturuz.
- 6) Sigarayı bırakanlar daha canlı rüya görür
- 7) Herkes rüya görmez insanların %12' si siyah-beyaz rüya görür.
- 8) 3 çeşit rüya vardır. Gerçek rüyalar(hikmetli), şeytan tarafından olanlar ve günlük olan olayları gördüğümüz rüyalar.
- 9) Bilmediğimiz şeyler hakkında rüya göremeyiz dolayısıyla rüyalar bildiğimiz şeyleri anlatır.
- 10) Bazı rüyalar şeytan tarafından insana gösterilir.
- 11) Erkekler kadınlara göre daha fazla saldırgan içerikli rüyalar görmektedir.
- 12) On saniyede bir yıl gezmiş gibi rüya görebiliriz.
- 13) Rüyaların gelecekte haber verir.
- 14) Rüyalar kişiyi rahatlatır özellikle REM uykusu çok önemlidir.
- 15) Rüyalar insanın günlük hayatta bastırıldığı duyguların uykuda ortaya çıkmasıdır.
- 16) Bütün yaşamımız boyunca 6 yıl rüya görürüz.
- 17) Genellikle sabah namazına yakın gördüğümüz rüyalar gerçektir.
- 18) Bedensel ve zihinsel becerileri geliştirme çağındaki bebekler%50 kadar yüksek bir oranda REM uykusu yaşamaktadır.
- 19) Rüyada birçok şey gördüğümüz için gün içinde karşılaştığımız bir nesne veya eşya bize rüyamızı hatırlatır biz de böyle olacağını rüyamda görmüştüm deriz.
- 20) Rüyalar insanın ruhunun bedenden ayrılıp değişik âlemleri gezip dolaştığı zamanlardır.
- 21) Rüyada daha önce görmediğimiz hiçbir yüzü göremeyiz.
- 22) Rüyalar gelecekte haber vermez.
- 23) Kör insanlar da rüya görebilir.
- 24) Rüyaların bazıları şer bazıları hayırdır. Şer rüyaları ikindiye yakın olan rüyalardır. Ondan dolayı ikindiye doğru uyumamak gerekir.

OKUMA PARÇASI

VİDEO 1

VİDEO 2 (10 GERÇEK)



46. ETKİNLİK

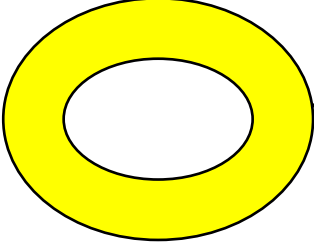
İzlediğiniz/Dinlediğiniz ve okuduğunuz metin ekseninde yazarın ve anlatıcıların fikirlerini tartışınız.

**DOĞRU MU?
YANLIŞ MI?****BENCE DOĞRU ÇÜNKÜ...****BENCE YANLIŞ ÇÜNKÜ...**

47. ETKİNLİK

Aşağıdaki dairelere ödev olarak verilen parçada geçen kelimeleri yazınız, boş alanların karşısındaki yerlere bu kelimelerle ilgili cümleler kurunuz.

KELİME

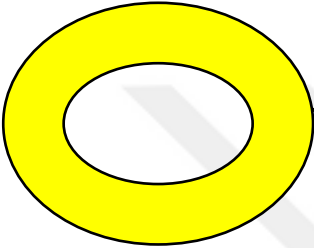


.....

.....

.....

KELİME

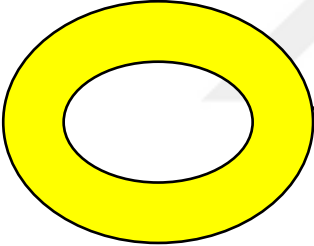


.....

.....

.....

KELİME

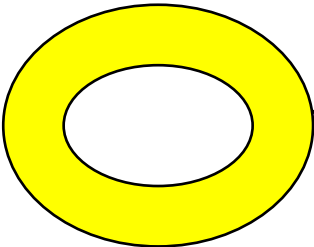


.....

.....

.....

KELİME



.....

.....

.....

TÜM KELİMELERİ İÇEREN BİR PARAGRAF OLUŞTUR

.....

.....

.....

.....

.....

10. OKUMA METNİ DERS PLANI VE AÇIKLAMA ÇİZELGESİ

	BECERİ ALANI	AÇIKLAMALAR-ETKİNLİKLER	YÖNTEM VE TEKNİKLER
1.	Eleştirel Yaklaşım ve Okuma-Anlama Süreci		
	<ul style="list-style-type: none"> Amaca göre okur Bağlam içerisinde kelimenin anlamını deşifre eder Akademik metinler okur Kaliteli ve karmaşık eserler okur Akademik metinleri okur ve anlar Konular arasında bağ kurar Bir tezi eleştirmek, çürütmek veya desteklemek için delilleri tespit eder. 	<p>Öğrencilerin makale türünde akademik okumalar yapması amacıyla örnek makale (Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlar) kaymağını alarak okuma tekniğiyle okunur. Makale içerisinde geçen özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç-tartışma ve öneriler başlıklarına dikkat çekilir ve bu başlıklar açıklanır. Etkinlik 48 yaptırılır. Yazarın araştırmasını hangi delillere dayandırdığı sorulur.</p> <p>Bu tespitlerin genele yansımaları nasıldır, öğrenci deneyimleri bu konuda örtüşmekte midir veya Erzurum örneği olduğu için sadece bir ortamla mı sınırlıdır soruları, soru cevap yöntemiyle sınıf içerisinde tartışmaya açılır ve eleştiriler alınır (olumlu-olumsuz).</p>	Kaymağını alarak okuma tekniği, sunuş yoluyla öğretim stratejisi, soru-cevap yöntemi
2.	Dinleme ve Anlamı Yapılandırma		
	<ul style="list-style-type: none"> Dersi dinler Dinler ve anında not alır Farklı düşünce ve yorumları araştırır. 	<p>Öğrencilere makaleye dair ifade edilen başlıkları (özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç-tartışma ve öneriler) anlatırken not almaları söylenir ve makalede yer alan bu başlıkların en az bir başka makaleyle karşılaştırılıp ortak yanlarının tespit edilmesi ödev olarak istenir.</p>	Not alma tekniği, araştırma inceleme
3.	Yazma Süreci ve Üretim		
	<ul style="list-style-type: none"> Örnek makaleleri inceler ve özetler Etik kurallara uyararak alıntı yapar. İntihalin ne olduğunu bilir ve dikkat eder Akademik yazılar oluşturur; bu amaçla metin özelliklerini bilir, bilimsel metin türlerini tanıyarak, akademik yazmaya yönelik kavramları kullanır. Yapıyı oluşturur Paragrafları, cümleleri ve kelimeleri düzenleyerek zor pasajları berraklaştırır. Bütün yapı hakkında tekrar düşünür. 	İntihal (aşırma) nedir anlatılır. Bu kapsamda Etkinlik 49 yaptırılır.	Gösterip-yaptırma, bireysel çalışma
4.	Konuşma ve İletişime Geçme		
	<ul style="list-style-type: none"> Tezini destekleyici işaretler kullanır ve meydan okur Entelektüel diyaloga davet eder Kapsayıcı konuşmalar üretir Türkçenin standart konuşmalarını cümlelerine yansıtır Soru sormak ve konuşmak için doğru anlar Konuşmaya angaje olur, alımlar ve dönütler verir Röportaj yapar 	İki öğrenci seçilir ve birincisine araştırmacı rolü diğerine ise Türkiye’de Türkçe öğrenen yabancı öğrenci rolü verilir. Araştırmacı, görüşme yapacağı kişiye Türkçeyi öğrenirken karşılaştığı zorluklar nelerdir sorusunu yöneltilir. Röportaj türü ve Nitel araştırmalarda veri toplama araçlarından olan görüşme konusunda öğrenciler önceden bilgilendirilir. Soruya cevap veren öğrencinin Türkçeyi doğru bir şekilde standart yapısıyla vurgu ve tonlamaları yerinde kullanarak konuşması istenir. Ders öğretmeni öğrencilere konuşma hatalarına dair geri dönütler vereceğini önceden ifade eder. Araştırmacı öğrencinin ise aynı şekilde doğru bir Türkçe kullanmasının yanında	Drama ve rol yapma, örnek olay

		diyalogu sürdürmek adına doğru anlayıp yerinde sorular sorması ve dönütler vermesi beklenir.	
5.	Bilgi Teknolojileri ve Okuryazarlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • İntihal nasıldır internet ortamında buna dikkat eder • Etkileşimli programları veya laboratuvarları kullanır 	İntihali tespit etmenin yolları olduğu ifade edilir. Bu kapsamda Google (tırnak içerisinde cümle yazarak aramak) anlatılır. Daha sonra programlardan: Turnitin, Plagiarismdetect, Itenticate, Viper, Plagium, Plagiarisma programlarının çalışma mantıkları ve özellikleri anlatılır.	Araştırma-inceleme yoluyla öğretim
6.	Kavram ve Dil Gelişimi (Kavram Geliştirme Süreci)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Akademik dil özelliklerini bilir ve kullanır • Teknik kavramları bilir ve kullanır • Jargonları, kalıpları ve kurguları bilir 	Özet, giriş, yöntem, bulgular, sonu.-tartışma ve öneriler kavramları anlatılır ve alanına dair örnek bir makalede yer alan teknik kelimeler buldurulur ve cümlede kullanmaları istenir. Etkinlik 50 yaptırılır.	Bireysel çalışma, sunuş yoluyla öğretim stratejisi
7.	Akademik Düşünce ve Eleştirel Düşünce Alışkanlığı		
	<ul style="list-style-type: none"> • Akran değerlendirmesi yapar • Bir argümanın doğruluğunu test eder • Karşılaştırma ve sınıflama yapar • Akademik camianın hayati değerlerini fark eder ve ihtiyaç anında kullanır • Entelektüel merakını sürdürür 	Öğrencilerin röportajı yapan araştırmacı ve röportaj yapılan öğrenci rolündeki arkadaşlarının konuşma performanslarını karşılaştırmak ve değerlendirmek üzere Etkinlik 51 içerisinde yer alan ölçütleri kullanmaları sağlanır. Okunan "Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlar" adlı makalenin sonuç bölümündeki tespitlerin doğru olup olmadıklarını değerlendirmek üzere sınıfa sorular sorulur (benzer özellikler tespit edilir). Öğrencilere bu makaleden öğrendiklerinin ne olduğu sorulur ve bu konudaki çalışmalarını okumaları için öğrenciler teşvik edilir.	Grup çalışması, soru-cevap

10. OKUMA METNİ KAPSAMINDA ÖĞRETİLMESİ AMAÇLANAN AKADEMİK KAVRAMLAR

Adına	Bağlam	Göze çarp-
Ağırlık ver-	Barınma	Gözet-
Akran	Belirgin	Ham
Aktarım	Betimsel	Hedef
Aktif	Birim	İçer-
Alan yazın	Çürüt-	İçerik
Ana dili	Değerlendirme	İlişkin
Analiz	Devir	İmkân
Aracılığıyla	Doğrultu	İntihal
Araç gereç	Doküman	İşitsel
Arz et-	Düzey	İşlevsel
Aşırma	Erişim	Jest
Bağ kur-	Genelle-	Kal
Kapan-	Nitelendir-	Sistematik
Karmaşık	Olgu	Sistematik
Karşılaş-	Öge	Söz konusu
Kategori	Öğrenim gör-	Şekilbilim (morfoloji)
Katılımcı	Ölçme	Tema
Kavuştur-	Ölçüt	Teorik
Kaymak	Ön plana çık-	Teşkil et-
Kazanım	Öngör-	Teyit et-
Ket vur-	Örnekleme	Tip
Kitle	Örtüş-	Uyarıcı
Kod	Öz	Vakit kaybet-
Mensup	Özdeyiş	Yaklaşım
Mimik	Pasif	Yapılandır-
Motive et-	Sağla-	Yerel ağız
Netice	Sesbilim (fonetik)	Zira



10. METİN

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International

“Social Research Cilt: 7 Sayı: 29 Volume: 7 Issue: 29

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**TÜRKÇE ÖĞRENER YABANCI ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR:
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**THE PROBLEMS FACED BY THE FOREIGN STUDENTS LEARNING TURKISH: ATATURK
UNIVERSITY CASE**

Nurşat BİÇER*

İsmail ÇOBAN**

Sıddık BAKIR***

Öz

Bu araştırmanın amacı Atatürk Üniversitesi DİLMER’de (Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi) 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bunlara yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Araştırma kapsamında Atatürk Üniversitesinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Toplanan veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır.

Bu araştırmayla Türkçenin dil özelliklerine ilişkin yaşanan sorunlar, temel dil becerilerine ilişkin sorunlar, derslerin işleme yöntemiyle ilgili sorunlar, ölçme-değerlendirmeyle ilgili sorunlar, okutmanlara ilişkin yaşanan sorunlar, yaşanan çevreyle ilgili sorunlar, kurumlarla ilgili sorunlar yabancı öğrencilerin görüşleri doğrultusunda tespit edilmiştir. Yabancı öğrencilerin telaffuz, alfabe, yazma, okutmanların hızlı konuşmaları, hayat pahalılığı vb. konularda daha fazla sorun yaşadığı belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarının Atatürk Üniversitesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe öğretimi, yabancılar Türkçe öğretimi sorunları, nitel araştırma, Atatürk Üniversitesi.

Abstract

The aim of this research is to determine the problems that the foreign students learning Turkish at Ataturk University D LMER (Language Education Application and Research Center) face and put forward solutions for these problems at 2012-2013 academic year. Within the scope of the research, by using semi-structured interview form, the data were collected from the foreign national students learning Turkish at Ataturk University. A content analysis was made on the data collected.

With this research, the problems about the language characteristics of Turkish, the problems about the teaching method, the problems about the assessment and devaluation, the problems related to the lecturers, the problems about the environment, and the problems about the institutions were ascertained in accordance with the views of the foreign students. It was determined that the foreign students had more difficulty in the cases such as pronunciation, alphabet, writing, lecturers’ fast speaking, high cost of living etc.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, problems about teaching Turkish to foreigners, qualitative research, Ataturk University.

* Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi, KKEF, Türkçe Eğitimi Bölümü.

** Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi, KKEF, Türkçe Eğitimi Bölümü.

*** Okt. Atatürk Üniversitesi, Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi.

1. Giriş

Dil sistematik ve aynı zamanda karmaşık yapıya sahip bir sistemdir. Bu yapı içerisinde her dil kendine özgü kuralları ile karşımıza çıkmaktadır. Türkçe de kendi sistematığı ile dünya dilleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Türk dilinin ilk devirlerinden günümüze kadar olan süreci incelendiğinde köklü tarihi göze çarpmaktadır. Bu tarihî süreçte Türkçe diğer milletlerin de öğrenmek istedikleri bir dil konumuna gelmiştir. Türkçe hâlen yabancılar tarafından öğrenilmek istenilen bir dildir.

Türkçe öğretimi yurt içinde üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılar Türkçe öğretim merkezleri / birimleri tarafından, büyük oranda da eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri tarafından yürütülmektedir (Alyılmaz, 2010). Yurt dışında ise Türk Kültür Merkezleri, üniversitelere bağlı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri, elçiliklere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri başlıca Türkçe öğretim kurumlarını oluşturmaktadır ve son yıllarda bu görevi Yunus Emre Enstitüsü yürütmektedir (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012).

Yurt içinde ve yurt dışında çeşitli merkezler tarafından yürütülen Türkçe öğretimi birtakım sorunları da beraberinde getirir. Bu sorunlarla ilgili alanyazında çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Açık, 2008; Alyılmaz, 2010; Arslan ve Adem, 2010; Barın, 2004; Büyükaslan, 2007; Candaş Karababa, 2009; Demir ve Açık, 2011; Derman, 2010; Doğan, 1989; Dolunay, 2005; Göçer, 2007; Göçer, 2009; Güneyl ve Demirel, 2006; Güzel, 2004; Smail, 2000; Şcan, 2011; Kara, 2011; Kont, 2000; Köse, 2004; Mavaşoğlu ve Tüm, 2011; Öksüz, 2011; Özbay, 2010; Özdemir, 2012; Özyürek, 2009; Toprak, 2004; Tosun, 2005; Ungan, 2006; Ünlü, 2011; Vandewalle, 2000; Yağmur, 2006; Yüce, 2005a; Yüce, 2005b; Yücer, 2011; Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012). Yapılan bu çalışmalar sonunda yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretimi programlarının öğrencilerin ana diline, yaşına, eğitim düzeyine ve kültürüne göre hazırlanmadığı, programla birlikte Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve materyallerin çağın koşullarına uygun olmadığı ve eksikliklerinin bulunduğu gibi çeşitli sorunlar tespit edilmiştir.

Er, Biçer ve Bozkırlı'nın (2012) ilgili alanyazın doğrultusunda yabancılar Türkçe öğretiminde tespit etmiş olduğu birtakım sorunlar mevcuttur. Bunlar; öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler, lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarıyla ilgili sorunlar, Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar, Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması, öğretim programı yetersizliği, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği, Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlarla ilgili sorunlar, eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler, kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar, alfabeden kaynaklanan sorunlar, yabancılar Türkçe öğretilmesiyle ilgili devlet politikasının olmaması gibi sorunlardan oluşur.

Candaş Karababa (2009) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, öğrenenlerin gereksinimlerine ve düzeylerine uygun programların geliştirilmesi gerektiğini, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocuklar için uygun resimler ve metinlerin bulunduğu kitapların hazırlanması ve onların yaş düzeyine uygun ders programlarının düzenlenmesinin zorunluluğunu ifade etmiştir.

Özyürek (2009) günümüzde kullanılan programların Türkçe öğrenenleri aynı yapıdaymış gibi kabul ederek farklılıklar gözetmediğini belirtmiştir.

Oysa Türk soylu kişilerin, Hint-Avrupa dil ailesine mensup bireylerin, Hami-Sami dil ailesinden olan kişilerin ve Bantu dillerini konuşan kişilerin sahip olduğu diller birbirinden farklıdır. Bu dillerin gramer yapıları, sözcük yapım yolları ve öğelerin zihne kodlanış biçimleri aynı değildir. Her ne kadar Türkçe de dâhil olmak üzere bütün dünya dilleri işlevsellik açısından ortak bir tanımda birleşse de, ait oldukları dil ailelerine göre şekillenen yapısal özellikleri ve dillerin kullanımları ve öğretimi açısından diller arasında birtakım önemli farklılıklar söz konusudur (Özyürek, 2009: 1822).

Yabancılar Türkçe öğretim programı, her yönden alanında uzman kişilerce hazırlanmalı; bunun için konu alanı uzmanlarından bir birim oluşturulmalıdır. Oluşturulacak birim içerisinde Türkçenin öğretim yöntemlerini belirleyebilmek için Türkçe öğretimi uzmanları, hazırlanacak programın hedef kitleye uygunluğunu belirleyebilmek için gelişim ve öğrenme uzmanları ve kazanımlara ulaşma düzeyini belirleyebilmek için ölçme ve değerlendirme uzmanları bulunmalıdır (Ünlü, 2011).

Farklı dil ailelerine mensup kişilerin zorlandığı konular veya kolayca öğrendiği konular farklıdır. Türk devlet ve topluluklarından gelen öğrenciler Türkçe öğreniminde diğer milletlere göre daha avantajlıdır. Zira özellikle Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tataristan gibi bölge ülkelerden gelen bu öğrencilerin ana dilleri aynı zamanda Türkçenin lehçeleridir ve Türkiye Türkçesiyle benzerlikler gösterir (Özyürek, 2009). Bu yüzden programlar hazırlanırken öncelikle hedef kitlenin ana dili ve bu dilin bağlı bulunduğu dil ailesi dikkate alınmalıdır. Günümüzde farklı dil ve dil ailelerinden öğrencilerin Türkçe öğrenirken yaptıkları hata tipleri tespit edilerek her bir dil için ayrı öğretim programı geliştirilmelidir.

“Oldurganlık, ettirgenlik, edilgenlik gibi çatı ekleriyle zaman, olumsuzluk, yeterlik ve yetersizlik, soru, istek, koşul, çoğul, durum gibi yapım ve çekim ekleri belirli sıralarla köke eklenir” (Tosun, 2005: 22). Her dilin olduğu gibi Türkçenin de kendine özgü birtakım fonetik, morfolojik ve sentaktik özellikleri vardır. Türkçenin sahip olduğu bu özellikler bazı milletler için kolaylık sağlasa da bazıları için zorluk teşkil eder.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin verimliliğini arttırmak ve öğrencileri motive etmek için onların mümkün olan tüm uyarıcılarını harekete geçirmek gerekir. Bundan dolayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak görsel ve işitsel araçlar öğrencilerin görme ve işitme duyularını harekete geçirerek Türkçenin daha etkili ve kalıcı öğretilmesini sağlar (Arslan ve Adem, 2010). Dil öğretiminde bu materyallerle birlikte işitsel-görsel yöntemden (the audio visual method) de yararlanılmalıdır. Bu yöntemle dili öğrenen kişi “français fundamentalda” diye tanımlanan günlük konuşma ile karşılaşır ve öğrendiklerini günlük hayata aktarma imkânı bulur (Stern, 1991).

Yabancılar Türkçe öğretimine yönelik sorunların vakit kaybedilmeden çözülmesi büyük önem arz etmektedir. Bu sorunların da muhatabı olan öğrencilerdir. Dolayısıyla sorunların öğrenci görüşleri doğrultusunda tespiti ve değerlendirilmesi incelemeye değerdir. Yabancı öğrencilerle yapılmış yüz yüze görüşmelerin yetersiz olduğu görülmüştür. Bu tür konular hakkında detaylı bilgi elde etmek için görüşme tekniği avantajlı olduğundan bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada yabancılar Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar öğrenci görüşleri doğrultusunda ele alınmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları dilden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
2. Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları eğitim-öğretimle ilgili sorunlarnelerdir?
3. Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken yaşadıkları dış sorunlar (hayat pahalılığı, barınma, ulaşım vb.) nelerdir?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgiler sunulmuştur.

2.1. Araştırma Modeli

Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla betimsel modelde yapılan bu çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. "Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Nitel araştırmalar, araştırma yapılan ya da yapılması planlanan kişilerin sahip oldukları deneyimlerinden doğan anlamların sistematik olarak incelenebilmesinde tercih edilen bir yaklaşımdır (Ekiz, 2003).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi DİLMER'de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Türkçe öğrenen B1 düzeyindeki beş yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışmada kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmasının nedeni seçilen öğrencilerin Atatürk Üniversitesinde öğrenim görmesi dolayısıyla kolay ulaşılabilir olmaları ve çalışmaya katılmak için gönüllü olmalarıdır.

Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu yöntem araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilir. Ayrıca bu yöntemin maliyeti de diğer yöntemlere göre daha azdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırma grubu dört erkek ve bir bayan olmak üzere toplam beş öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılar ikisi İran'dan, biri Azerbaycan'dan ve ikisi Moritanya'dan gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmada öğrenciler için Ö₁, Ö₂, Ö₃, Ö₄, Ö₅ kısaltmaları kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştığı sorunlar hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşme formu hazırlanırken bir Türkçe eğitimi uzmanının, bir yabancılar Türkçe öğretiminde görevli okutmanın ve bir eğitim bilimleri uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda formda bulunan sorulardaki mantık ve dil hataları düzeltilip formdaki sorularda değişiklikler yapılmıştır. Oluşturulan formla ön uygulama yapılarak yeterince veri elde edilemeyen maddelerden bir kısmı formdan çıkarılmış, bir kısmı ise yeniden düzenlenmiştir. Bu aşamalardan sonra görüşme formu biçim olarak son hâlini almış ve 14 maddeden oluşan bu form katılımcılara uygulanmıştır. Gönüllülük esasına göre belirlenen yabancı öğrenciler ile yapılan görüşmelerin ses kaydı altına alınacağı ve bu durumun kendileri için bir sakıncasının olup olmadığı öğrencilere sorulmuş ve bu konudaki izinleri alınmıştır. Araştırmacılar tarafından katılımcıların isimlerinin ve bilgilerinin kimseye paylaşılmayacağı ve araştırma sonucunda makale içerisinde kendi isimlerinin kullanılmayacağı belirtilmiştir. Yabancı öğrencilerle yapılan görüşmeler 10-15 dakika aralığında sürmüştür. Görüşmelerin tamamı araştırmacılar ile katılımcılar arasında, katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu araştırma nitel bir çalışma olarak tasarlanmış ve verilerin analizinde nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin görüşlerinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Çünkü içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen

verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227).

Elde edilen bulgular tablolar şeklinde sunularak bulguların betimlemesi yapılmıştır. Çalışmada öncelikle görüşmelerden elde edilen ses kayıtları yazıya aktarılmıştır. Veriler yazıya aktarılırken anlaşılamayan ifadeler için katılımcılarla görüşülerek anlaşılmayan ifadeler açıklığa kavuşturulmuş ve ifadelerden çıkarılan yorumlar teyit edilmiştir. Görüşme verilerinin yazıya aktarılması işleminin ardından araştırmacılar tarafından ham veriler üzerinde kodlama yapılmıştır. Belirlenen kodlardan kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Kod, kategori ve tema oluşturulmasından sonra Türkçe eğitimi alanında iki uzman tarafından kod, kategori ve temalar incelenmiştir. Son olarak uzman görüşleri doğrultusunda kod, kategori ve temalara son hâli verilmiştir. Katılımcıların ifadeleri üzerinde hiçbir imla ya da yazım düzeltmesi yapılmadan cümleler olduğu gibi yazıya aktarılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular, yabancı öğrencilerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan oluşturulan temalar, kategoriler ve kodlar hâlinde sunulmuştur. Bununla birlikte bulguları destekleyici öğrenci yanıtlarından örnekler de verilmiştir.

3.1.Yabancı Öğrencilerin Karşılaştıkları Dilden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Bulgular:

Yabancı öğrencilerin karşılaştıkları dilden kaynaklanan sorunlar içerisinde yer alan Türkçenin dil özelliklerine ilişkin yaşanan sorunlar, temel dil becerilerine ilişkin sorunlar kategorileri ve bunları oluşturan kodlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1:Yabancı Öğrencilerin Dilden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Görüşleri	
Tema	Kod ve Kategoriler
	Türkçenin Dil Özelliklerine İlişkin Yaşanan Sorunlar
	Telaffuz (Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅)
	Ses olayları (Ö ₁ , Ö ₄)
	Sözcük yetersizliği (Ö ₁ , Ö ₃)
	Sözcüklerin yeri (Ö ₃)
	Sözcüklerin anlamı (Ö ₃)
	Ana dilin hedef dile ket vurması (Ö ₄ , Ö ₅)
	Yerel ağız kullanımı (Ö ₂)
	Alfabe (Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₄)
	Tamlamalar (Ö ₂)
	Zamanlar (Ö ₄)
	Temel Dil Becerilerine İlişkin Sorunlar
	Yazma (Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₄)
	Dinleme (Ö ₂)
	Konuşma (Ö ₂)
	Dil bilgisi (Ö ₄ , Ö ₅)

Tablo 1 Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dilden kaynaklanan sorunlara ilişkin algılarını belirtmektedir. Tablo 1 incelendiğinde Türkçenin Dil Özelliklerine İlişkin Yaşanan Sorunlar kategorisinde beş öğrencinin de çeşitli konularda problem yaşadıkları görülmüştür. Telaffuz konusunda beş öğrenci de problem yaşarken sözcüklerin kullanım yeri, sözcüklerin anlamı, ortak sözcükler, ana dilin hedef dile ket vurması, yerel ağızların kullanımı, tamlamalar ve zamanlar konusunda birer öğrencinin sorun yaşadığı anlaşılmaktadır. Telaffuz konusunda tüm öğrencilerin sorun yaşamaması bununla ilgili etkinliklere derslerde yeterince yer verilmediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte seslerin yazıdaki karşılığı olan alfabe konusunda da üç öğrencinin sorun yaşamaması bu konuda eksikliklerin olduğunu teyit eder niteliktedir.

Telaffuz kodu için beş öğrenci görüş bildirmiştir. Öğrencilerin telaffuz koduna yönelik ifadelerinden birine aşağıda yer verilmiştir:

Araştırmacı: *Türkçenin daha çok hangi özellikleriyle ilgili sorunlar yaşıyorsunuz?*

Öğrenci 2: *Telaffuz.*

Ses olayları koduna ilişkin iki öğrenci görüş bildirmiştir. Öğrencilerin ses olayları koduyla ilgili ifadelerinden birine aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 1: *Şimdi bizde yazmada git-di yazılıyor. Yani ki -tıdan sonra -di geliyor. Ama sizde şimdi bakıyorum ki -tı ikisi de -tı gibi kullanılıyor. Bu sözlerden sonra bizde é harfi var sizde e harfi var ama bizde eski eski kullanılıyor. Şimdi yazardım zaman bakıyorum ki yanlış yazdım onu düzeltiş falan yapıyorum böyle şeyler.*

Sözcük yetersizliği koduna yönelik iki öğrenci görüş bildirmiştir. Bu kodla ilgili öğrencilerden birinin ifadesi şöyledir:

Öğrenci 3: *Hep sorurum bi nasıl söylüyim ilk defa mesela bi okula girerken sorarken olar mesela arkadaşlara öyle geliyor yani bu ne bu ne sizin dilizce bunu ne söylemek.*

Sözcüklerin yeri ve sözcüklerin anlamı kodlarıyla ilgili bir öğrencinin ifade ettiği görüş aşağıda verilmiştir:

Öğrenci 3: *Kelimeler var mesela bilmiyorum nerde kullanum ya manesi ne.*

Ana dilin hedef dile ket vurması koduna ilişkin bir öğrenci şu görüşü ifade etmiştir:

Öğrenci 4: *Kendi dilim ana dilim onu basır eşağı basır.*

Yerel ağızların kullanımı koduyla ilgili bir öğrencinin bildirdiği görüş aşağıda verilmiştir:

Öğrenci 2: *Orda farklı memleketli var mesela bazı öğrenciler hiçbir şey anlamıyorsun.*

Alfabe koduyla ilgili üç öğrenci görüş belirtmiştir. Bu kodla ilgili öğrencilerden birinin ifadesi aşağıda verilmiştir:

Öğrenci 3: *Bazı harfleri anlamıyorum da mesela hansı harfi nerde kullanum nerde yazum şunlarda ben çok zor çekiyorum.*

Tamlamalar koduyla ilgili sorun yaşayan bir öğrencinin görüşü aşağıda verilmiştir:

Öğrenci 2: *Dil bilgisi mesela tamamlama belirtisi belirti bazen problem zorluk çekiyorum.*

Zamanlar kodunda sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin ifadesi aşağıda verilmiştir:

Öğrenci 4: *Zamanlari anlam anla anlamasi anlatmasi.*

Temel dil becerilerine ilişkin sorunlar kategorisinde yazma, dinleme, konuşma ve dil bilgisi konularında sorunların yaşandığı belirtilmektedir. Yazma becerisinde üç kişinin sorun yaşaması bu konudaki eksikliklerin diğerlerinden daha fazla olduğunu gösterir. Öğrencilerin okuma becerisiyle ilgili herhangi bir sorun yaşamaması da bu konuya daha çok ağırlık verildiğini ortaya koymaktadır.

Yazma kodu için üç öğrenci sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bu kodla ilgili öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 4: *Türkçe sadece yazma yazma beni çok yani zor.*

Dinleme kodu için görüş bildiren bir öğrencinin ifadeleri aşağıdaki gibidir:

Öğrenci 2: *Dinleme dinlemede problem yaşıyoruz çünkü biraz hızlı konuşuyorlar o nedenle kelimeler hani anlamıyoruz.*

Konuşma kodunda sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 2: *Türkçe öğreniyoruz ama pratik yaparken biraz telaşlanıyoruz.*

Dil bilgisi kodu için bir öğrencinin görüşü şu şekildedir:

Öğrenci 4: *Zamanlari ve kurallari kurallari kurmada.*

3.2. Yabancı Öğrencilerin Karşılaştıkları Eğitim – Öğretimle İlgili Sorunlara İlişkin Bulgular:

Yabancı öğrencilerin karşılaştıkları eğitim - öğretimle ilgili sorunlar içerisinde yer alan derslerin işleme yöntemiyle ilgili sorunlar, ölçme-değerlendirmeyle ilgili sorunlar, okutmanlara ilişkin yaşanan sorunlar kategorileri ve bunları oluşturan kodlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Yabancı Öğrencilerin Eğitim - Öğretimle İlgili Sorunlara İlişkin Görüşleri	
Tema	Kod ve Kategoriler
Eğitim-Öğretimle İlgili Sorunlar	Derslerin İşlenme Yöntemiyle İlgili Sorunlar
	Güncel dilin öğretilmemesi (Ö ₁)
	Akademik Türkçenin öğretilmeyişi (Ö ₄)
	Derslerin teorik işlenmesi (Ö ₄)
	Çalışma alanıyla bağlantı kurulmaması (Ö ₃ , Ö ₄)
	Öğrenilenlerin pratiğe aktarılamaması (Ö ₂ , Ö ₄)
	Ölçme-Değerlendirmeyle İlgili Sorunlar
	Ölçme-değerlendirme sistemi (Ö ₂)
	Okutmanlara İlişkin Yaşanan Sorunlar
	Okutmanların sert tutumları (Ö ₄)
Okutmanların derse hazırlıksız gelmesi (Ö ₄)	
Okutmanların hızlı konuşmaları (Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₅)	

Tablo 2 Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin eğitim-öğretimle ilgili sorunlara ilişkin görüşlerini belirtmektedir. Tablo 2 incelendiğinde derslerin işleme yöntemiyle ilgili sorunlar kategorisinde güncel dilin öğretilmemesi, akademik Türkçenin öğretilmeyişi, derslerin teorik işlenmesi, öğrenilenlerin pratiğe aktarılamaması, çalışma alanıyla bağlantı kurulmaması gibi konularda sorunlar yaşandığı görülür. Öğrenilenlerin pratiğe aktarılamaması ve çalışma alanıyla bağlantı kurulmaması konularında ikişer öğrencinin sorun yaşaması bu konular üzerinde daha fazla durulması gerektiğini ortaya koyar. Öğrenciler öğrendiği dili günlük hayatta ve çalışma hayatında da kullanmak istemektedirler. Öğrenilen bilgiler günlük hayata aktarıldığında ancak anlam kazanır.

Türkçe öğrenen yabancıların ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak güncel dilin öğretilmesi gerekir. Bu konuda yaşanan problemler Türkçenin özellikle iletişim dili olarak kullanılmasında zorluklar yaratır. Güncel dilin öğretilmemesi kodunda görüş belirten bir öğrencinin ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 1: *Bazı sözler var ki sanki geçmişte kullanılmış. Osmanlı döneminde kullanılmış sözler var. Onları duydukta biraz şaşırıyor insan.*

Akademik Türkçenin öğretilmeyişi kodunda sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 4: *Günlük olabilir, ama akademik yok.*

Derslerin teorik işlenmesi kodu için sorun yaşayan bir öğrenci görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Öğrenci 4: *Pratik yapmamız lazım kitaptan dışarıya çıkmak, şehirde dolanmak, hıhı bir ilginç bir yerlere getmemiz lazım. İki mesela tarihi eserleri yakından görmek, onları u hocalarınan kendi getmiş ama hocalarınan getmemiz lazım. Mesela bir alışveriş merkezine getmemiz lazım orda bir sahat iki sahat hocalarla beraber gezmemiz lazım, biraz pratik yapmamız lazım.*

Çalışma alanıyla bağlantı kurulmaması kodu için iki öğrenci sorun yaşadığını belirtmiştir. Bu kodda sorun yaşayan öğrencilerden birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 3. *Mesela ben kendim Tıp okuyorum. Labratuvarda hiç mesela makine araçlar var. Ben onların adlarını hiç bilmiyorum. Ya mesela bizim histoloji embriyoloji konusunda boyama organlar var*

boyama için ben mesela kimya şeler var onları hiç bilmiyorum. Mesela bizim bu ders kitabımızda keşke mesela her dalı başka kitapları olsa mesela o nasıl söyylim bazı şeyleri kendi dersine ait olsun yani.

Öğrenilenlerin pratiğe aktarılamaması kodu için iki öğrenci sorun yaşamıştır. Bu kodla ilgili bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 2: *Biz kağıt kağıtlar üstünde bazen Türkçe öğreniyoruz ama pratik yaparken biraz telaşlanıyoruz.*

Ölçme-değerlendirmeye ilgili sorunlar kategorisinin farklı kodlarıyla ilgili görüş belirten öğrenci olmamıştır. Sınav sistemiyle ilgili bir öğrenci problem yaşadığını ifade etmiştir.

Ölçme-değerlendirme sisteminde sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 2: *Sınav sistemi, sınav sistemi mesela mesela biz burda ara sınavı final sınavı ikisini arasına alıyoruz ve topluyorlar.*

Okutmanlara ilişkin yaşanan sorunlar kategorisinde okutmanların sert tutumları, okutmanların derse hazırlıksız gelmesi, hızlı konuşmalarıyla ilgili çeşitli sorunların bulunduğu ifade edilmiştir. Özellikle okutmanların hızlı konuşmaları öğrenciler için temel sorunu oluşturur. Derslerde yabancı öğrencilerin düzeyi dikkate alınarak ana dili Türkçe olan biriyle konuşulmadığına dikkat edilmelidir. Okutmanların sadece bir konuyu aktarmak için değil, öğrencilerin dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek için de konuşmaları gerekmektedir.

Okutmanların sert tutumları kodu için sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 4: *Öğretmen olurgen ciddi olurlar biraz artık çalışmamızı istiyorlar. Ama herkez kızır.*

Okutmanların derse hazırlıksız gelmesi kodunda sorun yaşayan bir öğrencinin görüşü şöyledir:

Öğrenci 4: *Derse hazırlanmadan bazen olabilir ki ahaaa bunu ben bakmamışdım olmamışdı. Bu şekilde bu kitabı ilk defa kullanmak içindi bu da sonradan daha gelen dönemlerde bu problem bu şekilde ben problemi anlamışam.*

Okutmanların hızlı konuşmaları kodu için üç öğrenci sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bu konuda problem yaşayan bir öğrencinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Öğrenci 1: *Yazarken falan hızlı söylüyorlar, bazı çocuklar falan yeni gelenler anlaşılıyor sınavlarda falan hızlı hızlı söylüyor hocalar, yazarken de sorun yaşıyorlar.*

3.3.Yabancı Öğrencilerin Karşılaştıkları Dış Sorunlara İlişkin Bulgular:

Yabancı öğrencilerin karşılaştıkları dış sorunlar içerisinde yer alan yaşanan çevreyle ilgili sorunlar, kurumlarla ilgili sorunlar kategorileri ve bunları oluşturan kodlar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Yabancı Öğrencilerin Dış Sorunlara İlişkin Görüşleri

Temalar	Kod ve Kategoriler
Dış Sorunlar	Yaşanan Çevreyle İlgili Sorunlar
	Hayat pahalılığı (Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄)
	Barınma (Ö ₃)
	Ulaşım (Ö ₃ , Ö ₃)
	Çevre temizliği (Ö ₄)
	klim şartları (Ö ₁)
	Kurumlarla İlgili Sorunlar
	Resmî işlemlerin karmaşıklığı (Ö ₁)
	Yabancı öğrencilerle ilgilenen bir merkezin olmayışı (Ö ₂)

Tablo 3 Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dış sorunlara ilişkin görüşlerini belirtmektedir. Tablo 3 incelendiğinde yaşanan çevreyle ilgili sorunlar kategorisinde

geçim sıkıntısı, barınma, ulaşım, iklim şartları, çevre temizliği gibi konularda sorunlar yaşandığı görülür. Bu sorunlar içerisinde en fazla sorun geçim sıkıntısı konusunda yaşanmaktadır. Diğer konularda birer öğrenci sorun yaşadığını belirtmiştir. Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrencilere yeterince maddi destek verilmediği görülmektedir. Öğrencilerin burs imkânlarından faydalanmasının sağlanması yabancılarla Türkçe öğretiminde başarının artırılmasında bir engeli ortadan kaldırmak adına olumlu bir adım olacaktır.

Geçim sıkıntısı kodu için üç öğrenci sorun yaşadığını belirtmiştir. Bu koda ilişkin bir öğrencinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 3: *Çok pahalı çok pahalı bene hatta ekmek de ran'dan yolluyorlar. Yani çok pahalı burası.*

Barınma kodunda sorun yaşayan bir öğrencinin görüşü şöyledir:

Öğrenci 3: *Biz yabancıyız yani buraya geldiğimizde çok zorlandık mesela ben mecburiyetten hotelde kaldım kaç gece kaç gün. O yüzden mesela bize yurt biz kızlara hususen.*

Ulaşımında sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 3: *Ev kiraladık da ev mesela mesafeti uzak üniversiteden mesafeti uzak çok para harcamamız lazım mesela buraya gelmek.*

Çevre temizliği konusunda sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşü şöyledir:

Öğrenci 4: *Erzurum'un temizliği başka şehirlere göre az maalesef.*

İklim şartları kodu için sorun yaşayan bir öğrenci görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Öğrenci 1: *Erzurum'un bir kötü yanı var o da soğuk.*

Kurumlarla ilgili sorunlar kategorisinde resmî işlemlerin karmaşıklığı ve yabancı öğrencilerle ilgilenen bir merkezin olmayışı kodları için birer öğrenci görüş belirtmiştir. Yabancı öğrencilerin Türkiye'de uygulanan sistemi bilmemesi onlar için sorun oluşturur. Bu konuda öğrencilerin problem yaşamalarını engelleyecek koordinasyon birimlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Resmî işlemlerin karmaşıklığı kodunda sorun yaşadığını belirten bir öğrencinin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Öğrenci 1: *3 Ekim'de ben geldim buraya kayda yetiştim o yüzden dışarda kaldım. Şimdi bir sorun vardır ki bizde yabancı uyruklu öğrencileri istediği yerlere kabul etmiyorlar.*

Yabancı öğrencilerle ilgilenen bir merkezin olmayışı kodu için sorun yaşayan bir öğrenci görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Öğrenci 2: *Tabiki mesela belki bu Atatürk Üniversitesinde fazla yabancılar yok. Bu nedenle hiç yabancılar için bir şube yok. Hani mesela biz seneye Tıp okumayı düşünüyoruz ama ne yapmalıyız bilmiyoruz.*

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Gerek yurt içinde gerek yurt dışında gerçekleştirilen Türkçe öğretiminin birtakım sorunları bulunmaktadır. Yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretimi programlarının öğrencilerin ana diline, yaşına, eğitim düzeyine ve kültürüne göre hazırlanmayışı Türkçe öğretiminin sorunlarından biridir. Programla birlikte Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve materyallerin çağın koşullarına uygun olmayışı ve eksikliklerinin bulunması da önemli sorunların kaynağı durumundadır. Alyılmaz (2010) Türkiye'de ilköğretimden yükseköğretimin sonlarına kadar ana dili olarak Türkçe eğitimi yapılırsa da öğrencilerin sözlü ve yazılı olarak Türkçeyi verimli kullanamadığını; bunun yanı sıra yabancılarla Türkçe öğretimi hususunda da istenilen düzeye ulaşamadığını belirtir.

Çalışmada Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla öğrencilerle görüşmeler yapılarak yaşadığı sorunlar incelenmiştir. Veriler ışığında yaşanan sorunlar Türkçenin dil özelliklerine ilişkin yaşanan sorunlar, eğitim-öğretimle ilgili sorunlar ve dış sorunlar temaları altında toplanmıştır. Temalar altında çeşitli kategori ve kodlar oluşturularak bulgular sistemli bir şekilde ortaya koyulmuştur. Türkçenin dil özelliklerine ilişkin yaşanan sorunlar, temel dil becerilerine ilişkin sorunlar, derslerin işleme yöntemiyle ilgili sorunlar, ölçme-değerlendirmeye ilgili sorunlar, okutmanlara ilişkin yaşanan sorunlar, kurumlarla ilgili sorunlar, yaşanan çevreyle ilgili sorunlar kategorileri belirlenmiştir.

Ortaya çıkan bu sorunlar bu alanda yapılmış diğer çalışmalarını destekler niteliktedir. Er, Biçer ve Bozkırlı'nın (2012) yaptığı çalışmayla uyumluluk göstermektedir. Ancak bu çalışmada ortaya konan sorunlar dışında temel dil becerilerine ilişkin sorunlar, okutmanlardan kaynaklanan sorunlar, kurumlarla ilgili sorunlar da bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar, yöntem, ölçme - değerlendirme sistemi ve çevreyle ilgili sorunlar paralellik göstermektedir.

Türkçenin dil özelliklerine ilişkin yaşanan sorunlar kapsamında görüşülen beş öğrenci de telaffuzda sorun yaşadıklarını bildirmişlerdir. Derslerde telaffuza yönelik etkinlik sayısının az olmasından kaynaklanan bu sorunun büyüklüğü göze çarpmaktadır. Derman (2010) da yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesiyle konuşurken seslerin telaffuzu noktasında kendilerini yeterli görmediklerini ortaya koymuştur. Yine öğrencilerin maddi sorunlar yaşadığı ve yeterli burs imkânı bulamadığı görüşleri de Derman'ın ortaya koyduğu (2010) sonuçlarla paralellik arz etmektedir. Öğrencilerin telaffuzla ilgili sorun yaşamalarının sebeplerinden birisi de öğrencilerin okul ve yurt ortamı dışında sosyal ilişkilerinin olmayışıdır. Kendi içine kapanık gruplar hâlinde yaşamını sürdüren bu öğrencilerin okuldaki diğer öğrencilerle ve halkla sosyal ilişkiler kurmaları sağlanmalıdır (Derman, 2010).

Temel dil becerilerine ilişkin karşılaşılan sorunlar içerisinde öğrencilerin görüşleri doğrultusunda en fazla problemin yazma konusunda olduğu görülmüştür. Açık'ın (2008) anket çalışmasında da % 40 ile en çok sorunun yaşandığı dil becerisinin yazma olduğu ortaya koyulmuştur. Dil becerilerinde yaşanan soruna ilişkin ortaya koyulan bu sonuç öğrenci görüşlerini destekler niteliktedir.

Öğrencilerin sözcüklerle ilgili birtakım sorunlar yaşadıkları ve bunda ana dillerinden yapılan aktarmaların da etkisinin olduğunu görülmektedir. Bölükbaş'ın (2011) Arap öğrenciler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada öğrencilerin sözcük seçimi konusundaki yanlışlarının % 60,3'ünün anadillerinden yaptıkları olumsuz aktarımlardan kaynaklandığı ifade edilmiştir. Sözcüklerle ilgili yaşanan problemler hakkında elde edilen veriler birbiriyle uyumluluk göstermektedir.

Çalışmada yabancı öğrencilerin kurumlarla ilgili yaşadıkları birtakım problemler olduğu görülmüştür. Bu soruna ilişkin Mavaşoğlu ve Tüm (2011) yabancılar için Türkçe öğretimini kurumların sahiplenememesinin ya da hangi kurumun sahipleneceğinin belirsizlik göstermesinin, kurumsal olarak gerekli desteğin öğretim elemanlarına verilememesinin en önemli sorunlardan birkaçı olduğunu belirtmişlerdir.

Temalar içerisinde en fazla sorunun dilden kaynaklanan sorunlarda olduğu görülmüştür. Burada telaffuz, alfabe ve yazmada öğrencilerin çoğunun sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Diğer temalar içerisinde yer alan okutmanların hızlı konuşması, geçim sıkıntısı konuları da fazla sorunun yaşandığını gösteren konulardandır.

Çalışma elde edilen veriler doğrultusunda yabancılar için Türkçe öğretiminde bazı sorunların olduğu görülmektedir. Bu sorunların çözümü için Türkçe öğretim merkezlerine büyük iş düşmektedir. Derslerde teorik bilgiler vermek yerine günlük hayatta Türkçeyi kullanabilme becerisi kazandırılmalıdır. Bunun için de öğrencilerin süreç içerisinde aktif rol aldığı uygulamalar yaptırılabilir. Türkçenin dil özelliklerinden kaynaklanan sorunlar farklı

uygulamalarla giderilmeye çalışılabilir. Temel dil becerileri içerisinde yazma konusu biraz daha ön plana çıkarılarak etkili bir yazma becerisi kazandırılabilir. Ders içerisinde okutmanların daha yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşmasıyla öğrencilerin konuşulanları daha rahat anlaması sağlanabilir. Yabancı öğrencilerin hayat şartlarında bazı iyileştirmeler yapılarak burs, barınma vs. konularında düzenlemeler yapılabilir. Yabancı öğrencilerle ilgilenen birimler kurulabilir veya aktif hâle getirilebilir.

KAYNAKÇA

- AÇIK, Fatma (2008). "Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü "Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri.
- ALYILMAZ, Cengiz (2010). "Türkçe Öğretiminin Sorunları", *Turkish Studies*, S. 5(3), s. 728-749.
- ARSLAN, Mustafa ve ADEM, Ergin (2010). "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve Şifresel Araçların Etkin Kullanımı", *Dil Dergisi*, S. 147, s. 63-86.
- BARIN, Erol (2004). "Yabancılara Türkçe Öğretiminde İkeler", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 1(1), s. 19-30.
- BÖLÜKBAŞ, Fatma (2011). "Arap Öğrencilerin Türkçe Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi", *Turkish Studies*, S.6(3), s. 1357-1367.
- CANDAŞ KARABABA, Zehra Canan (2009). "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, S. 42(2), s. 265-277.
- DEMİR, Ahmet ve AÇIK, Fatma (2011). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürel Arası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler", *TÜBAR*, S.30, s. 51-72.
- DERMAN, Serdar (2010). "Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar", *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 29, s. 227-247.
- DOĞAN, Âbide (1989). "Yabancıların Türkçeyi Öğrenirken Karşılaştıkları Güçlükler ve Yaptıkları Bazı Hatalar", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 6(1-2), s. 259-261.
- DOLUNAY, Salih Kürşad (2005). "Türkiye ve Dünyadaki Türkçe Öğretim Merkezleri ve Türkoloji Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme", *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Kongre Kitabı II. Cilt*, s. 286-292.
- EK Z, Durmuş (2003). *Eğitim Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- ER, Onur, B ÇER, Nurşat ve BOZKIRLI, Kürşad Çağrı (2012). "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, S. 1(2), s. 51-69.
- GÖÇER, Ali (2007). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi", *Dil Dergisi*, S. 137, s. 30-48.
- GÖÇER, Ali (2009). "Türkiye'de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Lise Öğrencilerinin Hedef Dile Karşı Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Turkish Studies*, S. 4(8), s. 1298-1313.
- GÜNEYL, Ahmet ve DEMİR, Özcan (2006). "Dil Öğretiminde Yeni Bir Anlayış: Avrupa Dil Gelişim Dosyası Uygulaması", *Cypriot Journal of Educational Sciences*, S. 2(2), s. 110-118.
- GÜZEL, Abdurrahman (2004). "Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Bölümlerinde Kurulması Gerekl Görülen Anabilim Dalları Hakkında Yeni Projelerimiz", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 13, s. 63-86.
- <http://turcologie.ustrasbg.fr/>, "Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler: Bilişim Uygulamaları, Çözüm Önerileri", Ali BÜYÜKASLAN, (Erişim tarihi: 14.04.2013).
- <http://turkoloji.cu.edu.tr/>, "Türkçenin Yabancı Dil (Tyd) Olarak Öğretiminde Çukurova Üniversitesinin Uygulamaları, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Mustafa MAVAŞOĞLU, Güliden TÜM. (Erişim tarihi: 10.04.2013).
- SMA L, Zeynep (2000). "Kazaklara Türkiye Türkçesi Öğretiminde Senkronik Karşılaştırmalı Metodun Bazı Prensipleri", *Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabı*, Ankara, s. 46-56.
- ŞCAN, Adem (2011). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi", *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 2(4), s. 29-36.
- KARA, Mehmet (2011). "Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğrenen Yabancılara A1-A2 Seviyesinde Türkçe Öğretim Programı Örneği", *Zeitschrift für die Welt der Türken*, S. 3(3), s. 157-195.
- KONT, Mehmet Sait (2000). "Almanya'da Eğitim Bilimleri Yüksekokullarında Türkçe Öğretiminin Geçmiş, Güncel Sorunları ve Çözüm Arayışları", *Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabı*, Ankara, s. 94-105.
- KÖSE, Dursun (2004). "Yabancı Dil Öğretiminde Ortak Ölçütler ve TÖMER", *Dil Dergisi*, S. 125, s. 24-34.
- ÖKSÜZ, Asım (2011). "Türk Soylulara Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, S. 1(1), s. 72-84.
- ÖZBAY, Murat (2010). *Türkçe Öğretimi Yazıları*, Ankara: Öncü Kitap.
- ÖZDEMİR, Osman (2012). "Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni B1 Seviyesinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uygulanması Üzerine Bir Çalışma", *TÜRKAR*, S. 2(3).
- ÖZYÜREK, Rasim (2009). "Türk Devlet ve Topuluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar", *Turkish Studies*, S. 4(3), s. 1819-1862.
- STERN, Hans Heinrich (1991). *Fundamental Concepts of Language Teaching. (Seventh Impression)*, Oxford: Oxford University Press.
- TOPRAK, Funda (2004). "Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Okuma Parçaları ve Diyaloglar Üzerine Bir Değerlendirme", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 29, s. 11-24.
- TOSUN, Cengiz (2005). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi", *Journal of Language and Linguistic Studies*, S. 1(1), s. 22-28.
- UNGAN, Suat (2006). "Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 15, s. 217-226.
- ÜNLÜ, Hatice (2011). "Türkiye'de ve Dünyada Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, S. 1(1), s. 108-116.
- VANDEWALLE, Johan (2000). "Batı Dillerini Konuşan Öğrencilerin Türkçedeki Eylemlerde Karşılaştıkları Bazı Güçlükler", *Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi Bildiri Kitabı*, Ankara, s. 178-183.
- YAĞMUR, Kutlay (2006). "Batı Avrupa'da Türkçe Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri", *Dil Dergisi*, S. 134, s. 31-48.
- YILDIRIM, Ali ve Ş MŞEK, Hasan (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YÜCE, Sefa (2005b). "İletişim ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi", *Journal of Language and Linguistic Studies*, S. 1(1), s. 81-88.
- YÜCE, Sefa (2005a). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Avrupa Dil Ölçeği", *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S. 3(4), s. 419-429.
- YÜCER, Sümeyra (2011). "İnternet Yoluyla Türkçe Öğretimi ve Sorunları", *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, S. 1(1), s. 108-116.

48. ETKİNLİK

Aşağıda bir makaleye ait verilmiş olan 1-Özet, 2-Giriş, 3-Yöntem, 4-Bulgular, 5-Sonuç-Tartışma ve Öneriler başlıklarına uygun olarak numaralandırınız.

Dilin çok karmaşık kendine özgü ses yapısı vardır. Dünya üzerindeki her dilin tonlaması ve ses yapısı farklıdır. "Dil anlam ve ses öğelerinden oluşan dizgesel bir yapıya sahiptir."(Karadüz, 2008: 432). Ana dili, kültürün en önemli taşıyıcısıdır. Milletlerin bütün bir birikimi olan kültürü taşıyan geçmişten günümüze uzanan bir yoldur. Bu yol bir toplumu diğer toplumlardan farklılaştırır ve toplumsal aidiyeti oluşturur. Dilin kaderi toplumun kaderidir. "Bir İngiliz, İngilizce olduğu için vardır. Bir Ermeni, Ermenice olduğu için vardır. Bugün Sümerce konuşulup yazılmadığı için bir Sümer'in varlığından söz edilemez. Her ulus dili sayesinde vardır. Bu bağlamda ana dil eğitimi ve öğretimi, bir dersin ya da bir eğitim-öğretim etkinliğinin ötesinde bir konudur. Bu durum; ana dilini, özel, vazgeçilmez, ulusal güvenliğe denk stratejik bir değer hâline getirmektedir."(Yapıcı ve Demir, 2007: 178-179).

A6. Türkçe ve Türk kültürü dersinin niteliğinin artırılması için nelerin yapılmasını önerirsiniz?

Ö5, 7, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20: "Halk diline ve kültürüne önem konusunda eğitilmeli [1]."

Ö3, 5, 9, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 21: "Derneklerdeki fiziki ortam iyileştirilmeli [2]."

Ö1, 3, 6, 9, 12, 16, 17, 22: "Okullarda ders dışında seçmeli olarak okutulan Türkçe ve Türk Kültürü dersi okul dersleri arasında"

Derse gelen öğrenci sayısı azdır, gelen öğrencilerin ise ana dil ve kültürle ilgi motivasyon düzeylerinin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tümü ders kitaplarının dışında ek materyal kullanmaktadır. Öğrencilerin motivasyonunu ve ilgisini arttırmak için okullarda yapılan Türkçe dersleri okul ders saatleri içerisinde yapılmalıdır. Türkçe dersinin daha etkili yapılabilmesi için ders içi faaliyetler okullarda notla değerlendirilmeli, derneklerde ise derslerin önemini arttırmak için pekiştirme ve kalıcılığı sağlama amacıyla kullanılması yolları açılmalıdır. Velilerde ana dil ve kültür bilincinin oluşturulması için resmi makamlar yoluyla seminer vb. eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.

Bu araştırmada 1961 yılıyla başlayan ve 1964 yılında imzalanan işgücü anlaşmasının ardından yoğun bir şekilde Belçika'ya gelen ve buraya yerleşen soydaşlarımızın çocuklarına verilen Türkçe öğretiminin durumunu belirlemek ve Türkçe öğretimi veren öğretmenlerimizin problemlerinin tespitini yapmaktır. Görüşme için araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları, 5 kişilik öğretmen grubuna yöneltilmiş ve alınan cevaplar doğrultusunda, görüşme formu sorularına son şekli verilmiştir. Öğretmenlere görüşme formu soruları yöneltilmiş ve elde edilen veriler, nitel veri çözümleme tekniklerinden içerik analizi tekniği kullanılarak, kodlamalar temalandırılmış ve temalara anlam vererek yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin görüşlerine göre Belçika'daki Türkçe öğretiminin durumunu ve karşılaşılan temel sorunları tespit ederek çözüm önerilerinde bulunmak için nitel araştırma yaklaşımında gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. "Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olaylarının doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle nitel araştırma kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır." (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39- 40).

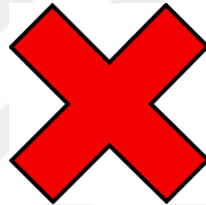
49. ETKİNLİK

Aşağıda verilen intihal (aşırma-çalma) örneğini düzelterek olması gereken doğru biçimiyle yazınız.



Lisansüstü tezlerin hazırlanma dönemine bakıldığında en çok tezin %63.27 ile 2006-2012 yılları arasında hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bu durum, yabancılara Türkçe öğretimi alanının son dönemde öneminin kavradığının açık bir göstergesidir. Bu tabloda en düşük oran ise %17.01 ile 2001-2005 yılları arasında kapsamaktadır. Daha uzun bir aralığı içermesine rağmen 1981-2000 yılları arasındaki oran ise %19,72'dir. Bu sonuç, 1981-2000 yılları arasındaki alanın tanımlanması ve hangi başlıklar altında değerlendirmelerin yapılması gerektiği tartışmalarının olduğu bir dönem olduğu şeklinde nitelendirilebilir. (Büyükkiz, 2014).

Kaynak: Büyükkiz, K. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Mustafa Kemal University Journal of Graduate School of Social Sciences Yıl/Year: 2014, Cilt/Volume: 11, Sayı/Issue: 25, s. 203-213.



Yabancılara Türkçe alanı üzerinde araştırma yapılması gereken önemli bir alandır. Bugün Türkiye'de yabancılara Türkçe eğitimi alanında oldukça fazla yüksek lisans tezi hazırlanmaktadır. **Yaptığım araştırmalar sonucuna göre %63.27 oran ile 2006-2012 yılları arasında yüksek lisans düzeyinde çok tez hazırlanmıştır.** Bu tezler neticesinde birçok eksiklik giderilmiştir. Bunlardan hareketle çok fazla kitap yazılmıştır. Bu kitaplar ders öğretimi açısından çok faydalı olmuştur.



Yabancılara Türkçe alanı üzerinde araştırma yapılması gereken önemli bir alandır. Bugün Türkiye'de yabancılara Türkçe eğitimi alanında oldukça fazla yüksek lisans tezi hazırlanmaktadır.

.....

Bu tezler neticesinde birçok eksiklik giderilmiştir. Bunlardan hareketle çok fazla kitap yazılmıştır. Bu kitaplar ders öğretimi açısından çok faydalı olmuştur.

Kaynakça:

50. ETKİNLİK

Aşağıya ödev olarak verilen parçada geçen alanınızla ilgili teknik kelimeleri yazınız anlamlarını bulup cümlede kullanınız.

Kelime ve Anlamı**Bir Cümle Yaz**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

51. ETKİNLİK

Arkadaşlarınızın konuşmalarını aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

ARAŞTIRMACI

Değerlendirme Ölçütü	PUANLAR		
	1	2	3
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştu			
Kelimeleri doğru telâffuz etti			
Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurdu			
Jest ve mimiklerle mesajları destekledi			
Uygun yerlerde duraklamalar yaptı			
Olayları ve bilgileri belli bir sıraya göre anlattı			
Konuşmasını deyim, atasözü, özdeyiş vb. zenginleştirdi			
Konuşma sırasında rahattı			
Konuşmasında ana fikir belirgin olarak yer aldı			
Uygun yerlerde tonlamalar yaptı			

TOPLAM PUAN

YABANCI ÖĞRENCİ

Değerlendirme Ölçütü	PUANLAR		
	1	2	3
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştu			
Kelimeleri doğru telâffuz etti			
Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurdu			
Jest ve mimiklerle mesajları destekledi			
Uygun yerlerde duraklamalar yaptı			
Olayları ve bilgileri belli bir sıraya göre anlattı			
Konuşmasını deyim, atasözü, özdeyiş vb. zenginleştirdi			
Konuşma sırasında rahattı			
Konuşmasında ana fikir belirgin olarak yer aldı			
Uygun yerlerde tonlamalar yaptı			

Kaynak "Konuşma Becerisine Yönelik Akran Değerlendirme Formu" Temizkan M. (2009). Akran Değerlendirmenin Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi Üzerindeki Etkisi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt/Volume: 6, Sayı/Issue: 12, s. 90-112. (Adı geçen makaleden derlenmiştir.)

TOPLAM PUAN

EK 2. ERSEM İZİN BELGESİ



T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SÜREKLİ EĞİTİM
MERKEZİ (ERSEM)



26.10.2015

İLGİLİ MAKAMA

İlgi: 26.10.2015 tarihli dilekçeniz

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitim Bölümünde “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Eğitimine Yönelik bir Eylem Araştırması” konulu doktora tezi için Merkezimiz bünyesinde “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Program”da C1 düzeyinde mezun olmuş öğrencilere 07.11.2015-24.01.2016 tarihleri arasında hafta sonları ücretsiz, “Akademik Türkçe Kursu” verilmesi uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Handağ
Prof. Dr. Derviş KARABOĞA
Merkez Müdürü



EK 3. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

ÖĞRENCİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU	
ÖĞRENCİNİN ADI-SOYADI	
<i>Cinsiyet</i>	
<i>Yaş</i>	
<i>Uyruğu</i>	
<i>Medeni Durumu</i>	
<i>Kardeş Sayısı</i>	
<i>Baba Eğitim Durumu</i>	
<i>İlkokul</i>	
<i>Ortaokul</i>	
<i>Lise</i>	
<i>Üniversite</i>	
<i>Yüksek Lisans</i>	
<i>Anne Eğitim Durumu</i>	
<i>İlkokul</i>	
<i>Ortaokul</i>	
<i>Lise</i>	
<i>Üniversite</i>	
<i>Yüksek Lisans</i>	
<i>Kendisinin Eğitim Durumu</i>	
<i>Lise</i>	
<i>Üniversite</i>	
<i>Yüksek Lisans</i>	
<i>Doktora</i>	
<i>Erciyes Üniversitesinde Başladığı/ Başlayacağı Program</i>	
<i>Lisans</i>	
<i>Yüksek Lisans</i>	
<i>Doktora</i>	
<i>Eğitim Gördüğü/ Göreceği Bölüm</i>	
<i>Türkçe Dışında Bildiği Diller</i>	
<i>Türkçede En Son Bitirdiği Dil Düzeyi</i>	
<input type="checkbox"/> B1	<input type="checkbox"/> B2
<input type="checkbox"/> C1	<input type="checkbox"/> C2

EK 4. ÖĞRENCİ ARAŞTIRMA İZİNİ**ÖĞRENCİ BİLGİ VE İZİN FORMU**

Ben Vedat Ekmekçi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı doktora öğrencisiyim. “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik Bir Eylem Araştırması” konulu doktora tezi projesi hazırlamaktayım. Bu kapsamda sizinle Erciyes Üniversitesi ERSEM bünyesinde Akademik Türkçeye yönelik becerileri kazanmak amacıyla dersler yapmayı planlamaktayım. Derste oluşturulacak her türlü etkinlik kâğıtları, derse dair materyaller ve çalışma ürünleri yapacağım proje kapsamında isim ve kişisel bilgiler belirtilmeden kodlanarak veya numara verilerek kullanılacaktır.

Bu bilgiler ışığında Erciyes Üniversitesi ERSEM bünyesinde yapılacak olan “Yabancılara Uyrıklı Öğrencilere Yönelik Akademik Okuryazarlık” projesi kursuna katılımı kabul ediyorum ve katılacağım derslerde oluşturacağım her türlü ders içi çalışmamın proje kapsamında araştırmacı tarafından kullanılmasına izin veriyorum.

Adı-soyadı :

İmza :

EK 5. ÖĞRENCİ GÜNLÜĞÜ**ÖĞRENCİ GÜNLÜĞÜ¹**

➤ **Bu derste neler öğrendin?**

➤ **Bugün öğrendiklerin neden öğretildi, yaptığımız etkinlikler/dersler üniversitede eğitime başlarken(yüksek lisans-doktora-lisans) işine yarayacak mı ne işe yarayabilir?**

➤ **Bu derste neler çok güzeldi?**

➤ **Bu derste nelerden hoşlanmadın?**

➤ **Ders hakkında genel olarak ne düşünüyorsun?**

➤ **Daha önceki dil eğitimlerinden farklı oldu mu bu ders, farklı olan nedir?**

¹ POTUR, Ö. (2014). *Ortaokul Türkçe Derslerinde Eleştirel Okuryazarlık Eğitimi*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Doktora Tezi'nden uyarlanmıştır.

EK 7. MEZUN ÖĞRENCİLERLE GÖRÜŞME FORMU**AKADEMİK OKURYAZARLIK EĞİTİMİ İHTİYACINA YÖNELİK MEZUN
ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU**

- 1- Üniversitede hangi bölümde öğrenim görmektesiniz?
- 2- Yükseköğretimde süresi boyunca karşılaştığınız dilsel problemler nelerdir?
- 3- Üniversite öncesinde gördüğünüz dil öğrenim süresi boyunca öğreilmeyen ve öğretilmesi gerektiğini düşündüğünüz konular nelerdir?

EK 8. ERSEM OKUTMANLARI İLE GÖRÜŞME FORMU**AKADEMİK OKURYAZARLIK EĞİTİMİ İHTİYACINA YÖNELİK ERCİYES
ÜNİVERSİTESİ ERSEM TÜRKÇE BÖLÜMÜ OKUTMANLARIYLA
GÖRÜŞME FORMU**

- 1- Kaç yıldır yabancılara Türkçe öğretmektесiniz?
- 2- Türkçe öğretim süresi boyunca öğrencilerin akademik ihtiyaçlarını önceleyen bir öğretim yaptığınızı düşünüyor musunuz?
- 4- Verilen dil öğretim süreci içerisinde öğretilmeyen ve öğretilmesi gerektiğini düşündüğünüz konular var mıdır?

EK 9. ÖĞRETİM ELEMANLARI İLE GÖRÜŞME FORMU**AKADEMİK OKURYAZARLIK EĞİTİMİ İHTİYACINA YÖNELİK
ÖĞRETİM ELAMANLARIYLA YAPILAN GÖRÜŞME FORMU**

- 1- Yabancı öğrencilerle ilgili olarak eğitim sürecinde karşılaştığınız dil problemleri (okuma-yazma-dinleme-konuşma, teknoloji kullanımı...) var mıdır, bunlar nelerdir?
- 2- Yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin bilimsel çalışma ve ödev yapma (makale, tez, konferans vs.) yeterlilik durumları nasıldır?
- 3- Hâlihazırda Türkçe dil öğretim merkezlerinden mezun olan öğrencilerin akademik becerileri kazandırmaya yönelik bir öğretim sürecinden geçirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

EK 10. ALAN UZMANI İLE GÖRÜŞME FORMU**AKADEMİK OKURYAZARLIK EĞİTİMİ İHTİYACINA YÖNELİK ERCİYES
ÜNİVERSİTESİ ERSEM TÜRKÇE ALAN UZMANIYLA GÖRÜŞME FORMU**

- 1- Yapılan görüşmelerin sonucunda ne tür bir eksiklik durumu ortaya çıkmaktadır?
- 2- Bu eksikliklerin nedenleri ne olabilir?
- 3- Çözüm için ne tür tedbirler alınmalıdır?

EK 11. KALİFORNİYA EYALETİ ANAOKULU-ORTAOKUL-LİSE ORTAK ÇEKİRDEK STANDARTLARI: İNGİLİZCE DİL SANATLARI VE TARİH/SOSYAL ÇALIŞMALAR, BİLİM, TEKNİK KONULARINDAKİ OKURYAZARLIK (CCSS) KLAVUZU ÖZET BÖLÜM ÇEVİRİSİ

CALİFORNİA COMMON CORE STATE STANDARDS: ENGLISH LANGUAGE ARTS, LITERACY IN HISTORY/SOCIAL STUDIES, SCIENCE AND TECHNICAL SUBJECTS (K12)

➤ **Bağımsızlıklarını göstermek**

Öğrenciler, büyük bir yardım olmadan, bir dizi çeşitli tür ve konu içinden karmaşık metinleri anlayabilir ve değerlendirebilir, etkili argümanlar kurabilir ve karmaşık ya da çok yönlü bilgi iletebilirler. Aynı şekilde, öğrenciler bir konuşmacının kilit noktalarını bağımsız bir şekilde ayırt edebilir, açıklama talep edebilir ve alâkalı sorular sorabilirler. Başkalarının fikirlerine ekleme yapıp geliştirebilir, kendi fikirlerini açıkça anlatabilir ve anlaşıldıklarını doğrulayabilirler. Sormadan, standart İngilizceye hâkim olduklarını gösterirler ve çok çeşitli kelimeleri edinip kullanırlar. Daha ayrıntılı olarak, etkin bir şekilde arayan; öğretmenler, arkadaşları ve yazılı ve dijital dayanaklı materyaller dâhil olmak üzere kendilerine yardımcı olan kaynakları kullanarak kendi kendini yönetebilen öğrenciler olurlar.

➤ **Güçlü içerik bilgisi inşa etmek**

Öğrenciler çalışmaların önem ve kalitesiyle etkileşime geçerek konu arasından çok kapsamlı bir bilgi üssü kurarlar. Çalışma ve araştırma aracılığıyla yeni alanlarda yetkin hâle gelirler. Bir amaç dâhilinde okuma yaparlar ve genel bilgi kazanmak ve konuya özgü uzmanlık kazanmak için dikkatli bir şekilde dinlerler. Yazma ve konuşma aracılığıyla bilgilerini saflaştırır ve paylaşırlar.

➤ **Kitlenin, görevin, amacın ve konunun değişen taleplerine yanıt vermek**

Öğrenciler; iletişimlerini kitleye, göreve, amaca ve konuya göre ayarlamaktadırlar. Görev tarafından garanti edilen okuma, yazma, konuşma, dinleme ve dil kullanımı için amaç hazırlar ve ayarlarlar. Bir dinleyici kitlesinin yapısının, konuşurken tonu nasıl etkilemesi gerektiği ve kelimelerin çağrışımlarının anlamı etkileme şekli gibi ayrıntıların değerini bilirler. Aynı zamanda farklı konuların farklı kanıt türleri için gerektiğini bilirler (örneğin; tarihte belgesel kanıt, bilimde deneysel kanıt).

➤ **Hem anlamak, hem de eleştirmek**

Öğrenciler meşgul, açık fikirli –zeki değil- okuyucu ve dinleyicilerdir. Yazarın ya da konuşmacının dediklerini tam olarak anlamak için özenle çalışırlar, fakat aynı zamanda bir yazar ya da konuşmacının temel dayanak ve varsayımlarını sorgular ve iddiaların doğruluğunu ve muhakeme sağlamlığını değerlendirirler.

➤ **Kanıtları değerlendirmek**

Öğrenciler bir metnin yorumunu yazılı ya da sözlü olarak sunarken belirli kanıtlara atıfta bulunurlar. Yazılı ve sözlü olarak kendi savlarını desteklerken, okuyucu ya da dinleyici için muhakemelerini netleştirir, uyumlu kanıt kullanır ve yapıcı bir şekilde başkalarının kanıt kullanımını değerlendirirler.

➤ **Teknolojiyi ve dijital ortamı stratejik bir beceriyle kullanmak**

Öğrenciler okumalarını, yazmalarını, konuşmalarını, dinlemelerini ve dil kullanımlarını geliştirmek için teknolojiyi dikkatli bir şekilde kullanırlar. Yararlı bilgiyi etkili bir şekilde elde edebilmek için çevrimiçi aramalarını uygun hâle getirirler ve çevrimdışı öğrendikleriyle teknolojiyi kullanarak öğrendiklerini birleştirirler. Çeşitli teknolojik araç ve gereçlerin sınırlamalarına ve güçlüklerine alışkındırlar ve iletişim araçları için en uygun aracı seçip kullanabilirler.

➤ **Başkalarının bakış açılarına ve kültürlerine ilgi duymak**

Öğrenciler, yirmi birinci yüzyılın sınıf ve çalışma ortamının genellikle farklı kültürlerden olan ve çeşitli tecrübeler ve bakış açıları sunan insanların öğrenmesi ve çalışması gerektiği bir ortam olduğunu bilirler. Öğrenciler, okuma ve dinleme yoluyla aktif olarak değişik kültürleri ve bakış açılarını anlamayı amaçlarlar ve çeşitli geçmişlere sahip insanlarla etkili bir şekilde iletişim kurabilirler. Yapısal ve eleştirel bakışın diğer noktalarını değerlendirebilirler. Okuma aracılığı ile çeşitli dünya görüşlerine, kültürlere ve dönemlere ait edebiyat temsilcilerinin büyük klasik ve çağdaş eserlerini dolaylı olarak ve eserin kendisinden farklı olarak deneyimleyerek yaşayabilirler.

Yukarıdaki başlıklar kapsamında klavuzda yer alan içerik her alana özel standartlar olacak şekilde ayrıntılı bir biçimde tablolastırılarak tanımlanmıştır. Örnek olarak aşağıda dil ve okuma alanları standartlarına ait tabloları vermek mümkündür.

Tablo 2.3. Dil Standartları 6-12. Sınıflar Örnek Tablosu

	9-10. SINIFLAR	11-12. SINIFLAR
İngilizcenin Standart Düzeni	<p>1. Standart İngilizce dilbilgisi kurallarının yazarken ve konuşurken nasıl kullanılacağını göster.</p> <p>a. Paralel yapıları kullan.</p> <p>b. Sözcük gruplarının (isim, fiil, zarf, sıfat, ortaç, edat) ve cümlelerin (bağımlı, bağımsız, isim, zarf, sıfat) belirli anlamlarını aktarmak ve yazı ve sunumlara dikkat çekmek için çeşitli tiplerini kullan.</p>	<p>1. Standart İngilizce dilbilgisi kurallarının yazarken ve konuşurken nasıl kullanılacağını göster.</p> <p>a. Kullanımın bir kural meselesi olduğu anlayışını uygulamak, zaman içinde değişebilir ve bazen tartışmaya açıktır.</p> <p>b. Karmaşık sorunları ve tartışmaya açık kullanımı çöz, gerektiği gibi referanslara başvur (örneğin; Merriam-Webster'ın İngilizce Kullanım Sözlüğü, Garner'ın Modern Amerikan Kullanımı).</p>
	<p>2. Yazı yazarken standart İngilizce büyük harf, noktalama ve yazım kurallarına dikkat et.</p> <p>a. İki veya daha fazla yakından ilişkili bağımsız cümleleri bağlamak için noktalı virgül kullan (muhtemelen bağlaç görevi yapan zarflarda).</p> <p>b. Liste veya alıntı yapmak için iki nokta üst üste kullan.</p> <p>c. Uygun biçimde hecele.</p>	<p>2. Standart İngilizce büyük harf, noktalama ve yazım kurallarına yazı yazarken dikkatli ol</p> <p>a. Tire ile birleştirme teamüllerini gözlemle.</p> <p>b. Uygun biçimde hecele.</p>
Dil Bilgisi	<p>3. Dil bilgisini, farklı bağlamlardaki dil fonksiyonlarını anlamak, anlam için etkili seçimler yapmak ve okurken veya dinlerken tam olarak idrak etmek için uygula.</p> <p>a. Disiplin ve yazı türü için yönergelere uygun şekilde çalışmayı düzenle ve yaz.</p>	<p>3. Dil bilgisini, farklı bağlamlardaki dil fonksiyonlarını anlamak, anlam için etkili seçimler yapmak ve okurken veya dinlerken tam olarak idrak etmek için uygula.</p> <p>a. Etkili olması için söz dizimi kurallarını çeşitlendir, gerektiğinde rehberlik için başvurular yap (örneğin, Tufte'nin Akıllıca Düşünülmüş Cümleleri); karmaşık metinleri okurken bir söz dizimi anlayışı uygula.</p>

Tablo 2.4. Edebiyat için Okuma Standartları 6-12. Sınıf Öğrencileri Örnek Tablosu

9-10. SINIF ÖĞRENCİLERİ		
Düşünce ve Bilginin Entegrasyonu	7) Neyin vurgulandığı da dâhil bir konu veya anahtar sahnenin temsilini analiz et (örneğin: Auden' in Güzel Sanatlar Müzesi ve Breughel' in Icarus' un Düşüşü Manzara Resmi).	7) Hikâye, şiir veya dramaların birden çok kez yorumlanmasını analiz et (örneğin, kaydedilmiş veya oyunun canlı gösterimi veya kaydedilmiş roman veya şiir), her bir versiyonun kaynak metnini nasıl yorumladığını değerlendir.
	8) Literatüre uygun değildir.	8) Literatüre uygun değildir.
	9) Yazarın nasıl yararlandığı ve belirli çalışmalarında kaynaklarını nasıl dönüştürdüğünü analiz et (Shakespeare nasıl bir tema bir konu ele aldı veya bir sonraki yazar Shakespeare' in oyunundan nasıl yararlandı)	9) 18. , 19. ve 20. Yüzyılın başlarındaki Amerikan edebiyatının temel eserlerinin bilgisini, aynı dönemdeki iki veya daha fazla metnin nasıl aynı temaları veya konuları işlediği de dâhil olmak üzere göster.
Okuma Alanları ve Kitapların Karmaşıklığı	10) 9. Sınıf'ın sonunda, hikayeler, dramalar, ve şiirler de dâhil olmak üzere, literatürü oku ve anla, 9-10. Sınıflarda metin karmaşıklığını, yapının iskeleti ile gerektiği gibi dizinin sonunda becerikli bir şekilde bağla. 10. Sınıf'ın sonunda, hikayeler, dramalar, ve şiirler de dâhil olmak üzere, literatürü oku ve anla, 9-10. Sınıfların üst ucunda metin karmaşıklığını bağımsız olarak ve becerikli bir şekilde bağla.	10) 11. Sınıf'ın sonunda, hikayeler, dramalar, ve şiirler de dâhil olmak üzere, literatürü oku ve anla, 11. Sınıflarda CCR metin karmaşıklığını, yapının iskeleti ile gerektiği gibi dizinin sonunda becerikli bir şekilde bağla. 12. Sınıf'ın sonunda, hikayeler, dramalar, ve şiirler de dâhil olmak üzere, literatürü oku ve anla, 11. Sınıfların üst ucunda CCR metin karmaşıklığını bağımsız olarak ve becerikli bir şekilde bağla

EK 12

**KALOFORNIYA AKADEMİK SENATO VE BÖLÜMLER KOMİTESİNİN
YÜKSEKOKULLARI VE ÜNİVERSİTELERİNE GİRİŞTE İSTENEN
YETERLİLİK KRİTERLERİ (İCAS) KLAVUZU ÖZET BÖLÜM ÇEVİRİSİ**

**A STATEMENT OF COMPETENCIES EXPECTED OF STUDENTS
ENTERING CALIFORNIA'S PUBLIC COLLEGES AND
UNIVERSITIES INTERSEGMENTAL COMMITTEE OF THE
ACADEMIC SENATES (ICAS)**

Kılavuzda belirtildiği üzere bu açıklamalar ve ekler üç kısma bölünmüştür:

- 1. Kısım:** Akademik Okuryazarlık: Eleştirel Olarak Okuma, Yazma ve Düşünme: beklenen ve algılanan öğrenci hazırlığını tartışır ve bu yetkinlikler için geniş olarak anlaşılan, ayrık bir “yetenekler” listesi yerine daha bütüncül “beceriler” için mantıklı bir açıklama sağlar.
- 2. Kısım:** Yetkinlikler: birinci kısımdaki yetkinlikleri çizelge ile gösterir ve onları California Dil Sanatları İçerik Standartları ve California Eğitim Roundtable İçerik Standartları'nda belirtilen karşılaştırılabilir yetkinliklerle bağımsız olarak sıralar.
- 3. Kısım:** Uygulama için Stratejiler: “öğrenme süreçlerini öğretmek” için öneriler sunar.

Söz konusu kısımlardan önemli görülen bölümler aşağıda verilmiştir:

Akademik Okuryazarlık Alanlarını Baştan Sona Kapsayan Önemli Bulgular ve Bu Açıklamaları İçeren Tavsiyeler

- ❖ Demokrasinin gelişiminde California okullarının rolünü doğruluyor ve daha fazla eşitlik için okuryazarlık yeteneklerinin kurum işlevini göreceğine inanıyoruz.
- ❖ Akademik okuryazarlığın, akademik başarıyı geliştiren tüm unsurları: okuma, yazma, dinleme, konuşma, eleştirel düşünme, teknolojiyi kullanma ve düşünce alışkanlığı, üniversite birinci sınıf öğrencisinin tüm okul disiplinlerine girmesini ister. Bu yetkinlikler lisenin içerik alanlarında öğrenilmelidir. Dolayısıyla, onlara öğretmek bir kurumsal yükümlülüktür.

- ❖ Akademi ve üniversite eğitimine hazırlıklı olmak için, öğrencilerin sadece İngilizce dersinde aldıklarından daha fazla akademik okuryazarlık hakkında keşfetme ve yönergeye ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaç, konu alanları arasında liseler ile okuryazarlık eğitiminde daha yüksek bir koordinasyon gerektirmektedir.
- ❖ Bu ayrılmaz eleştirel okuma, yazma, dinleme ve düşünme yetenekleri, tutkulu iddiaları ve sabırla sorgulamaların dansını onurlandırmaları kadar, öğrencilerin hükmü erteleme ve belirsizliği tolere etmelerine bağlıdır.
- ❖ Liseler ve akademiler arasındaki bu işbirliği ve söyleyiş konusundaki son zamanlardaki çabaları takdir ediyoruz ve bu çabaların devam ettirilmesini ve genişlemesini teşvik ediyoruz.
- ❖ Yaratıcı ve objektif profesyonel gelişimi, okuryazarlık eğitimini iyileştirmenin bir merkez bileşeni olarak tavsiye ediyoruz.

A) Düşünce Alışkanlığı ve Eleştirel Düşünme

- Öğrencilerin beklenen düşünce alışkanlıkları, meraklılıkları, cesaretleri, entelektüel tartışmalara katılımları- fikirlerini açıkça aktarma ve çeşitli görüşleri saygılı bir biçimde dinleme ve yanıtlama kabiliyetlerine dayalıdır.
- Fakülte, öğrencilerin yeni fikirlerle, kendi inançlarını sorgulamayla, diğer görüşleri araştırmayla ve entelektüel tartışmalara katkı yapmalarıyla tecrübe etme arzusuna sahip olmalarını bekler.
- Analitik düşünme öğretilmeli ve öğrenciler bu analitik kabiliyetlerini kendi gayretlerini başkalarının çalışmalarıyla birlikte uygulamak için özendirilmelidir.
- Öğrenciler okudukları, gördükleri ve duydukları şeylere karşı eleştirel cevaplar üretmelidir ve kendi dünyaları karşısında sağlıklı bir şüpheci tavır geliştirmelidir.
- Öğrenciler kendilerine öğrenmeleri için bir sınır varsaymalı, akademik topluluğun önemli değerlerinin farkına varmalı, ihtiyaç duyduklarında kendilerine destek aramalı ve çeşitli durumlarda kendi öğrenimlerini korumalıdır.

Kendini temsil, eğitimin bir ortaklık olduğu, itibardan ortaya çıkan değerli bir uygulamadır.

B) Okuma ve Yazma Bağlantısı

- Akademi fakülte raporu, aslında öğrencinin okuma ve yazmasının davranış olarak görüldüğü, öğrenmeyle alakalı tutumların kanıt olarak yorumlandığı rapordur.
- Başarılı öğrenciler, okuma ve yazmanın eğitilmiş insanların can damarı olduğunu anlarlar.
- Yazarlar gibi, öğrenciler de okudukları üzerinde çalışırken, açık bir tez ifade etmesi ve desteklemek için tanımlama, değer oluşturma ve kanıt kullanması gereken ya da diksiyon, sözdizimi ve kuruluşa özenli davranarak teze karşı çıkabilmelidirler.
- Hazırlık eksiklerinin üstesinden gelmek için yardıma ihtiyaç duyan öğrencilerin, genellikle kampüsün eğitici kaynaklarını bulmak da dâhil, kendini temsil uygulamaları ile meşgul olmaya ihtiyaçları vardır.

C) Okuma

- Fakültenin %83'üne göre, analitik okuma yeteneği eksikliği, öğrencinin bir derste başarısının düşmesine katkı yapmaktadır.
- Fakültede bu ankete katılanlar, California Dil Sanatları Standartları'ndan farklı olarak, öğrencilerin akademik ve iş metinlerini kavramaları olarak öngörerek CERT standartlarına uymuşlardır.
- Genellikle okuma, öğrencilerin K-12 (anasınıfı, ilkokul, ortaokul, lise) eğitimi içinde belli bir noktadan sonra usulen öğretilmemektedir.
- Tüm disiplinlerde eğitimciler, öğrencilere etkili eleştirel okuma stratejileri geliştirmeleri için yardım etmelidirler.
- Öğrencilerimize, anlamı oluştururken aktif olmayı ve tüm iyi okuyucuların kullandıkları stratejileri öğretmeliyiz: eleştirel düşünmeyi, müzakere etmeyi, karşılaştırmayı, bir fikre sahip olmayı ve hatırlamayı. Okuma zaman ve düşünce gerektiren bir süreçtir ve hayal gücünü, analiz etmeyi ve soruşturmayı canlandırır.

D) Yazma

- Akademiye giren öğrencilerin sadece 1/3'ü, en sık tahsis edilen iki yazma ödevine yeterli seviyede hazırlanmış oluyor: fakültede ankete katılanlara göre bilgiyi ya da parametreleri analiz etme ve birkaç kaynaktan alınan bilgiyi sentezleme.

- Fakültede ankete katılanlara göre, öğrencilerin %50'den daha fazlası dil bilgisi hataları olmayan kâğıtlar üretmeyi başaramıyor.
- Fakülte, öğrencilerinin yazıları doğrultusunda onların fikirlerini ifade etmeleri için açıkça, kesin olarak ve zorlayıcı bir biçimde değerlendirir. Akademi fakültesi, kâğıtlarda öğrencilerin fikirlerinin esnediği, başkalarının fikrini sorumlu olarak tasvir ettiklerine ve fikirleri araştırdıklarına dair kanıtlar arar.
- Akademide, öğrencilerden oldukça az açıklamayla disiplin dâhilinde karışık yazma görevlerini tamamlamaları istenebilir.
- Fakülte, öğrencilerinin tezlerini yeniden değerlendirmesini, ilave nokta ya da argümanların göz önünde bulundurulması ve yeniden ele alınmasını, topladıkları kadar tam bir tanımlama yapmasını ve dikkatli bir şekilde revize edilmiş ve düzenlenmiş çalışmayı sunmalarını bekler.
- Fakülteler, öğrencilerin nasıl düşündüğünü bilmek, ders okumalarıyla eleştirel ve dikkatlice meşgul olmalarına yardım etmek, öğrencilerin derslerden ne anladığını açıklamak, sorgulamalarını yapılandırmak ve rehberlik etmek, bağımsız düşünmeyi teşvik etmek, onları yükseköğrenimi betimleyen devam eden entelektüel iletişime davet etmek için yazma görevleri verir. Akademide yazma, bilginin peşinde araştırmayı derinleştirmek ve genişletmek için tasarlanmıştır.
- Lisenin son iki yılı içinde, öğrenciler her derste yazma alanında yönerge verilmesine ihtiyaç duyarlar ve analiz, sentez ve araştırma gibi yazma görevleri talep edilir.
 - a) Analizi, sentez ve araştırma talebi
 - b) Geçmiş deneyim ve gözlemlerin yanında metinleri kullanarak düşünce üretmeleri gerekir
 - c) Öğrencilerden odağı geliştirmek, desteklemek ve organize etmek için, ve gramer, teknik ve yazım hatalarını gidermek için düzenleme ve gözden geçirme yaparak revize etmeleri istenir
- Ülke çapındaki liselerin müfredatındaki güçlü yazım uygulama programları, öğrencilerin akademide gereken yazım gereksinimlerine onları hazırlamalarına yardım edebilir.

E) Dinleme ve Konuşma

- Öğrencilerin İngiliz dili teamüllerine hâkim olarak konuşmaları beklenir.

- Akademiye gerekli eleştirel dinleme yetenekleri ya da yeteri kadar geniş konuşma pratiği olmadan giren öğrencilerden oluşan küçük gruplar kendilerini dezavantajlı bulacaklardır.
- California İngilizce Dil Sanatları İçerik Standartları [dinleme ve konuşma üzerine], eğer lise mezuniyetinden önceki yıllarda düzenli olarak irdelenmiş ve değerlendirilmişse, akademiye giren öğrencilerin zorunlu dinleme ve konuşma görevlerini hazırlayacak.
- Akademi seviyesinde aynı okurken ve yazarken yapmaları gereken gibi öğrencilerin önemli anahtar nokta ve tanımlayıcı örnekler arasındaki hassas ayrımları yapmak için ders içinde dinlediğini algılayan ve derslerde tartışan ve aktif öğrenciler olması gerekir.

❖ İkinci Dil Olarak İngiliz Dili Öğrenenler (L2 Öğrenenler)

- Dil azınlık öğrencileri California'daki tüm K-12 öğrencilerinin %40'ını kapsamaktadır.
- Fakültede ankete katılanlar arasında baskın anlayış şu ki: pek çok L2 öğrencisi akademi seviyesindeki akademik talepleri karşılayacak şekilde hazırlanmamış durumda.
- Akademik İngilizce, konuşmaya özgü akıcılığın ötesinde yatkınlık ve yetenekleri kapsar. L2 Öğrencilerinin FEP (akıcı İngilizce kabiliyeti) olarak sınıflandırması, akademik durumlarda gereken çoklu becerilerin değerlendirilmesiyle en iyi şekilde belirlenir: okuma, yazma, dinleme ve konuşma.
- Değişen dil problemleri ve geçmişlerine bakmaksızın, ESL (İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenenler için üniversite ortamına hazırlık) pek çok tür öğrenci için fakülte stenografisidir (özeti). Lakin tüm ikinci dil öğrenenlerden, başarıları için diğer lise sonrası eğitim kuruluşlarına giren öğrenciler kadar, benzer yetkinlikleri sağlamaları beklenmektedir.
- Her bireysel L2 öğrenene gereken yönergeyi sağlamak için, öncelikle çeşitli farklarıyla ayırt edilebilen, ikinci dil öğrenenlerin farklı alt gruplarını tanımlamalıyız.

a) ABD'deki ikamet uzunluğu,

b) ABD okullarındaki yılları ve

c) Sözlü ve yazılı İngiliz dili yetkinliği.

- Eğitiminin, çoğunu California okullarında almayan L2 öğrencileri özel akademik okuryazarlık ihtiyaçlarına edinmeye devam edebilirler. Üniversitelerde verilen akademik İngilizce alanında uzmanlaşma hem arzu edilen hem de gerektirir ve ilave zaman isteyebilir. Bu eğitim akademi ya da üniversite fakülte diploması seviyesinde başarı için gerekli ihtiyaçları tamamlamak için şarttır.
- L2 öğrenenler, eşleri, ebeveynleri, öğretmenleri ve idarecileri, özel dil derslerinin akademik okuryazarlık için düzeltici olmadığını anlamalıdır Bu farkındalıkla, L2 öğrencileri akademik seviyede ESL çalışmaları doğrultusunda ihtiyaç olan becerileri elde edip akademi düzeyinde başarılı olacaklardır.

F) Teknoloji

- Öğrencilerin akademideki başarısı, onu geri çağırarak kadar bilgiyi bulma becerisidir.
- Pek çok erişimci öğrenci; bazı teknolojik araçlara (bilhassa e-mail ve web tarama) aşınayken, bazıları çevrimiçi kaynakları eleştirel olarak değerlendirecek beceriyi göstermektedirler.
- Öğrencilerin okuduklarında sorgulama alışkanlıklarını şekillendirmeye ihtiyaçları vardır. Özellikle internette bulunan materyalleri açıklık, doğruluk, kesinlik, uygunluk, derinlik, genişlik, mantıksallık, anlam ve tarafsızlık yönünden değerlendirmelidirler.
- Teknolojik yetenekler ve öğrencilerin onları değerlendirmesi, bir öğretim programı çerçevesinde öğretilmelidir.
- Öğrenciler, kelime işlem, e-posta kullanımı ve web temelli araştırmanın temellerini içeren, ana teknolojik yetenekler ile donanmalıdır. Bu yüzden, tüm öğrenciler bilgisayarlara düzenli erişime sahip olmalıdır.

G) Başarı İçin Gerekli Olan Düşünce Alışkanlığını Geliştirmek: Akademik Okuryazarlık ve Eleştirel Düşünme

Akademi ve üniversitelere giren öğrencilerden şunlar beklenmektedir:

- Entelektüel merakını sürdürmek ve ifade etmek
- Yeni fikirleri denemek
- Hipotezler oluşturmak
- Bir teoriye birden çok fikri sentezlemek
- Farklı amaç ve farklı kitleler için tartışmada farklı disiplinleri sorgulayarak etkili konuşmayı belirlemek ve kullanmak
- Şüpheli bir şekilde okumak
- Kışkırtıcı sorular hazırlamak ve sormak
- Onların inançlarını sorgulamak
- Entelektüel tartışmalarla meşgul olmak
- İlgiyi dışa vurmamak ve başkalarının görüşlerine saygı göstermek
- Yargıyı erteleyip belirsizliğe tahammül etmek
- Gözlemlere ve deneyimlere de ilkeler gibi saygı göstermek

- Duyguların ve sezgilerin baskın olduğu durumlarda gerçeklere ve bilgiye saygı göstermek
- Kendi görüşlerinle başkalarının görüşlerini kıyaslamak ve karşılaştırmak
- Kendi inançlarını sorgulamak
- Kanıtlarla argümanları desteklemek ve sürdürmek
- Okuma ve yazma yoluyla yeni fikirler keşfetmek için araştırmanın değerini sahiplenmek
- Fikir alışverişinden zevk almak

- Okuma ve yazma üzerinde işbirliği içinde çalışmak
- Görevlerin son gününü belirlemek
- İnisiyatif göstermek ve onların eğitim aidiyetini geliştirmek
- Zor konuları ve görevleri takip etmek için dayanıklı ve ısrarcı olmak
- Diğerleriyle işbirliği içinde çalışmak
- Uygun bir şekilde dikkatleri çekmek
- Sınıfta dikkatli olmak
- Kibarlık konusunda alıştırmak yapmak
- Kendini savunabilmeyi öğrenmek

İCAS (California Üniversitesi Senatosu) klavuzu her öğrenme alanına ait becerileri ayrıntılı bir biçimde tablolarla ifade etmiştir. Bu tabloların tamamını ifade etmek mümkün olmadığı için örnek olması bakımından aşağıdaki tablo verilmiştir.

Tablo 2.5. 2002 İCAS (California Üniversitesi Senatosu) Akademik Okuryazarlık Yeterlilik Standartları Örnek Tablosu

2002 İCAS COMPETENCY STATEMENT	
Başarı İçin Gerekli Olan Düşünce Alışkanlığını Geliştirmek: Akademik Okuryazarlık ve Eleştirel Düşünme	
<p>○ Okuma/Yazma Bağlantısını Yapma</p> <p>Akademi ve üniversitelere giren öğrencilerden şunlar beklenmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talimat ve yönlendirme olmadan karışık metinleri okumak • Bilgiyi özetlemek • Önceki bilgiyle ilgilen ve yeni bilgiyi deneyimlemek • İlgili konularla veya bilgi ile bağlantılar kurmak • Tartışmalı bilgiyi ve yazılı ödevleri sentezlemek • Okuduğu bilgiyi sentezle ve yazma görevine dâhil etmek • Metinle münakaşa etmek • Argümanın nerede olduğunu veya hikâyenin nereye doğru ilerlediğini sezmek • Kendiliğinden oluşan soruların cevaplarını ararken bilgiyi askıya almak 	
<p>○ Okuma Yetkinlikleri</p> <p>Akademi ve üniversitelere giren öğrencilerden şunlar beklenmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İçinde haber makaleleri, ders kitapları, makaleler, başkalarının araştırmaları, internet kaynakları da bulunan çeşitli metinler okumak. • Talimat ve yönlendirme olmadan karışık metinleri okumak • Üniversite düzeyinde çalışma ve disipline uygun kelimeleri kullanmak <p>Akademi ve üniversitelere giren öğrencilerden okumanın bu özelliklerini göstermeleri beklenmektedir.</p>	
<p>○ Anlama ve Akılda Tutma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilgiyi özetlemek • Okuduğunu özetlemek • Bilgi ve argümanı analiz etmek • Okuduğu bilgiyi muhafaza etmek • Metnin ana fikrini tanımlamak • Paragraflardaki metnin asıl ve yan fikirlerini ve belirlemek • Tahsis edilmiş okuma bilgilerini sentezlemek • Okunan bilgiyi sentezlemek ve yazma görevine dâhil etmek • Okuyucuya yapılmış itirazları tanımlamak • Ne geleceğinin bir göstergesi olarak metnin/makalenin başlığını kullanmak • Metin dışı ipuçlarından yazarın niyetini tahmin etmek • Çeşitli türlerin kurallarını anlamak • Hem makalede hem paragrafta organizasyonun çeşitli şekillerini okurken çok yönlülüğü muhafaza etmek • Talimat ve yönlendirme olmadan karışık metinleri okumak • Bağlamdan kelime anlamını deşifre etmek 	

ÖZGEÇMİŞ

➤ KİŞİSEL BİLGİLER

Vedat EKMEKÇİ

Doğum Tarihi : 11.03.1983
Doğum Yeri : Hınıs-ERZURUM
Telefon : 0542 202 13 65
Email : vedate64@hotmail.com

➤ Eğitim Bilgileri

İlköğretim : Elazığ, Akçakiraz İlkokulu-Atatürk Ortaokulu
Lise : Elazığ Lisesi, 2000.
Lisans : Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği, 2004.
Yüksek Lisans : Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2012

➤ İş Bilgileri

2004-2008: Sakarya-Kocaali-Hürriyet İ.O / Türkçe Öğretmenliği
2008-2010: Bitlis-Güroymak-19 Mayıs İ.O / Okul Müdür Yardımcılığı-Okul Müdürlüğü
2010-2011:Sivas-Gemerek-Sızır/ Türkçe Öğretmenliği
2011-2013: Belçika-Brüksel Eğitim Müşavirliği/ Türkçe Öğretmenliği
2013-: Kayseri/Talas Binbaşı Mahmut Şahin Ortaokulu/ Türkçe Öğretmenliği

➤ Yayınlar

Ekmekçi, V. (2012). Belçika'da Türkçe Dersinin Problemleri Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, Yıl:2, Sayı:3, 16-28.

Gökdoğan E., Yiğit S., Ekmekçi, V. (2015). Ana Dili Arapça Olan Öğrencilerin A2 Konuşma Becerisi Sınavlarındaki Dil Bilgisiyle İlgili Ortak Hatalarının Tespiti. *Turkophone*, December 2(1) , 52-57.

- Ekmekçi, V., Karaduz A. (2015). Yurt Dışında Yaşayan İki Dilli Çocuklar İçin Hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Kitabına Eleştirel Bir Bakış. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 10/15 Fall, s. 361-378
- Ekmekçi, V. (2016). Belçika’da Türkçe Öğretimi ve Sorunları. *Turkophone Dergisi*, Nisan, Sayı: 3(1), 5-14.

BİLDİRİ

- Ekmekçi, V. (2015). Belçika’da Türkçe Öğretimi ve Sorunları. *1. Uluslararası Yabancılar Türkçe Öğretimi Sempozyumu*, 24-25 Nisan, Ghent-Belçika.
- Ekmekçi, V. (2015). Ana Dili Arapça Olan Öğrencilerin A2 Konuşma Becerisi Sınavlarındaki Dil Bilgisiyle İlgili Ortak Hatalarının Tespiti. *1. Uluslararası Yabancılar Türkçe Öğretimi Sempozyumu*, 24-25 Nisan, Ghent-Belçika.
- Ekmekçi, V. (2016). Yabancılar Türkçe Öğretiminin Akademik Okuryazarlık Boyutu ve Bu Yönüyle Ders Kitabı Yeterlilikleri. *2. Uluslararası Yabancılar Türkçe Öğretimi Kongresi*, 20-21 Mayıs, Münih-Almanya.

KİTAP

- Karaduz A. ve Diğerleri (2016). Eleştirel Dil Becerileri Kuram ve Uygulama. (Eleştirel Yazma Bölümü), Pegem Akademi, 1. Baskı, Ankara.
- Ekmekçi, V., Gökdoğan E. (2016). The Current Situation of Turkish Teaching in Belgium and Problem Detected, 1. St International Symposium of Teaching Turkish as a Foreign Language (Eds. İsmail Güleç, Bekir İnce), Peter Lang Edition.